This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

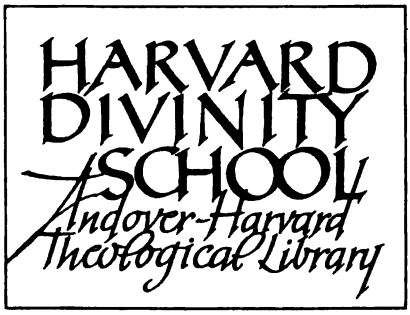
HARVARD
DIVINITY
SCHOOL
Andover-Harvard
Theological Library

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI

V.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien.

Erste Folge.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien

des

Mittelalters.

Erste Folge.

Aus

Handschriften und Wiegendrucken

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

FEB 28 1890

Divinity School.

BV
468
.A6
v. 5-7

Einleitung.

Man hat frühzeitig die Frage aufgeworfen, welcher der beiden Kirchen, der westländisch-lateinischen oder der griechisch-morgenländischen, in der Kunst des heiligen Liedes der Vorrang gebühre. Die Antwort fiel stets, nicht bloſs was inneren Wert und Vollendung, sondern auch was Zahl und Fülle betrifft, zu Gunsten der Abendländer aus. „Die Vorzüglichkeit der lateinischen Hymnologie," meinte Augusti, „ist so entschieden, daſs man sowohl in Absicht auf Anzahl und Menge der Kirchenlieder, als in Ansehung des inneren Reichtums derselben die Griechen und Syrer den Lateinern gar nicht an die Seite setzen kann,"[1] eine Ansicht, die noch in neuerer und neuester Zeit von Kayser vertreten ist[2]. War die Frage verfrüht, so war es die Antwort ungleich mehr. Man verglich Sachen, die man nicht kannte, zählte Dinge, die man nicht übersah. Daſs man den hymnologischen Bestand der griechischen Kirche nicht ahnte, liegt zu Tage, seit durch Pitras Untersuchungen das Vierteldutzend liturgischer Hymnen der Griechen auf mehr denn ein Dutzend Folianten angeschwollen, so daſs derselbe ohne Gefahr der Übertreibung ausrufen kann: Nulle part la poésie n'a reçu de l'église un plus grand honneur que dans la patrie d'Homère[3]. Aber man kannte auch den andern Gegenstand der Vergleichung nur höchst mangelhaft; man kannte von dem poetischen Besitze der lateinischen Kirche nur einen Teil, ob die Hälfte, ein Drittel, ob nur ein Zehntel, wird die Zukunft lehren müssen. Vor allem übersah man eine ganze Klasse liturgischer Poesieen, in gewisser

[1]) Denkwürdigkeiten aus der christlichen Archäologie V, 292.

[2]) Beiträge zur Geschichte und Erklärung der ältesten Kirchenhymnen. Zweite Aufl. I, 52.

[3]) Hymnologie de l'église grecque, p. 23.

Hinsicht die wichtigste von allen — die Reimofficien. Denn der Hymnus, die Sequenz, mit denen allein man sich befaſste, sind nur ein Teil, ein dienendes Glied an einem liturgischen Gebilde, das Reimofficium aber ist ein sorgfältig gegliedertes, in sich geschlossenes und abgerundetes Ganze, ein liturgisches Tages- und Stundengebet, in dem nicht nur die eingelegten Hymnen, sondern sämtliche Antiphonen und Responsorien, kurz alles, mit Ausnahme der Psalmen und Lektionen, in gebundener Rede, in Rhythmus und Reim gekleidet erscheint. Der mittelalterliche Kunstausdruck für ein solches Officium mit Ausschluſs der Psalmen und Lektionen — also für alle jene Teile des Officiums, welche gesungen, nicht recitiert werden und daher in das Antiphonar gehören, war „Historia“. Derselbe findet sich in tausend und abertausend Rubriken, wie: Istam historiam compilavit magister N.; hodie imponatur historia de sancto N.; incipit nova historia de sancta N., lauter Redewendungen, die nicht von einer Vita oder Legenda, auch nicht von den erzählenden Lektionen der 2. Nokturn zu verstehen sind, sondern nichts anderes besagen wollen, als was wir heute mit dem Worte Officium zu bezeichnen pflegen. Seinem Ursprunge nach erklärt sich dieser Name wohl daher, daſs mindestens die Responsorien, sehr oft auch die Antiphonen[1]) die Geschichte eines Heiligen oder Festes zum Vorwurfe haben. Er hat aber jede Erinnerung an diesen Ursprung abgestreift; denn man redete ebensogut von einer Historia de sanctissima trinitate und einer Historia nova de corpore Christi, in denen von erzählenden Teilen nicht die Spur vorhanden ist.

An solchen Historiae nun, die in poetischer Sprache geschrieben sind, Historiae rhythmatae et rimatae, sind die mittelalterlichen Liturgieen sehr reich. Was ist aber von ihnen durch die bedeutenderen Hymnensammlungen bekannt geworden? Die alten Sammlungen von Cassander, Bebel, Fabricius u. s. w.

---

[1]) Vielfach nehmen nämlich die gereimten Antiphonen, ihrer ursprünglichen Einrichtung getreu, Bezug auf den Psalm, dem sie als Antiphon zugeteilt sind. Im Vorbeigehen sei bemerkt, daſs, wenn auch die Antiphonen geschichtlichen Inhaltes sind, oft ein doppelter Faden der Erzählung nebeneinander herläuft, indem der eine durch die Antiphonen, der andere durch die Responsorien weitergeführt wird. Die Folge ist, daſs beide Erzählungen sich unterbrechen und ablösen und von einer historischen Aufeinanderfolge keine Rede sein kann.

ignorieren dieselben vollständig. Daniels Thesaurus, noch immer das standard-book des Hymnologen, bietet nicht eines. Mone ist der Begriff des Reimofficiums, wie es sich von einem so gründlichen Kenner mittelalterlicher Poesie erwarten läfst, nicht fremd. Er giebt ihn I. S. 264 kurz und gut wieder und bemerkt: „Solche durchaus versifizierte oder gereimte Officien des Chors giebt es mehrere und einige sind in dieses Werk aufgenommen, weil sie zugleich ein Seitenstück zu den versifizierten Messen sind, die schon im 4. Jahrhundert vorkommen.“ Es macht aber ganz den Eindruck, als ob Mone derartige versifizierte Officien häufig nicht als solche erkannt habe. Vollständige oder fast vollständige Officien finden sich bei ihm im 1. Bande nur eines No. 201, ein Officium de corpore Christi[1]); im 2. Bande ebenfalls nur ein ganzes Officium de conceptione B. M. V. (326), noch dazu völlig unzulänglich ediert;[2]) im 3. Bande findet sich ein Officium de s. Margaretha (1042), zwei von der heil. Ursula (1178 und 1183); keines dieser drei Officien ist auch nur halbwegs befriedigend wiedergegeben. So hat z. B. 1042 in der ersten Nokturn nur eine Antiphon, in der zweiten zwei (vielleicht drei, wenn V. 45 die Aufschrift vergessen sein sollte), in der dritten wieder eine. Da in jeder Nokturn drei Responsorien, scheint Mones Handschrift kein monastisches Brevier gewesen zu sein; dann hat er in der ersten und dritten Nokturn jedesmal zwei Antiphonen unter den Tisch fallen lassen. Neben diesen gröfseren treiben allerhand kleinere Bruchstücke von Officien in den drei Bänden umher. So z. B. im zweiten No. 412 de visitatione B. M. V. Als seine Quelle nennt Mone ein Dominikaner-Brevier, ehemals zu St. Peter, jetzt zu Karlsruhe; aus dem, was Mone giebt und nicht giebt, ersieht man, dafs er ein Diurnale vor sich hatte; er ediert nur Vesper- und Laudes-Antiphonen, nur Kopf und Schwanz, der ganze Rumpf,

[1]) Hier fehlen in sämtlichen Nokturnen die Antiphonen. Vgl. auch Officium No. 5 des vorliegenden Bandes.

[2]) Man vgl. No. 12 dieser Sammlung, wo sich das Officium in der richtigen Fassung findet. Geradezu verblüffend wirkt Mones Bemerkung: „Ebenfalls ein ganz gereimtes Officium auf dieses Fest steht in der Hsch. S. 296 des Klosters St. Peter in Salzburg aus dem 12. Jahrhundert, die ich aber nicht verglichen. Sie fängt jedoch erst mit V. 213 an. Ebenso die Hs. des germanischen Museums zu Nürnberg No. 4984 des 13. Jahrhunderts.“ Hätte er sich die Mühe eines zweiten Blickes genommen!

die 3 Nokturnen der Matutin fehlen — avulsum sine trunco caput disjectaque membra. Ebenso ist 892, einige Teile des Dominikusofficiums, ersichtlich einem Diurnale entnommen. Wer aber keine Fragmente edieren will, wo er das Ganze bieten könnte und folglich sollte, der müfste wissen, dafs in einem Diurnale niemals ein vollständiges Officium zu finden ist. Unter No. 908 giebt Mone aus einem Kolmarer Antiphonar zuerst die 5 Antiphonen ad vesperas, und zwar als eine; dann unter 909 aus derselben Handschrift (offenbar einem Antiphonarium monasticum) die 6 Antiphonen der ersten Nokturn ebenfalls als eine, und um das Mafs voll zu machen, legt er in der Anmerkung „beide Lieder" einem französischen Dichter bei. In Summa ist in den 3 Bänden Mones auch nicht ein einziges unverstümmeltes Officium.

Morel hat in seine kleine Sammlung drei Officien aufgenommen. No. 143 ist das Officium Visitationis des Kardinal Adam Easton[1]), aber wunderlicherweise sind hier sämtlichen Responsorien ihre Versus abhanden gekommen. So z. B. in der 1. Nokturn

R. 1. Surgens Maria gravia
Migravit per cacumina
In civitatem Judae,
Intravit domum propere
Zachariae cum opere
Salutis consobrinae.

So weit Morel. Unter den Tisch fällt:

V. Ut audivit Elisabeth
Salutes mox de Nazareth,
Exclamat mirative.

Es ist kaum glaublich, dafs dem Schreiber des Einsiedler Codex 82 (nach Morel ein Brevier) die sämtlichen Verse sollten in der Feder geblieben sein. Das zweite ist das Officium Karls des Grofsen (444), das dritte das gewöhnliche Katharinenofficium (458), ersteres mit geringen, letzteres mit bedeutenderen Lücken.

Die erste Hymnensammlung, die eine beträchtliche Anzahl von Reimofficien[2]) in unverstümmelter und durchweg in korrekter

[1]) Vgl. Die Hymnen Johanns von Jenstein. Prag 1886. S. 29 ff.

[2]) Übergangen sind in dieser Aufzählung Sammlungen, die keinen hymnologischen Zweck verfolgen, z. B. Analecta Bollandiana, Langebecks Scriptt. rer. Danicarum u. a., sowie vereinzelt edierte Officien; zu nennen wäre noch Milchsack mit einigen wenigen Historiae.

Weise zur Ausgabe bringt, ist die von G. E. Klemming, Hymni, Sequentiae et piae cantiones in regno Sueciae olim usitatae. Holmii 1885 — 1887. Der erste Band seiner Sammlung enthält die Officien folgender 12 schwedischer Heiligen: Ansgarius, Birgitta (2), Botuidus, Brinolphus, David, Ericus, Escillus, Helena, Henricus, Katharina, Nicolaus, Sigfridus, sowie ein Officium patronorum Sueciae. Hierzu kommen im zweiten Bande zwei Officien de corona spinea, eines de visitatione, eines de compassione B. M. V., sowie endlich ein unglücklich ediertes Marienofficium ohne Titel auf S. 133 ff.[1]); der dritte Band enthält noch 6 weitere Officien auf Anna, Barbara, Elisabeth, Joseph, Martha, Thomas Cantuariensis.

Ein Umstand, der eine richtige Edierung mancher Reimofficien erschwert, ist die abweichende Einrichtung der verschiedenen Breviere. Von der höchsten Tragweite ist rücksichtlich unseres Gegenstandes der Unterschied der monastischen und nicht-monastischen Officien. Während in letzteren jede der drei Nokturnen, aus denen sich die Metten (Matutinum) aufbauen, aus je 3 Antiphonen zu ebensovielen Psalmen und je 3 Responsorien nach einer gleichen Anzahl Lektionen besteht, zählt im Monastikon die erste und zweite Nokturn je 6 Psalmen und 4 Lektionen, also auch 6 Antiphonen und 4 Responsorien. In der dritten Nokturn treten an Stelle der Psalmen die diesen Brevieren eigentümlichen Cantica, die stets sub una Antiphona gebetet werden, worauf wieder 4 Lektionen mit ihren Responsorien folgen. Der ersteren Form des Breviers bedienen sich neben dem Säcularklerus Augustiner, Prämonstratenser, Dominikaner und Franziskaner, der letzteren Benediktiner, Cistercienser, Karthäuser, Cölestiner. Die nächste Folge des Unterschiedes ist diese: Ist ein Officium ursprünglich für das Weltpriesterbrevier, wie wir es Kürze halber nennen wollen, geschrieben und ich finde dasselbe in einer Benediktinerhandschrift, so stofse ich auf dasselbe in einer erweiterten, interpolierten Gestalt. Die Mönche mufsten, um sich des Officiums bedienen zu können, dasselbe dehnen; dies geschah selten durch poetische Ergänzung, sondern meist durch Interpolation mittels vorhandenen poetischen und

[1]) Vgl. No. 21 dieser Sammlung. Bei Klemming fehlt die 1. Vesper und sind die Antiphonen der Laudes in einen Hymnus verwandelt.

unpoetischen Materials, das gerne anderen Officien auf dasselbe Fest entlehnt wurde. Wird ein solches Officium aus einem monastischen Breviere ohne weiteres abgedruckt, so hat man einen mit Schlacken durchsetzten und in Unordnung geratenen Text geliefert. Als ein Beispiel kann Mones No. 326 dienen. Um ein Officium aus der monastischen in die gewöhnliche Form umzusetzen, wird man in der Regel das Richtige treffen, wenn man die 6 Antiphonen der ersten und die drei ersten Antiphonen der dritten Nokturn zu je drei auf die drei Nokturnen der Matutin verteilt; die Responsorien sind entweder der Reihe nach in die Nokturnen einzutragen unter Fortfall der drei letzten, oder es ist in jeder Nokturn die vierte zu unterdrücken. Welches von beiden Verfahren im einzelnen Falle das richtige, kann nur durch innere Gründe, mit Sicherheit meist nur dann entschieden werden, wenn es möglich wird, das Officium in nicht-monastischen Handschriften wiederzufinden. Umgekehrt kann aber ein Officium auch ursprünglich für eine monastische Gemeinde gefertigt sein; ein solches Officium aus einem nicht-monastischen Breviere wiedergeben, heifst einen lückenhaften und unvollständigen Text bieten.

Neben diesen grofsen Hauptunterschieden laufen einige kleinere, die indes der Beachtung sehr wert sind. So unterscheidet sich das monastische Brevier der Cistercienser von dem gleichfalls monastischen der Benediktiner, abgesehen von der Verschiedenheit des Hymnars dadurch, dafs die Vesper der Cistercienser vier Antiphonen hat, wo die der Benediktiner fünf aufweist; dafs die Cistercienser die fünf Psalmen der Laudes stets sub una Antiphona sangen und daher mit den überzähligen vier Antiphonen die vier sog. kleinen Horen ausstatten konnten.

Sind solche Antiphonen legendarischen Inhaltes, so läfst sich meist nicht absehen, ob sie an der ihnen naturgemäfs zukommenden Stelle stehen oder nicht; beziehen sie sich aber inhaltlich auf die Psalmen, so läfst sich bisweilen feststellen, dafs eine Antiphon, die meine Cisterciensерquelle als ad Primam gehörig bietet, thatsächlich zu einem Laudes-Psalm gehört. Vor mir liegt beispielsweise ein Barbaraofficium, das ich bisher nur in nicht-monastischen und Cistercienser-Brevieren gefunden; ich bin aber überzeugt, dafs die monastische Form des Benediktiner-Breviers die ursprüngliche und allein richtige ist. Die Antiphon zur Prim lautet nämlich in der Fassung der Cisterciensерbreviere:

Atria laetitiae virgo jubilando subivit
De cellis claris clara trophaea ferens.

Das weist aber mit Händen auf den zweiten Psalm der Laudes. Zur Herstellung der ursprünglichen Form fehlt jetzt nur noch eine Antiphon, die fünfte der ersten Vesper. Zu beachten ist in ähnlicher Weise, dafs die Officien des Dominikanerbreviers die Psalmen der ersten Vesper stets sub una antiphona bieten, wo die des Franziskanerbreviers fünf Antiphonen haben, wogegen letzteres frühzeitig in der dritten Nokturn nur zwei Responsorien hat; dafs in vielen Diöcesen die Officien der ganzen österlichen Zeit nur eine Nokturn, in anderen zwar drei Nokturnen, aber nur eine Antiphon für jede derselben kannten.

Über die Wichtigkeit der Reimofficien für die Geschichte der liturgischen Dichtung des Mittelalters ein Wort sagen, hiefse es verlieren, da die Sache selbstredend ist. Dagegen ist es vielleicht angebracht, flüchtig auf das Interesse aufmerksam zu machen, das dieselben unter metrischer Rücksicht bieten. Selbstverständlich herrscht hier — ganz abgesehen von den Unterschieden, die zwischen Dichtern und Dichterlingen bestehen — eine grofse Mannigfaltigkeit. Der Reimprosa zunächst kommen Officien, die, wie wir sagen würden, aus Knüttelversen bestehen — das Wort hat bekanntlich an sich durchaus keinen tadelnden Beigeschmack — d. h. die den Reim wohl handhaben, aber die Zählung der Silben vernachlässigen, sowie andere (und hierher gehören gerade die ältesten Officien, z. B. das gewöhnliche Gregors des Grofsen und des Apostels Jacobus), die aus silbenzählenden mit blofser Endassonanz verbrämten Zeilen bestehen, ohne sich um einen bestimmten Tonfall viel zu bekümmern, so dafs man in den Handschriften nur zu leicht über sie wie über Prosa dahinliest. Erst wenn man sie rücksichtslos, unbekümmert um die Regeln des Accentes mit Zuhilfenahme der sog. schwebenden Betonung[1]) liest, erkennt man das sie beherrschende strenge Gesetz. Ebendarum dürften dieselben geeignet sein zur Lösung der Frage — Taktwechsel oder schwebende Be-

[1]) Vgl. Huemer, Untersuchungen über die ältesten lateinisch-christlichen Rhythmen, Wien 1879, S. 23 ff.; W. Meyer, Der Ludus de Antichristo und Bemerkungen über die lateinischen Rhythmen des 12. Jahrhunderts, München 1882, S. 56.

tonung? — das Ihrige beizutragen; ebenso die zahlreichen in leoninischen Hexametern aller Art abgefafsten Stücke.

Unter den formvollendetsten Officien zeigt sich rücksichtlich des Metrums eine doppelte Strömung, die eine auf Wahrung gröfstmöglicher Einheit der Form gerichtet, die andere auf Entwickelung reichster Mannigfaltigkeit bedacht. Die erstere steht unserer modernen Geschmacksrichtung näher, die andere bringt in bezeichnender Weise das mittelalterlich-romantische Princip zum Ausdruck, eine parallele Erscheinung zu dem, was wir in der Baukunst beobachten. Während heutzutage die künstlerische Einheit zu fordern scheint, dafs z. B. mindestens in koordinierten Fenstern dasselbe Mafswerk wiederkehre, erkannte das Auge eines Erwin hierin nicht Einheit, Einfachheit und Gleichmafs, sondern Armut, Nüchternheit und Eintönigkeit. Nur in den grofsen Linien und allgemeinen Umrissen suchte man das Gleichmafs festzuhalten, war aber ebenso besorgt, durch möglichste Krausheit des Beiwerks alles Steife und Gleichförmige von demselben fernzuhalten. Dasselbe Streben macht sich in der lateinischen Reimdichtung des Mittelalters geltend, mehr als im Hymnus in den Sequenzen, mehr als in der Sequenz in den Reimofficien. Ein wie bewufstes Streben dies war, verdeutlichen am besten die zahlreichen Traktate über Vers- und Reimkunst, die uns aus jenen Tagen erhalten sind. Möchten wenigstens einzelne derselben zugänglicher gemacht werden; sie würden rascher und sicherer unsere Kenntnis von dem die mittelalterliche Reimpoesie beherrschenden Gesetze fördern, als es die schwierigste und ausdauerndste Beobachtung vermag. Was die Kunst des Strophenbaues, die namentlich im Reimofficium eine sorgliche Pflege fand, betrifft, liefert eine Handschrift des Stiftes Seitenstetten (Cod. CVII) einen interessanten Beitrag. Dieselbe enthält einen „tractatus de rithmis vel rithmorum magistri Tybini", worin folgende 14 Genera von Strophen unterschieden werden, die, wenn mein Gedächtnis nicht trügt, auch in Wolfs reichhaltiger Arbeit über die Lais, Sequenzen und Laiche nicht erwähnt werden. Kürze halber gebe ich statt schwieriger Begriffsbestimmungen nur die Namen mit Beifügung der Beispiele. Dieselben sind augenscheinlich von Tybinus für seinen Traktat gefertigt; auf Tiefe des Gedankens kam es natürlich dabei wenig an.

1. Cephalicus.

O Donate,
Martyr Christi
Qui fuisti,
  Confer grate
Tibi datum
Coeli statum.

2. Caudatus.

Nicolae,
Prius trahe
  Nos, confessor Domini,
Te sequamur
Et donamur
  Christo summo homini.

3. Pyramidalis.

Dorothea
Virgo bea
  Martyr et egregia,
Dele rea,
Nova crea
  Vitae privilegia.

4. Convolutus.

O Margaretha,
  Tu coelorum angelorum
Nosti secreta
Per passionem,
  Quam pateris justis stateris
Per confessionem.

5. Collateralis.

O digna Christi nuntia,
  Sis solamen peccatori,
    Felix sancta Barbara,
Cui pacem nuntia,
  Hunc junge creatori,
    Ne plebs laedat, Barbara;
Tua sed oratio
  Ad gratiam
    Prosit miserentis,
Hunc coeli det palatio,
  Sagaciam
    Gustet redimentis.

Hierzu die Bemerkung: Secunda cautela, quod talis rhythmus ad minus conservare debet tres consonantias et ad majus quatuor; tres propter differentiam ab aliis, sed quatuor propter regulas praedictas, nämlich die Wirkungssphäre des Reims. Es kommen aber auch Beispiele mit fünf Reimen vor, so z. B. die Antiphona ad Benedictus in No. 43 dieser Sammlung.

6. Laqueatus.

Nobis ostende
  Summum coeli jubilum,
    Virgo Katherina,
    Nos ad montem Sina
  Duc post vitae nubilum,
Plebem defende.

7. Cathenatus.

O Maria
  Magdalena,
    Mater poenitentiae,
  Unda plena,
    Fons clementiae,
Tu conversionis via.

8. Triangularis.

Elisabeth progenie
  Nata de regali,
Nos in aula veniae
  Fac ali,
In vita nos terrena
  Carnalia despicere
Atque post haec amoena
  Inspicere.

9. Excellens[1]).

a) Omnes sancti et electi,
    Precamur, nos defendite
  Ut possimus via recti
  Fore totique perfecti,
    Juvamen ostendite.

b) Post carnis ut excidium
    Consortes vestri simus
  Vitantes omne vitium,
    Ne Stygis sorbet limus,
    Deus juvet optimus.

[1]) Potest fieri duobus modis.

10. Cruciferus.

Qui laudari vis in vita,
  Veritates stude capere
  Et justum velis sapere,
Mala vitiosa vita.

11. Cruciatus.

Si fueris abs vitio,
  Places Deo,
Fini et initio,
  Gaudens de converso reo
Supplicio
  Solvens hunc a ferreo[1]).

12. Vehemens.

Justum dum perficias,
  Abjicias divitias,
  Delicias
    Utriusque vitae,
Cum justis tunc salvaris,
  Laetaris, fruaris
  Praeclaris,
    Cum dicitur: Venite.

„In praemisso exemplo, so Tybinus, consonantiae vehementer sentiuntur facientes sonum repentinum ut aquae vehementes facientes ictus."

13. Interstitialis.

Quod amavit Christus dona,
  Sis solamen flentibus,
  Panem esurientibus,
  Da potum sitientibus,
A Christo refers summa bona.

14. Laboriosus.

Esto patiens turbatus,
Maesto faciens solatus,
Haec fidelis claret vita
Nec in caelis aret ita.

Mit Rücksicht auf den Raum mufs ich es leider bei diesem Wenigen bewenden lassen. Über die Art der Wiedergabe der Texte ist früher das Nötige bemerkt worden. Bezüglich der

[1]) Abs fuero Hs.; in allen Beispielen ist aber sonst der männliche Reim zweisilbig.

Varianten brauche ich wohl kaum beizufügen, dafs es bei Officien, die in zahllosen liturgischen Büchern vorkommen, geradezu unmöglich, glücklicherweise aber auch nicht nötig ist, sämtliche vorkommenden Abweichungen aufzuführen. Offenbare Fehler verdienen einen Platz unter den Varianten, solange ein Text auf einer Handschrift ruht; wo aufserdem solche unterlaufen, geschieht es mit Rücksicht auf solche, denen nur die trübe Quelle vorliegt; denn auch hier gilt: Timeo virum unius libri. Es gilt auch rücksichtlich jener, die, auf eine Handschrift angewiesen, von der geringsten wirklichen oder vermeintlichen Unregelmäfsigkeit des Versmafses willkommene Veranlassung nehmen, ihr Licht in geistreichen Konjekturen und Emendationen leuchten zu lassen, um in neun von zehn Fällen statt der verlorenen Drachme doch nur Kehricht in den Händen zu halten. Man denke sich eine Edition Heines in diesem Stile besorgt, und man wird fühlen, was ich meine. Die Musen haben aber zu allen Zeiten ungezogene Lieblinge gehabt, nicht blofs im „Jungen Deutschland", sondern selbst unter den Mönchen des finsteren Mittelalters. —

Vielleicht ist es nicht überflüssig, darauf aufmerksam zu machen, dafs die zahlreichen gereimten Hexameter aus typographischen Rücksichten nicht in einer Zeile gegeben werden konnten, sondern an der Cäsurstelle gebrochen werden mufsten; bei bicaudatis geschieht die Brechung nach der zweiten Cäsur. Um diese Versart auch für das Auge kenntlich zu machen, beginne ich trotz des Reimabschlusses die zweite Hälfte mit kleinem Anfangsbuchstaben.

Noch möchte ich mich einer angenehmen Pflicht entledigen, indem ich meine herzliche Erkenntlichkeit allen denen gegenüber zum Ausdrucke bringe, die mir bei meinen Arbeiten behilflich gewesen. Die Anzahl der öffentlichen und privaten Bibliotheken, deren Vorständen ich mich zu Dank verpflichtet fühle, ist aber leider bereits eine so grofse, dafs ich notgedrungen davon Umgang nehmen mufs, dieselben einzeln hier aufzuführen.

Exaeten, im Oktober 1888.

Guido Maria Dreves.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

SERIES PRIMA.

---

1. De sanctissima Trinitate.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Sedenti super solium
Congratulans trishagium
Seraphici clamoris
Cum patre laudat filium
Indifferens principium
Reciproci amoris.

2. Sequamur per suspirium
Quod geritur et gaudium
In sanctis coeli choris,
Levemus cordis studium
In trinum lucis radium
Splendoris et amoris.

3. Si nosse vis haec gemina,
Non semina sed lumina
Consideret indago,
Lux Deus est intermina,
De qua res manat gemina,
Tam amor quam imago.

4. Lux non decisa radium
Diffundens per hoc medium
Multiplicat ardorem,
Sic pater gignit filium
Cum ipso spirans tertium
Concorditer amorem.

5. Aeterno patri gloria,
Ex quo subsistunt omnia
Per verbum in amore,
Cujus signavit gratia
Nostra suae praecordia
Imaginis splendore.

Ad Magnificat.

A. O Seraphim jucunditas
Et Cherubim limpiditas,
Thronorum robur, Trinitas,
Fac digne te laudemus;
Memoriae sis unitas
Notitiaeque veritas,
Te utriusque bonitas
Perenniter amemus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem trinum et simplicem
venite adoremus,
Trinumque mentis apicem
Ter-uni praesentemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelum terramque digitis
Qui tribus appendisti,
Praeposuisti conditis
Humanitatem Christi.

2. De Deo Deus prodiens
Se fecit viatorem
Scanditque cursum finiens
Distribuens calorem.

3. Leventur cordis ostia:
Memoria gignenti,
Nato intelligentia,
Voluntas procedenti.

Responsoria.

1. Confirmat hoc mysterium
Sacrarium scripturae,
Nam dixit auctor omnium,
Ut essent creaturae,
Verbum dedit initium
Vertibili naturae.

V. Hoc, summae lucis radium,
Hoc verbum dico filium
Aeternae geniturae.

2. Qui coeli fecit ambitum
Molisque non fecundae
Supertulisse spiritum
Informi fertur undae,
Eundem hic paraclitum
In nos fudit abunde.
V. Per hunc donatur caritas,
Per hunc mentis vacuitas
Impletur gemebundae.

3. Arcani dat indaginem
In opere finali,
Qui plasmans ait hominem
Sermone numerali:
Ad nostram sit imaginem
In apice mentali;
V. Cum simplex esset operans,
Sic tamen ait numerans
Re sola personali.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Excelso regi gloriae
Psallamus sapienter,
Concordet vox memoriae
Notitiae gaudenter.

2. O paucis quondam Trinitas
Sion nota colonis,
Quam laudat grandis civitas
Ad fines aquilonis.

3. Descendit Dei filius
Ad pauperis honorem
Manavit coeli fluvius
Amoris rigans florem.

Responsoria.

1. Quod Abraham ad ostium
Per trium contubernium
Virorum speculatur,
Dum trium differentium
Indifferens dominium
Adorans protestatur;
V. In his vidit indicium
Trium, quorum fastigium
In nullo separatur.

2. Aeterna mundi serie
Conceptum sapientiae
Fert Salomon praeisse,
Paris efficientiae
Communisque laetitiae
Cum Domino fuisse;
V. Tres sunt in throno gloriae
Parens, proles, laetitiae
Per natum nobis missae.

3. Quis aquis vestem tribuit,
Quis spiritum continuit
In manu more doni?
Judaei juris inscii,
Quod nomen ejus filii,
Hoc dicant Salomoni.
V. Jesus, quem, Qui Est, genuit,
Per donum qui nos induit,
Subjectus lotioni.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A coeli, terrae termino
Laus judici venturo,
Levetur trino Domino
Vox, manus corde puro.

2. Supernae lucis radius
In nube fulguravit
Et ignis regi praevius
Contraria purgavit.

3. Cor cantet, vox et opera,
Concordet psalmo lyra,
Nam brachio cum dextera
Rex coeli fecit mira.

Responsoria.

1. Candor lucis, perpurum speculum,
Patris splendor perlustrans saeculum,
Nubis levis intrans umbraculum
In Aegypti venit ergastulum.
V. Virgo circumdedit virum
Mel mandentem et butyrum.

2. A veterani facie
Manavit ardens fluvius,
Antiquus est ingenitus
Et facies est filius,
Ardoris fluxus spiritus,
Duorum amor medius;

V. Sic olim multifarie
Prophetis luxit Trinitas,
Quam post pandit ecclesiae
In carne fulgens veritas.

3. Sequamur testimonium,
Quod patri super filium
Complacuit effari,
Cui spiritus solatium
Columbae per prodigium
Ostendit immorari;

V. Hoc probat turba testium,
Qui signis lucent clari,
Nec haeresis mendacium
His potest refragari.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quam clara testimonia
Nimisque credibilia
Praecelsae Trinitatis
Oracula, miracula,
Imagines et specula,
Quae lucent in creatis.

2. Cum laudibus et jubilis
Colatur increabilis
Patronus populorum,
Quo generata veritas
Donataque suavitas
Sunt pascua coelorum.

3. In te, fons vitae, sitiunt
Te trinum panem cupiunt
In invio vexati;
Dum benedici supplicant,
Ter nomen Dei replicant
Intenti Trinitati.

4. Tres in fornacis medio
Cum quarto quasi filio
Coelestis geniturae
Trino rerum principio
Psallerunt in vestigio
Totius creaturae.

5. „Laudet factura Dominum.“
Imponit laudi termimum
In copia sermonum;
In te sit finis carminum,
Per natum, pater luminum,
Et par utrisque donum.

Ad Benedictus.

A. Quam felix coeli civitas,
Cui splendet trina claritas,
Quamque jucunda visio,
Lustrari trino radio
Mulcebris ardoris!
Illustra, Deus oriens,
His, qui sedent in tenebris,
Ne tendat grex caecutiens
Circumdatus illecebris
In viam erroris.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aeterna mens, dum flectitur
In se, par proles nascitur
Notitiae mentalis,
Simplicitatis ratio
Concludit, ut distinctio
Personae sit aequalis.
Jucundaque germanitas
Requirit, ut par caritas
Sit duum medialis;
Hic sanctus exstat spiritus,
Quem donet nobis coelitus
Cum nato principalis.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Musaei Czartoryski O 1211. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. bibl. Rossianae s. sign. B. — Cod. S. Petri Salisburgens. a VI 52. saec. 15. in forma monastica. C. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851. D. — Brev. ms. S. Odiliae Rapoltivillan. saec. 15. Clm. Monacens. 10929. E. — Manuale sec. ritum et ord. sacrosanctae ecclesiae Romanae imp. Venetiis 1507. F.

In 1. Noct. **A** 3, 1 Laetentur cordis hostia C; lenentur cordis ostia A. — **R** 1, 7 radium fehlt C. — In 2. Noct. **R** 3, 6 Qui dictant Salomoni A; Hoc dicant Salomoni B; Qui dicunt Salomoni C; Dicantque Salomoni D. — In 3. Noct. **A** 1, 1 Coeli terrarum termino. B. — In 3. Noct. **R** 1, 4 fehlt C; De Aegypto venit D. — **R** 3 fehlt. D. — Ad Bened. **A** 5 Mulcebris amoris A. — Hymnen zum Officium: In 1. Vesp.: In majestatis solio; ad Noct.: O lux beata Trinitas; ad Laudes: Festi laudes hodierni. — Das Schema dieses Officiums ist das des Franciscusofficiums: Franciscus vir catholicus.

2. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, felix ecclesia,
   Quam larga Dei gratia
   Sic amavit, ut proprium
   Daret edendum filium.

2. Res jucunda, res stupenda
   Omnibusque praeferenda,
   Forma panis ministratur,
   Caro Christi manducatur.

3. Panis ille virtuosus
   Sumptus non consumitur,
   Semper manet gloriosus,
   A quocunque manditur.

4. Christus omni fit sumenti
   Sed mercede differenti:
   Mors est malis, vita bonis
   Sacris sub eisdem donis.

5. Hoc qui vesci desiderat,
   Cunctos errores deserat
   Et fide crescat nimium,
   Cibus enim est grandium.

R. O coena magnifica,
   Qua carne vivifica
   Hora vespertina,
   Christe, tibi credulos
   Cibasti discipulos,
   Sic nobis propina
   Tua sacra munera,
   Ut in mortis vespera
   Fiant medicina;
V. Esca tui corporis
   Atque potu sanguinis,
   Christe, nos sagina.

Ad Magnificat.

A. Ave, fons deliciarum,
   Ave cibus animarum,
   Sic in via nos satia,
   Ut tandem in patria
   Tui vultus dulcedine
   Fruamur omni tempore.

Ad Nunc dimittis.

A. O panis vitae
   veneranda refectio rite,
   Ens caro sincera,
   verbum patris, hostia vera,
   Nosmet inhaerere
   tibi fac, Deus et homo, vere
   Atque tui, Jesu,
   pie nos ale corporis esu.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Omnes ad cenam
   properent dulcedine plenam
Pervigiles gentes
   Christum gustare volentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fructum salutiferum
   Dedit eis in prandium,
   Dum verbum caro fieret,
   Qua sibi caros pasceret.

2. Per frumenti, vini fructum
   Fideles multiplicavit,
   Dum erroris pellens cultum
   Nobis se communicavit.

3. Haereditas nobis redditur
Communione calicis,
Faex culpae tibi solvitur,
Quicunque digne percipis.

Responsoria.

1. Felix tempus et optatum,
Vitulum quo saginatum
Pater filio mactavit,
Stola prima decoravit,
V. Esuriem pellens mentis
Sacris alimentis.
2. Haec est coena praeparata,
Ad quam fuit invitata
Multitudo popularis
Saturanda cibis raris,
V. Mentes nostras renovemus
Ut sic participemus.
3. O quam bonus et quam magnus
Verus est paschalis agnus,
Christus Jesus nobis datus,
Agno legis praesignatus.
V. Gustet ergo populus
Quam suavis sit Dominus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nostrum tibi, Domine,
Sit gratum sacrificium
Satians pinguedine
Nostrum desiderium.
2. Mensa nobis praeparatur,
Domini dum propinatur
Calix, quo inebriatur
Mens et pane solidatur.
3. Sicut cervus linquens montes
Aestu calens petit fontes,
Sic ad eum festinemus,
Fontem vivum ut gustemus.

Responsoria.

1. In figuris sacramentum
Istud praeostenditur,
Dum per regis libamentum
Abrahae occuritur,
Et per panis alimentum
Vinique reficitur.
V. Victor ut revertitur
benedictione potititur.
2. Verum manna modo datur
Nobis in edulium
In deserto quod dabatur
Olim per mysterium
Perierunt hi vescentes
Vita servat nos edentes
V. Umbra rei patuit,
Res figurata latuit.
3. Helias hunc primitus
Datum sibi coelitus
Panem degustavit,
Cujus fortitudine
Montem tuum, Domine,
Dignus visitavit.
V. Cibum in dulcedine
Talem Deus animae
Pauperi paravit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Altaris participatio
In perenni gaudio
Juventutem omnium
Laetificat credentium.
2. Quos Thau Deus insignivit,
Frugum adipe cibavit
Atque melle saturavit,
Petra fluens quod donavit.
3. Beati, qui pascuntur
Salutari hostia
Laudis Deo merebuntur
Cantare praeconia,
Dum in fine locabuntur
In coelesti gloria.

Responsoria.

1. Quod Assuerus omnibus
Quondam optimatibus
Typice paravit,
Hoc grande convivium
Deus jam per filium
Nobis instauravit.
V. Si quis sitit, veniat,
Vitae potum hauriat
Calice praeclaro,

2. Corpus hoc sanctissimum
Accepit in ferculum
Turba duodena,
Cum jam pati voluit
Christus et discubuit
Praeparata cena;
V. Qui indigne vescitur
Illo judicabitur
Sempiterna poena.
3. O manna deificum
Agmen cibans angelicum,
Da nobis, rogamus,
Ut non ad judicium
Sed ad vitae praemium
Te percipiamus;
V. Sic nos tui satia
Sacramenti gratia,
Ne plus sitiamus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Orbem terrae Dominus
Non movendum amplius
Fortiter firmavit,
Petram dum immobilem,
Vivam et esibilem
Eidem substravit.
2. Sciat omnis populus,
Quod vere sit Dominus
Sacer ille panis,
Qui datur in atrio
Dei pro remedio
Usibus humanis.
3. Sitim meam sanguine,
Quem fudisti, Domine
Sitiens in cruce
Dulciter inebria,
Praestans, ut in gloria
Te fruamur luce.
4. Regem regum omnium
Benedicat Dominum
Chorus sacerdotum,
Quorum sese manibus
Praebendum fidelibus
Subjugavit totum.
5. Senes cum juvenibus
Jucundis concentibus
Dominum laudemus,
A quo salutifera
Carnis suae munera
Coelitus habemus.

Ad Benedictus.

A. O miranda pietas,
O praedicanda caritas,
Ut servum famelicum
Satiaret, unicum
Nobis in convivium
Pater dedit filium.
Benedictus sis, Domine,
In coelesti culmine.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Beati, qui esuriunt
coelestem alimoniam,
Satiantur manducando
vivam eucharistiam,
Quam tibi voluntarie
Sacrificabunt, Domine.

Ad Tertiam.

A. Beati, qui vocati
sunt ad nuptias,
Ubi esus agni praebet
regibus delicias,
Bonum hoc delectamentum
Super aurum et argentum.

Ad Sextam.

A. Confortat panis omnia,
Vinumque confert gaudia,
In his nos vivificavit
Christus, coenam dum paravit.

Ad Nonam.

A. Mors divina recolenda
Toties opponitur,
Sacer panis in altari
Quandocunque sumitur;
O quam mirabilia
Sunt haec testimonia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laus sit tibi, Domine,
Qui visus in homine
De coelo venisti
Atque vivum populo
Oris testimonio
Te panem dedisti;
Per tui mysterium,
Magnum in se pretium,
Omnes te precamur,
Ut ablato speculo
Carnis in hoc saeculo,
Perquod retardamur,
Frui tua facie,
Sicut est, in specie
Laeti mereamur.

Brev. ms. S. Floriani XI 428 saec. 15. A. — Brev. ms. Voraviense 152 saec. 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Secoviense saec. 14. Cod. Graecens. 471. add. saec. 15. C. — Diurnale S. Floriani XI 452 saec. 15. D.

In 1. Vesp. R, 10 sacri corporis AB. — R, 11 Jesu Christe AB. — Ad Nunc dim. A fehlt B. — In S. Noct. A 2, 4 fehlt A.

3. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jesum lauda, ecclesia,
Pro torrente nectaris,
Fluentis a clementia
Corporis, quo cibaris,
Qui factus est hostia
Mundi salutaris.

2. In via poenitentiae
Est corpus Jesu praesidium,
Delens culpam sol gratiae,
Spes et solamen tristium.

3. Ave dulce poculum
Animae sitientis,
Sanguis Christi, fons exsulum,
Venia delinquentis.

4. Se ipsum timentibus
Dat clemens miserator,
Qui solis puris mentibus
Fit dulcis vegetator.

5. O testamentum nobile,
Quod in coena Christus fecit
Est cunctis memorabile,
Quos dignanter se refecit.

Ad Magnificat.

A. O Jesu, salus omnium,
O dulcedo medicinalis,
Et animarum languentium
O panis suavis et vitalis,
Te corde esurientium
Cibus pascuae perennalis,
Ovium pastor et ostium,
Erue nos a cunctis malis,
Sanctorum merces et gloria.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. O panis vitae, Jesu, rex optime,
Nos ciba clementer cibo gratiae,
Nos tecum suscipe, hostes reprime,
Et nos perduc ad regnum gloriae.

Ad Nunc dimittis.

A. O Jesu clementissime,
Sana palatum animae,
Ut tui sacri corporis
Dulcedinem sentiamus
Et igne tui amoris
Succensi in te vivamus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sub sacramento Christum Jesum
Exsultantes adoremus,
Qui se nobis dat vitae esum,
Jubilantes collaudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jesus, in cujus anima
Digne sumptus habitat,
Fugat mala, dat optima,
Virtutibus nobilitat.

2. Laudetur dei clementia,
Qui regnat potenter
In coelis sub corporali praesentia,
Nobiscum manet hic clementer.

3. Carnis Christi sacramentum
Est vitae nostrae alimentum,
Contra hostes firmamentum
Dans virtutum incrementum.

Responsoria.

1. Omnes fideles, agite
Diem piae memoriae,
In qua nobis auctor vitae
Se dedit sub panis specie
In cibum omnis gratiae.

V. Grates Deo et laudes reddite
Et corde hunc toto diligite.

2. Christus panem accipiens:
Hoc est, ait, corpus meum;
Calicem dedit inquiens:
Bibite sanguinem meum.

V. Haec vitam dant animae,
Quam satiant suavissime.

3. O benedicta dextera
Benigni salvatoris,
Quae nobis confert munera
Suavissimi saporis,
Haec pandunt justis aethera
Et dant praemia honoris.

V. Carnis Christi et corporis
Dona sunt magni honoris.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O benedicta dextera
Christi, de qua profluxerunt
Mundo divina munera,
Quae nobis vitam contulerunt.

2. Haec dona melliflua
Morbos curant animae,
Sunt salus perpetua
Et vigor pacis intimae.

3. Accedens homo ad sumendum
CorpusChristi absterge prava,
Omne nefas est pellendum,
Sordes cordis lacrimis lava.

Responsoria.

1. In plures partes si frangatur
Hostia sub panis specie,
Qualibet Christus datur
In multis locis quotidie,
Non frangitur nec dividitur
Sed integer accipitur.

V. Nec plus in multis locis datur,
Quam si minima pars sumatur.

2. Venerandum sacramentum
Divinae eucharistiae
Est justorum nutrimentum,
Pax et salus ecclesiae,
Debilium firmamentum
Et donum indulgentiae.

V. Contra hostes munimentum
Est et sanitatis augmentum.

3. Vultu tuae clementiae
Nos jugiter aspice,
Rex Christe, sol justitiae,
Scelera nostra abjice
Et pleno omnis gratiae
Nos te pane vitae refice.

V. Te esurientes satia,
O sacra eucharistia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum tremore et amore,
Homo fidelis, accede,
Discumbens cum creatore
Cibum divinum commede.

2. Sint procul cuncta vitia,
Sit munda conscientia,
Sumentis sit fides vera,
Adsint virtutis opera.

3. Sit fides, spes et caritas,
Sit in corde et puritas,
Tunc Christi corpus sumatur
Et sanguis ejus bibatur.

Responsoria.

1. Felix tellus virginalis,
Quae mundo fructum protulit,
Panem vitae immortalis,
Qui mortem nostram abstulit
Atque nobis perennalis
Gaudia vitae contulit.
V. Panis vive, nos vivifica
Et transfer ad regna coelica.

2. Sacramentum hoc vitale
In cunctis mundi finibus
Christus in memoriale
Dedit suis fidelibus,
Est aegris medicinale
Et solamen migrantibus;
V. Est spiritale gaudium
Et electorum praemium.

3. O Jesu, nostra gloria,
Te rogamus suppliciter,
Ut sancta sacrificia
Semper sumamus salubriter;
Sint peccatorum venia,
Sint nostra salus jugiter,
Sint a malis custodia.
V. Sint in via nos salvans gratia,
Sint vitae aeterna in patria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. O quantam sanctitatem
Decet cordis hospitium,
Quod in se Deum et hominem
Suscipit regem omnium.

2. Caro cibus, sanguis potus
Sunt dona veri medici,
Quibus curatur aegrotus,
Si digne studet refici.

3. Medicina salutaris
In interitum utitur,
Si non a puris et claris
Cordibus Christus sumitur.

4. Fovet, nutrit et roborat
Corpus Christi gloriosum,
Bonos sibi incorporat;
Opus facit fructuosum.

5. Adjutor in periculis,
Jesu, muni nos in extremis,
Nos tuae carnis epulis
Jungas civibus supremis.

Ad Benedictus.

A. Pax summa et recta via,
Jesu, lapsis manum porrige,
Tua veritas et gratia
Errantes pie corrige,
O vita regens omnia,
A morte reos erige
Et gressus ad coelestia
Nostros clementer dirige.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sol aeterna et lux mundi,
Mentes nostras illumina,
Jesu, fons dulcis sitibundi,
Dans charismatum flumina;
Fac, ut corde simus mundi,
Delens nostra crimina
Da tui vultus jucundi
Nobis aeterna solamina.

Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. A. — Brev. ms. Altovadense CXLII saec. 15. B. — Brev. ms. Pragense I A. 42. saec. 15. C.

In 1. Vesp. A 5, 4 se fehlt A. — Invit. 1 Christum regem A. — In 3. Noct. R 1, 4 nostram fehlt A. — Hymnen: Ad Complet.: Cantemus laudis canticum; ad Noct.: Exsultent coeli agmina.

4. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Felix cibans, felix cibus,
Felix libans, a quîs tribus
Felix fit convivium.

2. In quo menti praeparatur,
Non amenti dum gustatur,
Gratiae diluvium.

3. Christus cibans, Christi caro
Cibus esse non ignaro
Sacramenti creditur.

4. Libans autem est sacerdos,
A quo datur haec sacra dos,
Dum voce conficitur.

R. Honor laus devotio
Sacramento unionis,
Per quod animabus bonis
Sacra fit refectio.

V. Pulchre cibi cum cibato
In amore delicato.
Conservatur unio.

Ad Magnificat.

A. O quam dulcis cibus iste,
Corpus tuum, Jesu Christe,
Pacis testamentum,
Tui munimentum
Animam vivificat
Et te, Deus, magnificat.

Ad Matutinum.

Invitatoriam.

Christo regi jubilemus,
Corpus ejus adoremus,
Venite exultemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus cibi praefiguram
Melchisedech coluit,
Panis vinique mensuram
Abrahae dum praebuit.

2. Et sic huic sacramento
Pro veraci munimento
Lex naturae praefuit.

3. Agnus quoque figurabat
Cibum istum, quem vorabat
Judaeorum populus

4. In egressu de Aegypto
Ut praecepit ex edicto
Dei suus famulus.

5. Manna quoque, quod pluebat
In deserto et pascebat
Transeuntem populum,

6. Praesignavit panem istum,
Quem in fide scimus pistum
Per altaris famulum.

Responsoria.

1. Concordantes sunt figurae
Testamenti veteris
Panis vinique juncturae
Jure divi muneris,
V. Amplexantur se scripturae
Utriusque foederis.

2. Omnem Christi caritatem
Sacrum hoc communicat,
Panis dat saturitatem,
Vinum cor laetificat,
V. Animarum libertatem
Conjunctum fortificat.

3. Respice materiem
Binam jam praecedentem,
Verborum maneriem,
Ministrum intendentem;
V. Sic habebis seriem
Hoc sacrum facientem.

4. Porro tria insunt isti:
Primum forma panea,
Est secundum corpus Christi,
Res contenta sub ea,
V. Res signata tertium
Est unio fidelium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nocte illa, in qua sedit,
Pius Jesus et commedit
Pascha cum discipulis,

2. Finem dedit veteri,
Legem volens inseri
Novam novis populis.
3. Sumens panem, de quo edit,
Benedixit atque fregit
Et dedit edentibus
4. Manducate, dicens, eum,
Hoc est enim corpus meum
Omnibus credentibus.
5. Post hoc accepit vasculum
Vini, benedicens poculum,
Sanguinem propinavit,
6. Redemptionis pretium
Et fidei mysterium
Memoriae commendavit.

Responsoria.

1. Virtus Dei multa mira
In hoc sacramento construit,
Quae natura non delira
Facere non potuit;
V. Christiane, haec regira,
Fides ea docuit.
2. Solis verbis adaptatis
Fit transsubstantiatio,
Non corruptis, non mutatis
Panis et vini versio,
V. Nulla rebus in creatis
Est similis mutatio.
3. Conservatur hic in esse
Sine subjecto accidens,
Neque ei est necesse
Subsistere quid succidens;
V. Qualiter id possit esse,
Novit virtus incidens.
4. Rursus, quantus est in caelo
Christus in membris omnibus,
Tantus est sub parvo velo
Et in locis pluribus;
V. Quod fit deitatis telo
Suspensis accidentibus.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Haec sunt mira non miranda,
Si vis Dei potentiae
Attendatur non aequanda
Rerum contingentiae,
Nam, qui potest omnia,
Fecit haec et alia
Naturae non habilia.

Responsoria.

1. In hoc sacro varietas
Est commestionis,
Nam interest diversitas
Malis atque bonis,
V. Et sacramenti qualitas
Vi distinctionis.
2. Sumunt boni, sumunt mali
Sacramentum pariter,
Signo quidem in aequali
Sed re dissimiliter:
V. Inde boni vivunt, mali
Moriuntur graviter.
3. Talis differentia
Est omnium sacramentorum,
Quaerit eucharistia
Accessum prius mundatorum,
V. Sed emundant alia
Repertas sordes peccatorum.
4. Jam pascha vetus transiit
Et novum Christus adiit,
Itaque epulemur
Non in fermento veteri
Sed in azymo sinceri
Et vero delectemur.
V. Qui se non probaverit
Et indignus ederit,
Iudicio reus erit.

Ad Laudes.

Super Psalmos.

A. Homo, qui de coelis venit,
Panem et vinum miscuit,
Per quem gustum mentis lenit
Et vitam tribuit.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex gloriae,
Qui tui memoriae
Dedisti nobis signaculum,
Corporis tui et sanguinis pabulum;
Per ejus virtutem
Aeternam nobis tribue salutem.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Eja, Christe, cibus iste
Te commendat in amore
Et commendat cum dulcore
Mellis gustum gutture.

Ad Tertiam.

A. Fructus es tu virginis
Et in aestu libidinis
Dulce refrigerium,
Et salutis mysterium
Animae et corporis.

Ad Sextam.

A. O quam felix, qui te gustat,
Quam sis dulcis, et venustat
Se virtutum podere
Et manet in pondere
Tuae caritatis.

Ad Nonam.

A. Veni ergo, bone Jesu,
Et cum tuae carnis esu
Praesta nobis libere
Dulce vinum bibere
Tuae bonitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Te Deum magnificat
Hoc tuum sacramentum,
Quod animam vivificat,
Dat gratiae augmentum;
Daemone fugato
Praeservat a peccato,
Vivis et defunctis
Salutem praestat cunctis.

Privatis diebus.

In 1. Noct. Ant.

1. Figuris in veteribus
Multis varietatibus
Hoc sacramentum latuit,
Quod Christus se instituit.
2. In sui memoriam
Ad consequendam gloriam
In carne sua praeviam
Dedit eucharistiam.
3. O grande convivium
Regis Assueri,
Tuum beneficium
Dulce est intueri.

In 2. Noct. Ant.

1. Primus homo pomum edit,
Causam mortis omnium,
Sed secundus corpus dedit
Vitae panem innoxium.
2. Panis indeficiens
Confortans Eliam
Cibus fortis reficiens
Animae usiam.
3. Demus ergo gratias
Panis dispensatori,
Laudes canamus debitas
Mente pura decori.

Brev. ms. Altovadense LXVI saec. 15. A. — Antiphon. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Pragens. XII C 7. B. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Pragens. VII F 8. C. — Brev. ms. Altenbergense saec. 15. Cod. Dusseldorpiens. C. 62. D.

Invit, 2 ejus adorantes B. — In 2. Noct. R 3, 4 succidens = succedens. Privatis diebus. In 2. Noct. A 1—3 nur D. — In Laud. A 1, 4 Et vitam tribuit ABCD. — Hymni: In 1. Vesp.: Ad coenam agni providi; ad Tertiam: Vexilla Christi prodeunt.

5. In festo Corporis Christi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, felix parens ecclesia,
Adest novae laudis notitia,
Dum amoris tanti memoria
Datur nobis in coena regia;
Nam in cibum ex sola gratia
Dat se nobis paschalis hostia.

Ad Magnificat.

A. Transit Christus ad patris solium,
Trahens secum turbam fidelium,
Pane firmans mentes debilium,
Transformatas in corpus proprium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Carnis dominicae
Datum edulium
Laudet mirifice
Turba fidelium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum in mundo corpore
Plantatum sacrae virginis
Nobis gratiae tempore
Fructum dedit dulcedinis.

2. Vinum factum sanguinem
Christus elargitur,
Ex quo mens dulcedinem
Spiritus sortitur.

3. Domine sors calicis
Et haereditatis,
Quos calice reficis,
Junge cum beatis.

Responsoria.

1. Mundum vocans ad agni nuptias
Hora coenae pater familias
Saginati vituli varias
Parat delicias.
V. Ad hoc convivium tam permagnificum
Vocat per filium coetum catholicum.

2. Mundo datum in vitae ferculum
Corpus Christi, sanguis in poculum,
Nutrit digne sumentem populum
Tam sanctum pabulum.
V. Pater namque proprium filium,
Viatori dat in solatium.

3. Verbum vitae carni conjungitur,
In quam panis natura vertitur,
Verus cibus inde conficitur,
Quo Christus sumitur.
V. Solae panis remanent species,
In quas sensus intendit acies.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sacrificii, Domine,
Memor esto fidelium,
Quibus carnis cum sanguine
Das pingue sacrificium.

2. Praeclarus est calix inebrians,
Praeparatur mensa nos satians,
Ne tribulet hostis insidians.

3. Vera fiat confessio
Adsit et exsultatio,
Sensus sit in convivio
Epulantis cum gaudio.

Responsoria.

1. Pauperibus parat convivium
His in coena dans corpus proprium,
Ut in via sit in auxilium,
Quod futurum est eis praemium.
V. Apostolos signat charactere,
Ut deinceps possint conficere.

2. Panis oblatus coelitus
In altari proponitur,
Ex quo bene dispositus
Homo mente reficitur.
V. Confortantem cor panem sumite
Et pro vino sanguinem bibite.

3. Granum excussum palea
Cadens in terram moritur,
Surgit messis triticea,
De qua panis conficitur,
Quo in altaris area
Plebs Christiana pascitur.
V. Nisi lotus ab omni scelere
Non praesumat panem hunc edere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laetus introibo
Ad altare Dei,
In quo vescar cibo,
Quo sanantur rei.

2. Cibavit ex adipe
Christus nos frumenti,
Illud ergo suscipe
Cum corde ferventi.

3. Turtur est ecclesia,
Pulli plebs fidelis,
Quibus dant altaria
Pabulum de caelis.

Responsoria.

1. Felix vitis, quam pater omnium
Transplantavit in hoc exsilium,
De qua fluit vinum egregium
Potu fidelium.
V. Omnes in fide divites
Sunt hujus vitis palmites.

2. Discedentem hinc Dei filium
Digne laudet fidelis concio,
Tunc se dedit nobis in pretium
Pretioso pascens convivio.
V. Quicunque digne se reficit
Iter coeli secure perficit.

3. Terminatis legalibus
Cibum Christus instituit,
Pascha novum fidelibus,
Quibus se cibum praebuit.
In quo praesens fidelibus
Hinc discedens non defuit.
V. Praesens in mentis oculis
Sub sacramenti specie
Semper est cum discipulis
Praebens fluenta gratiae.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae
Collegio fidelium,
Quibus praebet quotidie
Dominus corpus proprium.

2. Pastor, factor omnium
Carnem assumendo
Nutrit gregem ovium
Carne nos pascendo.

3. Scala coeli ponitur
Christus, quam tenendo
Grex fidelis pascitur
Ad coelum tendendo.

4. Linguae laudant, Domine,
Te nostrum pastorem,
Qui carne cum sanguine
Pascis viatorem.

5. Fulget mater ecclesia
In supernis choris
Cibata carne propria
Nostri salvatoris.

Ad Benedictus.

A. Carnis cibum et potum sanguinis
Escam nobis coeli dat agminis,
Ut in hujus campo certaminis
Utriusque firmet cor hominis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen ecclesiae,
Cibus viatorum
Et corona gloriae
Coetus beatorum,
Corpus tuum hodie
Venerantem chorum
Duc soluta scabie
Ad regna coelorum.

Infra Octavam.

Ad Benedictus.

A. In conspectu meo mensam
Parasti, gratiae Deus,
Temet ipsum dans in pensam,
Ne me laedat hostis meus.

Ad Magnificat.

A. Adeps admirabilis
Nobilis frumenti,
Panis delectabilis
Datur sanae menti.

Cod. Praedicatt. Vindobon. s. sign. anni 1462. — Ad Laudes A 2, 1 Pauper factor. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 7 scarie. — Dieses Officium ist auf das Schema der Historia de s. Dominico gearbeitet und vermutlich von einem Dominikaner-Dichter. Mit diesem verdient verglichen zu werden das auf das gleiche Schema gearbeitete Officium bei Mone 201; dafs zwischen beiden eine Verwandtschaft besteht, unterliegt keinem Zweifel.

6. De facie Salvatoris.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudibus exsultent
pueri veteresque resultent
Ob faciem Christi,
quae fert pia gaudia tristi.

2. Inclita pictura,
praeclara decore figura,
Adspiciat gentes
laudes sibi retribuentes.

3. Mens mea laudet eum,
qui vivens regnat in aevum
Sic in amore Dei
psallat sacrae faciei.

4. Sint grati psalmi,
da gratiam pneumatis almi,
Victori mortis,
cujus vultum colit orbis.

5. Hierusalem vultum
divino lumine fultum
Lauda nunc hymnis,
quem percutis antea pugnis

R. Fortis et invictus,
cujus vultus benedictus,
Hic demonstratur,
cui laus condigna paratur,
Adjuvet adstantes
et cantica laeta canentes;

V. Det Jesus, ut dignas
valeamus pangere laudes.

Ad Magnificat.

A. Impressam peplo
Jesus effigiem dare saeclo
Dignatur misero
pro consolamine vero;
Quisquis ei servit,
hanc laetus postea cernit,
Quando parebit
judex, quem quisque videbit.

Ad Nunc dimittis.

A. Non pius est cultor
nec Christi verus amator,
Vexilli festum
qui non colit ejus amandum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regnantem
jubilantes magnificemus,
Ejus venerandum
vultum nunc glorificemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signavit Dominus
sacri nos lumine vultus,
Laetificans corda
sub mundi turbine moesta.

2. In Domino fidens
nec ab illo mente recedens
Cum justis vultum
cernet sine fine beatum.

3. Conserva, Domine,
sperantes firmius in te
Atque tua facie
nos laetifica, pie Christe.

Responsoria.

1. Laetetur mundus
hymnorum dramate totus
Virtutum meritis
exornans festa tonantis,
E quibus est festum
recolens vultum venerandum.

V. Ecclesiae vota
jubilamine sunt variata
Ad Domini festa
concelebranda pia.

2. In tanto festo
jubilet plebs corde non maesto
Ora resolvantur
et cantica laeta canantur
Ad vultum Christi
laxent nunc organa cuncta.
V. Omnis homo studeat,
ut jam sua vota promat
Cum psalmis, hymnis
carminibusque piis.
3. Esse Deo gratum
cupimus nostrum famulatum,
Quando sui signum
vultus colimus venerandum,
Munera multa Dei
laus dat hujus faciei.
V. Sit tibi nunc grata,
Deus, haec devotio nostra,
Qua cupimus faciem
magnificare tuum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In virtute Dei
pariter sanctae faciei
Laetantur reges,
congaudent undique plebes.
2. In terra vasta
quaevis generatio casta
Perquirit faciem
Domini Jacob aetheris ob spem.
3. Est solus aeterna
facies Christi veneranda,
Quam quaerunt multi,
sperant in eam bene cuncti.

Responsoria.

1. In cruce suspensus
et toto corpore tensus
Exhibet afflictam
Dominus faciem benedictam
Ut pius, ut patiens,
ut mundi debita solvens.
V. In cruce monstravit,
quod nos moriturus amavit,
Nam sic inclinat
faciem, sicut oscula poscat.
2. Clara Dei facies
mundi salus et decus et spes
In cruce pendebat,
livores sputa ferebat,
Effulsere decor,
lux, gloria vertice Thabor,
V. Quo viso Petrus
coepit tunc dicere laetus:
Optima res vere
jam nos hic posse manere.
3. Caeditur haec palma
facies quondam satis alma
Et colaphis multis,
maculatur denique sputis;
Redditur a cunctis
nunc illi gloria grandis.
V. Olim velata
fuit ista salutis imago
Et deturpata,
quod probat omnis homo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hinnulus ad montes
cervus properat prope fontes,
Ad Domini vultum
sitit ardens mens mea multum.
2. Verbum supernum
ructet mens pneumate plenum,
Vultum formosum
laudans forma speciosa.
3. Cantemus Domino
sacram faciem venerando,
Cujus ad imperia
se commovet undique terra.

Responsoria.

1. Salvator clemens
e mundo carne recedens
Ob nimium zelum,
quo vult nos scandere caelum,
Donat vexillum,
quo mente feramur in illum.
V. Ut sit nobiscum
Dominus Jesus hic et in aevum,
Effigiem sanctam
porrigit ipse suam.

2. Ecce salus quanta
per te, Veronica sancta,
Accessit mundo
lapso, misero, gemebundo!
O facies Christi,
populo fer gaudia tristi.

V. Ad te clamamus,
facies sacra, teque roganus,
Unica spes nostra,
nos dirige, fer super astra.

3. Evulsit costam
sopor ingens missus in Adam,
Quam mundi matrem
Deus aedificavit in Evam;
Sic pater in prolem
misit crucis ipse soporem,
Sub costis et aquam,
sacrum fundendo cruorem,

V. Ex quibus ecclesiam
mox aedificavit amoenam,
Atque suum vultum
sacrum dimisit in aevum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laude tonant voces,
declangunt carmina laudes,
In festo vultus
populus decus induit almus.

2. Ne nos a Christo
vellat cum dogmate ficto.
Hostilis turba,
defende, figura beata.

3. Sindone non propria
facies fuit ecce relicta,
Sic pauper fuerat,
qui saecula cuncta ditabat.

4. O jubar ecclesiae,
praelucens lumine solis,
A tenebris velle
gravidatos crimine molis

5. O facies sancta,
te laude cohors colit ista,
Laudantem Dominum
sustolle tua prece servum.

Ad Benedictus.

A. Ad laudes Domini
populi concurrite cuncti,
Formam verbigenae
nobiscum glorificate.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O facies sacra,
cum mortis venerit hora,
Sis consolamen
nobis praebendo juvamen.
O felix vultus,
hostiles pelle tumultus,
Finem redde bonum,
quod te videamus in aevum.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. — Invit. Eius venerantem. — In 1. Noct. R 2, 2 non fehlt. — In 2. Noct. R 2, 2 pellebat.— Hymnen zu diesem Officium, in 1. Vesp.: Magnum gaudium gignitur; ad Complet: Omnis fidelis gaudeat.

7. In festo s. Lanceae.

In 1. Vesperis.

R. Surge, sponsa ecclesia,
Sponso redde munia,
Cui clavi gravia
Imprimunt vestigia.
Per quod ruit
Gehennalis Sisara;
Nam clavum Jahel malleus
Ejus fixit in tempora.

V. Dulces clavi pungite
Corda nostra, nectite
Christo, sed disjungite
A pravorum capite.

Ad Magnificat.

A. Gaude, pia plebs justorum,
Omne genus Germanorum,
Tantis de muneribus,
Nam clenodia salutis
Tibi dedit rex virtutis
Suis de vulneribus:
Clavos, lanceam et crucem,
Haec sacra magnalia,
Ergo Jesum, vitae ducem,
Excole per omnia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Coelestis regis lanceam
Venite adoremus
Et pro clavis ipsius
Christo jubilemus.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Principes et populi
Convenerunt temere,
Gentiles et increduli,
Christum crucifigere.

2. Jesu, nostra spes suavis
Matris a visceribus,
Est pro nobis fossus clavis
Palmis atque pedibus.

3. Exaltatus crucis ligno
Dum Christus occubuit,
Lanceatus a maligno
Hoste nos eripuit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Hasta regis gloriae
Christum cruentavit,
Dum in crucis arbore
Dominus regnavit.

2. Hunc tremendam lanceam
Omnes adoremus
Et in ejus laudibus
Semper jubilemus.

3. Alme Deus, Deus meus,
Cum clavis et lancea
Semper sis protector meus
Pro tua clementia.

4. Tres clavos cum lancea
Sole clariores
Michael tunc afferet
Contra peccatores.

5. Sempiterna gaudia
Christus tunc donavit,
Cum clavis et lancea
Mortem superavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Collaudemus
Christi clementiam,
Qui per gloriosos
clavos et lanceam
Dat ecclesiae
de inimicis victoriam
Et in coelo vitam
et coronam perpetuam.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Musaei Bohemici s. sign. A. — Brev. ms. Altovadense XXV saec. 14. B. — Brev. ms. Pragense VII A 12. C. — Clm. Monacens. 5199. saec. 15. D.

Wegen der österlichen Zeit nur eine Nocturn, deren Responsorien nicht in gebundener Rede; ebenso die Antiph. ad Benedictus. Das Officium stammt aus der Zeit Karl IV. Hymnen: In 1. Vesp.: Pange lingua; ad Complet: Aeterna Christi munera: ad Matut.: Paschali gaudio; ad Laudes: Verbum supernum.

8. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave rex dulcissime,
Jesu Nazarene,
Pro nobis amarissimae
Datus mortis poenae,
Ut simus digni colere
Sacrae festa coronae,
Dignare cor cumpungere
Felice passione.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dominum
Spinis coronatum,
Pro peccatis hominum
Clavis perforatum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jugis meditatio
Sacrae passionis,
Felix occupatio
Cogitationis.

2. Puncturae dumi vulnerant
Caput generosum,
Vultum sanguis irrigat
Christi speciosum.

3. Oculi deducite
Rivos lacrimarum,
Cruentum adspicite
Lumen animarum.

4. Speciosum verticem
Penetrant dum spinae,
Nostrae mentis apicem
Curant medicinae.

5. Quae caput tuum perforat
Spinarum fixura,
Bone rex, emolliat
Corda nostra dura.

6. Sacer sanguis, arida
Cuncta qui fecundat,
Peccatoris intima
Fletibus infundat.

Responsoria.

1. Salvatorem hominum
Praeses apprehendit,
Diris terrae Dominum
Flagellis offendit,
V. Plange cruentatum
flagris de virgine natum.

2. Terram flore vestiens
Ut scurro denudatur,
Nodos mortis destruens
Columnae alligatur;
V. Quas Sathan involvit,
animarum vincla resolvit.

3. Vis amoris vulnerat
Viscera Mariae,
Fletus unda maculat
Genas tota die;
V. Vastat corda dolor,
quae magis ussit amor.

4. Virga cutis scinditur
Manante cruore,
Judaeus nec compungitur
Nec cessat a furore;
V. Vulnera, livores
pro te gerit atque cruores.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In aerumna vertitur
Cor contritionis,
Dum spina configitur
Sacrae passionis.

2. O spina mirabilis,
O pretiosum sertum,
Quo regis invincibilis
Caput est refertum.

3. Spineta nobilitat
Haec praeclara spina,
Ligna cuncta superat
Virtute cedrina.

4. Haec cum cruce colitur
Condigno honore,
Agni quae perungitur
Roseo cruore.

5. Judex cum advenerit
In sua majestate,
Fulgere mira creditur
Cum crucis claritate.
6. Lignum nullum coaequatur
Germine nec flore
Huic, quod Christi fecundatur
Nobili cruore.

Responsoria.

1. Urbis totam concitant
Milites cohortem,
Regis sui videant
Ridiculosam sortem;
V. Cingunt coccinea
vesteque purpurea.
2. Coronam acutissimis
Sentibus texentes
Capiti sacrilegis
Palmis imprimentes,
V. Opprobriis lassant,
caput ejus arundine quassant.
3. O Dei et hominis
Fili, Jesu bone,
Quid fecisti criminis
Dignum confusione?
V. Cur caput offensum
spinarum cuspide densum?
4. Peccator ego perditus
Tibi, mitis agne,
Fui causa penitus
Confusionis magnae;
V. Tu persolvisti
pro me, quae non rapuisti.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Regis egredimini,
Sponsae delicatae,
Dilectum intuemini
Amore vulneratae,
Rubrum diademate,
Quo mater infidelis
Hunc affixit capite
Synagoga crudelis.

Responsoria.

1. Lancea sanctitur,
lateris dum fons aperitur,
Nectar et hauritur,
si pura mente venitur;
V. Corda facit munda
sanguis, qui currit, et unda.
2. Ecce redemptoris
dolor est medicina doloris,
Quem rubei roris
rubricat unda foris;
V. Nostros languores
curat portatque dolores.
3. Illitus est spinis,
clavis penetratur acutis,
Sanguineis guttis
est maculata cutis;
V. Milleque puncturis
vertex rubet undique duris.
4. Sputa, flagella, minae,
crux, clavi, lancea, spinae
Felici fine
nostrae sint meta ruinae,
V. Rex pie, sentinae
ne tradamur barathrinae.

Ad Laudes.

Super Psalmos.

A. Sumpto diademate
Dominus regnavit,
Quem spinarum schemate
Judaea coronavit.

Ad Benedictus.

A. Cornu salutiferae
Crucis rex erexit,
Umbraculo spiniferae
Coronae caput texit,
Illius, quem desidero,
Sub umbra repausabo,
Devotius ut potero,
in ipso respirabo.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ecce rex mitissimus
Incedit coronatus,
Corona sed durissimus
Est illi cruciatus.

Ad Tertiam.

A. Regum rex induitur
Purpura regali,
Cultu sed despicitur,
Non honoratur tali

Ad Sextam.

A. Sceptrum arundineum
Manibus gestabat,
Tortor quo virgineum
Caput vulnerabat.

Ad Nonam.

A. In terram flexis genibus
Ut regem adorant,
Colaphizant manibus,
Sputis exhonorant.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Tuae rex, insignia
sacrae passionis;
Instrumenta dulcia
sint redemptionis.
Crucem, coronam, spineam
devoti veneramur.
Immersam cordi lanceam
cum clavis osculamur;
Tuae fac participes
Glorificationis,
Quos praestas esse memores
Crucifixionis.

Brev. ms. Zwethalense 230 saec. 15. A. — Brev. ms. Zwethalense 120 saec. 14. B. — Brev. ms. S. Crucis 280 saec 14. C. — Brev. ms. S. Coronae saec. 15. Cod. Pragens. XII E 6 a. D. — Diurn. ms. Ducumburgense 80 saec. 15. E — Brev. Misnense. imp. Lipsiae. 1502 in nicht monastischer Form, die aber diesem Officium ursprünglich ist. F.

Ad Noct. Alles prosaisch D. — In 1. Noct. A 4, 3 Meae mentis A. — In 2. Vesp. ad. Magn.: Ave rex insignia AE. — Hymnen in 1. Vesp: Hymnum dicamus hodie; ad Complet: Pange lingua.

9. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest nova solemnitas,
Det Deo laudes debitas
Fidelium devotio,
Ut, qui choro psallentium
Dat pro corona gaudium,
Coronam det pro gaudio.

2. Christe, caput ecclesiae,
Qui transfers ad nos hodie
Tui coronam capitis,
Sic exaudi nos, Domine,
Ut in arcto discrimine
Coronemur pro meritis.

3. Judaei, viri sanguinum
Spinis coronant Dominum,
Aeterni regis aemuli,
Pro nobis Dei filius
Fit hircus emissarius
Ferens peccata populi.

4. Gestat coronam spineam
Vestem habens purpuream
Rex in derisum traditus,
Veneremur opprobrium,
Per quod est salus gentium,
Per quod coelorum aditus.

5. Gallia plaudat canticis,
Rex coeli mittit Gallicis
Signum honoris tropicum,
Hoc delectatur climate,
Qui suo diademate
Regnum coronat Gallicum.

Ad Magnificat.

A. O meriti clari
regio, quae visa fuisti
Digna coronari
sacro diademate Christi,
Redde redemptori
grates meritisque perora,
Ut tanto decori
Deus augeat huic potiora.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus hodie
Christo, regi gloriae,
Qui post coronam spineam
Coronam confert auream.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Spineos aculeos
   Suffert vir beatus,
   Impio judicio
   Morte condemnatus.

2. Reges intelligite,
   Reges erudimini,
   Novum carmen agite
   De corona Domini.

3. Ecce benedictio
   Dei super populum,
   Cui dat pro solatio
   Suae palmae titulum.

Responsoria.

1. Occidentem illustrat oriens,
   Verum solem nobis adjiciens,
   Spem vincendi coronam largiens.
V. Visitat rex omnium
   Nostram regionem
   Et se nobis exhibet
   Verum Salomonem.

2. De torrente bibit miseriae,
   Exaltavit caput rex gloriae,
   Coronatum spinis angustiae.
V. Regnaturos decet angustia,
   Ut coronae monet materia.

3. Felix spina, per cujus stimulum
   Sanguis exit, qui salvat populum,
   Recolamus agnum anniculum.
V. Hoc rex coeli spinetum hodie
   Apud regem deponit Franciae.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lumen vultus Domini
   Super nos signatum
   Sertum auget homini,
   Nobis commendatum.

2. Confregisti terminos
   Nostrae pravitatis,
   Scuto coronasti nos
   Bonae voluntatis.

3. Hodie laetaberis,
   Militans ecclesia,
   Pacis coronaberis
   Et honoris gloria.

Responsoria.

1. De coronis Exodi
   Mystice canamus,
   Viam nostri commodi
   Tropice pangamus,
   Quorum fit memoria
   Pro coronae gloria.
V. Nova lex praejudicat,
   Transierunt vetera,
   Spiritus vivificat,
   Sed occidit litera.

2. Ut coronam spineam
   Caput summi regis,
   Mystice sic auream
   Habet arca legis;
   Arca mens est, azima
   Vel fidelis anima;
V. Arca est ecclesia,
   Fides est corona,
   Cujus aurum gratia
   Vel voluntas bona.

3. Ista corona fidei
   Decet Christi militem,
   Haec fidelis arca Dei
   Mentem facit divitem
   Divinitus
   Auro sancti spiritus.
V. Sit cor tunm arca Dei,
   Ut thesaurum tantae rei
   Thesaurizes coelitus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir, quem sine macula
Fides coronabit,
Tua tabernacula,
Deus, habitabit.

2. Qui spinarum cuspide
prius cruentatur,
Pretioso lapide
Christus coronatur.

3. Anni suae clementiae
Coronae rex benedicit,
Qui coronis ecclesiae
Suam coronam adjicit.

Responsoria.

1. Altare thymiamatis
Non eget diadematis,
Quod dicitur aureola;
Hoc est sanctorum praemium,
Hoc est amoris cremium,
Aromatis areola.
V. Homo sacrificium
Fructuum duplicium
Super illud immola.

2. Mensa sacra pagina
De corona gemina
Pulchre coronatur,
Per has designatur
Firma spes et charitas,
Et super aurum claritas
Vere figuratur.
V. Post virtutes habitas
Decet, ut jucunditas
Plena subsequatur.

3. Si virtutum gradus isti
Te sustollunt, miles Christi,
Te prudenter provehis;
Rex Francorum, gaudeas
Et praemissis studeas
Coronari laureis.
V. Arcam, mensam et altare
Debes in te deportare
Cum coronis aureis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sertum, quod Bizantium
Miserat Venetiae,
Post argenti pretium
Recipit rex Franciae.

2. Spina, quae pupugerat
Patientem Dominum,
Poenitentes liberat
A punctura criminum.

3. Regis patientiam
Miles imitetur,
Et per poenitentiam
Spinis coronetur.

4. Sacerdotes sacerdoti
Summo benedicite,
Et coronae sacrae doti
Nos haeredes subdite.

5. Te laudamus, Jesu bone,
Qui certantes in agone
Confortas ex munere,
Dum livorem das coronae,
Fac ex tua passione
Nos adversa vincere.

Ad Benedictus.

A. Tu Christe, nostrum gaudium,
Adesto nostris precibus,
Qui cum sanctorum millibus
Veniens ad judicium
Apparebis in nubibus,
Da coronae cultoribus
Coronatorum praemium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O rex clementiae,
Salvator omnium,
Sola spes veniae
Post lapsus criminum,
Precamur hodie
Te sanctum Dominum,
Da genti Franciae
Palmam certaminum,
Coronam gloriae
Post vitae terminum.

Brev. ms. Senonense saec. 13. Cod. Parisiens. 1028 A. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisiens. 746 a B. — Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517 C. — Brev. Othinense imp. Lubecae 1497 D.

A enthält das Officium aus der Zeit Ludwig IX, B und ff. das veränderte. In 1. Vesp. **A** 5: Signum profert victoriae | Corona triumphalis | Simul rex excellentiae | Dignitatis regalis | Sub umbra legis veteris | Praesignata per cycladis | Typum sacerdotalis. BCD. — Ad Magn. **A**: Consecrator coronae spineae | Perpetuae largitor laureae | Fons almae bonitatis | Celebrantes tanta solemnia | Duc ad illa festa felicia | Supernae civitatis | Ubi vera sunt gaudia. BCD. — In 1. Noct. **R** 1, 4 sq: Victor Christus arma victoriae | Suae nobis transmisit hodie. BCD. — **R** 3, 4 sq: O quam felices sunt istae spinae | Vernantes agni roseo sanguine. BCD. — In 2. Noct. **A** 3, 3 sq: Pace coronaberis | In coelesti gloria ABC. — In 3. Noct. **R** 3, 4 sq: Cor fidele gaudeas | Et virtutum studeas. BCD. — In Laud. **A** 1 Spina pungens acumine | Dum carnem Christi perforat | Ejus nos rigat sanguine | Eique nos incorporat. BCD. — Ad Ben. **A** und ad Magn. **A** in 2. Vesp. vertauscht CD. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 7 Huic da familiae. BCD.

10. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
   Quo diadema spineum
   Commendatur memoriae
   Christi cruore roseum.
2. Summum regem gloriae
   Spinis coronatum
   Ridet plebs perfidiae
   Morti condemnatum.
3. O quam felix punctio,
   Quam beata spina,
   De qua fluxit unctio,
   Vitae medicina.
4. Pungens spina vulnerat
   Christum patientem
   Et a morte liberat
   Populum credentem.
5. Spinae rubent sanguine
   Christum cruentantes,
   Mundum lavant crimine
   Coelum reserantes.

R. Felix spina, cujus aculei
   Guttis rubent roris sanguinei,
   Vires frangunt regis tartarei,
   Seras pandunt regni siderei;

V. O spinarum immensa gloria,
   Quae tot nobis praestant remedia

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
   Spina salutaris,
   Decor nostrae patriae
   Et spes singularis,
   Congaudentes gloriae
   Tuae tuearis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Diadema spineum
Christi collaudemus
Sanguinemque roseum
Ejus adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christum sub serto spineo
   Deridet plebs perfidiae,
   Cujus cruore roseo
   Sertum confertur gloriae.
2. Spinas flos sustinuit,
   Flos aeternitatis,
   Vitam vita tribuit
   Morte morti datis.
3. Nos a mortis nexibus
   Christus liberavit
   Et confractis viribus
   Mortis mortem stravit.

Responsoria.

1. Salve, salus patriae,
Mundi medicina,
Serti regis gloriae
Speciosa spina,
Salvos nos in acie
Serves a ruina;
V. Laudantes hodie
te vivere da sine fine.

2. Flos de flore floruit
Deus majestatis,
Mundus hoc refloruit
Flore dignitatis,
Spinas flos sustinuit
Nostris pro peccatis;
V. Nobis condoluit
flos summae nobilitatis.

3. Spina spinae jungitur,
Sertum praeparatur,
Flos spineti pungitur.
Spinis coronatur,
Virgis, palmis caeditur,
Caesus morti datur;
V. In cruce dum moritur,
homini coelum reseratur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quae repellit vitia,
Felix est punctura,
Et quae digna praemia
Justis dat futura.

2. Rex ad bellum properat,
Caput tegit spina,
Crucem portat, superat
Hostem vi divina.

3. Regni rex aetherei,
Tecum fac laetari,
Quos de parte spinei
Serti das ditari.

Responsoria.

1. Dum Christus a crimine
Mundum emundavit,
Suo sacro sanguine
Spinam hanc sacravit,
Sanguinis ex flumine
Victor triumphavit;
V. In serto spinae
mortem moriens superavit.

2. In figuris pluribus
Sertum figuratur,
Inter vepres cornibus
Haerens demonstratur
Aries, sic sentibus
Christus coronatur;
V. Pravorum manibus
sua sancta corona paratur.

3. Populus perfidiae
Speculum sanctorum
Sputis immunditiae
Fecit indecorum,
Vincit auctor gloriae
Regem inferorum;
V. Vincens in facie
fert spinam spes miserorum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelestis militiae
Regem incarnatum
Ridet plebs perfidiae
Spinis cruentatum.

2. Spina Christum graviter
Coronatum pungit,
Poena Christi dulciter
Se laudantes ungit.

3. Felix est conditio
Gloriosae spinae,
Cujus confert punctio
Vitam sine fine.

Responsoria.

1. Spina summum vulnerat
Ovium pastorem,
Ut per spinam conterat
Gregis invasorem,
Gratias grex referat
Laudans salvatorem,
V. Hostem qui superat,
proprium fundendo cruorem.

2. Sertum regum aureum
Respuit salvator,
Vincens portat spineum
Regum imperator,
Sceptrum arundineum
Mundi fert creator;
V. Regnum tartareum
spoliat mundi dominator.

3. Flos de coelo prodiit
Late dans odorem,
Mundum mundus adiit
Mundi spernens florem,
Spinam, crucem subiit
Nostrum ob amorem;
V. Ad coelos rediit
post sumptum sponte dolorem.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Christus spinae nescius
Spinis coronatur,
Homo spinae conscius
Spinam veneratur.

2. Caput laedit punctio
Spinae gloriosae,
Membra sanat unctio
Poenae virtuosae

3. Vide, Sion filia,
Spina pungit florem,
Per quem vivunt omnia,
Spirat flos odorem.

4. Sertum contumeliae
Regi regum datur,
Per quod regnum gloriae
Nobis reseratur.

5. Pro serti virtutibus
Laus sit salvatori,
Qui pro peccatoribus
Est dignatus mori.

Ad Benedictus.

A. Sertum contumeliae
Tuae, Jesu bone,
Det coronam gloriae
Famulis coronae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
Gloriosa spina,
Sertum regis gloriae,
Mundi medicina,
Praesentis angustiae
Dulcor et resina,
Te laudantes hodie
Serves a ruina.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Laudemus regem gloriae; ad Noct.: Aeterno regi gloriae; ad Laudes: Laudes ad laudes jungite; in 2. Vesp.: Lauda fidelis concio.

II. De corona spinea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Vexilla regis gloriae
Militantis ecclesiae
Laudibus attolantur,
Per quem de mortis nexibus
Mortis confractis viribus
Fideles liberantur.

2. Carnis indutus trabea
Corona Christus spinea
Pro nobis coronatur,
Haec est praeclara galea,
Quam hostis horret framea
Et cedens hebetatur.

3. Facta Dei dextera
Benedicant opera
Cuncta creatorem,

Qui dat nobis munera
Ad sananda vulnera
Sertum et cruorem.

4. Donis praeclaris praediti
Thesauri nobis crediti
Veneremur auctorem,
Qui nobis arma contulit,
Quibus humani perculit
Generis oppressorem.

5. Humiliari voluit,
Quando pro nobis doluit
Rex summae majestatis
Portans coronam spineam,
Quae delet ignominiam
Nostrae fragilitatis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix mater ecclesia,
Adsunt tibi nova solemnia,
Nam corona quondam ingloria
Nunc per orbem refulget gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt dominici
Serti solemnia
Laude multiplici
Plaudat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christum sub serto spineo
Deridet plebs perfidiae,
Cujus cruore roseo
Sertum confertur gloriae.

2. Reges ut vasa figuli
In fine confringentur,
Qui summi regis aemuli
Sertum non venerentur.

3. Adversus Dei filium
Multi insurrexerunt,
Et nocentes innoxium
Cruorem effuderunt.

Responsoria.

1. Spina carens flos spina pungitur.
Per quam culpae spina confringitur,
Spina mortis spinis retunditur,
Dum vita moritur.

V. Per hoc ludibrium
Hostis deluditur,
Mortis dominium
Per mortem tollitur.

2. Coronat regem omnium
Judaea serto spineo,
Stat inter spinas lilium
Vernans cruore roseo,
Spinarum culpae nescium,
Spinae punctum aculeo.

V. Sub decore fulget purpureo
Corpus nitens candore roseo.

3. Felix spina, cujus aculei
Guttis rubent roris sanguinei,
Vires frangunt hostis tartarei,
Seras pandunt regni aetherei.

V. O spinarum immensa gloria
Quae tot nobis parat remedia!

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beati, quorum oculi
Praesentes contemplantur,
Quae tot terrarum populi
Absentes venerantur.

2. Coronae, qua gens impia
Derisit salvatorem,
Devotum cum laetitia
Impendamus honorem.

3. In tua, Jesu, requie
Nos tecum gaudeamus,
Cujus coronam spineam
In terris honoramus.

Responsoria.

1. In Phase quod praecipitur
Moysi immolare,
Sub agni typo creditur
Lex Christum designare,
Cujus sanguis effunditur
In Phase salutare.

V. Hoc aspersus non laeditur,
Nam ad eum non sinitur
Percussor penetrare.

2. Amici Christi, plaudite,
Qui Christum profitemini
Salutis instrumentum,
Trophaea serti pandite,
Per illud datur homini
Victoriae crementum.
V. Adversae partes fugite,
Sumant ministri Domini
Laetitiae concentum
3. Parvipendens coronam auream
Rex coelorum suscepit spineam,
Stat indutus pestem purpuream,
Ut contemnas vestitus trabeam.
V. Jesu Christo conformatus
Vestem quaeras coelibatus.

In 3. Noctorno.

Antiphonae.

1. Nos tecum, judex saeculi,
Fac demum gloriari,
De serti parte spinei
Quos modo das laetari.
2. Videte regem gloriae,
Sanguine cruentatum
Cum suo diademate
De spinis coronatum.
3. Digne chorus fidelium
Coronam veneratur,
Qua redemptorem omnium
Coronatum testatur.

Responsoria.

1. Dum leonis immanitas,
Latet sub agni vellere,
In insontem iniquitas
Insanit prolis viperae,
Justi caput atrocitas
Spinarum stringit vulnere.
V. O quanta humilitas,
Quae monstratur hoc opere,
Cui connexa caritas
Satisfecit pro scelere.
2. Aeterni tabernaculi
Rex et redemptor saeculi
Vilescit insensatis,
Indutum forma servuli
Spinis coronant aemuli
Dominum majestatis;
V. Haerent in carne stimuli
Spinarum, sordes populi
Fert liber a peccatis.
3. Hac clara die cantica
Cum dulci pange modulo,
Ecclesia justorum,
Laudes Christi multiplica,
Coronae crescit titulo
Gloria redemptorum.
V. Sub hac mundi spes unica
Donavit se pro populo
Manibus iniquorum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Quo diadema spineum
Commendatur memoriae,
Christi cruore roseum.
2. Summum regem gloriae
Spinis coronatum
Ridet plebs perfidiae
Morti condemnatum.
3. O quam felix punctio,
Quam beata spina,
De qua fluit unctio,
Mundi medicina.
4. Pungens spina vulnerat
Christum patientem
Et a morte liberat
Populum credentem.
5. Spinae rubent sanguine
Christum cruentantes,
Mundum lavant crimine
Coelum reserantes.

Ad Benedictus.

A. Ave spina, poenae remedium,
Servi decus, regis opprobrium;
Tua plaga, dolor, ludibrium
Vitae nobis merentur praemium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O decus ecclesiae,
Gloriosa spina,
Sertum regis gloriae,
Mundi medicina,
Praesentis augustiae
Dulcor et resina,
Te laudantes hodie
Serva a ruina.

Brev. Nidrosiense imp. Parisiis 1519. A. — Cod. Sitanstetensis CCXXXII saec. 15. B. — Antiph. ms. Hafniense Ny kongl. S. 8. 3419. saec. 16. C.

B und C geben das kurze Officium, wie es in vielen Diöcesen der österlichen Zeit wegen, in die das Fest fiel, üblich war. Sie beginnen in 1. Vesp. mit der Antiphon ad Magnificat, haben nur eine Nocturn, deren Psalmen sub una antiphona (der ersten) stehen. In dieser kurzen Form steht das Officium bei Milchsack, Hymni et Sequentiae I. S. 48, nur fehlt ihm die Antiphon zum Magnificat in der 1. Vesper. A giebt das vollständige, beziehungsweise erweiterte Officium, wie es für andere Diöcesen hergestellt werden mufste. Hymnen hierzu: In 1. Vesp.: Aeterno regi gloriae; ad Laudes: Lauda fidelis concio.

12. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, mater ecclesia,
Nova frequentans gaudia,
Lux micat de caligine
Rosa de spina germine.

2. Haec est illa stella maris,
Per quam fulsit lux solaris
Cujus festum celebremus
Et juvamen imploremus.

3. O Maria, clausus hortus,
Naufragantis mundi portus,
Placa nobis, qui te fecit,
Matrem sibi quam elegit.

4. Adesto jam supplicibus
Tuis favendo precibus,
Manum benignam porrige
Vitamque nostram dirige.

5. Vinea quondam sterilis,
Deo cultore fertilis,
Vitem fecundam pullulat
Fundentem cunctis pocula.

R. Cordis ac vocis jubilo
Pangamus laudes Domino,
Cujus matris conceptio
Mundum perfudit gaudio.

V. Suscipe devotae
praeconia, Christe, catervae.
Doxa patri, sit honor
genito cum pneumate sancto.

Ad Magnificat.

A. Ave, decus virgineum,
Ave, jubar aethereum,
Nobis praesens solemnitas
Da sit perpes jucunditas,
Tua namque conceptio
Summa est gratulatio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Eja pervigiles
Domino jubilate, fideles,
Conceptumque piae
solemnizate Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, fidelis concio,
Adest ejus conceptio,
Quae delet Evae maculam,
Vitae redonat infulam.
2. Cui Eva obedivit,
Haec serpentis caput trivit,
Jugum spernens nuptiarum
Deo vovit coelibatum.
3. A prophetis praecinitur
Et figuris ostenditur,
Quod mulier procederet,
Quae Deum virgo pareret.

Responsoria.

1. Fulget dies hodierna,
Digna laude sempiterna.
Qua concepta est Maria,
Per quam patet vitae via;
V. Germine regali
nec non et pontificali.
2. Abrahae stirpe generosa
Virgo prodit gloriosa,
Quae nullius per exemplum
Se sacravit Deo templum;
V. Haec admiranda
cunctis est et imitanda.
3. Ecce novum per prophetas
super terram facere
Se promittit auctor, virum
feminam circumdare;
Veneranda novitate
prodeunt miracula,
Jam Mariae praegnans alvus
Dei prolem bajulat.
V. Sanctus obumbravit
huic et spiritus gravidavit,
Fitque parens et virgo manens.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Namque rubus incombustus,
Moysen qui terruit,
Haec est virgo, quae pudore
Salvo Deum genuit.
2. Virga Aaron fructifera
Mariae typum gesserat,
Quae nobis fructum attulit,
Nostram qui famem dispulit.
3. Isaias ille divus,
Secretorum Dei rivus,
Virgae movens mentionem
Pandit hanc conceptionem.

Responsoria.

1. Sicut rosa inter spinas
illis addit speciem,
Sic venustat suam virgo
Maria progeniem,
Germinavit enim florem,
Qui vitalem dat odorem;
V. Cujus cunctorum
laus promitur ore piorum.
2. Virga Jesse de radice
genus duxit inclitum,
Oraculis prophetarum
quod fuerat proditum,
Inde virgam egressuram
Florem Christum parituram;
V. Voce prophetiae
signatur origo Mariae.
3. Prophetalis nubem levem
vox dicit ascendere
Salvatorem Aegyptique
tenebras invisere,
Ut in mortis caligine
Sedentes lustret lumine;
V. Diffugiunt tenebrae,
pandunt secreta latebrae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Abrahae fit prommissio,
Quod illius successio
Velut arena cresceret,
Stellis aequalis fieret.
2. Hoc promissum est impletum
Castae per Mariae fetum,
Quae gignendo granum sevit,
De quo seges tanta crevit.

3. Gratulare et laetare,
Urbs opima Nazareth,
Hodierno fecundaris
Ubertate gratiae,
Casus mortis, salus orbis,
Spes datur et veniae.

Responsoria.

1. Celebris dies colitur,
In qua virgo concipitur,
Quae per obedientiam
Mundo refudit gratiam,
Ut, quod ruit per feminam,
Relevetur per feminam;
V. Ista fuit digna
transgressus tergere signa.
2. Patriarcharum semine,
Prophetarum origine,
Regum atque pontificum
Genus duxit magnificum,
Unde virgo concipitur,
Christi mater efficitur;
V. Nobilis et clara
stirps est, Domino quoque
clara.
3. O Maria, clausa porta,
quam nemo aperuit,
Princeps ille, qui transivit,
Deus et homo fuit,
Nec ingressu nec egressu
violavit clausulam,
Sed, quam prius non habebat,
sumpsit carnis fibulam;
Sic togatus tamquam sponsus
suo processit thalamo.
V. Perfudit totam,
sacra virgo, te theotocam,
Decrevitque Deus
filius esse tuus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Conceptus hodiernus
Mariae semper virginis
Naevum texit, nexum solvit
vetustae originis,
Moestis reddit laetitiam,
Dat criminosis veniam.

2. Gloriosa semper virgo,
Maria dulcissima,
Precibus te venerantum
annue piissima,
In offensis ne labamur,
A te semper protegamur.
3. Maria plena gratia,
Stirpe concepta regia,
Assistentes tuae laudi
Miserando nos exaudi.
4. O quam larga te perfudit,
virgo, benedictio
Qua deletur, quam induxit
Eva, maledictio,
Intende nostris laudibus,
Beata in mulieribus.
5. Dignare me, laudare te,
virgo et puerpera,
Te laudantes ab aerumnis
leva super aethera,
Potes enim ut Domina
Pandere poli limina.

Ad Benedictus.

A. Benedicta es, Maria,
laus nostra, spes et domina,
Te collaudat, colit, tremit
trina mundi machina,
In tua conceptione
congaudentes confove,
Profutura largiendo
nocitura dimove.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo, salus mundi,
genitrix castissima summi,
Jus proprium partus
cujus non polluit artus,
Vitae porta, viri
lapsus reparatio primi,
Splendida stella maris,
poli regina specialis;
Numen pro nobis
appelle sedulo prolis,
Quos emit care,
morti ne tradas amarae.

Liber viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Musaei Bohemici s. sign. A. — Cod. Virunensis 38 saec. 12. B. — Brev. ms. Lambacense CLXVI saec. 14. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. E. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. F. — Brev. ms. Sitanstettense CCXXXII saec. 15. G. — Brev. ms. Altovadense 23 saec. 15. H. — Brev. ms. Teplense anni 1353. Cod. Pragens. VII G 23. I. — Brev. ms. Pragense VI E 4. saec. 14. K. — Brev. ms. Crucigerorum cum stella rubea XVIII F 6. anni 1351. L. — Clm. Monacens. (ol. Schaeftlariens.) saec. 12 add. saec. $^{13}/_{15}$. M. — Brev. ms. Voraviense 152. saec. 14. N. — Antiph. ms. Voraviense 29 saec. 14. O.

In 1. Vesp. **A** 1—5 fehlen M. — **A** 3: Haec est botrum paritura | Virgo plena gratia | Qui in crucis nos pressura | convivantes debriat DH, wofür **A** 4 fehlt.

Ad Complet. hat B folgende **A**:

O florens rosa, Domini mater speciosa,
O virgo mitis, o fecundissima vitis,
Clarior aurora pro nobis omnibus ora,
Ut simus digni postrema luce beari.

In 1. Noct. lautet **R** 3 in DH:

Stirps Jesse virgam produxit virgaque florem,
Et super hunc florem requiescit spiritus almus;
V. Virgo Dei genitrix virga est, flos filius ejus.

In 2. Noct. **R** 3 in D:

Candida virginitas paradisi cara colonis,
Hortus conclusus florenti cespite vernans;
V. Quae genuit Dominum progenerare suum,
Ipsa suo nato nos reddat florida virgo.

In BC lauten **R** 3 und **R** 4:

R 3. O beata progenies
Et veneranda series,
Unde surgit ut aurora
Maria virgo decora,
Quae produxit mundo solem,
Verum Dei promit prolem;
V. Haec merito dicta
inter omnes est benedicta.

R 4. Verbum patris mundo fulsit
Virginis per uterum,
Cujus mentem non gravavit
Onus premens scelerum;
Ut super vellus pluvia
Sic descendit in Mariam;
V. Solem justitiae
concludunt claustra Mariae.

In 3. Noct. ad Cantica **A** in den monastischen Brevieren:

Audi, virgo glorifica,
Post filium spes unica,
Clemens et imperiosa,
Nostra dele maculosa,
Acceptans nostra cantica
Impetra fulcra coelica.

Dieselben haben noch folgendes:

R 2. Gloriosa dicta constant de te, mundi domina,
Namque natum proloquuntur veridica carmina,
Tuum te adversus morem generare genitorem;
V. Pro meritis claris per saecula, virgo, bearis.

In 2 Vesp. ad Magn. CEF.

Spes desperatis, fons magnificae pietatis,
Virgineo flore pollens cum matris honore,
Flos inter spinas, nostras sustolle ruinas.

Dieses Officium gehört zu den weitverbreitetsten und findet sich fast in jedem Brevier oder Antiphonar. Es ist eben daher ganz unthunlich, alle Varianten aufzuführen; die wichtigsten sind jedenfalls vorstehend verzeichnet. Die Sache wird erschwert durch den Umstand, daſs sich nicht leicht ermitteln läſst, ob die monastische Form die ursprüngliche des Officiums ist oder nicht. Auch unter den Hymnen, die zum Officium üblich, herrscht groſse Mannigfaltigkeit: In 1. Vesp.: Virgo de Jesse generata stirpe BF; O parens virgo pariens parentem E; Ave maris stella H; ad Noct.: Summi regis mater B; O sponsa Christi fulgida F; ad Laudes: Nunc tibi virgo B.

13. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Deus ante luciferum
In sinu sui patris
Praevidit salutiferum
Conceptum suae matris.

2. Qui de matre sterili
Mariam fecit nasci,
Hunc laudate, pueri,
Nam volens nos renasci.

3. Beatus desiderium
vir suum adimplebit,
Quia coeleste gaudium
Per Mariam habebit.

4. Fiat pax, omnipotens,
Tua in virtute,
Nam mater tua praepotens
Pro nostra stat salute.

5. Sion et Jerusalem
Deum laudaverunt,
Dum Nazareth et Bethlehem
Mariam obtulerunt.

R. Gaudia qui vitae
cupitis, laudare venite
Virginis eximiae
praesentia festa Mariae,
In quis concipitur,
quis nostra salus aperitur;

V. Haec lux sit grata,
sint tempora sanctificata.

Ad Magnificat.

A. Virgo Maria Deum
prae cunctis magnificavit,
Dum concepit eum,
verbo qui cuncta creavit,
Confortans fragiles
ergo cibet esurientes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venite, natum virginis
Omnes adoremus,
Quae expers omnis criminis,
Huic ergo jubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Matri suae omnia
Deus tunc jubjecit,
Cum super coeli agmina
Eam sedere fecit.

2. Non sunt loquelae habitae,
Maria, nec sermones,
Quibus te laudem debite,
Nam vincis rationes.

3. Portam Ezechielis
Rex gloriae intravit,
Dum voce Gabrielis
Mariam salutavit.

Responsoria.

1. Hodie concepta est
Virgo generosa,
Quae coeli regis mater est
Et summe gratiosa.
Mater haec et filia,
Hic filius et pater;
Quis audivit talia,
Quod virgo est mater?

V. Haec pia mens credit,
omnis ratio quia cedit.

2. Clara per miracula
Hoc festum celebrandum,
Legitur per saecula
Ad solemnizandum,
Unio namque corporis
Cum anima creata
Hujus sacrae virginis
Mox est sanctificata.

V. Hoc est laudanda
devotius et celebranda.

3. Quis timor his esse
poterit, quos virgula Jesse
Protegit a dira
fallentis daemonis ira?

V. De veniae vena
miseris haec gratia plena.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor Mariae verbum bonum
Prorsus eructavit,
Dum angelus per coeli donum
Eam salutavit.
2. Suum tabernaculum
Christus sanctificavit,
Mariae habitaculum
Secrete dum intravit.
3. Gloriosa sunt de te,
Virgo beata, dicta,
Dum Deum concipis in te,
Sis ergo benedicta.

Responsoria.

1. Anna sancta peperit
Natam sanctiorem,
Sed nata de se genuit
Omnibus majorem;
Utrobique raritas,
Nam prima infecunda,
Et virginalis castitas
Panditur in secunda;
V. Deflet natura
periisse in his sua jura.
2. Ut vitrum non laeditur
sole penetrante,
Sic illaesa creditur
Post partum et ante;
Felix haec puellula
Deum generavit
Et pascentem omnia
Sua lacte pavit.
V. Qui genuit matrem,
generavit filia patrem.
3. Vellus rore madet,
dum virgo concipiebat,
Sed rubus inde calet,
quando Christum pariebat,
V. Quando lux oritur
et nostra salus aperitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Salutare Domini
In diem de die,
Qui salutem homini
Per partum dat Mariae.
2. De Maria virgine
Dominus regnavit,
Dum Deum dat in homine,
Qui mortem nostram stravit.
3. In conspectu Domini
Regis jubilate,
Et matri suae virgini
Hymnum novum cantate.

Responsoria.

1. Tu vox apostolorum,
Corona martyrum,
Scientia doctorum,
Regina virginum;
Electorum omnium
Tu salus singularis,
Coeleste nobis gaudium
Post mortem largiaris;
V. Tu cum prole pia
spes nostra, virgo Maria.
2. O misericordiae
Mater et regina,
In valle nos miseriae
Custodi a ruina;
Ob festa specialia
Tua gaudiosa
Duc nos ad coeli gaudia,
Virgo gloriosa.
V. Tu sine spina rosa,
mater Domini speciosa.
3. Stella Jacob faris
vestitaque sole probaris,
Lunam calcaris,
in Aaron fore virga doceris,
Exhinc laudaris
et juste magnificaris;
V. Sed tibi majorem
facit istis natus honorem.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Indutus fortitudine
Deus et virtute,
Dum nascitur de virgine
Humana pro salute.

2. Servite in laetitia
Virgini Mariae,
Quae fuit Dei gratia
Concepta ista die.

3. Sitivit in te, Domine,
Anima Mariae,
Cum passus es pro homine
In tuo mortis die.

4. Christo benedicite,
Omnes creaturae,
Mariae festum agite
Deum pariturae.

5. In sanctis vos quotidie
Dominum laudate
Et in Maria virgine
Prae cunctis honorate.

Ad Benedictus.

A. Israel invictus
Deus exsistat benedictus,
Qui dedit ante patrem
se nobis, deniqne matrem
Ac se donavit,
proprio nos sanguine lavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Deposuit gentes
Dominus de sede potentes,
Elatos stravit,
humilem Joachim relevavit,
Coeli quando viam
steriles genuere Mariam.

Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI F 20. A. — Antiph. ms. Raigradense $\frac{F}{K}$ I α 1 anni 1325. B. — Cod. Graecensis 875 saec. 15. C. — Brev. ms. Griesense 43 saec. 15. D. — Brev. ms. Cellae Principum saec. 14. Clm. Monac. 7213 add. saec. 15. E. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monac. 14790. F. — Brev. ms. Dominicanum saec. 14. Clm. Monacens. 23154. G. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 62. H. — Brev. Havelbergense imp. Lipsiae 1518. I.

Forma monastica und infolgedessen mit Teilen aus anderen Officien versetzt DEF. — In 1. Vesp. A 1—4 fehlen D; A 2—5 fehlen G. — Invit. Eja pervigiles etc. AHI. — In 1. Noct. R 1, 10 ratioque credit A; quia credit BC. — R 3, 6 miseros AB. — In 2. Noct. R 1 und 2 verstellt BDF. — In 1. Vesp. hymnus: In tanti festi gloria A; O sancta mundi Domina D.

14. De conceptione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Alma promat ecclesia
Mariae nunc praeconia,
Sua colens primordia,
Quae mundo praestant gaudia.

2. Ex Davidis progenie
Virgo procedit hodie,
Quae gignet regem gloriae,
Datorem omnis gratiae.

3. Jam salus instat homini
Conceptu matris Domini,
Cujus submissa numini
Nulli suberat crimini.

4. O miranda conceptio
Coeli fatata nuntio,
Regali ex connubio
Procedit sine vitio.

5. Virgo sacrata spiritu
Sancto in conceptus ritu,
Adsis nobis in obitu
Nos salvans ab interitu.

R. Ut stella lucis praevia,
Luna et lux aurorae
Ex pura sunt materia
Solis fultae splendore;
Sic Mariae primordia
Conceptionis more

Quaevis excludunt vitia
Coeli salvato rore.
Nam si sunt exemplaria
Hujus sine squalore,
Cur non originalia
Fulgerent plus decore?

V. Hinc cessent jam contraria
In obloquentis ore,
Dicamus natalitia
Mariae facta flore.
Sit Deo nato gloria
Una cum genitore,
Cum praecedentis gratia
Ex amborum vigore.

Ad Magnificat.

A. Ave, virtutum formula,
Maria maris stella,
Per cujus tu pericula
Ad portum es ducella,
Jam ut in spinis rosula
Latens in ventris cella,
Et veluti sub nebula
Oriris lux novella;
Prodi ut Aaron virgula
Et floreas, tenella,
Quod mundi pascas saecula,
Fructum profer, agnella,
Ut delens mortis pocula
Nobis det vitae mella.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dei patris
Natum ex pura virgine,
Qui conceptum suae matris
Praeservat a crimine.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo minor paulominus
Ab angelis creata,
Est ipsis nihilominus
In coelis jam praelata,
Et sedet Christo cominus
Honore coronata.

2. In sole tabernaculum
Per pneumatis spiraculum
Deus jam aptat sponsus,
Ut fiat habitaculum,
Quo carnis per umbraculum,
Post lateat absconsus.

3. En haec est generatio,
Per quam instat salvatio
Vultum Dei quarentium;
Jam cedit maledictio
Et venit benedictio
Per hanc cunctarum gentium.

Responsoria.

1. Aurora lucis rutilat,
Mariae dum conceptio
In alvo matris pullulat
Coeli conspersa radio;
Hinc mundus laetus jubilat
Cui sic instat salvatio.

V. Adam vetus, quod polluit
Posteritatis vitio,
Adam novus hoc abluit
Hujus natalis gaudio.

2. Beata spes mortalium
Jam sumit hic initium
Conceptione virginis,
Qua salus cunctis redditur,
Ex hac dum Christus nascitur,
Adae damnator criminis.

V. Beata nobis gaudia
Vitae reduxit nuntia,
Mutatrix Evae nominis.

3. Cedit caligo noctium,
Maria fugans noxium
Jam surgit ut aurora
In uteri matricula,
Quae mundi lustret saecula
In sui ortus hora.

V. Consors paterni luminis
Conceptum hujus virginis
Sacravit sine mora.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit verbum bonum
Angelus divinitus,
Dum praedixit partus donum

Mariae humanitus,
Quam elegit sibi thronum
Dei unigenitus.

2. Deus tunc habitaculum
Suum sanctificavit,
Mariae dum corpusculum
In utero formavit,
Tollens peccati stimulum
Hanc mundam praeservavit.

3. De te, Sion civitas,
Sunt dicta gloriosa,
Quam nunc fundavit deitas
In Anna generosa,
Ut tua speciositas
Sit cunctis fructuosa.

Responsoria.

1. Domus pudici pectoris
Templum Dei nunc struitur,
Quae nulla labe deforis
Aut intra se inficitur;
Nam summus ejus artifex
Nil agit in materia,
Cum sit virtutum opifex
Non habens in se vitia.

V. Deus creator omnium
Hic fecit mirabilia
Contra thori convitium
Sic purgans fomentalia.

2. Aeterna coeli gloria
Mundo manifestatur,
Maria vitae nuntia
De coelis nobis datur,
Per cujus nunc exordia
Tristitia fugatur,
Pax, salus et laetitia
In terris inchoatur.

V. Ecce tempus idoneum
Quo vita restauratur,
Nam corpus hoc virgineum
Templum Dei sacratur.

3. Fit porta Christi pervia,
Maria plena gratia
Olim praefigurata,
In ventris jam angustia
Praeter naturae vitia
Conceptu fit fundata,
Quod transeat cum gloria
Rex vitae ferens gaudia,
Et maneat serata.

V. Felix mater multiplici
Laude nimis ornata,
Adjutrix nostra effici
Velis, virgo beata.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex coeli, terrae, marium
Regnare hic disposuit,
Et sibi struxit atrium,
Quo adorari voluit,
Terris cujus sacrarium
Humanam carnem induit.

2. Lux ecce justis oritur,
Rectis corde laetitia,
Maria dum concipitur,
Nostrae salutis nuntia,
Ex qua salvator nascitur
Nobis dans vitae gaudia.

3. Novum cantate canticum
Mariae, matri gratiae,
Cujus per os angelicum
Conceptus adest hodie,
Ut ipsa sidus coelicum
Solem gignat justitiae.

Responsoria.

1. Genus superni luminis
Conceptu hujus virginis
Se mundo copulavit,
Ex cujus gutta sanguinis
Deus naturam hominis
Sibi coadunavit.

V. Gaudet chorus coelestium,
Nobis creator omnium
Jam coelos inclinavit.

2. Honor matris et gaudium,
Quae virgo gignet filium
Orta de stirpe Jesse,
Patens habet indicium,
Quod praeter omne vitium
Procedit jam in esse.

V. Hujus obtentu virginis,
Qui es damnator criminis,
Nobis velis adesse.

3. Jam nunc paterna claritas
In terris dilatatur,
Evae veternum criminis
Per Mariam purgatur,
Cujus materna puritas
Divinitus sacratur,
Ut hinc aeterna caritas
Humanitus nascatur.

V. Impleta est veridica
Jam vatum prophetia,
Nam ex stirpe Davidica
En oritur Maria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Hanc domum tuam, Domine,
Quae te fovere meruit
Dierum longitudine,
Hanc sanctitudo decuit,
Quod ejus ab origine
Nullo peccato subfuit.

2. Omnes cum laetitia
Nunc Deo jubilate,
Mariae primordia
Devote celebrate,
Ut coeli pandat ostia,
In hymnis hanc laudate.

3. Vias tuas cognoscere
Das, Christe, te quaerentibus,
Dum vis ad partum ducere
Mariam cunctis gentibus,
Ut possit nos conjungere
Tuum vultum cernentibus.

4. Ista est virgo virginum,
Cui praedixit Gabriel,
Quod generaret filium,
Quem vocaret Emanuel,
Hinc benedicit Dominum,
Quia suscepit Israel.

5. Exultent Sion filiae
Et Israel laetetur,
Quod ex David progenie
Virgo egredietur,
Quae gignet regem gloriae,
Quo mundus gubernetur.

Ad Benedictus.

A. Deus ab alto visitavit
Nos suos in hoc saeculo,
Mariae corpus dum sacravit
Matricis in latibulo,
Et post hoc id inhabitavit
In matre carnis modulo,
Natus ut hinc in sede David
Suo praeesset populo,
Quod sua morte liberavit
A poenae mortis vinculo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Mea exsultans anima
Jam Dominum magnificat,
Qui sublata culpa prima
Conceptam me sanctificat
Et intra me humillimam
Templum sibi aedificat;
Ibi jungens summis ima
Carnem sumptam deificat,
Hinc, quod sim beatissima,
Me totus orbis praedicat.

Brev. ms. Plagense s. sign. saec. 15. A. — Brev. ms. Capit. Olomucensis 155. saec. 15. B. — Brev. ms. Capit. Cracoviensis 20 saec. 14. C. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. D. — Brev ms. Voraviense 122. saec. 14 E. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1893 saec. 14. F.

In 1. Vesp. A 1, 4 praestent B. — A 4, 2 praefata nur B. — R 2 Luna fehlt A. — R 9 Nam si sint E. — R 13 cessant BE. — R 15 natalia A. — Ad Magn. A, 9 Prodit B; 12 profers B. — In 1. Noct. A 3, 5 fehlt A. — R 1, 3 jubilat BDE. — R 2, 2 Jam fuit hoc A. — R 3, 1 Cedat A. — R 3, 2 noxium fehlt A. — In 2. Noct. A 2, 4 inornavit A. — R 2, 5 Pro cujus AE. — R 3, 6 fecundata A. — R 3, 10 mater fehlt ABDE. — Ad Ben. A, 2 Nos servos B; 5 idem habitat A; id inhabitat B; 8 Suo praestat A; praeerat B. — Hymnen zu diesem Officium: in 1. Vesp.: O pareus virgo A; Gaude, Sion, quod cypressus BDE.

15. De conceptione BMV.

In 1. Vesp:

Antiphonae.

1. Ab aeterno ordinata,
Mater Deo praeparata,
Per te cunctis salus data,
Quae per Evam est sublata.
2. Benedicta mulierum,
Stella fundens solem verum,
Jubilare Dei clerum
Tibi carmen fac sincerum.
3. Castae matris coelibatus
Patet Moysi praenotatus,
Quando rubus est monstratus,
Flammis tactus non crematus.
4. Dulcem virga profert florem,
Suavem vitis dat odorem,
Cum jam suum genitorem
Nata parit praeter morem.
5. En antiqua carnis jura
Mutat nova genitura,
Et dum factor fit factura,
Suam perdit jus natura.

R. Sponsum, virgo, paris,
cujus tu sponsa vocaris,
Nescia peccati
genitrix et filia nati;
V. Sana peccantes
et protege te celebrantes.

Ad Magnificat.

A. Gloria reginae
coelorum sit sine fine,
Quae jubar ingessit,
quo nox aeterna recessit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In jubilo dici
debet laus Dei genetrici,
Quae parit absque viro
verbum patris ordine miro.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc est nomen, quod miramur,
Te, quem Deum contestamur,
Humanatum veneramur.
2. In hac forma tam exili
Tu procedis, patris fili,
Tamquam sponsus de cubili.
3. Valvae matris integrales
Nulli viro subjugales,
Hae sunt portae aeternales.

Responsoria.

1. Arens virga fronduit,
Radix Jesse floruit,
Virgo Deum genuit;
V. Ordo naturae
non imperat huic geniturae.
2. Concludens puerulum
Non pandit cubiculum
Virginale pessulum;
V. Intrat et egreditur
Dominus sed non aperitur.
3. Dat praesaga boni
duo signa Deus Gedeoni:
Absque solo vellus,
maduit sine vellere tellus;
V. In te monstratur,
virgo, quod utroque notatur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Partu felix illibato
Stat regina coram nato
In vestitu deaurato.
2. Sicut psalmus hoc testatur,
Dei vultu adjuvatur,
Quem in regno contemplatur.
3. Digne cunctis praeferenda,
De te, virgo, reverenda,
Gloriosa sunt dicenda.

Responsoria.

1. Fontis vivi pocula
Emanant per saecula
Virginis e situla;
V. Inde sitis mentis,
fluit inde fons salientis.

2. Signatum umbraculum
Edidit infantulum
Ut manna vermiculum;
V. Plasma creatorem
genuit, genitrix genitorem.

3. Triste caput colubri
veteris jam calce salubri
Femina calcavit,
quae vita nos reparavit;
V. Quam vetus impegit,
nova mortem mater abegit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eja, mater, gratulare,
Digna Deum generare,
Plaudant astra, solum, mare.

2. Haec est illa coeli porta,
Per quam justis lux est orta,
Umbris illis non retorta.

3. Dum haec virgo gravidatur,
Salutare revelatur,
Per quod mundo salus datur.

Responsoria.

1. Summus praeco dulcia
Fert de coelo nuntia;
Plena omni gratia,
V. Nescia virgo viri
gaudet se prole potiri.

2. Aura sancti spiritus
Crescit venter coelitus
Nulli viro cognitus;
V. Integer et salvus
pudor est, sacer dum tumet
alvus.

3. Sola salus mundi
maris haec in nocte profundi,
Fluctivagis gratum
fert praevia stella ducatum,
V. Per mare tuta via
sit te duce, virgo Maria.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Plenitudo deitatis
Intrat sinum castitatis,
In quo Deo mediante
Homo liber fit ut ante.

2. In hac carne, qua velatur,
Trina unus operatur,
Coeli civem in se munit,
Lapsum levat, hostem punit.

3. Haec est ille fons signatus,
Hortus clausus et perflatus
A supernis austro flante,
Quo concepit obumbrante.

4. Fac a patre benedici
Nos, qui tuae genitrici.
Laudes, Christe, personamus
Et in illa te laudamus.

5. Vere partum salutarem,
In quo mater matrem parem
Nullam habet praecedentem
Nec habebit subsequentem.

Ad Benedictus.

A. Pulchrior aurora,
rutilo plus sole decora,
Virgo, tuos verum
solem sine fine dierum
Fac contemplari,
qui gaudent te venerari.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Spes desperatis,
fons magnificae pietatis,
Virgineo flore
pollens cum matris honore,
Flos inter spinas,
nostras sustolle ruinas.

Brev. ms. Campolilense 3 saec. 14. A. — Brev. ms. Voraviense 122 saec. 14. B. — Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacensis LXXXIX. C. — Brev ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Olomucens. (bibl. publ.) I VIII 4. D. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829 saec. 15. E. — Antiph. ms. saec. 15. Cm. Univ. Monac. 175. F. — Brev. Strigoniense imp. 1484. G.

Bezeichnet als Officium Conceptionis BM. AD; als officium in festo Mariae nivis CEFG; als historia de BM in sabbato B. — In 1. Vesp. A 2, 4, 5 fehlen D. — A 3 ad Nunc dimittis D. — A 5 fehlt B, dafür eine prosaische Ant. als A 1. — R fehlt ABD. — In 1. Noct. A 2, 1 Aaron virga C. — R 3, 2 Domino signans ros. Gedeonis D. — In 2. Noct. A 3, 2 virgo veneranda C. — R 1, 3 ex pecula D; aedicula E; sibera C. — R 2, 5 genuit factorem D. — In 3. Noct. R 2, 1 Cura sancti D; Aulae sancti A; Alvus sancti B. — R 3, 2 Flumen agis C. — Ad Ben. 2 nitido luna sole decora C; 3 Virgo tuo clerum D. — In 2. Vesp. ad Magn. hat C:

O Libani palma florens et amygdalus alma,
Quae fructu casti ventris lapsos reperasti,
Per te vita data, lux orta, salus renovata,
Mors est perempta, tibi cuncta plaudant redempta.

16. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salve Deo praeamanda
Oblata voluntarie,
Castitate veneranda,
In templum omnis gratiae.

2. Firmata tu in gratia,
Rectrix misericordiae,
Nos serves a fallacia
Et litis et discordiae.

3. Agne Dei, tibi mater-
ne virgo ista placuit,
Quam elegit sibi pater
Priusquam mundum statuit?

4. Praelecta genitricis
Trinitatis filia,
Memor esto peccatricis
Animae, spes unica.

5. Praesentata, praesentari
Nos Christo fac in patria,
Nostrum cursum consumari
Feliciter cum gloria.

R. O inexcogitabilis,
O Dei ineffabilis
Virtus humilitatis!
Non scio, quis blanditiis
Aut quibus violentiis
Puella castitatis,
Hebraea Judith, invadit
Domum regis et induit
Se veste claritatis.
Divinum cor desipuit,
Unde puella rapuit
Scientiam deitatis.

V. Soror Dei, dissipasti
Thesaurum sapientiae,
Cor divinum vulnerasti
Dispergens fontem gratiae.

Ad Magnificat.

A. O Maria, forma vitae
Et lex omnis munditiae,
Unde fluit totum rite
Exemplar pudicitiae,
Quod in monte est monstratum
Inspiciendum miseris,
Redde natum Deo gratum
Quem te sequente viseris.

Ad Nunc dimittis.

A. Nunc dimittas, fili Dei,
Totum, quo te offendimus,
Supplicamus omnes rei
Matris voluti pedibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad honorem hodie
Sponso praesentatae
Jubilemus Domino
Virginis beatae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsam hanc in juventute
Tibi, Christe, attraxisti,
Cum nos nostra pro salute
Visitare decrevisti.
2. Nec loquelis nec sermone
Plene potest recitari,
Quanta benedictione
Hanc contingat praedotari.
3. Montem scandens tam festiva
Vota complens, ut decebat,
Agitatur repentina
Hoc amore, quo languebat.

Responsoria.

1. Haec est virgo consecrata
Vivum in templum Domini
Voluntate dedicata
Salutem ferens homini,
V. Illi offer donaria,
In ista quaerito Christum.
2. Haec in templum praesentata
Templum Dei efficitur,
Eo magis sublimata,
Quo sibi plus despicitur;
V. Sanctum est templum Domini
Anima credens in ipsum.
3. Ratio accelerata
Hujus sacratae virginis,
Non tardata Deo data
Est expers omnis criminis.
V. Haec desponsata minime
Filio placuisset,
Divo patri ex crimine
Si odio fuisset.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit verbum bonum
Cor gloriosae virginis
Recepturae plenum donum
Paracliti muniminis.
2. In cor matris sunt translati
Montes divini culminis,
Sensus hujus dum sedati
Carent motu libidinis.
3. Omnes coelos transcendendi
Tunc fundamenta posuit,
Mentem sanctis descendendi
Dum humilis proposuit.

Responsoria.

1. Virgo sancta, non miraris,
Ex voto casta permanens
Ut sis mater et vocaris
A voto non resiliens?
V. Castus natus est donatus
Tibi non laedens integra.
2. En in sinu Sunanitis
Senex David incaluit,
Philistaeo corde mitis
Postquam funda praevaluit;
V. Stas in laude Dei fraude
Devicta diabolica.
3. Virgo, dea ex natura
Non es, sed sic ex gratia
Facta, Deum paritura,
Permutans naturalia.
V. Centuplo plus accepisti
Per dona gratialia,
Quam pro Deo dimisisti
Oblata voluntaria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Da nos, virgo, decantare
Praedigna extollentiae
Tibi carmen resonare,
Laudis et reverentiae.
2. Terra plaudat regnaturae,
Exhinc laetentur insulae,
Finiuntur qua figurae
Praefataque prohetiae.
3. Cantum novum decantate
Patri pro tanta filia,
Hanc elegit, jubilate,
Facturam mirabilia.

Responsoria.

1. Cum tu Joseph desponsata
Esses spiritualiter,
Concepisti Deo grata
Verbum suum mentaliter,

V. Ore sponsi osculata
Virgo manens conserata.

2. Ubera tu meliora
Super vinum decrevisti,
Dum per dona dulciora
Fecundari appetisti;
V. Vitam eligens activam
Non spernis contemplativam.

3. O Maria, nescivisti,
Esse mater debuisti
Ex Gabrielis neumate,
Castitatem quae vovisti,
Contra legem non fecisti,
Fecundaris pneumate;
V. Verbum Dei concepisti
Angelo annunciante,
Quod et casta genuisti
Virgo semper, post et ante.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Salve, Hesther, quam non tangit
Lex Assueri nec confrangit
Serpentis sibilatio.

2. Soror Dei praelecta
Propter te non est effecta
Haec legis institutio.

3. Mortis lege liberata,
Non levata, praeservata
Es, crimen ne attingeres.

4. Ratio accelerata
Cogit, Deo te oblata,
In templum ut ascenderes.

5. Hero vero desponsata
Servivisti Deo grata,
Rectrix coeli quo fieres.

Ad Benedictus.

A. Virgo tibi servientes,
Acta tua recolentes
Infantes, mater, attrahe,
Carnis mota passione
Tu a desperatione
Nos pia manu retrahe.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo, templum quae ascendis,
Levitates reprehendis
Et spernis mundialia,
Da peccata nos vitare
Et, quod justum est, amare,
Ut sic post transitoria
Hujus mundi tam immundi
Mereamur semper mundi
Perenni frui gloria.

Cod. Lubicensis: saec. 15. bibl. civit. ol. Fol. 22. — Im Vorderdeckel liest man: „Magister Johannes Hauc, hujus ecclesiae canonicus lector, hunc librum dedit ad pulmentum [sic] Domini decani pro cantanda praesenti historia ad laudem praesentationis virginis gloriosae. Qui et ipse ad jussionem venerabilis capituli Hamborgensis praesentem historiam compilavit.“

Zu diesem Officium gehören die Hymnen: Fac diem festum (in Vesp.) und: Aeterni patris filium (ad Complet.); ebenso die Sequenzen: Salve regina pia und Ave lucis fundamentum, als deren Verfasser somit Mgr. Johannes Hauc anzusehen ist.

17. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Pueri cum senibus
Dominum laudate
Et inclinatis genibus
Mariam adorate.

2. Omnes gentes saeculi,
Dominum laudate,
Universi populi,
Mariam collaudate.

3. Virgo sancta cogitavit,
Templum tuum intravero,

Psallam Deo sicut David,
Quamdiu ibi fuero.

4. Humilis et laetabunda
Mariae praesentatio
Deo nostro sit jucunda
Decoraque laudatio.

5. Seras templi confortavit
Rex coelorum Dominus,
Sancta virgo cum intravit,
Ut succurrat omnibus.

Ad Magnificat.

A. O vos duces et potentes
Superbiam abjicite,
Humiles esurientes,
Ad virginem conspicite,
Quam devotis pro exemplo
Anna praesentavit templo,
Ut virgo cum virginibus
Vacaret lectionibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Reginam coeli Mariam
Concorditer adoremus,
Quae intrans templum Domini
Spem contulit, ut laudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec virgo ab infantia
Portavit jugum Domini,
Quapropter ejus gloria
Non est minor quam angeli.

2. Solem posuit Dominus
In suo tabernaculo,
De quo sole sol est ortus
Tamquam sponsus de thalamo.

3. Innocens et mundo corde
Ascendit montem Domini,
Vixit ibi sine sorde
Et sine dolo proximi.

Responsoria.

1. Joachim ex stirpe David
Annam sibi desponsavit
Castam, pulchram, nobilem;
Erant ambo ante Deum
Justi ac timentes eum
Postulantes sobolem.

V. *Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos.*

2. Anna quippe flens oravit
Et frequenter jejunavit
Vovens Deo firmiter,
Quod si prolem sibi daret,
Ipsam Deo manciparet,
Ut serviret jugiter.

V. *Non vidi justum derelictum nec semen ejus quaerens panem.*

3. Anna ergo impetravit,
Pro quo Deum exoravit,
Et Mariam peperit,
Et hanc postquam ablactavit,
Id quod vovit non tardavit,
Sed confestim reddidit.

V. *Sicut juravit Domino, votum vovit Deo Jacob.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Species et pulchritudo
Mariae Deo placuit,
Castitas et mansuetudo
In vita sua claruit.

2. Virgo sancta, dum intravit
Templi habitaculum,
Dominus sanctificavit
Suum tabernaculum.

3. Virgo templo praesentata,
Ut in eo pasceretur,
Est a Domino fundata,
Ut ex ea nasceretur.

Responsoria.

1. Surgens Maria parvula
Transivit cum matercula
Volens ad oratorium,
Non cogitur nec trahitur,
Quindenos gradus graditur
Non quaerens adjutorium.

V. *Introivit in tabernaculum Dei, adoravit in loco, ubi steterunt pedes ejus.*

2. Alma virgo, dum intrasti
Templum Dei, quod amasti,
Declinans mores hominum,
Sic in illo tu vixisti,
Quod quaesisti, invenisti,
Gratiam apud Dominum.

V. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi.*

3. Hac in terra fructuosa
Sine spina crevit rosa
Productura lilium,
Hoc in templo fulsit stella
Gignens solem et puella
Genitura filium.

V. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anna postquam ablactavit
Mariam, primam filiam,
Ipsam Deo immolavit
Acceptam sibi hostiam.

2. Coeli et omnes angeli,
Mariam adorate,
Et universi populi,
Ipsam simul laudate.

3. Jubilate omnis terra
In psalmis et in canticis,
Concrepantes alleluja
Ad laudem sacrae virginis.

Responsoria.

1. Non descendit propter aurum,
Sed quaesivit hunc thesaurum
Dei unigenitus,
Quem in templo loco sacro
Concepit in patris agro
Matris primogenitus.

V. *Tollite portas, principes, vestras et elevamini, portae aeternales, et introibit.*

2. Pretiosa margarita,
Quae in templo es polita,
Te quaesivit Dominus,
Te invenit, te amavit
Teque care comparavit,
Praetulit te omnibus.

V. *Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam, quia altissimus filius praetulit te omnibus.*

3. O Maria coeli porta,
Ex regali stirpe orta,
Haec per te plebecula
Regno Dei praesentetur
Et in eo toleretur
Per aeterna saecula.

V. *Beati, qui habitant in domo tua, Domine, et facie ad faciem videbunt te.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Anna sancta prolem primam
Mariam nominavit,
Quam omnipotenti trinam
Ad templum immolavit.

2. Virgo saepe fruebatur
Divina visione
Angelique utebatur
Crebra locutione.

3. Virgo sancta vigilavit
Deo omni tempore,
Laboravit aut oravit
Corde, ore, opere.

4. Senes atque juvenes,
Hymnum Deo dicite,
Angeli et virgines,
Mariam benedicite.

5. Maria, virgo virginum,
Vacavit Dei laudibus,
Magnificavit Dominum
Prae cunctis mulieribus.

Ad Benedictus.

A. Plebem suam visitavit
Creator saeculorum,
Templum Dei cum intravit
Regina coelorum,
Ergo, virgo, ora regem,
Ut defendat suum gregem,
Tuis enim precibus
Nihil negat Dominus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Stella maris a trimatu
Coepit Deo psallere
Et in virginali statu
Meruit concipere;
Facta mater verum solem
Genuit justitiae,
Educavit suam prolem
Virgo plena gratiae;
Stabat autem cum pendente
Crucis in patibulo,
Moritur cum moriente
Simeonis gladio;
Assumpta nunc a filio
Super choros angelorum
Stellato sedet solio,
Protectrix peccatorum.

Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monac. 19283. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp. Ab aeterno ordinata; ad Complet: Ave maris stella, Virgo Deo grata.

18. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Lauda, mater ecclesia,
Almae matris infantiam,
Cujus immensa gratia
Tibi paravit gloriam.
2. In templo Dei laudibus
Virgo Dei dicata,
A supernis civibus
Gaudet visitata.
3. Omnis ejus actio
In Deum tendebat,
Toto vitae spatio
Meritum augebat.
4. Quidquid egit, penitus
Est forma salutis
Et doctrina spiritus,
Est causa salutis.
5. Quantum facultas sufficit,
Laudent mentes piae,
Nam omnis lingua deficit
A laudibus Mariae.

R. Laudemus omnes Dominum
Qui Mariam implevit gratia,
Ut mediatrix hominum
Apud Deum esset propitia.

V. Haec est mater misericordiae,
Per quam venit ad nos rex gloriae.

Ad Magnificat.

A. Ave Maria, plena gratia,
Per quam datur misericordia,
Salus, vita, honor et gloria,
Sis benedicta inter omnia.
Sis benedicta super omnia,
Te laudent, te adorent omnia,
Sacra haec tua praesentatio
Sit coeligenis gratulatio,
Sit terrigenis exsultatio
Et sempiterna benedictio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Salve, stella maris,
jubilo sancto veneraris,
Sit tuus adventus
simul introitus benedictus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Infans lactensque in via,
Dei genitrix futura,
Infertur in templum pia
Suae genitricis cura.
2. Quod prophetae praecinerunt
Ob Christi memoriam,
Hoc coeli enarraverunt
Admirantes gloriam.
3. Montem Dei haec ascendit
Innocens per omnia
Virgo mater, nec attendit
Vana mundi gaudia.

Responsoria.

1. Advenisti, desiderabilis
Omnium saeculorum saeculis,
Virgo et mater venerabilis,
V. Salve flos campi,
lux coeli, gloria mundi.
2. Quam praeelegit eam Dominus
Ex multis millium millibus!
In templo praesentatur Domino
Debito parentum officio.
V. Imperitans cunctis
infans gestatur in ulnis.
3. Benedicta speciosa,
Virgo virginum generosa,
Tibi plaudit
Omnis coeli militia,
Te collaudat
Omnis sancta ecclesia.
V. Omnes exsultent
et laudes voce resultent.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Humilis in templo lata
Adstat in coelestibus
Super omnes trabeata
Nunc virtutum vestibus.
2. Praefert ipsa templo sisti,
Prout istud lex mandavit,
Ipsa tamen templum Christi,
Quod altissimus dicavit
3. Quam mira, quam gloriosa
De te dicta, Dei castrum,
Nunc praeclara, nunc formosa
Super omne regnans astrum.

Responsoria.

1. Miris varietatibus,
Omnigenis ornatibus
Procedit ecce splendida
Regis coelorum filia,
V. Virgo et sponsa Dei
dignaque mater ei.
2. Igne Dei fragrans,
mira dulcedine fraglans,
Sancta Deo viva
placens hostia, virgo Maria,
V. Spirat odore bono
coelesti praedita dono.
3. Praefigurata coelitus,
Repromissa divinitus,
Virgo prodit spectabilis,
Omnibus desiderabilis.
V. Effloret virga,
pia regia virgo Maria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Flos in floris tempore
Ad locum floris mittitur,
Sic de floris corpore
Gloriose concipitur.
2. Jesu flos, virga Maria,
Verque tempus floris,
Floris Nazareth patria
Plena sunt decoris.
3. Candens flos multiplicat
Virgulae decorem,
Conceptus glorificat
Mariae pudorem.

Responsoria.

1. Ave, gemma principalis
Universae sanctitatis,
O Maria, o quam pia,
O benigna, o quam digna!
V. Virgo, omni hora
Natum pro nobis implora.
2. Omnes gentes, attendite
Ad tam pulchrum spectaculum,
Deo gratias agite,
Qui sic dilexit populum;
Mariae formam sumite,
Quae virtutis est speculum.
V. Virgo sancta templo data
Post facta est Dei templum,
Est plebs Deo grata
Mariae sequens exemplum.
3. Gaude et laetare
Urbs nobilissima
Civitas regis
Summi Jerosolyma
Adorna templum sanctum
Et altare gratulare

Israel, et jucundare
Ecce advenit pia
Virgo Maria,
Terrarum domina,
Coelorum regina.
V. Haec est civitas Dei,
Templum Domini,
Et sacrarium
Spiritus paracliti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Surgis ut aurora,
benedicta Maria decora,
Respicias famulos
nos, pia virgo, tuos.

2. Ignis diurnus
ut nos illuminet intus,
Sancta Maria, tuis
obtineas meritis.

3. Prava refrigeant,
in nobis, sancta calescant,
Christus ut hoc donet,
mens pia nunc vigilet.

4. Splendida formosa,
mitis, dulcis, generosa,
Nos agnosce tuos,
pia sit tua cura super nos.

5. Nil tibi difficile,
nil quippe negat puer ille,
Nasci dignatus
de te mitissimus agnus.

Ad Benedictus.

A. Benedicta dulcis virguncula,
Judicis Jesse virgula,
Columba sine macula,
Regis aeterni filia,
Columna templi fulgida.
Placens et viva hostia,
O decora infantula,
Maria splendidissima.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Novae laudis adest festivitas,
Grata mundo ac coeli civibus,
Qua beatae Mariae virginitas
Templo data est a parentibus.

Ad Tertiam.

A. O virgo sancta,
mater Domini veneranda,
Nos rege, nos serva,
rogitat te nostra caterva,
Quo te ductrice
capiamus pascua vitae.

Ad Sextam.

A. Benedictus virginis filius,
Replens matrem misericordiae,
Advocatam dans hanc propitius,
Ne quisquam exceptus sit gratiae.

Ad Nonam.

A. Oliva fructifera,
Mater pietatis
Fugans mundi scelera,
Stella claritatis,
Per quam cuncta prospera
Dantur nobis gratis,
Nos tandem in aethera
Transfer cum beatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnis fidelis anima,
Lauda Dei magnalia,
Cujus misericordia
A saeculo in saecula.
Quae respexit
Mariae humilitatem,
Quam exaltavit
Ditando matrem virginem;
Ejus prece ac meritis,
Christe, miserere nobis.

Brev. ms. Secoviense anni 1380. Cod. Graecens. 1424. add. saec. 15. A. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 72. B.

In 1 V. **A** 1—5 fehlen B; dafür:

A. Veni, dulcis virguncula,
Radicis Jesse virgula,
Columba sine macula,
Regis aeterni filia,
Columna templi fulgida,
Placens et viva hostia,
O decora infantula,
Maria splendidissima.

R Gaude et laetare etc. B. — In 1. Noct. **A** 2, 4 Christi gloriam A. — **R** 2, 1 O quam praeelegit A. — **R** 2, 3 Ipsa in templo A. — In 2. Noct. **R** 1, 1 Maria miris A. — **R** 1 in B;

R. Offertur sanctum Domino vivens holocaustum
Divini totum spiraminis igne crematum
V. Hoc super altare dulci fit odore suave.

R 2, 1 Dei ardens A. — **R** 2, 6 dedita A. — **R** 3, 5 Effloret ergo A. — **R** 3, 6 pia regina A. — In 3. Noct. **A** 1—3 prosaisch B. — **R** 1. Miris varietatibus etc. B. — **R** 2. Ave gemma etc. B. — **R** 3 prosaisch B. — **R** 3, 2 Nobilissima civitas A. — **R** 3, 3 Jerosolyma fehlt A. **R** 3, 9 sq. pia virgo fehlt A. — Ad Ben. **A** in B = Ad Tertiam **A** in A. — Ad Horas **AA** fehlen B. — Ad Primam **A**, 3 virginitas fehlt A. — Ad Tertiam, 1 sancta Maria A. — Ad Tertiam, 5 te duce A. — Ad Sextam, 4 Nequisquam deinceps A. — Ad Nonam, 1 fructifera Maria A. — Hymnus in 1. Vesp: Omnes fideles, ad Noct.: Sacrae parentes virginis; in Laud.: O Dei sapientia. A.

19. De praesentatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ave, nubes empyrea,
Ex humilitatis vapore
Levaris ad aethera
Veri solis calore,
Quem pelle tegis lucida,
Virginitatis decore.

2. Per te rigantur arida
Ex flebili livore,
Per te vetusta macula
Lavatur a squalore,
Tu cuncta tollis jacula
A sceleris ultore.

3. Tu sola soli pervia
Integritatis flore,
Tu pia sis intervia,
Ne solis in furore,
Flamma nos urat torrida
In diei fervore.

4. Tu, pia, per umbracula
Ducis ab errore
Ad pacis habitacula
Ab Aegypti pavore.
Viam monstras per devia
Solis in pallore,
Quem protulisti pervia
In Israel decore.

5. Tu flante sancto pneumate
Pura ab Evae rheumate
Ad templi pergis limina,
Ad sponsi tui servimina,
Cujus aulam subisti;
Ex aula tui corporis
Deus homo prodiit.

R. Alma coeli imperatrix,
Quae creatoris tui facta es genitrix,
Merito tibi obediunt omnia,
Nam tibi obedivit,
Qui cuncta regit entia.

V. Surge, regina gloriae,
Tuo trahe levamine
Ad te flentes de lacu miseriae.

Ad Magnificat.

A. Mater multarum gentium
In hac valle degentium,
Ad templum nos tecum suscipe.

Mentes nostras sic perfice,
Ut adaequetur voluntati
Nostrum velle tui nati,
Ut post templum temporale
Mereamur aeternale
Tuo ductu ingredi.

Ad Nunc dimittis.

A. Fons hortorum puteus,
De quo fluxit Christus natus,
Jam ad templum praesentatur,
Per quam mundus liberatur
Ab infernorum clibano.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Templum Dei cum Maria,
Venite, subintremus,
Jubilemus summo regi
Laetantes cum Maria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lunam plenam illustravit
Sol, qui mundum visitavit
Apparens hominibus,
Paulo minus minoratus
A supernis civibus.

2. In sole tabernaculum
Carnis per umbraculum
Christus collocavit,
Rex de suo solio
Tamquam sponsus de thalamo
Laetus permeavit.

3. Haec est, quae sine macula
Ad Dei tabernacula
Nutu Dei dirigitur,
In aeternum non commovebitur.

Responsoria.

1. Ad aeterni patris templum
Laeta permeavit
Jam Maria, Christi templum,
Quod filius post triduum
Resurgens reparavit.

V. *Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei.*

2. Virga non naturae more
Sed fecunda coeli rore
Profert fructum salvo flore,
Qui gustum Adae terminat.

V. *Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus.*

3. O tempus salutare,
Quo coeperunt commeare
Parentes cum filia
Ad Dei domicilia;
Jam Abraham gavisus,
Resultat paradisus.

V. Salve festa dies,
toto venerabilis aevo.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adducentur regi
Virgines post eam,
Per amorem Dei
Imitantes eam,
Per florem deitatis
Ad templum claritatis.

2. Vivus fons civitatem Dei
Laetificavit coelitus,
Per quem potatur penitus
Sitis antiquae spei.

3. O felix Dei civitas,
In te virtutum unitas;
Quam gloriosa dicta
Sunt de te, benedicta,
Ut virgo conciperes
Et virgo Deum pareres.

Responsoria.

1. O formosa florens rosa;
Ad sodales
Gratiosa,
Inter quales
Nulla tibi similis

V. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.*

2. Ista Rebecca filio
Lenitiem membrorum
Tanto tegit consilio
Pelliculis hoedorum,

Patris benedictionem
Tulit ad nostram generationem.
V. *Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.*
3. Castitatis genitrix
Christi suavissima nutrix
Post te vagientes respice,
Te sitientes refice
Tui fructus dulcedine.
V. Solve puella regia,
Larga matris ubera,
Quae balsami dulcedine
Haustum stillant laetitiae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Afferte Domino gentium
Patriae honorem,
Afferte Deo gloriam
In virginis decorem.
2. Exsultaverunt filiae
In hac formosa virgine,
Quae Dei per judicia
Filiarum consortia.
Splendide decoravit.
3. Recordatus hodie
Deus misericordiae
Sponsam suam subarrhavit,
Quam in templum complantavit
Inter spinas lilium.

Responsoria.

1. In hac die, quae sunt Dei
Et quae regis, dantur ei.
Dum Maria templum Dei
In tributum summo regi
Per parentes traditur;
V. Cujus est haec imago?
Vere Caesaris virago.
2. O regina crystallina,
Quam informat lux divina,
Infirmorum medicina,
Mentem perduc a ruina,
Corpus a languoribus;
Fac, ut dicam te amicam,
In hoc festo memor esto,
Servulum tuum respice.
V. Dignare me laudare te,
Virgo sacrata,
Da mihi virtutem
contra languores meos.
3. Psallat altitudo coeli,
psallant omnes angeli,
Quidquid est virtutis usquam
psallat in laudem Dei,
Nulla linguarum silescat
vox et omnis insonat
Saeculorum saeculis.
V. O larga rerum bonitas,
O cuncta ducens caritas,
Est haec dilecta civitas,
In qua placatus habitas,
Agimus tibi gratias.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Domum tuam, Domine,
Decet sanctitudo,
Quam posuit in homine
Dei fortitudo.
2. Introivit in conspectu
Dei cum exsultatione
Puella parens in directu
Dei dispositione.
3. In terra deserta et invia
Apparuit Maria,
Ut gloriam Dei cerneret
Et virtutem susciperet.
4. Benedicat terra Dominum,
Quia salus hominum
A terra carnis originem
Traxit per hanc virginem.
5. Deum laudent coelestia,
Simul quaeque terrestria
Congratulentur invicem
Per hanc Mariam virginem,
In qua summis infima
Confoederanter omnia.

Ad Benedictus.

A. O felix progenies,
Quae ad hoc electa es,

Ut ex tuo semine
Gigas naturae geminae
Trabem carnis sumpserat,
Sicut olim promiserat;
Per virginem disposuit,
Quod ab aeterno proposuit.

Humilitas, sanctitas,
Castitas, virtus, victoria,
Fides, spes et caritas,
Benignitas, temperantia, patientia,
Spiritalis disciplina
Et obedientia.

In 2. Vesperis.

R. O virgo virginum,
Castitatis lilium,
Medicina criminum,
In te est omnis gratia,

V. Per gratiam, quam invenisti,
Salva nos, regina coelorum,
Laudantes te, mater
Et spes orphanorum.

Antiph. ms. Borkense A 8. saec. 15. A. — Antiph. ms. Borkense A. 2. saec. 15. B. — In 2. Noct. **A** 2, 1 Vivi fontis AB. — **A** 2, 2 Laetificat A. — In 3. Noct. **A** 1, gentium fehlt AB. — **A** 1, 4 virginis gentium AB. — Hymnen: ad Vesp.: Ave Christi cella; ad Complet: Quam summa coeli curia.

20. De desponsatione BMV.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest desponsatio
Dei genitricis,
Fugit qua damnatio
Evae peccatricis.

2. Celsi secretaria
Joseph desponsatur
Nos ubique gratia
Ejus consolatur.

3. Isaias credidit
Virginem futuram
Et, ut clare cecinit,
Deum genituram.

4. Illa virgo virginum
Caput serpentinum
Primo per auxilium
Lacerat divinum.

5. Omnibus compatitur
Et favet tentatis,
Quae totius dicitur
Mater veritatis.

Ad Magnificat.

A. O jucunda novitas
Virgo desponsatur,
Cujus summa castitas
Prole fecundatur.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus omnium
Deo creatori,
Laudant hoc conjugium
Angelorum chori.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quando nos coinquinat
Scelus vel peccatum,
Maria nos ordinat
Gratiae in statum.

2. De ejus virtutibus
Multa possem fari,
Vacat totis nisibus
Verbo salutari.

3. Virgo novi, veteris
Tuba testamenti,
In qua vox prae caeteris
Sonat documenti.

Responsoria.

1. Maria totaliter
Votum conservaret,
Nisi Deus aliter
Ei revelaret,

Seque tam sublimiter
Deo commendaret,
V. Illius ut pariter
sedem super astra locaret.

2. Deus singulariter
Virginem dilexit,
Quando eam taliter
Per gradus direxit
Et a casu firmiter
Teneram protexit.
V. Sidera sic pariter
illam super alta revexit.

3. Maria virtutibus
Multis renitebat,
Sanctitatis moribus
Haec proficiebat
Et devictis hostibus
Neminem laedebat.
V. Angelicis manibus
nutrimen tunc capiebat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rigavit ecclesiam
Doctrinae fluentis,
Vocat nos ad gratiam
Christi resurgentis.

2. In gradu novissimo
Virgo constituta
Ex Dei adjutorio
Ascendebat tuta.

3. Sacerdotis manibus
Tandem est oblata,
Multis cum virtutibus
In templo morata.

Responsoria.

1. In templo remanserat
Domino dicata
Virgo, dum emiserat
Pontifex mandata,
Quaeque domum remeat
Nuptui parata.
V. Quam felix inerat
huic parvae gratia grata.

2. Joseph dum est proditus
Et virgam portavit,
Florem mox divinitus
Illa germinavit,
Almus illam spiritus
Copulam sacravit,
V. Et chorus angelicus
Hoc festum concelebravit.

3. Joseph sponsus virginis
Crevit sanctitate,
Fama sui nominis
Sparsus erat late,
Dum divini numinis
Fretus ubertate
V. Expulsis vitiis
praefulget virginitate.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ista virgo dogmata
Haeresum compressit,
Contra mundi vitia
Constanter processit.

2. Divinae se obtulit
Inspirationi,
Transgredi non potuit
Modum actus boni.

3. Perfectum conjugium
Est in sanctitate,
Quando matrimonium
Stat inviolate.

Responsoria.

1. Virgo mater Domini
Joseph desponsata,
Fructu salutiferi
Ventris fecundata
Et ex verbis angeli
Digne nuntiata,
V. Illius est uteri
semper proles venerata.

2. Dives ab orbe redit
virgo paupercula mundo,
Grata nimis Domino,
celso sublimis Olympo
V. Praesidet aeternos
ibi regnatura per annos.

3. Sponse Joseph inclite
Virginis Mariae,
Fac nos non deficere
Hujus cursu viae,
Sed tibi concinere
Atque sponsae piae.

V. Possumus ut valide
verae servire sophiae.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Virgo nobilissima,
Spes immensi poli,
Fac nos tuae, optima,
Adhaerere proli.

2. Quando est a crimine
Animus oppressus,
Tutus est a virgine
Ad Deum accessus.

3. Tantum in hac igitur
Durat spes reorum,
Recte quod extollitur
Ad astra coelorum.

4. Ex hac sine scelere
Natus est Messias,
Olim ut depromere
Coepit Isaias.

5. Collaudate omnia
In terra et in caelis
Tam sancta conjugia
Virginis fidelis.

Ad Benedictus.

A. Laudibus aeternis
tua, virgo, festa canamus
Ne nos in terris
vitiis aut morte ruamus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloria de coelo
nobis praestabitur alto
Fac, o virgo pia,
genitrix generosa Maria,
Possumus ut festis
semper inesse tuis.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — In 1. Noct. R 1, 5 Se tam sublimiter. — In 3. Noct. R 1, 5 Ex verbis. — In Laud.: A. 5. 1 Collaudant. — Zweimal (In 3. Noct. R 3 und in 2. Vesp. ad Magn.) findet sich der Schrecken der Schulmeister ut mit dem Indikativ; eben weil er sich zweimal und ganz in gleicher Weise findet, wird man den Gedanken an einen rettenden Schreib- oder Druckfehler aufgeben und sich mit dem Indikativ versöhnen müssen. — Hymnen zu diesem Officium in 1. Vesp.: Gaude, proles Davidis; ad Matut.: Haec dies celeberrima.

21. Historia de Domina in sabbato.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Stella, Maria, maris,
paris expers, nos tuearis.

2. Nescia, virgo, maris
paris, hinc merito dominaris.

3. Sis lumen mentis
gentis solamen egentis.

4. Nos, virgo munda,
munda de criminis unda.

5. Nobis propitia
pia sis in morte Maria.

Ad Magnificat.

A. O fons hortorum,
flos florum, gemma polorum,
Gloria sanctorum,
vas morum, spes miserorum,
Splendor coelorum,
nos duc ad culmen eorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Votis voce pie,
plebs Christi, psalle Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novum vas es veterum
Manibus allatum,
In quo salutiferum,
Fuit sal locatum.

2. Florens es et eminens
Hortus voluptatis,
Lignum vitae continens,
Fontem pietatis.

3. Ligno vitae refice
Tibi servientes,
Fonte dignas effice
Mentes sitientes.

Responsoria.

1. Mystice prophetica
Te signarunt ora,
Stella non erratica
Jacob praefulgora,
De stirpe Davidica
Surgens ut aurora.
V. Te vox angelica
commendat, virgo decora.

2. Mundi lux primaria,
Decor creaturae,
Te praecessit nuntia
Per modum figurae,
O lumen et gloria
Humanae facturae,
V. Nobis irradia
dans vitam ducere puram.

3. Urna mannae, mentibus
Unde dulcis esus,
Igneis ardoribus
Rubus es illaesus
Monsque, sine manibus
De quo lapis caesus;
V. Est ex visceribus
castis natus tibi Jesus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Propitiatorium
Arcam Dei velans,
Fac nobis propitium
Deum carne celans.

2. Salomonis ferculum,
Moysi fiscella,
Sis nobis vehiculum
A mundi procella.

3. Juxta pium residens
Throno Salomonem
Nostrae paci providens
Fac petitionem.

Responsoria.

1. Margarita fulgida,
Rosa sine spina,
Virgo, virga arida,
Florens vi divina,
Ex te crevit sapida
Nux amygdalina,
V. Infirmis placida
quae nobis sit medicina.

2. Pulchra es ut Cinthia,
Ut Venus scintillans,
Dulcis in memoria,
Favus mel distillans,
Fiat tua gratia
Firma mens vacillans,
V. Ne trahat in vitia
nos hostis fraude cavillans.

3. Coloris sapphirii
Tu es firmamentum,
Ubi thronus filii
Tuum ornamentum,
Reis urbs refugii,
Aegrorum fomentum,
V. Hujus in exsilii
latebris remove nocumentum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signum magnum femina
Est amicta sole,
Sic refulgens Domina
Gloriosa prole.

2. Oliva fructifera,
Decus castitatis,
Claudis intra viscera
Deum majestatis.

3. Ut Hesther propitia
Coelorum regina,
Aures ad suspiria
Tuorum reclina.

Responsoria.

1. Paradisi janua,
Vitae spes et via,
Tibi servit cernua
Coeli hierarchia,
Te decet assidua
Laus, regina pia;
V. Nobis, virgo, tua
prece detur gratia dia.
2. Miris rex aethereus
Te ditavit donis,
Thronus es eburneus
Coeli praestans thronis,
Expers flos virgineus
Fuit laesionis,
V. Vellere quando Deus
se vestivit Gedeonis.
3. Maria viventium
Puteus aquarum,
Fons crescens in fluvium,
Vena veniarum,
Riga prata mentium
Rivis gratiarum;
V. Vitae principium,
Fons horti deliciarum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In te, Jacob situla,
Ros descendit caeli,
Dum fuisti credula
Misso Gabrieli.
2. Hortus es aromatum
Delectans dilectum,
Dulcis fons charismatum
Dulcorans affectum.
3. Austro flante floridus
Es conclusus hortus,
Fons signatus, placidus
In procellis portus.
4. Nubes levis, bajula
Domini, fuisti,
Quem cum carnis nebula
In mundum vexisti.
5. Fons et mater gratiae,
Gratiam propina,
Quae nos hic in acie
Servet a ruina.

Super Benedictus.

A. Virgo decus virginum,
Potens imperatrix,
Sis post luctus terminum
Mitis consolatrix.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517 A. — Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519 B. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517 C.
In 1. Vesp. A 2, 1 virgo Maria A. — In 2. Vesp. ad Magn. A keine ABC.

22. In divisione apostolorum.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Viri vere portendentes
Principes ecclesiae,
Verbum vitae continentes,
Disperguntur hodie.
2. A se vadunt non divisi,
Quibus unus spiritus,
Ab aeterno sic provisi,
Sic electi coelitus.
3. Hi bis seni fide pleni,
Semina justitiae
Dum dispensant, recompensant
Fructibus laetitiae.
4. Semen sanctum, verbum Dei
Quia duris mentibus
Depulerunt, sunt Judaei
Relicti sub sentibus.
5. Gaudent gentes attendentes
Fidei doctrinae,
Error cedit et obedit
Gratiae divinae.

R. Christi testes et amici
Nimis honorati,
Super omnem inimici
Nimis confortati
In verbo virtutem,
Coelum claudunt, reserant,
Verbo ligant, liberant,
Verbo dant salutem.

V. Quorum linguae coeli claves,
Pia prece nostros graves
Excessus operiant
Et nobis aperiant
Ad vitam ingressum.

Ad Magnificat.

A. Mira Dei gratia
Dispersis apostolis
Per terrarum spatia
Gloriosae sobolis
Collegit ecclesiam
Et sic idolatriam
Fidei subegit.

Super Nunc dimittis.

A. Corruscante fidei
Luce per apostolos,
Testes veritatis,
Infidelitatis
Tenebrae fugerunt,
Et gentes viderunt
Salutare Dei.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In apostolorum
exsultemus gaudiis
Et in psalmis jubilemus
regi saeculorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In messem discipulos
Deus, sator omnium,
Mittit, ut manipulos
Inferant fidelium.

2. Ibant flentes et cum luctu
Semina mittebant,
Veniebant et cum fructu
Gaudia metebant.

3. Hi sunt fontes populum
In Helim potantes,
Nobis rite poculum
Vitae propinantes.

Responsoria.

1. Romam Petrus consecravit,
Paulum habens socium,
Una dies ambos stravit,
Quos in unum complantavit
Fidei consortium.

V. Laetus his pro gloria
Dies est pro merito,
Tyranni pro victoria.

2. Andreas, vir mitissimus
Et crucis amator,
Gaudet in supplicio
Christi sine vitio
Verus imitator.

V. Sic respondens vocabulo
Populum docebat
Pendens in patibulo.

3. Filii tonitrui
Meruere cernui
Faciem videre
Christi transformati
In figurae speciem
Gloriae futurae.

V. Jacobus in gladio
Triumphator caesus,
Johannes in dolio
Dolore non laesus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. His innixa fundamentis
Surrexit ecclesia
Et imbuta sacramentis
Profecit in gratia.

2. Isti sunt lenunculi
Throni Salomonis,
Qui in suis singuli
Sunt sessuri thronis.

3. Ut leonum rugiet
Fremitus eorum,
Dum in malos saeviet
Vox judiciorum.

Responsoria.

1. Thomas vero jam non nutans
Nec a Deo fidem mutans,
Gentibus salutem
Praedicavit et monstravit
Fidei virtutem;
V. Declarando veritatem,
Quam palpando majestatem
Et vidit et credidit.

2. Jacobus Alphaei
Vultu frater Dei
Merito succedit
Fratris pontificio,
Philippus in filio
Patrem esse credit;
V. Ad Eunuchum spiritu
Jubente condescendens
Et, quem in propheta
Legerat, ostendens.

3. Judas Christum indicans
Et baptismi gratiam,
Bartholomaeus praedicans
Fidei justitiam
Gentibus ostendit
Et eas a diaboli
Cultura suspendit.
V. Aquis poenitentiae
Flebiles emundans,
Fructibus justitiae
Steriles fecundans.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. His alumnis nos nutriti
Fidei doctrinis,
His columnis stabiliti
Vitae disciplinis.

2. Hi vere duodecim
Cophini fuerunt,
Qui fragmenta literae
Spiritu legerunt.

3. Quibus dum gentilitas
Pasta convalescit,
Judaeorum caecitas
Misere tabescit.

Responsoria.

1. Ad apostolatus
Gratiam vocatus
Levi thronum meruit,
Dum statim deseruit
Statum, quem habuerat,
Ab eoque fuerat
Subito mutatus.

V. Mutatos Aethiopes
Fide vestit gratiae
Fonte dealbatos.

2. Simon Chananaeus,
Virtutis zelator,
Torculus Thaddaeus
Cordis habitator,
Cultor castitatis,
Gloriosi facti sunt
Testes veritatis,

V. Agonistae fidei
Et cognati sanguinis
Et amici Dei.

3. Dono Dei nobis datus,
Loco proditoris
Est Matthias subrogatus,
Nam locus honoris;
Honor loci hunc decebat,
Quem sors signo praeferrebat
Meriti majoris.

V. Iste talis est electus,
Ut sacrati compleretur
Numeri defectus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Patriarchae victoria
Hos in typo posteris
Erant praetendentes
Populi parentes.

2. Ut ex illis plurimi
Carne propagati,
Sic ex his in numeri
Spiritus renati.

3. Hi sunt bovem aeneum
Mare supportantes,
Baptismi mysterium
Mundo praedicantes.
4. Ad versanda gentium
Corda destinatis
Jugum est impositum
Suave caritatis.
5. Missi contumeliis
Fortiter affecti,
Gaudent Christi servuli
Taliter effecti.

Ad Benedictus.

A. Electos ecclesiae
Architectos hodie
Dominus divisit
Et in viam misit
Gentium, ut gratis
Fundamenta jaciant
Et ut opus faciant
Novae civitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Duodenae margaritae
Portae nobis sanctae vitae
Fidei doctrina,
Dum de mundo vos elegit
Et a carne vos abegit
Gratia divina,
Quaesumus devote,
Memorum vestrorum
In sorte justorum
Memores estote.

Brev. ms. Monacense 23275 saec. 15. A. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. B. — Brev. Monasteriense imp. s. l. 1489 C. — Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. 14/15. D. — Antiph. ms. Borkense A 2 saec. 15. E.

In 1. Vesp.: **A** 1, 1 procedentes A. — **A** 3, 3 recompensant fehlt A. — **A** 3, 4 Fructus A. — **R**, 5 Merito virtutum B. — Ad Nunc dim. **A** = in 2. Vesp. ad Magn. A: In 1. Noct. **A** 1, 1 discipulos fehlt A. — **A** 2, 3 Veniebant fehlt A. — **R** 1, 1 Quoniam Petrus A. — **R** 1, 5 fidei negotium B. — **R** 2, 3 in supplicio fehlt A. — **R** 3, 4 fehlt A. — In 2. Noct. **R** 1, 2 fehlt A. — **R** 3, 8—11 fehlen A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt A.

23. In festo trium regum.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Magorum praesentia,
Agrippina, gaude,
Summi regis gloria
Psalle regum laude.
2. Gentium primitiae
Confessores Christi
Tempore infantiae
Primi fiunt isti.
3. Lingua dicti patria
Hi sunt Magusaei,
Illustrati gratia
Luminis fidei.
4. Fidi fidis mentibus
Dominum adorant,
Tribus cum muneribus
Parvulum honorant.
5. Aurum Deo offerunt,
Regem signant thure,
Humanati deferunt
Myrrham sepulturae.

R. Fidelium primitiae,
Regis cultores gloriae,
Reges orientis,
Lucis latores gratiae,
Luce virtutum patriae
Lucent occidentis;

V. Per tria tres dona
regnant cum rege corona.

Ad Magnificat.

A. O Magi magnifici,
Fide, vita incliti,
Viri virtuosi,
Regni cives coelici,
Regi Christo placiti,
Reges gloriosi,

Plebi date supplici
Gratiam paracliti,
Donis gratiosi.

Super Nunc dimittis.

A. O spes et pax omnium
Lumen, Christe,, gentium,
Gloria magorum,
Post hujus carnis spatium
Dona nobis gaudium
Meritis sanctorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Plebs fidelis hominum
Jubilans in laudibus
Regi psallat gloriae,
Quem adorant Dominum
Magi cum muneribus
Fidei primitiae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Prophetavit Balaam,
Stellam orituram
Ex Jacob et Abraham
Lucem dare puram.

2. Nocte scandunt culmina
Quidam viri gentis
Exspectantes lumina
Primi Orientis.

3. Suis in temporibus
Signum dari credunt,
Et defunctis patribus
Filii succedunt.

Responsoria.

1. Stella Magis apparuit,
Magos locuta docuit
Verae viam lucis,
Judaeam ire monuit,
Forma parvuli claruit
Signum habentis crucis;
V. Visio coelestis
digne monstratur honestis.

2. Fidem Magi concipiunt,
Dona reges accipiunt
Tres ex Oriente,
Iter viri arripiunt,
Jerosolymam veniunt
Stella praecedente;
V. Christum quaerentes
credunt in lumine gentes.

3. Lux stellae prius habita
A Magis est abscondita
Urbe in Helia;
Christi origo inclita
Scribis clarescit prodita
Teste prophetia;
V. Gens fidei crescit,
misere Judaea tabescit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hierusalem exeunt
Magi visa luce
Et Bethlehem adeunt
Summo ducti duce.

2. Stellae stante radio
Supra domum nati
Magno gaudent gaudio
Taliter juvati.

3. In domo inveniunt
Puerum cum matre,
Quem regnare praesciunt
Coelitus cum patre.

Responsoria.

1. Procidentes humiliter
Magi pii fideliter
Dominum adorant,
Aurum, thus, myrrham pariter
Offerentes subtiliter
Parvulum honorant;
V. Aurum regi, Deo
thus, fertur myrrha trophaeo.

2. Biennio pergentibus
Profectis inquirentibus
Christum magistris tribus,
Sumptis in peris sumptibus
Non deficit sumentibus
Potus neque cibus.

V. Vera fide sanis
dat vitae prandia panis.

3. Herodis ob malitiam
Viam pergunt per aliam
Angelo monente,
Revertentes in patriam
Christi enarrant gloriam
Sua coram gente.

V. Divinas leges
firmant per saecula reges.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Donum sancti spiritus
Post triumphum Christi
Viventes divinitus
Consequuntur isti.

2. A Thoma baptismate
Spiritu renati
Adjutores dogmate
Plebi fiunt grati.

3. Orientis patria
Studens in divinis
Magorum justitia
Fulget et doctrinis.

Responsoria.

1. Thomae dono apostoli
Salutis testes symboli
Christum praedicantes
Patres cunctis benevoli
Ab hostis dolo subdoli
Liberant errantes;

V. Effulgent signis
victis virtute malignis.

2. Decurso enim spatio
Coelesti digni praemio,
Vita approbati,
Relicto mundi stadio
Sanctorum sancti gaudio
Gaudent coronati;

V. Victuri Christo
mundo tolluntur ab isto.

3. O patriarchae gentium,
Prophetae Magi omnium,
Fidei doctores,
Apostoli fidelium,
Martyres per obsequium,
Christi confessores,
Virgines voto mentium,
Plebem ferte credentium
Regni ad decores.

V. Patres regales
primates pontificales,
Sanctis aequales
nos pascite spirituales.

Tropus.

O reges justitiae,
Fidei primitiae,
Lucis inventores,
Viri sanctimoniae,
Novae testes gratiae,
Verbi assertores,
Orientis patriae
Lux vera, spes veniae,
Vitae largitores,
Magi sapientiae,
Praesules ecclesiae,
Legis defensores,
Principes potentiae,
Summae cives gloriae,
Omnium priores,
Judices clementiae,
Gemmae regis propriae,
Omnium pastores;
Gentes a pernicie
Ducite perfidiae,
Tollite errores,
Vestrae throno curiae
Nos locate hodie,
Vestros laudatores.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Confessores Domini
Collaudentur primi,
Praesentati lumini
Gloriae sublimi.

2. Vivunt in coelestibus
Saeculo defuncti,
Culti a fidelibus,
Tumulo conjuncti.

3. Firmant fidem populis
Patria delati,
Signis et miraculis
Deo decorati.

4. Regna lustrant varia
Gentium salute,
Illustrantes omnia
Coelitum virtute.

5. Laudans omnis spiritus
Dominum de caelis,
Nos post nostros exitus
Regni jungat melis.

Ad Benedictus.

A. Illuminator gentium
In tenebris sedentium,
Deus lux magorum,
Illuminator omnium
In magis te laudantium
Luce meritorum,
Ut post carnis excidium
Pacis des nobis gaudium,
Gloriam sanctorum.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Fidei primitiae,
Magi sapientiae,
Lucis inventores,
Primi patres gratiae,
Nobis date gloriae
Coelitum honores.

Ad Tertiam.

A. Principes fidelium,
Reges Magi gentium,
Testes veritatis,
Gemmae regis omnium,
Ferte nos ad gaudium
Summae claritatis.

Ad Sextam.

A. Veri Christi milites,
Magi et antistites,
Populi lucernae,
Nos per vitae limites
Ducite ad coelites,
Lucis lux aeternae.

Ad Nonam.

A. Confessores Domini,
Deo regi homini
Dona deferentes,
Magi pacis lumini
Jungite intermini
Vestros servientes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sancti Magorum spiritus
Exsultant Deo coelitus
Regno claritatis,
Primi colentes penitus
Natum mundo humanitus
Regem majestatis;
Poenis exutos penitus
Nos regnare divinitus
Faciat cum beatis.

Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398 A. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. B. — Brev. Monasteriense imp. s. l. 1489. C. — Matutinale Monasteriense imp. s. l. et a. D.

In 1. Vesp. Ant. fehlen A und selbstverständlich D. Ad Complet. Ant. nur B. — Invit. 3 Regi psallat gaudia. A. — In 1. Noct. R 3, 3 Helia = Aelia. — In 3. Noct. R 3, 12 sq. nur A; ebenso Tropus und ad horas Ant. — Hymnen: Vergente mundi Vespere (Vesp.); Hymnis laudum (Noct.); Stella lucente (Laud.).

24. De 24 senioribus.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gratuletur plebs fidelis,
Cujus exstat spes in caelis,
Quatuor sex nunc seniorum
Festum agens praedecorum;
Pro hac stent ut ante thronum,
Postulantes dari donum
Sacri flatus, ut reatus
Omnis cedat et non laedat
Sacram hanc plebeculam.

R. Contendunt rite quatuor
evangelia simulque
sex dierum opera
Inclitos viginti quatuor
seniores legis binae,
ecclesiae pastores.
V. Coelestes hi periboli
Sunt in salutem populi,
Coeli rore fecundati
Summae dulces majestati.

Ad Magnificat.

A. Radix David sede sedens,
Dextra sancta librum tenens,
Solus potens omnia,
Hic captivus et occisus
Ac a morte redivivus
Libri pandit abdita;
Hunc adorant venerando,
Vultus suos submittendo
Quater seni proceres,
Adsunt ei reverenter
Adorando et decenter
Quatuor animalia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ornatibus refectis
actuum et morum
In laudem viginti
quatuor seniorum
Venite, suavissimum
Adoremus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In lege Dominica
Electi meditantur,
Quorum oris folia
Fixe profundantur,
Impiorum devia
Quando ventilantur.
2. Reges atque subditi
Ab his erudimini,
Ne irascatur Dominus
Propellat vosque eminus;
Beatus qui perstiterit,
In ira si exarserit.
3. In tribulatione
Corde dilatati,
In persecutione
Juste animati,
Sopore dulci dormiunt
Et in pace requiescunt.

Responsoria.

1. Duodecim apostoli
Bis sex a Jacob filii
Typo gerunt liquido
A primaevo saeculo
Quater senos seniores,
Omni laude digniores.
V. *Pro patribus tuis nati sunt filii, propterea populi confitebuntur tibi.*
2. Unum atque sex considera,
Quater sex connumera,
Uno trino exstant omnia;
Coelum, terra, astra, maria.
Unum, duo, tria
Generant senarium,
Bis sex delibuunt
Vasti orbis populum.
V. *In omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum.*
3. Depasta hi sunt lilia
A superis elata,
Mala quoque rosea
Ab impiis truncata,
Hi pauperum refugia,
Nam florent super aethera.
V. *Laudate Dominum in sanctis ejus, laudate eum in firmamento virtutis ejus.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fulti cordis gemitum
Et fervidum clamorem
Hausit in his Dominus
Et abstulit livorem,
Scutum praestans gratiae
Et coronam gloriae.

2. Vere admirabilis,
Tota ineffabilis
Gratiae piscina,
Omnia subdens homini,
Is ut vero lumini
Non subtrahat divina.

3. Ingressi sine macula
Aeterna tabernacula
Tenent confidenter,
Grandescunt vitae poculis
Videntes mentis oculis
Deum reverenter.

Responsoria.

1. Cingunt bis duodecim
sedentem in throno,
Caritate praediti
largitatis dono,
Aureis coronis
et bysso decorati,
Nobis pro suffragio
in aeternum dati.

V. *Nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.*

2. Sedes sunt ecclesiae
horum seniorum,
Aurea corona
pro lucta vitiorum
Valet, rubet, splendet
aurum miro decore
Typicans sanctorum
dotes suo tenore.

V. *Mirabilis Deus in sanctis suis; Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae.*

3. Corporis immortalitas
Albus est amictus,
Quam dabit Christi dignitas,
Praesul benedictus,
Cum ceteris munusculis
Corpusculi per maximis.

V. *Non fecit taliter omni nationi et judicia sua non manifestavit eis.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt qui principe
Utuntur in decore
Ejusque affatu
fruuntur ex amore,
Eorum patrocinia
Fecundant terrae spatia.

2. Innocentes manibus
et corde mundati,
Vanitatis profugi
plagas vulnerati
Tractaverunt jugiter,
ne essent ingrati.

3. Laetantur in Domino
delictis remissis,
Corpore exsultant
cum cunctis benedictis,
Triticeis cibantur,
Triumpho gloriantur.

Responsoria.

1. Fulgura et tonitrua
thronus tunc emisit,
Dum Christus apostolos
in orbem divisit,
Docuerant et unxerant
Oleo laetitiae,
Quos spiritu excusserant
Fermento malitiae.

V. *Annunciaverunt opera Dei et facta ejus intellexerunt.*

2. Quatuor animalia
Deum collaudabant,
Quater seni proceres
quibus resonabant,
Erant sine requie,
nequaquam cessabant
Laudisque frequentiam
requiem putabant.

V. *Exsultationes Dei in gutture eorum et gladii ancipites in manibus eorum.*

3. Genitor ingenitus,
Cunctorum instaurator,
Natus unigenitus,
Lapsorum reformator,

Spiritus non genitus,
Moestorum consolator,
Laudetur ab omnibus
Solus inthronisator.

V. *Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quatuor animalia
et seniores
Ecclesiarum primates
atque rectores
Jugiter sanctus proclamant,
Quem venerantur et amant.

2. Salutem qui dat regibus,
Illi jubilate,
Et moritur pro gregibus,
Laetius cantate.

3. Prae luce surgentibus
Deus misereatur,
Reis atque [nocentibus]
A se benedicatur,
Viam aeterni luminis
Cognoscant ut intenebris.

4. Benedicite suaviter
Lumen coelorum
Et omnes cives pariter
Regni polorum,
Ut de valle miseriae
Pateat inter gloriae.

5. Sessor sedis adoratur
Sinceris cum conatibus,
Laus et honor proclamatur
A sanctis senioribus,
En corona terrae datur
Non sine flexis mentibus.

Ad Benedictus.

A. Quatuor animalia
patriarchales
Quatuor sunt ecclesiae,
nec plures tales,
Sed sedes viginti quatuor
figurant seniorum
Sedes ceterorum.
Benedictus rex Israel
hos benedixit,
Quibus et benedicere
nobis edixit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dixit primus seniorum:
Vicit leo, radix David,
Arcanum arcanorum
Summi patris emanavit
Terrigenis qui miseris
De sublimi sinu Dei,
Ut hos daret requiei
Altissimi itineris.
Hic est agnus, quem adorant,
Cui sanctus et proclamant
Quator seni nobiles;
Totus orbis in decore
Huic psallat hoc tenore
Mellico Magnificat.

Brev. Lubicense imp. s. l. et a. — In 1. Vesp. R, 2 simul quoque. — In 1. Noct. **A** 1, 1 lege domini. — **R** 3, 1 Depanda; ob statt depannata? — In 3. Noct. **A** 1, 1 principem. — Ad Ben. **A** 10 sq. et nobis benedicere.

25. In festo sororum BMV.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ecce dies gloriosa,
Dies mundo gratiosa,
Qua sorores matris Dei
Meruerunt sursum vehi;
Deum orent propitium
Pro salute fidelium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus in hac die
Dignis Deo laudibus,
Qui claris virtutibus
Regnum dat sororibus
Matris virginis Mariae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratuletur civium
   Coetus supernorum
   Festivans solemnia
   Sanctarum sororum.
2. Hodie celebritas
   datur toti mundo,
   Exsultemus igitur
   pectore jucundo.
3. Almae matris nomine
   vocatae sorores,
   Sanctitate nominis
   pollent gratiores.

Responsoria.

1. Solemnitas beatarum
   Matris Christi germanarum
   Celebratur hodie,
   Quas invitat ad superna
   Christus luce sempiterna
   Fruituras gloriae.

V. Ob felicium par sororum
   Chorus gaudet supernorum.

2. Ante regis solium
   Adstat purpurata
   Per duarum puellarum
   Fulta ministerium
   Hesther delicata.

V. Hae puellae duo flores,
   Matris Dei sunt sorores.

3. Hodie Mariae Jacobi
   Et Mariae Salome
   solemnitas celebratur,
   Quarum societate
   coelum gloriatur,
   Quarum patrociniis
   terra laetatur,
   Quarum gloriosis meritis
   ecclesia coronatur.

V. Ad earum igitur memoriam
   totis viribus recurramus,
   Ut ipsarum consortes
   effici valeamus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria de Joachim
   fuit primogenita,
   Quae Dei postea
   mater fuit inclita.
2. Maria Jacobi
   minoris est mater,
   Cui fuit Cleophas,
   homo justus, pater.
3. Mariae Salome
   proles erudita
   Paterno sic nomine
   fuit insignita.

Responsoria.

1. Maria Magdalene
   duaeque sorores
   Emerunt aromata,
   mysticos odores,
   Cupientes stigmatum
   ungere livores.

V. Et dicunt ad invicem:
   Quis revolvet silicem
   Ad sepulchri fores?

2. Mirandae propagines,
   Tres ex una vite
   Generantur palmites,
   Ex quibus sex homines
   Et creator vitae.

V. Sic ex Anna tres puellae,
   Omnes dictae maris stellae.

3. Super thronum Salomonis
   Sedile componitur,
   Sub quo firmae stationis
   Duplex manus sculpitur
   Brachiis formatis,
   Quod in hora passionis
   Christi factum noscitur:

V. Virgo mater pietatis
   Sororibus amplexatis
   Duabus innititur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria primogenita
   Joseph desponsata,
   Sine viri semine
   fuit fecundata.

2. Maria mater Jacobi
minoris Alphaeo,
Sed Maria Salome
datur Zebedaeo.
3. Ex hac ergo Jacobus
major fuit natus,
Et alter discipulus
a Deo plus amatus.

Responsoria.

1. O Jesu, deiferae
Lucis instrumentum,
Olivae fructiferae
Dulce condimentum,
Quem duae materterae
Mane quaerunt ungere
Portantes unguentum.
V. Hae super candelabrum
Duae sunt olivae,
Post crucis umbraculum
Testes carnis vivae.
2. Orto solis radio
Mulieres visio
Clara consolatur
Angelus terribilis,
Veste delectabilis,
Amoto signaculo,
Reserato tumulo
Eas sic affatur:
V. Non est hic, quem quaeritis,
Sed prout videbitis,
Surgens gloriatur.
1. Gaudeamus hodie,
Immensae laetitiae
Laudes extollantur,
Dum reginae gloriosae
Sorores egregiae,
Annae duo filiae,
Coelo coronantur.
V. Felices materterae,
Sorores Christiferae,
Cum virtutum munere
Ad nos applicantur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Cum Maria Magdalene
Sorores venerunt,
Et unguentum fide plenae
Mane portaverunt.
2. Ad sepulchrum Domini
Sociae beatae
Corruscante veniunt
Solis claritate.
3. Hae cum aromatibus
Intrant monumentum,
Ubi corpus Domini
Non fuit inventum.
4. Et intrantes splendidum
Juvenem sedere
Vident stola candida
Et obstupuere.
5. Quis revolvet lapidem
Ab ostio, quaerunt,
Revolutum lapidem
Jam cito viderunt.

Ad Benedictus.

A. Mulieres angelus
leniter affatur,
Et ultra ne paveant,
blande consolatur,
Dicens, Jesum quaeritis
credentes hunc mortuum,
Jam surrexit, non est hic,
ecce locum vacuum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lux luce clarior,
Gemina lucerna,
Caeteris splendidior
dies hodierna,
Qua sorores strenuae
scandunt ad superna,
Gaudentes assidue
luce sempiterna.

Brev. ms. Carmeli Abenspergani anni 1482. Clm. Monac. 2502. A. — Brev. ms. Tornacense XXI saec. 14. B. — Brev. Carmelitarum imp. Venetiis 1579. C. In 1. Vesp. A, 5 Ut Deum orent C. — In 1. Noct. Invit. Prosa B. — A 1, 3 fehlt C. — Ad Laudes A 1, 2 fehlt C. — Dies Officium stammt aus der Provence. Es ist aber in seiner Urform von der vorliegenden Fassung so verschieden, dafs es angezeigt scheint, jene einem späteren Bande vorzubehalten.

26. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa recolitur
Dies, in qua grex mittitur
Aethereis ovilibus,
Constans ex decem milibus
Fortissimorum militum,
Quorum insigne meritum
Juvando nos laetificat
Et Dominum magnificat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad Dominum vigiles
cuncti convertite mentes,
Tot sua qui pugiles
elegit castra sequentes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Achatius legem Dei
Meditavit jugiter
Et cum suis semper ei
Militavit humiliter,
Caesaris tormenta rei
Pertulit viriliter.

2. Principes dum conveniunt,
Achatium inveniunt
Cum acie christicola
Despicientem idola.

3. Invocantes se Dominus
Exaudivit hos cominus,
Dum Christi nomen colerent
Et Deos vanos spernerent.

Responsoria.

1. Dum Romae teneret vanus
Rerum culmen Adrianus,
Christi persequens famulos
Libare cogit idolis,
Plures ingerens stimulos
Tormentorum Christicolis.

V. *Beatus dux suam Achatius legionem animavit prius.*

2. Videns Romae dux Augustum
Immolantem daemoniis
Elongavit agmen justum
Ejus a caerimoniis,
Coelorum regem colendum
Docens solique credendum.

V. *Quoniam Domini vir erat et illi soli semper servierat.*

3. Dum mandaret imperator
Christi servos interfici,
Achatius gubernator
Exercitus magnifici
Consensu turmae comparis
Edicta spernit Caesaris.

V. *Qui sacro baptismate pridem imbutus fidem Christi tenebat, a qua jam flecti nullatenus poterat.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ut scuto coronabitur
Hoc agmen et locabitur
Cum angelorum coelibus
In gaudiis perennibus.

2. Nomen tuum mirabile,
Jesu, cor laudat stabile,
Te duce decem milia
Coeli scandunt sedilia.

3. In monte sancto Domini
Quiescunt, suo nomini
Qui sese totos dedicant,
Quem moriendo praedicant.

Responsoria.

1. Propter irrefragabilem
Firmitatem veritatis
Caesar sanctis mirabilem
Vim intulit feritatis,
Sed victus a martyribus
Est regis Christi viribus.

V. *Nec fecit Caesaris furor dirus, ut a Domino deviaret dux fortis milesque mirus.*

2. Hortante beatissimo
Exercitum Achatio
Baptismatis post lavacra
Despiciunt simulacra.

V. *Multum enim valet adhortatio ducis assidua.*

3. Vere beatos milites,
Qui ut fierent coelites,
Omnes Christi pertulerunt
Poenas, et apparuerunt
Cuncta, quae sunt visa pridem,
Dum in cruce vicit idem.

V. *A Domino sunt iterata propter hos martyres atque renovata.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deus suos mirificat,
Voluntate dum applicat
Sibi sic decem milia,
Morte sibi similia.

2. Haec justa generatio
Coeli fulget palatio,
Se mente probans aciem
Quaerentem Dei faciem.

3. In Christo laetamini
Martyres perenniter,
In quo gloriamini
Triumphantes fortiter.

Responsoria.

1. Hodie dux Achatius
Et Hermolaus episcopus
Cum his, quos baptizaverat,
Crucis tormenta tolerat,
Intrans per hanc victoriam
Cum illis coeli gloriam.

V. *Ecce vere Israelita qui suos praeit ita.*

2. Sanctus ductor cum acie
Dono triumphans gratiae
Decem praecessor milium
Nobis praestet auxilium
Ut superatis hostibus
Coeli reddamur postibus.

V. *Innocens acies vincens in cruce, quae non expavit tot poenas pro Christo duce.*

3. O felix exercitus,
Qui crucem imperterritus
Conscendis unanimiter,
Te colentes suppliciter
Christi commendans nomini
Nos infer regno Domini.

V. *Memor esto tibi servientis familiae, quam precibus tuis nunc et semper protege, Christe.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In his regnavit Dominus,
Et isti nihilominus
Passi sibi similiter
Cum eo regnant jugiter.

2. Hi sancti Deo jubilant,
Nullaeque res obnubilant,
Qui coeli petunt gloriam
Per celebrem victoriam.

3. In Deum sancti sitiunt,
Quem jugiter adspiciunt,
Nec sitis haec est anxia,
Nec saties dat taedia.

4. Creata benedicite
Deum, qui tanto milite
Coeli stipat palatium
Insignem per Achatium.

5. Istorum per memoriam
Intremus coeli gloriam,
Ubi Deum medullitus
Collaudat omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. Christi miles Achatius
Deos spernens audacius
Cum suis crucifigitur
Et angelis conjungitur;
Ergo victis tortoribus
Adsit sui memoribus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Achati, dux strenue
Tibi devotis annue,
Sacris cum decem milibus
Da dexteram humilibus
Nos solvens a piaculis
Et omnibus periculis.

Brev. ms. Lambacense CLXIV, saec. 15. (Monastische Form.) A. — Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. B. — Brev. ms. Pragense VI F 12 saec. 14. C. — Brev. ms. Voraviense 122 saec. 14. D. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. semin. Brixinens. s. sign. E.

In 1. Vesp. ad Magn. A, 4 Gloriosa colitur D. — Invit., 2 Tot sua pervigiles B. — 1. Noct. A 1, 2 Meditando jugiter CD. — A 1, 3 suis semper sanctis D. — A 1, 4 militans D. — A 1, 5 rei fehlt BD. — R 3, 6 spernens A. — 2. Noct. A 2, 1 tuum admirabile A; dum admirabile B. — A 3, 2 ejus nomini A. — A 3, 3 Cui se totos A. — R 3, 5 quae visa sunt BC. — R 3, V Memor esto jejunantium tibi, quos annum petisti complesse per hoc jejunium Christe. B (in 1. Vesp.) C. — R, 3. O felix legio, quam Christi more litatam | Summa tenet regio jubilans certans et beatam. V. Te Deus in coelis ornat tua turba fidelis. B. — Ad Laudes A 1, 3 Passi sunt similiter AC. — A 2, 1 Deo nunc A. — A 2, 4 Per eorum victoriam A. — A 5, 1 Justorum per B; Istorum per D. — Ad Ben. A, 5 Qui junctus tot victoribus BC. — In 2. Vesp. A, 1 Achati dux C.

A hat infolge seiner monastischen Form noch folgende Zusätze: 1 Noct. R 4: Isti sunt sancti; de comm. — 2. Noct. A 3: In Domino laudabitur | Et coelo coronabitur | Milium decem agmina | Vincens pro Deo maxima. — A 4: Verba tunc praevaluerunt | Iniquorum super hos | Sed nunc isti pervenerunt | Ad honores superos. — In 1. Noct.: Ad cantica Ant.: Gaudent in coelis acies fidelis | Quae Christi se libere plebem fassa | Pro ejus amore tormenta libenter passa | Ideo ipsorum pietas non est cassa.

C hat noch folgende Abweichungen: 2. Noct. A 3: In Domino laudabitur wie A. — 3. Noct. A 3: Horum sanguis est effusus | A crucifixoribus | Quos baptizans Christus [sic] usus | Est aequis honoribus. — R 3. Dum exercitum Caesar cum duce | Saevus cendi [sic] faceret quemvis in sua cruce | Universa mox apparuerunt | Christi quae morte visa sunt. V. Tamdiu quippe gloriosum agmen illud pendebat in cruce | Quousque mirarentur [sic] omnia mortis dominicae.

Die Hymnen, die zu diesem Officium gebraucht wurden, de comm. mit Ausnahme ad Vesp.: Fidelis universitas. Mone 757. Das ganze Officium findet sich desgleichen in Antiph. ms. Hafniense Gl. Kongl. 3449 saec. 16. und Brev. ms. Lubicense saec. 16. Stadtbibl. No. 62 alter Signatur.

27. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sub vexillo militantes
Coelestis imperii,
Jesu morti complantantes
Se typo supplicii,
Meruerunt triumphantes
Coronam martyrii,
Regi regum conregnantes
Angelorum socii
Perfruuntur exsultantes
Majestate praemii.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Pro martyrum victoria
Crucifixorum hodie
Jubilemus magnalia
Laudantes regem gloriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tanquam lignum fructificant
Secus fluenta consitum,
Cum se cruci dedicant
Carnis per interitum.
2. Reges et terrae principes
Adversus Christi milites
Steterunt et participes
Malitiae satellites.
3. Quorum durum imperium
Viri fortes despiciunt,
Dum promissum auxilium
Desuper accipiunt.

Responsoria.

1. Dum terreno militant
Regi, cedunt a proelio,
Quos credentes suppeditant
Angelico praesidio;
V. Occiduntur gladiis
Et demerguntur fluviis.
2. Conscendunt ad sublimia
Duce coelesti praevio,
Imbuendi scientia
Et fidei mysterio;
V. Adest doctrix gratia
Illuminans praecordia.
3. Hinc ad regum praesentiam
Accersitos velocius,
Ad fidei constantiam
Hortatur dux Achatius,
V. Contemnere supplicia,
Minas et dona regia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post vanam idolatriam
Renati sine macula,
Defendunt per justitiam
Justorum tabernacula.
2. Quos Dominus virtutibus
Et signis dum mirificat,
Mille cum militibus
Theodorum justificat.
3. Sic rex potens in proelio
Suum augens exercitum
Animum in supplicio
Donat imperterritum.

Responsoria.

1. Lapidum sancti ictibus
Premuntur et verberibus,
Sed feritur tyrannica
Plebs ultione coelica,
V. Arentes manus pereunt
Et saxa jacta redeunt.
2. Auget suorum militum
Numerum et meritum
Christus per millenarium
Sacrum complens denarium.
V. Inspirans mille milites
Reddit in fide divites.
3. Servi regis imperio
Multiplices aculei
Substernuntur vestigio
Sanctorum clavi ferrei,
V. Angelico obsequio
Colliguntur de medio.

In tertio Nocturno.

Antiphonae.

1. Gentium et principum
Dissipatur consilium,
Dum coetui fidelium
Hoc jungitur collegium.
2. Perforuntur latera,
Sanguis sacratus funditur,
Sed dulcescunt vulnera,
Quibus ad Deum tenditur.
3. O celebre martyrium,
Coronantur spinea
Corona post ludibrium
Laureandi aurea.

Responsoria.

1. Affixi sunt patibulis,
Et mons motus contremuit,

Sol latet sub umbraculis,
Sic virtus Christi claruit.
V. Renovantur signacula
Crucis et miracula.

2. Vox auditur divinitus,
Qua firmatur petitio,
Quam obtulit exercitus
Crucifixi devotio
V. Pro salute fidelium
Se pie venerantium.

3. Lux fulgens coelo splenduit
Lucisque lux apparuit,
Dans cum dolore gratiae
Sanctis splendorem gloriae.
V. Praesens Christus adfuit
Angelorum multitudine
Et sanctorum agmine.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Mirabilis apparuit
In altis rex altissimus,
Dum funditus contremuit
Mons sanguine pinguissimus.

2. Membra Christi stigmatum
Impressa signaculis
Solvuntur a patibulis
Manibus angelicis.

3. O quam digna sepultura
Martyrum corporibus,
Quae angelorum cura
Expletur et operibus.

4. Mons sacra condit ossa,
Quorum caro cruce fossa,
Spiritus in Deo vivunt,
Cui semper hymnum dicunt.

5. Exsultant nunc in gloria
Post triumphum mirificum,
Pro crucis ignominia
Novum cantantes canticum.

Ad Benedictus.

A. Virtutum rex et gloriae,
Qui triumphum victoriae
Contulisti martyribus,
Praesta tuis supplicibus,
Ut proelia militiae
Praesentis et miseriae
Sic agamus viriliter,
Ut coronemur feliciter.

In 2. Vesperis.

An Magnificat.

In martyrum vulneribus
Tua, o Jesu, vulnera
Ex intimis visceribus
Recolentes munera
Tibi laudis offerimus
Et salvari deposcimus.

Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. (Monastische Form.) A. — Brev. Misnense imp. Lipsiae. 1502. B.

Dafs die monastische Form des Officiums nicht die ursprüngliche, beweist der Umstand, dafs die vierten Responsorien sämtlicher Nocturnen und **A** 4, 5 und 6 der zweiten Nocturn prosaisch sind.

Invit.: Adoremus regem regum | Qui per crucis trophaeum | Coronavit in hac die | Decem milia Martyrum. B. — 1. Noct. **A** 1, 1 lignum sanctificavit A. — **R** 3, 6 Minas et domina regina A. — 2. Noct. **A** 2, 2 dum fehlt A. — **R** 1, 6 jactare demit A. — **R** 2, 2 Meritum et numerum A. — 3. Noct. Ad cant. Ant.:

Occurre cum tripudio
Et concentu laetitiae,
Felix sanctorum concio,
Triumphanti militiae,
Quae de crucis exitio
Ad te concurrit hodie.

Diese **A** hat B in 1. Vesp. ad Magn., wofür Sub vexillo militantes etc. fehlt. — Ad Laudes **A** 2, 3, 4, 5 hat A ad parvas horas.

28. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Super psalmos.

A. Laetetur ecclesia,
Quod per dena milia
Tironum credentium
Plebs crevit fidelium.

R. O Achati, dux beate,
Cujus virtus fraglat late,
Cujus odor ut unguenti,
Cujus sapor ut pigmenti,
Pietati nos divinae
Tu commendes sine fine,

V. Martyr alme, ductor bone,
Cum praeclara legione.

Ad Magnificat.

A. O praeclari milites,
O fecundi palmites,
Verae viti inhaerentes,
O stellae luciferae,
Nos in mortis vespere,
Feliciter gaudentes
Angelicis agminibus,
Christo assistentibus,
Vestris salutaribus
Adjuvate precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regi Deo,
Glorioso qui trophaeo
Coronavit Achatium
Suumque collegium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Viri sancti consilia
Impia spreverunt,
Cum diis sacrificia
Offerre noluerunt.

2. Singulari spe laetati
Pace sancta dormiunt,
Dum hi sancti tribulati
Vultum Christi sitiunt.

3. Bellatores incliti
Scuto coronantur,
Assecuti meriti
Praemium laetantur.

Responsoria.

1. Orthodoxae fidei
Nave laborante,
Adriano veri Dei
Hoste imperante,
Baptismi dena milia
Sunt abluti gratia;

V. Se cum suis abnegant,
Mundi pompam relegant
Constanti fiducia.

2. Hermolaus presbyter
Veritatis his iter
Docendo monstravit
Et ab idolatria
Vana et nefaria
Benigne revocavit;

V. Mox in fide stabiles
Servi fiunt habiles
Domus Domini.

3. O mirandam militaris
Turbae fortitudinem,
Quae in se vitae saecularis
Necat consuetudinem
Atque poenae temporalis
Parvipendet formidinem.

V. Hi pugnaturi stadio
Se praecingunt strenuo
Crucis Christi gladio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Divino refugio
Sancti inhaeserunt,
Dum regis imperio
Se non subdiderunt.

2. Monte sancto quieverunt,
Zelo Christi dum arserunt,
Cujus sine macula
Intrant tabernacula.

3. Beati vere martyres,
Praeclari Christi calicis
Haeredes et participes,
Jungite nos coelicis.

Responsoria.

1. Imperator praelibatus,
Vir profanus et elatus,
Cum edictis frivolis
Dare jubet idolis
Thuris sacrificia,
Fiant ut propitia,
V. Servos ergo Christi dire
Praecepit demens rex punire.
2. Audiens quod inclitus
Militum exercitus
In Christum simul crederet
Et sua jussa sperneret,
V. Ut vesanos redarguit,
Revocare sic studuit.
3. Illis in fide Christi
Constanter manentibus
Dictaque regis subsanantibus
Jubet omnes denudari
Et flagellis castigari.
V. Furor regis quos detexit,
Hos divinus amor rexit
Et ad palmam provexit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aeternas portas subiit
Militaris cuneus,
Primus quas introiit
Rex gloriae Deus.
2. Opportuno tempore
Tu, praeclara acies,
Pio nos precamine
Vultu Dei saties.
3. Pro robustis agonistis
Decet laus te, Domine,
Totus mundus plaudat istis
Fuso pro te sanguine.

Responsoria.

1. Tunc inseparabiles
Caesar comprehendit
Tirones spectabiles,
Furor hunc accendit
Et Christo amabiles
Famulos omnes
Crucibus appendit;
V. Ad quorum mox occubitum
Sol clausit suum radium.
2. Facti ergo socii
Christi passionis
Rogant summi gaudii,
Ut fruantur bonis
Memores martyrii
Sui piis donis.
V. Exauditos divinitus
Vox exclamat coelitus.
3. O Achati, Deo grate,
Adjunctis consortibus
Regem regum exorate
Pro vestris supplicibus,
Deploratis ut amare
Omnibus sceleribus
Valeamus conregnare
Supernis virtutibus.
V. Carnis cum materia
Solo computrescat,
Spiritus in gloria
Poli requiescat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dominus haec agmina
Induit decore
Large dando praemia
Suo pro labore.
2. Cordis in laetitia
Deo serviamus,
Ut horum martyria
Pie recolamus.
3. Hi carne cum spiritu
Christum sitierunt,
Forti sic anhelitu
Mortem subierunt.
4. Sancti cum humilibus
Corde redemptorem
Benedicant laudibus
Illius ad honorem.

5. Cornu sui populi
Christus exaltavit,
Locum sui tumuli
Signis dum ornavit.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sis, Domine,
Qui tanta multitudine
Militum sanctorum
Decorasti regium
Aetheris palatium,
Quaesumus, ut horum
Pio patrocinio
Jungamur coeli gaudio.

Ad Primam.

A. Gaudet in caelis
Acies fidelis
Quae Christi se libere
plebem est fassa,
Crucis pro ejus amore
tormenta libenter passa.
Colere quos pure
pietas non est cassa.

Ad Tertiam.

A. In Christo laetamini.
Martyres, perenniter,
In quo gloriamini
Triumphantes fortiter.

Ad Sextam.

A. Verba tunc praevaluerunt
Iniquorum super hos,
Sed nunc isti pervenerunt
Ad honores superos.

Ad Nonam.

A. Horum sanguis est effusus
A crucifixoribus,
Quos baptizans praesul usus
Est aequis honoribus.

In 2. Vesperis.

R. Salve acies invicta,
Morti quae crucis addicta
Per victoriam
Transiens ad gloriam.
V. Odor bonus Christi
Eras, cui te obtulisti,
Ipsum imitans in morte sua,
Nos defende prece tua.

Ad Magnificat.

A. O felix tirocinium,
Per sanctum Achatium
Christo aggregatum,
O sacrum collegium
Forte per martyrium
Coelo laureatum,
Pacifica saeculum,
Salva cunctum populum
Deo reddens gratum.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. ms. Plagense s. sign. saec. 15. B. — Brev. ms. Scotor. Vindobon. 59 h 9 saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1962 saec. 15. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1891 saec. 14. D.

Ebenso: Brev. ms. Claustroneoburgense 967 anni 1369. — Brev. ms. Scotor. Vindob. 54 h 5 saec. 15. — Brev. ms. Gottwicense 463 saec. 15. — Brev. ms. Voraviense 29 saec. 14. — Brev. ms. Monacense 23275 saec. 15. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. — Brev. Pataviense imp. Augustae 1503.

In 1. Vesp. **A.** O quam felix exercitus est iste | Qui te per mortem imitans tecum gaudet, o Christe. CD; C. hat noch 3 weitere **A** in 1. Vesp.: **A 2:** Opportuno tempore | Tu praeclara acies | Pio nos precamine | Vultu Dei satiet. — **A 3:** Bellatores incliti | Scuto coronantur | Assecuti meriti praemium laetantur. — **A 4:** Divino refugio = 2. Noct. A. 1. — In B lautet in 1. Vesp. **A** super Psalmos:

O pastor aeterne,
O martyr egregie,
O virtutum opifex,
O benedicte pontifex,
O praedicator gentium,
Qui decem milia martyrum
Ad veri solis palatium

Vocasti ad consortium,
O sancte pater Hermolae,
Preces nostras suscipe,
Ne damnemur in peccatis misere,
Sed ad vitam tu nos duc lucis perpetuae,
Ut gaudeamus cum beatis in regno gloriae.

Ad Magn. **A** lautet in B ebenfalls abweichend:

O dulcis sanguis martyrum,
O mitis turba militum,
Quae pie propter Dominum
Fudit cruorem nimium.
Pro his orat Achatius
Suis cum consortibus,
Qui ejus solemnia
Celebrant in gloria.

1. Noct. **R** 3, 3 Qua in se B. — 2. Noct. **A** 1, 1 Divino dum refugio A; Divino domino BC. — **R** 2, 6 se studuit A. — 3. Noct. **R** 3 fehlt C; dafür O felix exercitus aus dem Officium „Gloriosa recolitur"; — dies **R** steht auch, aber als **R** 4 in A. — Laud. **A** 3 und 4 verstellt BC. — Ad Ben. hat A zwei **A**, wovon die erste aus dem Officium „Gloriosa recolitur" entlehnt ist. — Die **A** ad parvas horas fehlen C. — An Hymnen nur Fidelis universitas in beiden Vespern nicht de communi.

29. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetare felix hodie
Praerogativae latria,
Festivitas haec gloriae
Commendat decem milia.

2. Gaude terra temporali,
Coelum gaude aeternali
Sanctorum laetitia,
Coelum de praesentia,
Terra de memoria.

3. Dona tributa crucis
victoribus et bona fari
Lingua nequit, ratio
comprehendere, mens meditari.

4. Tot redimita rosis
hilarescit opima chorea,
Qua sine fine sonant
vox, organa, laus jubilaea.

5. Coetus amice Deo,
fer amica juvamina mundo,
Sed tua praecipue
celebrantes festa tuere.

R. Te Deus ista cohors
virtute, fide, nece concors,
Legi dicata tuae
crucis ornat perpete laude,
Christicolis eadem
procuret ubique salutem.

V. *Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam et gloriam magnificentiae regni tui.*

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Surgamus vigili
prece regum psallere regi,
Qui sibi compassis
tribuit diadema trophaei.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cognovit viam Dominus
Tot milium beatorum,
Quos non reliquit terminus
In invio peccatorum.

2. Dum convenerunt principes
Adversus Christum Dominum,
Hi non erant participes
Gentilium libaminum.

3. Invocantes exaudivit
Et in spe singulariter
Constitutos stabilivit
Deus fiducialiter.

Responsoria.

1. Omnes gentes fidei
supplices videte,
Qui sint isti martyres
et fortes athletae,
Qui se subdunt ut oves
iugulo mansuetae.

V. *Iste est currus Dei decem millibus multiplex, et totidem sunt milia lactantium.*

2. Servos Dei cogere
coepit Adrianus
Ad profanas victimas,
coetus Christianus
Non apponit idolis
fidem, corda, manus.

V. *Quoniam rectum est verbum Domini et omnia opera ejus in fide.*

3. Saeva lupi rabies
in ovile saevit,
Sacrilegi cultui
grex non acquievit,
Ergo caerimonias
idolorum sprevit.

V. *Quia non adhaesit ei cor pravum, sed facientes praevaricationes odivit.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non subvertit corde rectos
Filius iniquitatis,
Coronatos et protectos
Scuto bonae voluntatis.

2. Perfecit Deus ex ore
Sibi laudem tot milium,
Qui mundi cum salvatore
Triumphant passi proelium.

3. Deducitur ad nihilum
Saevitia tyrannorum,
Convertitur in jubilum
Fletus Christi compassorum.

Responsoria.

1. Decem dantur milia
milibus ter denis,
Martyrizent ut ea
tuis, Jesu, poenis,
Vincti post blasphemias
stringuntur habenis.

V. *Quoniam circumdederunt eos canes multi, consilium malignantium obsedit eos.*

2. Illibatas facies
vitiorum luto
Caedunt, velant, inquinant
hostes Dei sputo,
Spinae serto capiti
cruentant acuto.

V. *Infirmata est in paupertate virtus eorum, et omnia ossa eorum conturbata sunt.*

3. Sanctos post ludibria
postque tot livores
Crucifixum rapiunt
impii tortores,
Crucem celeberrimi
bajulant victores.

V. *Hi sunt qui venerunt tinctis vestibus de Edom gradientes in multitudine fortitudinis suae.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tuae sunt haereditatis
Participes et calicis,
Quos vinculo charitatis
Christe constringens allicis.

2. Quaerens haec generatio
Primipotentis faciem
Currit potens in proelio
Crucis ad interniciem.

3. Refugium Jesus erat
In tribulatione,
Qua suos circumdederat
Consortes in agone.

Responsoria.

1. Distenduntur in cruce,
dissolvuntur venae,

Cedunt vires vividae,
temporales poenae
Sunt respectu gloriae
perpetis amoenae.

V. *A planta pedis usque ad verticem non est in eis sanitas, vulnus et livor et plagae tumentes.*

2. Dum libarent calicem
fellis et aceti,
Transfiguntur lanceis
in agone laeti,
Repraesentant animas
aeternae quieti.

V. *Venientes venient cum exsultatione portantes manipulos suos.*

3. Livor acerbus eos
juvat, improperator honorat,
Ira reconciliat,
species funesta decorat,
Ridet eis lacrima,
tormenta probant opima.

V. *Quam magna multitudo dulcedinis tuae, quam abscondisti timentibus te Domine.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Mors humili cum palma
Dans vitam mortem perdidit,
Societas haec alma
Quam salvatori reddidit.

2. Primates agonistae
Sunt in coelesti curia,
Qui crucis tuae, Christe,
Pressere torcularia.

3. Hos agnus ille regit
Et super eos habitat,
Qui mortis jus infregit
Mundasque mentes visitat.

4. Effectus apud Deum
Possunt impetrare
Athletae, qui post eum
Passu incedunt pari.

5. Coelestis aulae principes
Et merite domestici,
Sortis vestrae participes
Impetrate nos effici.

Ad Benedictus.

A. Benedic et glorifica
Devota cum laetitia,
Coeli terraeque fabrica,
Sanctorum natalitia.
Quae mens, quae penset ratio
Coelicolarum gaudium
Hoc intrante collegio
Coeleste contubernium,
Nam rapuerunt apicem
Coeli solemni titulo,
Qui salvatoris calicem
Biberunt in patibulo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O benedicti martyres,
Estote nostri memores,
Vestra crux, vestra vulnera
Sint contra nostra scelera
Tutamen ac remedium;
Coeleste beneficium,
Quod impetrastis a Deo,
Procuret homini reo
Solamen, opem, veniam
Et post hoc exsilium
Tranquillitatis patriam.

Brev. Basileense imp. s. l. 1478. — Ad Laudes **A** 4, 2 possunt impetratoris. — In 2. Vesp. Ad Magn. 11 Supernae tranquillitatis. — Die Hymnen zu diesem Officium sind in 1. Vesp: Beata nobis gaudia; ad Complet: Hymnizantes exsultemus.

30. De sancto Achatio.

In 1. Vesperis.

Super Palmos.

A. O rex regum Domine,
In tuo sancto nomine
Alexander cum Marco
Martyrio non parco
Martyrumque dena milia
Se dederunt ad supplicia,
Quos omnes una dies stravit;
Ipsis pie munistravit
Sacri baptismatis opus
Hermolaus episcopus.

Ad Magnificat.

A. O plasmator entium,
Et salvator gentium,
In martyrum honore
Da, quod in moerore
Corporis et animae
Molestemur minime
Et nos pro nostro vitio
Mittere suplicio,
De vita avita
Invita ad vitam
Domus tuae perpetuae,
Qua, solus verbigena,
Quisque te terrigena
Omnisque coelicola
Collaudet per saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Glossa cordi in concordi
Concordet modulo
In Dei jubilo
Honoris sedulo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum Adriani feritas
Et servorum severitas
In Christi non protervos
Dire saevit servos,

2. Alexander rector
Marcus et protector
Martyrum ipsorum
Sic solabatur acies,
Quod non timebant facies
Adversariorum.

3. Hi constanter cohaeserunt,
Sponte mortem elegerunt,
In fide Christi permanserunt,
Pro quo mortem meruerunt.

Responsoria.

1. Adrianus imperator,
Athletarum trucidator,
Vesano tumens spiritu,
Furiali habitu
Debriatus insanivit
Cum aliis sex regibus
Sibi venientibus
Pravum in subsidium
Proh ad homicidium.
V. Culpam passionis
Hominibus in bonis
Non nullam nescivit.

2. O manus cruenta
Tortorum non lenta,
Martyres hos Christi,
Quos occidisti,
Illos scidisti
Ab Averni
Vinclis aeterni.
V. Passionem concio
Nostra cum revolvat,
Horum intercessio
Semper nos evolvat.

3. Christi agonista
Hermolaus baptista
Martyrum in ista
Totali passione,
Mortis in agone
Athletis confalcatur.
V. Pontificali opere
Hermolaus et caractere
Potitus cruciatur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dei praemirabilis,
Cujus ineffabilis
Majestas gloriosa
Et virtus gratiosa.

2. Suis agonistis
Tormentis in istis
Non defuit solatio
Mercedis erogatio.

3. Nam martyrio in diro
Ipsos modo multum miro
Confortando coluit,
Desinere quos noluit.

Responsoria.

1. Mira Dei potentia
Et gratiosa gratia,
Passionis signa
Sua laude digna
Cuncta tunc claruerant,
Athletae passi cum fuerant.
V. Terra tunc tremuerat,
Solis splendor ebuerat.

2. Turma athletalis,
Tormenti letalis
Poenam ferre debens,
Benevolam se praebens,
Crucifigi fuerat
Deducta in Ararath;
V. Crucis sub equuleo,
Mortis sub aculeo
Poenam consumarat.

3. Hora nona cum corona
Martyrii passionis
Et agonis socii
Tormentis expletis
Capitibusque cletis
Athletae praelaete
Deleto tum leto
Triumpho transmigrabant
Ad vitam, quam optabant.
V. Spiritus ipsorum
Manus angelorum
Vehentes deportabant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex aeternae gloriae,
Nobis confer hodie,
Quod martyrum supplicia
Nostra tergant vitia.

2. Ast ipsorum nobis toto
Affectu cordis devoto
Passionem colere,
Digneris tribuere.

3. Ut nos esse valeamus,
Semper quoque maneamus
Cum ipsis socii
Coelestis palatii.

Responsoria.

1. Iniquitatis filiorum
Operumque nefandorum
Virorum ter dena milia
Duxerunt ad supplicia;
V. Cultores perfidei
Viros verae fidei,
Quos Dei elegit gratia,
Duxerunt ad palatia.

2. Quos gens prava in cruce erexit,
Illos Christus non despexit,
Sed de morte ad vitam vexit
Aeternam dono gratiae.
V. His pro mercede congrua
Coelestis regni janua
Est aperta hodie.

3. Sancti Christi martyres,
Iniquitatis milites
Quos sunt prosecuti,
Vestris protectionibus
A persecutoribus
Semper simus tuti,
V. De dono promissionis
Vestrae petitionis
Peccatis absoluti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ante exitum fundentes
Orationes ingentes
Christum petebant cernui

Athletae, quod digni frui
Hi sint intus atque foris
Bonorum et honoris
Mercede fructuosa,

2. Et corporis salute
Et animae virtute
Utantur et dotentur
Dote copiosa,

3. Eorum diem passionis
Qui operibus cum bonis,
Panis et aquae jejunio,
Devoto colant obsequio.

4. Una dies jejunii
Haec laxat purgatorii
Annum poenitentialis.

5. Nec hos laedant visibiles
Hostes et invisibiles,
Sed laetentur et solventur
Omnibus a malis.

Ad Benedictus.

A. Vobis dico rursum,
Vox venit de sursum
Athletis dicens istis:
Illud, quod petistis
A Deo, sitis tuti,
Hoc estis consecuti.

Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. A. — Brev. Monasteriense imp. s. l. 1489 B.

In 1. Vesp. s. ps. A, 6 Sederunt A. — In 1. Noct. R 2, 7 Vinculis B. — In 2. Noct. R 1, 6 cum passi A. — Ad Laudes A 5, 1 Nec nos AB. — In 2. Vesp. ad Magn. A dieselbe wie in 1. Vesp. — Eigentümlich ist dem Officium, dafs nicht mit jeder Antiphon ein neuer Satz beginnt, sondern ein und derselbe sich durch mehrere Antiphonen hinzieht.

31. De sancto Adalberto.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Benedic regem cunctorum,
Conversa gens Vandalorum,
Te splendor illuminavit,
Quem oriens destinavit,
Adalbertus Christi verna
Tua exstitit lucerna.

Ad Magnificat.

A. Magnificet te, Domine,
Tuo redempta sanguine
Christianae laetabundae
Plebis anima
Adalberti votiva
Celebrans solemnia,
Cujus morte pretiosa
Devote promit gaudia,
Ut per ejus suffragia
Tua impetret beneficia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus,
Quem confessus Adalbertus
Triumphat in coelestibus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus Adalbertus
Claris ortus natalibus,
Piorum parentum filius,
Virtute micuit clarius.

2. Cujus devotam infantiam
Praestando Deo gratiam,
Ne male placeret saeculo,
Pio castigavit gladio.

3. Quem parentes continuo
Deo voventes in templo,
Propter salutem parvuli
Matrem obsecrant Domini.

Responsoria.

1. Gloriosum in beato
Fulget decus Adalberto,
Quem genus et vita praesulem,
Fides consecravit martyrem.

V. *Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.*

2. Christo puer dedicatus,
Ad salutem reparatus,

Jam devotis parentibus
Vota Deo solventibus
Salutari scientia eruditus,

V. *Scire malum reprobare et eligere bonum.*

3. Acceptis sacris infulis
Gerebat munia praesulis
Adalbertus gratia praeditus,
Lucens doctrina et exemplis.

V. *Annuntians in Sion nomen Domini et laudem ejus in Jerusalem.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus puer Adalbertus
Doctrinis instans scholaribus
Devotus puerilibus
Abstinebat operibus.

2. O beata simplicitas,
Quae sanctas fudit lacrimas,
Vestita tacta virgine
Damna flens pudicitiae.

3. Electum Dei famulum
Confessus in episcopum,
Quem vexabat, incolumem
Daemon reliquit hominem.

Responsoria.

1. Sanctus claruit monachus,
Dum ministravit fratribus,
Sanum collapsum et plenum
Fragile levat poculum.

V. *Cum cecidit non est collisus, quia manum supponit Dominus.*

2. Mater nam in caritate
Visus sanctus, sumere
Praecipiens cibum admissum,
Restauravit panis esum

V. *In nomine Domini Jesu Christi.*

3. O felix et beatum
Adalberti meritum,
Qui duos choros coelorum
Rubrum cernens et aethereum,
Audit haeres consortium
Et sui meriti praemium,

V. *Vitam quorum et gaudium videbo, laudate Dominum.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus praesul Adalbertus
Sanctis instabat actibus,
Corpus mactans inedia,
Precum instans frequentia.

2. Ecce substantiam
Partitus quadrifariam,
Bissenos pauperes quotidie,
Multos alebat solemni die.

3. Semineci atque nudo,
Quod praestaret, non habendo,
Quod invenit oportunum,
Pulvinar dedit sericum.

Responsoria.

1. Benedictus Deus sanctum
Benedixit Adalbertum,
Qui virtutum gratia
Praesul factus est hostia,
Pro Christi testimonio
Coronatur martyrio.

V. *Talis quippe decebat ut pontifex esset, sanctus, innocens, ut intraret sancta sanctorum.*

2. O quam praedicanda ac laudanda
In sancto Adalberto excellentia
Coelestis gratiae radiat
Cum in aevo sit teneriori
Et in divo sacerdote
Sancto martyre
Deo munus acceptabile.

V. *Fit in puero oblatio, sacrificium in praesule, holocaustum in martyre.*

3. Alme praesul ac beate,
Dei martyr Adalberte,
Confer opem petentibus,

Mala pelle, bona posce,
Praesta pacis incrementum,
Sanae vitae gaudium.

V. *Ut sub tuo protecti patrocinio gloriemur in laude Dei perpetuo.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus lugens Adalbertus
Plebis obstinatae scelus
Nomen pastoris exuit,
Grex quod sequi se renuit.

2. Accepto tali consilio
Coelesti tamquam oraculo,
Leonis magisterio
Ritu vivit monastico.

3. Humilibus humilior,
Sanctus sanctis fit sanctior,
Praestans virtutum studiis
Aegris opem fert salutis.

4. Reginae coeli munere
Tam thalami quam purpurae
Mysterium martyrii
Sui sensit et praemii.

5. Ad Christi vocans gratiam
Prussiae gentis perfidiam,
Gaudet caesus atque victus,
Grates reddit Adalbertus.

Ad Benedictus.

A. Athletae Christi vulnificis
Perforantur membra jaculis,
Morte sacra victoriosam
Fundens Adalbertus animam,
Martyrum inter purpuras
Atque praesulum infulas
Stolam adeptus fulgidam,
Gaudens exspectat reliquam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sancte praesul et beate,
Coelestis consors Adalberte,
Qui passione gloriam,
Morte meruisti vitam,
Tuo devotos natalitio
Tuere plebem patrocinio,
Quo secura pace saeculi
Pacem mereamur Domini.

Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1256 saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. B. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1255 saec. 15. C. — Brev. ms. Capit. Cracoviens. 22 saec. 15. D.

Das ganze Officium mit 3 Nokturnen nur in A zum Feste der Translatio S. Adalberti; in BCD zum Feste selbst, weil dieses in die österliche Zeit fiel, 1. Noct. und Laudes. Die Hymnen de comm.; temp. pasch. Chorus novae Jerusalem.

In 1. Vesp. super Ps.: Gloria Christo Domino, qui beatum Adalbertum episcopum passionis suae testem fecerat, de cujus meritis et miraculis sit benedictus Dominus A; scheint urspr. **A** ad Bened. — Sup. ps. **A** 2 gens Polonorum B. — Ad Matut. Invit. Alleluja, regem martyrum omnes adoremus, cum quo felix Adalbertus etc. D. — In 1. Noct. **R** 2 fehlt D, dafür R 3. — **R** 3: Magno plebis voto | Adalbertus electus est | Magno omnium gaudio | Pontifex effectus est | Quia Daemon confessus est | Electionem illius. D. — Ad Laud. ad Ben. eine prosaische **A** hat D. — Völlig verschiedene Antiphonen ad Laudes finden sich in dem Brev. ms. Capit. Cracoviens. 21 saec. 14, das ein sonst ganz prosaisches Officium hat. Sie lauten:

A 1. Sanctus Adalbertus pastoris culmine fultus,
Dum legis jure gregis arcet devia pure
Nec repulit mores, cathedrales spernit honores.

A 2. Nomine pro Christi certamina multa subisti,
Martyr Adalberte, dum fit nova plantula per te.

A 3. Pruthenas partes divinas instruis artes,
Nescia gens veri te quaerit morte teneri.

A 4. Dum solito more ferves caritatis amore,
In fidei cura perimit te lancea dura.

A 5. Inde coronatus, felici sorte beatus,
Virgineos flores patriaeque resumis honores.

32. De sancto Alberto Carmelita.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Alberte, norma munditiae
Puritatis et continentiae,
Ora matrem misericordiae,
Ut in ista valle miseriae
Nos defendat a pravo scelere,
Ut exuto mortali corpore
Perfruamur aeterna requie.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem Christum Dominum
Adoremus dulciter,
Cum quo beata vita
Albertus Carmelita
Vivit aeternaliter.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In sancto proposito
Stans Albertus firmiter
In lege dominica
Meditatur dulciter.

2. Sancto sumpto habitu
Ingenti tunc fervore
Jesu Christo studuit
Servire in timore.

3. Tribulatus acriter
Tentamentis Satanae,
Christum clamans dulciter,
Laeditur a nemine.

Responsoria.

1. Claritate divini luminis
Illustratus Albertus humilis
Spreta pompa mundani culminis
Vestem sumpsit Mariae virginis.

V. Confortatus puer affabilis
Vestem sprevit veteris hominis,

2. Ne foedetur corpus luxuria,
Sensus domat cum abstinentia,
Vinum vitat et aqua frigida
Carnem nutrit in poenitentia,

V. Sicque vincit cum efficacia
Hostem, mundi et carnis vitia.

3. Actu firmus et mente stabilis,
Occupatus in Dei laudibus
Contemplatur devotus, humilis
Lacrimosis orationibus;

V. Caritate fit exaudibilis,
Dum precatur curvatis genibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cordis cum laetitia
Accinctum puritate
Mirificavit Christus
Patenti probitate.

2. Fidelitatis scuto
Catholicae protectus
Legis evangelicae
Defensor est effectus.

3. Sancti sacerdotii
Coronatus gloria
Repletur virtutibus
Et divina gratia.

Responsoria.

1. Hostis pravus studet evertere
Ferventem in sancto servitio,
Sed ne posset ipsum exstinguere,
Nunquam vacat Albertus otio.

V. Dei laudes non cessat promere
Sancto semper vacans servitio.

2. Obsidetur Messana civitas,
Plebi famis adest poenalitas,
Sed dum orat Alberti sanctitas,
Mox in portu patet fertilitas.

V. Dum timetur hostis severitas,
Statim adest divina bonitas.

3. Plebs laetatur grandi laetitia,
Rex et proceres congratulantur
Admirantes haec beneficia,
Sancti meritis quae condonantur;

V. Laudes promunt in reverentia,
Deum in sancto cum venerantur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sine cordis macula
Dei tabernaculum
Fulgens velut facula
Possidet in saeculum.

2. Vitam sibi placitam
Christus ei tribuit,
Hujus mundi semitam
Exiens cum obiit.

3. Quasi nubes lucida
In coelum elevatur
Sancta ejus anima
Et sanctis sociatur.

Responsoria.

1. Crescit ardor crescit devotio
Turbarum ad ipsum currentium,
Fit signorum multiplicatio
Ac Deum in sancto laudantium,

V. Vexatorum mira curatio
Fit et diversorum languentium.

2. Terrenum relinquens corpusculum
Felix anima petit aeterna,
Mirificus odor per circulum
Diffunditur virtute superna,

V. Fluunt cuncti ad ejus tumulum,
Quibus patet ut clara lucerna.

3. Jesu dulcis, Alberti meritis
Tuam nobis infunde gratiam,
Ut relictis turpibus solitis
Paradisi condones gloriam,

V. A poenarum solutis debitis
Paternalem tribue veniam.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Cum Albertus nascitur,
Thus redolet in mundo,
Exultemus igitur
Pectore jucundo.

2. Puro corde jubilet
Carmeli religio
Jugiterque pullulet
In sancto servitio.

3. Tua sancta dextera,
Jesu, nos suscipiat
Et Alberti precibus
Gratiose protegat.

4. Excellentem Dominum
Benedicant singuli,
Cujus servi meritis
Liberantur languidi.

4. Deum omnis spiritus
Laudet in coelestibus,
Quem Albertus possidet
Cum beatis patribus.

Ad Benedictus.

A. Gressus nostros prospere dirigat,
Christi servus, Albertus coelitus,
Pacis viam plene nos instruat
Suis prebens lumen fidelibus,
Dignas preces ad Christum porrigat
Nosque claris ditet virtutibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Tu Alberte, pater egregie,
Semper gaudens de dono gratiae,
Te laudantes in terra respice,
Nostra vota clementer suscipe.

Brev. Carmelit. imp. Venetiis 1579. — In 1. Vesp. Sup. Ps. A, 4 ut in hac valle. — 2. Noct. A 2, 3 profectus. — Ad Laudes A 1, 4 Pectore mundo.— 2. Vesp. A, 4. Et nostra vota.

33. De s. Ambrosio Cadurcensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ambrosi, pie confessor,
Esto noster intercessor,
Esto noster advocatus,
Quibus judex est iratus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem adoremus
Et beatum collaudemus
Praesulem Ambrosium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Piscem captum exenterat,
Qui comedendum emerat,
Et ex ipsius patulo
Clavis exit ventriculo.

2. Omnis stupet et miratur,
Cui clavis ostendatur,
Quid hoc signo portendatur.

3. Rumor exit in populum,
Et ad tale spectaculum
Fit grande conventiculum.

Responsoria.

1. Felix dies hodie
Illuxit ecclesiae,
Qua coelestis patriae
Fit civis Ambrosius;
V. Quem in suam laetus chorum
Frequens coetus angelorum
Receptavit hodie.

2. Ambrosio nomen dedit
Coelestis ambrosia,
Cujus succu delibutus
Et perfusus gratia,
Pubescentis juventutis
Restrinxit incendia.
V. Virginalis carnis florem
Dei servans ad odorem
Puer bonae indolis.

3. Praesul factus Cadurcensis
Pastor bonus et insomnis
Verbo studet et exemplis
Dei plebem pascere
V. Et a caulis lupos sacris
Precibus abigere.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Agrippinus hoc audito
Exit domum, currit cito,
Ferro laetatur agnito.

2. Clavem videns exsultavit
Et sermonem memoravit,
Quem vir Dei prophetavit.

3. Petiit ergo vir Dei
Rem mirandam ferens ei
Novitatem tantae rei.

Responsoria.

1. Scelerosa servum Dei
Cum tentaret femina,
Risit Evae suggerentis
Impudica famina,
Nec assensit vir pudicus
Ad incestus crimina.
V. Sed quae venit ardens igne
Sulfurantis Veneris,
Redit casta, redit lugens
Culpas vitae veteris.

2. Dum pastoris larga manus
Sumptibus assiduis
Templi stipem dat egenis,
Orphanis et viduis,
In pastorem plebs et clerus
Ardet zeli furiis.
V. Et quem sequi debuissent,
Persequuntur odiis.

3. Declinavit malignantum
Dei servus odia,
Templo juncti se corarctans
Domatis angustia,
Homo frugi corpus jugi
Macerans inedia.
V. Ibi virtus floruit,
Ubi signis claruit
Nec latet sub modio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praesul sanctus ut audivit,
Quod de pisce sic exivit
Clavis, laetus exsilivit.

2. Certus, Deo placuisse,
Se in specu latuisse
Et sic corpus afflixisse.

3. Exit ergo de caverna,
Ne lateret haec lucerna
Amplius sub modio.

Responsoria.

1. Ulcerosa lepra fugit,
Caecus videt, surdus audit,
Omnis sana mente plaudit
Visis mirabilibus.
V. Pars subsannat Dei virum
Et discedit opus mirum
Dei sancti gratia.

2. Videns ergo perditorum
Murmur ingravescere,
Quos exemplis, verbis, signis
Nequivit compescere,
Sese studet absentando
Causam mali tollere.
V. Fugit pastor malum gregem,
Contemnentem Dei legem,
Et amando Christum regem
Manet solitarius.

3. Elongavit fugitivus
Et in solitudine,
Mansitavit diu clausus
Rupis in foramine
Prope pontem Cadurcensem
Vicinante flumine.
V. Hic invisus nostro soli
Servit Deo, solus soli,
Spernit sordes nostri soli.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Corpus stringens in cathena
Clavem jacet in profunda,
Sorbet piscis, rapit unda
Projectam claviculam.

2. Et hoc fore dicit signum,
Quod se Deo sciret dignum,
Si visenda rursus mundo
Clavis migret de profundo.

3. Eremita dignus Deo
Caeco latet in spelaeo
Uni notus Agrippino.

4. Hic ministrat servo Dei,
Terni post cursum diei
Panem siccum ferens ei
Aquae potum non Lyei.

5. Humi cubat cilicio
Utens pro lectisternio,
Triduano jejunio
Carnem domat decennio.

Ad Benedictus.

A. Tenebrosus esset specus
Et aeterna nocte caecus,
Sed de coelo missum lumen
Viro Dei dat solamen.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Quem putabat obiisse,
Videns quasi recepisse
Et de busto prodiisse,
Grex pastorem recognoscit
Et praeesse sibi poscit.

Brev. ms. Voraviense 157 saec. 14. — In 1. Noct. A 2, 3 pordentatur. — In 2. Noct. R 1, 8 Veneris fehlt. — R 3, 9 Nec lucerna latet. — Die Antiphonen und Responsorien führen nebeneinander einen verschiedenen Faden der Erzählung fort.

34. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Novum sidus jubare
radians divino,
Reginae coeli genitrix
a Seraphin camino
Ignem venit mittere
in terram gelidorum,
Sedentibus in tenebris
lumen et viam morum.

2. Anna de prosapia
regum oriunda,
Tres in Christo ducens viros,
per quos fit fecunda,
Tres filias genuit
mundo laetabunda.

3. Senescentis saeculi
luxus aspernata
Fit typus maris aenei
moribus ornata,
Sanctitatis indoli
studens illibata.

4. Nunquam cum ludentibus
totius honestatis
Speculum se miscuit,
sed formam bonitatis
Sancta Anna se praebuit
et normam pietatis.

5. Virga Jesse protulit
germen verae vitae,
Dum Anna nobis genuit
Mariam, matrem rite.

Ad Magnificat.

A. Felix terra pariens
coelum trinitatis,
In quo corporaliter
fons divinitatis
Habitare voluit;
reos a peccatis
Solvens duc ad patriam
summae claritatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sion sancta, jucundare
Laudum in praeconiis,
Annam sanctam venerare
Largam patrociniis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annam vocatam gratiam
Gratanter invocemus,
Ut datam sibi gloriam
Post gratiam speremus.

2. Nam meritis et precibus
Dat aviae dilectae
Rex Christus, natae filius,
Quidquid optatur recte.

3. Hinc nascitur de gratia
Vas juste plenum gratia,
Pro cujus abundantia
Mensuram transit copia.

Responsoria.

1. Gloriosa de te dicta
Scimus, radix benedicta,
Radix illustrissima,
Radix Jesse, qua inflicta
Finem habent maledicta
Pro culpa primaria.
V. Ex te consurgens virgula
Dei per virtutem
In flore fructum protulit
Cunctis in salutem.

2. Haec est coelum, in qua stella
Ortum duxit, quem pagella
Praedixit Mosaica,
Quae servata a procella
Merces servat et in cella
Reponit vinatica.
V. Ora mater filiam
Summe benedictam,
Ut ducat in patriam
Plebem hic afflictam.

3. O quam caris et praeclaris
Arca lignis et insignis
Est compacta coelitus,
Urnam veram quae gestavit,
In qua panis se locavit
Vitae, Dei filius.

V. O proles, pulcherrimi
cella paradisi,
Fructum vitae poscimus
peccatis illisi.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quis ergo nunc de venia
Fiducia carebit,
Cum tam mater quam filia
Rem nominis implebit.

2. Accedat reus propere
Non deserens olivam,
Quae novum fructum gratiae
Produxit in spem vivam.

3. Ad rivum, unde fluvius
Ortum produxit maximus,
Aeterni fontis cupidus
Currat miser intrepidus.

Responsoria.

1. Quis condigne turturis
Matrem collaudabit,
Cujus vox in superis
Audita vocavit
In consortem miseris
Deum, qui sanavit
Vulnus culpae veteris
Et vitam donavit.

V. Benedictus filius,
Annae qui de filia
Nobis nasci voluit.

2. Felix mater, quae figuris
Tot et tantis in scripturis
Praesignata legitur,
Utero de cujus curis
Observatis in obscuris
Lux egressa creditur.

V. Sedentes in tenebris
Vallis hujus miserae
Lucis lucem gerula
Fac videre prospere.

3. Funde vinum desolatis,
Phiala laetitiae,
De qua novae desperatis
Rivus fluxit gratiae,
Ut de regno claritatis
Detur spes fiduciae.

V. Liberalis liberali
Preces funde sedulas.
Qui paratus est largiri
Satis plus quam postulas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Anna felix, annue,
Ut festa recolentes
Tuae dulcis memoriae
Te videant gaudentes.

2. Tu cisterna de Bethlehem,
Cujus aquam sitivit
Rex David, in Hierusalem
Qui de torrente bibit.

3. Tu gloria Hierusalem,
Quae peperisti virginem,
Quae Deum dedit hominem
Naturae praeter ordinem.

Responsoria.

1. Gaude felix radix Davidica,
De qua nata stirps est balsamica
In qua virga crevit mirifica,
Quae fructum tulit virtute coelica.

V. Invocemus filiam
gratiae, quam gratia
Fons implevit gratiae
gratis donans omnia.

2. In aeterno speculo
Praevisa sed saeculo
Data senescenti,
Dulcis Anna, sedulo
Subvenire populo
Prompta sis egenti.

V. Tu gloria Hierusalem
in gloria locata,
Degentes in miseria
sustolle manu data.

3. Hesther nostra non innixa
Duabus puellulis,
Super suum sed innixa
Dilectum et cellulis
Meritorum jam transcensis
Regis gestans insignia,
Dispensatrix pro expensis
Cunctis ipsam poscentibus
Largitur patrocinia.

V. Caecis visus reformatur
Ejus beneficiis,
Claudis gressus restauratur,
Vita datur mortuis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gaude, mater praeoptata,
Cui sedes in gloria
Ab aeterno est parata
Felici memoria.

2. Serviamus Deo nostro
cordis cum laetitia
Dulcis Annae recolentes
festiva solemnia.

3. Ad te lucem increatam
Nostra sitit anima,
Claritatem ut optatam
Nobis cum dulcissima
Dones Anna, vitis ubi
crescit optatissima.

4. Benedictam benedicat
omnis creatura
Super omnes mulieres,
cujus genitura
Benedicta, Deum prodit
in nostra natura.

5. Novum canamus canticum
Laudantes regem Dominum
Concordi melodia
Omnes, cujus in adspectu
Supernorum cum conventu
Mater regnat cum filia.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Qui quod per os antiquitus
Promisit sanctorum,
Plene persolvit homini
Ad laudem suo nomini
Erigens sonorum
Cornu David in genere,
Quo sempiterno foedere
Conjuncti simus dexterae
Regis angelorum.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Ad ortum lucis Dominum
Oportet adorare,
Annam, lucis vehiculum,
Qui lucem jam intrare
Fecit, a quo principium
Hoc sumpsit luminare.

Ad Tertiam.

A. Adesto, sancte spiritus,
Te nobis invocantibus
Ob Annae precem piam,
Ut igne tui radii
Succensi laeti stadii
Hujus curramus viam.

Ad Sextam.

A. Qui matutinum splendidum
Meridiem et igneum
Facis, lucis creator,
Exstingue flammas litium
Per Annae gratae meritum
Nobisque sis salvator.

Ad Nonam.

A. Qui sine motu stabilis
Mensuras motus temporis
Manans semper immotus;
Fac aviae laudabilis
Ut meritis sit fragilis
Sexus tibi devotus.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudes Deo decantemus
Hac die laetitiae,
Jucundanti conformemus
Coeli nos militiae,
Et beatam predicemus
Rivum dantem gratiae.

2. Exaltare dignum duxit
Deus hanc veraciter,
Fontem vivum quae produxit
Redundantem largiter,
Quem influxit et effluxit
Verbum mirabiliter.

3. Haec est Anna Deo plena,
Ex qua nobis oritur
Veniae et vitae vena,
Per quam nunc reficitur
Cujuscunque mens serena,
Quo sitita quaeritur.

4. O terra vere beata,
Fructus almus, quem dedisti,
Satiet nos in patria
Dulcedine Jesu Christi.

5. Ad te, mater laetitiae,
Confugimus securi,
Tolle causam tristitiae
Dans boni spem futuri.

R. Lauda, mater, et exsulta.
Fidelis ecclesia,
Dies haec est, qua exculta,
Super solem filia,
Transit Anna grata fulta
Dilecti praesentia.

V. Insistentes Annae laudi,
Jesu dulcis, nos exaudi,
Nos exclusos patria.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus cantico
Mariae genitricem
In carmine magnifico,
Ut nos per adjutricem
Precem matris et filiae
Dator coronet gloriae
Post gratiam victricem.

Ad Nunc dimittis.

A. Nunc dimitte, Jesu care,
Servis lapsus criminum,
Qui te verum salutare
Precantur et Dominum,
Et cum Anna te laudare
Detur praeter terminum.

Antiph. ms. Lubicense. saec. 14. Cod. bibl. civit. s. sign. A. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civit. s. sign. B. — Nocturn. ms. Lisbornense saec. 15. Cod. Monasteriens. 225 (400) ordo monast. C. — Diurn. ms. Rostochiense saec. 15. Ms. theol. 26. D. — Brev. Swerinense. imp. Rostochii 1429. E. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516. F. — Brev. Halberstadiense imp. Norimbergae 1515. G. — Brev. Roschildense. imp. Parisiis 1517. H. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. I. — Brev. Havelbergense imp. Lipsiae 1518. K. — Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. 14. L.

In 1. Vesp. alles wie im Brevier von Odensee im Officium „Terra pontus astra mundus" HIL. — Invit.: Devoto corde Christo jubilemus et ore | Annam qui sanctam coeli transvexit ad arcem K; Jubilando repellamus | Soporis ignaviam | Annam ut devote Christi | collaudemus aviam HI. — In 1. Noct. R 3, 1 quam claris HIK. — In 2. Noct. A 1, 1 Quis ergo vivens de vinea HI. — R 2, 9 Luce lucis gerula | Fac gaudere ABGK. — R 3 in AR:

Avia sancta Dei, stirps Jesse, locum requiei,
Quem possedisti, quod praestet gratia Christi,
Obtineas genti te puro corde colenti.

In 3. Noct. R 2, 1—3 also verstümmelt: In aeterno saeculo tu praevisa sed senescenti saeculo es data. HI. — R 3 in K:

O mater nostra, ter sancta quaterque beata,
Cum prece devota famulantum suscipe vota
Jam Christo juncta natoque suo sociata.

In HI lautet dasselbe:

R 3. Eja vitae verae principium,
Concede lapsis precis auxilium,
Ut ad verae vitae solstitium
Attrehi mereamur per natae filium.

V. Ad te tristes exsules Evae clamant filii,
Quos deterrent daemones Et labor exsilii.

Ad Laudes haben HI folgende Antiphonen:

1. Sanctam Annam induit Dominus decore
Et sedem ejus posuit In gloria et honore.
2. Laeta atque jubilans Haec sancta introivit
Domum, quam desiderans In terra concupivit.
3. Praegustavit, Domine, De rivo, sed sitivit,
Nunc pleno fruens flumine De torrente bibit.
4. Fratres, benedicite Huic sanctae matronae,
Consortes ut efficiat Aeternae nos coronae.
5. In excelso solio Dominum de caelis
Laudemus de suffragio Patronae fidelis.

Ad Horas AA in 2. Vesp. super Psalmos AA und ad nunc dimittis A nur L. — In 2. Vesp. ad Magn. lautet in HI:

O plena dies gaudio,
In qua de mundi medio
Matris Christi armarium,
Anna, spes turbae pauperum,
Gaudium nepotis intravit;
Nunc pleno plaudit jubilo,
Nunc claro videt oculo
Lumen indeficiens,
Jesum, summe reficiens,
Quem gremio gestavit.

35. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Annae sanctae celebremus
Inclita solemnia,
Ut per eam impetremus
Natae patrocinia.

R. Anna, Jesse plantula,
Ex te crevit virgula,
Quae produxit lilium,
Verum Dei filium;

V. Felix illa dies fuit,
Prolem hanc qua genuit.

Ad Magnificat.

A. O beata Christi ava,
Sordes nostras prece lava,
Tuae natae interventu
Ut locemur in concentu
Beatorum omnium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sit laus nostro salutari,
Qui per Annam generari
Matrem sibi voluit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anna pio viro munda,
Diu tamen infecunda,
Copulatur Joachim.
2. Simul ergo, quae habebant,
Peregrinis dividebant
Templis et egentibus.
3. Sic per annos duodenos
Peragebant et octenos
Caelibe conjugium.

Responsoria.

1. Ex Nazareth originem
Joachim produxerat,
Annam sed in Bethlehem
Clara stirps produxerat,
V. Ambo aeque nobiles,
Devotos et dapsiles.
2. Quadam die soli stanti
Angelus apparuit
Et, ne fleret, contristanti
Joachim prohibuit,
V. Exauditas nuntiat
Preces, quas obtulerat.

3. Joachim ex nuntio
Tremiscens angelico
Senem sese cogitabat,
Intra sese haesitabat
V. Ob prolixa tempora
Et exstincta femora.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Illis non habentibus
Prolem cum gemitibus
Domino voverunt.
2. Se daturos tenerum
Habituros puerum
Templo serviendum.
3. Assecuti proprium
Tandem desiderium
Coelitus fuerunt.

Responsoria.

1. In exemplum statim Saram
Angelus proposuit,
Edidit prolem quae caram
Nec aetas prohibuit.
V. Sic Racheli factum fuit,
Joseph quando genuit.
2. Fidem ergo confer dictis
Nec discedas ut confictis,
Annae namque gravidus
Tunc apparet uterus.
V. Felix illa dies erit,
Prolem cum genuerit.
3. Cum producet illa foetum
Totum mundum reddet laetum
Inde salus prodiet
Quae nunquam deficiet.
V. Gignet enim filiam
Gratia plenissimam.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legis improperium,
Dum ad sacrificium
Simul eunt, audiunt.
2. Infecundos arguit
Sacerdos et respuit
Oblatum munusculum.
3. Hunc et illam consolatur
Angelus, dum spes donatur
Nasciturae sobolis.

Responsoria.

1. Laetus ergo praestolatur,
Ut effectu compleatur
Promissum mirificum
Allatum per angelum.
V. Sic et uxor gravida
Partum exspectat avida.
2. Tandem Anna sobolem
Parturivit nobilem
Et juxta oraculum
Indidit vocabulum,
V. Quae peracto triennio
Coeli dicatur obsequio.
3. Jesu Christe, nepos cujus
Tu es, ob amorem hujus
Molem tergens peccatorum
Regno transfer nos polorum
V. Fecundatos inclitis
Castitatis meritis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sedem Anna Domino
Decoram paravit,
Intra quam a saeculo
Manens se locavit.
2. Terra laudet Dominum,
Virginem qui virginum
Nasci de Anna statuit.
3. Obstruxit Deus omnium
Os Joachim dicentium
Maledicto obnoxium.
4. Israeli convenit
Deum benedicere,
Qui de ipso voluit
Matrem sibi sumere.
5. Vobis, Sion filiae,
Magnae sint laetitiae
Dei pro hospitio
Praeparato filio.

Ad Benedictus.

A. Miserendi patribus
Tempus adventabat,
Mariam cum angelis
Venturam monstrabat,
Quae cum matre postulet,
Ut nos pie visitet
Oriens ex alto.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Anna, sonans gratia,
Nobis gratiosa
Sis obtenta venia,
Ne nos criminosa
Ultra premat actio
Sed det satisfactio
Loca gaudiosa.

Brev. ms. S. Floriani XI 478. saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. B. — Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. C. — Brev. ms. Voraviense. 152 saec. 14. D. — Brev. ms. Scotorum Vindobon. 50 f 29. saec. 15. E. — Brev. ms. Claustroneoburgense 602 saec. 15. F. — Brev. ms. Oenipontanum 628 G. — Brev. ms. Plagense VI F. 16. saec. 15. H. — Brev. ms. Pataviense saec. 15. Clm. Monac. 11047 L. — Brev. ms. Augustanum saec. 15. Clm. Monac. 3902. K. — Brev. ms. Monacense. 23275. saec. 15. L. — Brev. Chimense imp. Venetiis. 1516.

In 1. Vesp. 5. Antiphonen, die aber dem Officium „Gaudete Sion filiae" entlehnt sind IKL. — Als R in 1. Vesp. meist R 3. noct. 3; das eigene R aus G. — Invit. laus Deo salutari BC; nostro salvatori H. — In 1. Noct. A 1, 1 virgo munda ABM. — A 1, 2 tamen fehlt B. — R 2, 4 perhibuit AB. — R 3, 3 Senes sese B. — R 3, 4 Intra se sic B. — R 3, 5 O prolixa BC. — In 2. Noct. A 1, 1 In illis A. — A 2, 2 habiturum C. — A 3, 3 voverunt C. — R 1, 3 Edidit quae prolem B; edidit enim prolem C. — In 3. Noct. R 3, 5 sq. Quem peracta A; vielleicht Quam . . . dicant zu lesen. — Laudes A 3, 3 Maledicto legis ACD. — In 2. Vesp. A, 3 Sis o beata femina A.

An Hymnen kommen zu diesem Officium vor: In 1. Vesp.: Ave vitae vitis E, Gaude visceribus AB; ad Laudes: Hujus obtentu AB.

36. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, felix progenies,
Ex qua Anna nata est,
Per cujus uteri fructum
Ingressus est Deus mundum.
2. Haec est mater virginis,
Quae sine labe criminis
Jesum Christum genuit,
Cujus festum celebremus
Et solamen imploremus.
3. O mater pia, nos defende,
Anna, scutum apprehende
Contra malos homines,
Cedant hostes tuis minis,
Fiant omnes tamquam cinis
Ante venti turbines.
4. O felix mater Anna, gaude,
Quia tu es digna laude,
Per te venit templum Dei,
Adest, currunt omnes rei,
Ut ab hoste liberentur,
A quo capti detinentur.
5. Ave, Anna, mater pia,
Per te venit vitae via,
Ex te venit coeli porta,
Per quam vera lux est orta,
Per hanc portam fac nos ire
Et ad Deum pervenire.

R. Felix felicem
mater genuit genitricem
Pastoris summi,
Qui tollit crimina mundi,
Pro nobis ora,
Christi mater benedicta.

Ad Magnificat.

A. Ave mater gloriosa,
Ex te venit rubens rosa,
Cujus odor est vitalis
Medicina immortalis,
Pro nobis ora, pia mater,
Ut nos salvet Deus pater,
Cum de mundo hoc transimus,
Ut nos certi ibi simus
De aeterna gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus
festumque pie celebremus,
Ut nobis Anna
procuret gaudia summa.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude, felix mater Anna,
Per te venit nostra spes summa,
Ora pro nobis Jesum Christum,
Ut possimus mundum istum
Habere sub pedibus.
2. Haec est illa felix mater,
Quam tam dignam fecit pater,
Ut tam mundam generaret,
Quae filio carnem ministraret.
3. O beata mater, gaude,
Tu es enim digna laude,
Quia per tui uteri fructum
Ingressus et Dominus mundum.

Responsoria.

1. Salve stirps sancta,
venerabilis atque beata,
Ex qua virgo crevit,
in qua Dominus requievit,
V. Nobilis et clara
stirps ac Domino quoque
cara.
2. O felix Anna,
tu lux et fulgida gemma,
Ex te processit,
in qua Dominus requiescit,
V. Nos cum matre pia
benedicat virgo Maria.
3. O lampas mundi,
te fecit gratia summi,
Ut per te totum
faceret clarescere mundum,
V. Te, pia, felicem
fecit Dominus genitricem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, mater placens Deo,
Felix absque crimine,
In justorum curia
Tu habitas cum filia,
In qua nunquam habitat,
Qui non juste militat
Adversus vitia.
2. O pia mater, me conserva,
Qui draconis vi proterva
Conturbor assidue,
Qui peccatis semper premor,
Ut sim tui semper memor,
O dulcis mater Mariae.
3. Haec est pia mater Anna,
De qua processit coeli gemma,
Cujus beati oculi
Respiciunt in pauperem
Opem ferendo celerem.

Responsoria.

1. Annam felicem
fecit Dominus genitricem,
Ejus felicis
et dilectae genitricis
V. Matrem formavit
Dominus, qui cuncta creavit.
2. O mater digna,
tu dulcis atque benigna,
Prolem dedisti,
per quam tam digna fuisti,
V. O felix Anna,
mulierum lucida gemma.
3. Anna, tuus fructus
est a Domino benedictus,
Ex illo panis
est confortans fide sanis,
V. Felix est partus,
venerabilis atque beatus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, mater virginis,
Quae pudice concipit
Et parit cum gaudio
Regem, regum dominum,
Qui suum introitum
Servavit et exitum,
Ne pateret laesio.
Jesum Christum Dominum
Pro nobis cum filia,
Te rogamus, rogita.

2. Haec est beata femina,
De cujus prole sanctissima
Deus carnem induit,
Ad quam preces effundamus,
Ut per eam evadamus
Aeterna supplicia.

3. O beata mater Anna,
Ex te processit spes summa
Cum ipsa prole sanctissima
Pro nobis ora, piissima.

Responsoria.

1. Anna supra solem
pulchram genuit quoque prolem,
Quam Deus ornavit,
prae cunctis magnificavit;
V. Pro nobis, Anna,
rogita cum prole beata.

2. O mater, gaude,
felix es dignaque laude,
Tu matrem Christi,
dulcis mater, genuisti;
V. O mater Anna,
ter sancta quaterque beata.

3. Qui spes est summa,
Christum tu pro nobis, Anna,
Pro nobis ora,
succurre tuis sine mora,
V. Ut simus mundi,
digni quoque gratia sumni.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gaude, felix mater Anna,
Per te venit coeli gemma,
Per te venit pia mater,
Ad quam misit Deus pater
Suum dilectum filium,
Ut salvaret saeculum.

2. O pia mater, nos dignare,
In tua laude confirmare,
Ut nos simus per te digni,
Puri semper et benigni.

3. O Anna felicissima,
Omni laude dignissima,
Cum prole sanctissima
Pro nobis ora piissima.

4. O dulcis mater Anna, gaude,
Tu es enim digna laude,
Quia tu sola meruisti
Generare matrem Christi.

5. Ave, felix mater Anna,
Ex te processit spes summa,
Pro nobis ora, mater pia,
Cum tua dilecta filia,
Ut nos festis rex coelestis
Societ angelicis.

Ad Benedictus.

A. O Anna felicissima,
Cum prole sanctissima
Pro nobis roga, regem Christum,
Qui redemit mundum istum,
Ut nos solvat a peccatis
Et det locum cum beatis
In regno suae claritatis,
Ubi tu cum filia
Permanes in saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gaude, mater digna laude,
Jucundare, manu plaude,
Quia talem genuisti
Et tuo lacte hanc pavisti,
Ex qua nasci voluit,
Qui lucis auctor exstitit.
Pro nobis roga, domina,
Cum ipsa prole sanctissima,
Ut mereamur consequi,
Quo nos gaudeamus perfrui.

Brev. ms. Graecense 256 saec. 15. — In 1. Noct. R 1, 6 stirps a Domino quoque clara. — Hymnen zu diesem Officium In 1. Vesp.: De stella sol oriturus; ad Noct.: O felix mater; ad Laudes: O gloriosa mater Anna, von dem dieser Anfang zwar citiert ist, der aber in der Handschrift sich nirgends findet.

37. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Terra, pontus, astra, mundus
   Laetum dent obsequium,
   Chorus psallat laetabundus
   In Annae praeconium.
2. Stirpe natam ex regali
   Vir accepit nobilis
   Instituto de legali,
   Dignitatis parilis.
3. Sed quos foetu desperatos
   Lex naturae prodidit,
   Partu sacro non privatos
   Rex naturae reddidit.
4. Prole tandem fecundatur
   Consecratus uterus,
   In quo proles consecratur
   Ante partus gemitus.
5. Adjunge tibi Domina
   Piae natae suffragia,
   Jam ipsis comitantibus
   Nihil negabit Dominus.

Ad Magnificat.

A. Gaude mater et exsulta,
   O felix ecclesia,
   Dies adest, qua exculta
   Ad coeli palatia
   Angelorum coetu fulta
   Dei transit avia.
   Ora clemens, ut indulta
   Nostra sint peccamina;
   Quamvis magna, licet multa,
   Tua prece cedunt cuncta
   Comprecante filia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem,
Quem Maria genuit,
Cujus Anna mater sancta
Hac prole resplenduit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sol aeternus Annam Christus
   praeelegit taliter
   Genitrix ut matri suae
   fieret carnaliter.
2. De stirpe patriarcharum
   contraxit originem
   Et sanctorum proles regum
   ornavit propaginem.
3. Ex hac ollam spei nostrae
   figulus composuit,
   Qua decoctas dapes vitae
   orbis terrae rapuit.

Responsoria.

1. Celebremus hodiernam
   Diem cum laetitia,
   Qua beata mater Anna
   scandit ad coelestia,
   V. De qua virgo est exorta
   et vitae puerpera.
2. In redemptionis nostrae
   et salutis opere
   Anna felix velut radix
   videtur in arbore,
   V. Ex qua virga traxit ortum
   pariens amygdalum.
3. Mediante Anna nobis
   mediator nascitur,
   In cujus nativitate
   mundo salus oritur,
   V. Quod promisit, adimplevit,
   misereri voluit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Abrahae beati senis
   et David promissio
   Adimpleta est per Annam
   in Mariae filio.

2. Hic ager, quem de supernis
benedixit Dominus,
Germinat odorem vitae
in virtutum floribus.

3. Annam Juda germinavit,
Anna virgam regiam,
Virga florem, flos decorem,
decor vitam coelibem.

Responsoria.

1. Bethlehem natale solum
matris Annae colitur,
Quae domus aeterni panis
et coelestis dicitur,
V. Qui supernos pascit cives
et in terra homines.

2. Sindonem virginitatis
Anna manu texuit,
Quam enixa maris stella
Deo patri vendidit,
V. Hic in carne patris verbum
matris esse praemium.

3. Quam jucundum et insigne
est Annae praeconium,
Dum Maria nuptiarum
dat formam coelestium,
V. Cui de ventre matris Annae
fecit Deus thalamum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec ad opus matris Christi
purpura contexitur,
De qua toga summo regi
pretiosa conditur.

2. Linea virginitatis
ex hac tela prodiit,
Verbum Dei factum caro
quam in carne subiit.

3. Dignum genitrici suae
fabricat palatium
Urbis artifex aeternae,
reparator omnium.

Responsoria.

1. Genealogia Christi
dum texit historiam,
Ad Annam ex abundanti
respicit egregiam,
V. Ut sit meta tersa nube
et legis et gratiae.

2. Inter legis sacramenta
Salvatorem vetera
Contectum in patriarchis
diu clausit litera,
Donec virgo sine viro
genuit puerpera.
V. Mediatrix datur Anna,
quae vocatur gratia,
Grata cujus omnis mundus
sentit beneficia.

3. Felix Anna, quae prophetam
Samuelem genuit,
Sed felicior est ista,
quae Mariam edidit:
V. Illa nobis impetratum
Nazaraeum genuit,
Ista matrem Nazareni,
qui Nazareos consecrat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ad legis metas
fideique vetus ruit aetas,
Cum genus Anna David
splendoribus irradiavit.

2. Concives, late
regi Domino jubilate,
Coelesti manna
per quem sacra vescitur
Anna.

3. Anna Deo vigilavit eo-
que lucis alumna
Hanc genuit, quae virgo fuit
vitaeque columna.

4. Ex Annae celebris
natalibus agmina plebis
Hanc habeant dotem,
sibi pacificare nepotem.

5. Laudem de caelis
exspectat quisque fidelis,
Qui meritis sanctae
refoveri postulat Annae.

Ad Benedictus.

A. Omnipotens deitas
de coelis Israelitas
Visitat et gratis
manibus rapit impietatis,
Cum loris Annae
vinctus, funeste tyranne,
Morte tua victa
Christo sunt sceptra relicta.

Brev. Othinense imp. Lubecae 1497. — In 2. Vesp. ad Magn. befindet sich eine prosaische Antiphon.

38. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Quasi stella matutina,
Aurorae praenuntia,
Et sicut rosa in spina
Fulsit Anna eximia,
Quae nobis divina
Det cum prole pia.

Ad Magnificat.

A. Aeterni patris filium
Coetus laudet fidelium
In sanctae Annae laudibus,
Quae suis nos juvet precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Devoto corde
Christo jubilemus et ore,
Annam qui sanctam
coeli transvexit ad aulam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In sanctae Annae honore
Dominum laudemus,
Corde, animo et ore
Magnificemus.
2. Haec ornavit saeculum
Per solis tabernaculum,
Quod salvat Dei populum.
3. O felix generatio,
Quam sancta Anna genuit,
O beata salvatio,
Quam mundo Maria tribuit.

Responsoria.

1. Refulget Anna beata,
Fructu salutis dotata,
Unde omnis languor pellitur
Et salus aegris redditur.
V. Stirpe Aaron sacrata
Est sancta Anna mundo nata.
2. Anna ex sacerdotali
Et Joachim ex regali
Sunt exorta prosapia,
Quibus nata est Maria.
V. Sacerdos sacrarum legum
Ex hac venit et rex regum.
3. Tu es Anna laudabilis,
Cui poscenti divinitus
Datur proles optabilis,
Qua mundus salvatur perditus.
V. Prolem a Deo postulatam
Dedisti coelis, terris gratam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Audi, filia, et vide
Nos te laudantes hodie
Et cuncta mala elide
A nobis pacifice.
2. Maria sanctificatur,
Ventre matris dum gestatur.

8. Sola digna tu fuisti,
Generare matrem Christi,
Cui devote deservisti.

Responsoria.

1. Ut novum jubar enituit
Anna et signis claruit,
Venerari promeruit,
Quae Dei matrem genuit,
V. Per quam mors fugata cedit,
Per quam salus nostra redit.
2. Tu quondam Sara sterilis
Sed mater facta fecunda
Fructus tuus amabilis
Omnia dedit jucunda
V. Tuus partus tripudio
Mundum replevit et gaudio.
3. Celebremus devotissime
Mariam Annae sanctissimae,
De qua nostra salus est inchoata,
Et pax a Deo patre nobis data.
V. Laudemus mente, corde et ore
Jesum in sanctae Annae honore.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christo psallant omnia,
Qui venit nos salvare,
Pro sanctae Annae gloria
Plaudant astra, tellus, mare.
2. Cum Domino
Anna exsultabit
Et cum eo
Sine fine regnabit.
3. Dominum magnificemus
Et canticis collaudemus,
Qui fecit mirabilia
In sanctae Annae filia.

Responsoria.

1. Sidus Anna tres lucernas
Erranti mundo attulit,
Cum fecunda mater ternas
Filias claras protulit,
Quarum virgo Maria dignior,
Ut sol stellis fulget clarior.
V. Haec mater regis gloriae
Et plena omnis gratiae.
2. Tu domina benedicta
Exstas coelesti lumine,
Varia circumamicta
Virtutum pulchritudine,
V. Sidus aureum produxisti,
Stellam maris, matrem Christi.
3. Sancta Anna laude digna,
Regnans in coeli curia,
Exora Jesum benigna
Pro nobis cum prole pia,
V. Nos te laudantes hodie
Juva clementi facie.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dominus sedem gloriae
Sanctae Annae praeparavit
Et in regnum laetitiae
Perpetuae locavit.
2. Haec est portis coelestibus
Introducta cum laudibus,
Juncta sanctorum coetibus.
3. Anna terra pretiosa
Dat fructum medicinalem,
De qua exorta est rosa
Spargens odorem vitalem.
4. Omnis creatura
Aeternum laudet patrem
Pro sanctae Annae genitura,
Portantis Dei matrem.
5. Anna, Sion filia,
In rege suo exsultabit,
Quam secum cum gloria
Super coelos exaltavit.

Ad Benedictus.

A. In sanctitate servivisti
Christo Anna eximia,
Quae conregnans possedisti
Vitae perennis gaudia
Nobis opem defer Christi
Cum prole plena gratia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exsulta, Anna, in Jesu pio,
Dei prolisque tuae filio,
Cum qua prole magnifica
Pro nobis Christo supplica,
Ut ablatis criminibus
Salvemur tuis precibus.

Brev. ms. S. Annae Pragensis saec. 16. Cod. Pragens. XI D 3. A. — Antiph. ms. Coelestinorum saec. 15/16 Cod. Pragens. VIII C 15. B. — B giebt natürlich das Officium in forma monastica; dafs diese nicht die ursprüngliche, erhellt daraus, dafs in jeder Nokturn R 4. de communi; dafs in der 2. Nokt. je zwei Psalmen sub una antiphona. Die A. super Ps. in der ersten Vesper erscheint in der 3. Nokt. als A ad cantica. Von Hymnen bietet zu diesem Officium A ad Laudes: Sancta Anna benedicta.

In 1. Vesp. ad Magn. A, 4 nos suis A. — In 1. Noct. A 3, 1 Felix generatio B. — R 3, 2 Poscenti cui A. — In 2. Noct. R 1, 1 Et novum B. — In 3. Noct. R 2, 3 circumdata B.

39. De sancta Anna.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix Anna, cella munditiae,
Lumen mundi, vena clementiae,
Spes salutis, porta laetitiae,
Nos divinae commenda gratiae.

Ad Magnificat.

A. Haec est radix Anna pia,
Virga florens est Maria,
Christus flos est inclitus:
Digna radix est honore,
Cujus virga tali flore
Fecundatur coelitus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad sanctae matris
Annae memoriam
Omnes Christo
canamus gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Chori plaudant alacriter
angelorum et hominum
Congratulando pariter
matri reginae virginum.

2. Pater praecelsae virginis
Joachim erat nomine,
Mater Annaque nobilis
regali fulsit semine.

3. In tres partes dividunt
sic rerum substantiam:
Dant templo, dant pauperibus,
servant sibi tertiam.

Responsoria.

1. Felix Anna, flos hortorum,
Mira nitens specie,
Regum surgit antiquorum
Ex clara progenie,
Quae medelam vitiorum,
Matrem gessit gratiae,
V. Haec beata miserorum
Succurrat inopiae.

2. Matronarum haec matrona
Claruit in saeculo,
Nunc in coelis est patrona
Pietatis titulo,
Cujus partu cuncta bona
Provenerunt populo.
V. Anna parens esto prona
Cunctis in periculo.

3. Ex conceptu conjugali
Anna miro ordine,
Radix boni, finis mali,
Spirat uno gernime,
Felix, quae fuisti tali
Impregnata virgine,
V. Nos in hora fac finali
Mori sine crimine.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annos quoque plurimos
ducunt in conjugio
Steriles atque tristes
sub legis opprobrio.
2. Exprobrabrat hinc pontifex
Joachim, quod sisteret
Infecundus cum fecundis
seque eis jungeret.
3. Joachim ex opprobrio
de templo tristis exiit,
Nec ad donum vel uxorem,
sed ad pastores transiit.

Responsoria.

1. Ex Judaea crevit spina
Haec matrona nobilis,
Spina tamen officina
Claruit mirabilis,
De qua prodiit regina
Coeli venerabilis;
V. Nos a fraude serpentina
Salvet mater humilis.
2. Quam potens esse diceris
In regno beatorum,
Quae genitrix agnosceris
Reginae angelorum,
Insignis quippe diceris
Patrona miserorum;
V. Impetra nobis miseris
Veniam peccatorum.
3. O quam digne veneraris
Ab humano genere,
Quae Mariam mundo paris
Magno Dei munere;
Ipsa virgo singularis
Dignetur succurrere,
V. Anna, mater salutaris,
Fac nos Christo vivere.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Joachim et conjugi
angelus apparuit
Dolentesque nimium
dulciter compescuit.
2. Preces vestrae sunt acceptae
habebitisque filiam,
Per quam Deus magnifice
praestabit cunctis gratiam.
3. Hinc cognoscunt se mutuo
conjugali foedere
Et agunt laudes Domino
pro concesso munere.

Responsoria.

1. Eva mater corruptelae
Pomi fit edulio,
Deformavitque sequelae
Lineam contagio,
Anna confers spem medelae
Sacro puerperio;
V. Esto memor clientelae
Hujus in exsilio.
2. Anna, mater matris Christi,
Nos pie considera,
Quae Mariae meruisti
Propinare ubera,
Ecce felix ascendisti
Super cuncta sidera;
V. Tu in hora mortis tristi
Nos ab hoste libera.
3. Beata virgo virginum,
Matris tuae precibus
Remissionem criminum
Procura supplicibus
Et fac post vitae terminum
Laetos in coelestibus,
V. Succurre penes Dominum
cunctis assistentibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Omnis sanctorum concio
Matrem collaudet virginis,
De cujus puerperio
Salus processit hominis.
2. Haec prolem devotissime
Petit a patre luminum
Et meruit dignissime
Mariam, decus virginum.
3. Ex Joachim, quem habuit
Vitae virum eximium,
Anna Mariam genuit,
Matrem regis justitiae.
4. Stirps Jesse clara deluit
Evae matris opprobrium,
Dum Anna prolem genuit,
Florem sanctorum omnium.
5. Anna floret ut lilium
In summi regis curia,
Thronum adepta regium
Cum immortali gloria.

Ad Benedictus.

A. Anna stellam matutinam
Magni regis et reginam
Peperit clementiae,
Cum qua vere jucundatur,
Quia Deum contemplatur
Revelata facie.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Anna florem portavit gratiae,
Flos odorem spirat munditiae,
Almae preces matris et filiae
Nos conducant aeternae gloriae.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. A — Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. B. — In 1. Noct. A 3, 2 Suarum rerum B. — R 1, 6 Matrem vixit B. — In 2. Noct. A 2, 1 Exprobrabat hunc A; Exprobrat nam B. — R 3, 2 humano germine AB gegen den sonst reinen Reim. — In 3. Noct. A 2, 3 u. 4 Per quam magnifice praestabitur | Cunctis divina gratia. — R 3, 4 Procura tuis B. — Ad Ben. A, 2 Magni matris A. — Zu diesem Officium gehören die Hymnen: Ave mater Anna, In Annae puerperio und Felix Anna prae aliis.

40. De s. Antonio Eremita.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Paulum quaerens eremita,
Antoni, tene precibus,
Ut purgemur in hac vita
A peccatorum faecibus,
Quatenus servemur ita
A gehennae necibus.

Ad Magnificat.

A. O beatum virum talem,
Bellare qui didicerat
Carnem, hostem infernalem
Et mundum supervicerat,
Dum in mundo sine mundo
Immutatus vixerat;
Nobis mundum tam immundum
Evitare doceat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adorare Dominum
Attentius venite,
Beatum per Antonium
Qui donat dona vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir non adiit
Consilium impiorum,
Idcirco nunquam abiit
De numero proborum.
2. Qui in coelis habitat
Irridens amentem,
Virum hunc elegerat
Spiritu egentem.

3. Fide fortis tribulantes
Multiplicatos vicerat,
Vicit et insidiantes
Iturus, quo nescierat.

Responsoria.

1. Deo credens, spe firmatus
Arripuit Antonius
Iter membris fatigatus,
Quae sustentavit baculus.
V. Paulum quaerens cepit ire
Viam, quam nescierat,
Quem monstrum perterrens dire
Ad iter demonstraverat.
2. Lupam sequens, quem optavit,
Invenerat Antonius;
Advena ut affectavit
Introitum avidius,
Paulus cera obfirmavit
Ostium diligentius.
V. Et quamvis non meruerim
Conspectum tuum visere,
Postquam te nisi viderim,
Scias me non recedere.
3. In Domino habentibus
Spem firmam, fidem bonam,
Christus suis militibus
Duplicavit annonam.
V. Et corvus panem integrum
Attulerat egenis,
Ferebat quem dimidium
In annis ter vigenis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hunc invocantem Dominus
Quam libens exaudivit,
In tribulationibus
Constantem quem praescivit.
2. Scuto bonae voluntatis
Munitus hic Antonius
Vestem verae paupertatis
Custodit diligentius.
3. Hunc coronavit Dominus
Gloria et honore
Prae multis eminentibus
Virtutum in decore.

Responsoria.

1. Pro deferendo pallio
Paulus Deo carissimus
De se misso Antonio
Obierat laetissimus;
V. Quod verebatur accidit,
Antonio absenti
Quod factum facto notuit
Hinc plane revertenti.
2. Justus nunquam derelictus
Permansit in tristitia,
Christus pia prece victus
Luctum mulcet laetitia;
V. En leones feritate
Deposita ingenti
Cooperari sunt parati
Justum sepelienti.
3. Paulus cessit intestatus,
Haeres fit Antonius,
Veste sua tunicatus
Festis in solemnibus.
V. Testamentum nullum fecit,
Paupertatem habuit,
Quia spiritu profecit,
Non carne uti maluit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic senex venerabilis
In Domino confisus
Fit cunctis formidabilis
In monte Dei visus.
2. Tu cordis desiderium
Sibi, Christe, tribuisti,
Post hujus vitae transitum
Quem ad vitam recepisti.
3. Hunc cuncta super maria
Tu, Domine, fundasti,
Quem temptamenta varia
Devincere curasti.

Responsoria.

1. Hic solus ad exuvias
Pauli senex invitatur,
Huic Christus ad exsequias
Per leones cooperatur,

V. Modo discreti hominis
Humum temptant qui cavare,
Locum unius corporis
Sic capacem praeparare.

2. Corde totus quam devotus
Antonius defleverat
Mortem Pauli, tarde notus
Quem humo sepelierat.

V. Seniles artus oneri
Curavit applicari
Et Pauli corpus mortui
Ad fossam deportare.

3. Vere justum deportavit
Per vias rectas Dominus,
Hujus vitae dum vitavit
Vitam noster Antonius,
Heremitam, coenobitam
Reddens se devotius,

V. Immortalem praeelegit
Sic vitam vitae veteri,
Totum Christo se subegit
Non vivens sicut ceteri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Indutus pulchritudinem
Et vestimenta varia
Regnat per fortitudinem
In coelesti curia.

2. Omnis terra, jubilemus
Antonii pro gloria,
Deo nostro laboremus
Servire cum laetitia.

3. Deus, ad te vigilavit,
Sitivit cujus requiem,
Apud quem desideravit
Et in aestu temperiem.

4. Gaudentes benedicite
Vestro pro consortio,
In hymnis laudem dicite,
Angeli Dei, Domino.

5. Laudet omnis praeceptorem
Subductis cunctis velis
Creatura creatorem
Et Dominum de caelis.

Ad Benedictus.

A. Antonium, pro meritis
Quem visitavit Dominus,
Nunc nostris pro demeritis
Oremus diligentius;
Nobis nostra deleantur
Sua per precamina
Et a Christo remittantur
Omnia peccamina.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vale, vitis ubertatis
Antoni, pater pauperum,
Rosa mitis caritatis
Et castitatis lilium;
Mansuetudo vitae detur
Nobis ob tuum meritum,
Quietudo condonetur
Aeterna post interitum.

Antiph. ms. S. Katharinae Hamburgens. 431. saec. 15. — In 1. Noct. **A** 1, 4 reproborum. — **R** 1, 4 Inter membris. — **R** 2, 3 affectaret. — Ad Laudes **A** 1, 1 fortitudinem. — Hierzu der Hymnus: Impetra nobis gaudia beata.

41. De s. Antonio Eremita.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Antoni, cultor eremi,
Fortis athleta Domini,
Victor daemoniorum,
Fac nos devotos servulos
Mundi spretores sedulos,
Victores vitiorum.

2. Coepit aetate tenera
Ferre squalentis onera
Deserti zelo Christi,
Temptator quem aggrediens
Victusque mox insaniens
Abscedit mente tristi.

3. Hic sanctus carnem domuit
Christumque passum gemuit,
Quem cupit imitari,

Fert crucem poenitentiae,
Rigoris, abstinentiae,
Qua sperat exaltari.

4. Scuto protectus fidei
Vult charitate indui
Zelo salutis cinctus,
Vicit mundum cum vitio
Tegens carnem cilicio,
Spe galeatus intus.

5. Hic creaturas monuit
Verbo vitaque docuit,
Laudare creatorem;
Laudemus ergo Dominum,
Quem scimus esse omnium
Communem redemptorem.

Ad Magnificat.

A. O pater humilium,
O castitatis lilium,
In hac carnis acie
Nobis dona vires;
Tu procul absentibus
Solis arcana fratribus
Occulta conscientiae,
Quasi corda scires;
Per te Christus radians,
Per te miranda perpetrans,
Pulsos reddit spiritus
Vitae defunctorum.
Nos, Antoni, visita,
Duc ad sanctorum inclita
Dona, quibus unicus
Regnat rex justorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem laudemus omnium
Voce cordis et oris,
Qui sociat Antonium
Patriarcharum choris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir in patris laribus
Nutritus est decenter,
Plus suis nutritoribus
Christum quaerit ferventer.

2. Excelsi desideriis
Fragrans servis uniri
Non literarum studiis
Se sinit erudiri.

3. Orbatus est parentibus,
Cum duodeviginti
Esset annorum, sentibus
Relictis orbis tincti.

Responsoria.

1. Altitonans Antonius,
Quem orbis fama tonat,
Cultor fit angelicus,
Repente sua donat
Egentibus, quem Dominus
Coeli mitra coronat;
V. Regem sectatur gentium
Mane Deum unicum,
Ut ejus verbum sonat.

2. In angusto coenobio
Sororem consecravit,
Lux ipse non sub modio
Saeclum illuminavit,
Aegyptum dato otio
Sermone vitae pavit.
V. Monachorum collegio
Spreto mundi consortio
Anhelans se dicavit.

3. Temptator hunc persequitur,
Conatur impedire,
Non patienter patitur,
Signa demonstrat irae,
Qui est abbas, sic loquitur,
Tyranne, cessa irae.
V. Sputo patris polluitur,
Crucis trophaeo pellitur
Festinat jussus ire.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostis de nocte luminis
Lucis invadit virum,
Facta suadet criminis,
Morbum recusat dirum.

2. Venit ut puer horridus,
Ut carbo niger tinctus,
Cujus vultus [est squalidus],
Tuus sum, inquit, vinctus,

3. Amore vicit spiritus
Et fornicationis
Sua recedit territus
Prece devotionis.

Responsoria.

1. Dum hora nona circiter
Ab angelis in spiritu
Sensit se captum ferri,
Nigri currunt velociter
Vim facientes fremitu
Vocum non telo ferri.
V. Culpas opponit nequiter
Ab alvi matris exitu,
Poenas pro his mereri.
2. Amicum Christi comites
Angelici veracibus
Sermonibus tutantes
Illos fallaces obices
Pellunt cum suis fraudibus
Coeptum iter complentes.
V. Fugantur falsi daemones
Sacris orationibus
Quod nequeunt minantes.
3. Furens cruenter carnifex
Maximianus gladio
Christicolas occidit,
Sed hos bonorum opifex
Coelorum ditat gaudio,
Quod oculus non vidit.
V. Hos sequitur Antonius
Optatque fore socius,
Sed secus rex providit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Donis divinae gratiae
Antonius repletus
Mandat se poenitentiae
Pellit peccatum vetus.
2. Zelo currit martyrii
Palmam sperans victorum,
Quos in odium fidei
Mactat rex iniquorum.
3. Hujus nos sancti meritis,
Christe, duc ad coronam,
Cujus accepit monitis
Vitae mundus annonam.

Responsoria.

1. Carnem terit, contemnit vilia,
Fructum carpit spernitque folia,
Coeli petit albata lilia,
Ubi gaudent sanctorum milia.
V. Vivens carne Christo junctus
Coelo regnat vita functus.
2. In paupertate glorians
Falsas sentes cupidinum
Sacro combussit caumate,
Post haec in mundo radians
Fugat catervas daemonum
Patris relicto domate.
V. Mundum linquens, polum scandens,
Recto conscendit tramite,
Sed et coeli rex congaudet
In coronato milite.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus pater Antonius
Post patris funus lenius
Carnis spicam non colit,
Sed, ut exemplum praebeat
Igne sanctoque caleat,
Frangens terensque molit.
2. Post hoc Aegyptum circuit,
Viam salutis docuit,
Languentes mentes sanat,
Antra deserti monachis
Claret, devotis canticis
Terram replet et ornat.
3. Sequitur soror Dominum
Clausa cum turba virginum
Fratre jubente duce,
Mirisque signis rutilat,
Cura solerti vigilat,
Deus, ad te de luce.
4. Doctus a patre luminum
Dei fit doctor faminum,
Viam perfectionis
Docet plus lingua operum,
Corpus castigans tenerum
Virga correctionis.

5. Laudare Christum studeat,
In ejus laudem prodeat
Haec concio fidelis,
Quam hujus almi sanctitas
Ditat, ut vera deitas
Nos visitet de caelis.

Ad Benedictus.

A. Christi regis ave,
pugil et commilito fortis,
Adjutor validus
nostrae velis esse cohortis,
Confer et auxilium
nobis in tempore mortis.

Brev. ms. Franciscan. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. — In 1. Vesp. **A** 4, 2 charitatem. In 1. Noct. **A** 2, 1 desiderio. — **R** 3, 5 alloquitur. — In 2. Noct. **A** 2, 3 Lücke von 4 Silben. — **A** 3, 2 Et fehlt. — **R** 1. 9 Poenas probis. — **R** 2, 9 Quod nequerunt minuantes. — In 3. Noct. **A** 1, 3 se fehlt. — In 2. Vesp. ad Magn. wie in 1. Vesp. — Hymnen: In 1. Vesp.: Antra saltus petit altus; ad Noct.: Plaude mater ecclesia; ad Laudes: Exsultet coelum laudibus. — Das Officium ist auf das Schema des Franciscusofficiums „Franciscus vir catholicus" gemacht und somit vermutlich von einem Franciskanerdichter.

42. De s. Antonio Patavino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia,
Quam indefunctorum
Sponsus ornat gloria
Matrem filiorum.
2. Sapienti filio
Pater gloriatur,
Hoc et in Antonio
Digne commendatur.
3. Qui dum sapientiam
Saeculi calcavit,
Prudens summi gloriam
Patris exaltavit.
4. Augustini primitus
Regulae subjectus,
Sub Francisco penitus
Mundo fit abjectus.
5. Quorum vitam moribus
Hic profitebatur,
Gloriosis patribus
Jam congloriatur.

Ad Magnificat.

A. O proles Hispaniae,
Pavor infidelium,
Nova lux Italiae,
Nobile depositum
Urbis Paduanae,
Fer, Antoni, gratiae
Christi patrocinium,
Ne prolapsis veniae
Tempus breve creditum
Defluat inane.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jam Christum chorus humili
Alacrius
In jubilo collaudet,
In quo sacerdos nobilis,
Antonius
In veritate gaudet.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quasi secus alveum
Rivuli plantatus
Fructum temporarium
Dedit hic beatus.
2. Monte Sion praedicat
Domino praeceptum,
Et talentum duplicat
Coelitus acceptum.
3. Conterit miraculis
Peccatorum dentes,
Sponsam Christi patulis
Rictibus molentes.

Responsoria.

1. Funditur insontium
Sanguis a paganis,
Fitque morientium
Merces vitae panis,
Rumor ad Antonium
Volat non inanis.
V. In minores gladium
Fratres dat in odium
Christi rex immanis.

2. Optans fore socius
Gloriae victorum,
Quos occidit impius
Rex Marochiorum,
Sequitur Antonius
Vitam defunctorum.
V. Felix quem non gladius
Ferit sed in melius
Mutat iniquorum.

3. Fervet ad martyrium,
Dum rex terrae saevit,
Sed hoc desiderium
Servi non complevit,
De quo rex regnantium
Aliud decrevit.
V. Tandem in simplicium
Coetu per judicium
Fama veri crevit.

Responsoria.

1. Dono sapientiae
Plenus, arrogantiae
Fastum qui timebat,
Sub indocti facie
Tantumdiu gratiae
Lumen abscondebat;
V. A se prorsus gloriae
Sibi temerariae
Sumere volebat.

2. Pauper in collegio,
Pauper in principio,
Spiritu probatus,
Verbi ministerio
Non injectu proprio
Datur sed vocatus;
V. A quo sit haec datio,
Fiunt testimonio
Mors et incolatus.

3. In doctrinae poculis
Justus sua singulis
Reddens affluebat,
Loquens magnis, parvulis,
Veritatis jaculis
Aeque feriebat;
V. Potior miraculis
Virtus haec in oculis
Omnium clarebat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Grave cor quaerentium
Nugas, vanitatem
Discit per Antonium
Vitae veritatem.

2. Contra virum sanguinum
Clamat et dolosum,
Quod hoc genus hominum
Deo sit exosum.

3. Laus perfecta profluit
Ex lactentis ore,
In quo Christus destruit
Hostem cum ultore.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gaude quondam saeculi
Transiens viator,
Summi tabernaculi
Nunc inhabitator.

2. Nobis fac propitium,
A quo recepisti
Cordis desiderium
Vitam, quam petisti.

3. Duc in montem Domini,
Ora, nos, Antoni,
Junctos Deo-homini
Loco sancto poni.

Responsoria.

1. Vitam probant vilitas,
Simplex innocentia,
Cura disciplinae;
Zelo juncta caritas,
Veritas modestia,
Testes sunt doctrinae;
V. Sed signorum claritas
Probat haec probantia
Multiplex in fine.

2. Si quaeris miracula,
Mors, error, calamitas,
Daemon, lepra fugiunt,
Aegri surgunt sani;
Cedunt mare, vincula,
Membra resque perditas
Petunt et accipiunt
Juvenes et cani.
V. Pereunt pericula,
Cessat et necessitas,
Narrent hi, qui sentiunt,
Dicant Paduani.

3. Sanctus hic de titulo
Crucis et suppliciis
Dulcis Jesu modulo
Dulci praedicabat,
Cum pater in aere
Se Franciscus filiis
Absens novo genere
Signi praesentabat,
V. Tamquam in patibulo
Crucis ipse brachiis
Tensus, hoc signaculo
Eum consignabat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Domus ab Antonio
Supra petram Dominum
Posita perstabit,
Quam maris elatio
Fluctus seu vox fluminum
Ultra non turbabit.

2. Laetus tuo jubilat
In conspectu, Domine,
Quo jam introivit,
Lumen, quod es, similat
Hunc tibi, qui lumine
Fruitur, quo vivit.

3. Totus in te sitiens,
Deus, ad te vigilans
Exstitit de luce,
Tu fons indeficiens,
Tu lux illi rutilans,
Qui sitis in cruce.

4. Coeli, terrae, marium
Benedicant Dominum
Cunctae creaturae,
Qui tot per Antonium
Signis auget hominum
Vitae spem futurae.

5. Sono tubae, tympano,
Cythara, psalterio
Cymbalisque Deum
Choro, chordis, organo
Laudet in Antonio
Mystice cor meum.

Ad Benedictus.

A. Gaude, felix Padua,
Quae thesaurum possides,
Cujus in altario
Dignum fore loculum,
Visio monstravit.
Tu signis irrigua
Tot in tuo provides
Miseris Antonio,
Serva rei titulum,
Quae sic te ditavit.
Sed tu nos ad ardua,
Pater, hic qui praesides,
Quorum es possessio
Transfer, quos hic vinculum
Mortis inclinavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Jesu, perpetua
Lux, tot in Antonio
Signis dans splendorem,

De quo non incongrua
Nobis gloriatio
Tibi dat honorem,
Gratia per hunc tua
Nos in vase proprio
Ferre da liquorem,
Lampade non vacua
Lumen det opinio,
Charitas ardorem;
Frustra virgo fatua
Glorians in alio
Quaeret venditionem.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. Mus. Czartoryski Cracoviae O. 1211. A. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae. s. sign. B — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Voraviensis 157. C. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontensis D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod Strahoviens. H I 1. E. — Noct. 1 und 2 fehlen E. — In 3. Noct. R 3 nur B. — In 2. Noct. A 1, 3 Dixit per A. — R 2, 2 Pauperum in A. — R 2, 8 Fuit testimonio A. — Hymnen: En gratulemur hodie (1. Vesp.); Laus regi plena gaudio (Noct.); Jesu lux vera mentium (Laud.).

43. De sancta Apollonia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Dulci cantu noster chorus
Christo jubilet sonorus
Martyris Apolloniae
Festa tractans in hac die.

R. Eusebius imperator
Prolis hujus propagator
Exstitit clarissimae,
Quam a primaeva aetate
Nutriebat delicate,
Sed haec amarissime
Suum deflebat reatum,
Virtutibus vitae statum
Ornans instantissime,

V. Sponso nubens Christo pia
Felix haec Apollonia.

Ad Magnificat.

A. Pater virginis peaeclarae
Studuit hanc exornare
Auro fulvo, margaritis,
Pannis quoque exquisitis;
Sed haec aurum, margaritas,
Vestes quoque exquisitas
Despiciens propter Deum,
Toti mundo praefert eum,
Nomen ejus benedictum
Magnificans et invictum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus nos in hac die
Virginis Apolloniae
Sponsum Christum in psalmorum
Jubilo Deum deorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hujus virginis germani
Fratres tres, corpore vani,
Querela sororem acri
Suae deferebant matri.

2. Ingenuam mater natam
Ob fidem Christi delatam
Sibi corrigebat dire
Differentem obedire.

3. Sancta habitu mutato
A Leonino beato
Baptismi suscepit undam
Mentem Deo servans mundam.

Responsoria.

1. Tunc ad patris aures natam
Mater deferens beatam
Refert, quod sit baptizata,
Christo fide desponsata;

V. Odiens qui natae actus
Supra modum stupefactus
Viribus corporis mire
In hanc coepit desaevire.
2. Respondit Apollonia
Matri suae virgo pia
Procul pulso omni dolo:
Christum verum Deum colo,
V. Idola surda et muta
Licet fuerim secuta.
3. Ad Jovis filiam templum
Gentilibus in exemplum
Ducens pater, ut adoret
Jovem, monet, et imploret.
V. Martyr sancta fide functa
In cinerem vertit cuncta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hominibus tradens natam
Diris tunc abjudicatam
Virgis et flagellis caesam
Pater videbat illaesam.
2. Addens pater poenas poenis
Tortoribus mandat saevis,
Corpus natae laniari,
Cordis profanus amari.
3. Non defuit miserator
Sponsae suae liberator
Vulnera sanando pius.
Jesus Mariae filius.

Responsoria.

1. Caesar multas vocans gentes
Jussit linguam atque dentes
Evelli ab ejus ore
Satanae ardens furore;
V. Faculis mammae cremantur
Virginis, consequestrantur
Ferro oculi puellae
A capite mox tenellae,
Oleo, sulphure, sale
Tractat corpus triumphale.
2. Ave sectatrix quietis
Vocibus Dominum laetis
Laudabas sustinens graves
Poenas corporis insuaves;
V. Caesa pectinibus diris,
Virgo, a nefandis viris.
3. Infelicem fremens natam
Pater ferreis ligatam
Vinculis equis calcari
Mandat hanc et trucidari
Et sic trahi per plateas
Dicens: pro Christo pereas.
V. Tunc calce unus equorum
Patrem tangens praemissorum
Interfecit, qui beatae
Precibus revixit natae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pater, mox ut suscitatur,
Cum uxore baptizatur,
Cum natis et familia;
Sit Deo laus et gloria.
2. Rem audite inauditam,
Ad hanc castam margaritam
Loquebatur equus ille
Benedicendo pusillae.
3. Omnes gentes tunc per gyrum
Resuscitatum hunc virum
Prece audientes natae,
Fidei se dant beatae.

Responsoria.

1. Caesar Decius tunc isti
Virgini occurrens Christi
Digitos mandat praecidi
Manuum postque elidi
Manus, brachia et crura,
Vulnera infligens dura;
V. Odiens salutis actus
Rotas parit vir praetactus.
2. Percusso Decio morte
Talior praesidens sorte
Throno tunc imperiali,
Machinator omnis mali,
Plantas pedum clavis diris
Mandat perfodi virginis.
V. Illi sed adfuit pie
Natus virginis Mariae
Taliorem pro excessu
Puniens cum complicibus.

3. Viro saevo gehennali
Taliore tunc letali
Plaga fracto Numerarius
Imperabat nefarius,
Qui tres boves diros fecit
Fieri, in quos projecit
Virginem Christi ligatam
Ferventissimos, sed gratam
Sponsam sibi Jesus pie
Liberavit ipsa die.

V. Sancta martyre orante,
Omni populo adstante
Frigefacti boves isti
Non nocebant sponsae Christi.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Caesare morte prostrato
Virgo corde delicato
Sponsum suum coeli regem
Laudat veram tenens legem.

2. Angelus huic absque mora
Apparens sub ipsa hora
Passionis sanat piam
Virginem Apolloniam.

3. Poenis diris tunc devictis
Martyr Christi benedictis
Vocibus Christum laudabat,
Vox in coelis resonabat.

4. Egregiae rex Persarum
Virgini occurrens, clarum
Vultum ut est contemplatus,
Mox est lumine privatus.

5. Longissimis poenis fractam
Virginem ense praetactam
Absanor ut decollavit,
Christus Jesus coronavit.

Ad Benedictus.

A. Prostrata in loco mortis
Sponsa aeternalis sortis
Preces fudit pro devotis
Servulis viribus totis
Dicens: Meae passionis
Qui fecerit memoriam,
Proficiat hic in bonis,
Coeli videat gloriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ejus currite ad festa,
Corda qui habetis maesta,
Quae cunctorum consolatrix
Est et omnium imperatrix;
A Christo Jesu gratiam
Nam in suae hora mortis
Victrix obtinuit fortis.
Omnis ut exaudiatur
A Christo, qui hanc precatur.

Antiph. ms. Pragense XII A 9. saec. 15. A. — Brev. ms. Melitensium in Pedepontis Pragens. 8 anni 1398; add. saec. 15. B. — Brev. ms. S. Jacobi Brunensis 26. saec. 15. C.

In 1. Vesp. R. 11 Felix Apollonia A; Sola haec Apollonia B. — In 1. Noct. A 1, 4 suae fehlt A. — R 3, 1 Beata Apollonia habitu B. — R 1, 1 aurem A. — R 1, 7 und 8 fehlen B. — R 3, 5 Martyr instructa B. — In 2. Noct. R 2, 4 fervore AC. — R 2, 1 Aeternae sectatrix B. — R 2, 4 Poenas corporis. ABC; insuaves ergänzt, da sonst ausnahmslos der achtsilbige Vers gewahrt ist. — R 3, 1 Infelix fremens A. — R 3, 5 trahi fehlt B. — R 3, 6 verstellte Wortfolge B. — In 3. Noct. A 1, 4 fehlt. — R 1, 4 manuum pedum postque AB. — R 1, 8 vir infectus A. — R 2, 2 praesidens forte A. — R 2, 7 sq. pie Natus fehlen A. — R 3, 2 Talioro A. — R 3, 3 Numerianus B. — R 3, 13 Fervefacti A. — Ad Laudes A, 2 Absanora A; sine mora C. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp: Apolloniae virginis; ad Noct.: Orbis splendor per climata; ad Laudes ist in A ein Hymnus erwähnt, der mit „Laetare“ beginnt.

44. De sancta Apollonia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Adest dies laetitiae,
In qua ad thronum gloriae
Meritis fulgens benignis
Apollonia scandet insignis.

Ad Magnificat.

A. Laudemus Christum Dominum,
Quem genuit Maria,
Pro quo tormenta varia
Suffert Apollonia;
Ut post carnis interitum
Nostrum delens reatum
Nobis per ejus meritum
Regnum donet sacratum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Corde et ore pie
Christum laudare venite,
Qui Apolloniae
donavit gaudia vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Apollonia Deum
Laudemus admirabilem,
Qui sua gratia statum
Dedit ei laudabilem.

2. Apolloniae actio
Exstitit angelica,
Ejus nos deprecatio
Vehat ad regna coelica.

3. Cujus virtutum opera
Splendebant super sidera,
Salutis exercitia,
Quae in se gessit sedula.

Responsoria.

1. Tu hostium triumphatrix,
Vera Christi imitatrix,
Apollonia precatrix,
Sis pro nobis exoratrix;
V. Nam virtutum operatrix
Es et fidei amatrix.

2. Gaude tu Apollonia,
Martyr invictissima,
Per te nobis coeli via,
Puella castissima,
Sit aperta de praesenti
Prece tua praevia,
Nam servulo te petenti
Adjutrix es largissima.
V. In hac valle miseriae
Succurre nobis hodie.

3. Laus tibi Christe mirabilis,
Per quem triumphat sexus fragilis,
Cui contra hostis injuriam
Palmae donasti victoriam,
V. Gloria virtutis
tu es et verae salutis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudi, Apollonia,
Impetra coeli gaudia,
Memor sis te laudantium
Et pie invocantium.

2. Tu templum sancti spiritus,
Illustrata divinitus,
Christi martyr egregia,
Perduc nos ad coelestia.

3. Mortua est triumphalis,
Memoria immortalis,
Erue nos a cunctis malis,
Martyr Christi perennalis.

Responsoria.

1. Sancti spiritus unctio
Salutis unxit oleo
Te, o Apollonia,
Quae constans in supplicio
Coelesti desiderio
Fervebas semper pia.
V. Cunctis nunc lassis,
virgo clementissima, assis.

2. Haec spretis mundi lubricis
Congaudet cum hymnidicis
Angelorum choris,
Nullis parentum vitiis
Sed castis pudicitiis
Subornando thoris.
V. Gaudet bonis coelicis
Simul et magnificis.
3. Martyr Christi atque verna,
Pace gaudens sempiterna
Coelorum in patria,
Nobis obtine superna
Vitae simul et aeterna
Sanctorum consortia,
V. Translata ab exsilio
Dotata Dei filio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omni desiderio
Tendens ad coelestia
Perfruitur gaudio
In superna gloria.
2. Ejus exaltatio
Christus erat jugiter,
Cujus operatio
Crescebat salubriter.
3. Cumque Deum fortius
Corde haec dilexit
Ad coelos velocius
Christus eam vexit.

Responsoria.

1. Thesauro sui sanguinis
Margaritam comparavit,
Quam Christus, dator luminis,
Superis associavit.
V. Apollonia nobilis
Haec patitur immobilis.
2. Pro Christo suis dentibus
Privata a tortoribus
Salis simul cum oleo
Liquore ferventissimo
Mox adusta conspergitur
Et sic ad coelos graditur.
V. Levatis sursum oculis
Linguae carens officio
Aeternis gaudet poculis
Dei conregnans filio.
3. O tu invictissima
Martyr Jesu Christi,
Dulcis Apollonia,
Quae poenas vicisti,
Tibi devotos conserva
Famulos, Deo commenda.
V. Te precibus pulsamus
Devote exorantes,
Ad te nunc proclamamus
Et corde suspirantes.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Induta Apollonia
Virtutum pulchritudine
Perfruitur laetissima
Beatorum solamine.
2. De valle tristitiae
Regnum intrans laetitiae
Cum rege regnat gloriae
Apollonia hodie.
3. Ad Christum regem omnium
Apollonia veniens,
Culpas haec planat criminum
Precatrix indeficiens.
4. Sana medetur miseros
Nunc Christi invicta,
Curat simul pestiferos
Beatis nunc addicta.
5. Laus, honor, virtus, gloria
Regi sit saeculorum,
Cujus nunc Apollonia
Gaudens intravit chorum.

Ad Benedictus.

A. Virtutibus decorata
Apollonia beata
Sponsum suum nunc adivit;
Ibi gustat, quod sitivit,
Adornata serto caeli
Poena devicta crudeli.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Apolloniam nobilem
Christus exaltavit,
Ancillam suam humilem
Ad coelos elevavit
Digne immarcessibili
Serto hanc exornando
Et supernorum agmine
Clemens associando.

Brev. ms. Olomucense 155 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. B.

In 1. Vesp. ad Magn. 2 quem gessit A; 6 deleat reatum A, dolens reatum B. — In 1. Noct. **A** 1, 1 In sancta Apollonia AB. — **A** 2, 4 coelestia B. — **R** 1, 3 Apollonia pro nobis peccatoribus sis exoratrix B. — **R** 2, 4 sanctissima B. — **R** 2, 5 apte de praesenti vitae! B. — **R** 3, 1 Laus tibi Christe Deus A. — **R** 3, 3 hostis inimicitiam A. — In 2. Noct. **A** 1, 2 coeli fehlt B. — **A** 1, 4 fehlt A. — **A** 3, 4 fehlt A. — **R** 1, 6 Fruebaris semper A. — **R** 2, 3 nunc in pudicis A. — **A** 2, 4 pereundo vitiis A. — **A** 2, 5 castitatis pudicitiis B. — In 3. Noct. **A** 1, 4 sempiterna gratia A. — **A** 3, 1 Tunc quod corde A. — **R** 1, 4 Supernis AB. — **R** 1, 6 patratur A. — **R** 2, 5 spargitur A. — **R** 2, 5 in graditur B. — Ad Laudes **A** 3 fehlt B. — Ad Ben. 3 suum ut audivit A.

45. De sancto Arsacio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Hymnum cum grandiloquia
Cantet laude ecclesia
Gubernanti omnia
Arsacii ob merita.
2. Mediolanensium
Multarum clausa mentium
Hic lumine coelestium
Lustrat et Theodosium.
3. Primus post Ambrosium
Verbigenam fert Dominum,
Curam spernens hominum
Caracter fit credentium.
4. Gloriose credidit,
Dum fidem genti tradidit,
Quia virgo exstitit,
Quae Jesum Christum prodidit.
5. Suam hic substantiam
Ob fidei instantiam
Liquit, amans animam
Quaesivit Dei gratiam.

R. Gavisus est Ambrosius,
Quod credidit Arsacius,
Qui unxit hunc divinitus
Ut sit Christianissimus;
V. Arsacius plenus
divo spiritu confortatus.

Ad Magnificat.

A. Eo die Arsacius,
Quo coepit praedicare,
Verbum Dei divinitus
Salvifice narrare
Patrem suum attentius,
Dictum Eustorianum,
Matrem Laudinam legimus
Convertit et germanum,
Eustorium magnanimum
Ejusdem et uxorem,
Rimariam, et plurimum
Baptismatis per rorem
Qui insuper catholice
Ad fidem convertebant
Trecentos et in ordine
Bissextus attrahebant.

Ad Nunc dimittis.

A. Gaudet multum Ambrosius,
Quod credit Arsacius,
Qui grates flexis genibus
Reddit Deo humilius.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Solemnia Arsacii
hoc festo celebrantes
In laude Dei Domini
junge parsevereantes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gratia Arsacius
spiritus divini repletus
Immemor est vanae
artis et philosophiae.
2. Catholice praedicat
et Dei verbum enarrat
Inquiens Arsacius,
Christus de virgine natus.
3. Destructor vani
erroris Mediolani
Convertit plures
ad fidem hic civitates.

Responsoria.

1. Orat sanctus Ambrosius,
Quod firmetur Arsacius,
Per quem lustretur populus
Incredulus divinitus;
V. Curat errorum
Arsacius Mediolanum.
2. Dum fidem firmant Racius,
Timet Procax, Persuasius,
Ne laedat hos exercitus,
Educit mox securius.
V. Concludam thalamum,
cogitat Procax, beatorum.
3. Educti clausis januis,
Visis Christi miraculis
Reducti sunt sub clausulis,
Laus Deo sit in coelicis.
V. Angelus eduxit,
famulos sic Dei reduxit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic consedentes
clausi visa memorantes,
Quae, cum exirent,
patri Ambrosio narrent.
2. Procax facta horum
in somnis vidit sanctorum
Ac ostium clausum
reperit, misit ut sigillatum.
3. Tunc januam aperit
Procax et sanctos educit,
Qualiterque, cogitat,
cum honore ad domum remittat.

Responsoria.

1. Haec petit cum instantia,
Ut et fiat pedissequa
Matris, qui regit omnia
Nunc et in aeva saecula,
V. De virgine pura
crede et es effecta [secura].
2. Procax est factus credulus
Sanctorum atque cominus
Et lupus jugo subditus;
Hacc studuit Arsacius.
V. Animal indomitum
Arsacius facit subjectum.
3. Praesul tunc Vercellensium
Rogat sanctum Arsacium,
Ut a morbo saltantium
Curet hic suum populum.
V. Praesul Arsacium
perduxit sanctum ad domum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In virginis claustrum
perpetue locat patibulum
Adductum sanctus
Arsacius atque beatus.
2. Secus vallem, sua
uxor ubi est tumulata,
Arcam Eustorius
cum magis locat beatis.
3. Ambrosii aemulus
est a serpente detentus
Alterum usque diem,
impetrat Arsacius idem.

Responsoria.

1. Simplicianus praecipit,
Arsacius quod advenit,
Obviam illi currit,
Quem digna laude suscipit.
V. Narrat Ambrosius
mortem his flentibus illi.
2. Simplicianus humilis
Resignat praesulatum,
Tunc cleri in conciliis
Cernunt omnes beatum,
Arsacium concilium
Tunc creat in praelatum,
Canendo laudis canticum,
Confirmans confirmatum
V. Angelus cum aurea
super caput fulsit corona
Arsacii, Dei
cari servique dilecti.
3. Amavit eum Dominus,
Quem vocat celerius,
Ut praesul in coelestibus
Regnet juge Arsacius.
V. Statuit discessum
a terris ad coelos accessum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Arsacius moritur
spiritus sed ad coelos portatur.
2. Nullo tangente
resonant ibi quaevis campanae.
3. Coelesti flamma
incenditur omnis candela.
4. Corpus insigne
fertum Arsacii digne.
5. Sanctorum corpora
corpori tunc cedunt in tumba.

Ad Benedictus.

A. Plura miracula
de meritis sunt ibi facta
Quae Deus altissimus
fecit per hunc — — —.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Nunc in excelsis Domino
Laudes demus altissimo
Quod singula cum optimo
Concludat finis termino;
Det nobis hic solatium,
Scire coeli palatium,
Sanctum duxit Arsatium,
Sic nos post hoc exsilium.
Ora, Arsati optime,
Pro servis tis familiae,
Ut per te meritorie
Vivamus tecum coelice.

Brev. ms. Ilminense anni 1437. Clm. Monacens. 7391. — Der Text strotzt von Fehlern und Unmöglichkeiten; nur wenn wider Erwarten eine zweite Handschrift sich finden sollte, ist auf eine halbwegs befriedigende Entwirrung zu hoffen. — Von Hymnen gehören hierher In 1. Vesp.: Jucundemur melodia, zum Completorium erwähnt die Handschrift einen Hymnus: „Sancti Arsacii recolentes festa digna", ut supra in translatione, den ich aber nicht auffinden konnte.

46. De sancto Augustino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gratuletur omnis mundus,
Clara lux de tenebris,
Ab immundo venit mundus,
De profano celebris.
2. Augustinum dum de patre
Gentili Patricio
Deus vocat et a matre
Audita est oratio.
3. Annis puerilibus
Decursis in errore

Mox crevit in virtutibus
Et Domini timore.

4. Sollicitans Ambrosium
Mater Augustini,
Doctor doctorem optimum
Facit verbi divini.

5. Statim coepit fructum ferre
Scripturae clausa reserans
Et in fines orbis terrae
Fidem Christi praedicans.

Ad Magnificat.

A. O flos cleri principalis,
Dux et via exsulum,
Augustine, specialis
Lux et decor praesulum,
Tu vitae canonicae
Canon et decretum,
Nos, pater pie, respice,
Ad Christi duc secretum.

Super Nunc dimittis.

A. Turris David ascenditur,
Qua fides propugnatur,
Scala Jacob conscenditur,
In qua spes elevatur,
Columna ignis advenit,
Caritas inflammatur.
Gaudeat ecclesia,
Jam duplicat talenta
Fidelis servus in vita
Coelitus obtenta.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Verum lumen adoremus,
Christum regem Dominum,
Qui Augustinum lumen fecit
Ecclesiarum omnium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustinus respuit
Consilium impiorum,
Dum Manichaeos destruit
Et vias peccatorum.

2. Fortunato praedicat
Domini praecepta,
Quem ratione superat
Divinitus accepta.

3. Contrivit lima fidei
Dentes peccatorum,
Adversantes et ei
Ense necat verborum.

Responsoria.

1. Studens in liberalibus
Aetate juvenili
Augustinus artibus,
Mente quas subtili
Capit et sic proficit,
Ut stupeat natura,
Nam totum per se didicit,
Quod indit in scriptura.
V. Quis compar isti
fuerit, numquid meministi?

2. Augustinus presbyter
Hipponensis factus,
Coelestis regni monstrat iter
Igne divino tactus,
Scribit in ecclesia
Libros triginta mille,
Volumina innumera
Et componit ille;
V. Perquam famosus
mundo fit et operosus.

3. O lumen ecclesiae,
Beate Augustine,
Nobilis prosapiae
Doctor legis divinae,
Tu pie sine mora
Pro nobis Deum ora,
V. Augustine bone
pater et venerande patrone.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirificare voluit
Deus hunc beatum,
Ad mortem quando doluit
Curans inbaptizatum.

2. Mendaces ille destruit
Verbo veritatis,
Et fidem illis instruit
Sanctae trinitatis.

3. O quam admirabilis
Hic praesul et laudandus,
Qui assumptus est ab angelis
In coelis coronandus.

Responsoria.

1. Vitam apostolicam
Hic doctor renovavit
Describendo regulam,
In qua declaravit,
Vivere sub imperio
Caste sine proprio;
V. Ut docet iste pater,
sic debes vivere frater.

2. Multum renitens suscipit
Curam pastoralem,
In qua tantum proficit,
Ut miseris talem;
Virtus virtuti succedit,
Consurgit ad labores,
Docet, scribit, libros edit,
Sic honor mutat mores.
V. Hic flos doctorum,
fidei tuba, regula morum.

3. O martyr desiderio,
Nam pati petivisti
Multa neque gladio
Cujusquam tu cessisti,
Te necare cupiens
Donatus ira saevit,
Sed de te omnipotens
Melius decrevit.
V. Ut nos fulcires
saeva nec morte perires.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In tuo tabernaculo
Hic, Christe, habitavit,
Multiplici miraculo
In terris corruscavit.

2. Post coronam praesulis
Hujus temporalem
Pro suis, Christe, meritis
Das huic aeternalem.

3. Hic innocens manibus
Cor habens accensum,
Praedicat hominibus
Coeli docens ascensum.

Responsoria.

1. Consors apostolorum,
Corona martyrum,
Tu gemma confessorum,
Ornatus virginum,
Scientia tu Cherubim,
Vox coeli, lingua Christi,
Hodie a Seraphim
Assumi meruisti.
V. Augustine pie
Paulo par sic et Eliae.

2. Aquilina facie
Vidit Augustinus
Subtili mentis acie,
Quod Deus unus trinus,
Unus in essentia,
Trinus in personis,
Cuncta creans entia
Summae perfectionis.
V. Ne cessent esse,
qui singula servat in esse.

3. O pater, pauper spiritu
Sed dives in virtute,
In tuo, ora, transitu
Tu nostra pro salute;
Tuo sic provideas
Gregi, pastor bone,
Ut te sequentem videas
In merito coronae
V. Et tecum pone
finito carnis agone.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Augustinum induit
Dominus decore
Et sedem ejus posuit
In gloria et honore.

2. Laetus atque jubilans
Hic sanctus introivit
Domum, quam desiderans
In terra concupivit.

3. Praegustavit Domine
De rivo, sed sitivit,
Nunc pleno fruens flumine
Te torrente bibit.

4. Fratres benedicite
Beato Augustino,
Qui nos de mundi turbine
Tulit, de camino.

5. In excelso solio
Dominum de caelis
Laudemus de suffragio
Patroni fidelis.

Ad Benedictus.

A. O plena dies gaudio
In qua de mundi medio
Spiritus sancti armarium,
Patronus turbae pauperum
Gaudium intravit.
Nunc haurit pleno poculo,
Nunc claro videt oculo
Lumen indeficiens,
Vinum summe reficiens,
Quod prius praegustavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O per omnia laudabilis
Pater et patrone,
Toti mundo venerabilis,
Augustine bone,
Fruens cibo grandium
Habens omne gaudium,
De praesentia sponsi Christi,
A torrente voluptatis
Ebrius summae trinitatis,
Commenda Dei filio,
Quos hic in exsilio
Te sequi voluisti.

In translatione s. Augustini.

Ad Magnificat.

A. Multiplici miraculo
Deus gloriosum
Augustinum populo
Fecit et famosum,
Cum fertur de Sardinia
Locandus in Papia;
O pater, nostra gloria,
Custodi nos in via.

Brev. ms. Augustin. Brunens. V saec. 15. A. — Liber viaticus saec. 15. Cod. Archivii episcop. Secoviens. s. sign. B. — Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. C. — Antiph. ms. Oenipontanum 21 saec. $^{15}/_{16}$. D. — Brev. ms. Diessense saec. 15. Clm. Monac. 5546 a E. — Cod. S. Petri Salisburgens. a IV 42 saec. 15. F. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516 G. — Cod. S. Mariae ad arborem saec. 15. Cod. Sanctens. Reg. XVI ms. 2. H.

In 1. Vesp. **A** 2—5 fehlen G. — Super Nunc dim. A nur H. — Invit.: Exsultemus | Adorantes Dominum | Qui hodie ad Seraphim | Vocavit Augustinum. H; prosaisch B. — In 1. Noct. **R** 2, 9 Per quem famosus A. — In 3. Noct. **A** 1, 3 Dum multiplici A. — Ad Laudes **A** 1, 3 in fehlt A.

47. De sancto Augustino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sancte pater Augustine,
Nobis confer medicinae
Coelestis auxilium,
Ut ad hierarchiae trinae
Arcem tuae per doctrinae
Tendamus vestigium.

R. Salve, gemma sacerdotum,
Salve, decus praesulum,
Audi vota et devotum
Gregis tui populum,
A peccati labe lotum
Duc ad vitae speculum.

V. Doctor veri, ductor cleri,
Gregis tui sedulas

Audi preces, terge faeces
Peccati et nebulas.

Ad Magnificat.

A. Magnificet Dominum,
Ipsum patrem luminum,
Omnis creatura,
Qui per suum famulum
Fidum, sagum, sedulum
In sacra scriptura,
Nos dignatur pascere
Dans cibum in tempore
Tritici mensura.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultantes jubilemus
Deo, regi gloriae,
Augustini laudes demus
Devotas memoriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Augustinus, vir beatus,
Christi legem meditatus
Fructum dat justitiae
Instar ligni irrigati,
Rore coeli complantati
Secus aquas gratiae.

2. Constitutus super montem
Sion Christi praedicator,
Duxit vitam hic insontem
Verus fidei zelator.

3. Hic dum fidem tribularent
Multi et hanc impugnarent
Errorum fallacia,
Dentes contrivit eorum,
Molas frangens peccatorum
Dei fultus gratia.

Responsoria.

1. Deus, qui perpetua
Mundum ratione regit,
Sanctum sua gratia
Augustinum praeelegit,
Per quem in ecclesia
Plurima insignia
Magnaque peregit,

V. Hic est vas electionis,
In hunc benedictionis
Dei donum se collegit.

2. Augustinus mirifico
Puer pollens ingenio
Prudentia vigebat,
Dono Dei magnifico
Major majorum senio
Scientia crescebat;

V. Annorum aevo juvenis,
Animo vir, instar senis
Sensu senes vincebat.

3. Adolescens strenuus,
Professor conspicuus
Septemplicis sophiae,
Ejus in gymnasiis
Fulsit nactus studiis
Fastigium archiae;

V. Gloriose docuit,
Longe late claruit
Gemma philosophiae.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudivit invocantem
Hunc Deus justitiae
Consolando exsulantem
In valle miseriae,
Vultus sui lumine
Signando exsultantem.

2. Scuto bonae voluntatis
Tuae, Deus majestatis,
Sanctum tuum coronasti
Benedicens justo donis
Tuae benedictionis,
Quibus ipsum sublimasti
Et ditasti
Dextrae tuae donis.

3. Nomen tuum, Domine,
Mirabile probatur,
Quod tuo in homine
Miranda operatur,
Augustino tribuens
Gloriam et honorem,
Verbis ejus destruens
Tam hostem quam ultorem.

Responsoria.

1. Piae matris pia vota
Deus pius exaudivit,
Quae salutem nati tota
Flagrans mente concupivit;
V. Quem carne pepererat,
Mente parturivit,
Cui Deus non dederat
Dans, quod flens petivit.
2. Audit ille praedicantem
Praesulem Ambrosium,
Virum stupens elegantem
Verbis et egregium,
Gemit deflens se peccantem
Hactenus et impium.
V. Dei tactus gratia
Sacrum per eloquium
Mundana solatia
Respuit et gaudium.
3. Adhuc catechumenus,
Quo praecepit Dominus,
Ritu baptizatur,
Sacro plenus flamine
Toto mox conamine
In Christum mutatur.
V. Veterem jam penitus
Hominem exutus,
Mutatus divinitus
Novum est indutus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum pararent in obscuro
Peccatores jacula,
Zelo multis profuturo
Exarsit ut facula
Hic vir docens veritatem
Et confutans falsitatem,
Cujus vultus diligens
Vidit aequitatem.
2. O Dei vernaculum,
Cujus habitaculum
Intrans sine tabe
Corde, ore, opere
Sategit proficere
Et in Dei scandere
Montem sine labe.
3. Deus, tua in virtute
Certus sua de salute
Sanctus sic laetatur,
Signum sui praemii
Lapidis eximii
Cui corona datur.

Responsoria.

1. In divino opere
Sategit proficere
Ad culmen sanctitatis,
Fortis athleta Dei,
Fortis tiro fidei
Et doctor veritatis.
V. Cunctas per dioeceses
Exstirpavit haereses,
Radices falsitatis.
2. Vitae vernans sanctitate,
Verbi fulgens veritate
Ad cathedram attollitur,
Praesulatus dignitatem
Decorans per sanctitatem,
Pastor bonus cognoscitur.
V. Pascens gregem, ut per legem
Hunc ad regem
Christum perducat, nititur.
3. Decurso mundi stadio
Nunc fruens coeli bravio,
O Doctor veritatis,
Expleto hoc exsilio
Fac nos frui palatio
Coelorum cum beatis,
V. Innitentes vestigio
Tuo aeternae radio
Conjunge claritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Collaudantes Augustinum
Laudes demus sedulas,
Qui ut sidus matutinum
Fulsit inter nebulas.
2. Ab augendo recte dictus
Augustinus creditur,
Dextra Dei benedictus
Auctus non minuitur.

3. Auctus Dei gratia
Crevit in immensum,
Plenus sapientia
Carnis vicit sensum.

4. Grandis factus grandium
Cibo est cibatus
Et mutari nescium
In ipsum mutatus.

5. Doctor veri, ductor cleri,
Norma aequitatis,
Nos post fatum duc ad statum
Summae caritatis.

Ad Benedictus.

A. Iste Dei famulus
Prudens et fidelis
Directis feliciter
Hujus vitae velis
Intravit in gaudium
Domini in caelis,
Benedictus Dominus
Deus Israelis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Augustine, disciplinae
Norma, clericorum
Institutor, persecutor
Pervigil errorum,
Sectae vanae et vesanae
Fac vitare chorum
Tuum gregem et ad regem
Perduc angelorum.

Antiph. ms. Sanctense s. sign. saec. 13. add. saec. 14. — Hymnus: Exsultet aula coelica.

48. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jubiletur orbis gyrus
Amoena fundens cantica,
Cum de throno fulgens kyrus,
Propinans dona coelica,
Rosam sibi desponsavit,
Quam in monte coronavit
Aureo antidoto.

2. Aureo splendore
Poma legit punica,
Bysseo decore
Sponso tulit unica,
Quae in sinu redolebant
Et unguenta excellebant
Virtutum ex pomerio.

3. Haec in prima juventute
Castitatis
Florem foverat,
Gaudens serena virtute
Puritatis
Rivum noverat.

4. Odor aromaticus
Ore respirabat,
Amor nardi pisticus
Corda inflammabat,
Vultus lunaris
Mundo solaris
Paganismo floruit.

5. Nata de stirpe gentilica
Fidei oleum sumpserat,
Ardens lampade angelica
Thesaurum sponsi dilexerat,
In gazophylacio
Fundens spem cum pretio.

R. O sol eclipsim nesciens,
Castitate figuraris,
Tu rivus indeficiens,
Caritate designaris,
Pincerna favum tribuens
Mundo demonstraris,
Nectar divinum largiens
Aegris adaptaris.

V. *Adstitit regina a dexteris tuis in vestitu deaurate circumdata varietate.*

Ad Magnificat.

A. Rosa de spinis floruit
Cinnamomum germinando,

Erroris umbram abluit
Stolam sponso propinando,
Virtutis veste claruit
Simulacra respuendo,
Cancellos trinos posuit
Trinitatem contestando.
Salomonis thronus
te signavit,
Solus chorus solis
te beavit
Corona patientiae
Manu sapientiae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus hymnizantes
Festum rite venerantes,
Quo beata Barbara
Regnat super aethera.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo rore irrigata
Fidei rivum hauserat,
Coram agno baptizata
Errorem patris spreverat.
2. In divis oraculis
Corpus maceravit
Et immensis miraculis
Vita corruscavit.
3. Rationis eloquentia
Verbum patris obumbrabat,
Salomonis sapientia
Cor duratum fulminabat.

Responsoria.

1. Germen justum non adustum
Terram siccam irroravit,
Spinas binas non divinas
Rosa prosa exstirpavit,
Dans muscatum praeamatum
Ex amoris stipite,
Dicens patri nec non praesidi:
Ex hoc fonte bibite.

V. Venite jucundanter,
Credite confidenter,
Hic est salus gentium.

2. In furore non amore
Tumor patris tonuit,
Hanc acerbis nimis verbis
Apostatae monuit,
Sed a sponso subarrhata,
Scuto morum praearmata
Artus partus renuit.

V. Ex mente columbina
Fluit lex divina
Memorem patri generans.

3. Nocturna tempestate
Lux in nube claruit,
Amoena suavitate
Cherubim apparuit.
Puellam divinis
In caminis
Flamma confortavit,
Quam pater flagellis
Non tenellis
Dire cruciavit.

V. Malleo et incude
Cordis petram humectavit,
Fundamenta lucide
Margaritis fabricavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In decore et fulgore
Praeses admiratur,
A furore genitoris
Nympha praesentatur.
2. Suasit praeses fide deses
Hoc Falernum
Ut amaret et mutaret
Cor paternum,
Ne corpus ferris caederet.
3. Beata refutabat
Verba et probabat
Deum solum esse,
In cujus messe
Gentiles non existerent.

Responsoria.

1. Auriga voluptatum
Ducens currum inquinatum
Rosam fecit macerari,

Nervos tauris prorogari
Et lucernis concremari,
Post hoc dari ergastulo.

V. Auram bibit tunc amaram,
Mentem vexit haec avaram
Legendo pira coelica.

2. Radix medicinae
Medelam rosae fluxerat,
Mane repentine
Cum ad tribunal pergerat,
Patrem angelorum
Cum argumentis affirmavit,
Qui unguentis coelorum
Hanc odore satiavit;
Quod praeses diis signavit
Hoc sacris improbavit.

V. Rosa mitis
Goliam excaecavit,
Verbi vitis
Scripturis abundavit.

3. Bos mugire et rugire
Cepit cum fulgore
Cordis et dolore
Trâdens puellam
Mundi stellam
In carne lacera
Mamillis spoliari
Et tormentis flagellari
Vestimentis denudari
Et post ad locum
Patri notum
Ense decollari.

V. In claro bysso tegitur,
Cum sponsus imploratur,
Conductu luctu vehitur,
A patre decollatur.

In 3. Nocturno

Antiphonae.

1. Aurora turrem scandidit
A patre cursitando,
Amoena verba pandidit
Christum invocando.

2. Rex acumen inclinavit
Illaesa permanente,
Post ad locum ambulavit
Patre nesciente.

3. Ex ore pastor
vernam publicavit
Pro quo oves rex prostravit,
Ut artem arte vinceret.

Responsoria.

1. Hamo delicato
Unicornum per nocturnum
Caste attemptavit,
Horto paleato
Per odorem cordis florem
Sponsum agitavit,
Qui cum honore et decore
Ad coenam agni veram
Sponsam invitavit.

V. Ach, pincerna, da Falerna,
Ad tabernam te lucernam
Hospes collocavit.

2. Ex nube fulmen jacuit
Jove corruscante,
Et Kain vilis tangitur
Igne comburente,
Samsonis caput cingitur
Poena gehennali,
Susanna mitis pungitur
Vultu virginali,
In throno serto cingitur
Flore festivali.

V. David Sebad. decollavit
Abysai Sunamitem
Adamavit.

3. Nardus temperantiae,
Lecythum fundens gratiae,
Rosa patientiae,
Amicta solis facie,
Nutrimentum castitatis,
Firmamentum Sanctitatis,
Harmonia purpuratis
Et sophia trinitatis,
Squammas cordis ablue,
Ramos morum insere,
Hospitia tu mundare,
Ut corpus Christi habitare
In nobis possit ad extremum;
Da gaudia nunc et in aevum.

V. Juniperus amoris
Christum fructu satiasti,
Paradisus dulcoris
Voluptatem procreasti.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Rubra veste claruit
Virgo gratiosa,
Testa patris aruit
Felle tumorosa.

2. In agone petivisti
Dona implorantibus,
Corpus Jesu Christi
Corde te amantibus;

3. Cum rerum abundantia
Vitae sanitatem
Et frugum opulentia
Amorum honestatem.

4. Et ut nullus veste nudus
Condemnetur neque spolietur,
Qui recordatur et miratur
De tuis diris verberibus.

5. Factor sponsam consolatur,
Verbis mitis hanc affatur:
Veni, dilecta, praelecta,
Verba tua sunt perfecta.

In 2. Vesperis.

R. Ave mente seraphina
Medelam aegris tribuens,
Amoris adamantina
Corda petrosa molliens,
Ebur candens castitate,
Margarita puritate,
Ut regem digne invitares
Et amanter pertractares,
Cinnamomo, cardamomo
Escas condidisti,
Cum muscatis praeamatis
Nectar miscuisti
Cordis ex cellario.

V. Cum amoenis symphoniis
Et divinis harmoniis
Mensae delicias
Sponso tribuisti.

Ad Magnificat.

A. Coeli jubar corruscavit
Sponsam mite conducendo,
Quam in throno coronavit
Matri suae committendo;
Coram agno, patre magno
Lucis hymnizando,
Impetrare et rogare
Fontem largiendo,
Ut de rivis fontis vivis
Possimus inebriari.
Et aeternis sine guerris
Sertis coronari.

Antiph. ms. Raigradense $\frac{F}{K}$ I α 1. anni 1325. — In 2. Noct. R 2, 5 sub arratam Hs. — In 3. Noct. A 1, 1 u. 3. Ich weifs nicht, ob ich Gelehrten à la Misset zur Beruhigung anführen mufs, dafs ich die klassischen Verbalformen hier, wie oben R 2, 4 geschehen, bewundert und — nicht geändert habe? — R 2, 9 ringitur Hs. — Eine Antiphon ad Benedictus fehlt.

49. De sancta Barbara.

In 1. Vesperis.

R O amica pudica
Dei sancta Barbara,
Roga Christum sacrum
Ex virgine Maria natum,
Ut nostrorum delictorum
Cuncta purget crimina,

V. Ut sanctorum angelorum
Largiatur consortia.

Ad Magnificat.

O felix martyrium,
Barbara quod pertulit,
Carnis per supplicium
Cum se gratis obtulit

Deo sacrificium,
Quam pater interimit
Ducis ob imperium,
Ideoque meruit
Sempiternum gaudium
Magnificans Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum omnium,
Cum quo sancta Barbara
Per sacrum martyrium
Regnat super aethera,
Adoremus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beata virgo Barbara,
Quae non sedit pestifera
Malignorum in cathedra,
Sed renuit consilia
Impiorum et numina.
2. Dixit populus insanus,
Fallax, mendax et profanus:
Sacrilegam comprimamus,
Quia Deus ejus vanus
Ac in eo non est salus.
3. Cum te, Deus, invocarem,
Me audisti, dum clamarem
In tormentis ac rogarem
Et te sponsum adamarem,
Certe nunquam refutarem.

Responsoria.

1. Virgineo flore
vernans roseoque decore
Barbara fervore
mentis sanctoque pudore
V. Dilexit Christum
mundum contempsit et istum.
2. Verbis tristatur
genitoris et haec sibi fatur:
Tolle tuum velle
dicendo pudenda puellae,
V. Nolo virum capere,
magis opto casta manere.
3. Quendam magnatem,
pater inquit ei, locupletem,
Insignem juvenem
te desponsare volentem,
V. Accipe, nata, virum
te digna conjuge dignum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Deus ineffabilis,
Coelo terrae laudabilis,
Qui malis es terribilis
In sanctisque mirabilis,
Esto mihi placabilis.
2. Confidens Deo Barbara
Lictorum spernit aspera
Tormenta, saeva verbera,
Ut conscendat ad supera
Victrix et martyr aethera.
3. Virtus tua, Jesu Christe,
Rex aeternae gloriae,
Mihi praestet idolatras
Me vexantes vincere,
Tu scis enim, quod sum nupta
Tibi casto corpore,
Et conservo tibi fidem
Corde, ore, opere.

Responsoria.

1. Unde pater patriam
proficiscitur in peregrinam,
Cujus erat turris
Celsis in condita muris,
V. Quamvis sit binis
cito consummanda fenestris.
2. Cunctis mercedes
operantibus atque labores
Solvit et hortatur
omnes miniumque precatur
V. Ut sit opus factum
cum venerit atque peractum.
3. Qua virgo clausa
nec pergere deforis ausa,
Arte Dei fulta,
digitis cruce marmore sculpta,
V. Assiduis stabat
Dominum precibusque roga-
bat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Canticum laetitiae
Cantent omnes populi
Rectoresque ecclesiae
Laudent nomen Domini
Festum quoque Barbarae
Ejusque martyrii
Celebrantes hodie,
De quo gaudent angeli.

2. Confundantur adorantes
Propria sculptilia,
Erubescant venerantes
Simulacra vacua,
Conturbentur operantes
Idola fictilia,
Quae subintrant proferentes
Daemones mendacia.

3. Nota fecit Dominus
Divina mirabilia
In conspectu gentium;
Simplex Dei agnicula
Regum infidelium
Superavit proelia,
Per sanctum paraclitum
Operantem talia.

Responsoria.

1. Piscinam lavacri
struxit ei Barbara sacri,
Quo baptizavit
sese et purificavit
V. In patris et geniti
communione spiritus almi.
2. Cumque pater rediit
cur, nata, Dioscorus inquit,
Jussisti vetitas
fieri tres turre fenestras?
V. Namque Deus trinus
tribus significatur et unus.
3. Hunc qui detexit,
illum cito cum maledixit
Barbara pastorem,
sumpsit lapidisque rigorem
V. Illius mutata
pecus speciemque locustae.

Ad Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnante Maximiano,
Principante Marciano
Fit saeva persecutio
Et sanguinis effusio
In Christiano populo.

2. Erat solis civitas
Versus orientem,
Qua vigebat falsitas
Prava inter gentem,
Quibus inest feritas
Sanctos persequentem.

3. Hac urbe Dioscorus,
Vir nobilis et potens
Morabatur, subditus
Tamquam servus humilis
Repletus daemonibus
Et manufactis idolis.

4. Hic habebat filiam
Gratam Deo, Barbaram,
Turri quam incluserat
Propter elegantiam
Vultus ac statuerat
Eidem custodiam.

5. Virgo Deum exorabat,
Tota mente quem amabat,
Orationi vacabat,
Diu, noctu nec cessabat.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus,
Agnus sine macula,
Quem ex totis viribus
Dilexit agnicula,
Actu, vita, moribus
Sancta, virgo Barbara.
Cum plena daemonibus
Exsecratur idola
Immundosque spiritus
Ducentes ad tartara,
Hanc pater Dioscorus
Falsa colens numina,
Ferus, nequam, barbarus
Manu truncat propria;

Felix cujus spiritus
Transit super aethera,
Ubi vivit coelitus
Cum Deo per saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Domini
Potentiam mirabilem,
Qui dat in sexu fragili
Victoriam laudabilem;
Nam per beatam Barbaram
Infideles populi
Linquentes idolatriam
Conversi sunt innumeri
Ad fidei constantiam;
Qui cum palma martyrii
Intravit Dei gloriam
Habens in morte parili
Julianam consociam.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20. saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae. 1256. saec. 15. B.

In 1. Vesp. R fehlt B; R, 7 Ut nobis A. — In 1. Noct. A 1, 4 et munera B. — R 1, 5 Dixit Christum B. — R 2, 1 Verbis instatur B. — In 2. Noct. A 2, 4 superna A. — R 1, 6 Cito consummare AB. — In 3. Noct. A 1, 2 Domino cantant AB. — A 1, 5 Festum Barbarae A; festumque Barbarae B. — Ad Laudes A 4, 6 Ei AB. — In 2. Vesp. ad. Mag. 4 Laudabilem victoriam AB; 12 parili fehlt AB; 13 sociam A, consortiam B. — Zum Officium der Hymnus: Pange lingua gloriosae.

50. De sancto Bartholomaeo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Rex perennis gloriae,
Qui sceptrum victoriae
Insigni apostolo
Dedisti Bartholomaeo,
Dum mundum coepit colere
Verbi tui vomere,
Ob cujus praeclara merita
Tua nos ducat gratia,
Ubi vitae pocula
Bibemus per saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum Christum,
Sicut dignum est, adoremus,
Cujus honore sanctum
Bartholomaeum veneremur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dona Dei caeli
dum narrat voce fideli,
In finem mundi
sonus exit Bartholomaei.

2. Vir mundi cordis
simul intrat delubra sordis,
Indii turbantur,
quia daemonum ora ligantur.

3. Dum nutu Domini
manet in specie peregrini,
Templis jam mutis
claret per signa salutis,

Responsoria.

1. Beatus Bartholomaeus,
Orientis ingens decus,
Ut Indiam ingressus est,
In tenebrarum patria
Fulsit ut lux clarissima.
V. Jam medium sidus chori
Cum ipse sit duodeni.

2. Dum miseros hos responsis
Deluderet fallax hostis,
Ad ingressum apostoli
Muta fit vox oraculi;
V. Quia lucis ad tenebras
Nulla manet societas.

3. Quam accepta fuit Deo
Justi hujus oratio,

Qua, dum hostis se incendi
Per os clamat pseusticii,
Pulsus linquit plasma Dei.
V. Multum enim assidua
Valet oratio munda.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Divinae legis
doctorem filia regis
Agnoscit, vita
per eum meliore potita.
2. Sospite rex plaudit
nata, fert munus et audit,
Ditandus Christo
quod munere non eget isto.
3. Vox nova sermonis
simul est audita colonis,
Noscere verba fidem
cupiunt, amor omnibus idem.

Responsoria.

1. Jam precibus lunatica
Curata regis filia,
Bartholomaeus munera
Sprevit in Christo tenera,
V. Diligens Christi mandatum
Super aurum et topasion.
2. Doctor verus ait turbae,
Deum verum cognoscite;
Si salvi esse cupitis,
Simulacra conteratis.
V. *Quoniam omnes dii gentium daemonia, Dominus autem coelos fecit.*
3. Cum oraret apostolus,
Splendens effulsit angelus,
Sculpens sanctae crucis signum,
Credentibus adorandum.
V. Vobis, inquit, remedium
Hoc salutis dabit signum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam miser ille deus,
quem cogit Bartholomaeus,
Ne sibi thus detur
clamans sua vincla fatetur.
2. Idola dum frangit,
delusa, quam metus angit,
Laudat turba Deum
Credens per Bartholomaeum.
3. Virtus quanta Dei
Micuit prece Bartholomaei,
Qua sunt salvati
Morbo quocumque gravati.

Responsoria.

1. Ingens exemplum fidei
Credentes admiramini,
Christi sumit ut baptisma,
Rex deponit diadema.
V. *Et nunc reges intelligite, erudimini qui judicatis terram.*
2. De praeclara fide fratris
Indignatus rex Astrages
Apostolum jubet caedi,
Confitentem nomen Christi,
V. *Considerat peccator justum et quaerit mortificare eum.*
3. O militis praedicanda
Fides, virtus et gloria,
Qui vivens decoriatus,
Et capite tandem caesus,
Jam victima munda factus,
Coelos scandit laureatus.
V. Hujus, Christe, per merita
Ab occultis nos emunda.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Stans decus indutus
virtutum Bartholomaeus,
Non timet Astragi
coelitus acta loqui.
2. Jussu fracta meo
sunt idola daemone victo,
Plebs cum laetitia
Serviat ut Domino.
3. Dum minui nequeat,
quem metu mundus adorat,
Dum tua, rex, minuo
Numina, crede meo.

4. Hinc furit ad poenam
rex turpem quippe ruinam
Numen non noscit,
Quod miser ipse colit.

5. Sic athleta Dei
donatus laude trophaei,
Quem docet orbe coli,
laudet in arce poli.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 20 saec. 15. A. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae. 1258 saec. 15. B. — Brev. ms. Meldense saec. 15. Cod. Parisien. 1054. C. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1502. D. — In C nur die RR. poetisch. — In 1. Noct. R 3, 4 clamat saeviendi ABD. — In 3. Noct. A 1, 1 Nam miser ille D. — R 3, 7 sq. Cujus nostri per merita | Ab occultis Christe munda. C.

51. De s. Berchtoldo Garstensi.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ad nova festa Dei
praesentis honore diei
A foedis lota
concurrunt aurea vota.

R. O dux praeclare,
fac ad portum remigrare
Fluctivagos mundi,
cum sis exemplar eundi.
Nosque, tuam partem,
transpone salutis ad arcem;

V. Junge scholis Christi,
rector quibus ipse fuisti.

Ad Magnificat.

Laudibus insignis,
meritis clarissime dignis,
Par confessorum,
dulcis mixtura bonorum,
Da prece servorum
votis, Perchtolde, tuorum
Saecula plena bonis,
coelestibus aurea donis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sors dedit aeterna
Perchtoldo jura superna,
Plebs cognata choris
ad opus consurgit honoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iste beatus vir
est divinitus quasi lignum,
Quod fructum profert
aeterno germine dignum.

2. Hic Domino placuit
per gaudia juncta timori,
Quae contrarietas
divino servit honori.

3. Cujus, Christi, caput
tua gloria vexit ad astra,
Da per eum membris
vitae solemnia castra.

4. Eja, sancte pater,
quam vera pace quiescis,
In spe dispositus
Domini marcescere nescis.

5. Adstabat mane
Domino Perchtoldus, at ille
Sero refudit ei
coelorum praemia mille.

6. Te, pater alme, beat
aeterni laurea floris
Nobiscum partire tui
diadema decoris.

Responsoria.

1. Hic Domini servus
districto calle viarum
Transiit ut cervus
ad fontes currit aquarum

V. Nam sitiit rivum
coelesti nectare vivum.

2. O dignum dignis,
o nullo turbine victum,
Qui manibus mundi
retinentem liquit amictum,

V. Ne possit nimium
legis dissolvere dictum.

3. Justitiae cursum
coelorum limite sursum

Sanctus adimplevit
ubi pacis in orbe quievit
V. Et patriae laetam
celebrat sine fine dietam.
4. Quam carus Christi,
Perchtolde, miles fuisti
Qui faciens mundi
fallentis pectora tundi
Militiae zonam
non solvis adusque coronam.
V. Fac ita pugnare,
quos te cognoscis amare.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justus, qui loquitur
verum de corde fideli
Absque doli maculis,
intrat solatia caeli.
2. Hic non accepit
animan sub pondere vano
Sed meritis gravidam
virtutum robore sano.
3. In virtute tua
sanctus laetabitur iste,
Quem tua praevenit
dulcis benedictio, Christe.
4. In Dominum justus
quoniam sua vota reclinat,
Ille sibi sine defectu
bona summa propinat.
5. Te decet omnis honor,
rex dives in arce polorum,
Qui fidei servum
sociis adscribis eorum.
6. Cum Dominus fuerit
judex in mente profunda,
Serva nos, Perchtolde, tuos
a morte secunda.

Responsoria.

1. Sanctus Perchtoldus
subiit quasi Martha laborem,
Praedulcem tamen ejus agens
in corde sororem;
V. Contemplando bibit
verbi coelestis amorem.
2. In terris velut in coelis
pia mens habitabat,
Justus enim patriae meritis
in carne vacabat,
V. Coelitus assumi
dignus quasi virgula fumi.
3. De nebulis stellaque clarens
de luce novella
Emicat expresse,
Perchtoldus creditur esse,
V. Fama jucundus
et ab omni pulvere mundus.
4. Pastor praedigne,
pater o Perchtolde benigne,
Transfer ab errore
famulos illoque tenore
Justitiae serva,
quo simus grata caterva;
V. Fac nos aequales
Domini fervore sodales.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Gaudia sanctorum
latissima, nescia finis,
Flore sub aeterno
nullis damnanda pruinis,
Jam, pater, intrasti;
fac nos procul esse ruinis.

Responsoria.

1. Justum describunt
titulis miracula clara,
Corde stupenda nimis,
novitas origine rara;
V. Lusit in electo
de coelis gratia cara.
2. Corporis in cella
radians purissima stella
Frondibus elisum
dat claro sidere visum,
V. Liberat obsessos,
curat languore repressos.

8. Crevit in ecclesiae
pelagus sanctissima stilla,
Nam sacra post carnem
plus est operata favilla;
V. Sic Deus exaltat
servos de morte pusilla.
4. Post habitum carnis
post reddita terrea jura
Induit aeternis
Perchtoldum coelica cura
Ipse sic auxilio
nobis in morte futura.
V. Ne nos involvat
Domini sententia dura.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Jam velut aurora
consurgens luce decora
Progreditur justus
operum candore venustus.
2. Sub radiis laxis
jam volvitur aureus axis
Coelica per dona
justi fulgente corona.
3. Ecce viam pandis,
per quam, pater inclite, scandis
Ad lumen verum
supremo jure dierum.
4. In nobis aestum
domans, Perchtolde, molestum
Per ventum roris
medium depone caloris.
5. Alme pater, sero
stans coram judice vero
Perpetuae morti
nos subtrahe robore forti.

Ad Benedictus.

A. Gaudet in caelis
animarum turba fidelis
Laude Dei plena
tanto concive serena,
Cujus honore David
cornu sublime paravit
Per bona virtutis
et munera vera salutis.

In 2. Vesperis.

R. O nova Jerusalem,
Domini structura superna,
Quae non admittis
Babylonis jura veterna,
In te Berchtoldus
paradisi tempora verna
Securus celebrat,
qui nos pietate paterna
Dirigat in fine
tamquam praeclara lucerna.
V. Ne trahat errantes
mortis tenebrosa caterva
Nobis prodesse
digneris ad omne necesse.

Ad Magnificat.

A. O pater, o rector
coelesti dives honore
Quem primi colimus,
de primo cordis amore
Nos tibi deferimus
jam corda repleta pavore.

Cod. Mellicensis 617 saec. 15. — Die zu diesem Officium gehörigen Hymnen vgl. Analecta Hymnica IV, 204 sqq.

52. De s. Bernhardino Senensi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Torrentem sapientiae
Sanctae vir conscientiae,
Beatus Bernhardinus,
In via bibit praedicans,
Legem et factis operans,
Jesu praeco divinus.

2. Escam dedit timentibus
Se miserator Dominus.
Et clemens ipse Deus,
Dum canctis venerabile
Hic sanctum et terribile
Praedicat nomen ejus.

3. Disponit absque vitio
Sermones in judicio,
Cujus erat paratum
Sperare cor in Domino,
Dum luci sine termino
Se totum offert gratum.

4. Hic puer Deum coluit
Et adolescens timuit
Et senex adamavit,
Et corde, ore, opere
Omni loco et tempore
Jesu nomen laudavit.

5. Urbes et castra circuit
Et praedicando docuit
Laudare Deum gentes,
Cujus misericordia
Est confirmata gratia
Super nos poenitentes.

Ad Magnificat.

A. Nomen tuum hominibus
Manifestavi, pater,
Coelorum quod agminibus
Salutis est caracter,
In te nunc felix exitus
Exultet, lumen luminum,
Magnificet ut penitus
Anima mea Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Praedicatorem Domini
Devote collaudemus,
Cujus flectentes nomini
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex alto datus homini
Sanctus hic est clementer,
Cujus in lege Domini
Voluntas fuit semper.

2. Tener aetate prendidit
Salutis disciplinam,
Nec viam justam perdidit
Iram timens divinam.

3. Rex militum victoria
Illius fit susceptor,
Exaltans caput gloria
Assiduus protector.

Responsoria.

1. Vergente mundi vespere
Deus nos visitavit,
Magno donavit munere,
Dum sanctum hunc legavit,
Humanum novo sidere
Genus illuminavit.

V. Sena praeclarum genere
Atque virtutis opere
Sublimem procreavit.

2. Remansit hic infantulus
Unicus absque matre,
Septem agens puerulus
Annos fit absque patre,
Cum linquitur pauperculus
Nutrici timoratae.

V. Orationi sedulus
Se tunc dat Christi servulus
Matri intemeratae.

3. Docendus puer traditur
Humanae disciplinae,
Qui gratia perficitur
Melioris doctrinae,
Hic dum praecepta sequitur
Sacrae legis divinae.

V. Ut ratione utitur,
Virtutem mox amplectitur,
Qua felix fit in fine.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Linguam fantem mendacium
Cogit ad veritatem
Et cor grave loquacium,
Ut linquat vanitatem

2. Fidelis praeco clamitat,
Quod Deo non est dignus
Nec juxta ipsum habitat
Injustus et malignus.

3. Voce Jesus amabile
Praedicavit sincera,
Quod nomen est mirabile
In universa terra.

Responsoria.

1. Suspirat ante virginem
Orationum studio
Devote genu flectens,
Mane ejus imaginem
Solus sine fastidio
Frequentat adolescens.
V. Tobia si rubiginem
Sentiret carnis dubio
Explorat gressu sequens.
2. Hic peste laborantibus
Se praebet in servitium
Exercens pietatem.
Et cunctis aegrotantibus
Se sponte dat propitium
Amplexus caritatem.
V. Exemplum dat spectantibus,
Dum fugit omne vitium
Et facit bonitatem.
3. Ostensam sibi coelitus
Francisci patris regulam
Devotus vir intravit,
Mundum relinquens penitus,
Divitias tuniculam
Et cordulam putavit.
V. Laetus mente divinitus
Vitam agit pauperculam,
Qui Deo se dicavit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Odit vana spectacula
Zelator hic bonorum
Et vitam sine macula
Ingreditur minorum.
2. Gustet verbi dulcedinem
Perquam justus et reus,
Dierum longitudinem
Tribuit ei Deus.
3. Ut nobis sancti gloriam
Cuncti participemus,
Sanctam ejus historiam
Mundo corde cantemus.

Responsoria.

1. Summi regis conductus vinea,
Haec Bernhardinus calcans terrea,
Vinum purum a molle ferrea
Intrat loca coeli siderea.
V. Arta diu vita functus,
Vitae fuit morte junctus.
2. Christi fideles pabulo
Praeco salutis satiat,
Monet mentem famelicam,
A lege ne deficiat,
Iter pandit ad gloriam
Et vitae viam ampliat.
V. Pro caritatis copia
Pauper abscessit patria
Gregem gregi substituens,
Quos hic ditat inopia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Ecce coram principibus
Et Israel et gentibus
Ut vas electionis
Portavit nomen Domini,
Sub quo fit salus homini
Supernae regionis.
2. Ab universo populo
In loco foris patulo
Desuper praedicantem
Signum de coelo noscitur,
Fulgere stellam cernitur
Clara luce micantem.
3. Totis hic Deum sitiens
Conatibus et cupiens
Salutem viatorum,
Paratis mandat imbribus,
Ut gratum tempus auribus
Concedant auditorum.
4. Vidit nutricis spiritum
Absens per mortis transitum
Ad coelum evocari,
Turbam tunc stupens hominum,
Ut benedicant Dominum,
Non tardat exhortari.

5. Sena laudare studeat
Et Aquila non taceat
A laude conditoris,
Quae urbes vir propheticus
Ornat, hic praeco coelicus
In laudem salvatoris.

Ad Benedictus.

A. Hic vir despiciens
mundum et terrena triumphans
Divitias coelo
condidit ore manu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Bernhardine pater,
saecli contemptor honorum,
Humanae speculum,
vitae, nova planta minorum,
Sorte tuis precibus
fac nos gaudere bonorum.

Brev. ms. Franciscan. Graecens. T 12° 2. saec. 15. A. — Diurn. Francisc. saec. 15. Cod. Pragens. VII H 8. B.

In 1. Vesp. **A** 3, 5 Dum laetissime A. — In 1. Noct. **A** 2, 1 prehendit A. — **A** 3, 2 suscepta A. — In 2. Vesp. ad Magnificat hat A die Antiphon: O splendor pudicitiae etc. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Lux ex Olympo prodiens; ad Laudes: O Sena vetus civitas.

53. De sancto Bernwardo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Bernwardus, pontifex in Hildeshem,
Ad coelestem scandit Jerusalem,
Videt regem coeli in decore,
De cujus hic languebat amore.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad laudem solis veri
Bernwardus nos invitat,
Qui cum civibus caeli
Exsultando jubilat.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum ferens vitae fructum
Intra hortum ecclesiae,
Bernwardus trahens ortum
De Saxonum progenie.

2. Bonae puer indolis,
Quo se declinavit,
Saporem dat generis,
A quo pullulavit.

3. Edoctus in studiis
Bene philosophicis
Pascitur in liliis
Sacris theologicis.

Responsoria.

1. Radix, ex qua Bernwardus floruit,
Generosa et nobilis fuit,
Fulget plus ejus vitae bonitas,
Quam stirpis dignitas.

V. Tamquam matutina
stella resplenduit
Ex fide divina
quam semper tenuit.

2. Vas, virtutum speculum salutis,
Erat hic ab aevo juventutis,
Unde Caesarem, quem educavit,
Virtutibus armavit.

V. Sancti spiritus fuit organum
Istud beatum germen Saxonum.

3. Delicatus iste Dei tiro
Plusquam servi servit more miro
Aegro avo et, quamdiu vixit,
Ab illo non recessit.

V. Ex omni corde suo laudavit Deum
Et dilexit eum, qui fecit illum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Defensor sagax patriae,
Provisor rei publicae,
Pater erat viduarum
Et medicus animarum.
2. Angelicam faciem gerebat,
Tribulatos benigne fovebat,
Pereuntes ipse erigebat.
3. Margaritam Christum emit
Cum omnibus, quae possedit,
Dum suum patrimonium
In usum dedit pauperum.

Responsoria.

1. Mundum cordis habebat scrinium,
Unde ipsum coetus fidelium
Devote statuit episcopum
Super Hildeshemensem populum;
V. Ordinante gratia superna
Sublimabatur ista lucerna.
2. Nova clavis gazae Dei
Suspirium est Bernwardi,
Dum gemit pro ligno crucis,
Portat sibi angelus lucis.
V. Erat enim corde et animo
Fiduciam habens in Domino.
3. Memor esto tui gregis
Ante thronum summi regis,
Qui salvavit tua prece
Multos de vicina nece,
Dum fuisti in acie
Caesaris Ottonis Romae.
V. Elegit mortem pro republica
Manu sumpta hasta dominica.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dietim mendicos
Centum recreavit,
Debiles per vicos
De mense sua pavit.
2. Almus vir opprobriis
Quorum replebatur,
Pro his mox cum lacrimis
Deum precabatur,
3. Turres et muros
Suae civitatis,
Totam terram protexit
Barbaris debellatis.

Responsoria.

1. Suspensus in laude creatoris,
Templum miri construxit decoris,
Quem constringunt vincula amoris
In supernis choris.
V. Veros hic fecit amicos
Cum rebus suis angelicos.
2. Obitum suum cum praevideret,
Ut hanc vitam devote compleret,
Felix pastor Christi ovium
Se ferri jussit in oratorium.
V. Pium ibi emisit spiritum,
Ubi sumpsit monachi habitum.
3. Hierarchiae angelorum
Laudant Dei essentiam,
Quae ornavit coeli chorum
Per Bernwardi praesentiam;
Duc nos, pater, ad tuorum
Concivium laetitiam.
V. Opem nobis, praesul bone,
Fer in nostris angustiis
Et nos salva in agone
Ab aeternis suppliciis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Praesens dies sit jucundus,
Quo Bernwardus corde mundus
Creatorem suum vidit,
In quo haurit, quod sitivit.
2. Arcem coeli penetrat
Praesul mente pius,
De quo languidis manat
Sanitatis rivus.

3. Turbam ejus quaeritant
Debiles et aegri,
Sed ab ipsa remeant
Sospitate pleni.

4. Rexit bis naufragantes
Ipsum invocantes,
Sedavit fluctus saevos,
Salvat desperatos.

5. Ordo coelestis patriae
Collaetetur nobis,
Laudemus Deum gloriae
Pro nostris patronis.

Ad Benedictus.

A. Nocte mortalis vitae finita
Ut sol refulgens in vera vita,
O Bernwarde, transfer te laudantes
Ad immortalem solem contemplantes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O gemma Saxoniae,
Norma pietatis,
Decus tuae patriae,
Bernwarde, dux pacis,
Nos oppressos erige,
Succurre turbatis
Et ad Christum dirige,
Fontem bonitatis.

Brev. Sleswicense imp. in Sleswic 1512. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 1 Hildensem. — In 3. Noct. R 1, 3 vinculis. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Aula coelestis patriae; ad Laudes: Amor Dei praecordia.

54. De sancta Clara.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jam sanctae Clarae claritas
Splendore mundi cardines
Mirifice complevit
Cujus perfecta sanctitas
In devotas propagines
Velocius excrevit.

2. Mundi totius gloriam
Ut Christum lucrifaceret
Vile quid arbitata
Finibilem laetitiam,
Ne infinitam perderet,
Semper est aspernata.

3. Haec in paternis laribus
Puella sacris moribus
Agebat coelibatum,
Quam praedocebat unctio
Sine magistro medio,
Cor Christo dare gratum.

4. Sacra spirat infantia
Magni regis connubia
Virtute promereri
Moxque Francisci studia
Sectatur et in gratia
Conatur exerceri.

5. Hanc et papa Gregorius
Fovit et Innocentius
Patrum more piorum,
Quam Alexander inclitus
Adscripsit motus coelitus
Catalogo sanctorum.

Ad Magnificat.

A. O decus, o gaudium,
O virginale lilium,
Tu jubar ecclesiae,
Gemma claritatis,
Floridum virginibus
Fers speculum prudentibus
Specialis gloriae,
Splendor sanctitatis,
Vitae signis radians
In te pie delicians
Requievit spiritus
Dulcis pietatis,

Pia mater humilis,
Clara praeclara, nobilis,
Post praesentes gemitus
Junge nos beatis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi qui carnem induit
Sit laus cordis et oris
Cujus in Clara claruit
Perfecti vis amoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec una de prudentibus
Praefulsit virgo prudens
In annis puerilibus
Christo placere studens.
2. Excelsi servus virginem
Franciscus incitavit,
Amare Deum hominem,
Quem amor humanavit.
3. Cuncta pro Christi nomine
Contemnens crine tonso
Coram altari, Domine,
Nubet aeterno sponso.

Responsoria.

1. Francisci prima plantula
Mire fructificavit
In orbe cum discipula
Clara, quam informavit,
Castitatis per saecula
Cultum multiplicavit.
V. Virgo sub sacra regula
Multarum jam praeambula
Se Deo consecravit.
2. In via poenitentiae
Glebas terit membrorum,
Semen serit justitiae,
Lumen diffundit morum,
Lucratur sic quotidie
Thesauros meritorum.
V. Cujus ferventer hodie
Gressus devotae filiae
Sequuntur exemplorum.
3. Haec paupertatis titulo
Pollens intitulata
Post Christum sine sacculo
Currit exonerata,
Relicto foris saeculo
Mens intus est ditata,
V. In paupertatis nidulo
Nostri praesepis parvulo
Pauperi conformata.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Oblata per Gregorium
Refutat possidere
Nihilque transitorium
Cum Christo vult habere.
2. Parat magistra vasculum,
Ut oleum quaeratur,
Mox vero per miraculum
Vas plenum coelo datur.
3. Hortatur haec, ut pauperes
Pauperis matris natae
Nequaquam sint degeneres
A matris paupertate.

Responsoria.

1. A civibus obsidio
Removetur ob lacrimas
Et preces sanctae Clarae,
Dum cinere, cilicio
Jubet sorores optimas
Ad Deum exclamare.
V. Orationum proelio
Meretur gentes pessimas
De claustro deturbare.
2. Amica crucis plangere
Crucifixum novitias
Docet, quem ipsa plangit,
Crux ei digno pondere
Majores dat delicias,
Quo major dolor angit.
V. Haec Christi sui munere
Morbos atque molestias
Fugat, dum cruce tangit.
3. Vivens in mundo labili
Sponso conjuncta nobili
Sursum deliciatur

Clausoque carne fragili
Tamquam in vase fictili
Thesauro gloriatur.
V. Sic in rota versatili
Fulta virtute stabili
Cum Christo delectatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor verbis sapientiae
Medullitus apponit,
Cum praedicator gratiae
Verba vitae proponit.
2. Trahit de testa nucleum,
De litera saporem,
De petra sugens oleum,
De spina legens florem.
3. Format Clara discipulas
Coelesti disciplina,
Cujus est ad juvenculas
Convictus pro doctrina.

Responsoria.

1. Carnis templo soluto spiritus
Coelos scandit et patet aditus,
Benedictus sit talis exitus,
Multo magis talis introitus.
V. Vivo pani morte juncta
Vita vivit vita functa.
2. De pane pascit unico
Turbam sororum pauperum,
Claret signo mirifico
Virtus signorum veterum,
Dum cibat ex tam modico
Magni conventus numerum.
V. Pro tenui viatico
Mensa laetatur superum,
Regno beatur coelico
Pro vilitate cinerum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Post vitae clarae terminum
Clara cum turba virginum
Ad coelos evolavit,
Suum complexa Dominum
Regnat in regno luminum,
Quo Dominus regnavit.
2. Agnes ad agni nuptias,
Ad aeternas delicias
Post Claram evocatur,
Ubi per Sion filias
Post transitas miserias
Aeterne jubilatur.
3. Sicut sorore praevia
Christi passi vestigia
Sectatur gaudens cruce,
Sic dum haec signis rutilat
Agnes post ipsam vigilat,
Deus, ad te de luce.
4. Honorat Christi dextera
Per sanitatum munera
Virginis mausoleum,
Sanat morbos et vulnera,
Ut benedicant opera,
Quae fecit Deus, Deum.
5. Laudans laudare studeat,
In laudem semper prodeat
Plebs ista salvatoris,
Quam tanta ditat sanctitas,
Non cesset ipsa civitas
A laude conditoris.

Ad Benedictus.

A. Novum sidus emicuit,
Candor lucis apparuit,
Lux claritatis adfuit,
Coeli splendor enituit,
Nam lux, quae lucem influit,
Claram clarere voluit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, sponsa Dei,
virgo sacra planta minorum,
Tu vas munditiae,
tu praevia forma sororum;
Clara, tuis precibus
duc nos ad regna polorum.

Alia.

A. Duce coelesti numine,
Matre favente virgine,
Clara, re clara, nomine,
Spreto paterno limine,

Spreto nativo sanguine
Est in sanctorum lumine
Ac beatorum agmine;
Gloria tibi, Domine.

Alia.

A. O virgo clarens vespere,
Praeclaris clara meritis,
Liga perfecto foedere
Nos in amore Christi;
Da membra fore capitis
Et sensibus et moribus
Jesu, quem dilexisti.

Alia.

A. Clara, Dei famula,
Florens rosa, primula
Puellarum Christi,
Sub Francisci cordula
Pii patris aemula.
Mundum subegisti.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851. B. — Brev. ms. Francisc. anni 1474 Cod. Hilariens. CXII. C. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod. sem. Olomucens. VII. D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 16. Cod. Strahovians. H I 1. E.

In 1. Vesp. Ad Magn.: Duce coelesti numine etc. AE; D hat folgende A, die auf dasselbe Schema gedichtet, wie die aus B in den Text aufgenommene, aber ungleich ungefügiger und jedenfalls nicht dem Officium ursprünglich ist.

O Clara, lux, gaudium,
O fides vera mentium,
Tu nostrae militiae
Spes omnis gratiae,
Nobile collegium
Tu sacrum privilegium,
Lex obedientiae,
Flos conscientiae.
Tu nostrum refugium
Et beatum subsidium,
Regula paupertatis,
Intercede [natis]
Pro nobis ad Dominum,
Beata Clara, terminum
Obtine cum beatis
Luce claritatis.

Die beiden letzten (ed libit.) Antiphonen der zweiten Vesper finden sich nur in C.

55. De ss. Cyrillo et Methodio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudet plebs Christianorum
De tanto solemnio,
Dum Cyrillus coeli chorum
Intrat cum Methodio,
Sociantur beatorum
Agmini cum gaudio.

Ad Magnificat.

A. Laetetur plebs Moravorum,
Genus simul Bohemorum,
Devotis nunc vocibus
Regem laudemus angelorum,
Dedit qui sanctum decorum
Sanctis pontificibus
In superna hierarchia,
In qua gaudent sedulo
Cyrillus cum Methodio,
Magnificat oratio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Qui vexit ad coelestia
Cyrillum et Methodium,
Dulci vocis symphonia
Christum laudemus Dominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus decursus aquarum
Plantata mens pontificum
In laudem regis gloriae
Se levabat quotidie.

2. Disruptis sic tenebrarum
Vinculis a Moravis
Coelestium gratiarum
Vim donavit redimitis.

3. Invocabant Deum verum
Moravi tunc pro salute,
Cyrillum et Methodium.
Sequentes omni virtute.

Responsoria.

1. Adest sacra lux diei,
Respiremus omnes rei
Et cantemus laudes ei,
Qui regnat in saecula,
V. Pro Cyrillo nobis dato
Et Methodio sacrato.

2. In hoc festo praesulari
Decet Christo modulari,
In quo simul extollendi
Sunt patroni Moravorum
Et devote praecolendi
Destructores idolorum;
V. Hi a gentili errore
Gentes nostras abstraxerunt.

3. Pretiosas margaritas,
Virtutibus expolitas,
Rex aeternae majestatis
Vera fide decorando
Genti misit Moravorum,
Idolaque refutando
Christum colit, Deum verum;
V. Bohemorum gens exsultet,
Per hunc Christum credens
Deum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. A quibus percipitur
Via veritatis,
Et simul abjicitur
Secta pravitatis
Per sanctos pontifices
A gente Moraviae,
Quam clari opifices
Ornarunt multifarie.

2. Omnipotens mirabilis
Divinitatis opere
In sanctis laudabiliter
Sectas coepit dispergere
Simulacrorum varias,
Fidei Christi gratia
Virtutes multifarias
Dilatans in ecclesia.

3. Inhabitant coelestia
Hi sancti tabernacula,
Quorum verbis Moravia,
Felix simul Bohemia
In Christum credunt Dominum,
Regem regum altissimum.

Responsoria.

1. Venerandus Cyrillus
Cum fratre Methodio
Donati divinitus
Moravorum populo
Virtutibus atque signis
Florebant magnificis,
Exhortantes hos benignis
Verbis et salvificis.
V. Et Bohemorum patriam
Ad fidem praeclarissimam
Hi trahebant pontifices.

2. Felix praesul Cyrillus
Cum fratre Methodio
Destinatus coelitus
Moravorum populo
Dignitate praesulari
Se ipsum non extulit,
Sed virtute singulari
Suae plebi praefuit.
V. Amando Christum
Mundum refutando istum.

3. Mira Dei potentia
Sacravit continentia
Cyrillum cum Methodio
Praesenti in corpusculo,
Qui terminato corpore
Coeli laetantur munere,
V. Virtutum per insignia
Fulgentes in Moravia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Conserva, pie salvator,
Gregem tibi acquisitum
Pontifices per praeclaros,
Cyrillum et Methodium.

2. In te, Christe, glorientur
Fide tua decorati
Per Cyrillum et Methodium
Ab errore renovati.
3. Confer benedictionem,
Christe, genti Bohemorum
Per dignam orationem
Pontificum nunc tantorum.

Responsoria.

1. Hos fertiles agros multum,
Qui ampliaverunt cultum
Christi in Moravia,
Dignum est, ut extollamus
Et in dulces prorumpamus
Voces cum melodia.
V. Benedictus omnis erit,
Qui haec festa digne gerit,
Nam in ipsis Christus serit
Fructum centenarium.
2. Hymnis sanctis exsultemus,
Voce dulci personemus
Eorum nunc gloriam,
Qui nos fidem docuerunt
Et virtute ornaverunt
Per divinam gratiam;
V. Magno digni sunt honore,
Qui a gentili errore
Nos retraxerunt penitus.
3. Apostoli Moravorum
Et patroni Bohemorum,
Qui nos fidem imbuistis
Et baptismo abluistis,
Christo reconciliate
Nos et sursum elevate,
V. Ut salute perfruamur,
Qua frui gloriamur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Apostoli Moravorum,
Cyrillus et Methodius,
Juncti regi angelorum
Laetantur felicius.
2. Jubilet suavius
Alma nunc ecclesia,
Cyrillus et Methodius
Quod intrant coelestia.
3. Haec germana fraternitas
Virtutum in frequentia
Spernit mundi delicias
Hujus divina gratia.
4. Benedic, Moravia,
Regem angelorum,
Qui beatos gloria
Decorat sanctorum.
5. Laudes solvat ecclesia
Multiplici cum jubilo,
Christo quod ornat gloria
Cyrillum cum Methodio.

Ad Benedictus.

A. Quam benigna, quam suavis
Fraterna connexio,
Quam beata praesularis
Haec fuit electio,
Quae placere Deo claris
Studendo virtutibus,
Fruitur nunc aeternalis
Domini aspectibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Summae Deus clementiae,
Rector universorum,
Origo sapientiae,
Per merita sanctorum
Conserves nos pontificum
Cyrilli et Methodii,
Duc nos ad regnum coelorum
Ferens opem remedii.

Cod. Pragens. (ol. Trebonens.) I E 25 saec. 15. — In 1. Noct. **A** 1, 1 aquarum fluentium. — **A** 2, 1 Disruptis sanctis tenebrarum. — **A** 3, 4 omni fehlt. — **R** 1, 6 Methodio quoque sacrato. — **R** 3, 2 Dignitatum virtutibus. — In 2. Noct. **R** 1, 3 Donat divinitus. — **R** 3, 7 Virtutum praesignia. — In 3. Noct. **A** 3, 1 sq. Christe benedictionem. — Die Hsth. schreibt die Namen der beiden Apostel stets Cirulus et Metudius. — Hymnen hiezu: Festa celebria colit ecclesia (Vesp.) und: Gaudet mater ecclesia (Noct.).

56. De sancta Dorothea.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ave, gemma virtuosa,
Dorothea, vernans rosa,
Mundae vitae patens glosa,
Sis pro nobis, speciosa,
Interventrix gratiosa.

2. Paradisi de viridario
Rosas mittis notario,
Quem tali cum solario
Coeli jungis sacrario;
Rogamus ut a vario
Nos liberes contrario.

3. Sancta virgo Dorothea,
Peccatorum de morphea
Tua prece nos emunda
Et compunctionis unda
Poenitentes nos adsperge,
Cunctas cordis labes terge.

4. Omni laude virgo digna,
Tua prece nos consigna,
Ne vorago Stygis laedat
Nec antiquus hostis caedat,
Sed in coelesti gloria
Tua locet victoria.

5. Dorothea Christo grata,
Afflictorum advocata
Et adjutrix, sis rogata,
Ut defectus et peccata
Nostra per te sint ablata.

Ad Magnificat.

A. O castitate fallerata,
Humilitate coronata,
Patientia ornata,
Virtutum floribus fulcita,
Temperantia polita,
O pretiosa margarita,
Sancta virgo Dorothea,
Cor in nobis mundum crea.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In hoc Dorotheae festo
Voce pura, corde praesto
Ad psallendum Christo rite
Mentis jubilo venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nomen tuum laudabile
Deus et admirabile,
Dum ex ore virgineo
Laudari vis in populo.

2. Enarrant coeli gloriam
Dei propter victoriam
Dorotheae martyris,
Laudes pangat vox celebris.

3. Cordis cum puritate
Promissi veritate
Manuum innocentia
Cum summa sapientia
Castique cordis jubilo
Haec placuit altissimo.

Responsoria.

1. Laetare, Caesarea,
Civitas beata,
Illustrat te martyrio
Dorothea nata,
Quae de clara nascitur
Stirpe senatoria,
Omni laude pascitur
Felix ejus memoria

V. Praedecora facie
Fulges et venusta,
Procuratrix gratiae,
Casta, mitis, justa.

2. Populus in tenebris
Ambulans ingentem
Lucem vidit splendidis
Radiis fulgentem,
Castitatis lilio
Fidei decore
Virginem sub gladio
Vincentem cum thriumpho.

V. Mox ut sentit credulus
Veritatis lucem,
Imitatur sedulus
Haesisantem ducem.
3. Inclinare Dorotheam
Praeses studet idolis,
Tunc germanis mittit eam
Novellis apostatis,
Spondet illis condonare
Gazae multitudinem,
Dolens eam jugulare
Propter pulchritudinem.
V. Sed perversae convertuntur,
Crucem tollunt et sequuntur
Christum, pro quo moriuntur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Justitiam dilexisti,
Iniquitatem odisti,
Ideo prae tuis consortibus
Unxit te rex altissimus.
2. Venite et videte
Victoriam athletae,
Quae vicit antiquum
Castitatis inimicum,
Phlegetontis serpentem
Contra justos saevientem.
3. Dicta sunt de te gloriosa,
Dorothea gratiosa,
In te manet benignitas,
Tu puritatis civitas.

Responsoria.

1. Dum Dorothea generosa
Christiana cernitur,
Propter Christum furiosa
Mortis poena sternitur,
V. Dum clamat: cuncti confundantur,
In idolis qui gloriantur.
2. Sub mense Februario
Rosas mittit orario
Cum frondibus notario,
Clamat in bivio plateae:
Fortis est Deus Dorotheae,
En dona dat angelica,
Cum rosis mala coelica;
V. Omnes gentes, properate,
Jesum Christum adorate.
3. O flos amoenitatis,
Jubar serenitatis,
Rosa claritatis,
Solutos a peccatis
Junge tuis consortibus
Cunctis coelorum civibus.
V. O benigna pacis cella,
Dorothea, flagrans stella,
Pro tuis servis interpella.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nil territa supplicio
Sic loquitur Fabricio:
Tua ficta sculptilia
Sunt barathri daemonia;
Coelos fecit solus Deus,
Qui est rex et sponsus meus.
2. Lux orta est in Cappadocia,
Dum angelorum socia
Dorothea generatur,
Rectis corde laetitia datur.
3. Carmen novum decantate,
Deo nostro jubilate,
Nam fecit mirabilia
Cum vera Sion filia
In conspectu gentium
Idolis credentium,
Revelans prodigia
Ducens hos ad fidei vestigia.

Responsoria.

1. Multi credunt paganorum,
Cultum linquunt idolorum,
Quando regem angelorum
Praedicat Theophilus;
Christum qui persequebatur,
Lupus in agnum mutatur,
Dorotheam comitatur
In fide neophytus.
V. Hoc factum est laudabile
A Deo et mirabile.
2. Dum sub ense praestolatur
Mortis ictum, deprecatur
Pro his, a quibus veneratur
Suae necis memoria,

Ut abundent temporalibus,
Solvantur a mortalibus
Culpis et criminalibus,
Post hoc vivant in gloria.

V. Expleta tunc oratione
Exanditur in agone
Domini promissione.

3. Contristatus est praefectus,
Regni scriba dum electus
Factus est catholicus;
Neque mundum neque Deum
Timet, morte necat eum
Homo diabolicus.

V. Et livore justi tactus
Caritatis odit actus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Virgo prudens et formosa,
Dorothea generosa,
Totius fraudis inscia,
Cappadociae provincia
Imbuta fide Christiana
Idola contempsit vana.

2. Illis in temporibus
Regnavit Fabricius,
Cui ducitur captiva,
Quia Christum voce viva
Constanter profitetur,
Poenas nihil veretur.

3. Ad tribunal vinculata
Virgo ducta fit sacrata
Reddens ad interrogata:
Dorothea sum vocata,
Jesu Christo desponsata.

4. Clamant omnes: Blasphemavit,
Deos nostros dum negavit
Et se Christo desponsavit,
Quem Judaea morte stravit.

5. Quem coeli terrae maria
Adorant, de Caesarea
Elegit Christus vernulam
Sanctissimam Dorotheam.

Ad Benedictus.

A. O praeclara sponsa Christi,
Tres tyrannos quae vicisti,
Nos ut ipsos superemus,
Tibi quoque conregnemus,
Tua prece tu dignare
Clemens nobis impetrare.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave candens margarita
In corona regis sita,
Quae in aula nuptiali,
In conventu virginali
Locum tenes praeparatum,
Sponsum nobis fac placatum.

Brev. ms. S. Floriani XI. 429 saec. 14. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. B. — Brev. ms. Lambacense CLXXVII saec. $^{13}/_{14}$ f. monast. C. — Brev. ms. Teplense anni 1353 Cod. Pragens. VII G 23. D. — Brev. ms. Claustroneoburgense 967 saec. 15. E. — Brev. ms. Diessense saec. 15. Clm. Monacens. 5547. F.

In 1. Vesp. A 1, 2 Dorothea virgula vernans A. — A 2, 5 sq. Petimus ut a vario | Nos liberes (solvas) animae contrario BC. — A. 4, 2 Cor nostrum pace Christi consigna. B. — A 4, 3 Ne nos draco stygis laedat. — In 2. Noct. A 1, 3 prae ceteris consortibus B. — R 3, 2 sqq. dos divinitatis | Rosa puritatis | Nos nantes in peccatis | Quos labis fluctuat ratis | Adjungito beatis C; Rosa claritatis | Quos mundi quatit ratis | Junge tuis consortibus | Cunctis coelorum civibus. B. — Ad Laudes A 3, 2 Virgo ducta fit sacrata = sie wird geführt. Germanismus? — „Historia propria de s. Dorothea canitur ad binos ad preces venerabilis Dni. Dni. Chunradi Muratoris praepositi hujus loci in Diessen.“ E. — Hymnen: Festum nunc celebre (1. Vesp.). — Teile dieses Officiums zu einem Gedichte verarbeitet in Cod. Pragens. XIII E 3 fol. 212 b, das seinerseits einige Lesearten beglaubigt, so: Ne nos draco Stygis laedat; Nos solvas animae contrario; Ideo prae tuis consortibus.

57. De sancto Emmerico.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laetare, Pannonia,
Mater et nutricia,
Cole cum laetitia
Tuae prolis gaudia;
Gaude et Sclavonia
De tui ducis gloria,
Deo vota dulcia
Solve laude varia;
Jesu bone, praemia
Da de coeli curia
Populo praesentia
Colenti solemnia.

Ad Magnificat.

A. Ave, flos nobilium
Sacrae stirpis virgula,
Salve spes humilium,
Sidus sine macula,
Lucerna fidelium,
Rubens mundi rosula,
Vale, candens lilium,
Pigmentorum cellula,
Solamen flebilium,
Prece nobis sedula
Fer, Emmrice, praemium,
Repelle pericula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Confessoris Emmrici
Laeta natalitia
Per orbem mirifici
Celebret ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legem Dei jugiter
beatus Emmricus
Nocte die meditans
Deo fit amicus.

2. Disciplinam Domini
puer apprehendit
Et mentem coelestibus
devotus intendit.

3. Corpus negat subdere
nocturno sopori,
Laudes vigil solvere
curat creatori.

Responsoria.

1. Ex regali prosapia
Dux Emmricus oritur,
De radice pius pia
Surculus progreditur
Et in patris proles via
Recto calle graditur.

V. Sidus sole gignitur
Et odor ex Libano,
Dum de rege nascitur
Emmericus Stephano.

2. Rubum flamma comprehendit,
Comprehensum non incendit
Divino miraculo;
Sic Emmricum non offendit
Ardor carnis, sed defendit
Deus a piaculo;

V. Sic hiems laurum
non urit nec rogus aurum.

3. In Aegypto vanitatis
Novus Joseph castitatis
Conservando lilium
In se duplex tam aetatis
Quam carnalis voluptatis
Edomat incendium.

V. Virgo vivit illibatus
Virginis in gremio,
Igne non est aestuatus
Ignis manens medio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vanitatem respuens
haeret veritati
Falli docens homines
datos vanitati.

2. Quia pie sobrie
juste conversatur,
Voluntatis Domini
scuto coronatur.

3. O quam admirabile,
quod passibus sic tutis
Pertransivit juvenis
viam juventutis.

Responsoria.

1. In quadam basilica
Sanctus dat se pronum
Orans fusis lacrimis
Ante Dei thronum,
Mente tractat, Domino
Quod vel quale bonum
Offerat, cum coelitus
Hunc audivit sonum:
Res grata virginitas,
Hanc da mihi donum.

V. Scripto cepit protinus
Spem posteritatis,
Custodire titulum
Suae castitatis.

2. Puer igne coelici
succensus amoris
Mundi spernit gloriam
pro spe melioris,
Diadema respuit
labilis honoris,
Conjugalem copulam
respuit uxoris,
Mente Deo militat,
dux vocatur foris.

V. Osculorum numero
monachorum merita
Patri puer disserit
et probatur ita.

3. Supremi regis filius
nostri regis natum
De se specialiter
ostendens amatum,
Ne fallat malitia
spiritum beatum,
De macula transtulit
sed non maculatum,
Regne mutans stabili
mobilem ducatum.

V. Ne vel levem sentiat
in vita reatum,
Vitae dedit juvenis
finem properatum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vitae vitat maculam
loquens veritatem,
Carnis vicit faculam
per virginitatem.

2. In virtute Domini
Emmricus laetatur,
Quia virgo virgini
Christo sociatur.

3. Hic innocens manibus
et in corde mundus
Coeli junctus civibus
gaudet laetabundus.

Responsoria.

1. Virum ligat pro peccatis
papalis sententia,
Quod lorica corpus cingat,
hac cum poenitentia
Loca sacra lustret pergens
per terrarum spatia,
Poenitenti vel sic parcat
divina clementia;

V. Hoc pro signo datur reo
sui ferri fractio,
Quod concessa sit a Deo
peccati remissio.

2. Currit aeger spiritalis
causa medicaminis,
Ora rigat utriusque
gemens imber luminis,
Fert in membris pondus ferri,
mente massam criminis,
Passim quaerit, nil invenit
sperati solaminis.

V. Per Emmrici confessoris
santissima merita
Tam poenarum quam culparum
huic laxantur debita.

3. Ascendentem miserae
vallis ab exsilio
Sursum ducit jubilans
angelorum concio,
Contradicens daemonum
confutatur legio,
Coelum scandit libere
liber omni vitio,
Sic Emmricus jungitur
sanctorum consortio.

V. Clara Dei coelitus
licet miranda visio
Caesarea praesuli
monstratur Eusebio.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In hoc die laetitiae
Mater plaudat ecclesia,
Sanctus Emmricus hodie
Viam mutavit patria.

2. Fit salutis semita,
Via juniorum,
Via morum inclita,
Tuba seniorum.

3. Joseph fugit dominam
Crimen detestatus,
Iste suam feminam
Causa coelibatus.

4. Quasi David dejicit
Funda Philistaeum,
Dum de carne perficit
Emmricus trophaeum.

5. Res est mira penitus,
Quod per vim virtutis
Superatur funditus
Ardor juventutis.

Ad Benedictus.

A. Dulcis Dei spiritus,
Cujus magistratu
Dux Emmricus praeditus
Vitae coelibatu
Conservatus penitus
Exstat a reatu;
Nos ure medullitus
Ejus pro precatu
Coelique divinitus
Docens incolatu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O norma justitiae,
Limes aequitatis,
Decor innocentiae,
Lima puritatis,
Gemma pudicitiae,
Flos virginitatis,
Castrum castimoniae,
Campus caritatis,
Regem cernens gloriae
Regno claritatis,
In loco miseriae
Nobis collocatis
Defer donum gratiae
Gratis et ingratis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829. B. — Brev. ms. Stephani de Naglak anni 1489. Cod. Mus. Hung. Pestini s. sign. C. — In 2. Noct. R 1, 1 igne coeli AB. — Hymnen: Plaude parens Pannonia (Vesp.).

58. De sancta Erentrude.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virginei flores
mutant virtute labores
In sponsi requie
cupientes alta sophiae;
De quibus Erntrudis
percepit gaudia lucis,
Nos fervore precum
faciat post vivere secum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jam fontem vitae
cuncti sitientes adite,
Quo capit Erntrudis
vigili prece dona salutis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginis ornatae
coelesti nobilitate
En colimus festa,
purgentur exinde scelesta.
2. Clara stirpe nata,
virtutibus accumulata,
Ora, manum, mentem
direxit ad omnipotentem.
3. A primo flore
Christi fundatur timore,
Cum stabili cura
transcendit carnea jura.
4. Sic victrix fortis
devicit spicula mortis,
Tota Deum caeli
quaesivit corde fideli.
5. Vitutum meritis
gliscens procedere mitis,
Ad Christum tendit,
cruce qui pro gente pependit.
6. Actibus ornata
fuit comparibus grata,
Praecellit amore
omnes seduloque labore.

Responsoria.

1. Sidus ut in caelis,
sic fulsit virgo fidelis
Erntrudis, Christo
dum mundo vixit in isto;
V. His opibus funota
despexit noxia cuncta.
2. Stemmate Francigena,
Christi fundamine plena,
Moribus ornatur
simul et virtute probatur;
V. In coelis visum
fixit quaerens paradisum.
3. Post in matrona
Deus agens coelica dona,
Ornatu morum
matrem dedit esse suorum;
V. Juste vivebat,
subjectos pace regebat.
4. Vilibus ablatis
cum consensu pietatis
Noxia destruxit,
sensus super aethera duxit;
V. Nil fuit his litis,
cavit id mater, quia mitis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hinc premit antiquus
harum mentes inimicus
Atque parat lites,
studuit sic premere mites.
2. Heu ruit in pejus
grex, mater roborat ejus
Mentes hortando,
grex obstat corde nefando.
3. Virgo simultates,
declinat impietates
Ac cum Rudberto
discessit patre deserto.
4. Mellis nempe favum
cepit haec visendo Juvavum,
Sanctis ancillis
Christi matrem dedit illis.
5. Divitias patriae
mutans in morte Mariae,
Christo servivit,
studium semper repetivit.
6. Quae foret et qualis,
docet auctor spiritualis
Qui vult laudari,
sed a sanctis venerari.

Responsoria.

1. Ordo monasterii
succrescens subditur illi,

Semper dona precum
quia vexit ad aethera secum;
V. Laudant sol et luna
Christum de virgine pura.
2. Fletibus, orando,
jejunando, vigilando
Prava coercebat,
bona congrua quaeque docebat.
V. Captant doctrinam
moniales ac medicinam.
3. Deponunt mores
faces fugiendo sorores,
Pennis justitiae
volitant ad summa sophiae;
V. Praevalet ista pia
complures hac theoria.
4. Haec Christi donis
fugiens calicem Babylonis
Ebibit ecclesiae
potum de fonte sophiae;
V. Vitae pincerna
fuit omnibus atque lucerna.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Virgo, sponsa Dei,
rutilans virtute fidei,
Moribus ablutis
captabat dona salutis;
Nos purgando prece
sic eruat undique faece.

Responsoria.

1. Sorde fuit munda
hac lacrimabilis unda,
Fletibus et pura
prece tergens et his nocitura,
V. Viribus ornata,
fidei purgamine grata.
2. More Sareptenae
Deus hanc fecundat habere
Pauperibus danda,
Quae non sunt hic reprobanda,
V. Dividit in mensa,
sic tu de paupere pensa.
3. Pauperis et pueri
studet ulcera saepe mederi
Ac manibus sacris
purgans haec ista lavacris,
V. Infundat pro se
vel pro cunctis studiose.
4. O rex coelorum,
qui destruis acta malorum,
Hanc revocas ad te,
manet in coelestibus apte;
Nos prece conservet,
quae cum justis modo fervet,
V. Ut sibi jungamur
et coelica post mereamur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Debora sub palma
sic plebem recreat alma,
Erntrudis clare
studuit Dominum praeamare.
2. Ista Sion nata,
Christi virtute probata,
Dissimilis Dinae
nunquam fuit apta ruinae.
3. Haec studiosa bonis
diadema capit Salomonis,
Laetitiae donis
gaudet quasi sponsa coronis.
4. In cultu caeli
par exstitit ista Racheli,
Unaquaque die
perfecerat acta Mariae.
5. Tunc bona quae gessit,
haec laude bona pie pressit,
Fecerat occulte
spe mercedis sibi multae.

Ad Benedictus.

A. Christe tuo more
trahe nos a daemonis ore,
Ut post in caelis
vivamus ut ista fidelis,

Quam dilexisti,
cui coelica jura dedisti,
Laetitiae plena
quam vitis pascit amoena.

In 2. Vesperis.

A. Summi filia sprevit vilia
virginitate,
Florent lilia gaudent milia
cum pietate,
Erntrudis pia sancta patet via
et coelica vita,
Ista via sit mente pia
quae patet polita;
Nobis aeterna
prece des et nostra guberna.

Cod. S. Petri Salisburgens. b VI 3. saec. 15. A. — Cod. Palat. Vindobon. (ol. Lunaelacens.) 3761 anni 1453 B. — In 1. Vesp. ad Magn. 3 fehlt A.

59. De sancta Euphemia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Euge, felix Euphemia,
Sis felicitatis via
Nobis in exsilio,
Auge vires nostrae spei,
Qui in multis sumus rei,
Ut post istam vitam Dei
Conjungamur filio.

Ad Magnificat.

A. Idolis Apellianus,
Vir malignus et profanus,
Vota jubet fieri,
Quem rex Diocletianus
Statuit ad hoc insanus,
Et sic cultum ingeri
Diis; sic virgo patuit,
Euphemia, quae despexit
Hujus jussum inconcussum
Gerens cor, quod bene rexit;
Sic claruit, quae latuit
Omnique sorde caruit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem sponsum virginum
Adoremus Dominum,
Qui beatam Euphemiam
Sublimavit
Supra sortes hominum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec virgo prudens curabat
Verbis sacris fragiles,
Quos in fide sic firmabat,
Ut pugnarent agiles.
2. Judicem hinc arguit,
Ad palmam sodales
Sibi quod praeposuit
Vix tamen aequales.
3. Educta de carcere
Cum non vinciretur,
Clamat, ut quid parcere
Sibi niteretur.

Responsoria.

1. Euphemia immobilis,
Nata senatoris
Philoformis nobilis,
Firmum vas pudoris,
Non assentit turpibus
Feminis in urbibus,
Hostibus honoris,
V. Mentis servans puritatem,
Vitae simul sanctitatem.
2. Jussu Prisci caeditur
Alapis nec laeditur,
Dicens ad tyrannum:
Tua manus areat
Nec jussis tuis pareat,
Mortis imple bannum;

V. Quia servis daemoni,
Miser, parcis nemini.

8. Virgo mitis et benigna
Aure Dei prece digna
Repente sic adfuit,
Manum quod restituit
Prisco judici revera,
Die quidem altera;
V. Hoc effecit apud Deum,
Quia diligebat eum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post haec Hypatus vocatur,
Cui Priscus sic effatur:
A me tu ditaberis,
Si eam corruperis.
2. Euphemiam ille laetus
Clauso quaerit carcere,
Sed diabolo repletus
Priscum laesit verbere.
3. Suasit tunc Appellianus,
Ut Marti sacrificet
Virgo vel tortoris manus
Hanc poenis mortificet.

Responsoria.

1. Ardens rota praeparatur,
In qua virgo collocatur
Sed prorsus non tangitur,
Intra rotam constitutus
Et in ipsa devolutus
Rector rotae frangitur.
V. Dolor, quem dictaverat,
In hunc se converterat.
2. Euphemia gratulatur
Et laus Deo consignatur
Ab ea sincerius,
Fide manet stabilis,
Deo quam amabilis
Justi credunt verius.
V. Nova namque vident signa,
Quae sunt omni laude digna.
3. O beata Deo grata
Virgo, gaude, propere
Angelus ex opere
Salvatoris hoc congesit,
Quod incendium repressit,
Quo debebas cruciari;
Petimus per te salvari,
V. Apud Christum, tuum sponsum,
Vitae postula responsum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Igne consumpto cernerent
Hanc cum sane stare,
Nec eam esse crederent
Cepit praedicare.
2. Unde multi sunt conversi
Et ab idolis detersi,
Christum vere confitentes,
Ex devotione flentes.
3. De poenis eripere
Virginem volentes,
Prohibebat libere
Mortem respuentes.

Responsoria.

1. Apellianus igitur
In se crucifigitur,
Adscribens arti magicae,
Perfecit mirifice
Quod divina gloria
Pro virginis memoria;
V. Larga Dei gratia
Nobis det palatia.
2. Porro necari virginem
Ejusque fundi sanguinem
Suasit tunc sophista,
At virgo, Dei filia,
Cum minis consilia
Parvipendet ista.
V. Poenas quippe non timescit,
Culpae quia pondus nescit.
3. Gloriosa sponsa Christi,
Euphemia, devicisti
Quae tormenta singula,
Placa nobis Christum regem,
Ut conservet suum gregem
Per aeterna saecula.
V. Per tua suffragia
Discedant contagia
Vitiorum omnia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Eam ab arcu tollere
Dum Forbius paravit,
Conantem hanc ascendere
Paralysis turbavit.

2. Sosthenes hanc ascendendo
Coepit adorare,
Dei famula, dicendo,
Mei miserere.

3. Hanc ense quod non laeserat,
Cum argueretur,
Per angelos, responderat,
Cerno, quod tueretur.

4. Sosthenes incarceratur
Et tormentis applicatur,
Sed virgo resumitur,
Conviciis afficitur.

5. In cippo recluditur
Et ad eam mittitur
Juvenum exercitus
Ad illudendum concitus.

Ad Benedictus.

A. Ad hoc Victor deputatus
Fuerat officium
Et juvenibus donatus,
Ut sic exercitium
Illudendi sumerent
Et per eum ruerent
In eam contaminando,
Multis probris cachinando.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pudicitiae columna,
Dos virtutis et alumna,
Stella fulgens gloriae,
Ora Deum tu devote
Pro nobis, ut mente totae
Deleantur scoriae
Bonitatis cella,
Deitatis mella
Nobis impetra
De petra deserti,
Qui sumus incerti;
Euphemia, corde maesto
Te vocantum memor esto,
Vernans flos munditiae.

Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civit. ol. 62. — In 1. Noct. A 1, 1 Virgo prudens. — A 3, 2 vinceretur. — Ad Laudes A 2, 4 Mis miserere. — Hiersu der Hymnus: Euphemia vere bona.

60. In festo duorum Ewaldorum.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sanctos Dei et electos
Martyres eum gaudio
Collaudemus, quia rectos
Decet collaudatio.

Ad Magnificat.

A. O concives angelorum
Et Dei domestici,
O de gente Anglicorum
Viri apostolici,
Quorum vita gloriosa,
O Ewaldi gemini,
Quorum mors est pretiosa
In conspectu Domini;
Qui victricem post agonem
Meruistis lauream,
Prece nos ad mansionem
Transferte sideream.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum adoremus
Christum mente sobria,
Ut Ewaldis conregnemus
In coelesti regia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christianam docta legem
Sub papa Gregorio
Angelorum novit regem
Anglicorum regio.

2. Hi ad Christum se conversos
Monstrantes et credulos
Christi fidem per diversos
Praedicabant populos.

3. Predicante cum bis senis
Sociis de Anglia
Willibrordo est effrenis
Baptizata Frisia.

Responsoria.

1. Sancti duo sacerdotes,
Pariles nominibus,
Per virtutem sacras dotes
Erant pares actibus.

V. Ewaldi nomen proprium
Commune fuit parium.

2. Dilectorum Dei patrum
Idem erat studium,
Sed hunc album, illum atrum
Color fecit crinium;

V. Erat capillo nigrior
Doctrina sacra clarior.

3. Hi praeclari viri duo
Relinquentes Angliam,
Pro natali solo suo
Colebant Hiberniam,

V. Spontaneum exsilium
Ferentes spe coelestium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Post haec sanctis erat cordi
Barbaros convertere
Ad exemplum Willibrordi
Doctrina et opere.

2. Prompti ergo praedicare
Ibant in Germaniam,
Ut Germanos germinare
Facerent justitiam.

3. Locum in hac adierunt
Antiquorum Saxonum,
Quem prae cunctis invenerunt
Lingua sibi consonum.

Responsoria.

1. Olim naves ascendentes
Bellicosi Saxones
Et Britanniam petentes
Expulerunt Britones,

V. Ex tunc victa Britannia
Vocari cepit Anglia.

2. Hinc egressi patres isti
Saxonum de genere
Saxones ad fidem Christi
Studebant convertere;

V. Hoc suasit Christi caritas
Et prisca consanguinitas.

3. Adventantes ut legati
In vicum Saxonicum
Sunt ibidem hospitati
Sancti apud villicum,

V. Petentes ducem illico
Ad satrapam a villico.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Satrapis gubernabatur
Rege carens regio,
Sed, quo vicus regebatur,
Loco mansit alio.

2. Erat viris parva claris
Sed clara sarcinula,
Vasa sacra et altaris
Gerens vicem tabula.

3. His utentes decantabant
Psalmos, hymnos, cantica
Et devote immolabant
Sacra Deo mystica.

Responsoria.

1. Cognito quod Christiani
Essent novi hospites,
Debachantur convicani
In eos praecipites,

V. Ne alloquentes procerem
Immutent legem veterem.

2. Albus raptim trucidatur
Impiorum gladiis,
Niger diu cruciatur
Variis suppliciis,

V. Occidunt aegri medicos
Et bellici pacificos.

3. O rex coelorum,
via, vita, corona tuorum,
Nostri Ewaldorum
meritis miserere duorum,
V. Quos fera gens stravit,
tulit amnis, lux decoravit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sancti ferro interfecti
Saxonum ferocium
Sunt in Rhenum conprojecti,
Ut sint cibus piscium.
2. Princeps viros se quaerentes
Noscens caede mortuos,
Cremat vicum, necat gentes,
Poena ferit nocuos.
3. Amnis eunt contra cursum
Ewaldi divinitus,
Nocte supra eos sursum
Luce missa coelitus.
4. Cui Tylmo nomen erat,
Ewaldorum socio
Panditur, ut eos quaerat
Sub nocturno radio.
5. Hinc translati a Pipino
Mandantur ecclesiae
In loco Rheno vicino,
Colendi Coloniae.

Ad Benedictus.

A. O fons summae bonitatis
Et sanctorum gloria,
Qui Ewaldis pro beatis
Facis mirabilia,
Quorum locum passionis
Fonte novo riguum
Signum pro te fusi ponis
Sanguinis perpetuum;
Nos baptismi fonte lotos,
Si qua foedat macula,
Lavans tibi nos devotos
Conserva per saecula.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

A. O praeclaros Christi testes
Et dignos praeconiis,
Qui quod cives sunt coelestes,
Claret testimoniis
Sancti Bedae et Annonis,
Quem colit Colonia,
Per quos fiunt his patronis
Grata ministeria;
Anno confert a sepulchro
Martyres ad scrinia,
Beda stilo scribit pulchro
Inclita martyria.
Deo laus et gloria.

Brev. ms. Dusseldorpiense C. 60. saec. 14. — Hymnus zu diesem Officium: Votiva mentis gaudia.

61. De sancto Francisco.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Franciscus, vir catholicus
Et totus apostolicus,
Ecclesiae teneri
Fidem Romanae docuit,
Presbyterosque monuit
Prae cunctis revereri.
2. Cepit sub Innocentio
Cursumque sub Honorio
Complevit gloriosum,
Succedens his Gregorius
Magnificavit amplius
Miraculis famosum.
3. Hunc sanctus praeelegerat
In patrem, quando praeerat
Ecclesiae minori,
Hunc spiritu prophetico
Praevisum apostolico
Praedixerat honori.
4. Franciscus evangelicum
Nec apicem vel unicum
Transgreditur nec jota,

Nil jugo Christi suavius,
Huic oneri nil levius
In hujus vitae rota.
5. Hic creaturis imperat,
Qui nutui subjecerat
Se totum creatoris,
Quidquid in rebus reperit
Delectamenti, regerit
In gloriam factoris.

An Magnificat.

A. O stupor et gaudium,
O judex homo mentium,
Tu nostrae militiae
Currus et auriga;
Ignea praesentibus
Transfiguratum fratribus
In solari facie
Vexit te quadriga;
In te signis radians,
In te ventura nuntians
Requievit spiritus
Duplex prophetarum;
Tuis adsta posteris,
Pater Francisce, miseris,
Nam increscunt gemitus
Ovium tuarum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi, quae fecit opera,
Christo confiteantur,
Cujus in sancto vulnera
Francisco renovantur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir in vanitatibus
Nutritus indecenter,
Divinis charismatibus
Praeventus est clementer.
2. Excelsi dextrae gratia
Mirifice mutatus,
Dat lapsis spem de venia
Cum Christo jam beatus.
3. Mansuescit sed non penitus
Inprimis per languores,
Qui captis armis coelitus
Ad plenum mutat mores.

Responsoria.

1. Franciscus ut in publicum
Cessat negotiari,
In agrum mox dominicum
Secedit meditari,
Inventum evangelicum
Thesaurum vult mercari.
V. Deum, quid agat, unicum
Consultans audit coelicum
Insigne sibi dari.
2. In Dei fervens opere
Statim ut sua vendit,
Pauperibus impendere
Pecuniam intendit,
Quae gravi suo pondere
Cor liberum offendit.
V. Quam formidante paupere
Presbytero recipere
Abjectam vilipendit.
3. Dum pater hunc prosequitur,
Laetens dat locum irae,
Constanter post agreditur
In publicum prodire,
Squalenti vultu cernitur,
Putatur insanire;
V. Luto, saxis impetitur,
Sed patiens vir nititur,
Ut surdus pertransire.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pertractum domi verberat
Plus cunctis furens pater,
Objurgans vincit, carcerat,
Quem furtim solvit mater.
2. Jam liber patris furiae
Non cedit effrenati,
Clamans, se voluntarie
Pro Christo mala pati.
3. Ductus ad loci praesulem
Sua patri resignat
Nudusque manens exsulem
In mundo se designat.

Responsoria.

1. Dum seminudo corpore
Laudes decantat Gallice
Zelator novae legis

Latronibus in nemore
Respondit sic prophetice:
Praeco sum magni regis;
V. Audit in nivis frigore
Projectus: Jace rustice,
Futurus pastor gregis.
2. Amicum quaerit pristinum,
Qui spretum in coenobio
Tunicula contexit,
Contemptu gaudens hominum
Leprosis fit obsequio,
Quos antea despexit.
V. Sub typo trium ordinum
Tres nutu Dei praevio
Ecclesias erexit.
3. Audit in evangelio,
Quae suis Christus loquitur
Ad praedicandum missis;
Hoc, inquit, est quod cupio,
Laetanter his innititur
Memoriae commissis,
V. Non utens virga, calcio
Nec pera, fune cingitur
Duplicibus dimissis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cor verbis novae gratiae
Solliciter apponit
Verbumque poenitentiae
Simpliciter proponit.
2. Pacem, salutem nuntiat
In spiritus virtute
Veraeque paci sociat
Longinquos a salute.
3. Ut novis sancti merita
Remunerantur natis,
His nova tradit monita,
Viam simplicitatis.

Responsoria.

1. Carnis spicam contemptus area
Franciscus frangens terens terrea,
Granum purum excussa palea
Summi regis intrat in horrea.
V. Vivo pani morte junctus
Vita vivit vita functus.
2. De paupertatis horreo
Sanctus Franciscus satiat
Turbam Christi famelicam,
In via ne deficiat,
Iter pandit ad gloriam
Et viae vitam ampliat;
V. Pro paupertatis copia
Regnat dives in patria,
Reges sibi substituens,
Quos hic ditat inopia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sanctus Franciscus praeviis
Orationum studiis,
Quid faciat, instructus,
Non sibi soli vivere
Sed aliis proficere
Vult Dei zelo ductus.
2. Hic praedicando circuit
Et, quem non homo docuit,
Fit doctis in stuporem,
Virtutum verba loquitur,
Novumque nova sequitur
Militia ductorem.
3. Tres ordines hic ordinat
Primumque fratrum nominat
Minorum pauperumque,
Fit dominarum medius,
Sed poenitentum tertius
Sexum capit utrumque.
4. Doctus doctrinae gratia,
Doctus experientia,
Quae sunt perfectionis,
Haec fratres docet omnia
Tam factis quam frequentia
Melliflui sermonis.
5. Laudans laudare monuit,
Laus illi semper adfuit,
Laus inquam salvatoris;
Invitat aves, bestias,
Et creaturas alias
Ad laudem conditoris.

Ad Benedictus.

A. O martyr desiderio,
Francisce, quanto studio
Compatiens hunc sequeris,
Quem passum libro reperis,
Quem aperuisti;
Tu contuens in aere
Seraph in cruce positum,
Ex tunc in palmis, latere
Et pedibus effigiem
Fers plagarum Christi;
Tu gregi tuo provide
Qui post felicem transitum
Dirae prius et lividae
Glorificatae speciem
Carnis praedendisti.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O virum mirabilem
In signis et prodigiis,
Languores cum daemoniis
Quoslibet pellentem,
Dat aurem suis avium
Praedicans silvestrium
Verbis intendentem.
O vitam laudabilem,
Qua fide sic magnificat
Sed et multos vivificat
Mortuos defunctus,
Francisce, nos coelestium
Fac consortes civium,
Quibus es conjunctus.

Infra Octavam.

Ad Magnificat.

A. Salve, sancte pater,
patriae lux, norma minorum,
Virtutis speculum,
recti via, regula morum,
Carnis ab exsilio
duc nos ad regna polorum.

Brev. ms. Francisc. saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. A. — Brev. ms. Francisc. anni 1464. Cod. Admontens. 851 B. — Brev. ms. Francisc. saec. 14. Cod. Griesens. 27. C. — Brev. ms. Sitanstettense CIX saec. 15. D. — Antiph. ms. Francisc. saec. 15. Cod. sem. Olomucens. VII. E. — Antiph. ms. Francisc. saec. 16. Cod. Strahoviens. H I 1. F.

B, das überhaupt von anderen Franziskanerbrevieren stark abweicht, hat nach der 9. Lektion vier Responsorien, von denen das 3te als R 3. Noct. 3. auch in C:

R 1. Sex fratrum frater septimus
Absorptus luce coelitus
Futura contemplatur,
Inter minores minimus,
Quis parvi gregis exitus,
Praeclare speculatur;
V. Quadrans quoque novissimus
Culparum sibi penitus
Dimitti revelatur.

R 2. Arcana suis reserans
Octavum tandem recipit
Et ad diversas gentes
Binos mittendos foederans
Humiliari praecipit
Et esse patientes;
V. Grex procidit obtemperans,
Pastor erectos suscipit
Ad oscula gaudentes.

R 3. Euntes inquit in eum,
Qui nutriet vos, Dominum
Jactate cogitatum;
Sic fratribus erroneum
Praecludit et interminum
Callem cupiditatum.
V. Sit curis cor extraneum,
Non providet in crastinum
In zonis aes ligatum.

R 4. Regressis, quos emiserat,
Completur his senarius
Fratrum, dum confirmando
Normam, sanctus quam scripserat,
Jussa dat Innocentius
Papa de praedicando;
V. In mea Franciscus foenerat
Quem dati monet ratio
De lucro reportando.

Dieselbe Handschrift hat des weiteren folgende Ant. ad Benedictus infra octavam:

Sancte Francisce propere
Veni, pater, accelera
Ad populum, qui premitur
Et teritur sub onere,
Palea, luto, latere
Et sepulto Aegyptio
Sub sabulo nos libera
Carnis exstincto vitio.

62. De sancto Gabriele.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Jam protervorum capita
Quassabit Dei filius,
Hinc robustorum abdita
Pandit robustus nuntius.
2. Felix nimis oraculum
Redemptionis gentium,
Quod datur per miraculum
Ad robore coelestium.
3. Exoriente lumine
Recto perfusis flamine
Laus datur magno numini
A septiformi agmine.
4. Quod reverentur omnia,
Nomen coeleste panditur,
Jesu voce praeconia,
Per quem ad coelum scanditur.
5. Psallamus coram angelis,
Qui nobis opem tribuunt
Et cum septem archangelis
Haec omnia distribuunt.

Ad Magnificat.

A. Robur Dei fortissime
Princepsque invictissime,
Robustum sacramentum
Denuntias Christiferae,
Per quod cladi mortiferae
Datur medicamentum;
Quod Abrahae promiserat,
Os tuum clare reserat,
Nostrum oblectamentum,
Jesum vitam et gaudium,
Lumen et ignem cordium,
Hominis complementum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem archangelorum Dominum
Venite adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lex meditanda panditur
In Jesu Dei filio,
Qui sinu matris clauditur
Divo canente nuntio.
2. Jam hodie concipitur
Aeternus fusus homini,
Dum Gabrieli dicitur:
Ecce ancilla Domini.
3. Fuit Deus memor hominis,
Dum ipsum visitavit,
Nobisque tamquam dominis
Terrestria substravit.

Responsoria.

1. Gabriel ut collegium
Cognovit trinitatis
Decrevisse remedium
Nostrae fragilitatis,
Jussus venit ad praedium
Perfectae integritatis
V. Suscipe, virgo, medium
Salutis nostrae et taedium
Fugato humanitatis.
2. Per cuncta semper saecula,
Quae donat Dei digitus,
Prodigia, miracula,
Quibus hostis est territus,
Legem, lucem, oracula
Sancti ministrant spiritus.

V. Robora, signa, fercula
Sacra, ritus, piacula
Et cuncta data coelitus.

3. Portat robur angelicum
Nobis jucunditatem,
Dum in hortum Davidicum
Virgae fecunditatem
Affert et donat medicum
Ad nostram infirmitatem.

V. Suscepit virgo coelicum
Germen et nexum unicum
Et mundi integritatem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Egressus fuit magnificus
A vertice coelorum
Sermo vero deificus
Cum domina angelorum.

2. Robustus rex in proelio
Mariae portam intravit,
Quae tremens in subsellio
Viri vocem expavit.

3. Circumdat bonus angelus
Omnes timentes Deum,
Sed Gabriel archangelus
Matrem, quae gestat eum.

Responsoria.

1. Stabat imago coelica
In horto voluptatis,
Divinorum famelica
In statu dignitatis,
Quam turbavit terrifica
Figura antiquitatis,

V. Sed vox curat angelica
Formata vi deifica
A culpa foeditatis.

2. Certat homo per stadium
Militiae terrestris,
Ut assequatur bravium,
Sed serpens a sinistris
Multos sternit per gladium
Nequitiae scelestis;

V. Sed nuntius coelestium
Nos protegit per radium
Divinum stans a dextris.

3. Orat legatus maximus
In facto nuptiarum,
Quas fauste nos contraximus
In nexu naturarum,
Unde statum ereximus
In regnum creaturarum,

V. Jam, Gabriel, conjunximus
Mentem, cum quo dileximus
Ope precum tuarum.

In 3. Nocturno.

1. Annuntiat in gentibus
Mysteria coelorum
Et populis quaerentibus
Consortia divinorum.

2. Annuntiarunt angeli
Justitiam et pacem,
Viderunt omnes populi
Salutem Dei veracem.

3. Benedicant assistentes
Coelorum opifici
Et obediant ministrantes
Sacrorum artifici.

Responsoria.

1. Praevenit princeps inclitus
Primam juvencularum
Tympanizantem coelitus
Concinia divinarum,
Dum sonat sermo insolitus,
Fit unio naturarum;

V. Cujus corpus chrysolithus,
In vultu fulgor solitus
Ardentium lampadarum.

2. Ecce vir unus Gabriel
In veste figurali,
Sicut prospexit Daniel
Furore prophetali,
Cui subvenit Michael
In facto divinali

V. Et suam medelam Raphael
Affert, quam conflat Uriel,
Pro grege rationali.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Jesus decorem induit,
Quo decorantur omnia,
Mensque coelestis splenduit,
Terrenturque daemonia.

2. Omnes ovantes jubilant,
Dum verbum humanatur,
Et, quod obscura obnubilant,
In luce reseratur.

3. Excussa jam caligine
In luce vigilemus,
Verbumque clara indagine
In carne nunc laudemus.

4. Benedicant archangeli
Tribunal trinitatis
Et homines et angeli
Cum omnibus creatis.

5. Laudet omnis spiritus
Opificem coelorum,
Ex quibus Gabriel inclitus
Fit nuntius sacrorum.

Ad Benedictus.

A. Ascendit jam crepusculum,
Quo lux splendere incipit
Solis, et jussa suscipit
Pacis donandae Gabriel;
Tunc virginis corpusculum
Sensus et cor perterritur,
Dum arcanum detegitur,
Quod pariet Emanuel,
Qui illuminet in tenebris
Euntes et in semitam
Pacis regat, et perditam
Viam collustret Uriel.

Append. ms. saec. 15/16. post „Breviarium secundae correctionis“ Venetiis 1481. A. — Brev. de camera sec. morem Romanae ecclesiae imp. Venetiis 1521 B. — Hymnen: In 1. Vesp.: Mentibus laetis; ad Matut.: En noctis medium; in Laud.: Jam coeli reserat fores. — Eigentümlich ist diesem Officium neben den Vokalverschleifungen des i, dafs es bereits die Elision kennt; ein Zeichen seines geringen Alters.

63. De sancta Gertrude.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Inclita Gertrudis,
generosa stirpe curruscans,
Aegrotos, inopes
fovet hospitio peregrinos.

2. Firmiter ergo dies
in coelo ducit amoenos,
Est sibi summa quies,
vultus videt ipsa serenos.

3. Adveniente Deo,
supremo judice nostro,
Gertrudis placida
prece nos tueare trementes
Et, virgo, nostro
nunquam deleberis aevo.

4. Posce Deum veniam
pro nobis atque quietem,
Suscipias miseros
in summa pericula missos.

5. Nostri, Christe, salus
damnoso tolle reatu,
Nos tenebrosa palus
absorbeat ne cruciatu,
Humanos videat
pietas antiqua labores,
Fac pacis optata,
salvator, luce fruamur.

Ad Magnificat.

A. Optima Gertrudis,
spes o firmissima, quando
Corpore de nostro
miserandus spiritus exit,
Nobis coelestem
tunc miseris fer opem.
Oratrix summa,
facunda voce querelas

Tolle, quibus tremimus
supremo judice coram.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sponso Gertrudis
Christo jubilemus in astris,
Virginibus castis
qui summos praestat honores.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Infirmis vultus
haec ostendebat amicos,
Suscepit multos
simul hospitio peregrinos.
2. Obtulit aeternos
haec flores virginitatis
Intemerata Deo,
carnem compressit et hostem.
3. Te, fortunata
proles, assumere Christus
Ista luce tuis
sollicitat meritis.

Responsoria.

1. Praedico Gertrudem,
praeclara stirpe decoram,
Quae pede funestos
mundi constrixit amores,
Christo doctore
mortalia facta reliquit;
V. O quanta luce
virtutum viva rubebat.
2. Daemonis indomitas
studuit compescere vires
Et carnis, mundi,
virtutum fortis imago,
Clarius ecce Deum
finem cognovit amoris,
V. Vitae mortalis
contemnens virgo decorem.
3. Putre solum mundi
fugit Gertrudis et omnis
Expers ipsa mali
fuit adversaria culpae,
V. Constans, pacifica,
summae virtutis amica.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgo, multorum
titulis gaudes meritorum,
Clare namque vides
illud, quod semper amasti.
2. Tanto mansura
major tibi gloria coeli,
Quanto curasti
minus haec ludibria mundi.
3. Ignea laetatur
virtus, mirantur et astra,
Foedum tam teneram
mundum vicisse puellam.

Responsoria.

1. Deseruit falsa
labentis gaudia mundi
Et moerore suam
satagit finire senectam
In claustris, longos
non est saturata labores
V. Illa senex Christi,
quam liquefecit amor.
2. Pectore perpetuo
breve sprevit tempus honoris,
Ardenti flagrans
haec religionis amore,
Censuit afflictis
animam praeponere rebus
V. Virgo, post mortem
sedes habitura beatas.
3. Coelum luce magis
virgo dilecta decorat,
Omnia durando
Gertrudis saecula vincit,
V. Quae miseros, inopes
suscipit hospitio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In planctu totum
cum tu consumpseris aevum,

Post luctus veniet
merito felicior aetas.

2. Aeternam Christo
meruisti judice vitam,
Hoc adversarum
facit patientia rerum.

3. Affecit quanto
Gertrudem Christus amore,
Semper stellatae
demonstrat gloria sedis.

Responsoria.

1. Viribus egregiis
generosae virginis hostis
Tela jacent victa,
dolus, ars, polluta voluptas.
V. Omnibus est nobis
orando causa salutis.

2. Non unquam lautae
placuerunt foedera mensae
Gertrudi, parvo
vixit contenta paratu,
Virtutum cumulis
vitam speciosius ornans.
V. Semper ei castae
miranda modestia vitae.

3. Gertrudi monastica
Vita fuit curae,
Passio dominica
Cordi et puncturae,
Contemplatur coelica
Lucis usu purae,
V. Nostrae magnifica
vitae ductrix perituraе.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Spiritui fragilem
carnem servire coegit,
Insultus carnis
summa virtute repressit.

2. In tam praecipiti,
Gertrudis, tempore nobis
Confer opem miseris,
placido cantabimus ore:
Salve, sponsa Dei,
sponso conjuncta supremo.

3. Te duce, Gertrudis,
mortalis vivit egestas,
Fortius in vitia
quam corda tenacia ducunt.

4. Virgo divini
Gertrudis plena timoris,
Casta, decora nimis,
nobis exempla reliquit.

5. Non armis, virgo,
certasti, quando feroces
Sobria mens omnes
digne devicerit hostes.

Ad Benedictus.

A. Gertrudi meritae
dantur praeconia vitae,
Regnum praeclarum
quae servet Dacigenarum,
Ut sibi sit carum
vi virtutum variarum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gertrudis, totum
virgo veneranda per orbem,
Gratior umbra tegat
te Dacigenas venerantes,
Et tua dextra regat
loca per diversa morantes,
Ut tibi, praeclara,
vivat Danmarchia clara.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — In 1. Vesp. **A** 5, 7 Fac patris. — Invit. 4 praestet. — In 3. Noct. **R** 1, 6 orandae. — Hymnen: In Vesp.: Novo creator siderum; ad Noct.: In votis virgo; in Laudes: Axis stellati.

64. De sancto Gregorio M.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa sanctissimi
Solemnia Gregorii
Toto corde catholica
Suscipiat ecclesia,
Cujus doctrina aurea
Per mundi splendet climata,
Quam meritis et precibus
Christo commendet, quaesumus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad Dominum vigiles
cuncti convertite mentes,
Gregorium vigilem
coeli qui vexit ad arcem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius ortus Romae
E senatorum sanguine
Fulsit mundo velut gemma
Auro superaddita,
Dum praeclarior praeclaris
Hic accessit atavis.
2. Lineam sui generis
Dictis et factis extulit
Bibens in pueritia,
Quod ructavit postea,
3. Adhaerebat moralibus
Seniorum relatibus,
Quos tenaci memoriae
Non cessabat committere.

Responsoria.

1. Fulgebat in venerando
Duplex genus Gregorio:
Senatoria dignitas
Secundum genus saeculi,
Voluntaria paupertas
Juxta praeceptum Domini.

V. *Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis.*

2. Videns Romae vir beatus
Anglorum forte pueros:
Bene, inquit, bene Angli,
Vultu nitent ut angeli,
Oportet illis monstrari
Iter salutis aeternae.

V. *Quoniam Domini est regnum et ipse dominabitur gentium.*

3. Dum oraret in obscuro
Servus Dei latibulo,
Lux immensa super eum
Resplenduit post triduum,
Hoc signo cunctis proditus
Papa urbis efficitur.

V. *Quia misericordiam et veritatem dilexit Deus, gratiam et gloriam dabit Dominus.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius, ut creditur,
Divinitus sic dicitur,
Qui sibi et ecclesiae
Vigilavit catholicae.
2. Studiis liberalibus
Nulli secundus habitus
Praetor urbanus exstitit
Adolescens spectabilis.
3. Hic ab adolescentia
Divina fretus gratia
Anhelare non desiit
Ad regnum vitae perpetis.

Responsoria.

1. Propter intolerabiles
Rerum curas mundanarum
Recusabat praesulatum
Suscipere Romanorum,
Sed victus prece populi
Suscepit jugum Domini.

V. *Nec fecit proximo suo malum et opprobrium non accepit adversus proximos suos.*

2. Orante beatissimo
Ad Dominum Gregorio
Sanata est plebs Romana
A peste inguinaria.

V. *Multum enim valet deprecatio justi assidua.*

3. Vere felicem praesulem,
Verae fidei doctorem,
Quo petente panis Christi
Formam accepit digiti,
Ad firmandam plebis fidem
Versus in cruentam carnem.

V. *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sex struxit in Sicilia
Vir clarus monasteria
Et infra urbem septimum,
In quo se fecit monachum.

2. His sane monasteriis
Praediis large tributis,
Reliqua tandem vendidit
Et egenis distribuit.

3. Qui solebat in sericis
Incedere in divinis,
Post in abjectis vestibus
Servit pauper pauperibus.

Responsoria.

1. Sanctus papa Gregorius,
Vir totus apostolicus,
Postquam praesedit cathedrae
Pervigil apostolicae,
Carne solutus hodie
Adivit regem gloriae.

V. *Innocens manibus et mundo corde, qui non accepit in vanum animam suam.*

2. Hodie praeclarissimus
Deo dignus episcopus
Et Anglorum apostolus
A terrenis separatus
Conjunctus est coelestibus
Cum gloria Gregorius.

V. *Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.*

3. O pastor apostolice,
Gregori beatissime,
Tuo posce precamine
Incrementum ecclesiae,
Tuo rigatae dogmate
Ac defensatae opere.

V. *Memor esto congregationis catholicae et dextera Dei plantatae vineae.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Gregorius vigiliis
Confectus et jejuniis.
Etsi marcebat corpore,
At spe vigebat animae.

2. Lentis quidem sed jugibus
Hic aestuabat febribus,
Podagrae nec non syncopis
Pulsabatur incommodis.

3. Coelesti cinctus verbere
Vir mirae innocentiae
Praesumebat, se diligi,
Quod merebatur argui.

4. Bis senos nummos angelo
Hic dedit quasi naufrago,
Hinc scutellam argenteam,
Quam sibi vidit reliquam.

5. Virginum tria milia
Romae pavit sub regula
Exceptis Dei famulis
Longe vel prope positis.

Ad Benedictus.

A. Christi fidelis famulus,
Prudens quoque Gregorius,
Postquam suo in tempore
Vixit ejus familiae,
Coelo reddidit animam,
Terrae carnis materiam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Gregori, dulcissimum
Sancti spiritus organum
Atque virtutum speculum,
Posce nobis suffragium,
Ut hoc possimus consequi,
Quo te gaudemus perfrui.

Brev. ms. Kremsense saec. 12. Cod. Capit. Olomucens. 258. A. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. B. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 13. Cod. Fracens. XII E 5. f. monast. C. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1890. saec. 12. f. monast. D. — Brev. ms. Voraviense 290 saec. 12. E. — Antiph. ms. Graecense 211 saec. $^{11}/_{12}$ F. — Brev. ms. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. XIII E 1. G. — Ebenso: Brev. ms. S. Germani a Pratis saec. 12. Cod. Parisiens. 12035. — Antiph. ms. Nivernense saec. 12. Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1236.

In 1. Vesp. super Ps. **A.** Gregorius ut creditur etc. B. — In 1. Noct. **R** 2, 3 Anglici B. — In 3. Noct. **A** 1, 3 Infra urbem B. — **R** 1 und 2 umgestellt A. — **R** 3, 3 Anglorum apostolus B. — **R** 3, 6 defensatae optime B. — In Laud. **A** 1, 4 Ex spe vigebat AG. — **A** 3, 4 Quo merebatur B. — Wider Vermuten scheint die monastische Form des Officiums nicht die ursprüngliche zu sein, da sie zu Einschaltung prosaischer Teile Anlafs wird (cfr. D.). Dies Officium ist eines wie der allerverbreitetsten, so der ältesten und sehr instruktiv für die Entwicklung von Rhythmus sowohl als Reim, sowie für die Behandlung des jambischen Dimeter, in dem es geschrieben ist. Die Antiphonen ad Magnificat in 1. und 2. Vesp., sowie **R** 3 der 3. Noct. stehen als disjecta membra bei Mone 959 und 960.

65. De sancto Gregorio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lauda, felix mater et filia,
Lauda tuum, Roma, Gregorium,
Laudet suum doctorem Anglia,
Laudet mundus patrem eximium.

Ad Magnificat.

A. Alme praesul, dux sapientiae,
Arcus coeli, splendor ecclesiae,
Gloriosa refulges specie
Inter altas nebulas gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Pellat devotio
Soporis otia
Laudes Gregorio
Cantet ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gregorius alvo dum clauditur
Beatae Silviae,
Benedicti voce praedicitur
Lumen ecclesiae.

2. Romae proles patrum illustrium
Praelustris actibus,
Clarus erat doctrinis artium,
Pollens honoribus.

3. Mundo florens Christo refloruit
Afflatus gratia,
Mundum spernit, opes distribuit,
Fundat coenobia.

Responsoria.

1. Cum aeternus pastor Gregorium
Praevidisset ad curam ovium,

Signo lucis in lucem gentium
Latens est proditus;
V. Lux effulgens per noctem coelitus
Datum prodit patrem divinitus,
2. Vastat orbem coelestis ultio,
Ruunt cives, obsistit gladio
Novus David, cessat quassatio
Et salus redditur.
V. Pius pater in precem sternitur,
Cedit ultor, mucro concluditur.
3. Super gentes et regna positus,
Ut lucerna pontifex inclitus
Ardens lucet per dona spiritus
Ad Christi gloriam.
V. Purgat, ornat, auget ecclesiam,
Plangit, docet, convertit Angliam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Radiantes gemmarum ambitu
Praetextas abjicit,
Monachali pauper in habitu
Christo se subjicit.
2. Crucifigens carnem cum vitiis
Christo configitur
Et provectus virtutum studiis
Abbas praeficitur.
3. Dum conformis esse jam incipit
Vitae coelestium,
In figura naufragi suscipit
Coelestem nuntium.

Responsoria.

1. Replet terras profusa largitas,
Nec fit exsors superna civitas,
Ut secundi Loth hospitalitas
Sic hospes placuit.
V. Felix mensa, dum multis patuit,
Coeli civem convivam habuit,
2. Sacer panis ut caro cernitur,
Manat cruor, dum panis pungitur,
Equum vexans daemon expellitur,
Magus corripitur.
V. Jam sepultus frater absolvitur
Et Trajano poena remittitur.
3. Magis languens morbis dum deficit,
Mens amoris languore proficit,
Crescunt morbi, crescit et afficit
Amor impatiens.
V. Sicut servus ad fontem sitiens
Aestuabat dissolvi cupiens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Bonus odor coelestis hominis
In mundum prodiit,
Tandem raptus Romani cardinis
Honorem subiit.
2. Sese mundi despecta gloria
Semper humilians
Sectabatur Christi vestigia
Supernis inhians.
3. Christi pugil spiritus gladio
Pro fide dimicat,
Fidem firmat et jugi studio
Mores aedificat.

Responsoria.

1. Terrae praesul ad coeli solium
Sublimatus de valle flentium,
Ex servorum sorte fidelium
Intrat in gaudium,
V. Angelorum choris laudantium
Jungi decet psaltem egregium.
2. Patris almi libros incendere
Quaerit livor, nefas arguere
Audet Petrus, cessant a scelere
Ad pactum initum;
V. Opus probans coelitus editum
Testis verax emisit spiritum.
3. O fons fundens fluenta gratiae,
Doctor veri, doctor justitiae,
In excelsis nunc sapientiae
Te fons inebriat;
V. Sitientes per te reficiat,
Qui post sitim te plene satiat.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Commissum gregem regere
Dum studet vigilantius,
Fecundat nomen opere
Vigil praesul Gregorius.

2. Libens praeesse renuit
Statum amplectens humilem,
Coactus tandem praefuit,
Servum se praebens vigilem.

3. Christi vigil in intimis
Mariae vacat otio
Forisque jungi proximis
Deservit Marthae studio.

4. Pressus laborum pondere
Viget mente robustior
Nec morbis novit cedere,
Cum infirmus, tunc fortior.

5. Jam suis gaudet canticis,
Jam vacat Dei laudibus,
Jam jubilat hymnidicis
Junctus in coelo coetibus.

Ad Benedictus.

A. O sol mundo diffundens radios,
Nostrae mentis tenebras abige,
Verae pacis in viam filios,
Dux et pater Gregori, dirige.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vale, pastor, qui modo pasceris
Collocatus in loco pascuae,
Gregem frui fructu, quo frueris,
Alma prece, Gregori, tribue.

Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis. 1514. — In 1. Noct. A 3, 2 Affatus gratia. — In 2. Noct. R 1, 2 Nec sit. — R 1, 3 Sicut secundi. — R 3, 1 Magus languens. — In 3. Noct. R 1. 3 sorde fidelium.

Hymnen hiezu: Pange lingua confessoris (Vesp.); Laudis opus et honoris (Noct.): Exsultet jam angelicus (Laud.).

66. De sancta Helena.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lignum verum Dominicum
Despecto jacens loculo
Acquisivit divinitus
Helena cum miraculo.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix mater ecclesia,
Adsunt tibi magna solemnia,
Nam dilecta Domini Helena
In coelesti locatur gloria;
Plaude, tota Christi familia,
Tantae laudis agens memoriam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regem collaudemus
In saeculorum saecula
Inventrici suae crucis
conferentem gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Constantinus vir Domini
Matri transmittit Helenae
Fide pollens altissimi,
Ut crucem Christi quaereret.

2. Lignum venerabile
Helena quaerendo
Judaeos incendere
Jubet comminando.

3. Judaei increduli
Judam audientes
Prodeunt laetissimi
Hoc annuntiantes.

Responsoria.

1. Fide pollens beata Helena,
Dum devote crucem desiderat,
Judam vocat promittens varias
Mortis angustias

V. Judae incredulo minatur Helena
In lacu posito promittens varias
Mortis angustias.

2. Dum Judas stetit incredulus
Nil degustans diebus plurimis
Clamat dicens, ut ipsum extrahat,
Quem fames cruciat;

V. Nam compunctus precibus Helenae
Manifestat hoc Dei famulae.

3. Gloriosa hujus solemnitas,
In qua Christi patet benignitas,
Currunt sanctae Helenae obviam
Laudantes gloriam.

V. Nam dilectam Dei famulam
Triumphalis sumpsit societas.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
In qua crucis dominicae
Sancta inventrix Helena
Assumpta est in gloria.

2. Vitae suae terminum
Antequam compleret,
Festum hoc magnificum
Voluit habere.

3. Judas Dei famulus
Nomine vocatus
Fuit tunc episcopus
Cum hoc ordinatus.

4. Cyriacus nomine
Post hoc est vocatus
Plenus sacro flamine
Multa dispensavit.

5. Gloriam coelestium
Intrans beatorum
Deum haec familia
Laudat salvatorem.

Ad Benedictus.

A. Constans Christi famula Helena
Adspirante divina gratia
Digna fuit corpore posita,
Invenire crucem Dominicam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O quam felix domina,
Quam Deo devota,
Per quam crux Dominica
Omnibus est nota.
Ipsam sapientiam
Prolem Dei patris
Tuis sanctis precibus
Placare ingratis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1829 saec. 15. B.

Das Officium hat mit Rücksicht auf die österliche Zeit nur eine Nocturn. — In 1. Vesp. **A**, 4 Helena immacula A. — Ad Magn. **A**, 3 dilecta Deo A. — **A**, 5 Laudatur tibi familia A. — Invit. 4 conferentes B. — In Noct. **A** 1, 4 crucem sibi A. — **A** 2, 3 Judaeos incendi A. — **A** 2, 3 Proderent laetissimum A. — **R** 2, 2 Nihil cogitans diebus B. — **R** 2, 3 ut ipsum extraheret AB; ut per ipsum B. — **R** 2, 6 hic Dei famulae A; hoc famulae Dei B. — Ad Laudes **A** 1, 2 qua fehlt A. — **A** 2, 3 Festum honorificum A. — **A** 3, 2 nomine miratus A. — **A** 4, 2 postea remansit A. — **A** 5, 2 in omnes sanctorum A. — Ad Ben. 1 Christi beata Helena A. — In 2. Vesp. ad Magn. 8 placare magnatis A. — Das Officium ist auf das Schema des Officiums des hl. Dominicus, wenn auch mit kleinen Abweichungen, gearbeitet. Man vergleiche nur **R** 1, 3 u. 4:

Servum mittit promittens varias | Vitae delicias.
Judam vocat promittens varias | Mortis angustias.

67. De sancta Hemma.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Collaudemus in amore
Dei providentiam,
Quae attraxit cum honore
Hemmam sibi famulam,
Ut per eam quam terrenae
Dedit vitae gratiam,
Nobis quoque sempiternae
Largiatur gloriam.

Ad Magnificat.

A. Larga dispensatrix, gaude
Meritorum praemio,
Cum fideli plena laude
Quae convivas Domino,
In hoc festo memorare
Tibi supplicantibus,
Regem coeli mitigare
Pia tuis precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Amatorem largitatis,
Deum, fontem pietatis,
Ipsum nobis ut placemus,
Concinentes adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Filia prudentiae,
Hemma, clara genere,
Fontem sapientiae
Suxit matris ubere.

2. Crevit multis ad honorem,
Inventutis postquam florem
Vertit fructus in odorem
Spem amplectens et timorem,

3. Timor ejus dulcoratur
In amoremque mutatur,
Dum cor ejus sublimatur
Eo, quo sol illustratur.

Responsoria.

1. Sparsit Hemma visu fletum,
Manu Deo munera,
Lingua preces, corde votum
In perseverantia,
Ut laetitiam sanctorum
Meteret in gloria.

V. Multum enim seminavit,
Quia multa spe speravit,
Nec spes eam defraudavit.

2. Verbum Dei valde sane
Spectans cordis oculo,
Nec amplectens illud vane
Clam horarum thalamo,
Imo carum quaerens mane
Unguendum diluculo,

V. Aure bonum auscultatum,
Mente probans esse gratum,
Facto reddens confirmatum.

3. Duc orandum tu sodales
Hujus festi, domina,
Regem regum, quia vales,
Ut nos coeli curia
Justis reddat coaequales
Relaxando crimina,

V. Tua festa recolentes,
Tua laude congaudentes
Et virtute confidentes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Illa pudicitia,
Largitate socia
Morumque constantia
Fulsit Dei gratia.

2. Laborare non cessavit,
Die, nocte nec vacavit,
Aut egenis ministravit,
Aut orando vigilavit.

3. Jucundis in precibus
Hanc attendens Dominus
Et virtutum dotibus
Ditavit uberius.

Responsoria.

1. Misit virum justa pium
Pertransire maria,
Hic terrarum ut sacrarum
Visitaret limina,

Infra gnara mente clara
Struxit hospitalia.

V. Ponens cuncta sapienter,
Non elate sed decenter
Consummavitque prudenter.

2. Sexagenoque triceno
Gaudet digna munere,
Viduali, conjugali
Quaeque vixit ordine,
Bina lege Christo rege
Fruens grata sobole;

V. Quem haeredem collocavit
Cuique sua condonavit
Et prae cunctis quem amavit.

3. Dum devota Deo nota
Intellectum didicit,
Summum bonum esse donum
Hoc, qui Deum diligit,
Toto nisu, voce, visu
Caritatem petiit.

V. Quid cordetenus intendit,
Hoc operibus ostendit,
Dum virtutem apprehendit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Auro sapientiae
Tecta regis, ut gloriae
Nuptiali chlamyde
Mensam possit accedere.

2. Pia mater pauperum
Hic miseris solatium
Fecit, ut convivium
Coeli gustaret centuplum.

3. Pretiosa margarita
Corde nitet redimita,
Quam invenit in hac vita,
Sibi auro conquisita.

Responsoria.

1. Thesaurum agro comparatum
Sinu laeta condidit,
Tandem bene propalatum
Misit, quod emicuit,
Largitoris ob mandatum
Nec latere potuit.

V. Ait enim verbigena:
Lucerna palam posita
Decet et non abdita.

2. O felix pedissequa,
Veritatis quae praecepto
Liquit oblectamina
Mundi cuncta, Domino
Credens vivit jam gavisa
Fructu centenario.

V. Praeloquentem verum scivit,
Quare sequens hunc adivit
Et accepit, quod petivit.

3. Tollit Dominus cordata
Et sublata pie mundat,
Docet etiam mundata,
Docta spiritu fecundat,
Amat enim fecundata,
Ut amata sibi jungat.

V. Opus magnae pietatis,
Donat cuncta bona gratis
In virtute caritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes ei personari
Decet ab hominibus,
Quae jam plene sublimari
Scitur in coelestibus.

2. Huic a Deo est concessum
Mutis vocem reddere,
Caecis visum, claudis gressum
Atque surdis sapere.

3. Cujus largitas abunde
In Gurcensi cathedra
Visa est et aliunde,
Quo donavit praedia.

4. Benedictus ergo digne,
Qui suis pauperibus
Favens instruit benigne
Fidelis virtutibus.

5. Laudent coelo congaudentes
Nostri vice Dominum,
Quo amore deprecantes
Nobis coeli gaudium.

Ad Benedictus.

A. O quam mitis et suavis
Est coelorum Dominus,
Qui dilectis dat in coelis
Gloriam fidelibus
Et pro illis fit terrenis
Pius ac propitius.
O fidei devotio,
Corda fruens intima;
O spei consolatio,
Grata movens gaudia,
O fulgida dilectio,
Multa donans praemia;
Veni reple viscera,
Voto suavi facias
Nos cum Hemma sedula
Laude dare gratias
Sibi in cuncta saecula,
Qui manet vera caritas.

Offic. ms. S. Hemmae saec. 14. Cod. arch. episc. Gurcens. s. sign. — In 1. Noct. R 1, 1 Sparsa. — R 1, 3 corda. — In 3. Noct. A 3, 4 Sibi conquisita. — R 3, 1 corda. — Hymnen: In Vesp.: Consurgat laeta concio; ad Laudes: Omnis decora pectore.

68. De sancto Hidulpho.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa pii patris
Hidulphi solemnia
Toto corde veneretur
nunc praesens ecclesia,
Per quem vera mereamur
adipisci gaudia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Semper adoremus
Christum, veneremur, amemus,
Hidulphus per quem
Mundi contempsit amorem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus impiorum
declinans consilium
In divina lege suum
adhibebat studium.

2. In honore disciplinae
cum Deo servierit,
Non timebit sed confidet,
dum iratus venerit.

3. Invocantem exaudivit
hunc Deus justitiae
Et ostendit illi bona
in pace et requie.

Responsoria.

1. Rex coelorum, chorum nostrum
da sinceris mentibus
Hoc praeclaro festo tuis
interesse laudibus,
V. Fac nos, Christe, vitiorum
expiatos sordibus.

2. Diem festum hunc festive
studeamus colere,
Quo processit corporali
Hidulphus e carcere,
V. Hodierno sempiternum
possimus aequirere.

3. Hic praeclarus ex praeclaris
exortus natalibus
Genus suum venerandis
decoravit moribus,
A. Adolescens informatus
doctrinis scholaribus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Scuto bonae voluntatis
munitus a Domino
Adstabit hic et videbit
eum sine termino.

2. Mirabile nomen tuum,
Deus, laudent omnia,
Qui honore sanctum tuum
coronas et gloria.

3. Confidentem in se Christus
ad hanc traxit gloriam,
Cujus vidit aequitatem,
dilexit justitiam.

Responsoria.

1. Quia mundi blandimentis
vanitatem respuit,
Inter pares et coaevos
ut sidus emicuit,
V. In amorem conditoris
dum totus incaluit.
2. Praesulatum Treviorum
fugiens elabitur,
Sed reductus, velit, nolit,
antistes efficitur,
V. Plebs devota fugientem
ardenter insequitur.
3. Omni die defunctorum
agebat memoriam
Et divinam exorabat
pie his clementiam
V. Salutarem et pro vivis
immolabat hostiam.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Loquebatur veritatem
vivens sine macula,
Habitabit et quiescet
in coelis per saecula.
2. In virtute tua, Deus,
hic sanctus laetabitur,
Cui dierum longitudo
cum vita tribuitur.
3. Mundo corde semper orat
nec dolum exercuit,
Hinc a Deo salutari
benedici meruit.

Responsoria.

1. Pastoralem demum sedem
pro Christo deseruit
Et in loco Mediano
pauper Christi latuit,
V. Votum vetus sed dilatum
adimplere studuit.
2. Multi vitam inquirentes
erepti de saeculo
Adhaerere Dei magno
decrevere famulo,
V. Tunc Johannes et Benignus
Cuvronites cum Spinulo.
3. Deodatus viro Dei
per visum aparuit,
Et, quod finis vitae ejus
instaret, edocuit
V. De coelorum cura sanctum
vir sanctus praemonuit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Dum decorem puritatis
se praecingens induit,
Sedem tuam, dominator,
hic parare meruit.
2. Omnis terra jubilando
tibi, Christe, serviat,
Cujus vultus hunc de sua
visione satiat.
3. Hic sitivit, rex, ut tuam
inveniret gratiam
Et accepit, ut videret
virtutem et gloriam.
4. Universa creatura
benedicat Dominum,
Qui vocavit hunc in sortem
beatorum agminum.
5. Laudet illum ordo rerum,
laudet omnis spiritus,
Cui sanctorum servit chorus
ex amore subditus.

Ad Benedictus.

A. O confessor venerande,
Jesu Christi vernula,
Fac nos illi sic placere
tua prece sedula,
Ut cum ipso mereamur
gaudere per saecula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sacerdos almiflue,
Gemma lucis perpetuae
Servis in te sperantibus
Sacris adesto precibus,
Vitae posce suffragium,
Finem malorum omnium.

Brev. ms. S. Deodati saec. 16. Clm. Monacens. 10909. — In 2. Noct. R 3, 4 pie eis. — In 3. Noct. R 1, 3 loco anediano. — In 2. Vesp. ad Magn. 5 posce ergänzt. — Von Hymnen zum Officium citiert die Handsch. folgende Initia: In 1. Vesp.: Hymnorum Domino; in 2. Vesp.: Adstante, vel: Ad sacrum cujus.

69. De sancto Longino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Alma mater ecclesia,
Christi fundata sanguine,
Nova excepit gaudia
In Longino sancto milite,
Nam ex vase contumeliae
Fit vas purum coelestis gloriae.

Ad Magnificat.

A. Deo salutari meo
Laudes promat ecclesia
Et Longino sancto pio
Magnificet solemnia,
Qui synagogae miles
Christi apperuit latus,
Militantis ecclesiae
Pugil fit beatus;
Conversus se rectificat
Fidem Christi praedicando,
Implorantem omnem laetificat
Morbidos sanando.
O patrone, te rogamus,
Recole qualis fuisti;
Te gementes invocamus,
Junge nos faciei Christi.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ducem rubri exercitus martyrum
Adoremus Dominum Jesum Christum,
Qui militem suum strenuum
Coronavit sanctum Longinum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ab Isauria provincia
Claro exortus genere
Fulcitusque militia
Pilati haesit curiae.

2. Tandem duris laboribus
Visus privatur lumine,
Sed limpidis obtutibus
Christi dotatur sanguine.

3. Vitae instructus dogmate
A sanctis apostolis
Sacro lotus baptismate
Fit lucerna populis.

Responsoria.

1. Mundi spreta militia
Sub arta observantia
Militavit Domino
Se substernens animo,
V. Abjecto jugo saeculi
Onus gestavit Domini.

2. Vigil servus et fidelis
Vivens justus abs querelis,
Dispensator talentorum
Prudens corda populorum
Lucrifecit Domino
Retrahens a saeculo;
V. Grandis haec mutatio
A solo facta Domino,
Ex actore malitiae
Doctor fit ecclesiae.

3. Spretis carnis artubus
Lumen gestans in manibus,
Sic lucebat populo
Velut lux in patulo
Vita et miraculo;
V. Pavit gregem sic pascendo,
Quod docebat, operando.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adstans saevis praesidibus
Christum Deum adstruit,
Lingua orbus et dentibus
Disertius asseruit.
2. Tortus corde gratulatur
Tamquam in deliciis,
Quia vitam praestolatur
Pressus a miseriis.
3. Ramus velut verae vitis
Plus praecisus germinat,
Sic vir mentis praesincerae
Poenis fructum cumulat.

Responsoria.

1. In petra firmissima
Fide solidissima
Domum stabilivit,
Spe rata munivit,
Amore fulcivit;
V. Nec hunc dulcor voluptatis
Potuit corrumpere,
Neque pavor majestatis
A bono retrahere.
2. Arbitratus omnia
Sita in mundi machina
Veluti lutum vilia,
Ut Christum lucrifaceret
Et se acceptum redderet;
V. Larga divina gratia,
Dum coeli substantia
Datur pro penuria.
3. Robusto hic vir pectore
Certando legitime
Cum carne, mundo, daemone
Victor celebris exstitit
Et vitae palmam percipit;
V. O felix militia,
Cui per victoriam
Aeterna datur laurea.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Contumeliis et verbere
Hic lapis adtunditur,
Ut coelesti fabricae
Sit aptus, disponitur.
2. Hoc est iter viatorum
Ad perennem patriam,
Ire callem per moerorum
Ad coeli laetitiam.
3. Ecce mirum commercium,
Pro tristis vitae modulo
Datur coeli solatium
In futuro saeculo.

Responsoria.

1. Laetare, ecclesia,
De tanta Dei gratia,
Nempe drachmam decimam,
Olim per culpam perditam,
Invenisti hodie
Lucerna clementiae
In domo tuae gloriae
V. Ovemque centesimam
In deserto deviam.
2. Ad amoenae regnum vitae
Christum sequi gestiens
Crucem suam tulit rite
Poenas duras sufferens;
V. Arta quippe via ista
Quae ducit ad gaudia.
3. Vere felix apertio
Christi Jesu lateris,
Qua solvitur nexus criminis
Velamen duplicis
Caecitatis adimitur
Et visio felicitatis
Aeternae confertur;
V. Felix revera culpa militis,
Quam munus subsequitur
Tantae caritatis.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Regnans a ligno Dominus
Hunc militem elegit,
Illuminans clementia
A nece redemit.

2. Exstirpat hic idola,
Plantator ecclesiae,
Et expurgat vitia,
Zelator justitiae.
3. Noctis taetram caliginem
Eliminat a cordibus,
Christo gratam progeniem
Procreat ex gentibus.
4. Cuncta rerum plasmatura
Benedicat Dominum,
Suum poena et pressura
Qui redemit famulum.
5. Judaeae provincia
Laetetur de martyre,
Gaudeat Moravia
De sacro ejus corpore.

Ad Benedictus.

A. Sine hostili timore
Serviamus in amore
Et in cordis sanctitate,
Qui nos a mortis potestate
Sua redemit pietate.

Brev. ms. Capit. Olomucens. 301 saec. 15. A. — Brev. ms. Capit. Olomucens. 314 anni 1419. B. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 28 saec. 15. C. — Brev. ms. S. Jacobi Brunens. 26 anni 1499. D.

In 1. Vesp. super Ps. A lautet in C:

Adest dies clementiae,
Quo rex excelsae gloriae
Clarae virum militiae,
Longinum quippe nomine,
Coronavit hodie
Lancea victoriae
In aula coeli gloriae.

Ad Magn. A, 2 mater ecclesia AB; prosaisch C. — In 1. Noct. A 1, 4 adhaesit curiae B. — R 2, 2 absque querelis ABC. — R 2, 9 u. 10 fehlen A. — In 2. Noct. A 1, 2 Deum asseruit A. — A 1, 4 Disertius affuit B. — A 3, 1 Romanus velut A. — R 3, 3 mundo et daemone A. — In 3. Noct. R 1, 6 Lucernam AB. — Ad Ben. A, 3 in cordibus A. — Zugehörige Hymnen: Verbum aeternum (Vesp.).

70. De sancta Ludmilla.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ecce jubar matutinum
Veri solis praevium
Fulget in Bohemia,
Diem fidei vicinum
Monstrans per martyrium
Alacri in gaudium
Ore psallentium
Jubilet ecclesia.
R. Prima noctis vigilia
Transmeat in gaudia
Felix haec matrona,
Haec sunt sacra solemnia,
Gaudeat Bohemia
In tanta patrona.
V. Pretiosa mors Ludmillae
In conspectu Domini,
Cujus prece nefas vile
Relaxatur homini.

Ad Magnificat.

A. Quasi stella matutina
In medio nebulae
Et ut uter in pruina
Vita Christi famulae,
Nam in gravi tempore
Fidem opprimente
Castigato corpore
Munda luxit mente;
O Ludmilla, mater bona,
O Bohemorum patrona,
Tuis beatis precibus
Nos serva a nocentibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt solemnia
Ludmillae beatae,
Cantat ecclesia
Cum jucunditate.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Firma fide praeambula
Sudat in operibus
Ludmilla, Christi famula,
Serviens pauperibus.

2. Servans castimoniam
Semper cordis meri,
Dilatat ecclesiam
Facta nutrix cleri.

3. Haec est illa vidua
Dans duo minuta,
In datis praecipua
Laude Christi tuta.

Responsoria.

1. Gaude, coelum, primo flore
Carpto de Bohemia,
Cujus sancta grato rore
Roratur ecclesia.

V. Ista Christi famula,
Veritatis aemula,
Veri veris fit primula.

2. Nobilis ex genere,
Fide sed nobilior,
Quam conservans tenere
Fit Christo propinquior,

V. Haec ancilla veri Dei
Fit dilatrix fidei.

3. In virtutum culmine
Stetit elevata,
Sanctitatis lumine
Procul dilatata;

V. Ut columba sine felle
Caritatis fluens melle.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec est Judith vidua
Jejunans frequenter,
Coeli petens ardua
Et orans ardenter.

2. Omni carens infamia
Vitam conservabat,
Per fletus et jejunia
Corpus macerabat.

3. Nunquam cum ludentibus
Haec commiscebatur,
Sed juncta moerentibus
Hos consolabatur.

Responsoria.

1. Haec Jahel mirabilis
Sisaram prostravit,
Clavum figens in tempora,
Dum insuperabilis
Carnem edomavit
Dure deducens tempora.

V. Pietati studuit,
Largitate claruit.

2. Haec est prima propaginum
Quas vidit pincerna,
Ex qua manat vitae vinum
Petente superna;

V. O propago fructu grata,
Vite clara generata.

3. Quamvis in divitiis
Non tamen in deliciis
Carnis efflua,
Abstinens a vitiis
Et vanis blanditiis
Casta vixit vidua
Resecans superflua.

V. Res tenebat non ad fastum,
Sed ad tegmen et ad pastum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Si quaeratur femina
Fortis, haec est una,
Quae devincens crimina
Fulget velut luna.

2. Ludmilla felix matrona,
Digna laude varia,
O Bohemorum patrona
Nos illustra gratia.

3. Munda manens penitus
Finem praestolatur,
Cui mortis coelitus
Tempus revelatur.

Responsoria.

1. Mortis ante praescia
Munda conscientia
Sumit eucharistiam
Ad augendam gratiam,

V. Cum cordis fervore
Psallens mente, psallens ore.

2. Fune demunt non mucrone
Vitam ejus cum gumone
Tumba mortis avidi
Praemisso duro sermone
Tamquám canes rabidi.

V. In Christi collegium
Confirmantes odium,
Sic tortores isti
Premunt ovem Christi.

3. Mors lictorum velox et varia,
Subsecuta facta nefaria
Et odoris mira fragrantia,
Sunt honores ejus indicia

V. Ad sepulchrum luminaria
Divinitus descendentia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes canens Davidicas
Praestolatur interitum,
Per quem in aedes coelicas
Reddit beatum spiritum.

2. Immersus funis gutturi
Torquem collo fert auream
Huic viduatae turturi;
Jesu, salva nos per eam.

3. Sic Hesther inter regia
Graditur palatia
Facta regni socia.

4. Haec est prima gratia,
Quod lictores varius
Interemit gladius
Cum omni familia.

5. Laus coelestis resonet
Cui terra consonet
In Ludmillae gloria
Per varia gaudia.

Ad Benedictus.

A. Salutem ex inimicis
Dedit patriae felicis
Praedilectae famulae
Mysticae Jahel
Benedictus Deus Israel.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

O mater Bohemiae,
Ludmilla flos gratiae,
O felix patrona,
O coeli curiae
Consors et gloriae
Fulgens sub corona,
O quam laeta facie
Cernis regem gloriae
Supra carnis morem,
Coelis sedis hodie
Cum palma victoriae
Possides decorem;
Nos tuo juvamine
De mundi caligine
Perduc ad honorem
Sanctorum splendorem.

Brev. ms. Pragense VII A 12 saec. 14. A. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. VII G 7. — Brev. ms. Pragense VIII B 9 saec. 15. C. — Brev. ms. Pragense XII G 11 a. saec. 14. D. — Brev. ms. S. Georgii Pragens. XIII E 1 saec. 14. E. — Brev. Pragense imp. Venetiis 1517 F.

In 1. Vesp. **A**, 6 Altatur in gaudium ABD. — Ad Magn. **A**, 12 serves A. — In 1. Noct. **A** 2, 4 facta fehlt A. — In 2. Noct. **A** 1, 3 pandens ardua F. — **R** 1 u. 2 umgestellt F. — In 3. Noct. **A** 3, 2 Fidem praestolatur F. — **R** 1, 5 cum furore F; das Wort fehlt B. — Hiezu die Hymnen: In Vesp.: Jesu Christe auctor vitae; ad Noct.: Votiva cunctis.

71. De sancto Magno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Praedico te Magnum
generoso sanguine natum,
Est tua finita
per mortis vulnera vita.
2. Devotis precibus
intenti Magnus et ejus
Conjux, ambo Deum
perfecto corde requirunt.
3. Magni vitales
fugiunt cum sanguine vires,
Est felix, quem sors
Coeli collegit in oras.
4. Justitiae cultor,
moris servator honesti,
Sponte sua Magnus
eligit ipse mori.
5. Magnus quaesitos
nunquam dimittit honores,
Pro Christo passi
redeunt in gaudia mille,
Pro nobis monstrant
rorantia sanguine membra.

Ad Magnificat.

A. O coeleste decus,
generosa fronte decora
Cervix crudeli
splendet percussa bipenne;
Terminus extremae
jam Magni venerat horae,
Saecula nulla manent
ejus tracitura labores.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Supremum, Christe,
tibi decantemus honorem,
Nobis succurre,
coelorum maxime rector.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyris alma Dei
rorarunt sanguine membra,
Omnia vincebat
virtutum summa cupido.
2. Quando non meruit
culpa comes inclitus iste
Ista luce rapi,
scit formidabilis ultor.
3. Fulgentes oculi
caligant sanguine Magni,
Huic auctor coeli
decus immortale ferebat.

Responsoria.

1. Salve pacifera
Dacorum gloria gentis,
Vera Dei proles,
precibus jam flectere nostris,
Nobis inspira
divinum, martyr, amorem,
V. Lubrica ne carnis
nos turbent pondera nostrae.
2. Pectore sub tacito
gessit cum conjuge Magnus
Virgineos habitus
mortali labe solutos,
Haec manifesta fides,
thalamos iniere pudicos.
V. Illorum probitas
celeberrima tempus in omne.
3. Hakonem rapuit
ardens infernus avarus,
Mille modis miserum
nimis ultrix poena fatigat,
V. Heu, vox tantorum
non est audita laborum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Casta, decora nimis
cum sacra conjuge Magnus
Omnibus exempla
nobis memoranda reliquit.
2. Est ardens Magni
sacro sub pectore virtus,
Vitae cuncta pati
cupit ulterioris amore.
3. Cum sit finita
per plurima vulnera vita,
Aethera conscendit
martyr mitissimus altum.

Responsoria.

1. Pressus humi laudem
summe canit inclitus auctor,
Est passus duros
in mundo mille labores;
V. Ergo manet nostro
semper memorabilis aevo.
2. Dedecorem vitam
fuit amplexusque nefandam
Infelix Hako,
damnosi criminis auctor;
Quam dire scelerum
debet meminisse suorum,
Insatiabilibus
sua complens saecula poenis;
V. Non minor est merito
poena relicta viro.
3. Spiritus illustris
coelum sublime petivit,
Gaudia quanta tenet,
testatur gloria coeli.
V. O felix vita,
felicia praemia ducis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyris excelsi
jam saeva languida morte
Effigies habitum
Magni mutaverat oris.
2. Laetus crudeles
accessit martyr in ictus,
Fecit in adversis
virtus miracula Magni.
3. Aegros sanavit
generosi sanguinis unda,
Dum Magni ruptis
sanguis cadit undique venis.

Responsoria.

1. Sedibus ecce suis
est conditus ille sepulchro,
Affatur Magnus
sponsam, quam tellus habebat
Cede parum socio,
virgo castissima conjunx.
V. Conjugis exemplum
venerandae praedico semper.
2. Quam decus est ingens,
rapitur de corpore martyr,
Gaudet adhuc animus
noster de martyre tanto;
V. In coelo meriti
Magno reddantur honores.
3. Sancti membra viri
pendent lacerata bipenni,
Martyris in saeclo
pallescunt lumina vultu
Adstantes quaerula
pia per suspiria dicunt:
V. Triste nefas, justum
manibus tractare nefandis!

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Fluxit purpureus
Magni de corpore sanguis,
Mortuus in nuda
Magnus tellure jacebat.
2. Hic summa mundum
refugit gravitate caducum,
Ast ope virginea
ducit sua praemia secum.
3. Ibat in hostiles
Magni clementia vires,
Vulneribus praestando caput
dignatur apertum.
4. Horruit audito
trepidans hoc vulnere tellus,
Martyrii sacro
madefactum sanguine pectus.
5. Hoc pro tot meritis
te solum, Magne, precamur,
Pro nobis vota
miseris effunde salutis.

Ad Benedictus.

A. Virtutes Magnus
puer ingeniosus ad omnes,
Factus vir magnus
cupit has ostendere factis,
Praemia factorum
modo percipit ipse suorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Haec est illa dies,
qua fata novissima Magnum
Urgent, purpureus
color ejus et ora reliquit;
Magnus in optato
jam coeli gaudet honore,
In terra cujus
agitur victoria mortis.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Aeterna Magni gloria; ad Noct.: Meritis totum gloria martyris; ad Laudes: Martyris cervix.

72. De sancto Magno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. In hymnis fidelium
vox pulset coelestia,
Magni dum recolitur
martyris victoria.
2. Duplicis martyrii,
quem probat constantia:
Tam mortis supplicium,
quam carnis munditia.
3. O res mira, juvenis
virginis cubiculo
Annis decem floruit
castitatis titulo.
4. Immolandus paulo post
redit ab exsilio
Futurorum praescius
divino praesagio.
5. More Christi traditus
falso pacis basio,
Innocens occubuit
gravis hostis gladio;
Astra scandens superum
sic migrat de proelio
Cum palma martyrii
et pudoris lilio.
Qui vixit decem annis
in thoro cum virgine,
Virgo castus, Magnus martyr,
grato Dei munere,
Poscat nobis ab eodem
secum semper vivere.

R. Alme Dei miles,
tua festa tuere colentes,
Archadis alme comes,
digne rege te venerantes,
Pelle, pater, pestes.
nostras pius ablue sordes,
V. Funde preces, tecum
regnemus ut omne per aevum.

Ad Magnificat.

A. Lux dicata Magni martyrio
Instat, jugi colenda gaudio,
Qua mutatur grato commercio
Mors in vitam, in plausum
passio.
O mors felix, cujus supplicium
Vitae reddit aeternae praemium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sancti Magni
colentes solemnia
Regis regum
laudemus magnalia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Magnus ex prosapia
magna procreatus,
Actu, vita, moribus
major est probatus.

2. Praedis vacans primitus
pravorum instinctu,
Ut Paulus convertitur
in viae procinctu.
3. Saulus ecce Paulus fit,
praedo fit patronus,
Persecutor factus est
plebis rector bonus.

Responsoria.

1. Nova mundo resultat gloria,
Sancti Magni plaudens victoria,
Qua exsultat coelestis curia;
V. Gaudet tellus, felix Archadia,
Novae lucis refulgens gratia.
2. Mali bonos solent pervertere,
Quibus victus primaevo tempore
Praedis Magnus coepit insistere.
V. Sed electum Deum eripere
Non moratur de mortis foedere.
3. Magnus praedo mutatur penitus,
De raptore fit pater inclitus,
Agnus redit ad caulam perditus.
V. Sacri plenus afflatu spiritus
Gregem regit hic vervex redditus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus in comitem
digne sublimatus,
Carnem per continuos
domat cruciatus.
2. Justus, pius, humilis,
largus et modestus,
Ipse suis praefuit
exemplis honestus.
3. Magnus inter ceteros
gratia divina,
Plenus fulsit veluti
stella matutina.

Responsoria.

1. Praeter carnem in carne vivere
Studet Magnus divino munere
Miro paene se domans genere.
V. Annis decem in thoro virginis
Labe carens mansit libidinis.
2. Hako Magni terras et praedia
Sibi subdens invasit omnia,
Contra mitem furit insania;
V. Nulla Magnus fractus injuria
Cuncta perfert mira constantia.
3. Cessit Magnus furentis odio,
Rex Anglorum quem sumptu
regio
Suo digne fovet palatio.
V. Anni redit transacto spatio
Nutu Dei tutus martyrio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus ad propria
reversus componit
Cum Hakone perfido,
qui fraudem disponit;
Expetit ecclesiam,
qua fraude comperta,
Paratus hostiam se
Christo fert spe certa.
2. Hostem turbat comitis
mora salutaris,
Hostia dum refici
exspectat altaris;
Sanctum trahunt, rapiunt
templum irrumpentes,
Sacro plenum pabulo
extrahunt amentes.
3. Hakonis presentiae
Magnus praesentatur,
Sitit agni sanguinem
lupus fore satur,
Protulit sententiam,
ut morti tradatur,
Et lictori traditur,
ut hanc sequatur.

Responsoria.

1. Nova Judae regnat perfidia,
Alter Abel fratris invidia
Ruit, victor regnat in gloria,
Plangens ista plaudit Archadia.
V. Hako Magno sub pacis basio
Mortem parat fraudis consilio.

2. Hostis movet Magni collegium
Propulsare zelus nefarium,
Sanctus victor, quam ferre taedium,
Mavult gratis pati martyrium.
V. Servis pacem laetus obtinuit,
Dum grex abit, pastor occubuit.
3. Jesu pie, nos Magni precibus
Noxae reos absolve nexibus,
Condemnati carnis operibus
Ne privemur supernis sedibus.
V. Mentes nostras illustra moribus,
Pacem dona nostris temporibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Favus stillans frangitur
mellis dans dulcorem,
Mala quaeque fugiunt
cujus per odorem.
2. Vir sanctus occiditur,
cujus dant stuporem
Signa, caecos luminat,
temperat furorem.
3. Surdi, muti precibus
Magni reparantur,
Claudis datur sanitas,
leprosi mundantur.
4. Ferro vincti martyris
ope relaxantur,
Naufragantes nexibus
mortis liberantur.
5. Fit moestis laetitia,
aegris medicina,
Spes firma periculis,
salus in ruina.

Ad Benedictus.

A. Magne pater, conforta flebiles,
Ope pia sustenta debiles,
Casu mortis erige fragiles,
Regno vitae ne simus exsules.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Salve, Magne, martyr egregie,
Miles Christi, cultor justitiae,
Plebis rector, tutor ecclesiae;
Salve felix comes Archadiae,
Fac nos tuae consortes gloriae.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517. A. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. B. — Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. C.
In 1. Vesp. nur **A** 1. C. — **R**, 1 Magne Dei miles C. — In 2. Noct. **R** 2, 1 Hostes C. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt C. — Hymnen zu diesem Officium: In 1. Vesp.: Hymnis praedulcibus Magni praeconia; ad Laudes: Exsultemus concrepantes.

73. De sancto Maximiliano.

In 1. Vesperis.

Super Palmos.

A. Congregemur laetabundi,
Veneremur hujus mundi
Evictorem non profanum
Et doctorem Christianum,
Fidei florem diaphanum,
Praesulem et martyrem,
Sanctum Maximilianum.

Ad Magnificat.

A. O protoflamen
Laureacensis,
Recreamen
Celeiensis,
Martyrisamen
Sustines ensis,
Plebis ovamen
Pataviensis,
Cui relevamen
Valde valens sis
Dando solamen,
Quod petit. Amen.

Ad Matutinum.

Exsultando chorus
Christo sit laude sonorus,
Cordis in arcano
jubilans Maximiliano.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus impiorum
   Viis non adhaerens
   Transit ad coeli chorum
   Legem Dei quaerens.
2. Inania non meditans
   Cor in Deum fixit,
   Cui sancte militans
   Plebem benedixit.
3. Uterque Dei pax adsit ei
   perfert cruciatus,
   Vir fidei, virtute spei
   pater ille beatus.

Responsoria.

1. O et eja jucundemur
   De Celeia quod fovemur
   Sanctae prolis munere
   Nobili de genere,
   V. Vita novanus
   oritur Maximilianus.
2. In domo Dei nomen regi
   Juste coaptavit,
   Nam maxima libavit,
   Fide pura, spe secura
   Offerens se sacravit
   Morti, quam gustavit,
   V. Maximus in mille
   virtutibus emicat ille.
3. Nobilis ex genere
   se fecit nobiliorem,
   Dum veterem morem
   studuit sectando tenorem
   V. Virtutum florem
   suscipiens propter odorem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum invocat Deum
   Exaudivit eum
   In tribulatione,
   Sibi post hanc viam
   Reddens vicem piam
   In retributione.
2. Viam hujus in victore
   Vultus sui in splendore
   Christo collocabat,
   Nam intrabat cum timore
   Domum Dei, cum fervore
   Cordis adorabat.
3. Hic honore et decore
   Praesulatus coronatus
   In superna gloria,
   Aeterna memoria
   Est glorificatus.

Responsoria.

1. Quamquam a parentibus,
   Quibus erat unicus,
   Delicate nutriretur,
   Abstraxit se deliciis,
   Infantiae stultitiis
   Ne unquam notaretur,
   V. Effulgens rite
   clarae medicamine vitae.
2. Decurso septennio
   Presbytero Oranio
   Mirae sanctitatis
   Imbuendus tradebatur,
   Quem docendus sequebatur
   In lege deitatis;
   V. Et studuit mire
   virtutibus se redimire.
3. Cujus ab hoc mundo
   dum migrarent parientes,
   Praedia corde pio
   distribuit inter egentes,
   V. Quoslibet exsilio
   cupiens recreare dolentes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Deo confidit,
   Cujus vultum vidit,
   Et dilexit veritatem
   Hujus atque aequitatem.
2. Largiaris vitam
   sanctam sibi, Christe, petitam
   Uncto in ardore
   firmando cordis honore.

3. Dei tabernacula
Intrans sine macula
Monte sancto quievit
Operans justitiam
Per cordis munditiam
Nihil doli sevit.

Responsoria.

1. Denique infantiae
Atque pueritiae
Annis consummatis,
Cavit adolescentiae
A viis petulantiae
Nec non vanitatis,
V. Nil mundum reputans,
sua blandimenta refutans.

2. Dissolutum et pollutum
Cum incestis et scelestis
Aspernens contubernium,
Morum tutum tulit scutum
Cum modestis et honestis
Exercens colloquium,
V. Et fidei vitam
didicit retinere pudicam.

3. O tiro Christi,
pro cujus amore necaris,
Ne barathro tristi
poenis damnemur amaris,
V. Consocia isti
gaudens, cui sonsociaris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Induat nos Dominus
virtute atque decore
Firmans nos flore
Fidei prece praesulis hujus.

2. Omnis terra Deo
cum laetitia jubilate,
Procurare reo
veniam per hunc properate.

3. In quantum quivit,
anima quoque sitivit,
Cernere virtutem
Domini propriamque salutem.

4. Glorificet, laudet,
superexaltet, benedicat
Coelicus, aethereus,
terrenus, spiritualis.

5. Corde non vanus
laudat Deum Maximilianus.

Ad Benedictus.

A. Laus resonet Patri,
quia magna contulit isti
Praemia sanctorum
cum culmine laudis eorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Salvatorem omnium,
Qui de sede majestatis
Et aeternae pietatis
Respicit humilia
Confortat et debilia,
Cujus misericordia
Pataviae ecclesia
Gaudet se patronum
Hunc habere sanctum
Maximilianum.
Asta, pater et patrone,
Tiro Christi, pastor bone,
Nobis mortis in agone,
Agonista Christi
Maximiliane.

Brev. ms. Plagense s. sign. anni 1499. A. — Brev. ms. Oenipontanum 628 anni 1486. B. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. C.

In 1. Vesp. super Ps. A. 3 O victorem ABC. — Ad Magn. A Viam hujus in victore etc. C. — Ad Magn. A, 6 Sustines ensem AC. — A Cui fehlt AC. — Ad Noct. omnia de communi C. — In 1. Noct. A 3, 2 Profert cruciatus AB. — R 1, 3 liberavit A. — In 2. Noct. A 1, 4 post hanc vitam AB. — R 1, 6 usquam vacaretur A; usquam notaretur B. — R 2, 4 Imbuens A. — R 3, 2 migrarent parentes AB. — R 3, 5 Quoslibet ex illo A. — In 3. Noct. R 1, 1 De infantiae AB. — R 3, 5 Consociaris isti C. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 8 Patavius ecclesia A; Patavis ecclesia B. — A, 10 Hinc sanctum A; Habere sanctum B. — A, 13 Christi et pastor AB.

74. De sancto Procopio.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laetare, Bohemia,
Jubilorum studio
Patroni solemnia
Colens cum tripudio,
Laude multifaria
Prolis contubernio
Paterna commercia
Extolle praeconio,
Loci thesauraria
Sacri glebae pretio
Dona confert varia
Morbidis suffragio;
Ergo, coeli gloria,
Procopii praemio
Da intrare gaudia
Tua patre praevio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi regum jubilemus
Et has laudes decantemus
Propter pium Procopium,
Nobis patrem propitium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir Procopius,
Mundum animo solerti
Vitans legis cultor pius
Petiit antra deserti.

2. Excelso degens in monte
Jussa Dei praedicavit,
Fugans hostes crucis fronte
Basilicam dedicavit.

3. Caput humile extulit
Signorum per miracula,
Neces daemonum expulit
Virtutum per signacula.

4. Mirificavit pugilem
Tribulationis mora,
Laetificavit vigilem
Dominus in mortis hora.

5. Voci ejus rex intendens
Scuto coronavit diro,
Locum triumphi impendens
Gaudio vallavit miro.

Responsoria.

1. Quasi vitis fructifera
Bohemia pullulavit,
Cum palmes salutifera
Procopium germinavit,
De quo vina laetifera
Rex populo propinavit;
V. Pauper sinu pausit
Sub stellato solio,
Aquam vivam hausit
De coelesti dolio.

2. In caverna Christi servus
Regulorum calcat taetra,
Fatigatus duce cervus
Refugit tutus in petra,
Lassus potum petit nervus,
Vino cedunt aquae metra.
V. Latibuli loculo
Jesus ut in Cana
Ostendit in poculo
Signorum arcana.

3. O Procopi, o vir Dei,
Solamen desolatorum,
Plectendus capitis rei,
Stragem dum fugit tortorum,
Se subdit paternae legi,
Cum venia delictorum;
V. Aestas iter glaciem
Moesto pandit fugienti,
Ut Pharaonis faciem
Mare praebet abeunti.

4. Surge, decus salutare,
Purga specus solitare,
Fulgens secus fluminare
Sazawae naufragia,
Petunt caecus luminare,
Surdus, mutus numinare
Christo coetus ruminare
Laudes per suffragia.

V. Ordo, sexus, omnis aetas
Currunt ad paternas metas,
Grates Deo solvunt laetas
Consequentes bravia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingressus sine macula
Quievit in sancto monte
Vir, caritatis facula,
Dans imbrem de vitae fonte.

2. Vitam aeternam petiit,
Quiescens in Christi cultu,
Mansiones regis adiit
Delectatus in ejus vultu.

3. Transit aethera vir de mundo,
Israelita sine dolo,
Culmen transcendens corde mundo
Degit sub trinitatis polo.

4. Cultor rerum omnium
Intrans cum victoria,
Pauper gustat Dominum
Suavem in gloria.

5. Fulgens doctorum corona
Laudatur in patriis,
Quam confecit arte bona
Assumptus in atriis.

6. Caritatis in clibano
Virtutes probantur almae,
Crescunt cedri in Libano,
Florent ut in Cades palmae.

Responsoria.

1. Agens Henoch crucis ritus
Mittit vernulae ad litus
Navem cursu agili,
Quam digna res meritorum,
Suscitator mortuorum
Fit in carne fragili.

V. Ad glebam locatus
Puer suscitatur,
Prior procreatus
Per quem recreatur
Petens voce vagili.

2. O insignis gentis rector
Tuae felicis patriae,
Erroris patens detector
Ingentis idolatriae,
Daemoniorum ejector,
Vasis collator gratiae;

V. Tu errantium protector,
Regi nostro sis adnector,
Hunc videre facie.

3. Transit zelator Elias
Paradisi latebras,
Prophetat casu Abdias
Advenarum tenebras,
Tutor noster Ananias
Claudit lucis palpebras;

V. Opprimentes maledicit
Servorum terrestria,
Docens mundo valedicit
Amare coelestia.

4. O sacerdotum columna
Juxta morem regis Salem,
Verna Christi et alumna
Pacis novae Hierusalem,
Offerens vinum et panem
Benedictor populorum,
Contemnens vitam inanem
Es collega angelorum;

V. Fortis athleta Domini,
Pulsus prece filiorum
Da laudem tuo nomini,
Pandens his regna polorum.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Age, mater ecclesia,
Tanti festa gaudii,
Quae decorant solemnia
Merito Procopii,
Cujus nobis auxilii
Adsunt patrocinia,
Quem non vicerunt varii
Status accidentia.

Responsoria.

1. Salve, medice aegrorum,
Visu, lingua, gressu, nece,
Tuorum corda servorum
Mundans a peccati faece,
Fiscellas daemoniorum
Tua purgans sancta prece;
V. Te pastorem amant
Oves redeuntes,
Te hostes inclamant
Vasa exeuntes.
2. Mittit Romam rex legatos
Fratres paterna ab aede,
Hortos virtutum rigatos
Glorificare a sede,
Praesul Urbanus negratos
Sentit languorum a caede.
V. Minatur dissolvi
Pater delinquentem,
Exclamat absolvi
Facta poenitentem.
3. Spes miranda, quam dedisti
Mortem tuam plangentibus,
Dum futuram promisisti
Te tribulandis fratribus,
Solve, pater, quod dixisti,
Nos tuis juvans precibus.
V. Ad te clamant filii
Corde circumspecto,
Opem fer auxilii
Doloris in lecto.
4. Solutum granum palea,
Purgatum nexu luteo,
De Bohemorum area
Infertur coeli horreo,
Aureola virginea
Fulget in sancto cuneo;
V. Hic sidus ex superis
Micans turbae generis,
Hostibus exsuperis
Fugat cultum Veneris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laudes jubar matutinum
Regi solvat in decore,
Plebs omnis patrem divinum
Corde extollat et ore.
2. Servivit in laetitia
Deo parens ejus portis,
Quem ab omni moestitia
Liberavit hora mortis.
3. Christo vigilans de luce
Dexterae ejus adhaesit,
Ad gloriam ipso duce
De exsilio pervenit.
4. Benedicit corde humilis
Deum in camino ignis,
Ardendo Seraphim similis
Caritatis fulgens signis.
5. Laudat aeger Dominum coetus
Veniens ad tumbam sancti,
Sospitate remeans laetus,
Spe cernentes gaudent cuncti.

Ad Benedictus.

A. Salutem ex inimicis
Derelictis tribuit
Gentis protector felicis,
Quam spe firma imbuit;
Cum praelatum suae vicis,
Quem pro eo induit
Rex, Germanum natione
Hunc infula praeferens,
Cui sanctus in visione
Apparens nil deferens,
Plagat, movet jussione,
Inde loco efferens;
Fuga pestem, pugil bone,
Hostes nostros conterens.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen Bohemiae,
Doctor veritatis,
Tu norma justitiae,
Lima pravitatis,
Rosa pudicitiae,
Gemma castitatis,
Codex sapientiae,
Cella claritatis,
Instita laetitiae,
Dulcor caritatis,
Ora regem gloriae
Nostris pro peccatis,
Ut det donum gratiae
Nobis cum beatis.

Brev. ms. S. Georgii Pragens. saec. 14. Cod. Pragens. XIII C 1 a. A. — Brev. ms. Pragense VII A 12 saec. 14. B. — Brev. ms. Altovadense LII saec. 14. C. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec. 14. D. — Brev. ms. Raigradense $\frac{D}{K}$ I a 17 anni 1342 E.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**: O Procopi mit abweichenden Rhythmen B; dieselbe **A** ad Cant. CD: Age mater ecclesia als **A** in 1. Vesp. D. — Ad Magn. **A** fehlt E. — Invit. in CD: Exsultemus regi regum | Venerantes patrem pium | Nam ipse conditor legum | Coronavit Procopium. — In 1. Noct. **A**, 6: De convalle hujus mundi | Pennis virtutum levatus | Montem coeli sicut passer | Domino (sic) transmigravit BCD. — **R** 1, 3 Ut palmes B. — **R**, 3. O insignis B. — **R**, 4 prosaisch BCD. — In 2. Noct. **A**, 4—6 prosaisch CD. — **R**, 1 Transit zelator CD; o Procopi B. — **R**, 2 Salve medice CD; Agens Henoch B. — **R**, 3 Surge decus CD; Transactis horis B. — **R**, 4 prosaisch CDB. — In 3. Noct. **R**, 1. Spes miranda CD; Transit zelator B. — **R**, 2. Solutum granum CD; Salve medice B. — **R**, 3. O sacerdotum CD; Salve medice B. — **R**, 4. prosaisch BCD. — Ad Laudes **A**, 2—5 ad horas verteilt CD, obschon die Antiphonen zu den Laudespsalmen gehören. — Nach dem Officium vereinzelte Antiphonen bald als **A**. per hebdomadam, bald als zur 2. Vesper gehörig bezeichnet. Ihr abweichender Rhythmus verrät ihre ursprüngliche Unzugehörigkeit, weshalb sie hier fortgeblieben. In der Anordnung der Teile bin ich A gefolgt, weil sowohl aus inneren Gründen ersichtlich ist, daſs die forma monastica, und zwar die des Benediktinerbreviers, die dem Officium ursprüngliche ist, als auch, weil wir den Ursprung dieses Officiums jedenfalls im Sazawa-Kloster zu suchen haben.

75. De sancto Rocho.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave prudens medice
Pestisque profligator,
In morbis epidemiae
Sis nobis sublevator
Et apud regem gloriae,
O Roche, suffragator.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Dominum,
Qui stupenda fecit,
Novum mundo medicum
Rochum quando dedit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fuit lignum, quod plantatur
Locis in humentibus
Rochus sacer, dum ornatur
Plurimis virtutibus.

2. Intellexit et servivit
Cum tremore Domino,
Spretis rebus Romam ivit
Solo fultus baculo.

3. Orans demum fert ad Deum:
Tu es mea gloria,
Tu exaltans caput meum,
Tu mea victoria.

Responsoria.

1. Nobilis et multo
Rochus praefulgens honore,
Inclita quae dederat
series rerumque facultas,
V. Omnia contempsit
virtutis amore calescens.

2. Extera jam sitiens
loca visere tendit ad urbem,
Interea Italiam
pestis premit atque Cesenam;
V. Rochus adest miseris,
signo crucis elevat omnes.

3. O pater et vivax
aegrorum cura, medere
Ulceribus nostris,
quae spiritus et caro suffert,
V. Et fer opem famulis,
qui te venerantur amantque.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic, quae stulto placet mundo,
Vanitatem respuit
Et se fructu perfecundo
Servum cunctis obtulit.
2. A mane dieque toto
Christo Rochus adstitit
Et precatu cor devoto
In superna dirigit.
3. Nomen tuum, rex mirande,
Tum in Rocho claruit,
Cum jam mundi mel nefandum
Illi totum aruit.

Responsoria.

1. Tandem Romuleas
post multa pericula in arces
Venit et hic tota
pestis grassatur habena;
V. Viva presbyteri
frontem cruce signat abitque.
2. Inde Placentinam
contendens sanctus in urbem
Hanc simul et reliquas
servavit peste gravatas;
V. Nec mora letifero
Rochus quoque aduritur igne.
3. O qui vivificae
signo crucis erigis aegros,
Nos quoque salvifica,
saevo dum laedimur igne,
V. Qui non Paeonia
confidimus arte levari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non hic dolum neque fraudem
Lingua perpetraverat,
Quare Deo cantat laudem,
Cui jam cohabitat.
2. Ejus verbi Christus replet
Cordis desiderium,
Et, quod triste fuit, delet
Omne donans gaudium.
3. Salutari suo junctus
Purget nos a crimine,
Impetret, ut sit compunctus,
Qui se colit intime.

Responsoria.

1. Fit Rocho afflictio,
fons undam, dum canis escam
Attulit et sancto
non defuit alma potestas;
V. Qui sese miseris
et res impenderat omnes.
2. Tum patriam repetens
capitur, jactatur in umbra
Carceris, at vitae
finem ut sibi cernit adesse,
V. Ecce sacerdotem
vocat et Domini capit escam.
3. O qui luminibus
vectaris in aethera sacris,
Et, quid apud Dominum
possis, signante tabella,
V. Nos a pestifero
conserva, Roche, veneno.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dies adest nunc celebris,
Rochus sacer quo laetius
De mundi transit tenebris
Coeli civis eximius.
2. Afflictis peste profuit
En Rochi invocatio,
Constantiae qua adfuit
Miranda liberatio.
3. Res Venetis notissima,
Quanti sit Rochus meriti,
Et saecula novissima
Voto loquentur perpeti.

4. Adstipulatur eadem
Haec nostra domus firmiter,
Ex qua tunc pestis rabiem
Rochus fugavit fortiter.

5. Sic plurima Picardiae
Loca necnon Parisium
A morbis epidemiae.
Rochi servavit meritum.

Ad Benedictus.

A. Sancti Rochi pia solemnia
Noster chorus promat cum gaudio,
Cujus mira medendi gratia
Totus orbis effulget radio;
Nunc aeterna sanctorum gloria
Gaudet felix junctus collegio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Rochus migrat laetabundus
Ad regnum post miserias
Christi mensus vestigia,
Quam beatus, quam jucundus
Intrat ad regni nuptias,
Mira pandunt prodigia;
Ergo totus illum mundus
Petat fundendo lacrimas,
Ne furat epidemia.

Brev. Sleswicense imp. in Sleswic 1512. — In 1. Noct. **A** 2, 3 Spretisque rebus. — In 3. Noct. **R** 1, 1 Sit Rocho. — **R** 1, 2 fons nudam. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** furiat. — Hierzu der Hymnus: Rochi conjubilent.

76. De sancto Ruperto.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Praesul Rudberte
fiant modo gaudia per te,
Tu populum totum
rege, duc, trahe, perfice votum.

Ad Magnificat.

A. Ad laudes laetas
concurrat sexus et aetas,
Patria laetetur
gens tota unum veneretur,
Quo duce cognovit
Christum, peccata removit;
Ferre jugum Christi
nos, sancte pater, docuisti,
Fac nos in caelis,
pastor, potrone fidelis,
Tecum gaudere,
fidei secreta videre.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Summum laudemus,
regi Christo jubilemus,
Laudat, adorat eum
Rudbertus agens jubilaeum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gente, fide, genere
clari puerum genuere,
Sed sublime genus
plus extulit ille racemus.

2. Proficit aetate
sanctus puer et pietate
Sub titulo pueri
meritis vix cepit haberi.

3. Mens adolescentis,
imbuta sacris documentis,
Respuit errorem,
Christi concepit amorem.

4. Tempus adesse ratus
messis pater ille beatus,
Intrat in Aegyptum,
docuit novus accola Christum.

5. Luce carebamus,
nos tunc Aegyptus eramus,
Urbe Ratisbona
confert coelestia dona.

6. Arida culta rigat,
vellit, plantat, catechizat,
Primates regni
mundantur fonte perenni.

Responsoria.

1. Ecce viri metas
virtus implevit et aetas,
Vita, genus, mores,
doctrina merentur honores;
Patrem devota
petit hunc Wormatia tota,
A populo, clero
fit episcopus ordine vero,
V. Officio functus
dispensat coelictus unctus.

2. Urbs in monte sita,
resplendet caelibe vita,
Candelabro clare
coepit lampas radiare,
Splendor erat lucis
opus et doctrina salutis,
Forma gregi factus
doctrinam vertit in actus;
V. Actu Martha foris,
ovat intus parte sororis.

3. Dux Noricae gentis,
expers fidei documentis,
Splendorem tantae
non vidit lampadis ante;
Missis legatis
quaerens cultum pietatis,
Spondet ab aurorae
cessare salutis amore;
V. Cervus aquam vivam
sitiens, oleaster olivam.

4. Pratibus in Noricis
gentili labe fugata
Dispergit late,
fert fructum cum pietate,
Dividit in cura
cum Josue mellea rura;
V. Summus pontificum,
Deus hunc sibi fecit amicum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gente triumphata,
gentili labe fugata,
Sedes monstratur,
ubi gens conversa regatur,
Quo vacet a curis
pater, auctor et anchora juris.

2. Urbs erat ignavo
tunc horrida cive Juvavo,
Quae vel qualis erat
prius integra, fracta docebat.

3. Illuc ingressus
sedit saxo advena fessus,
Gaudens inventa
requie post aucta talenta.

4. Sanctus clamavit,
Deus hunc audivit, amavit,
Nunc exsaltatus
est sursum glorificatus;
Cum sanctis vere
nos semper, Christe, tuere.

5. Hic templum sanctum
fecit de gentibus amplum,
In quo mundantur
pravi, dum justificantur,
Nunc prece mundari
faciat nos, fine beari.

6. Floruit ut palma,
domus hunc susceperat alma,
In superis castris
sanctus laetatur in astris;
Nobis laetitiam
precibus ferat atque sophiam.

Responsoria.

1. Cum duce mox tota
plebs est baptismate lota,
Carne vel mundo
natos parit unda secundo,
Turba renascentum
fuerat quasi milia centum;
V. Vera fides crevit,
populus credens adolevit.

2. Mons incurvatus,
vertex gentis superatus,
Ad majora fidem
patri praestabat eidem,
Idola confregit,
urbes villasque subegit;
V. In populis Istri
sudavit cura magistri.

3. Ad finem gentis
venit doctrina docentis,
Colligit extremos
vindemia sancta racemos,
Gens habuit tota
fidei communia vota;
V. Nil adversatur,
Christus genti dominatur.

4. Dux patriae tandem
sedem donavit eandem,
Hanc primam regni
firmavit jure perenni,
Catholici juris
matrem dedit esse futuris;
V. Nutu divino
fuit haec sedes peregrino.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Lympha potatus,
coelesti pane cibatus,
Internis tactus
fuit omnibus omnia factus,
Aeternum victum
prece nobis det benedictum.

Responsoria.

1. In multa messe
messores vidit abesse,
Hinc pater electus
ad rura paterna profectus
Destinat ad gentes
in lege viros sapientes,
Promptos jussa sequi,
doctores juris et aequi.
V. Ad nos sacratus
rediit pater his comitatus.

2. Pneumate fecunda
fit plebs, quam diluit unda,
Quae dum succrescit,
clarescit, ovans viridescit;
Hinc pater in cura
firmat coelestia jura,
V. Corde repurgata
gens gaudet luce renata.

3. Suscipe vota gregis,
doctor sanctissime legis,
Quos convertisti,
quos in Christo genuisti,
Fac nos sincere
tua Christo lucra placere;
V. Pastor, oves serva,
nos grex tuus atque caterva.

4. Rudbertus Noricos
jam Christo fecit amicos
In mellisque favum
mutans de faece Juvavum
Disponit gratum
sacer iste pontificatum;
V. Primus antistes
mulcens re, famine tristes.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Urbs instauratur,
templum Christo fabricatur,
Ordo sacer cleri
cepit revereuter haberi,
Credentes turbae
populus clarescit in urbe.

2. Sunt quoque sacratae
mulieres urbe locatae,
Quas pater advexit,
Erntrudis eas pia rexit;
Carnis in hoc nexu
merito vir, femina sexu.

3. Vires excessit
labor, unus singula gessit,
Sancti doctores
patris subiere labores,
Est partitus onus
in plures ipse patronus.

4. In tenebris clare
coeperunt astra micare
Mores pravorum
correxit vita bonorum
Crevit ab his fultus
Christi sacer undique cultus.

5. Vinea cultori
respondet, terra labori
Tam fructu plena
laetatur vitis amoena
Gens instructa satis
profert fructum pietatis.

Ad Benedictus.

A. Omnibus expletis
advenerat hora quietis,
Ponit carnis onus
felix in morte patronus
Reddidit expensum
Domino cum foenore censum.
Sortem sanctorum
capit amodo cinis eorum
Intima gustavit
expertus habens, quod amavit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Christe, bonum verum,
fons, ordo, clausula rerum,
Tu nos plasmasti,
tu morte reos reparasti;
Prolapsos iterum
tribuis cognoscere verum
Et per doctrinam
Rudberti das medicinam;
Nos igitur precibus
venerandi praesulis hujus
Terge, lava, munda,
salva de morte secunda.

Cod. S. Petri Salisburgens. b VI 3 saec. 15. A. — Brev. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacens. 14790. B.

In 1. Vesp. R. Rudbertus Noricos A. — In 2. Noct. A 4: Ferre jugum Christi etc. cfr. in 1. Vesp. ad Magn. B. — A, 5 u. 6 prosaisch B. — R, 4 in A:

R. Conversos jam ad Christum videns plurimos
Felix antistes ordinavit clericos
Ad tractanda mysteria idoneos.
V. Ejus interventu a sordibus Christe nos emunda
Et electos tibi sacerdotes praepara.

In 3. Noct. R 1. Dux patri etc. A. — R 2. In multa messe A. — R 3 Pneumate fecunda A. — R 4. Suscipe vota gregis A. — Ad Laudes A 1, 1 Orbis instauratur A; urbis instauratur B. — Hymnus in utrisque Vesp.: Eja, fratres, extollamus.

77. De sancto Servatio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Alto parentum sanguine
Servatius Armeniae
Eluxerat e finibus
Ut magni solis radius.

2. Praeceptorum coelestium
Praedicator per angelum
Directus est ad exteros
Flagrans totus ad superos.

3. Tungris pastore vidua,
Longo luctu dissoluta,
In hoc rerum articulo
Visitatur a Domino.

4. Electionem praesulis
Plebs orbata septem annis
Pari tractat consilio
Die collecta placito.

5. Adest pauper Servatius,
Dives divinis opibus,

Artus sustentans baculo
Quasi jam fessus senio.
R. Romam oratum veniens
Innotuit per evidens
Lumen divinae gratiae
Cum sanitatum munere,
V. Quasi sol inter nebulas
Sic per eum effulserat.

Ad Magnificat.

A. Exsultet omnis spiritus
In Servatii laudibus,
Cujus beatum spiritum
Ad supernum collegium
Assumpsit Christus hodie
Quem pro nobis oret pie.

Ad Nunc dimittis.

A. Ecce cunctis videntibus
Apparuit et angelus
Ad pastoralem baculum
Ipsum vocans Servatium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In laudem Domini
resonent vox, carmen et hymni,
Ut vigiles animos
foveat Servatius heros.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Ecce, qui in lege
Domini jugiter meditatus,
Fertile ceu lignum
dedit hic in tempore fructus.
2. Servus erat Domini
praesul Servatius almus,
Praedicat hic populis
divini verba timoris.
3. Milia non timuit
populi patriam populantis,
Nam Dominus hunc praeveniens
in pace quievit.

Responsoria.

1. Sacerdos Christi inclitus
Ortus mundo Servatius
Prima aetatis tempora
Ornavit abstinentia
V. Contentus semel in die
Cibo matris ab ubere.
2. Adolescens spectabilis
Secessit, Jerosolymis
Sollicitus vestigia
Perlustrare Dominica.
V. Contemptor hic terrestrium
Spem captabat coelestium.
3. O praesulum clarissime,
Servati sacratissime,
Aeterno regi supplica,
Ut nostra regat tempora;
V. Serva tuo precamine
Christi redemptos sanguine.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. O fortunatum o senem,
Apostolis non imparem,
Cujus vita magnifica
Et mors erat pretiosa.
2. Expansis coelo manibus
Hora nona cum precibus
Triste reliquit saeculum
Migrans ad patrem luminum.
3. Splendor inaestimabilis
Corpus defuncti praesulis
Miranda luce vestiit
Et basilicam complevit.
4. Odor ibi suavissimus,
Omnium spirans naribus,
Omne genus aromatum
Et omne vincit balsamum.
5. Laus in excelsis Domino,
Quem laudat in Servatio
Supernorum concentuum
Compar melos in saeculum.

Ad Benedictus.

A. In sanctitate Domino
Serviamus altissimo,
Ut servatos a peccatis

Concedat cum Servatio
Canticum suae gloriae
In aeternum personare.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Inclite Servati,
sicut modo cernere Christum
Es meritus, sic ista tuos
post saecula servos
Cernere perficias,
requies ubi summa laborum est.
Laus patri genitaeque proli
cum flamine sancto.

Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. A. — Cod. Sitanstettens. CCXXXII saec. 15. B. — Brev. ms. Palat. Vindob. 1963 saec. 15. C. — Brev. ms. Gurcense saec. 15. Cod. bibl. episc. XXX e 5. D. — Brev. ms. Aspacense saec. 14. Clm. Monacens. 3205. E. — Brev. Osnabrugense imp. Maguntiae 1516. F.

In 1. Vesp. **A** 1—5 an dieser Stelle nur E; **A** 1—3 in Laud. die übrigen Hss. **A** 4 u. 5 nur F. — Ad Magn. **A** = Super Ps. **A**. AB; ad Magn. **A** prosaisch AB. — Ad Nunc dim. **A** nur F. — Invit. in E:

Regem Servatii Dominum laudate beati,
Sanctorum laetus cui jubilat numerus.

Ad Noct. **A** 1—5 nur F. 1, 1 Ecce virum qui F. — **R** 3 nur F, sonst R ex 1. Vesp. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A** nur F. — Ein erweitertes, halb prosaisches Officium monastischer Form mit 3 Noct. hat Clm. Monacens. (ol. S. Emmerami) 14926 saec. 15. Dasselbe ist eine spätere Überarbeitung.

78. De sancto Severo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Salvatoris gratiam
Veterum devotio
Collaudet et gloriam
Puerorum concio.

2. Omnes gentes Deum laudent,
Qui de tanti sancti gaudent
Miro patrocinio.

3. Animae fidelium
Dei laudent filium,
Qui per suam gratiam
Severum ad perpetuam
Vocavit gloriam.

4. Qui contritos corde sanas,
Sanctum exercentem lanas
Decoras pontificio,
Unde tibi Domino
Decora sit laudatio.

5. Sion Deum suum laudet,
Quia praesul sanctus gaudet
In coelesti patria.

Ad Magnificat.

A. Magnificat fidelium
Conventus Dei filium,
Qui praepotenti gratia
Perficit magnalia,
Pauperem dum sublimavit,
Sublimatum decoravit
Virtute justitiae;
Tua prece nos tuere
Reddens Christi gratiae,
Praesul sacer, o Severe.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Auctorem vitae,
Christum laudare venite,
Pontificem verum
qui vexit ad astra Severum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir in Domini
dum lege meditatur,
Ut lignum fructiferum
a Deo transplantatur.

2. Beatus vir dum studuit
Servire Deo, meruit
In coelo coronari.
3. A columba dum signatur,
Per ministros tribulatur
Innocens et adjuvatur,
Dum salutem deprecatur.

Responsoria.

1. Dum Ravennae sedes vacat
Mortuo pastore,
Ordo cleri Deum placat
Pio pro rectore;
V. Beatus in indicio
Domini consortio
Cleri deputatur.
2. O mira Dei gratia,
Dum stat in ecclesia
Vir laicus, ut oret,
Columba visa tertio,
Pauperem in ostio
Vult clerus ut honoret.
V. Ut Joseph hic immutatur
Annuloque decoratur
Praesularis gloriae.
3. Dum beati fama crescit,
Uxoris devotio
Non credit sed obstupescit
Viri sacerdotio;
V. Currit, ut scrutetur verum,
Praesulem videns Severum
Benedicit Domino.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non mutatur tribulatus,
Dominum invocavit,
Quem honore praesulatus
Deus mirificavit.
2. Introit in domum Dei,
Orat in timore,
Credentes curat servos
Protectus salvatore.
3. Domine mirabilis,
Per te levatur humilis
Et angelis fit similis
Honore sublimatus.

Responsoria.

1. Indicio non creditur
Primo vel secundo,
Dum vir sanctus caeditur,
Fert animo jucundo.
V. Severus stans in ostio
Columbae fit indicio
De paupere praelatus.
2. Uxor cedens saeculo
Famulatur sedulo
Domino cum filia,
Mundum vincunt et relinquunt
Carnis desideria.
V. Quod impossibile est homini,
Fit voluntate Domini.
3. Cordi vocem concordemus,
Laudes Deo decantemus,
Ex ignaro qui scientem
Et te stulto sapientem
Pie commutavit.
V. Vere est laudabilis,
Qui in sanctis
Suis est mirabilis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Habitans Severus
In Dei tabernaculis,
Multis pastor verus
Praeclaret miraculis.
2. Virtutes dum coluit
Pontifex beatus,
Coronari meruit
In Christo confortatus.
3. Hic a Deo benedictus
Christi miles ut invictus
Transfertur ad gloriam.

Responsoria.

1. Transmigrans a saeculo
Vincentia sepelitur,
Post haec sorte simili
Filia potitur.
V. Ex mandatis sancti patris
Comprimuntur ossa matris
Et dant locum filiae.

2. Celebrata missa rite,
Consummato cursu vitae
Sacrosanctum dum complevit
Praesul donum gratiae,
Inter ossa requievit
Uxoris et filiae;
V. Corpus cujus hic putrescit,
Spiritus in spe quiescit
Cunctorum fidelium.

3. O Dei clementia,
Intuere vota pia
Et dignare nos tueri
Precibus pii Severi,
Per patronum quod adjutis
Verae dona des salutis.
V. Hos ope Severi
digneris, Christe, tueri.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Firmatus in justitia
Praesul Dei gratia
Accingitur virtutibus,
Ut regnet in coelestibus.

2. Jubilet fidelium
Grex recolens solemnium
Deprecans pastorem,
Ut fruatur gaudio
In sanctorum atrio
Post vitae laborem.

3. Pastor pius jubili,
Quem corde sitivit,
Quaerens actu simili
Jucundus adivit.

4. Omnis plebs mente fideli
Benedicat Deum caeli,
Qui Severum exaltavit
Et honore praeditavit
Pastoralis gratiae.

5. Instrue, Christe pie,
nos verae laude sophiae,
Tecum laetemur
prece patronique juvemur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus pater misericordiae,
Qui Severum praedestinavit
ecclesiae,
Cujus ope nos adjuti,
Ne damnemur, simus tuti,
Et patrono nos jungamur,
Ut cum ipso perfruamur
Coelesti laetitia.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Functus sacerdotio
Virtutum praesidio
Psallit coram Domino.

2. In mandatis tuis, Christe,
Perseverat sanctus iste,
Miles fortis et invictus
Inter sanctos benedictus.

3. Non est Deo similis,
Per quem levatur humilis,
Ut sit cum principibus
Manens in coelestibus.

4. Sumpto Christi calice
Sacrificans mirifice,
Decantat jam cum gaudio
In sanctorum atrio.

5. Multiplicati seminis
Exhibens manipulum,
Christi consors agminis
Exsultat in saeculum.

Ad Magnificat.

A. Domino magnifice
Decantemus, mirifice
Qui in columbae specie
Humili dans gratiam
Ad coelestem hodie
Severum vocat gloriam.

Brev. ms. Hamburgense 1063. saec. 12. add. saec. 14. A. — Brev. ms. Hamburgense 1062 saec. 13. add. saec. 14. B. — In 1. Vesp. **A** 4, 2 lanam A. — Ad Magn. **A** fehlt A. — In 1. Noct. **R** 2, 5 hostium AB. — **R** 3, 2 Uxoris in ostio A. — In 2. Vesp. ad Magn. 6. Severum vocavit.

79. De sancto Sigismundo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudeat ecclesia
de tali jure patrono,
De tanto dono
veneretur virgo Maria;
Festa Sigismundi
regis per climata mundi
Laude recordemur
Christumque Deum veneremur.

R. Ecce Sigismundus,
rex Burgundis oriundus,
Coelitus exsultat,
cui plebs pia voce resultat.

V. Munditiae signum
divino munere dignum.

Ad Magnificat.

A. O beate Sigismunde,
Tuas preces Christo funde
Pro Christiano populo,
Te, sancte rex, flagitamus,
Corde, voce propulsamus,
Serva nos a periculo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regem adoremus,
Cum quo felix Sigismundus
Triumphat in coelestibus.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. Beatus vir Sigismundus,
A Burgundis oriundus,
Legem Dei meditatur
Et in fide roboratur.

2. Burgundorum vesania
Meditatur inania,
Dum in regem fremuerunt,
Hunc pro fide perimerunt.

3. Cumque Deum invocaret,
Exauditur, dum oraret,
Propterea sempiternum
Regnum tenet in aeternum.

Responsoria.

1. Ad sacra baptismi
populum cogente lavacra
Rege Sigismundo
necat hunc plebs ob simulacra,
Quae dabat ignibus, hanc
mortem tulit ipse libenter
V. Unde modo vere
vivit regnatque potenter.

2. Turturis est imitata
fidem regina beata,
Se non occultans,
in morte viro sociata.
V. Martyr in arce poli
sponsa fit addita proli.

3. Athleta Christi capitur,
Decollatur et moritur,
In puteum dirigitur,
Sponsa martyr efficitur
Et proles idem patitur;
V. In vigore corporali
Florent intus acephali
Sub spatio triennali.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Fortitudo Dei
regnantis in arce polorum
Mirae Sigismundo
tribuit diadema decorum.

2. Laetitiae jubilo
Domino jubilemus in hujus
Praesenti festo,
subeamus in atria ejus.

3. Nocte dieque vigil
sancti custodia regis
Nos monet, ut sacrae
meditemur dogmata legis.

4. Cuncta creata Deum
benedicite voce suavi,
Exsultent justi,
cessent a crimine pravi.

5. Spiritus omnis in excelsis
in carmine laetus
Excitet hoc sursum
nostros ad gaudia coetus.

Ad Benedictus.

A. Ecce Sigismundus
rex est mire benedictus,
Pro regno coeli
qui mortis pertulit ictus
Inque viam pacis
gressus direxit et actus,
In tenebris nitet
populo lux praevia factus.

In 2. Vesperis.

R. Pallet rubens ut aurora
Sigismundus mortis hora
Ortus stirpe regia,
Micans luna obfuscatur,
Auri nitor obscuratur,
Fulgens per insignia

V. Dormit pastor vigilans
Quasi stella rutilans
Nactus coeli gaudium.

Ad Magnificat.

A. Lux emicat et triplicat
Radios,
Salvificat, clarificat
Alios,
Sponsam ducens et filios
Ad summos architrios.

Infra Octavam.

R. Miles Christi gloriose,
Sigismunde sanctissime,
Tuo pio interventu
Culpas nostras ablue,
V. Ut coelestis regni sedem
Valeamus scandere.

Brev. ms. Pragense VI E 4 a saec. 14. A. — Brev. ms. Pragense VI F 12 saec. 14. add. saec. 15. B. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. sem. Brixinens. s. sign. C.

In 1. Vesp. R, 4 pia plebs cui resultat A.; 6 munere fehlt A. — Ad Magn. A, 6 periculis A. — Invit. de communi B. — In 1. Noct. A 1, 1 vir fehlt AB. — Ad Laudes A 4, 2 benedicite vocem suam ABC. — A 5, 3 Excitet hic B. — In 2. Vesp. R, 1 Pollet rubet B. — C hat 3. Noct., jede mit 1 Ant.; RR der 1. Noct. de communi; der 2. wie AB; in 3. Noct. R, 1. Pollet (sic) rubens; R, 2 Miles Christi gloriose; R, 3 Ecce Sigismundus.

80. De sancto Simperto.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Eja, praesul alme Dei,
Mundum replens gloria,
Qui virtute speciei
Morbos et daemonia
Mortem pellis, ut diei
Langueat malitia;
Gaude, cujus est jucundum
Nominis praeconium,
Chorum cerne laetabundum
Laudis ad obsequium,
Tabescentem fove mundum
Vitae dans subsidium,
Nos indignos speciali
Jam exemptos saeculo
Vel justorum generali
Fac adscribi titulo.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ut cum Simperto
capiamus praemia vitae,
Pervigili Christo
modulari corde venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus fluminum meatus
Stirpe regia creatus

Stetit Christo complantatus
Flos Simpertus, vir beatus.

2. Ab infantia nutritus
In praeceptis Dei tritus
Mundi calcat post vagitus
Coeli munere potitus.

3. Puer docilis et gratus
Jam in Deo dilatatus
Crevit subdere paratus
Menti corporis conatus.

4. Sic synderesi conjunctus
A supernis est inunctus,
Sperans animo compunctus
Crucis gaudet luce functus.

5. Adstans Deo regi mane
Testamentum patris sane,
Plebem urbis Augustanae
Christi confirmavit pane.

6. Non minis virtute miri
Sancti Deus cornu viri
Exaltavit et sopiri
Fecit vires hostis diri.

Responsoria.

1. Stirps regalis lineae
Nobilis Simpertus,
Sacrae Dei vineae
Palmes stat insertus
Et radicis spineae
Cultor est repertus.

V. *In conspectu principum sapiens apparebat et per terras aliegenarum gentium pertransibat.*

2. Vitam agens coelicam
Carolo petente
Navem Petri typicam
Pura regit mente,
Quam per stipem modicam
Reficit repente.

V. *Cognovit eum Dominus in benedictionibus suis et conservavit illi misericordiam suam.*

3. Resarcitis omnibus
Caritate pura
Jam commissis ovibus
Summa fuit cura,
Restaurare sumptibus
Pietatis jura.

V. *Unde in omni ore quasi mel indulcabitur ejus memoria et nomen ejus requiretur in saeculum.*

4. Sancte Dei Simperte,
Virtutum gratia plene,
Spes miserorum,
Decus ecclesiarum,
Intende preces
populi supplicantis,
Ut impetres
veniam pro delictis

V. *Ecce quia super pauca fidelis exstitisti, super multa constitutus in gaudium Dei tui introisti.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legem servans nullos egit
Dolos, vitia subegit,
Robur tyrannorum fregit,
Quos ad nihilum redegit.

2. Iustar pollulans olivae
Dat odorem vitis vivae,
Dum destructam munit cive
Domum Afrae, testis divae.

3. Montem Dei dum conscendit,
Lignum vitae comprehendit,
Opem languidis impendit
Et de culpa reprehendit.

4. Sanctus monet Udalricus,
Hunc exquirat quod mendicus
Spe salutis, quem antiquus
Dolor urget et iniquus.

5. Per beatum virum cedit
Morbus omnis, salus redit
Desperatis, et obedit
Daemon linquens hunc, quem
laedit.

6. Signa satis eloquuntur,
Sanitates, quae sequuntur,
Et incolumes redduntur,
Qui fidei conjunguntur.

Responsoria.

1. Pontifex per gratiam
Legis Leoninae
Regens Allemanniam
Admodum divine,
Ampliat parochiam
Noricorum fine.

V. *Inebriavit partus sui fructum et factus est ei trames abundans.*

2. Consurgens diluculo
Animo ferventi
Bona sine scrupulo
Suae quaerit genti,
Seminans in populo
Verbum sanae menti.

V. *Factus est ignis effulgens et thus redolens in diebus aestatis.*

3. Specialis gratiae
Decus hunc ornavit,
Oleum laetitiae
Totum impinguavit
Et misericordiae
Rivus inundavit.

V. *Similem illum fecit Dominus in gloria sanctorum et contra inimicos dedit ei potentiam.*

4. Salve, pater et patrone,
Tua nos oratione
Christo jugiter commenda
Emendata vitae menda.

V. Morbos aufer, corda muni,
Hostes arce, mentes uni.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Gloriose vir Simperte,
Januae salutis per te
Nobis semper sint apertae
Et coelorum gaudia;
Castris Dei dux inserte,
Noxas, quaesumus, averte,
Tolle forte, confer certe
Precis efficacia.

Responsoria.

1. Vir praeclarus nexibus
Carnis absolutus,
Christum modis omnibus
Libere secutus,
Angelis gaudentibus
Petit astra tutus.

V. *Exsultavit spiritus ejus in Deo salutari suo.*

2. O quae vox, quae poterit
Lingua recensere,
Cui magis concesserit
Muneris habere
Et quem plus extulerit
Custos vitis verae.

V. *In pace et aequitate ambulavit cum Deo et multos avertit ab iniquitate.*

3. Christe, dele debita,
Nostri medicina,
Per Simperti merita
Nos a morte trina
Vacillantes suscita
Et vitae ruina.

V. *Festina, ne tardaveris, Domine, et in hora mortis succurrens libera nos ab hoste.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Vere Dominus regnavit,
Qui Simperti conservavit
Tumbam, staret ut intacta
Inundatione facta.

2. Jubilemus Deo regi,
Qui providit suo gregi
Talem destinans doctorem,
Qui mutavit gentis morem.

3. Pius pater Udalricus,
Vigil lucis et amicus,
De hoc coelitus docetur,
Quod decore collocetur.

4. Benedictus rex coelorum,
Quo praestante vox mutorum
Redit, caeca frons ornatur
Luce, Satan enervatur.

5. Vinclis ferreis laxatur,
Qui salutem praestolatur,
Ad memoriam beati
Restitutus sospitati.

Ad Benedictus.

A. Exactorem non audivit
Hic electus, dum exivit
E mundano turbine,
Nam in Deum totus ivit,
Quem in vita requisivit
Vivens sine crimine.
Nunc devicto Philistaeo
Cum carnali Jebusaeo
Laureatur coelitus
Ac perenni jubilaeo
Unus vere fit cum Deo
In vi sancti spiritus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Novus haeres jubilaei
Dextrae fretus area
Novam Bethel zelo Dei
Scandit purus palea,
Spicae carnis requiei
Jam ingressus horrea;
Cujus precibus adjuti
De peccatis veniam
Mereamur ope tuti
Et misericordiam,
In agone constituti
Palmam post militiam.

Antiph. ms. SS. Udalrici et Afrae saec. 15. Clm. Monac. 4305. A. — Antiph. ms. SS. Udalrici et Afrae anni 1449. Clm. Monac. 4302. B. — Brev. ms. SS. Udalrici et Afrae saec. 15. Clm. Monac. 23161. Nur bis In 1. Noct. A, 5; das Fernere fehlt C.

„Sub taxato abbate Johanne Höchensteiner (1439—1456) canonizatus est noster sanctus Simpertus, Caroli Magni nepos, dux Lotharingiae abbas Morbacensis ordinis s. Benedicti et dignissimus praesul Augustensis, qui rexit XXX annis episcopatum. Quam canonizationem impetravit domnus Petrus de Schamberg cardinalis et episcopus Augustensis a papa Nicolao V tempore anni jubilaei ita dumtaxat, ut infra monasterium nostrum et septa ejusdem loci possimus de eodem S. Simperto cantare ejus historiam et legendam, quae habetur in libraria nostra in antiquissima litera et eadem historia ostensa fuit ab eodem Petro cardinali ac episcopo Augustensi praedicto papae Nicolao V. Nam antea in vigilia anniversarii ejusdem sancti dicebantur Vigiliae mortuorum et in die ejus cantabatur officium defunctorum.“ Fr. Wilh. Wittwer catal. abbatt. mon. SS. Udalrici et Afrae ed. A. Steichele. Archiv. f. Gesch. d. Bist. Augsbg. III p. 204 sq. Augsbg. 1860.

81. De sancto Stanislao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Dies adest celebris,
Ad lucem de tenebris
Consurge, Polonia,
Pretiosi martyris
Glebam ferens corporis
Laetare, Cracovia,
Stanislai praesulis,
Praeclara miraculis,
Age natalitia.

2. Ortus de Polonia
Stanislaus studia
Legit puerilia
Studiosa mente,
Tandem Christi vernula
Sublimatus infula
Fit virtutum formula
Domino favente.

3. Grandescit fitque minimus
Inter majores maximus,
Dignitate sublimior,

Sanctitate praestantior
Praesul Dei Stanislaus.
4. Corpus domans jejuniis
Frangit panem pauperibus,
Ecclesiae negotiis
Adstat diurnis actibus,
Nocte vacans vigiliis
Instat divinis laudibus.
5. Imitator redemptoris
Quaerens drachmam decimam,
More boni mercatoris
Margaritam optimam,
Stanislaus, vir amoris,
Corpus poenis dans tortoris
Lucrifacit animam.

Ad Magnificat.

A. O beate Stanislae,
Praesul plebis Cracoviae,
Cujus signa victoriae
Late patent Poloniae,
Nam dono Christi gratiae
Pestes curantur variae;
Tua, martyr egregie,
Festa colentes hodie
Regi commenda gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Stanislai pro triumpho
Christo demus gloriam,
Qui martyri de tyranno
Contulit victoriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stanislaus, vir beatus,
Legem Dei meditatus,
Boleslao
scelerato restitit
Et in via
peccatorum non stetit.
2. Dum profanum Boleslaum
Stanislaus arguit
Et mucrone spiritali
feriendum censuit,
Rex impius contra pium
cum suis infremuit.
3. Stanislai Dominus
caput exaltavit,
Vocem ejus sanguinis
ultor exaudivit,
Peccatorum fremitum
et dentes contrivit.

Responsoria.

1. Celebret Polonia
Festiva solemnia,
Veneretur inclita
Passionis merita
Sancti Stanislai,
V. Quem occidit impia
Dei pro justitia
Manus Boleslai.
2. Affluens deliciis,
Largus beneficiis,
Belliger in hostibus,
Tyrannus militibus
Hic fuit Boleslaus,
V. Cujus in temporibus
Plebem Dei legibus
Regebat Stanislaus.
3. Assumptus ex hominibus
Praesul pollet virtutibus
Sanctus Stanislaus,
Rex pro suis sceleribus
Et insontum cruoribus
Sordet Boleslaus.
V. Quem pro suis actibus
Castigat crudelibus
Pater Stanislaus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctum suum Dominus
jam mirificavit,
Cujus in certamine
mentem dilatavit,
Quia Deo victimam
se sacrificavit.
2. Deus virum sanguinum
penitus despexit,
In via justitiae
Stanislaum texit,
Dans palmam victoriae
justo benedixit.

3. O Domine, nomen tuum,
Magnum et mirabile,
Leve jugum passionis
facit et amabile,
Pro quo sanctus martyrium
pertulit laudabile.

Responsoria.

1. Videns regem depravatum,
Gregem suum depraedatum
Jusque thori profanatum
Spiritali sceleratum
Praesul ferit gladio;
V. Patricidae mox futuro,
Deum factis negaturo
Negatur communio.
2. Ad saeva regis opera
Naturae stupent foedera,
Lactat canem puerpera,
Canis pendens ad ubera
Materna torquet viscera.
V. Res inaudita saeculis,
Dat lac humanum catulis
Abjecta prole tenera.
3. Arae Dei dum adstaret
Et divina celebraret
Stanislaus pontifex,
Jugulandum, lacerandum
Boleslaus mittit manus,
Truculentus carnifex;
V. Ter procedit, ter recedit,
Ter invadit terque cadit
Missus necis artifex.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confisus in Domino
martyr Stanislaus
Hostem vicit moriens
vir victoriosus
Et ad montem Domini
migrat gloriosus.
2. Intrat tabernaculum,
Dei habitaculum,
Martyr sine macula,
Per mortis articulum
Carnis sumpsit vinculum,
Victurus in saecula
Quo lux lucet sedula.
3. Deus, tuo munere
justum praevenisti,
Cordis desiderium
ejus implevisti,
Cum corona gloriae
et vitam tribuisti.

Responsoria.

1. Membra sparsim laniata
Rosae rubent sanguine
Aquilisque deputata
Coelesti munimine
Nocte, die sunt servata
Circumfuso lumine,
V. Sepulturae commendata,
Sana salva restaurata
Dei medicamine.
2. Sanctus iste pro te, Christe,
Rege spreto dato leto
Vir insignis digne signis
Fulget Stanislaus;
V. Martyr caesus gaudet laetus,
Stat invictus, rex devictus
Gemit Boleslaus.
3. Pastor cadit in gregis medio,
Sponsus dormit in sponsae,
gremio
Mater plorans gaudet in filio,
Quia vivit victor sub gladio.
V. Cleri plebisque concio
In patris natalitio
Jubilet in tripudio
Pro tanto beneficio.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Stanislaus in agmine
Martyrum vernans sanguine
Munit scuto passionis
Castra veri Salomonis,
Coronatus martyrio
Regnat in coeli solio.
2. De concive, coelum, gaude,
De patrono, terra, plaude,
Stanislaus pari laude

Sanctorum laetatur
Meritis aequatur.

8. Novis signis Dominus
sanctum decoravit,
Dum custodes aquilas
sibi deputavit,
Et in nocte corporis
partes illustravit.

4. Ad festa patris incliti
populi concurrunt,
Per cujus clara merita
mortui resurgunt,
Caeci, claudi, morbidi,
aegri sani surgunt
Et ad Christi gloriam
laudibus assurgunt.

5. Veri solis radius,
medicus coelestis
Meritorum martyris
auctor est et testis,
In splendore corporis
castitatem signans,
Quod integrum reddidit,
amorem designans.

Ad Benedictus.

A. Martyr Dei Stanislaus,
Gloriosus pontifex,
Quem occidit Boleslaus,
Truculentus carnifex,
Pastor bonus et patronus
Adsit nobis opifex,
Sit virtutum artifex.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vir inclite Stanislae,
Vita, signis, passione,
Plebem tuam, pastor bone,
Fove benedictione,
Guberna protectione,
Salve sancta intercessione.

Brev. ms. Capit. Cracoviens. 21 saec. 14. A. — Antiph. ms. Capit. Cracoviens. 84. saec. 14. B. — Brev. ms. bibl. Jagellonicae 1258 saec. 15. C. — Brev. ms. S. Floriani XI 429 saec. 15. D. — Brev. ms. S. Floriani XI 478 saec. 15. E. — Brev. ms. Melitens. in Pedepontis Pragens. 8. anni 1398. F.

Das vollständige Officium steht in den Krakauer Hss. zum festum Translationis. Am Feste selbst wegen der österl. Zeit nur 1. Noct. Aus demselben Grunde haben die Hss. von St. Florian zu jeder Nokturn nur eine Antiphon. — In 1. Vesp. A, 1—5 fehlen DE; 2—5 fehlen F. — Sehr lückenhaft ist das ganze Officium in F. — In 1. Noct. R 1, 1 Celebret Bohemia etc. F. — Hymnen: In 1. Vesp.: Pollens doxis; in 2. Vesp.: Alma per ejus merita.

82. De sancto Swiberto.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. De patroni gloria
Nostri gloriemur
Et tanti vestigia
Patris imitemur,
Ut in coeli patria
Laeti collaetemur.

2. Debellantem vitia
Coronavit flore,
Coronavit gloria
Deus et honore.

3. Hic in coeli solio
Gaudet sine fine
Serenatus radio
Stellae matutinae.

4. Hic nostri miserias
Miseratus orbis
Fugat pestilentias
Et medetur morbis.

5. O quam in coelestibus
Gloriosus fulget,
Qui tantis mortalibus
Gratias indulget.

Ad Magnificat.

A. Ut levaret publicam
Populi ruinam
Non habentis aliquam
Vitae medicinam,
Suibertus magnificam
Attulit doctrinam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilet ecclesia
Laudem salvatoris,
Qui Suiberto praemia
Contulit laboris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Occupans Britanniam
Germen Germanorum
Perfudit Germaniam
Luce filiorum.

2. Haec gens illam genuit,
Sed postremo natis
Primitus emicuit
Lumen veritatis.

3. Derivati genere,
Fide primitivi,
Fontes suos gignere
Desudarunt rivi.

Responsoria.

1. O quanta praeminuit
Sanctitas Suiberti,
Per quem Deus voluit
Populos converti;
V. O quanta viri gratia,
Qui tot convertit milia.

2. Sed Egbertus destitit
Volens praedicare,
Cujus votis obstitit
Coelum, terra, mare;
V. Accepta divinitus
Est visione veritus.

3. Hic licet multiplici
Gratia dotatus,
Per se nihil effici
Moeste contemplatus
V. Duodecimque socios
Prudentes et industrios.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc intentu ceteros
Duo praecellebant,
Qui sese presbyteros
Recte perhibebant.

2. Willebrordus presbyter
In supernis totus,
Suibertus aequaliter
Simplex et devotus.

3. Hi sunt, si sermonibus
Insistatur Bedae,
Pares in laboribus,
Pares in mercede.

Responsoria.

1. Willibrordus propere
Romam est profectus,
Cui provenit prospere
Duplex hinc profectus:
V. Papalis benedictio,
Reliquiarum portio.

2. Veram mox exposuit
Rudibus sophiam,
Quos reversus docuit
Veritatis viam,
V. Christi jugo supposuit,
Quos nullus regum domuit,

3. A deserti pabulis
Quibus mors influxit,
Sui Christus praesulis
Animam reduxit,
Qui salvandis populis
Quia cor indulsit,
Signis et miraculis
Coelitus effulsit;
V. Hujus turbam turbinum
Fugiens deserti
Et ad patrem luminum
Gaudens se reverti.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Suibertus prae omnibus
Simplex et discretus,
Clarus erat moribus
Et corde mansuetus.
2. Concordantes invicem,
Quotquot affuerunt,
Ipsum in pontificem
Fratres elegerunt.
3. Non omittens quidpiam
Injunctorum sibi
Perrexit in Angliam
Ordinandus ibi.

Responsoria.

1. Exsul apud Mercios
Pontifex Wilfridus
Morum videns radios,
Sanctitatis sidus,
V. Humilitatis hysopum
Sacravit in episcopum.
2. Praesulis insignia
Digne consecutus
Ad divinos omnia
Procuravit nutus,
V. Viam salutis devios
Docens Boructuarios.
3. Sacris hic afflatibus
Brumas dissipavit,
Congelatis cordibus
Austrum inspiravit,
V. Et a borealibus
Boream fugavit.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Tantis ubi daemones
Bonis inviderunt,
Hanc antiqui Saxones
Gentem devicerunt.
2. Fugiens a facie
Pius impiorum
Se et suos patriae
Tradidit Gallorum.
3. Uxor eo tempore
Dedit huic Pipini
Locum, quem „In litore“
Nuncupant vicini.
4. Haec Blitrudis nomine
Vivens ordinate,
Clara fuit sanguine,
Clara sanctitate.
5. Hunc ut illa similem
Sibi comprobavit,
Sancto locum habilem
Sancta deputavit.

Ad Benedictus.

A. Ibi sacram posuit
Cellulam Suibertus,
Carnemque sic domuit
Animae misertus,
Qui nec mortem timuit
De salute certus;
Ibi vitae terminus,
Ibi vir fidelis
Migravit, quem protinus
Illocavit caelis.

Brev. ms. Luneburgense 90. saec. 14. A. — Brev. ms. Luneburgense 89. saec. 15. B. — Brev. ms. Luneburgense 2. saec. 14. C.
In 2. Noct. R 3, 1 In deserti B. — In 2. Vesp. ad Magn. A prosaisch. — Zu diesem Officium der Hymnus: Olim penes nos exsulem.

83. De sancto Theodgaro.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Jucundare, plebs Danorum,
In honore Theodgari,
Per quem tibi rex coelorum
Fidem fecit praedicari
Et in choris angelorum
Modo facit gloriari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Festa Theodgari
jubilando praedicet orbis,
Qui solet assidue
cunctis succurrere morbis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Servus Dei Theodgarus
Semper manens Deo carus
Praedicabat in Dania
Salvatoris magnalia.
2. Ex honestis parentibus
Clarus fuit,
Sed exemplis et moribus
Plus claruit.
3. Ad has oras properando
Videns turbam hominum,
Verbum vitae praedicando
Convertit ad Dominum.

Responsoria.

1. Signa Theodgari
divino facta favore
Dania miratur
gaudens ex ejus honore,
V. In confessorem
defigens cordis amorem.
2. Claruit ex ejus
prius ortu terra Thuringa,
Sed docuit gentes
Danorum mellea lingua,
V. In populis brutis
spargebat verba salutis.
3. Ecclesiam primo
castro construxit in isto,
In qua servivit
devoto pectore Christo;
V. Ore docendo fidem
Christi vigilavit ibidem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Veram habens scientiam
Primus Dei per gratiam
Hic incepit ecclesiam.
2. Nocte, die hic servivit,
Sanctam vitam hic finivit
Propter Jesum, cum quo vivit.
3. Per hunc datur spes indignis,
Ex praeclaris ejus signis
Totus orbis fit insignis.

Responsoria.

1. Quidam per tenebras
rapientes ossa beata
Visu privatur,
donec sunt ossa relata.
V. Nec cernunt lumen
nec praetereunt rate flumen.
2. Quae pro peccatis
nequit ejus templa subire,
Dum rogat hunc mulier,
loca sancta meretur adire;
V. Cuncta quidem scelera
solvit confessio vera.
3. Ossa licet mediis
fuerint injecta favillis,
Non sensere rogum
sed virtus fulsit in illis;
V. Plebs super altare
stupet haec illaesa volare.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Quosdam nautas desperantes
Ad sepulchrum festinantes
De piratis liberavit
Et in portum collocavit.
2. Non solum hominibus
Ratione utentibus
Creaturis sed et brutis
Conferebat spem salutis.
3. Mulieri foris stanti,
Sacras aedes non intranti,
Pie sanctus miseretur,
Dum reatum haec fatetur.

Responsoria.

1. Compescens tumidum
mare praedonumque rapinam
Liberat hic sanctus
nautas horumque carinam,

V. Dum sua promittunt
et sancto munera mittunt.

2. Quaedam per Satanam
caecata preces dare cepit,
Sanctus compatitur
et visum caeca recepit;

V. Parcens insonti
reddit nova sidera fronti.

3. Leprosi sanies
hujus virtute fugatur,
Dum lacrimas offert
et puro corde precatur;

V. Munda fit immunda
caro, dum se mundat in unda.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Quidam lepram exuit
Et purum corpus induit,
Dum se fletu diluit
Et spem in Deum habuit.

2. Sanctus furem ter caecavit
Et ter visum reparavit,
Cum reatum fletu lavit.

3. Oliva fructifera
Sanctus dici meruit
Sacra propter opera,
Quae vivens exercuit.

4. Ex oliva nascitur
Lumen, cibus, unctio;
Sic et sanctus dicitur
Triplex adjutorio:

5. Caecis visu proficit,
Multos cibo reficit,
Aegros sanos efficit.

Ad Benedictus.

A. Infirmorum est medela
Factus, caecis est candela,
Plebi claudorum tutela.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O confessor egregie,
Protector precantium,
Qui jam fulges in requie
Supernorum civium,
Servis tuis in hac die
Tuum fer auxilium.

Brev. Roschildense imp. Parisiis 1517. A. — Brev. Othinense imp. Lubecae 1497. B. — Brev. Lundense imp. Parisiis 1517. C.

In 1. Vesp. A 2—5 u. ad Magn. prosaisch. — A 1, 4 Fecit fidem B. — In 1. Noct. A 3, 1 Ad has partes AC. — R 2, 2 Ciringa AC. — In 2. Noct. R 1, 6 praetereunt bene flumen AC. — R 3, 6 stupet hinc illaesa B. — In 3. Noct. R 3, 1 Leprosi fomes B. — Ad Laudes A 1, 2 Et purum se induit AC. — A 1, 4 spem in hunc AC. — A 3, 1 sq. Olivam fructiferam | Sanctus Dei meruit AC. — A 4, 3 Sic beatus dicitur B. — Ad Ben. 3. Plebi claudorum est tutela A; Pes claudorum est tutela B; Plebs claudorum est tutela C. — Hymnus hierzu: Stella recurrens circuli solaris.

84. De s. Thoma Aquinate.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Felix Thomas, doctor ecclesiae,
Lumen mundi, splendor Italiae,
Candens virgo flore munditiae,
Bina gaudet corona gloriae.

Ad Magnificat.

A. Scandit doctor, civis coelestium,
Orbis decor, lux, dux fidelium,
Norma, limes, lex morum omnium,
Vas virtutum, ad vitae bravium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adsunt doctoris coelici
Thomae festa solemnia,
Devotione supplici
Laudes promat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Doctor Thomas, repletus gratia,
Praemonstratus sacris oraculis,
Mundi, carnis, hostisque vitia
Fugat, exemplar datus saeculis.
2. Mentis innocentia
Flosque puritatis
Exstiterunt praevia
Luci veritatis.
3. Ope doctoris coelici
Tota gaudet ecclesia,
Fulget ordo Dominici
Peculiari gloria.

Responsoria.

1. Sancti viri verbum propheticum
Praemonstratum mundo mirificum,
Sanctum Thomam, doctorem coelicum,
Sectaturum patrem Dominicum.
V. Nam vir sanctus hunc matri gravidae
Ducem prompsit doctrinae lucidae.
2. Christi pia tactus dulcedine
Mundum linquens probatur turbine,
Pugil fortis raptus de ordine
Vicit prorsus pulsa libidine,
V. Orat pressa cruce mirifica,
Renes cingit manus angelica.
3. O anima sanctissima,
Qua contemplante dulciter
Corpus linquebat infima
Stans sursum mirabiliter.
V. Nullo prorsus fultus subsidio
Levabatur in raptus gaudio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O munus Dei gratiae
Vincens quodvis miraculum,
Pestiferae superbiae
Nunquam persensit stimulum.
2. Prece curat socium
Febrem patientem
Et in ora vestium
Sanguinem fundentem.
3. Stella candens emicat
Stuporem dans insolitum,
Qui instantem indicat
Beati Thomae transitum.

Responsoria.

1. De excelsis fons sapientiae
Sancto Thomae infudit copiam
Tamquam flumen clarae scientiae,
Qui susceptam refundit gratiam,
Dum fluentis summae peritiae
Rigat totam sanctam ecclesiam.
V. Stilus brevis, grata fecundia,
Celsa, clara, firma sententia.
2. Felix doctor, cujus solatio
Angelorum servit attentio,
Petrus, Paulus favent obsequio,
Dei mater mulcet alloquio;
V. Elevatus a terra cernitur,
Crucifixus ei colloquitur.
3. Sidus missum Thomas de superis
Novo signo divini muneris
Hunc coelestem demonstrant ceteris
Verbo, vita, doctrina, literis.
V. Quam excelsus, quem coeli praedicant,
Quam praeclarus, quem stellae indicant.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Instante vitae termino
Vidit regna coelestia
Et revelante Domino
Novit parata praemia.
2. Seminavit hic largiter
Doctor virtuosus,
Metit illic feliciter
Victor gloriosus.
3. Sidus de nube trahitur,
De foeno flos eligitur,
Adeps de carne tollitur,
Dum Thomas coelo redditur.

Responsoria.

1. Scholas Thomae Paulus ingreditur,
Sacra simul fantur mysteria,
Digne tandem per raptum trahitur
Vir coelestis ad vitae praemia.
V. Clamor fratris trinus emittitur:
Doctor noster a nobis tollitur.

2. Beati Thomae gloria
Divo fulsit miraculo,
Dum odoris fraglantia
Mira fluxit de tumulo,
Qui nitens pudicitia
Vixit absque piaculo.
V. Hic speciali gratia
Lustrato mentis oculo
Celso novit mysteria
Coeli doctus oraculo.

3. Sertum gestans cum torque duplici,
Caput gemmis ornatum cernitur
Et monili, fulgoris coelici
Lux emissa mundo diffunditur,
Augustinus fratri sic loquitur:
V. Thomas mihi par est in gloria,
Virginali praestans munditia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Quo Thomas, doctor inclitus,
Fit civis coeli curiae
Bina corona praeditus.

2. Aurum sub terra tegitur
Et lucerna sub modio,
Sed virtus Dei cernitur
Miraculorum radio.

3. Alma mater ecclesia,
Christi fundata sanguine,
Sceptra conscendit grandia
Novi doctoris lumine.

4. Pressus vi daemonii
Cito liberatur,
Raptu mersus fluvii
Vitae restauratur.

5. Tumor gulae pellitur,
Leprosus sanatur,
Caeco lumen redditur,
Claudo gressus datur.

Ad Benedictus.

A. Viror carnis flore munditiae,
Vigor vitae fructu justitiae,
Splendor verbi dono scientiae
Te decorant stantem in acie,
Te coronant in statu gloria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Militantis doctor ecclesiae,
Virginali florens munditia,
Triumphantis optata curiae,
Sancte Thoma, largire gaudia.

Per Octavam.

Ad Benedictus.

A. Collaudetur Christus, rex gloriae,
Qui per Thomam, lumen ecclesiae,
Mundum replet doctrina gratiae.

Ad Magnificat.

A. O Thoma, laus et gloria
Praedicatorum ordinis,
Nos transfer ad coelestia,
Professor sacri numinis.

Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacens. LXXXIX. A. — Brev. ms. Altovadense LXIII saec. 14. B. — Brev. ms. Trebonense saec. 15. Cod. Pragens. VI G 6. C. — Brev. ms. O. Praed. saec. 14. Cod. Olomucens. I VIII 4. add. saec. 15. D. — Brev. ms. Praedicatt. Vindobonens. s. sign. saec. 15. E. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. F.

In 1. Vesp. ad Magn. A, 1 sq. Scandit Thomas ductor coelestium, Orbis doctor A. — In 1. Noct. **A** 2, 4 luce veritatis ABC. — **R** 1, 4 Sectatorem B; spectaturum C. — **R** 1, 6 Ducem promisit AC; permissit B. — In 2. Noct. **A** 1, 4 praesensit AC; sensit B. — **R** 1, 8 Cella clara A. — **R** 2, 6 ei alloquitur AB. — In 3. Noct. **R** 2, 2 Divino fulsit AB. — **R** 3, 5 fehlt

A: Augustinus hujus fratri B. — Ad Ben. A, 1 Victor carnis A; vigor carnis B. — Zugehörige Hymnen: In Vesp.: Exsultet mentis jubilo; ad Matut.: Thomas insignis genere; in Laud.: Lauda mater ecclesia.

85. In translatione s. Thomae Aquinatis.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O quam felix mater Italia
Novi solis enixa radium,
O quam dives effecta Gallia
Solis hujus adepta pallium,
O Tolosa, festa magnalia
Tibi reddunt perenne gaudium.

Ad Magnificat.

A. Nova tibi, mater ecclesia,
Geminatur causa laetitiae,
Cujus olim laeta praeludia
Destinasti supernae curiae,
Nunc per orbem clara prodigia
Dignum promunt coelestis gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laetetur plebs fidelium
Exsultans novo jubilo,
Thomas ad patris gremium
Relicto redit tumulo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jam dudum lux abscondita
Fulget expansis radiis,
Et gemma terrae condita
Effertur cum prodigiis.
2. Corpus, quod diu jacuit
In Terracinae loculo,
Mirandis signis claruit
Post in Tolosa patulo.
3. Occurrunt sacro corpori
Clerus et turbae populi,
Congaudent tanto muneri
Cuncti grandes et parvuli.

Responsoria.

1. Ecce novus fons hortorum
Diu terrae conditus
Fit augmentum fluviorum
Rigans orbem coelitus,
Hic est Thomas, lux doctorum,
Instructus divinitus;
V. Hic est portus Hebraeorum,
Imber clausus hic coelorum
Sub Elia redditus.
2. Gaudet sacra religio,
Quae spoliata caruit
Prius thesauro proprio,
Dum doctoris, quem aluit
Et perfecit in studio,
Nuper ossa rehabuit
V. Restituta de primo tumulo
Et recepta cum cordis jubilo.
3. Corpus datur in festo corporis
Christi, cujus grande mysterium
Reseravit occultum caeteris
Et dictavit scribens officium
Dono doctor divini muneris;
V. Nam per Urbanum
opus indicitur,
Et per Urbanum
ordini redditur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Coelum hunc glorificat
Christo jam fruentem,
Quem terra mirificat
Signis affluentem.
2. Matri vitae jam ereptum
Vivum reddit filium
Et inter hostes protectum
Tutum servat devium.
3. De vini dipendio
Juvat invocantem,
Damnatum suspendis
Salvat implorantem.

Responsoria.

1. Corpus sacrum dum terrae tollitur,
Fratris mentem propulsat dubium,
Sed mox ei verum asseritur
Per doctoris patens alloquium;
Nam hoc corpus, quod vobis redditur,
Vestri, inquit, est Thomae proprium.
V. Doctor adstans fratrem alloquitur
Et oranti res certa panditur.
2. Languens praesul in aegro corpore
Mox auditis laetis exsequiis
Votum promit ex imo pectore,
Adfuturum sacris solemniis
Spe constanti de sancti munere;
V. Hic salutis potitus gaudiis
Se commendat ejus praesidiis.
3. Puritatis vas decorum
Nihil sordis patitur,
Praesul clarus fama morum
Sanctum ferens labitur
Mersus luto, indecorum
Nil inde relinquitur,
V. Sacris tamen vestibus
Manibus ac pedibus
Totus coeno figitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Servat ab incursibus
Virum cum jumentis,
Liberat a febribus
Vitam morientis.
2. Morbum, famem, proelium
Miles impetravit
Thomae per auxilium
Vovens ut optavit
3. Redivivum reddit equum
Hero supplicanti,
Quemque surdum, caecum, mutum
Curat virtus sancti.

Responsoria.

1. Laboranti sub mole carceris
Ac petenti Thomae subsidia
Adest sponsor divini muneris
Doctor ferens grata subsidia,
Miseratus horrendi sceleris,
V. Hunc subvectum in vestis fimbria
Longo tractu portans itineris
Coram domo deponit propria.
2. O doctoris mira potentia,
Quae in vitam mutat interitum
Corporisque sancta praesentia
Ab obsessa depellit spiritum,
V. Vitae spectans utrimque exitum
Implorata sancti clementia
Statim sensit salutis reditum.
3. Joseph duplex doctorem gloria
Signis velut praesignat vatibus
Mulieris acta victoria,
Ossa sacra legata fratribus
Tolosaeque delata partibus;
V. Sume felix, grata Ocania,
Destinata tibi encaenia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Sacrum corpus noviter
Christus decoravit,
Cujus mente jugiter
Dominus regnavit.
2. Dies est laetitiae
De Thomae trophaeo,
Coelestes militiae,
Jubilate Deo.
3. Ad te de luce vigilat
Doctor Nazareus,
Qui nunc in coelis jubilat:
Deus, Deus meus.
4. Coelo doctor fruitur
Acto vitae tramite,
Qui tam digne colitur,
Deo benedicite.

5. Fulget in coelestibus
Dei claritate,
Fragrat hic virtutibus,
Dominum laudate.

Ad Benedictus.

A. De jacente virtus crescit,
De sepulto gloria,
De latente lux diescit,
De dato laetitia,
Corpus sacrum dum notescit
Mira dans prodigia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O splendor Italiae,
Nobilis propago,
Deitatis regiae
Instar et imago,
Virtutis eximiae
Culmen et indago,
Nobis spem fer veniae,
Tu morum compago.

Antiph. ms. Praedicatt. Cracoviens. s. sign. saec. 15/16. A. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. B. — Brev. ms. S. Flori saec. 15. Cod. Parisiens. 1305. C. — Hymnen hiezu: Superna mater inclita (in 1. Vesp.), Jubar coelorum prodiens (ad Noct.), Aurora pulchra (ad Laud.).

86. De sancto Udalrico.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Inclita devotis
colimus solemnia votis
Patris Udalrici,
divinae legis amici,
Cujus opes nactus,
dum vox transivit in actus,
Dogmatis argentum
cumulat simplumque talentum;
Sed tulit istarum
secum lucra divitiarum,
Cum sibi tantorum
laus adscribatur bonorum,
Quot per eum nati
Christo meruere beati;
Ergo sui memores,
meritis licet inferiores,
Hujus amore precum,
Deus, annue vivere tecum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regis ut intremus
requiem, vigilando rogemus,
Qui te siderea
locat, Udalrice, cathedra.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lignum, vivarum
quod nutrit cursus aquarum,
Exstat Udalricus
tollens super aethera fructus.

2. Hic specula dignus
Sion arcis, prece benignus,
Qua via divinam
cavet, orbi praedicat, iram.

3. Gloria vera, salus,
susceptor tu, Deus, ejus,
Ipsum magnificando,
justificando, vocando.

4. Victima justitiae
mactans cor tollitur iste
Ad requiem Christum,
sibi qui pax est in idipsum.

5. Clamans hic orat,
Deus, ad te, rex, et adorat,
Mane sed auditur,
dum post mortem redimitur.

6. Lunae stellarum
fundator et ecclesiarum
Coelos ornavit,
quia sanctis hunc sociavit.

Responsoria.

1. Transitus ad portum,
qui vitae continet hortum,
Splendet Udalrici,
praesidis angelici;
V. Ista dies celebris
nullis turbanda tenebris.

2. Nobilibus natus
genitoribus iste beatus,
Stirpis in ornatum
crevit virtute probatum,
V. Spe redolens morum
post cunctis replacitorum.

3. Hic solido verbi
firmandus pane superni
Uberibus matris
jussu rapitur deitatis,
V. Necibus infantis
cor summa resolvat amantis.

4. Forma sacerdotum,
populum baptismate lotum
Redde creatori
placido, pater alme, nitori,
V. Sponso mundarum
ne displiceant animarum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vera loquens nullique nocens
operatur ad omnes,
Quae bona sunt, in te,
Jesu requiescit et ipse.

2. Ut petiit semper,
tenet exsultans vehementer
Vitam, quae Deus est,
praeter quam vivere mors est.

3. Corde, manu mundus
Deum sequitur sitibundus,
Cujus amor satiat
nec fastidiat satiatus.

4. Lucis ut in verae
radiis cor possit habere,
Purior accedit,
qua mors et vox sibi cedit.

5. Exsultat collis,
pinguescit germine vallis,
Hujus doctrina
dum plebs fit messis opima.

6. Palma triumphanti,
cedrus superis inhianti
Conveniunt isti
praeclaro munere Christi.

Responsoria.

1. Jam pueri flores
spirant virtutis odores,
Dum sibi nosse datur,
quia plebis dux habebatur;
V. Non minor hic Josue
praescitus cum Gedeone.

2. Omnibus acceptus
pater est hic culmen adeptus,
Ut regat Augustam
sua per documenta venustam;
V. Coelitus eligitur
praesul et instruitur.

3. Dum sacra perpetuae
celebrat mysteria vitae,
Quae pia vota paret,
super ipsum dextera daret,
V. Unde gubernatur,
quod et ejus vis operatur.

4. Haec super aegrotis
fuerat sibi gratia totis,
Pro fidei trutina
quod nemo caret medicina
V. Credulus ac credens,
ita gaudet quisque recedens.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. O pater Udalrice, tuis
miseratus adesto
Indignis famulis
multum sperantibus in te,
Ut vitam per te
mereamur habere perennem

Responsoria.

1. Civibus iste sacra
superis duce jungitur astra,
Qua videt interna
facie secreta superna;
V. Petrus adest magno
coeli comitante senatu.

2. Thesaurus operum
dives plenusque dierum
Post hoc exsilium
pater hic adiit paradisum
V. Deposita carnis
mole premente gravis.

3. Laus tibi, formator
rerum pius et dominator,
Hunc qui de portis
dignaris solvere mortis,
V. Ut te collaudet
Sion in portis, ubi gaudet.

4. Praesul sancte Dei,
precibus dignare tueri
Nos tua laudantes
praeconia teque rogantes,
Ut veniae detur
spatium nec vita negetur;
V. Obtineas miseris
quorum spes magna teneris.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Christe, tibi gratum
genitrix clarissima natum
Gignit Udalricum
Dietbirgis in urbe colendum.

2. Hunc fore sacra virum
monstrant praesagia virum,
Dum puero fantur
juvenemque dona sequantur.

3. Fungitur ergo gregis
cura vigilante fidelis,
Ora malignorum
fugat a quo dira luporum.

4. Doctrina triplici
commisso vixit ovili,
Actibus et dictis
revocans incredula signis.

5. Iste vocante Deo
pater exit, ut in jubilaeo
Carnis ab obsequio
victurus liber in aevo.

Ad Benedictus.

A. Clarus in istarum
caligine vir tenebrarum,
Dum micat astrorum
non impar lumine morum,
Pascitur auctore
stillantis gaudia rore,
Donec in extremo
satietur sole supremo.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Vespera lucescit,
quae noctis nubila nescit,
Haec requiem praestat
postquam nil flebile restat,
Mane sed aeternum
radiat regnumque supernum;
Vespere, mane stolam
primam notat atque secundam;
Praesul Udalricus,
quibus in te speque potitus,
Nos pius indignos
illis faciat prece dignos.

Cod. Scotorum Vindob. 53 c 7 anni 1346. A. — Brev. ms. Garstense anni 1415 Cod. Lincens. Γ p. 12. B. — Brev. ms. Pollingense saec. 15. Clm. Monacens. 11902. C. — Brev. ms. SS. Udalrici et Afrae anni 1449 Clm. Monacens. 4302. D.

In 1. Vesp. Super Ps. A prosaisch A; O pater Udalrice tuis etc. C. — R prosaisch B. — Ad Magn. A, 13 Quae per eum B. — In 1. Noct. R, 4 prosaisch B. — In 2. Noct. R, 4 prosaisch B. — In 3. Noct. R, 3 prosaisch B. — Ad Laudes A 1, 4 Dietpürgis B; Diebirgis A; Dietpirgis C. — In 2. Vesp. ad Magn. A prosaisch BC. Die monastische Form scheint dem

Officium ursprünglich; die gewöhnliche Form hat C, in der natürlich mehreres fortfällt, so Noct. 3 A, 4—6 und die RR: Hic solido verbi; Haec super aegrotis; Civibus iste sacra.

87. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaudeat ecclesia,
Quam tot natalitia
Virginum fecundant,
Insignes victoriae
Fragiles militiae
Faciunt jucundam.

2. Quid in istis nisi chorum
Videas castrorum,
Quae non norunt viri thorum
Hostes vitiorum.

3. In odore tuo, Christe,
Sic ad poenas currunt istae,
Ut quasi deliciis
Gaudeant suppliciis.

4. Gustaverunt et viderunt,
Quod dulcis es Domine,
Et libenter impenderunt
Se pro tuo nomine.

5. Jesu, salus humilium,
Sanctarum prece virginum
Ipsarum ad consortium
Junge nos in perpetuum.

R. O felices virgines
Hunnorum victrices,
Quibus dum ad sanguinem
Usque restitistis,
Oleo non vacuae
Nec segnes ut fatuae
Ad coelestes nuptias
Simul introistis.

V. O beatae, quae repente
Cum clamore veniente
Domino paratae.

Ad Magnificat.

A. O felix Germania,
Tam decoro germine
Virginum ornata,
Beata Colonia,
Pretioso sanguine
Martyrum dotata,
Vere juste tu laetaris,
Quae thesauro super aurum
Nobili ditaris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nova bella virginum
Dominus elegit,
Ab extremis hominum
Quas sibi collegit.

2. Pugnant sexu fragiles
Coelitus imbutae
Sed insuperabiles
Fidei virtute.

3. Beata militia,
Quae pro rege gloriae
De mundi malitia
Triumphavit hodie.

Responsoria.

1. Deonoto fuit nata
Placens Deo, cunctis grata,
Ursula regalis,
Cujus mirae speciei,
Plus mirandae fidei
Non erat aequalis;
V. Regi magno pulchra nimis
Desponsatur, cum instatur
Precibus et minis.

2. Virgo desiderium
Habens castitatis,
Meditatur et miratur
Rem quasi mysterium
Suae voluntatis,
V. Deo secum disponente,
Quod tractabat firma mente.

3. Apparatu navium
Decenter expleto
Ad salutis bravium
Omnes cursu laeto
Virgines anhelant
Nec quod votis gestiunt,
Aliis revelant.
V. Ludere se simulant,
Pelago vagantur,
Invicem se stimulant,
Pariter hortantur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Non armis sed animis
Istas bellatrices
Efficit unanimis
Gratia victrices.
2. Fortiores hostibus
Feminae fuerunt,
Quae contemptis omnibus
Omnia vicerunt.
3. Unus enim spiritus
Acies coelestes
Fidei divinitus
Adunavit testes.

Responsoria.

1. Visiones Ursulae
Coelitus ostensae,
Sacramento credulae
Simul inoffensae
Agone percurso
Confidunt participes
Fieri coronae,
V. Caritate vulneratae
Mori Christo sunt paratae.
2. Oportuni temporis
Fit hora captata,
Terga findit aequoris
Juventus optata,
Datis vento ratibus
Et velis inflatis
V. Advehuntur litori,
Quo se Rhenus aequori
Serenus infundit.
3. Sanctis Romae visitatis
Repetunt Germaniam,
Ubi cunctis jam vastatis
Hunnorum insaniam
Infusam reperiunt,
Insuper Coloniam
Hostibus inclusam.
V. Mira saevit vastitas,
His in malis virginalis
Non formidat castitas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsi currit in odore
Jucunda societas,
Quam attraxit ex amore
Praegustata suavitas.
2. Ut rosae tot milia
Rutilant cruore
Et florent ut lilia
Niveo candore.
3. His coelestis paradisus
Adornata floribus
Angelorum mulcet visus,
Delectat odoribus.

Responsoria.

1. Ad locum certaminis
Ductu Rheni fluminis
Subito feruntur,
Datae porcis margaritae,
Lupis oves non invitae
Passim feriuntur.
V. Felix locus tam decora
Quem sacrarunt corpora.
2. Isti flores hodie
De terra succisi
Complantati liliis
Virent in deliciis
Florum paradisi,
V. Electus ex millibus
Inter illa pascitur
Lilia dilectus.

3. O coelestis aulae rosae,
Super solem speciosae,
Cum dilecto repausantes,
Sublevate nos laudantes
Ad aeterna gaudia.

V. Omnis homo martyrum
Sentiat auxilium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Digne gaudent homines,
Angeli laetantur,
Dum victrices virgines
Coelo coronantur.

2. Istae regi gloriae
Carae margaritae
Inventae sunt hodie
Longius quaesitae.

3. Quae dum piis mentibus
Oleum sumpserunt,
Sponso cum prudentibus
Obviam iverunt.

4. Muliebrem ad ornatum
Mundum acceperunt
Et ad verum et beatum
Regem intraverunt.

5. Istarum collegio
Coeli vernat regio,
Fulcitur ecclesia,
Paradisus fraglat,
Mundus redimitur.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex gloriae,
Qui palmam victoriae
Dedisti fragilibus
Et tecum sine viribus
Vincere fecisti
Daemonis virtutem,
Quare piis precibus
Nobis supplicantibus
Tribuas salutem.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Sol novus ab insula
Surgit occidentis,
Dum virtutum Ursula
Fulget incrementis.

Ad Tertiam.

A. O quam pulchrae virginum
Casta generatio,
Quam actoris criminum
Non vicit exactio.

Ad Sextam.

A. Hae puellae regiae
Sponsae commensales,
Agni tympanistriae,
Angelis aequales.

Ad Nonam.

A. Hi sunt flores venustatis,
Quos spirantes gratiae
Ver et aestas caritatis
Produxerunt hodie.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Insignes athletae,
Quae per patientiam
Hominum potentiam
Hodie vicistis
Et comprehendistis
Bravium coronae;
Nobis subvenite
Adhuc in hujus vitae
Positis agone.

Brev. ms. S. Floriani XI 401 saec. 14. A. — Brev. ms. Pragense XII C 7 saec. 14. f. monast. B. — Brev. ms. S. Crucis 18 saec. 13. add. saec. 14. f. monast. C. — Antiph. ms. Lubicense saec. 14. Cod. bibl. civ. s. sign. D. — Brev. ms. Lubicense saec. 15. Cod. bibl. civ. ol. 62. E. — Brev. ms. Voraviense 152 saec. 14. F. — Brev. ms. Monasteriense 201 (204) saec. 15. G. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1502. H.

In 1. Vesp. A 1 O quam pulchra virginum | Casta generatio | Quas actoris criminum | Non vicit exactio DEGH; Gaude regina coelorum | Te cum rege saeculorum | Circumdant rosae lilia | Undena demum milia | Per

saecla jubilantia. F. — **A** 2 O quam pulchra etc. F. — **A** 5 Gaudeat ecclesia etc. H. — Invit.: Adornatis cum oleo | Prudenter lampadibus | Regi sponso venienti | Occurramus. DE; Ecclesiae sponso | Laus regi virgine nato | Qui undena virginum | Coronavit milia. H. — In 1. Noct. **R** 1, 1 Deo nota fuit A: Deonotus hiefs der Legende zufolge Ursulas Vater. — In 2. Noct. **R** 3: Navigantes inde sursum | Contra Rheni tendunt cursum | Tendentes Coloniam | Moxque relinquentes | Nocte per oraculum | Coelitus edoctae | Ad eundem reversurae | Suae locum sepulturae. H. — Ad Laudes: **A.** 1—4 = **A** ad horas DH. — In 2. Vesp. ad Magn.: **A** prosaisch A. — Hymnen: Illustrat clare saeculum (Vesp.); Gaude coelestis curia (Laud.).

88. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Lauda Deum, clara Colonia,
Qui te magna dotavit gloria
Dans undena virginum milia,
Quae cum Ursula, regis filia,
Tibi transmisit de Britannia,
Quarum agis digne solemnia.

Ad Magnificat.

A. Psalle gaudens, Agrippina,
Sacrosanctis virginibus
In te morte repentina
Caesis undenis milibus
Ab Hunnorum peregrina
Gente telis et ensibus;
Laureatae stola bina
Jam gaudent in coelestibus,
Nos praeservent a ruina
Suis sacratis precibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Undenis millibus
In te, Colonia,
Passis virginibus
Pange praeconia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Juste coelit Colonia
Sanctarum festum virginum,
Quae sibi pro custodia
Donatae sunt per Dominum.

2. Christo canamus gloriam
Pro sanctis virginibus
Transmissis in Coloniam
Sub undenis milibus.

3. Iste coetus inclitus
Virginali gloria
Collectus est coelitus
Per undena milia.

Responsoria.

1. Stirpe clara refulgens Ursula,
Vultu pulchra, Christi discipula,
Fide pollens evasit singula
Mundi pericula;
V. Haec flos spectabilis
Fuit in moribus,
Prudens et humilis
Vacans coelestibus.

2. Rex Anglorum claraepropaginis,
Potens, ferox et magni nominis
Patrem hujus pulsavit virginis
Votis diutinis,
V. Ut haec suo jungatur filio
Solemni misso ad eum nuntio.

3. Patri suo suadet Ursula
Per data coelitus oracula,
Jussa regis compleri singula;
Jubet haec virgo voce sedula,
V. Si relicta sponsus perfidia
Perfundatur baptismi gratia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec puellarum milia
Rubent colore roseo,
Sed splendent sicut lilia
Simul candore niveo.

2. Hi sunt flores venustatis,
Quos spirantis gratiae
Ver et aestas caritatis
Produxerunt hodie.

3. Istis ornatum floribus
Summi regis palatium
Gratum fraglans odoribus
Sanctis auget solatium.

Responsoria.

1. Pater tristis spondet conjugium,
Sponsus credit in Dei filium,
Sic a cunctis fit magnum gaudium,
Virginis expletur imperium
V. Missis quidem undenis navibus
Cum totidem virginum milibus.

2. Dato trimatus spatio
Mox virgines conveniunt
Dignaeque coeli praemio
Terram suam despiciunt,
V. Coram cunctis intrantes maria
Signa ludi praetendunt varia.

3. Vento flante tunc lenius
Ad portum Tilae veniunt,
Vela vertentes crebrius
Coloniam respiciunt,
V. Mox ut causa viae peragitur,
Papa gaudens illis conjungitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sponsi currit in odorem
Virginum sodalitas,
Quam attraxit ex amore
Praegustata suavitas.

2. Accedunt piis mentibus
Oleum sumpserunt,
Sponso cum prudentibus
Obviam venerunt.

3. Istae regi gloriae
Carae margaritae
Conjunctae sunt hodie
Per Hunnos contritae.

Responsoria.

1. Repetentes partes Coloniae
Sub Hunnorum caeduntur rabie,
Sic gaudentes ad thronum gloriae
Coronatae conscendunt hodie;
V. Post virginum martyrium
Hostes terrentur nimium.

2. Hinc ab urbe fugatis hostibus
Et pace restituta civibus
Harum ossa sunt a fidelibus
Sepulta cum hymnis et cantibus;
V. Per quas nobis post hoc exsilium,
Jesu bone, da verum gaudium.

3. O sanctarum milia
Virginum undena,
Pro coelesti gloria
Caesa mortis poena,
Juvetis ad gaudia
Coeli nos amoena,
Quae jam cum laetitia
Possidetis plena;
V. Nam in choro virginum
Collaudatis Dominum
Agni facta cena.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
Qua beatis virginibus
Datur corona gloriae
Caesis undenis milibus.

2. Digne gaudent homines,
Angeli laetantur,
Dum victrices virgines
Coelo coronatur.

3. Omnes hae Coloniae
Virgines collectae
Sunt ab Hunnis hodie
Simul interfectae.

4. Haec undena milia
Virginum necata
Sunt ad coeli gaudium
Per Christum translata.

5. Gaudent in choro virginum
Virgines beatae
Semper laudantes Dominum
Sanctis aggregatae.

Ad Benedictus.

A. Crebris Deum pulsemus precibus,
Ut nos jungat sanctis virginibus,
Quas hac die coelorum civibus
Sub undenis conjunxit milibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sancta Colonia,
Gaude Deo grata,
Per undena virginum
Milia dotata,
Quae pro Christi gloria
Sunt in te prostrata,
Pro quarum victoria
Sit nobis propitia
Deitas beata.

Brev. ms. Constantiense (bibl. publ.) 1393 saec. 15. A. — Brev. ms. Carmeli Abenspergani anni 1482 Clm. Monacens. 2502 B. — Brev. ms. Altenhohenaviense saec. 15. Clm. Monacens. 9205. C. — Antiph. ms. Dusseldorpiense D. 18 saec. 15. E. — Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. F.

In 1. Vesp. hat B folgende 5 Ant.:

1. Christi sponsae simul junctae Romam statim expetunt,
Hinc egressae Christo duce Coloniam repetunt.
2. Ipsam urbem dux Hunnorum obsidebat graviter,
Ferro, flamma, fame cuncta populans hostiliter.
3. Sicut oves lupi graves non parcentes strangulant,
Sic sic Hunni sponsas Christi occidentes jugulant.
4. Ferro caesae caenum ponunt, Recto gradu coelum petunt,
Ipsum Deum jam visurae Et cum Christo permansurae.
5. Virginibus caesis et passim dilaniatis
Gens fugit infida superum pugnante caterva.

Ad Mat. Invit.: Adsunt nunc virginum | Laeta solemnia | Laudes ad Dominum | Fundat ecclesia F. — In 1. Noct. A 1, 1 Juste colit ecclesia BF. — R 3, 1 persuadet Ursula DE. — Hymnen: In 1. Vesp.: Gaude felix Colonia F; Ad Noct.: Nocte surgentes AB; ad Laud.: Hymnum sanctis virginibus AB. — Das ganze Officium ist auf die Metren des Dominicus-Officium „Gaude felix parens Hispania" gedichtet, so dafs sein Ursprung wohl nicht mit Unrecht im Dominikaner-Kloster zu Köln gesucht werden dürfte.

89. De ss. Victore et Urso.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O quanta est exsultatio
angelicis turmis,
Quam dulces in astris
resonant laudes,
Vobis martyres Christi,
Victor et Urse,
Nam nunc fruimini
visione regis,
pro quo calcata
mundi gloria
vos morti tradidistis.
Nunc petimus Domini
famulis estote benigni.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Perpetuo regi
corde jubilemus fideli,
Ante thronum cujus
jubilant nunc Victor et Ursus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Principe vesano
regnante Diocletiano
Deditus ad facinus
furit ut leo Maximianus.

2. Milia sex fratrum
Christi munimine tuti
Transierunt Alpes
Augusti signa secuti.

3. Foedera militiae
Romanis inviolata,
Jura Deo fidei
servabat turba beata.

Responsoria.

1. Ecce dies celebris,
jubilet nunc turba fidelis,
Sanguine proprio
pro Christi nomine fuso
Sacris martyribus
sociantur Victor et Ursus.

V. Personet angelicus
laudes super aethera coetus,
Plaudat et in terra
Domino devota caterva.

2. Hytarcus insano
veniens Maximiano
Imperat, inquiri
sanctos captosque teneri,
Tentos suppliciis
conatur perdere diris.

V. Praesidis imperio
feriuntur verbere diro
Carnificumque manus
sanctorum saevit in artus.

3. Vincula sanctorum
torquebant colla virorum,
Et sacra carnifices
cruciabant membra furentes,
Compatuit subito
lux ordine coelica miro.

V. Deficiunt poenae,
solvuntur vincla, catenae,
Tortor prostratus,
martyr sacer exhilaratus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Imperat Octodorum
legionem Caesar adire,
Thura cremare Jovi,
post idola vana redire.

2. Sed virtute Dei
solidati corde Thebaei,
Quod jubet insanus,
contemnunt Maximianus.

3. Delubra despiciunt,
ad coelica praemia tendunt,
Et properant hilares
ultro ad sua funera fratres.

Responsoria.

1. Sit tibi, Christe, decus,
sit honor, laus, gloria, virtus,
Praesidio cujus
confusus est hostis iniquus.
Hytarcus victus,
victores Victor et Ursus.

V. Turba frequens populi
cernens magnalia Christi,
Vocibus altisonis
Deo dat cantica laudis.

2. Impius ut vidit
sanctos bis clarificatos
Auxilio Christi,
meditatur pectore tristi,
Ut ferat gladiis,
quibus urens cesserat ignis,

V. Utque videt gentem
sua delubra despicientem
Et populum terrae
laudes tibi, Christe, referre.

3. Athletae Christi
sacra plebi dogmata dantes
Et fidei pennis
ad coelica regna volantes
Sacrilegi gladio
jugulati judicis ambo,

V. Astra petunt caesi
feliciter ense Thebaei.
Christus eis roseas
dat in aetheris arce coronas.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O felix tellus,
venerabilis atque beata,
Sanguine sanctorum
semel et bis terque rigata.

2. Bis decimas sancti
dant ad fera jussa tyranni,
Post pariter cuncti
sunt mortis munere functi.
3. Milia sanctorum
sexcenti sexque fuerunt,
Qui pariter Domini
pro nomine procubuerunt.

Responsoria.

1. Summe Deus, tibi laus,
tibi gloria, summa potestas,
Muneribus cujus
vicerunt Victor et Ursus
Carnificum diras
per rorem sanguinis iras.
V. Castro Solodoro
sub Caesare Maximiano
Sancti sunt isti
passi pro nomine Christi.
2. Hierusalem sancti
baptismate purificati,
Catholicae fidei
post rore consolidati,
Solodoro tandem
pro Christi nomine passi
Caesaris incursus
exsultant Victor et Ursus.
V. Nos fidei pennae
tollant super astra, Gebennae
Misit Solodorum
quibus inclita membra piorum.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Pretiosa mors sanctorum
Ante regem saeculorum,
Ad sepulchrum fulget quorum
Claritas miraculorum.
2. Caecis visus, claudis gressus,
mutis sermo redditur,
Aegris salus et auditus
surdis restituitur.
3. Resupinus hic malignus,
dum jurare nititur,
Cereoque manus haerens
rursus sibi redditur.
4. Exit aure dirus hostis
ex obsesso corpore
In deformi transformatus
reptilis effigie.
5. Laudet Deum candidatus
martyrum exercitus,
Laudet coelum, terra, mare,
laudet omnis spiritus.

Ad Benedictus.

A. Martyribus sanctis
Victori demus et Urso
Annua, Christicolae,
praeconia ore venusto,
Coelica qui meritis
acquirant gaudia nobis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Insignes martyres Christi,
Victor et Ursus,
Servorum vota vestrorum
Suscipite, quaesumus,
Et in conspectu
aeterni regis offerre
Petimus, ut nobis
sit propitius. Alleluja.

Brev. ms. Gebennense saec. 15. Cod. Parisiens. 1318. — In 2. Noct. A 2, 4 contemnant. — R 1, 5 victus ergänzt. — R 1, 10 Deo ergänzt. — In 3. Noct. R 2 u. 3 prosaisch; R 2 aus der zweiten Vesper an diese Stelle gerückt.

90. De sancta Verena.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Hodie cum gloria
Celebret ecclesia
Veneremur omnes plene
Sanctae virginis Verenae
Inclita solemnia.

2. Haec cum esset parvula,
In aetate primula
Habitum fert spiritalem
Vitam fovens virginalem,
In virtutis formula.

3. Mundi fastum respuit,
Virgo Deum coluit
Et ad Christum cor direxit,
Eum sequens, quem dilexit
Despici se maluit.

4. Fidei cum pessulo
Comitur et speculo
Spei reque caritatis,
Nectitur sic sanctitatis
Triplici funiculo.

5. Inde liquit patriam
Et parentum gloriam,
Crucis aegide protecta
Cum Mauritio profecta
Venit in Italiam.

R. Haec est virgo vere prudens,
Obviare sponso studens
Lampadibus ornatis,
Quam suscepit Christus ludens,
Huic cum sanctis regnum cudens
Aeternae claritatis.

V. Suavitatem fert odoris
Ut vitis fructifera,
Pii dant exempla moris
Suae manus opera.

Ad Magnificat.

Magnum nomen Domini,
Qui Verenae virgini
Magna fecit, ut videmus,
Pariter magnificemus.
Exaltavit humilem,
Locans venerabilem
Super solium potentum,
Ut sit ipsa munimentum
Omnibus humilibus
Et se venerantibus
Praestet interventum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venientes adorare
Regem magnum Dominum,
Qui Verenam delicate
Choro junxit virginum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirabili omine
Subjecisti, Domine,
Omnia huic puellae,
Ut tuo pro suo velle
Gaudeat in nomine.

2. Coeli Dei gloriam
Atque sapientiam
In aeternum enarrabunt,
Cum Verena collaudabunt
Divinam clementiam.

3. Innocens haec manibus
Prorsus sine fraudibus
Residens in Dei loco
Sponsa plaudit dulci joco
Cum sanctis virginibus.

Responsoria.

1. Virgo Verena sapiens
Mediolanum veniens
Cum Thebaea legione
Sine intermissione
Fuit Deo serviens.

V. Pietatis operibus
Pro totis suis viribus
Vinctis in carceribus
Subvenit in artibus.

2. Sub modio ne lateat
Jubar sed mundo luceat,
Suam Deus hanc ancillam
Ad nos misit, ut per illam
Nobis coelum pateat.

V. Solodorum ingreditur,
Lapsis fides conceditur,
Sua prece tunditur
Mors et spes refunditur.

3. Dispergitur in terminis
Terrae mox fama virginis
Et ad ipsam confluxerunt
Infirmati, qui senserunt
Opem medicaminis.

V. Multitudo languentium,
Caecorum et debilium
Ad hanc venit gentium
Sanari quaerentium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Audi, regis filia,
Pia laudum munia,
Aurem tuam huc inclina
Et nos clemens per divina
Protegas auxilia.

2. Virtus et refugium,
Noster Deus, omnium,
Per Verenam nos exaudi,
Quae vacando tuae laudi
Vitae carpsit bravium.

3. Montis sancti summitas,
Id est Dei civitas,
Dat Verenae fundamenta,
Ut ad laudum incrementa
Salvet gentes subditas.

Responsoria.

1. Sanctitatis impatiens
In hanc est daemon saeviens,
Quo suadente carceratur,
Quam Mauritius solatur
Dulciter afficiens.

V. Correptus saevis febribus
Tyrannus flexis genibus
Solutam humilibus
Illam placat precibus.

2. Collectis hinc virginibus
Ex regionis finibus
Deum laudat jejunando
Et vigiliis vacando
Cum orationibus.

V. Dum panis victus solitus
Exhaustus fuit penitus,
Farris pastus positus
Est ad fores coelitus.

3. Ne peccatoris oleo
Impinguaretur, ideo
Dignitates haec humana
Atque laudes sprevit vanas
Corpore virgineo.

V. A Solodoro igitur
Discedens proficiscitur,
Ubi Rhenus labitur,
Zurciacam graditur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In coelorum atriis
Haec oblatis hostiis
Datrix elemosynarum
Collocatur, hinc terrarum
Orbis plaudat gaudiis.

2. Exsultabunt hodie
Piae Judae filiae,
Nam Verenae lux est orta,
Per quam nobis patet porta
Jam coelestis curiae.

3. Omnes terrae termini
Salutare Domini
Novo cantico collaudent,
Jubilantes en congaudent
Sancti sanctae virgini.

Responsoria.

1. Intenta salutifero
Voto cuidam presbytero
Zurciacae ministravit,
Quem fidelis haec dotavit
Obsequio prospero.

V. Nam sacrum exercitium
In fructum transit nimium,
Deus se timentium
Velle facit omnium.

2. Dum recreare properat
Egenos, ut consueverat,
Accusatur virgo pia,
Sed per signa pandit via,
Ad quid haec accelerat.

V. Conversis in substantias
Elemosynis alias
Virgo Deo gratias
Retulit eximias.

3. Post plurima miracula
Cubans in sua cellula
Per Mariam visitatur
Et dehinc exanimatur
Sancta Dei famula;

V. Quae hodie cum gloria
Gaudet in coeli patria,
Nobis hac memoria
Praestet patrocinia.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In coeli celsitudine
Cum magna fortitudine
Deus potens rex regnavit,
Qui Verenam sublimavit
Dierum longitudine.

2. In hymnis confitemini
Deo, populus Domini,
Cui Verena jubilavit,
Pandit Deus, quam amavit,
Coeli portas virgini.

3. Deserta sua patria
In terra satis invia
Virgo Deo vigilavit
Et in laudem excitavit
Sua semper labia.

4. Justorum et humilium
Animae Dei filium
Benedicant collaudando
Et Verenam venerando
Coetus psallat omnium.

5. In suo rege filiae
Sion exsultent hodie,
Qui mansuetam exaltavit
Et eandem adunavit
Sanctorum ecclesiae.

Ad Benedictus.

A. Jus jurandum, quod juravit
Nostris Deus patribus,
Argumento comprobavit
Solvens nos ab hostibus,
Cum Verenam delegavit
Hujus terrae finibus,
Per quam nos illuminavit
Fidei dogmatibus
Atque viam praeparavit
Pacis nostris pedibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, nostra dulcis mater,
O Verena, petimus,
Fac, pellatur Satan ater,
Hostis callidissimus,
Per quem heu ter et quater
In peccata ruimus,
Da, ut nos coelestis pater
Salvet benignissimus.

Antiph. ms. S. Galli **472** saec. $^{13}/_{14}$. — In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 8 ipsa ergänzt. — In 1. Noct. **A** 3, 4 Sponso plaudit ergänzt. — In 3. Noct. **A** 1, 1 atriis ergänzt.

91. De s. Vincentio Ferrerio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Diem novae laudis et gloriae
Laetum ducat coetus fidelium,
Quo sublime decus Hesperiae
Gratulante turba coelestium
A principe supremae curiae
Binae sumpsit coronae praemium.

Ad Magnificat.

A. Qui prophetico fretus lumine
Mira de mundi fine docuit,
In occiduo terrae cardine
Ut sol Vincentius occubuit
Et septus angelorum agmine
Lucidas coeli sedes tenuit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Veneremur Christi vultum,
Quem Vincentius
Praedicavit judicem
Esse venturum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Attentam matrem reddidit
Latrans in ventre catulus,
Ut quaereret, quem edidit,
Qualis esset infantulus?

2. Vincentii sublimitas
Quae sit futuro tempore,
Matris monstrat agilitas
Roburque datum corpori.

3. Religionem inclitam
Postquam subiit Dominici
Virtutem sibi praestitam
Laude monstrat multiplici.

Responsoria.

1. Summus parens ac rector gentium
In vespere labentis saeculi
Novum vatem misit Vincentium,
Christiani magistrum populi;
Refert instare Dei judicium
Quod spectabunt cunctorum oculi.

V. Timete Deum, clamat saepius,
Venit hora judicii ejus.

2. In urbe nobili Valentiae
Generosis ortus natalibus
Sincerae puer innocentiae
Ingenuis praepollet moribus,
Naturae pariter et gratiae
Opimis affluens muneribus;

V. Sub toga regulari candida
Vita coepit florere splendida.

3. Christi viam secutus arduam
A terrenis procul illecebris
Veritatem reddit conspicuam
Profugatis errorum tenebris,
Oram illuminat occiduam
Toto factus in orbe celebris;

V. Cujus doctrina sole gratior,
Sermo erat flammis ardentior.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Imitans exercitia
Ducis ejus mirifici
Purgavit mundi vitia
Dono verbi salvifici.

2. Bellavit cum victoria
Vincens mundana gaudia,
Hinc summa coeli curia
Eum cepit cum gloria

3. Emittebat uberrimas
Saepe plorando lacrimas
Christi mortem considerans
Ejusque corpus consecrans.

Responsoria.

1. Nocte sacris incumbens litteris
Contemplatur virgili studio,
Mane pulchri ad instar sideris
Mirae lucet doctrinae radio,
Morbos omnes vesperi generis
Salutari pellens remedio.

V. Nullam praeterit horam temporis,
Quo non recti quid agat operis.

2. Verba perennis vitae proferens
Animos inflammat adstantium,
Pectoribus humanis inserens
Amorem donorum coelestium,
De virtutibus alta disserens
Fraenare docet omne vitium;

V. Illum avida turma sequitur,
Dum de ore divinia loquitur.

3. Quatuor vecta rotis agitur
Mirabilis quadriga Domini,
Vincentius cum Christo jungitur
Trino praedicatorum cardini,
Quorum virtute fides regitur,
Divino sit pia laus nomini,

V. Ducunt hi rhedam evangelii
Velut equi fortes et varii.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Laude digna Valentia
Ipsum mortalem edidit,
Sed felix hunc Britannia
Regno coelorum reddidit.

2. Honores omnes renuit
Pro Christi sacro nomine,
Mentem constantem tenuit
Sacro rigatus flamine.

3. In Christum semper retulit,
Quidquid fecit, dum viveret,
Se a erremo abstulit,
Ut coelum tandem scanderet.

Responsoria.

1. Res agitur digna spectaculo,
Ab ignotis quando vectoribus
Allatos panes tradit populo
Degenti secum in nemoribus;
Qui saepe stupet hausto poculo
Non consumptis vini liquoribus;

V. Tunc exsultant virorum milia,
Dum intuentur viri magnalia.

2. Vincentium, doctorem inclitum,
Cum decore semper et gloria,
Sanctitate illustri praeditum,
Veneratur omnis Hesperia.
Cujus celsum monstratur meritum
In tumuli sacra memoria.

V. Hinc mirifica signa prodeunt,
Nam ad vitam defuncti redeunt.

3. Praedicator, o doctor maxime,
Quem angelorum cum ordinibus
Triumphante felices animae
Prosequuntur jucundis laudibus,
Te laureae coronant plurimae
Sublimem in regnis coelestibus.

V. Tu Christi potens gratia,
Nos tuis fove precibus,
Quem ascripsit ecclesia
Nuper sanctorum coetibus.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Festiva vox psallentium
Collaudet regem gloriae,
Qui cum sanctis Vincentium
Glorificavit hodie.

2. Erat vir evangelicus
Christi praeco, cum praedicat,
Dux illius Dominicus
In terris ipsum visitat.

3. Candens virgo divinitus
Hostem pellit ab obsessis,
Cunctis vivens humanitus
Salutem reddit oppressis.

4. Infantulus laceratur
Mox matris per excidium
Vitae alter restauratur,
Quem clausit praecipitium.

5. Tunc sub patenti specie
Angelorum exercitus,
Odor, portentum gratiae
Convenit hora transitus.

Ad Benedictus.

A. Cujus vitae sincera puritas
Virginali candore nituit,
Salutaris doctrinae veritas
Praedicando ubique claruit,
Illi summa geminam bonitas
Pro meritis coronam tribuit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriose pater o Vincenti,
Cui arcem polorum scandenti
Cum honore obvius ingenti
Plaudens venit chorus angelorum,
Canentes te duc laude frequenti
Ad amoena regna beatorum.

Per Octavam.

Ad Benedictus.

A. Pervigil Christi nuntius
Vocans ad lucis opera,
Ad fruenda Vincentius
Nos ducat vitae munera.

Ad Magnificat.

A. Adsit nobis propitius
In hujus vitae vespere
Ad Christum nos Vincentius
Tuto ferens itinere.

Brev. ms. Praedicatt. Vindobonens. s. sign. saec. 15. A. — Brev. ms. Praedicatt. saec. 15 Cod. Constantiens. 1393. B. — Brev. ms. Altenhohenaviense saec. 15. Clm. Monacens. 9205. C. — Brev. ms. Praedicatt. saec. 15. Clm. Monacens. 23158 D. — Brev. FF. Praedicatt. imp. Venetiis 1514. E. — In 1. Vesp. super Ps. A, 6 Hinc sumpsit E; — Binae fehlt A. — Nur eine Nokturn B. — In 2. Noct. A 1, 1 Imitatus E gegen den Vers. — R 1, 5 Hesperae gentis E; vesperae gentis A. — In 3. Noct. R 3, 1 Praedicator o Vincenti doctor maxime E. — In Laud. A 4, 1 laceratus E. — A 4, 3 Vitae cum eo E. — Ad Bened. A, 1 vitae fehlt ABE. — Hymnen: Mente jucunda jubilent (in Vesp.), Lumen in terris (ad Noct.), Magne Vincenti (in Laud.).

92. De sancto Virgilio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Beati Virgilii
festa celebremus,
Toto corde filii
patrem collaudemus.

2. Hic est pastor populi
et gregis amator,
Hic regis perpetui
prudens dispensator.

3. Hic ara et hostia,
sacerdos et templum,
Factus Dei gratia
omnis boni exemplum.

4. Gustavit et vidit,
quod dulcis es, Domine,
Et virtutes multas fecit
hic in tuo nomine.

5. Digne gaudent homines,
angelus laetatur,
Dum beatus pontifex
coelo coronatur.

Ad Magnificat.

A. O felix Juvavia,
Quam dulci praesentia,
Quam suavi memoria
Tanti patris ornaris!
Vere juste tu laetaris,
Quae thesauro super aurum
Nobili ditaris.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vigilemus coram Deo
in saeculorum saecula,
Qui beato Virgilio
contulit coelestia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lux sole serenior
in terris apparuit,
Dum virtutum incrementis
vir beatus claruit.

2. Praedicavit et implevit
Domini praeceptum,
Germinavit mox et crevit
In virum perfectum.

3. Oculos et manus gemens
in coelum levavit,
Jungi Christo cupiens,
quem semper amavit.

Responsoria.

1. Ut sub honore Dei
procedant festa diei,
Dignaque laus detur,
qua Christus honorificetur,
Nostri vita chori
de toto consonet ori,
V. Nescia finiri,
cui fax nova cepit oriri.

2. Jam superis junctus,
jam prae consortibus unctus
Migrat translatus
de culmine pontificatus
Ad superos cives
factus de paupere dives,
V. De gremio matris
translatus ad atria patris.

3. Doctoris officio
Functus in principio
Moribus honestis,
Post haec apostolicis
Decoratus infulis
Modo regni titulis
Fruitur coelestis;
V. Qui a pueritia
Justus vicit vitia
Sola pudicitia,
Multiplex est testis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O Virgili, vita tua
norma disciplinae,
Et mors tua portus mortis,
porta quoque vitae.

2. Multos Deo congregavit
suo bono odore,
Ideo eum coronavit
gloria et honore.

3. Sponsam sibi assignatam
caste custodivit
Et pecuniam collatam
cum lucro remisit.

Responsoria.

1. Hic vir magnificus,
humilis, pius atque pudicus,
Quo duce Martha Liae,
Rachel est sociata Mariae:
Martha laborando
fuit atque Maria vacando,
V. Ne premat ecclesiam
regnum, ne Martha Mariam.

2. Mellifluo flore
qui blasma vincit odore,
Alternando chori
succensi cordis amore
Concentu memori
digno modulentur honore;
V. Gratia dat rorem
flori, dat Hibernia florem.

3. Splendida stella poli,
pater inclite, spernere noli
Nos tibi devotos
et ab omni crimine lotos
Tecum sorte pari
fac nos super astra levari;
V. Maxime pastorum,
spes, portus et aura tuorum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O vere candens lilium,
confessor praeclare,
Tu cleri praesidium,
jubar salutare.

2. Felix locus, in quo tale
servatur depositum,
Sed est tuum, Jesu bone,
pro nobis est creditum.

3. Omnes ad vas gratiae
devote accedite,
Languidos adducite,
sanatos reducite.

Responsoria.

1. Luciferi splendens
radius super aethera tendens,
Quem colit iste chorus
voce, prece, laude sonorus,
Spes et honor cleri,
tu nos dignare tueri;
V. Gloria pontificum,
pastor bone, sidus amicum.

2. O decus ecclesiae,
natis, pater, auxiliare,
Quo gaudent hodie
sidera, terra, mare;

Natum mater, nata
parentem, sponsa maritum
Gaudet in aeterna
nobilitate suum.
V. Quo sibi flore dato
rediviva viret prius arens
Patre, viro, nato
filia, sponsa, parens.
3. O sidus lucidissimum
Aulae coelestis,
O vere aurora diescens
Tenebris meritorum
Signorumque radiis
Laetificans civitatem
Illuminans carcerem
Fuga de nostris cordibus
Tenebras vitiorum
Virtutum splendoribus.
V. O stella matutina,
Eo ceteris clarior,
Quo diei vicinior.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Floruit ecclesia
Fructumque post florem
Tulit in Hibernia,
Coelum dedit rorem;
Tu vero, Juvavia,
Fructus hujus gratia
Indue decorem.
2. Gaude coeli militia,
Nam pastor ecclesiae
De mundi malitia
Triumphavit hodie.
3. Beatus Virgilius
Vi amoris vulneratus,
Intra regis cellaria
Introductus hodie
Cum jubilo est inebriatus.
4. Jam ministrantem filium,
Jam propinantem spiritum,
Jam cernis patrem luminum,
O gemma pontificum.
5. Tuis laudibus instantem
Clementer respice plebem,
In conspectu Dei, sancte
Virgili, memento nostri.

Ad Benedictus.

A. Lugent orbati
sublato de patre nati,
Congaudendo tamen
solvunt jubili modulamen,
Lugent ablatum,
gaudent supra astra locatum.

Ad Magnificat.

A. Pia mater in hac die
Laetetur ecclesia,
Sonent laudem melodiae
Cordis et laetitia;
Pastor noster hinc transivit,
Sed cum Christo semper vivit;
Omnis terra jucundetur,
Psallat clerus, plebs laetetur;
Miserere miserorum,
Pie pater, et tuorum
Esto memor memorum.

Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. sem. Brizinens. s. sign. Manches dem Reim-Officium auf den hl. Petrus von Tarantaise entlehnt.

93. In Translatione s. Virgilii.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Pangens chorus dulce melos
Voce, voto pulset coelos,
Praeveniat in laudibus
Festa tanti confessoris
Turba juncta psallentibus
Concentu cordis et oris.

Ad Magnificat.

A. Firmamentum ecclesiae
Lucem reducens gratiae
Detecto novo sidere
Mane junxit cum vespere,
Dum jam nostro in tempore
Levato terris pulvere
Ut spiritum in aethere

Venerantes Virgilium
Magnificemus Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudibus instantes
cuncti Domino resonemus,
Pervigiles stantes
cum Virgilio vigilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus decursus aquarum
In vite palmes plantatus
Fructum vitae gratiarum
Dono dedit irrigatus.

2. Super montem constitutus
Viam docuit salutis
Praesul, arte mentis tutus,
Spem vitae dans et virtutis.

3. Circumdantis populi
Milia non timuit,
Sed futuri saeculi
Fide gentes imbuit.

Responsoria.

1. Finibus Hiberniae
Progenitus vir beatus
Partibus Bavariae
Praesul est a Deo datus,
Ambae gaudent viro bono
Mater nato, plebs patrono;
V. Rectos decet collaudatio,
In terra benedicetur
Rectorum generatio.

2. Pastor gregi mox praelatus
Vir sublimis, non elatus,
In Dei prodesse templo
Verbo studet et exemplo,
V. Onus curae rite pensans
Utiliter meam dispensans.

3. Vere felicem exsulem
Misit Juvavum Hibernia,
Feliciorem praesulem
Quem excepit Carinthia,
Pastorem evangelicum,
Docentem verbum mysticum.
V. Ergo salutis ministrum
Laudet et vitae magistrum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exaudivit invocando
Se Dominus Virgilium,
Lumen fidei signando
Super filios hominum.

2. Laetentur in te, Domine,
Justi, quibus benedicis,
Quorum generas germine
Filios ex inimicis.

3. Gloria et honore
In terra et in caelis
Sub duplici decore
Praesul fulget fidelis.

Responsoria.

1. Vir virtute mira pollens
Et manus ad magna tollens
Diu perfidos jam pridem
Fidus doctor docet fidem,
V. Coaptavit incremento
Plantas rigans documento.

2. Post labores in vinea,
Post plena messe horrea
Carnis soluto debito
Non mors sed vitae transitus
Adest felici merito,
Tendit ad coelos spiritus,
V. Vita vivens gloriosa;
In conspectu Domini
Mors sanctorum pretiosa.

3. In sacris cineribus
Aeternitatis semina
Sub signorum fructibus
Dant sanctitatis germina,
Sic caro sequens spiritum
In sursum sapit reditum.
V. Hic relictae reliquiae
Sub condimento gratiae
Spirant odorem gloriae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Domino confidens
   Justitiam dilexit,
   Et ad praemium fidens
   Meritis se provexit.
2. In benedictionibus
   Supernae dulcedinis
   Virgilium praevenisti,
   Quem sanctis pontificibus
   Fructu beatitudinis
   Perpetue conjunxisti.
3. In Domino Virgilium,
   Dominum in Virgilio
   Laudemus, patrem, filium
   Cum spiritu in gaudio.

Responsoria.

1. Dum longe lateque patet
   Signis sanctus insignibus,
   Nec sub nube lumen latet
   Plenis diffusum facibus,
   Gaudent sacris muneribus
   Absentes cum praesentibus;
V. Dextera Domini
   Fecit virtutem,
   Nam salus homini
   Datur in salutem.
2. In spem et signum gloriae
   Cedit natura gratiae,
   Lumen orbatis redditur,
   Mortuis vitae reditus,
   Contra naturam sequitur
   Privationem habitus;
V. Sic gratiae potentia
   Per virtutis suffragia
   Innovat mirabilia.
3. O pastor alme Virgili,
   Baculo defensionis
   Arce lupos ab ovili.
   Ut ambulemus cum bonis
   In tui gregis caterva,
   Mores rege, vitam serva,
V. Posce cunctis suffragium,
   Pasce, juva Juvavium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Orbem firmavit
   Dominus sibi sede parata
   In turri David
   sanctis Sion arce locata.
2. Dantes Virgilio
   laudum praeconia late,
   Omnis terra, Deo
   cum laetitia jubilate.
3. Ad te de luce,
   lux vera, Deus, vigilamus
   Grex pastore duce
   quem Virgilio resonamus.
4. Simplicitate supplex
   laudum replicatio duplex
   Votis ac ore
   trino psallat sub honore.
5. Intima solvamus
   Christo laudesque canamus,
   Sancto completus
   Gaudet in aethere coetus.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus
   Plebem suam visitavit,
   Cornu salutis cominus
   Erigens in domo David
   In lucem dando gentium
   Sanctum virum Virgilium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O lumen ecclesiae
   Longe lucens saeculis,
   Igne fovens gratiae
   Salutem in populis,
   Ad fervorem mentibus
   Fer splendorem animae,
   Duc in tuis gressibus
   Oves, pastor optime.

Brev. ms. Voraviense 108 anni 1481 A. — Brev. ms. Graecense 863 anni 1478 B. — Brev. ms. Admontense 6 saec. 15. f. monast. C. — Cod. Palat. Vindob. 547. saec. 15. D. — Brev. ms. Montis aprini saec. 15. Clm. Monacens. 5972. E. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. F.

In 1. Vesp. Super Ps. **A** O pastor alme Virgili etc., aus dem Gregoriusofficium entlehnt. B. — Invit. 4 Virgilio jubilemus C; vigilantes F. — In 1. Noct. **R** 1, 1 E finibus Hiberniae D. — **R** 2, 2 Verbi sublimis F. — **R** 2, 6 piram dispensans F. — In 2. Noct. **A** 2: Nomen tuum, Domine | Diligentes benedicis | Factos verbi semine | Filios ex inimicis. C. — **R** 3, 2 semita F. — In 3. Noct. **R** 2, 4 vitam redditurus. F. — Hymnen: Hujus diei gloria (Vesp.) C.

94. De sancto Vito.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sancte Vite,
martyr inclite Christi,
Te quaesumus,
ut nos tuis precibus
semper gratiae Dei
commendare digneris.

R. Proponebatur bestiis
Vitus martyr cum sociis,
Sed leo mitis trepidat,
Mens humana quos laniat.

V. *Obturaverunt os leonis, exstinxerunt impetum ignis.*

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Christum salvatorem nostrum,
Qui respicit se timentes,
Potens exaltat humiles,
Qui etiam sanctum Vitum
Suscepit, puerum suum,
Faciens cum parvo magna,
Sit laus illi in saecula.

Ad Completorium.

Super Psalmos.

A. Vitus ceu palma
coelorum floret in aula
Inque domo Domini
viret ut plantatio cedri.

Ad Nunc dimittis.

A. Nutritus vitae
pastu lymphaque sophiae
Sicut pomiferum
Vitus prope flumina lignum
Crevit, ut ecclesia
sua per bona sit stabilita.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vultum Messiae
studeamus laude praeire,
Cui placuit Viti
pueritia mente senili.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic felix vere
cito coepit fructificare
Arbor ut inserta,
prope sunt ubi sana fluenta.

2. Adversus tantum
floruit vis terrea sanctum,
Gratia cui Jesu,
meus, inquit, filius es tu.

3. Ipsum quaque prece
Deus audit mirificatque
Hostia justiticiae
Dum fiat pauset et in spe.

Responsoria.

1. Ex parentibus ethnicis
Veluti rosa de rubis
Tenebrosis temporibus
Vitus ortus est Lucanus,

V. Ab aevo quidem electus,
In Christum ex utero projectus.

2. Factus Christo vas electum,
Ducem nactus et angelum,
Maturis pollet moribus,
Jejuniis et precibus

V. Ingressus sine macula
Operatur justitiam.

3. Valeriani praesidis
Post vexatus nequitiis
Manum ejus restituit,
Se persequens quae languit;
V. Non victus a malo
sed vincens in bono malum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adstitit hic mane
Domini vineta putare,
A patre mente bona
Datur hinc sibi justa corona.
2. Nomen habens mirum
levat hinc super aethera Vitum
Sicque per infantem
dignam fecit sibi laudem.
3. In Domino fisus
transmigrat in ardua Vitus,
Qua locus est sedis
et vultum cernere regis.

Responsoria.

1. Correptus a genitore
Vitus pro religione
Prudenter fidem intonat,
Gratis quam accipiebat.
V. Infantiae quippe linguam
Sapientium fecit disertam.
2. Post hanc viam per divinam
Terram vectus in aliam
Cum nutritoribus suis
Multis claret miraculis.
V. *Mirabilis Deus in sanctis suis.*
3. Trusus carceris in umbram
Meruit lucem divinam,
Quam videns caecus fit Ylas,
Sanat eum Vitus infans.
V. *Versus est dolor in caput ejus, et iniquitas in verticem illius.*

In 3. Nocturno.

1. Hic Domini montem
scandit sitiendo quietem,
Unde locavit eum,
qua non moveatur in aevum.
2. Quem praevenisti,
dulcis benedictio Christi,
Jam Vito vitam
tribuisti saepe petitam.
3. Innocens manibus
mundo quoque pectore mundus.
Te, rex virtutum,
petiit per proelia morum.

Responsoria.

1. Imperatoris filius,
A daemonio captivus,
Per sanctum Vitum puerum
Recepit sensum pristinum.
V. *Magnificavit illum Dominus in conspectu regum et in verbis suis monstra placavit.*
2. O puer electissime,
Deo gratis adamate,
Quos foves patrocinio,
Nos reddi fac paradiso.
V. *Animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.*
3. In bovem datus igneum
Rorem sensit angelicum,
Qui mox insultans Caesari
Canit hymnum Christo regi.
V. *Igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Extensum poena,
quae carperet ossa tenella,
Vitum cum sociis
dat tutum cura amantis.
2. Incumbit precibus,
dum tendit ad aethera, Vitus,
Ad quem vox Christi
sic: sint rata quaeque petisti.
3. Quas effiant animas
Vitus sociique beati,
Christe, locas coelis,
glebas, Florentia, globas.

4. O benedicte Deus,
cunctis benedicito rebus,
Praemia qui Vito
gratis reddis benedicto.

5. Coelorum Dominum
collaudet, quidquid creatum,
Et Viti meritis
jam spiritus hymniat omnis.

Ad Benedictus.

A. Gaudens ecclesia
Dominum benedic benedicta,
Missa domo David
quam vera redemtio visit,
Dum subit haec tecta
tantus puer iste propheta,
Hic, per quem noxis
sit ut ipsa remissio nostris,
In tenebris nobis
Verus oriatur Eous.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Hodie candida stola,
Mira purpura decora,
Victoriose palmatus,
Dignissime laureatus,
Deo dignus puer Vitus,
Claris meritis fulgidus,
Agni fit comes nivei
Per lilia paradisi,
Qua memor sui memorum
Sit per saecla saeculorum.

Brev. ms. Hospitalense saec. 14. Cod. S. Pauli ad Laventum memb. 111. A. — Brev. ms. Patavіense saec. 14. Cod. Palat. Vindobon. 1891. B. — Ad Complet. AA fehlen B. — In 2. Noct. R 3, 2 divinam lucem AB. R 3, 3 Hylas A. — In 3. Noct. A 3, 1 Intro ejus manibus A. — Ad Laudes A 3, 2 Ejus sociisque beatus A. — A 3, 4 globis A.

95. De sancto Vito.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Nos meritis Viti
verae, Deus, insere viti;
Palmes ut est viti
junctus, sic nos prece Viti
Junge tibi, Jesu,
pascens nos corporis esu.

R. Vite, testis veritatis,
Adsis, pelle caecitatis
Tenebras a fidelibus,
Nostris malis compedimur,
Alienis irretimur,
Ab his nos solve precibus.

V. Nos hostis, mundus
canis terret ut furibundus.

Ad Magnificat.

A. Gaude, mater ecclesia,
Accipe laeta filium,
Quem caecitatis filia
Genuit ad exitium,
Errore patre genitus
In castris Sion habitat,
Nec Caesarem est veritus,
Contra quem tibi militat.
Vite, vincens viriliter,
Sis dux et tutor jugiter,
Fac tutos aeternaliter.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Psallenti, Vite,
da clero gaudia vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vitus, vir corde
non corpore, stat sine sorde,
Actibus et verbis
obstat puer, Christe, superbis.

2. Contemnit leges,
quas dictabant modo reges
Adversus Christum,
mundum nihil aestimat istum.

3. Hic dilatatur,
cum pro Christo tribulatur,
Mundus eum pressit,
sub spe positus requiescit.

Responsoria.

1. Senectus venerabilis
Carens annorum specie,
Coram Deo spectabilis
Mentis fulget canitie.
V. Haec ornat Vitum
bene corde nec arte peritum.
2. Hic raptus est de medio
De perversorum agmine,
Ne captus hostis odio
Cordis privetur lumine.
V. Tactus est a Christo,
si mundus staret in isto.
3. Vitus, Luccanus genere,
Fidem Christi dilatavit,
Quem pater clausit carcere,
Quare Deus hunc caecavit,
V. Conspicit ille viros
secum specie fore miros.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vera refert Vitus
coelesti fonte peritus,
Aede Dei dignus,
qua pellitur ipse malignus.
2. Perfecit laudes
ex ore Deus juvenili,
Destruat ut fraudes
haeresis de pectore vili.
3. Cum sociis habitat
tecum Vitus, quia vitat,
Quae maculam pariunt
Corpus et inficiunt.

Responsoria.

1. Vitus Christo complacuit,
A fide non avertitur,
Idola vana respuit,
Ergo pater irascitur.
V. Patrem confundit,
factis sua verba retundit.
2. Erga patrem non proficit,
Ut baptismo abluatur,
Angelus Vitum allicit,
Ut abinde gradiatur.
V. Vult custos esse
bonus huic est ergo necesse.
3. Imperatoris filius
Vexatur a daemonio,
Vocetur Vitus citius,
Daemonis est responsio;
V. Non erit hic sanus,
ni venerit ipse Lucanus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christe Jesu, serva
Vitum, quia verba proterva
Sprevit, speravit
in te, quem semper amavit.
2. In montem scandit,
sociis coelestia pandit,
Corde, manu purus,
quem de coelis habiturus.
3. Das intellectum
Vito cognoscere rectum,
Ostendendo viam,
qua sitit ad patriam.

Responsoria.

1. Adscribit Jovis laudibus
Caesar, quod Vitus fecerat,
Obfuscare vult fraudibus,
Quod filius evaserat.
V. Artibus hoc magicis
factum fore, dicit amicis.
2. Jam blande, jam terroribus
Caesar Vitum aggreditur,
Promittens res cum fascibus,
Si idolis prosternitur;
V. Munera multa dare,
vult Vitum magnificare.
3. Post haec torquetur acriter
Vitus in membris omnibus,
Sed sustinet alacriter
Cum sociis martyribus.
V. Ex his eripitur
alias liber reperitur.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. In Vito regnat
   pater et sapientia praegnat,
   Pneumatis hunc virtus
   inflammavit velut pirthus.
2. Portas intravit
   Domini confessus, amavit
   Quem toto corde
   jubilando sibi sine sorde.
3. Mente sitit Christum,
   pro quo contemnit et istum
   Mundum cum flore,
   carnes configit amore.
4. Flammas excussit
   Ventus pueros nec adussit,
   Sic jam cum dignis
   Vito non obfuit ignis.
5. Cum populis reges
   nequeunt Vito dare leges,
   Ne Dominum laudet,
   in martyrio quia gaudet.

Ad Benedictus.

A. In castris Sion excubat
   Pugil contra Philistaeum,
   Qui Caesarem praeoccupat,
   Jam prostravit Amorraehum,
   Vitus, verax testis Dei,
   Sit asylum nostrae spei
   Delens fraudem Chananaei.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ab angelo traduceris,
   Ab aquila tu pasceris,
   Tu Caesari praesentaris,
   Obediunt daemonia,
   Inferuntur supplicia;
   Ab his tandem liberaris,
   Vite, noster advocatus,
   Patronus a Deo datus,
   Ergo digne veneraris.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecens. 1548. A. — Brev ms. Augustanum saec. 15. Clm. Monacens. 3902. B. — Brev. ms. Pollingense saec. 15. Clm. Monacens. 11902. C. — Antiph. ms. Hafniense saec. 16. Gl. kongl. S. 8. 3549. D. — Brev. Augustanum imp. Basileae 1512. E. — Ad Ben. A, 7 Dolens fraudem A. — Hymnus: Martyrum virtus simul et corona AD.

96. De sancto Wenceslao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies laetitiae,
   Quo defensor ecclesiae
   Post carnis exsilium
   Vehitur ad solium
   Militum coelestium
   Signis fulgens gloriae.
2. Peremptoris poena
   Horroribus plena
   Prosecuta coelitus
   Promit, quod dux inclitus
   Coeli fruens coena
   Mundi fugit gemitus.
3. Gressu redit praepeditus
   Martyris suffragio,
   Pellitur privatio
   Visus et auditus.
4. Carcer nocte claruit
   Coelesti fulgore,
   Sed et terra tremuit,
   Et egressus patuit
   Insolito more.
5. Per trimatum hoc humatum
   Corpus non corrumpitur,
   Sed nec vulnus cernitur
   Mire solidatum.

Ad Magnificat.

A. Gaude, felix Bohemia,
De duce laudabili
Attingente coelestia
In via mirabili,
Nam humilis in gloria,
Pauper in divitiis,
Mundi refutans gaudia,
Castus in deliciis
Coronatur hodie
Corona laetitiae
Carnis liber exuviis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Jubilemus regi caeli,
Qui servo suo fideli
Wenceslao dat hodie
Sertum coelestis gloriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Jubar altae claritatis
Lato luxit lumine,
Vir perfectae caritatis,
Wenceslaus nomine.

2. Vivens ab infantia
In Christi servitio
Servatur in gratia
Fultus evangelio.

3. Dum gentiles vitat ritus
Plenus pudicitiis,
Crebras multis fert attritus
Minas contumeliis.

Responsoria.

1. Wenceslaus, dux gratiae,
Virtutum stans in acie
Decoratus victoria,
Cujus finis est gloria
In coelesti militia;
V. Vitans puerilia,
Tendens ad utilia
Mundi calcat gaudia.

2. Sacra frequentat limina
Nocte surgens media,
Callis ferens gravamina
Cruentat vestigia,
V. Vir plenus sacro flamine
De pedum suorum sanguine
Cruentat vestigia.

3. Nocte surgens agrum petit,
Cum cliente spicas metit,
Terit, molit et hostias
Coquens dat per ecclesias,
Ut agantur mysteria
Per missarum solemnia.
V. Hic de hortis uvas demit
Et in vase mundo premit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Carnem terens inedia
Procul fit a vitiis
Et sub veste regia
Utitur ciliciis.

2. Signo crucis hostis cedit
Factus duci subditus,
Cujus turba laeta redit
Defensata coelitus.

3. Spiritu prophetico
Vir sanctus florebat,
Dum verbo veridico
Multa praedicebat.

Responsoria.

1. Infantes emit gentiles
Servituti genitos
Et eos fecit heriles
Fide Christi praeditos.
V. Sacrae dat se largitati
Servos emens libertati.

2. Crucis cultor progreditur
Crucis ornatus jubare,
Qui turbis coeli cingitur
Coelesti plenus nectare;
V. Caesar stupore rapitur,
Furoris nexu solvitur
Throni gaudens compare.

3. Mors Abelis figuravit,
Quod sanctus dux triumphavit
Ictus fratris gladio,
Cujus cruor proclamavit
Scelus fratris, dum negavit
Quovis tergi studio;
V. Frater fratrem nece stravit,
Sed occisum coronavit
Christus mox in gaudio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cursu tandem consummato
Miseriarum stadii,
Christi cultu propagato
Sortem subit martyrii.

2. Ad occursum hostium
Sitiens martyrium
Fugit ad ecclesiam,
Quaerens ibi gratiam.

3. Hinc prostratus in limine
Orans exclamat ad Deum:
In manus tuas, Domine,
Commendo spiritum meum.

Responsoria.

1. Wenceslaus, dux virtutum,
Jam potitus martyrio
In pressuris constitutus
Pio fit praesidio;
V. Hoc a viro pietatis
Ut a rivo largitatis
Grata manans fluxio.

2. Christus regi Daciae
Apparens in cruce
Munus reddit gratiae
Pro tam sancto duce,
Ut quantae sit gloriae,
Notum illi patriae
Tali fiat luce;
V. Sic pro culparum maculis
Martyris memoriae
Templi fit sub titulis.

3. Castus mente, corpore,
Docens verbis, opere
Venit ad martyrium;
Quare mortis tempore,
Quod sitit sumopere,
Triplex tollit impium.
V. Melle fluens, cadens, rubens
Wenceslaus fit praeclarus.

Tropus.

Praeclaris his meritis
Serva nos a vetitis,
Christe, salus omnium,
Prece sancti ducis
Confer nobis lucis
Aeternae solatium;
Eja, pie Wenceslae,
Te laudantes post te trahe
In coeleste praemium.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Laude motus matutina
Nocte surgit media,
Quem mox ensis mors vicina
Vehit ad coelestia.
2. Cruor fusus effluit,
Quem ars nulla deluit,
Ut scelus non lateat,
Sed sanctus refulgeat.
3. Ex gestato pignore
Habens adminiculum,
In objecto littore
Locatur vihiculum.
4. Morbidis refugium
Pugil fit beatus
Et vinctis effugium
Praestat invocatus.
5. Laudant Dominum de caelis
Angelici spiritus
Ad tumbam viri fidelis
Descendentes coelitus.

Ad Benedictus.

A. Hic vir dives in apice
Stans religionis
Potatus est calice
Sanctae passionis;
Jam de vitae poculis
Gustat in solatio

Claris Deum oculis
Videns cum tripudio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pugil egregie,
O decus militiae,
Wenceslae, dux pie,
Qui virtute crucis Christi
Victor clarus exstitisti,
Sub signo victoriae
Militantis ecclesiae,
Audi preces hodie.

Viaticus Johannis Noviforensis saec. 14. Cod. Mus. Bohemici s. sign. A. — Brev. Teplense anni 1353 Cod. Pragens. VII F 23. B. — Brev. ms. Pragense VII A 12. saec. 14. D. — Brev. ms. Pragense XIII E 1 saec. 14. in monastischer Form. D. — Brev. ms. Pragense VIII B 9 saec. 15. gleichfalls monastisch E.

In 1. Vesp. ad Magn. findet sich neben der obigen gewöhnlich auch die Antiphon: Laus almae sit trinitati | Et gratiarum actio | Ejus immensae pietati | Quae in trifaria | Imo quadrifaria | Orbis partitione | Ex omnibus tribubus | Et linguis unum corpus | Conficit ecclesiae | De cujus clara filiorum genitura | Inter alios tanta matre procreatus | Excellentissima Bohemiae gentis nobilitate | processit oriundus | beatus vir Wenceslaus | quem frater male germanus | Immundus et saevus | Ut Cain Abelem | Olim effecit martyrem. — DE haben alle Psalmen sub una. — In 1. Noct. R 3, 7 Hinc de hortis B. — In 3. Noct. R 2, 8 Sic pro regiae piaculo B. — Der Tropus fehlt A. — Hierzu die Hymnen: Dies venit victoriae (Vesp. et Noct.) und Dum matutinis laudibus (Laudes).

A hat am Schlusse fol. 313 a sqq. unser Officium als Nachtrag mit folgender Bemerkung: „Incipit historia nova de sancto Wenceslao, martyre, duce Bohemorum, per Dominum Carolum, imperatorem Romanorum, regem Bohemiae, compilata.“ Der Text dieses Officiums ist aber mit Ausnahme der Lectionen ganz derselbe wie fol. 268 b. sqq., woraus folgt, daſs Karl IV. nur neue Lektionen zu dem Wenzelsofficium verfaſst hat. Älter als das 14. Jahrhundert scheint das vorstehende Officium nicht zu sein; wenigstens enthält das Brev. ms. Pragense VI E 13, welches dem 13. Jahrhundert angehört, noch ein in ungebundener Rede geschriebenes Wenzelsofficium.

97. De sancto Wilhelmo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetetur mater ecclesia,
Beati Wilhelmi
Recolens solemnia,
Qui nobilis prosapia
Natus in Pictavia,
Fulget per miracula
Nobilior in Tuscia.

2. Fit de lupo agnus mitis,
De labrusca blanda vitis,
Ut columba Sunamitis
Hic sanctus in eremo.

3. Mundus florem protulit
Satis gratiosum,
Wilhelmum dum attulit
Fructum pretiosum.

4. Fraglat mundus ex odore
Wilhelmi mirifico,
Aegros sanat a languore
Ex dono deifico.

Ad Magnificat.

A. Magnificet sancti
Wilhelmi mens pia Christum,
Spiritus exsultet
suus illi, qui beat ipsum;
Et nos, Christe, tuum
facias sentire juvamen
Illius precibus,
quem non dimittis inanem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cordis, oris voce, voto
Jubilemus Domino,

Qui Guilelmum conjunxit
Sanctorum consortio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus deserit
vias peccatorum,
Legem Dei meditans
vias tenet morum,
Rectas per quas ducitur
ad regna polorum.
2. Disciplinae semitam
gaudens apprehendit
Et viam justitiae,
de qua non descendit.
3. Contemplans in spiritu
Dei caritatem,
Prudens mundi penitus
sprevit vanitatem.
4. Ex maligno fit benignus
Fugiens e saeculo,
Eremita Deo dignus
fit coeli habitaculo.
5. In hoc sancto admirandum
nomen tuum, Domine,
Factum nobis et amandum
conferens spem veniae.
6. Deus, in de confidentes
Prece sancti salva mentes,
Ut in monte Sion stemus
Teque digne collaudemus.

Responsoria.

1. Dum Wilhelmus Pictavensis
Comes vivens in immensis
Mortuus criminibus
Esset, Deo miserante
Et ad vitam suscitante
Revelatur coelitus
Abbatem sequi primitus.
V. Bernardus fatur
bina verba sed ille miratur.
2. Licet primo, ut videtur,
Ex medela vitietur,
Verbum tamen Domini
Mente captum invalescit
Vitam praebens homini;
V. Non pudet ergo parum
se verba dedisse minarum.
3. Eremita gemens quaerit,
Pro culpis, quas mente gerit,
Quorum unus in illo
A Deo praemonitus
Domat carnem inimicam
Jungens ferream loricam,
Cum lorica spiritus
V. Induit hunc denis
nexum per membra cathenis.
4. Mittitur Eugenio
Papae sic ligatus,
Ut Lazarus de tumulo
Jam resuscitatus
In cilicinis vestibus
Et discalciatus;
V. Quis non miretur
de milite quando videtur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sanctus his justitiam
Dei operatur,
Cum caro spiritui
serviens domatur.
2. Per dolorem capitis
ferro galeati
Fit zelator capitis
spinis coronanti.
3. Hujus imitatio
Facit, ut sit portio
Dominum quaerentium
In terra viventium.
4. Umbra Christi est protectus
A coetu malignantium,
Nec a multis est illectus
Prava operantium.
5. Beatus, quem elegisti,
Domine, et assumpsisti
Ad laetandum in atriis
Tuis cum coelicolis.

6. Bonum justo et jucundum
confiteri Domino,
Qui plantatus est et erit
in coelorum atrio,
Ubi semper audietur
laus et jubilatio.

Responsoria.

1. Pater apostolicus
sibi destinatum
Mittit Jerosolymis
quasi jam renatum,
Patriarcha suscipit
jussis secundatum.
V. Hunc stupet ornatum
mira virtute beatum.

2. Ad Lucensem civitatem
post novem annorum
Spatium dum remeat,
lumen oculorum
Perdit, ne astutiis
et fraude malorum
Praemium depereat
laborum suorum.
V. Cum cupit ad pugnam
cum civibus ire rogatus,
Caecatur, reddit
lumen Dominus miseratus.

3. Dum laborat conversari
totus in coelestibus
Homo Dei, Satan adest
cum multis militibus,
Suadens ei quasi pater
reditum cum fratribus,
Quem tandem fracta cella
sauciat verberibus.
V. Virgo Dei genitrix
sibi virginibus sociatis
Jugiter medetur
oleo caesum pietatis.

4. Anxius pro loco pacis
voce lapsa coelitus,
Jubetur subire montem,
qui dicitur Petricius,
Minus habitabilis
visus est hominibus.
V. Innocuos potius
serpentes atque venenum
Reptilium patitur,
quam pectus crimine plenum.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Sapientiae beatus
verae hic innititur,
Per quem carni dominatus
spiritus erigitur,
Pane vitae est cibatus,
quo in coelo vivitur.

Responsoria.

1. Arma poenitentiae,
lorica et cilicium,
Panis artus, brevis aqua,
continuum jejunium,
Quies ligni vel telluris,
amor solitudinum,
Sancti hujus vitae sanctae
certum sunt indicium.
V. Continueque preces
labor et meditatio sancta
Sunt miranda magis,
quam sint miracula facta.

2. Mira Deus facit orbi,
Cum vix ullum genus morbi
Per hunc non repellitur,
Angelorum vox sonora
Cum luce nimis decora
Intempestae noctis hora
Ad ejus tumbam cernitur.
V. Lampadis ascensae
viduae non deficit ignis,
Quo demonstretur
res haec non ficta malignis.

3. Spiritu prophetico
socio dat socium
Mortis in agone
Sacramenta suscipit
vultu placito
Oculis ac manibus
inhians ad bravium
Angelicae corone.

V. Daemone temptatus
tumulum petit, unde levatus
Secura mente
praestat Satane fugiente.

4. Spe patroni gaudeamus,
Qui deserti exsulamus
Egentes solatio,
Non est, unde metuamus;
Licet praeditum sciamus
Coelesti palatio,
Tamen ut sit memor nostri,
Cogit illum amor Christi
Dissimilem Aegyptio.

V. Unus adhaerendo
fit spiritus omnipotenti,
Scit, valet et debet
nostrae succurrere menti.

Ad Laudes.

A. Exortum in tenebris
sidus matutinum,
Tua lucent opera
decus per divinum,
Deserto in invio.
duc ad statum primum.

Ad Benedictus.

A. O comes Pictaviae,
Peregrine Tusciae,
Civis coelestis curiae,
In hac valle miseriae
Dignare nos invisere
Et ductore te praevio
Gressus nostros dirige.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Perdit lumen, dum respexit
A fervore spiritus,
Sed resumit, dum calescit
Ut Paulus divinitus.

Ad Tertiam.

A. O Wilhelme, naufragantes
Respexisti laborantes
In maris periculo,
Ora, ne absorbeamur
In hoc mari sed regamur
Crucis gubernaculo.

Ad Sextam.

A. Ad pastorem properans
Meridie cubantem,
Prophetando roborat
ovem trepidantem
Et de dato socio
dimittit ovantem.

Ad Nonam.

A. Caecus, claudus, surdus, mutus,
multiplex infirmitas,
Daemon, carcer, maris aestus
et omnis calamitas
Declarat, quod piis prosit
viri Dei sanctitas.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Wilhelme, coeli civis
Et noster patrone,
In Sion reduceris
Spreta Babylone;
Qui pro solitudinis
Luctu et moerore
Coronatus gloria
Gaudes et honore,
Da nobis auxilium,
Ut sic gradiamur
Mundi per exsilium,
Ut Deo fruamur.

Brev. ms. Nicolai de Mengen Ord. S. Wilhelmi anni 1348. Cod. S. Pauli ad Laventum Sanblasian. memb. 38. A. — Brev. ms. S. Blasii saec. 15. Cod. S. Pauli ad Laventum Hospitalens. cart. 320. B. — In 1. Noct. **A** 5, 3 Facis nobis B. — **R** 1, 1 Cum Wilhelmus B. — In 2. Noct. **A** 4. 3 Necnon a multis B. — **R** 2, 12 Lumen Deus. — In 3. Noct. **R** 3, 12 praestet A.

98. De sancto Wilhelmo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Adest dies gratiosa,
Olim malis fructuosa
Ad promerendam veniam,
Si Wilhelmi instar ducis
Redeunt in viam lucis
Per veram poenitentiam;
Quae, cum cunctis imitanda
Sit et corde amplexanda
Salvari cupientibus,
Magis tamen viris istis,
Quos exercet labor tristis
Armata sub militia
Pro vana mundi gloria.

R. Spe hac sancta gaudeamus,
Qui proscripti exsulamus
In hac valle miseriae,
Quia nulli denegatur,
Toto corde si precatur,
Spes salutis et veniae.

V. *Quia misericordia Domini super omnia opera ejus superexaltat judicium.*

Ad Magnificat.

A. Ex maligno fit benignus,
Dum fugit ex hoc saeculo,
Eremita Deo dignus,
Consecratur in atrio,
Diro ferro dum ad carnem
Accinctus clam diriguit,
Spiritum vivificantem,
Mentem sanctam induit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Corde, ore, voce, voto
jubilemus Domino,
Qui Wilhelmum sociavit
confessorum collegio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus deseruit
Viam peccatorum,
Dum in lege Dei
Meditans pensavit
Praemia sanctorum.

2. Disciplinae semitam
gaudens apprehendit
Et viam justitiae,
a qua non descendit.

3. Vocem suam elevans
ad Dominum clamavit,
Dum poenitens in tugurio
Deum pium placavit.

Responsoria.

1. Quia exstat juge bellum
Continuumque duellum
Inter carnem et spiritum,
Fit interdum, ut vincatur,
Misereque prosternatur
A foeda carne anima,

V. Et praesertim dum deserit
Hominem ac dimiserit
Gratia sancti spiritus.

2. Est praedulcis desolatis
Graviterque contristatis
Fidi amici praesentia,
Qui non secus fert amare
Quam is ipse, qui portare
Constringitur, se laedentia.

V. Hinc confugit praesul pius
Ad Bernhardum sanctum prius
Sibi notum familiariter.

3. Haec est lex peccati dira,
Si non statim justa ira
Ab anima expellitur,
Ut mox sua mole premat
Et in pejus malum trahat,
Dum libido incenditur.

V. *Si impius in profundum malorum devenerit, contemnet.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Electum sibi Dominus
sanctum mirificavit,
Dum ex lupo agniculum
dignanter consecravit.

2. Intendit rex omnipotens
voci orationis,
Wilhelmus dum offert lacrimas
devotae compunctionis.
3. Admirabile nomen Domini
cuncti collaudemus,
Dum consensisse vitiis
lacrimis videmus.

Responsoria.

1. Convincitur hoc spectaculo,
Quid possit gratia Christi,
Dum aperto miraculo
Fit impius filius Dei;
V. Cedit ergo natura
Dum Deus exercet sua jura.
2. Flavit auster et fugavit
Aquilonem, quando lavit
Cor Wilhelmi poenitentis
Imber sancti spiritus,
Liquefecit et refecit
Resolutum in lamentis
Verbum missum coelitus.
V. *Fluminis impetus civitatem Dei laetificat.*
3. Jam vir Dei totus ardens
Igne divini amoris,
Ut membra, quae extenderat
Servire iniquitati
Ad iniquitatem,
Deinceps compelleret,
Servire justitiae
In sanctificationem,
Tot jam in se invenit
Holocausta,
Quot ante praegustaverat
Carnis oblectamenta.
V. *Sicque numerum criminum ad numerum referebat virtutum difficillimarum.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir sanctus hic justitiam
Dei operabatur,
Qua aeternam laetitiam
In coelo merebatur.
2. Posuisti in ejus capite
Coronam pretiosam,
Quia tulit hic galeam
Ut Christus coronam spinosam.
3. Merito nunc accipit
Aeternam benedictionem,
Quia dira excepit
Vulnera ob scelerum remissionem.

Responsoria.

1. Arma poenitentiae,
Flagella et cilicium,
Panis durus, brevis aqua,
Continuum jejunium,
Stratum lignum sive tellus
Et amor solitudinum
V. Viri hujus sanctae vitae
Certissimum praebent indicium.
2. Dum laborat conversari
Animoque commorari
Vir sanctus in coelestibus,
Pergit Satan adversari
Et a coeptis perturbare
Cum suis commilitonibus,
Suadens ei expedire
Ad salutem, si redire
Voluisset ad statum pristinum.
V. Sic sanctis infestus
solet esse ubique molestus.
3. Mira Deus facit orbi
Cum vix ullum genus morbi
Per hunc non repellitur,
Angelorum vox sonora
Harmonia sub decora
Cum a multis percipitur,
Sed et luminis coelestis
Jubar splendens velut testis
Sanctitatis ad tumbam cernitur.
V. *Catervatim ruunt populi cernere cupientes, quae per eum Deus facit mirabilia.*

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Exortum est in tenebris
Lumen maximum, Wilhelmi
Mentem dum penetrat jubar
Illud divinum, quod flere
Illum docuit errata
Veteris vitae
Ac spem promisit veniae
Si poeniteret rite.

2. Ubi culpa abundavit
Animamque vulneravit
Telo nocentis malitiae,
Gratia sibi post collata
Vi divina operata
Piavit virus saevitiae.

3. Durum certe erat nimis
Educato in opimis
Mundi hujus deliciis,
Diro ferro cruciari
Et ad carnem vulnerari
Pro exstirpandis vitiis.

4. Sed dum pensat toto corde,
Quod haec pro tegenda sorde
Suffert, solatur laboribus.

5. Cogitavit ergo, quid fecit
Quotque graves culpas jecit
In animae suae excidium;
Factus judex sui dirus
Ad purgandum taetrum virus
Hoc tulit ultra supplicium.

Ad Benedictus.

A. O princeps Aquitaniae,
Comes illustris Pictaviae,
Nunc coeli civis inclite,
Dignare nos invisere
Degentes in valle miseriae,
Ut te ductore praevio
Ducamur ad thronum gloriae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Caecus, surdus, claudus, mutus
Ac multiplex infirmitas,
Daemon, caro, maris aestus,
Hominum frequens calamitas
Monstrat, quod sancti hujus
Multis prosit benignitas.

Brev. Lubicense imp. s. l. et a. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 7 Spiritum dum. — In 1. Noct. A 2, 3 Et sanctam viam. — Ad Laud. A 5, 5 Purgandum taetrum.

99. De s. Wilhelmo Bituricensi.

In 1. Vesperis.

R. O Wilhelme, pastor bone,
Pie pater et patrone,
Constans, verax in sermone,
Sub tua protectione
Confugimus,
Per te salvari petimus
Sancta intercessione.

V. Nos ergo, qui confidimus
In tua virtute,
Humiliter deposcimus,
Intercedas pro omnium
Errantium salute.

Prosa.

Protectorem sentiamus
Te gregis dominici,
Nos qui tuam imploramus
Opem corde simplici;
Fac, ut apud Dominum,
Qui vult vitam hominum,
Excuset oratio,
Quod accusat actio;
Servos serva supplicantes,
Ut in fide sint constantes
Sancta intercessione.

Ad Magnificat.

A. Magnum et mirabilem.
Parvum ineffabilem,
Excelsum et humilem
Magnificare decuit
Christum, qui formam induit
Factus homo servilem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoretur et laudetur
Verbum patris factum caro,
Militique suo caro
Triumphanti laus debetur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus irrigatus
Aquis sapientiae
Ab impiis consiliis
Abstinuit
Nec sedere voluit
In sede pestilentiae.
2. Constitutus praedicator
Praeceptorum Domini,
Verbi Dei seminator
Offert totum se devotum
Sancto Christi nomini.
3. Tu susceptor exsultantis,
Gloria tu militis,
Jesu Christe, sanctus iste
Meretur se exaltantis
Membrum esse capitis.

Responsoria.

1. Exsultemus celebrantes,
Celebremus exsultantes
Sancti natalitia
Sacerdotis,
Postulemus supplicantes,
Ut quiete temporum
Et salute corporum
Concessis,
Ejus prece praevia
Praestet pater luminum
Veniam peccaminum
Gravi moli criminum
Oppressis.

V. Dies ista celebris,
Dies digna gaudio,
Qua purgemur tenebris
Et ab omni vitio.
2. Felix ortu Gallia
Gaude tanti praesulis,
Qui exortus claruit
Illustri prosapia,
Cujus famae gloria
Claris longe titulis
Enituit,
Quod satis innotuit
Ipsum declarantibus
Sequentibus
Signis et miraculis.
V. Gloriosi militis
Precibus et meritis,
Precamur, nos adjuvari,
Culpas graves relaxari.
3. Dum adhuc puerulus
Esset Christi miles,
Non egit ut parvulus
Actus pueriles,
Corde senex sed puer corpore
Sacra sacro condebat pectore
Dominica praecepta,
Mente sedula,
Aure bibula
Attentius percepta.
V. Sacris litteris imbutus,
Novum hominem indutus
Mundum despexit impollutus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Innocens vir iste Christum
Orat flexis genibus,
Exaudivit Christus istum
Suis favens precibus.
2. Verba sancti percipit
Clamorem intelligens,
Quem rex regum diligens
Regno suo recipit.
3. Sanctum Christus coronavit
Honore cum gloria
Et eundem collocavit
In coelesti patria.

Responsoria.

1. Praeclarus genere,
Clarior moribus,
Relictis omnibus
Pro Christo paupere,
Nolens succedere
Paternis opibus,
Amplis honoribus
Et dignitatibus
Mundanis, cedere
Non fuit veritus,
Quamvis non territus
Honorum onere.

V. Caducis non figitur
Rebus mentis oculus,
Nudus nudum sequitur
Magistrum discipulus.

2. Se non tantum auditorem
Verbi Dei sed factorem
Wilhelmus exhibuit,
Transgredi qui potuit
Se nunquam constituit
Sanctae legis transgressorem,
Eremum dum coluit,
Imitari studuit
Sanctum Christi praecursorem.

V. Elongavit fugiens
Ut in solitudine
Maneret
Serviens
Et monachali
Districto sub ordine
Lateret.

3. Abjecto fastu saeculi
Insudat ejus operi,
Quem mundi solum oculi
Merentur intueri;
Deum placat atque vacat
Jugis ejus oratio,
Preces fundens se recondit,
Se recondens fletus fundit,
Sic orationem condit
Fletibus devotio.

V. Rigat ora lacrimis
Uberrimis
Orans in cubiculo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Habitabit in tabernaculo
Sancto Dei migrans a saeculo
Vir egressus carnis ergastulo.

2. Voluntate labiorum
Non fraudasti, quem creasti
Tuum, Christe, militem,
Qui tuorum mandatorum
Non excessit limitem.

3. Replet pacis filium
Dei benedictio
Assecutum bravium
Currens in stadio,
Nam Deum quaerentium
Haec est generatio.

Responsoria.

1. Vir invictus et afflictus
Jejuniis, vigiliis
Aliisque variis
Et jugibus
Carnis cruciatibus
Jam roborato spiritu,
Nullo vacillans ambitu,
Deo dante vocatus
Invitus
Rapitur et trahitur
Ad culmen praesulatus,

V. Neve lucerna lateat
Absconsa sub modio,
Sed in domus medio
Lumen intranti pateat.

2. Non immutat mentis statum
Pastoralis dignitas,
Quia regens cor beatum
Servatur humilitas;
Haec est enim inclita,
Hostibus indomita,
Illa sancta civitas
Supra montem posita.

V. Docens legem pastor gregem
Pascit vitae pabulo,
Contemplatur regum regem
Mundo cordis oculo.

3. Sepulto venerabili
Patre die dominica,
Tempore, quo cum humili
Devotione mystica
Reges Tharsis obtulerunt
Regi nato munera,
Ad sepulchrum convenerunt
Sancti plebs innumera,
Tamquam nova processisset
Et novum quid ostendisset
Stella fulgens altera.

V. Ad orientem prima
Stella magos perduxit,
Et ad occasum alia
Stella nobis illuxit.

Prosa.

Catervatim irruerunt
Ad sepulchrum populi
Et recepta redierunt
Sospitate singuli.
Aegros sanat et languentes,
Expellit daemonia,
Sanos reddit, quorum mentes
Evertit insania.
Ad extremas partes mundi
Lucent ejus opera,
Haec est igitur, quam misit
Nobis Deus, nec permisit
Lucis radios abscondi,
Stella fulgens altera.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnat Deus deorum
Quem fortem et decorum
Et sequitur et fruitur
Lucerna confessorum.

2. Portas ejus introivit
In confessione
Sanctus, quem quaesivit
Pura cordis intentione.

3. Justi replevit animam
Caritatis pinguedine,
Perfusa luce maxima
Deum videt in lumine.

4. Hymnum Deo dicat
Coetus sacerdotum,
Regi regum reddat
Debitum et votum.

5. Coeli, terrae conditorem
Laudent ejus opera,
Sedis ejus qui pastorem
Provexit ad sidera.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex invictus,
Deus Israelis,
Verbum misit, quod promisit
Descendens de caelis,
Incarnatum, nuntiatum
Per os Gabrielis;
Per quem sursum sublimatur
Et hac die coronatur
Sacerdos fidelis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificetur Dominus,
Qui quando venit terminus
Nostrae redemptionis
Servilem formam induit,
Exsolvit, quae non rapuit,
Servos suos eripuit
De manu Pharaonis;
Qui tantum praesulem,
Nobiscum exsulem,
Sanctis adjungi voluit
Patribus et patronis.

Brev. ms. Meldense saec. 15. Cod. Parisiens. 1054. A. — Brev. ms. Meldense saec. 14. Parisiens. 1266. B. — Brev. ms. Parisiense saec. 15. Cod. Parisiens. 1295. C. — In 1. Vesp. Prosa v. 1 Protectionem A. — In 1. Noct. A 2, 3 Verbi fehlt A. — A 3, 1 exaltantis A. — Hymnen: Ad Vesp.: Ad honorem salvatoris; ad Noct.: Amplexatur adolescens; ad Laud.: O grex felix tanto regi.

100. De sancto Willibaldo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Solemnizate, pueri,
Supremi regis incliti
Hoc festo, quo coelestibus
Conjunctus est Willibaldus.

2. Christi misericordia
Hujus patris praecordia
Confirmavit caritate
Os implendo veritate.

3. Sic vere vir laudabilis,
Quem regens a cunabulis
Pro voto dedit Dominus
Profectum in virtutibus.

4. Inter turbas mansuetorum
Praenitentem Willibaldum
Virtutum rex altissimus
Sublimavit honoribus.

5. Sion, exsulta canticis,
Te Willibaldi praesulis
Condecorat praesentia
Et relevant suffragia.

R. Patriarchae fidem gerens,
Benedictionis haeres
Ejus instituitur
Peregrinus Willibaldus,
Cum a Deo plebis magnus
Sacerdos eligitur.

V. Sicut carnis Abram
sic verbi semine magnam
Gentem progenuit Deo.

Ad Magnificat.

A. Exsultet coeli curia,
Mundi fatiscat furia,
Cum Willibaldi spiritus
Laetatur coeli sedibus;
Nos igitur antistitis
Praeclari freti meritis
Votis, voce subsequamur
Ut salutem nanciscamur.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Astra vocante Deo
subiit praesul Willibaldus,
Coelitus hortati
jubilando venite beati,
Reddere vota Deo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Anglorum praedicabilis
Gens fidei pro meritis,
De qua duxit prosapiam
Willibaldus clarissimam.

2. Stirpe regali editus
Parentum haeres unicus,
A lacte dum suspenditur,
Mox febribus corripitur.

3. Quem mortis in articulo
Postquam voverunt Domino
Parentes, salus redditur,
Et languor omnis pellitur.

Responsoria.

1. Praesul Christi Willibaldus
A cunabulis ut agnus
Tenens innocentiam,
Puer indolis praeclarae
Solum studuit amare
Dei sapientiam.

V. Christi pauper opes
patrias mundumque relinquens.

2. Juvenis cum esset factus
Et sub veste Christi nactus
Esset dona plurima
Spiritalium virtutum,
Exulare duxit tutum
Pro coelesti patria.

V. Quod labor iste ratus
foret utilis, inde beatus.

3. Pandit ergo patri talem
Vir sincerus voluntatem
Et hortatur plurimum,
Ut secum proficiscatur
Nec subire vereatur
Laborem dispositum;
V. Dat pater assensum
Domino spirante benignum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Parentes voti memores
Haeredis non retraxit spes,
Transacto jam quinquennio
Reddebant natum Domino.
2. Pater Egiwaldus illum
Ut suscepit commendatum
Waltheim in monasterio
Reconsignavit Domino.
3. Puer autem mitissimus
Instabat totis viribus
Quotidie proficere
Et artiora petere.

Responsoria.

1. Willibaldus, Dei servus,
Christo suspirans ut cervus,
Dum ad aquas properat,
Affectabat exsulare,
Tum per terras, tum per mare,
Juxta quod elegerat,
V. Calle pedum celeri
repetens vestigia Christi.
2. Secum igitur assumptis
Et divinitus adjunctis
Suo patre pariter
Et germano suo fratre,
Wunibaldo, intrant mare
Liburnis alacriter,
V. Mox asseclarum
coetu comitante piorum.
R. Tandem maria sulcantes
Prospereque navigantes
Maris portum applicant,
Ubi caput orbis Romam
Suae mortis per coronam
Apostoli decorant,
V. Comparibus votis
se committendo patronis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virtutum spiritalium
Rex Willibaldum puerum
Pro Christo factum pauperem
Suum fecit docibilem.
2. In quo tradente flamine
Prophetae soliloquia
Mirae intelligentiae
Exuberavit gratia.
3. Futurus namque pontifex
A Deo sic instructus est,
Ut vas electum coelitus
Christi prodesset plebibus.

Responsoria.

1. Willibaldus, vir insignis,
Aemulando arctioris
Vitae sanctimoniam,
Navi sibi delegata
Nutu Dei ut optata
Venit Jerosolymam,
V. Christi carne sua
complectens stigmata sacra.
2. Romam venientem sanctum
Consecravit Willibaldum
Sanctus Bonifatius,
Archipraesul Maguntinus,
Ut esset vir Deo dignus
In Eystett episcopus.
V. Pontifices sacri
sancto sensere vocati.
3. In mundanis prolongatum
Willibaldus incolatum
Consummavit hodie,
Et commendans corpus terrae,
Deo spiritum, aeternae
Est adjunctus gloriae,
V. Cernens in patulo
de numine credita trino.

Ad Laudes.

Antiphonae.

1. Defuncti patris ossibus
Humatis fratres amplius
Tristitiae solatium
Interpellebant Dominum.
2. Subtractam sibi gratiam
Visus statim ubi sensit,
Tobiae patientiam
Willibaldus exhibuit.
3. Post duos menses igitur
Beato visus redditur,
Cujus panduntur merita
Probata patientia.
4. Hunc papa dum Gregorius
Assiduis profectibus
Invigilare cerneret,
Suasit, quo plus proficeret.
5. Transmisit Dei famulum
Ad sanctum Bonifatium,
Obedire solummodo
Tanti patris consilio.

Ad Benedictus.

A. Beatus Bonifatius
Venientem ad se sanctum
Confessorem Willibaldum
Benigne susceptum primo
Presbyterum ordinavit
Deinde coepiscopis
Aggregatis episcopum
Dignissime consecravit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Willibalde pater,
coelestia qui meruisti
Gaudia, supplicibus
fer opem de munere Christi,
Ut te laudantes
salvemur ab omine tristi
Sedeque deposcas
nos tecum perpete sisti.

Brev. ms. Ratisbonense saec. 15. Clm. Monacens. 26732. A. — Brev. ms. Aspacense saec. 14. Clm. Monacens. 3205 add. saec. 15. B. — Brev. ms. Francisc. saec. 15. Clm. Monacens. 8818. C. — Brev. Augustanum imp. Basileae 1512. D.

In 1. Vesp. super Ps. **A** 1—5 fehlen CD. — **R**, 5 Cum fehlt B. — **R**, 7 Sacerdos fehlt B. — Ad Magn. **A** = ad Nonam **A**. D. — In 1. Noct. **A** 3, 4 Parens B. — In 2. Noct. **A** 2, 1 Eiwaldus B. — In 3. Noct. **A** 2, 4 Exsultavit gratia B. — **R** 1, 4 Navi sibi fehlt B. — Ad Tertiam **A**. Sion exsulta etc. D. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** fehlt D; **A**, 6 ab hominibus Christi (sic) C; **A**, 7 sq. Sedemque deposcas nos tecum perpetisti C. — Ad Laudes **A** 7, 2 sqq. ausgeschnitten B. — In 1. Vesp. Hymnus: Mare fons ostium.

Inhalts-Übersicht.

I. Real-Index.

Nr.		Seite
1.	De sanctissima Trinitate	19
2.	In festo Corporis Christi	22
3.	In festo Corporis Christi	25
4.	In festo Corporis Christi	28
5.	In festo Corporis Christi	30
6.	De facie Salvatoris	33
7.	In festo s. Lanceae	35
8.	De corona spinea	37
9.	De corona spinea	39
10.	De corona spinea	42
11.	De corona spinea	44
12.	De conceptione BMV	47
13.	De conceptione BMV	51
14.	De conceptione BMV	53
15.	De conceptione BMV	57
16.	De praesentatione BMV	59
17.	De praesentatione BMV	61
18.	De praesentatione BMV	64
19.	De praesentatione BMV	67
20.	De desponsatione BMV	70
21.	Historia de Domina in sabbato	72
22.	In divisione apostolorum	74
23.	In festo trium regum	77
24.	De 24 senioribus	80
25.	In festo sororum BMV	83
26.	De sancto Achatio	86
27.	De sancto Achatio	88
28.	De sancto Achatio	91
29.	De sancto Achatio	94
30.	De sancto Achatio	97
31.	De sancto Adalberto	99
32.	De s. Alberto Carmelita	102
33.	De s. Ambrosio Cardurcensi	104
34.	De sancta Anna	106
35.	De sancta Anna	110
36.	De sancta Anna	112
37.	De sancta Anna	115
38.	De sancta Anna	117
39.	De sancta Anna	119
40.	De s. Antonio eremita	121
41.	De s. Antonio eremita	123
42.	De s. Antonio Patavino	126
43.	De sancta Apollonia	129
44.	De sancta Apollonia	132
45.	De sancto Arsacio	134
46.	De sancto Augustino	136
47.	De sancto Augustino	139
48.	De sancta Barbara	142
49.	De sancta Barbara	145
50.	De sancto Bartholomaeo	148
51.	De s. Berchtoldo Garstensi	150
52.	De s. Bernhardino Senensi	152
53.	De sancto Bernwardo	155
54.	De sancta Clara	157
55.	De ss. Cyrillo et Methodio	160
56.	De sancta Dorothea	163
57.	De sancto Emmerico	166
58.	De sancta Erentrude	168
59.	De sancta Euphemia	171
60.	In festo duorum Ewaldorum	173
61.	De sancto Francisco	175
62.	De sancto Gabriele	179
63.	De sancta Gertrude	181
64.	De sancto Gregorio	184
65.	De sancto Gregorio	186
66.	De sancta Helena	188
67.	De sancta Hemma	190
68.	De sancto Hidulpho	192
69.	De sancto Longino	194
70.	De sancta Ludmilla	196
71.	De sancto Magno	199
72.	De sancto Magno	201
73.	De sancto Maximiliano	203
74.	De sancto Procopio	206

Nr.		Seite
75.	De sancto Rocho	209
76.	De sancto Ruperto	211
77.	De sancto Servatio	214
78.	De sancto Severo	216
79.	De sancto Sigismundo	219
80.	De sancto Simperto	220
81.	De sancto Stanislao	223
82.	De sancto Swiberto	226
83.	De sancto Theodgaro	228
84.	De s. Thoma Aquinate	230
85.	In translatione s. Thomae	233
86.	De sancto Udalrico	235
87.	De sancta Ursula	238
88.	De sancta Ursula	241
89.	De ss. Victore et Urso	243
90.	De sancta Verena	245
91.	De s. Vincentio Ferrerio	248
92.	De sancto Virgilio	251
93.	In translatione s. Virgilii	253
94.	De sancto Vito	256
95.	De sancto Vito	258
96.	De sancto Wenceslao	260
97.	De sancto Wilhelmo	263
98.	De sancto Wilhelmo	267
99.	De s. Wilhelmo Bituricensi	269
100.	De sancto Willibaldo	273

2. Verbal-Index.

	Seite		Seite
Ab aeterno ordinata	57	Felix Thomas doctor ecclesiae	230
Adest desponsatio	70	Franciscus vir catholicus	175
Adest dies gratiosa	267	Gaudeat ecclesia	126
Adest dies laetitiae	40	Gaudeat ecclesia	219
Adest dies laetitiae	132	Gaudeat ecclesia	238
Adest dies laetitiae	260	Gaude felix ecclesia	22
Adest nova solemnitas	39	Gaude felix parens ecclesia	30
Ad nova festa Dei	150	Gaude felix progenies	112
Alma mater ecclesia	194	Gloriosa pii patris	192
Alma promat ecclesia	53	Gloriosa recolitur	86
Alto parentum sanguine	214	Gloriosa sanctissimi	184
Ambrosi pie confessor	104	Gaude mater ecclesia	47
Annae sanctae celebremus	110	Gaudet plebs Christianorum	160
Antoni cultor eremi	123	Gratuletur omnis mundus	136
Ave gemma virtuosa	163	Gratuletur plebs fidelis	80
Ave nubes empyrea	67	Hodie cum gloria	245
Ave prudens medice	209	Hymnum cum grandiloquia	134
Ave rex dulcissime	37	Jam sanctae Clarae claritas	157
Beati Virgilii	251	Jam protervorum capita	179
Benedic regem cunctorum	99	Jesum lauda ecclesia	25
Bernwardus pontifex	155	Inclita devotis	235
Collaudemus in amore	190	Inclita Gertrudis	181
Congregemur laetabundi	203	In hymnis fidelium	201
De patroni gloria	226	Jubiletur orbis gyrus	142
Deus ante luciferum	51	Jucundare plebs Danorum	228
Diem novae laudis et gloriae	248	Laetare Bohemia	206
Dies adest celebris	223	Laetare felix hodie	94
Dulci cantu noster chorus	129	Laetare Pannonia	166
Ecce dies gloriosa	83	Laetetur ecclesia	91
Ecce jubar matutinum	196	Laetetur mater ecclesia	263
Eja praesul alme Dei	220	Lauda Deum clara Colonia	241
Euge felix Euphemia	171	Lauda felix mater et filia	186
Felix Anna cella munditiae	119	Lauda mater ecclesia	64
Felix cibus felix cibans	28	Laudibus exsultent	33

	Seite		Seite
Lignum verum dominicum . . .	188	Rex perennis gloriae	148
Magorum praesentia	77	Salvatoris gratiam	216
Nos meritis Viti	258	Salve Deo praeamanda	59
Novum sidus jubare	106	Sancte pater Augustine	159
O Alberte norma munditiae . .	102	Sancte Vite martyr inclite . . .	256
O amica pudica	145	Sanctos Dei et electos	173
O quam felix mater Italia . . .	233	Sedenti super solium	19
O quanta est exsultatio	213	Solemnizate pueri	273
O rex regum Domine	97	Stella Maria maris	72
O Wilhelme pastor bone	269	Sub vexillo militantes	88
Pangens chorus dulce melos . .	253	Surge sponsa ecclesia	35
Paulum quaerens eremita . . .	121	Terra pontus astra mundus . .	115
Praedico te Magnum	199	Torrentem sapientiae	152
Praesul Rudberte	211	Vexillo regis gloriae	44
Pueri cum senibus	61	Virginei flores	168
Quasi stella matutina	117	Viri vere portendentes	74

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI

VI.

UDALRICUS WESSOFONTANUS.

Ulrich Stöcklins von Rottach

Reimgebete und Leselieder

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

Stöcklin, Ulrich, von Rottach,
d. 1443.

UDALRICUS WESSOFONTANUS.

Ulrich Stöcklins von Rottach

Abts zu Wessobrunn

1438—1443

Reimgebete und Leselieder

mit Ausschluſs der Psalterien

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

BV
4[illegible]
.A6
v. 6

Einleitung.

Die Lieder des Ulrich Stöcklin von Rottach, welche dieser Band mit Ausschluſs seiner siebzehn Psalterien umfaſst, treten uns nirgends unter dem Namen ihres Verfassers, ja nicht einmal als eine geordnete Gedichtsammlung entgegen; dieselben sind vielmehr als disjecta membra in einer Reihe von Handschriften zerstreut und nur durch innere Gründe als das Werk eines Mannes nachweisbar. Diesen Nachweis zu führen, dürfte es am einfachsten sein, wenn ich den Leser denselben Weg geleite, auf welchem ich zu dem verschleierten Bilde des „Frater Quisutis" und endlich auch zu dessen Enthüllung gelangte.

Zum erstenmale stieſs ich auf Spuren unseres Dichters, als ich der Lieder des Konrad von Gaming wegen den Münchener Clm. 19824 (Tegurin. 1824) durchging. Die Handschrift ist eine reichhaltige Sammlung von Rhythmen aller Art. Fol. 270 beginnt in derselben eine Reihe von Heiligenliedern, dieselben, die Heft III dieser Analekten zu finden sind. Dieselben lassen sich unschwer als das Werk ein und desselben Dichters erkennen. Mit Ausnahme von nur vier Liedern, bei denen in drei Fällen (bei No. 10, 11 und 40) der Grund der Ausnahme deutlich zu Tage liegt, besteht jedes Lied aus fünf Strophen, die fast sämtlich (nur fünf Ausnahmen) mit dem Gruſsworte Ave beginnen. Zum Überflusse hat unser Codex fol. 170 a die Bemerkung „Orationes Anselmi et prius ad Jesum oratio". An welchen Anselm wir hierbei nach Absicht des Schreibers zu denken haben, verrät fol. 281 b, wo es heiſst: „Praedictas orationes composuit Anselmus episcopus." Nun lehrt aber der Augenschein, daſs der Verfasser dieser kurzen, formvollendeten Lieder ein Nachahmer Konrads von Gaming war (daſs er kein Vorläufer, wird sich weiter unten von selbst ergeben); es war somit klar,

dafs ich es nicht mit dem berühmten Abt von Le Bec und Erzbischof von Canterbury, sondern mit einem Pseudo-Anselm zu thun hatte.

Dieser Pseudo-Anselm hatte das Gute, in seinen Liedern, so wenige deren waren, doch solche Auffälligkeiten des Stiles zu zeigen, dafs es möglich wurde, einen Schritt vorwärts zu kommen. Gleich zu Anfang fällt der wiederholte Gebrauch von „Jebusaeus" als eines Synonymums von Satan auf (1, 5; 3, 4), ebenso der Gebrauch des Adjektivs „jubilaeus" im Sinne von jubilans (17, 2; 19, 3; 23, 1; 26, 2); auffallend ist es auch, dafs so häufig, wenn die Hülfe Gottes oder eines Heiligen erfleht werden soll, ein Zusatz wie cito, ocius, velox, sine mora sich findet (5, 2; 10, 9; 12, 1; 15, 3; 17, 3). Diese Eigentümlichkeiten liefsen mich Pseudo-Anselm als den Verfasser nicht nur dieser Heiligenlieder, sondern auch von einer Reihe anderer Rhythmen derselben Handschrift erkennen, in denen dieselben Wendungen nur noch in viel reicherem Mafse vorkommen, so der Abcdarien fol. 41 a sqq., der Alphabeta fol. 59 b sqq., der Rosarien fol. 71 a sqq. und 233 a sqq. Dafs ich mich keiner Täuschung hingebe, sondern auf richtiger Fährte sei, lehrte mich No. 27 Strophe 12:

Miris resplenduit Christus prodigiis,
Vita laudabili, doctrinis variis,
Quibus consuluit nostris miseriis,
Ut scripsi breviter octo rosariis[1]).

Der Autor der Alphabeta (fol. 41 sqq.) und der Rosarien (fol. 233 a) war also ein und dieselbe Person, und zwar kein anderer als Pseudo-Anselm. Mit dem weiteren Materiale, das dadurch zur Vergleichung herangezogen werden konnte, vermehrten sich auch die stilistischen Merkmale, an denen Pseudo-Anselm aus Tausenden mühelos herauszukennen ist. Ich stelle hier einige dieser Merkmale aus den Liedern nur dieses Bändchens

[1]) Noch einmal findet sich ein solcher Hinweis auf andere Lieder in den Gedichten Pseudo-Anselms, nämlich 24, 175:

Tot fecit liberum me in periculis,
Quae centum scriberem vix in capitulis,
Sed pauca retuli in psalteriolis
Ejusdem dominae, quae scripsi titulis,

ein Beweis, dafs der Autor des Centinomium auch Psalterien geschrieben, insonderheit jenes, das den Namen „Tituli praeconiorum" führt.

zusammen. Ganz dieselben Eigentümlichkeiten finden sich in gleicher Fülle auch in den erwähnten Psalterien.

1. Der gedachte „Jebusaeus“ findet sich wieder 1, 19; 1, 28; 2, 18; 8, 4; 43, 1; 43, 10; 48, 6.

2. Cito, ocius u. dgl. 2, 16; 2, 21; 3, 16; 11, 3; 17, 14; 21, 3; 23, 62; 23, 63; 30, 10; 31, 4; 37, 18; 54, 22.

3. Ein unserem Autor eigentümliches Wort ist das Wort τὸ „crucium“ für Kreuz, Leiden, Foltern; es findet sich in diesem Bande 1, 9; 6, 11; 24, 56; 26, 13; 26, 21; 31, 2; 46, 6; 52, 40; 56, 6; 52, 40; 56, 16; 56, 35; 57, 9; 57, 11; 57, 12; 57, 43.

4. Der Ausdruck „laudum tituli“ oder auch „praedicata“ findet sich 17mal: 5, 24; 10, 1; 22, 49; 25, 89; 25, 122; 25, 160; 25, 180; 35, 2; 35, 8; 42, 16; 45, 19; 48, 13; 49, 1; 50, 27; 53, 18; 53, 47; 53, 50.

5. Ein Wort, das sonst in der mittelalterlichen Hymnensprache verhältnismäfsig selten ist und erst durch die Humanisten wieder in Schwung kommt, ist das Wort oda; es findet sich: 20, 18; 20, 55; 20, 56; 20, 59; 22, 1; 23, 97; 25, 55; 44, 1; 44, 12; 44, 18; 45, 1; 45, 15; 57, 7.

6. Eine interessante Eigentümlichkeit unseres Dichters ist es, häufig von seinem eigenen Gedichte zu reden (zweiundzwanzigmal in diesem Bande), ja dasselbe mit belobenden epithetis ornantibus zu versehen, als carmen nobile, praeclarum etc., z. B.

Honorificentiam
Carminis decori
Concino per latriam
Tibi, creatori. 3, 8; oder:
— — — id nobile
Carmen sic expensum
Tibi acceptabile
Sit velut incensum. 25, 167.
Hoc per carmen elegans
Ejusque tenorem
In me sis aedificans
Divinnm amorem. 25, 195.

Oft auch ist von der Mühe des Dichtens (onus dictaminis 27, 14) und vom Schwitzen über der Arbeit die Rede;

Harum laudum titulis
Me, qui nunc in sudo. 3, 22,

letzteres am öftesten in den Psalterien.

7. Überaus häufig ist in den Reimgebeten Pseudo-Anselms die Fürbitte für seine Verwandten, die sonst in ähnlichen Liedern nur selten gefunden wird. Ich habe mehr als 20 Fälle gezählt in diesen 58 Nummern allein. Am liebsten bedient er sich dabei der Ausdrücke genimen und progenies, die sehr geeignet sind, einen falschen Begriff zu erwecken. Was er mit denselben bezeichnen will, enthält 3, 7:

Genimen humiliter
Meum recommendo
Tibi, genialiter
Quo carne descendo.

8. Noch häufiger ist die Fürbitte für die Verstorbenen, der man ja anderwärts auch nicht allzuoft begegnet; 30mal lesen wir Stellen wie diese:

His, quos purgatorium
Punit pro peccatis
Porrige suffragium
Tuae pietatis.

9. Eine andere Eigentümlichkeit, richtiger Unart, ist die Vorliebe des Dichters für tautologische, meist durch seu oder sive verbundene Doppelbezeichnungen desselben Gegenstandes oder Gedankens; ich zählte 42 Beispiele:

Ejus voci vel mandatis
Obaudite jugiter. 25, 28.
Demergamur in sufflamen
Stygis vel in tartara. 25, 100.
Quos premit angustia
Sive tribulamen. 25, 49.
Cor meum desipiens,
Stolidum vel stultum. 25, 166.
Domus regis coelici
Vel imperatoris. 41, 4.
Cum in te concipitur
Sive incarnatur. 51, 34.

10. Erwähnung verdient das Bestreben, seine Lieder mit griechischen Brocken zu spicken, eine Liebhaberei, die allerdings in den Psalterien noch mehr als in diesen Liedern hervortritt. Merkwürdig ist dabei, dafs eine Anzahl Worte auf on gebildet und als indeklinabel behandelt werden, z. B. theotocon

(selten theotocos oder theotoca), rhinoceron (52, 35), homousion (51, 27) u. s. f. In den Psalterien: krufion, ethicon, tetragrammaton, homotheon.

11. Eine höchst charakteristische Eigenschaft ist die Kühnheit, mit der Pseudo-Anselm sich neue Worte bildet, wo ihm solche fehlen; z. B. τὸ mumium 1, 4; essentiare 2, 14; formificare 2, 14; recidivare 17, 16; pultrix 21, 1 (expultrix Tusc. 5, 5); dulcificatrix 25, 134; putibulum 25, 141; insignimen, impedimen 25, 161; angiporta 25, 176; rues (Sturz) angelorum 57, 17; abhorriabilis 55, 50; propius, a, um 24, 160; 56, 46; honizare 50, 42 u. s. f.

Die häufigsten und interessantesten Bildungen sind die auf amen: umbramen 5, 38; sufflamen 7, 6; 23, 100; atramen 45, 23; mortificamen 24, 127; ploramen 24, 169; remoriamen 25, 60; laceramen 25, 127; celamen, auxiliamen 25, 180; induciamen 46, 7 u. s. f.[1]).

Ich will noch hinzufügen, dafs unser Dichter auch die alten Formen mis und tis nach der damals üblichen Weise verwendet; in diesen Liedern allerdings nur selten, so 18, 17:

Mis te nequit laudare parvitas,

öfters in den Psalterien:

Ave, Jesu, mis exspectatio.
Rogo, finis mis non sit subitus.
Tis amore benigne perfice.
Tis timorem infunde animae.

Nach Aufzählung all dieser Eigentümlichkeiten wird der Leser es glaublich finden, dafs es nicht gerade schwer ist, Pseudo-Anselm, wie wir ihn einstweilen noch nennen, an seiner Schreibweise zu erkennen; ihm wäre es jedenfalls schwer gewesen, irgend ein gröfseres Gedicht zu schreiben, ohne dafs es der einen oder andern dieser Besonderheiten gelungen wäre, demselben den Stempel seiner Nativität aufzudrücken.

Es erübrigt nun noch, den Weg zu beschreiben, der von

[1]) Ich füge hier noch einiges Verwandte aus den Psalterien bei: Unipersonatus, ἡ pascentia, realificare, micamen, inaugmentabilis, substantificatrix, muscela, civilitare, vatium = vaticinium, serviunculus, carius, a, um von caries; bacchinal = torcular, blastema, dyan, famulamen, eufortunium, tabificare, majoritas, jurgamen, triplicabilis, gignificum, sapientificus, confusibiliter, irretentibilis, virtutificus, triaticus, trisubstantificus, triplificus, τὸ bestium etc. etc.

Pseudo-Anselm zum „Frater Quisutis“ führt und schliefslich in dem 37sten Abte von Wessobrunn den Verfasser dieser Lieder erkennen läfst.

An der Hand der gedachten stilistischen Eigenheiten ergeben sich, wie vorerwähnt, als von demselben Autor stammend eine Reihe von 17 sog. Psalterien. Zu einem derselben mit dem Anfange „Ave virgo arbor fructifera“ bemerkt ein Orationale ms. Tegurinum anni 1467 (Clm. Monacens. 19991) „Praedictum psalterium cum duobus sequentibus (nämlich den Psalterien „Ave regis nostri pacifici“ und „Ave virgo Christi puerpera“) edidit quidam Cardinalis“. Die Angabe dürfte ihren Ursprung wohl nur dem Centinomium (No. 23 dieses Bandes) verdanken; bei diesem längeren Gedichte bemerken nämlich die meisten Handschriften, es sei ein dialogus Dei genitricis Mariae et cujusdam beatae memoriae presbyteri Cardinalis, dem eine Handschrift (leider konnte ich das betreffende Notat nicht wiederfinden) den titulus Sancti Nicolai beilegt. Den presbyter giebt freilich das Centinomium selbst an:

Ait, o presbyter, sis aurem admovens;

es giebt aber auch deutliche Fingerzeige, dafs der presbyter gerade kein Kardinal war. Schon die Erwähnung der cella am Eingang des Gedichtes

Quondam in cellula noctis excubias
Persolvens domino planxi miserias

weist auf einen Ordensmann hin; ebenso Str. 89, wo der Dichter nach der Matutin, vom Chore zurückkehrend, die Erscheinung Mariens vor seiner Zelle findet:

Resumptis igitur paulis per viribus
Atque officiis matutinalibus
Completis redii in cellam protinus
Heramque reperi stantem prae foribus.

Noch evidenter wird die Sache durch die folgenden Zeilen eines der Psalterien, die, wie gesagt, augenscheinlich denselben Verfasser haben, wie das Centinomium:

Conglobatos in hoc coenobio
Unitatis junge spiramine.

Woher denn also der presbyter Cardinalis und der titulus S. Nicolai? Aufser den bereits erwähnten, offenbar irrigen Angaben enthält nur noch der Codex b II 3 des Stifts St. Peter

in Salzburg einiges Licht. Derselbe bietet fol. 174 b einen „Prologus in sequentia tria psalteria", der in einem Briefe besteht und also lautet:

Frater Quisutis p. C. ti. S. N. fratri N. provisori S. N. in Domino salutem.

In dandis accipiendisque muneribus ita recte officia inter eos praecipue, qui sese magnificaverint[1]) aestimantur, si liquido constabit, nec ab hoc aliud, quod liberalius[2]) offerret, inventum, nec ab illo unquam, quod jucundius benevolentia[3]) complecteret, acceptum. Haec ipse considerans transmisi tibi en alia opuscula in laudem gloriosae virginis exiguo labore tam ex Latinarum quam Graecarum opulentia literarum congesta. Perpendens enim ejus, de qua scripturus eram, apud directorem omnium bonorum Deum potentiam, nec non scriptis tuis non annuere nefas reputans, paulisper post labores quosdam saecularium negotiorum spiritu resumpto submisi me sarcinae, quam imposueras. Quo autem labore quave mora atque vigiliis haec convertere potui, facile sobriùs lector agnoscit. Attamen amanti nihil difficile. Ipsa enim, cujus praeconia in his promovere conamur, et nos amat, dirigit et custodit. Videor clericis meis otianter egisse. Sed esto quod ipsis. Numquid et tibi et dilectissimis fratribus tuis atque meis? E quorum congregationis gremio, suscipiens onus officii, licet corpore segregatus videar, mente ac religionis norma teste Deo nunquam recessi. Ad tuum igitur examen haec novi operis rudimenta spectanda transmitto. Tu tantum fraterno amore nostrum provehas munus, ita et laboris mei primitias doctissimo judicio consecrabis et non majoris censebitur auctor merito quam probator. Non ergo permittas in manus prodire publicas, nisi doctae sententiae adstipulatione nitantur. Hortor quoque ut pro tua in me benevolentia supervacua reseces, hiantia suppleas, errata reprehendas, commode dicta animi tui devotione suscipias. Vale in Domino semper tu et tui et ora pro me. Amen.

Soweit die Salzburger Handschrift, in deren Texte die für das Verständnis des Folgenden wichtigen Stellen durch Sperrdruck hervorgehoben sind. Betrachten wir die Aufschrift dieses

---

[1]) magnificaverit Hs. — [2]) liberalibus Hs. — [3]) benevolam Hs.

Briefes, so sehen wir, dafs sich die erste ihrer Abkürzungen allerdings dahin auflösen läfst: Frater Quisutis, presbyter Cardinalis titulo Sancti Nicolai, und stehen damit vermutlich an der Quelle der Legende von dem Kardinal-Dichter des Centinomiums. Versichern wir uns zunächst der Anhaltspunkte, die uns dieser Brief bietet, um der Realität des Frater Quisutis (Quis? οὔτις.) näher zu kommen. Wir erfahren nämlich, dafs derselbe einem Orden angehörte, dafs er ein Amt bekleidete, welches ihn in weltliche Sorgen und Geschäfte verwickelte, dafs er aber dies Amt bekleidete nicht in dem Kloster, dem er durch seine Profefs ursprünglich angehörte, sondern in einem andern, dessen Insassen für seine diversen schriftstellerischen Arbeiten (en alia opuscula), wie es scheint, wenig Verständnis zeigten.

Bringen wir mit diesen einige weitere Umstände zusammen, welche uns in den Gedichten selbst angedeutet werden. Da erfahren wir an mehreren Stellen, dafs unser Quisutis bereits im Greisenalter stehe, und in der That, ist der gegründetste Vorwurf, den man seiner Muse machen kann, der einer greisenhaften Gesprächigkeit, ohne welche er einen Konrad von Gaming erreicht, ja vielleicht übertroffen hätte. Hierher gehören Äufserungen wie 25, 191; 41, 12; 41, 17; 45, 8; 5, 27:

— — — nunc flebile
Tempus senectutis
Nostrae fac flexibile
Ad iter virtutis.

Wir erfahren, dafs Quisutis zur Zeit des Basler Konzils schreibt,

Basileae ut docet synodus 2, 4,

und zwar nach der Dogmatisierung der unbefleckten Empfängnis Mariens durch jene Synode, also nach der 36. Sitzung vom 17. September 1439;

Ave, quam Basileacum
Declaravit concilium
Servatam ab Adamica
Culpa in vi deifica. (Psalt. „Tit. praec.“).

Der Dichter spricht häufig von der Bedrängnis der Kirche durch Schisma, wobei wir an das Baseler Papst-Schisma denken können oder an das orientalische, an dessen Beilegung seit 1438 in Florenz gearbeitet wurde:

Dirige praesides per viam regiam,
Dirue schismata, firmes ecclesiam.

Noch häufiger ist die Erwähnung von Kriegsläuften, 1, 6; 5, 12; 23, 28; 23, 88; 25, 30; 25, 45; 25, 63 u. s. w.; und zwar von Kriegen gegen auswärtige Feinde, und von inneren bürgerlichen Kriegen, d. h. nach mittelalterlicher Auffassung von Kriegen innerhalb der christlichen Völkerfamilie:

Hanc quidem deforis bella paganica
Premunt, intrinsecus molestant civica. 29, 8.

Der äufsere Feind, die Heiden, sind die Türken:

Et a nobis maledictos
Sarazenos dirime 6, 9.

Lesen wir 25, 109:

Aufer ab ecclesia
Vim obsidionis,
Quam infert malitia
Stygei praedonis,

so werden wir kaum fehlgehen, falls wir an eine Belagerung von Konstantinopel, und zwar, wenn wir das Resultat unserer Untersuchung einen Augenblick anticipieren, an die vom Jahre 1422 unter Murad II. denken, während die Kriege unter christlichen Fürsten in erster Linie auf den grofsen englisch-französischen Krieg zu deuten sein dürften. Wenn es 37, 8 heifst:

Hamum de medio tolle Satanicum,
Quo gestat capere gregem catholicum
Immittens subdole virus haereticum
Seu per vim bellicam vulgus paganicum,

so weist das virus haereticum auf den noch nicht erloschenen Husitismus, der weniger durch die irenischen Bestrebungen des Konzils, als durch Zersetzung im Innern brach gelegt wurde.

Vergegenwärtigen wir uns nun, dafs die Fundgrube für die in Betracht kommenden Lieder fast lauter Tegernseer Handschriften sind, aus denen nur wenige Gedichte abschriftweise in fremde Büchereien übergingen (es kommen eigentlich nur die beiden Salzburger Codices b II 3 und b VII 10, späte und fehlerhafte Kopieen, in Betracht), so ist es selbstredend, dafs man sich zunächst in Tegernsee nach einem Manne umsieht, auf den sich die gedachten Züge vereinigen. Und da findet sich denn in der That eine Persönlichkeit, bei der dies in über-

raschender Weise der Fall ist. Es ist dies Ulrich Stöckl oder Stöcklin von Rottach, Profefs der Abtei Tegernsee, seit 1438 als Ulrich VI. Abt von Wessobrunn.

Leider ist das über die persönlichen Verhältnisse dieses Mannes zu ermittelnde Detail keineswegs imstande, unser Interesse zu befriedigen. War derselbe bei seinem Tode 1443 ein Greis oder doch gut bei Jahren, so mufs er in den letzten Decennien des vierzehnten Jahrhunderts geboren sein, und zwar, wie sein Beiname besagt, zu Rottach, einem Dörfchen unweit des Tegernsees im heutigen Bez.-Amt Miesbach. Der Historia Wessofontana zufolge wäre er ritterbürtigen Geschlechtes gewesen, da sie ihn virum ut genere ita virtute nobilem nennt. Dafs er noch als Mönch von Tegernsee bayerischer Abgesandter am Baseler Konzile war und nicht selten zu klösterlichen Visitationen benutzt wurde, erfahren wir aus Günthner[1]), der selbst Benediktiner von Tegernsee war, weshalb an der Richtigkeit seiner Angabe wohl kaum zu zweifeln ist. Sie ist leider das einzige, was wir von Stöcklin vor seiner Postulierung wissen. Aus dieser Angabe erklärt sich übrigens, was auch in diesen Gedichten durchschimmert, dafs Stöcklin Anhänger des Konzils und daher zeitweilig auch des Kozilspapstes Felix V. gewesen zu sein scheint[2]). Den 11. März 1438 ward Ulrich nach freiwilligem Rücktritt des Abtes Urban (oder Eoban) von Rottenstein zu der geistig und wirtschaftlich herabgekommenen Abtei Wessobrunn berufen, der er bis zum 6. Mai 1443, seinem Todestage, segensvoll vorstand.

Auf Ulrich Stöcklin als Verfasser unserer in Rede stehenden Rhythmen weist somit wie mit Händen der Fundort derselben, Tegernsee, weist die Zeit des Baseler Konzils, des Türken- wie des englisch-französischen Krieges. Auf ihn weisen vor allem die Umstände des Salzburger Briefes, die in seiner Person zusammentreffen, da er in ein fremdes Kloster zu hohen

---

[1]) „Bey dem Concilium in Basel erschienen zween Tegernseer Mönche, Ulrich Stöckl und Johann Keck, die das Beste der baierischen Nation auf herzoglichen Befehl zu besorgen hatten, wovon der erstere, ehe er noch die Abtey Wessobrunn erhielt, verschiedenen Klostervisitationen beywohnte.“ Seb. Günthner, Gesch. d. liter. Anstalten in Baiern, Bd. II. S. 19.

[2]) C. Leuttner, Historia Monasterii Wessofontani. Aug. Vindel. 1753 p. 343 n. 5. Cfr. ibid. p. 345. n. 11. —

Würden berufen ward, die ihn in weltliche Sorgen und Geschäfte verwickelten. Sagt doch von ihm eine Wessobrunner Handschrift, die Leuttner (l. c. p. 346) benutzte: „Anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio in die S. Johannis apostoli ante portam latinam obiit venerandus et religiosus Nobilis Udalricus Stoekl, Abbas Wessobrunnensis bonae memoriae, inceptor reformationis vitae monasticae: praefuit valde laudabiliter et religiose, ex maxima paupertate ecclesiam suam feliciter liberaturus, si diutius supervixisset.“ Von ihm konnte ein Brief, wie der mitgeteilte, an einen alten Tegernseer Mitbruder (vielleicht an Johann Keck aus Giengen) gerichtet werden, so dafs die Abkürzungen der Überschrift also aufzulösen wären: „Frater Quisutis, praepositus Conventus tituli Sancti Petri fratri N., provisori Sancti Quirini.“ Andererseits erklärt sich durch diesen Brief, warum nur Tegernseer, nicht auch Wessobrunner Handschriften Lieder Ulrichs enthalten, sowie der Umstand, dafs man entweder nie erfuhr oder sobald sich darüber unklar wurde, wer der Verfasser dieser Gedichte sei. Das Pseudonym Quisutis giebt uns den Schlüssel. Auch die Angabe von dem vorgerückteren Alter des Dichters findet bei Ulrich ihre Bestätigung. Man wird frappiert, wenn man etwa den Schlufs des Centinomiums gegenwärtig hat:

Tuae nunc igitur dispone domui
Ac necessaria de mundo itui,
Munderis unguine sacrati olei,
Sumens viaticum cibi perpetui.

Die tricesimo regina veniet
Et tuum transitum a carne muniet,
Assumens animam ad summa provehet,
Ubi cum angelis semper tripudiet.

und dann in der Historia Wessofontana (p. 345) von ungefähr auf die Stelle stöfst: Videtur abbas iste infirma plerumque valetudine fuisse et breve vitae suae tempus futurum praesensisse.

Nach dem Gesagten kann es, glaube ich, einem gegründeten Zweifel nicht wohl unterliegen, dafs die in diesem Bande enthaltenen Gedichte und die 17 mehrfach erwähnten Psalterien dem Ulrich Stöcklin zuzuschreiben sind, der damit als einen der fruchtbarsten Rhythmendichter des späten, vielleicht des

ganzen Mittelalters sich ausweist. Bemerkt sei noch, dafs auch die beiden Marienlieder bei Mon. II, No. 499 und 512 unseren Ulrich von Wessobrunn zum Verfasser haben. Ersteres findet sich, natürlich ohne die ungehörigen Einschaltungen, auch in Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 138 b; das andere Orat. ms. Tegurin. anni 1470 Clm. Monacens. 20020 fol. 260.

Es erübrigt mir nur die angenehme Pflicht, neben der Verwaltung der k. k. Hof- und Staatsbibliothek München meinen besonderen Dank den Hochw. HH. PP. Odilo Rottmanner von St. Bonifaz in München und Pirmin Lindner zu St. Peter in Salzburg abzustatten, denen ich so manche freundliche Aufklärung, den Gegenstand dieser Zeilen betreffend, verdanke.

Feldkirch, am Karfreitag 1888.

Guido Maria Dreves.

UDALRICI WESSOFONTANI
ORATIONES RHYTHMICAE.

---

1. Hymnus amatorius de s. Trinitate.

1. Saday o Domine,
Institutor rerum,
A coelesti agmine
Et per totum clerum
Colendus laudamine
Per cultum sincerum,
Fave, te ut carmine
Laudem Deum verum.

2. Adonay, Domine,
Creatorum praesul,
Fonte sapientiae
Electorum consul,
Hostiles versutiae
Per te fiant procul,
Ne in hymno gloriae
Perturbetur exsul.

3. Nulli accessibilis
Virtus trinitatis,
Neque explicabilis
Ullis praedicatis,
Praesta tibi credulis
Manum pietatis,
Absolvens a vinculis
Suis et peccatis.

4. Causa vel initium
Creatarum rerum,
Naturarum omnium
Nec non specierum,
Fateor te Dominum
Atque Deum verum,
Unde pango munium
Tibi hoc sincerum.

5. Trinitas, laudabilis
Cunctae creaturae,
Sed superamabilis
Omni menti purae,
Solve me a vinculis
Omnis imposturae,
Junge tandem incolis
Coelicae structurae.

6. Unum o mirificum,
Uniens rixantes,
Impetum per bellicum
Se scandalizantes,
Carmen hoc versificum
Tibi modulantes
Duc in regnum coelicum
A carne migrantes.

7. Sempiterna trinitas,
Quam corde sincero
Per scripturae latebras
Diligenter quaero,
Agam caeremonias
Tibi Deo vero,
Interim quod semitas
Hujus vitae tero.

8. Deus, te quaerentium
Praepotens adjutor,
Sed invenientium
Pius retributor,
En tibi credentium
Saevus persecutor
Nos molestat plurimum,
Noster esto tutor.

9. Ens mirabilissimum,
Ens summi decoris,
Tu amabilissimum
Vinculo amoris
Suscipe per crucium
Nostri redemptoris,
Hymnum amatorium
Tui laudatoris.

10. Unum numen credimus
Te trinis personis,
Quem et voce colimus
Exsultationis,
Te devote petimus
His hymnorum sonis,
Post mortem nos protinus
Infer coeli thronis.

11. Summe Deus nutriens
Igne caritatis
Tuos, ab his abigens
Esum pravitatis,
Culpam a me removens
Sis cupiditatis
Et amorem tribuens
Sanctae paupertatis.

12. Strategos fortissime
Christianitatis,
Quem laudo cordintime
In his praedicatis,
Potestate supprime
Vim adversitatis,
Quam fero justissime
Meis pro peccatis.

13. Adsis, sancta trinitas,
Pie te laudanti
Ac devote gratias
Tuas postulanti,
Hosti suas machinas
Preme me temptanti,
Atque per malitias
Me inquietanti.

14. Nam nocte per varias
Me illusiones
Vexat, die subdolas
Per suggestiones,
Per suas insidias
Ac turbationes,
Procurat et frivolas
Machinationes.

15. Curator promptissime
Rerum creatarum,
Credentum potissime
Tibi animarum,
Respice, piissime,
Fontem lacrimarum
Flentum amarissime
In loco poenarum.

16. Tubis mirabilibus,
Trinitas beata,
Psallat omnis spiritus
Laude tibi grata,
Me prosterno pedibus
Tuis flens peccata,
Annis juvenilibus
Et post perpetrata.

17. Uirtus o cunctipotens,
Virtus infinita,
Potentatu continens
Mundi tripartita,
Virtute sit mea mens
Per te redimita,
Uti vivat moriens
In futura vita.

18. Simplex o divinitas,
In personis trina,
Edocet ut veritas
Sacraque doctrina,
En me culpae foeditas
Gravat et ruina,
Quam tua benignitas
Abigat divina.

19. Finis et principium
Omnis boni Deus,
Quem per desiderium
Cupit amor meus,
Tuum ad vestigium
Sterno me ut reus,
Quem premit flagitium
Sive Jebusaeus.

20. O immensurabilis
Omnium mensura
Neque figurabilis
Aliqua figura,
Tamen venerabilis
Vere summa cura
Propellas a famulis
Nobis nocitura.

21. Rex, inexpugnabilis
Cujus fortitudo,
Cujus nec capabilis
Exstat magnitudo.
Opprimit en criminis
Nos amaritudo,
Pellat quam dulcedinis
Tuae multitudo.

22. Theosin mirifica,
Coeli hierarchiae
Quam laudant per cantica
Dulcis melodiae,
Quaeso, me bonifica
Meritis Mariae
Et perduc ad coelica
In extremo die.

23. Infinita bonitas
Sempiterni Dei,
Qua en actualitas
Exstat omnis rei,
Vere tu satietas
Sola cordis mei,
Nempe multas gratias
Gratis praestans ei.

24. Summa tu maximitas
Desideriorum,
Summas dans delicias
Choris angelorum,
Purga conscientias
Tuorum servorum,
Inquinat quos foeditas
Turpis vitiorum.

25. Sapiens o trinitas,
Cunctis admiranda,
Neque per scientias
Nobis indaganda,
Sed per conscientias
Puras adamanda,
Et per caerimonias
Dignas veneranda.

26. Admiranda species
Dei et decora,
Rutilans millesies
Magis quam aurora,
Te coelestes acies
Omni laudant hora,
His post rerum ordines
Me junge sine mora.

27. Nomen Ja laudabile
Omni purae menti,
Immo venerabile
Omni prorsus genti,
Te superamabile
Devote quaerenti,
Summe delectabile
Te invenienti.

28. Cunctis praeoptabile
Bonum summi Dei,
Te communicabile
Omni praestans rei,
Ens o venerabile,
Miserere mei,
Quem gravat culpabile
Onus Jebusaei.

29. Trinitas laudabilis
Omni indefesse,
A primaevis saeculis
Quibus praestas esse,
His te laudum titulis
Colentes expresse,
Fac tibi cum angelis
In coelis adesse.

30. Vita, quae nos respicis
Nos vivificando
Et amore reficis
Mentes inflammando,
Perfice nos coelicis
Donis consolando,
Te laudantes inclitis
Sonis jubilando.

31. Simplum o deificum,
Trinum sed personis
Praebens te symbolicum
Luci rationis,
Duc in anagogicum
Contemplationis,
Fantem carmen inclitum
Tis laudationis.

32. Exemplar et veritas
Omnis speciei,
Absoluta entitas
Cujuscunque rei,
Supplex te humilitas
Petit cordis mei,
Culpas ut praeteritas
Tu remittas ei.

33. Tibi laus et gloria,
Trinitas beata,
Laude multifaria
Quam laudant creata,
Mea decoloria
Munda vel peccata,
In me quae ut scoria
Exstant radicata.

34. Imnum istum concino
Mente non ingrata
Tibi summo Domino,
Quem colunt creata,
Hujus vitae termino
Vitave peracta
Ducas me cum gaudio
Ad regna beata.

35. Miranda infinitas,
Vere tu es Deus,
Quam nec Christianitas
Capit nec Judaeus,
Tibi se pusillitas
Spiritusque meus,
Prosternit malitias
Confitens ut reus.

36. Mian te substantiam
Tribus in personis
Fateor per gratiam
Revelationis,
Fanti hujus hostiam
Jubilationis,
Da post mortem gloriam
Tuae visionis.

37. O Deus mirabilis,
Finis sine fine,
Collaudandus titulis
Plebis Seraphinae,
Sacris adminiculis
Virginum reginae
Imbue me regulis
Coelicae doctrinae.

38. Rerum exsistentium
Causa effectiva,
Quam per hoc servitium
Vox collaudat viva,
Sana per remedium
Mea defectiva
Praeservans in posterum
Me a recidiva.

39. Tu virtus omnipotens
Summae trinitatis,
Res prudenter dirigens
Universitatis,
Me sis quaeso muniens
Manu pietatis,
Quem conturbat saeviens
Vis adversitatis.

40. Antiquus nam fortiter
Hostis me impugnat,
Ut me infeliciter
Ad peccatum trahat,
Anima debiliter
Ejus fraudi obstat,
Quam misericorditer
Conforta ne cadat.

41. Lux inaccessibilis,
Lux o sempiterna,
Summe diligibilis
Virtute interna,
Solve nos a vinculis
Umbraque veterna,
Ducendos ab angelis
In coelorum verna.

42. Ibidem jucunditas
Habitanti datur,
Per te, sancta trinitas,
Cum te contemplatur,
Et mea pusillitas
Illuc perducatur,
Sanctorum communitas
Ubi gloriatur.

43. Summum ibi gaudium,
O summa majestas,
Choro te laudantium
In aeternum praestas,
Ubi nec disturbium
Nec ulla tempestas,
Sed juge solatium
Omnisque honestas.

44. Maria cum angelis
Ibi jucundantur,
Vates cum apostolis
Quibus sociantur,
Paulus cum discipulis
Ipsis glomerantur
Ac te laudum titulis
Digne venerantur.

45. Istis sancti martyres
Summique doctores,
Monachi ac virgines
Nec non confessores,
Ceterique coelites
Mundi contemptores
Junguntur per ordines,
Tui laudatores.

46. Sim ego per gratiam
Et mei sodales
Per legis justitiam
Illis coaequales,
Et post hanc miseriam,
Qua sumus mortales,
Duc in horum gloriam
Ut contubernales.

47. El, qui quem inhabitas
Tuum per amorem,
Hunc et beatificas
Mundi post laborem,
Clementer respicias
Tuum laudatorem,
Abigens tristitias
Ejus et languorum.

48. Rector orbis inclite
Ejusque creator,
Cui prosterno subdite
Me sicut peccator,
Esto meae perditae
Vitae reparator,
Ut collaudem debite
Te, o mi amator.

49. Ens liberalissimum
Tua pietate,
Et abundantissimum
Omni bonitate,
Me servum nequissimum
Ne repellas a te,
Sed fac me vel ultimum
In beatitate.

50. Rex cuncta laetificans
Tua bonitate,
Et haec bene ordinans
Ex benignitate,
Esto me rectificans
Tua veritate,
Qui oberro cespitans
Mentis caecitate.

51. Eloy amabilis
Cunctis incessanter,
Nobis tamen famulis
Tuis et ovanter,
Nam nos adminiculis
Tuis abundanter
Pascis et a vinculis
Solvis principanter.

52. Nomen El mirabile,
Venerandum vere
Cunctis, sed amabile
Es mihi sincere,
En cor meum flebile
Clamatis Miserere,
Bonum infinibile
Da me possidere.

53. O inexhauribilis
Fons deliciarum,
Semper praesens angelis
Donis gratiarum,
Nobis tuis famulis
Fontem lacrimarum
Praesta, quo a maculis
Lavemur culparum.

54. Benedicta trinitas,
Nobis veneranda,
Sed tua infinitas
Non est indaganda,
Attamen te caritas
Possidet amanda,
Servatque humilitas
Cunctis amplexanda.

55. Imnum hunc thearchicum,
Tibi summo bono
Metrum hoc per rhythmicum
Quem devote cano,
Suscipe idoneum,
Fac de tuo dono,
Te ut in perpetuum
Laudem coeli throno.

56. Semper cum angelicis
Choris angelorum
Nec non et cum ceteris
Turmis electorum
Colam te organicis
Titulis hymnorum
His finitis saeculis
In regno coelorum.

57. Alpha et O Domine
Universitatis,
Exstantis creamine
Tuae potestatis,
Defunctis pro crimine
Poena praegravatis,
Digneris porrigere
Manum pietatis.

58. Mariae per meritum,
Genitricis Dei,
Cujus patrocinium
Petunt omnes rei,
Meae adjutorium
Des progeniei,
Et post vitae terminum
Praesta vitam ei.

59. Ens inattingibile
Hominis per sensum,
Neque expressibile,
Quia es immensum,
Tibi acceptabile
Meum sit incensum,
Et propitiabile
Mihi sit expensum.

60. Numen o deificum,
Pater, nate, flamen,
Quod laudat angelicum
Jugiter examen,
Solare catholicum
Gregem per juvamen,
Ab eodem hosticum
Virus pellens. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005. fol. 41 b A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016. fol. 163 a B. — „Incipit hymnus amatorius de Sta. Trinitate, continens in serie capitalium hymnum angelicum Chalcedonicum scilicet: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus et immortalis, Miserere nobis. Amen.“ 23, 3 Qua enalitas AB. actualitas (τὸ actu esse) scholastischer Kunstausdruck.

2. De s. Trinitate Abedarius I.

1. Alme rerum conditor,
In personis trine,
Quem unius fateor
Virtutis divinae,
Te laudare molior
Stilo columbinae
Vocis, salva deprecor
Me in meo fine.

2. Benedicam, Domine,
Tuam majestatem
Coelesti cum agmine
Per aeternitatem,
Si tuo cum lumine
Meam caecitatem
Pellis et cum crimine
Omnem pravitatem.

3. Causa o pulcherrima
Omnium bonorum,
Quam laudat catholica
Plebs sono hymnorum,
Aufer cuncta lubrica
Desideriorum
Nec non et phantastica
Cum causis eorum.

4. Divina potentia
Sanctae trinitatis,
Quam laudat industria
Meae paupertatis,
Tua me clementia
Mundet a peccatis
Repleatque gratia
Omnis honestatis.

5. Ens, quod laudant superi
Summo cum conatu,
Angeli et ceteri
De coeli comitatu,
Ad te clamant miseri
Maximo ploratu,
A suo ut liberi
Fiant incolatu.

6. Factor orbis inclite,
Trine in personis,
Qui laudandus debite
Es hymnorum sonis,
Audi preces subditae
Hujus concionis,
Dans juvamen solitae
Consolationis.

7. Grates nunc referimus
Sanctae trinitati,
Qua sumus et vivimus
Fide congregati,
Tibi nos prosternimus
Summae bonitati,
Ut nos mundes ocius
A sorde peccati.

8. Hujus nempe pondere
Ita nunc gravamur,
Tuam lucem cernere
Ut impediamur,
Unde tincti cinere
Supplices precamur,
Ut ab omni scelere
Citius solvamur.

9. Incomprehensibilis
Contemplatione
Et interminabilis
Es duratione
Ac inexplicabilis
Quocunque sermone,
Sed omni laudabilis
Es devotione.

10. Kyrie laudabilis
Cunctae creaturae,
Sed superamabilis
Vere menti purae,
Nos finitis saeculis
Hujus vitae durae
Infer tabernaculis
Gloriae futurae.

11. Lux inconfuscabilis
In personis trina,
Nobis venerabilis
Mente cum supina,
Serva nos ab aemulis
Mentisque ruina
Cunctisque piaculis
Gratia divina.

12. Majestas deifica
Summe singularis,
Jugiter angelica
Plebe quae laudaris
A fraude Sathanica
Tuos tuearis,
A quibus hac rhythmica
Laude veneraris.

13. Nomen admirabile
Tuum universis,
Cunctis praedicabile
Gentibus perversis,
Nobis praeamabile
Ad te nunc conversis,
A te formidabile
Merito aversis.

14. O forma formificans,
Forma principalis,
Cunctas res essentians
Ut harum causalis,
Sis nos tibi glutinans
Legis tuae palis
Et in fine congregans
Gratiae sub alis.

15. Pulchrum o deificum
Et essentiale
Et vere mirificum
Omnium causale,
Meum tibi placitum
Fac rationale,
Quod nimis pestiferum
Premit sensuale.

16. Quid rogo est altius
Deo infinito?
Quid inscrutabilius
Etiam perito?
Tamen nihil dulcius
Mihi te quaesito,
Adesse clementius
Mihi velis cito.

17. Regnum tuum omnium
Regnum saeculorum,
Coelorum, terrestrium
Et inferiorum
Hic stipendiarium
Tuum fac decorum,
Quem reddunt indecorum
Sordes vitiorum.

18. Spes in te sperantium,
Trinitas o Deus,
Remus naufragantium,
Ad quem clamat reus,
Spiritus flagitium
Confitetur meus,
Nimis quem per vitium
Gravat Jebusaeus.

19. Trinitas benefica
In largitione,
Cuncta quam hierarchica
Laudant concione,
Hac petentes psalmica
Te oratione
Praeserves ab hostica
Impugnatione.

20. Vere lux es nobilis
Super omnem lucem,
Quem nostrum cum angelis
Profitemur ducem,
A nobis cum scandalis
Hostem pelle trucem,
Qui ligatus vinculis
Est per sanctam crucem.

21. Xristianae citius
Digneris adesse
Plebi, Deus, pluribus
Malis jam oppressae;
Dum naturae legibus
Mori est necesse,
Electorum coetibus
Nos fac interesse.

22. Ymnizans te veneror
Unum atque trinum,
Infinitum fateor,
Quem et ens divinum,
Machinamen deprecor
Aufer Sathaninum,
Sed et nunc, quo deprimor,
Impetum vulpinum.

23. Zelotes amabilis,
Pater, Logos, Flamen,
Quem laudat cum angelis
Nostrum congregamen,
Tutet a periculis
Nos tuum solamen
Et finitis saeculis
Ad te ducat. Amen.

Orat ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005 fol. 46 a sqq. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20016 fol. 168 a sqq. B.

3. De s. Trinitate Abedarius II.

1. Alpha seu initium
Machinae mundanae
Cui canunt praeconium
Plebes Christianae,
Horum in consortium
Me, precor, appone,
Tuum hoc obsequium
Concinam ut sane.

2. Beles mea igitur
Tibi summo bono
Devote prosternitur
Laudans vultu prono
Et ita prosequitur
Harmoniae sono,
Frequenter reficitur
Quia tuo dono.

3. Cuncta mecum concinant
Summae trinitati
Laudes et qui habitant
Coelo jam beati
Nec non se subjiciant
Suae bonitati,
Plurima quos aggravant
Onera peccati.

4. Deus, qui harmonice
A cunctis laudaris
Et summum catholice
Bonum nominaris,
Te ut laudem melice,
Mihi largiaris,
Coleris qui coelice
Laudibus praeclaris.

5. Eja modo singulae
Vires cordis mei,
Nomen ineffabile
Sempiterni Dei
Collaudate sedule
Supplicantes ei,
Det vobis benevole
Locum requiei.

6. Fictor admirabilis
Omnis creaturae,
Homini cum angelis
Colendus de jure,
Vere praeamabilis
Omni menti purae,
Da cum coeli incolis
Gaudeam secure.

7. Genimen humiliter
Meum recomendo
Tibi, genialiter,
Quo carne descendo,
Cujus singulariter
Salutem intendo,
Et pro me suppliciter
Manus nunc extendo.

8. Honorificentiam
Carminis decori
Concino per latriam
Tibi creatori,
Largire hanc gratiam
Tuo laudatori,
Ut ob amicitiam
Velim pro te mori.

9. In hoc mori caritas
Summa comprobatur,
Increata veritas
Uti protestatur,
In eo humanitas
Mire sublimatur,
Et omnis iniquitas
Ejus depuratur.

10. Katagrapho carmine,
Trinitas beata,
Baptismali flumine
Plebe cum renata
Mentis cum acumine
Ista praedicata,
Caute ex origine
Legis exarata.

11. Lex pandit realiter
Te rerum factorum,
Quem et laudat jugiter
Et gubernatorem,
Precor te humiliter
Meum redemptorem,
Facias me pleniter
Tuum amatorem.

12. Magnus juste diceris
Sed abs quantitate,
Bonusque describeris
Sine qualitate,
Unde recte coleris
Summa pietate
Et a me prae ceteris
Vera caritate.

13. Noys [νοῦς] meus igitur
Tuae majestati
Merito prosternitur
Confitens peccati
Maculam, addicitur
Qua captivitati
Hostiumque traditur
Juste potestati.

14. O foeda deformitas
Peccati mortalis,
Quo summa divinitas
Spernitur a malis,
Demitur beatitas
Vitae aeternalis,
Incurritur calamitas
Poenae gehennalis.

15. Patri summo gloria,
Nato pneumatique,
Sua cum potentia
Qui regnat ubique,
Protegat nos gratia
Tua utrobique,
Quos gravat malitia
Pravorum inique.

16. Quippe Satan fraudibus
Suis nos latenter
Turbat, satellitibus
Sed vexat patenter,
Petimus attentius
Atque reverenter,
Subveni celerius
Nobis ac potenter.

17. Rerum alme conditor
Et rector earum,
Quem laudare molior
Carmine neumarum,
Sed heu miser inquinor
Faecibus culparum,
Unde nunc impedior
A bonis non parum.

18. Sibos admirabilis
Cunctae creaturae,
Et vere amabilis
Omni menti purae,
Me mihique vinculis
Conjunctos naturae
Mundes a piaculis
Omnis imposturae.

19. Thau signatis mentibus
Servorum tuorum
Laudantum concentibus
Horum te hymnorum
Subveni celerius
Meritis sanctorum
Pressis simultatibus
Adversariorum.

20. Usia mirabilis
Sanctae trinitatis,
Summe venerabilis
Omnibus creatis,
Te et ego vinculis
Tractus caritatis
Veneror his titulis
Sive praedicatis.

21. Xriste patri similis
Virtus et imago,
A quo ineffabilis
Tibi est propago,
Tui sancti nominis
Virtutem indago
Quem vi sancti flaminis
Genuit virago.

22. Yschyros, mirabilis,
Cujus fortitudo
Exstat invincibilis
Sive magnitudo,
Horum laudum titulis
Me qui nunc insudo,
Conjungat coelicolis
Tua mansuetudo.

23. Zelum mihi tribue,
Pater, nate, flamen,
Colam quo proficue
Te per hoc laudamen,
Salva me continue
Tuum per juvamen,
Laudem ut perpetue
Te cum sanctis. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20005 fol. 47 a sq. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016 fol. 169 b sq. B.

„Carminis auctorem
hujus Christe nec non cantorem
Post mundi laborem
coelicum quaeso duc in decorem.“ f. 171 a. B.

10, 5 u. ff. fehlen A. — 11, 3 laudant B. — 13 Noys mea B. — 18, 1 Sibos, am Rande aeolico sermone B, wohl = σέβος, was aber gen. neutr. ist und anderen Vokal hat.

4. De s. Trinitate Abedarius III.

1. Alpha et o nominate,
Deus rerum conditor,
Quem per hymnum ordinate
Venerari molior,
Adsis mihi miserate,
Te devote deprecor.

2. Benedicens te sincero
Corde, sancta trinitas,
Mea tibi Deo vero
Se substernit pravitas,
Veneratur quem cum clero
Tota Christianitas.

3. Cujus cernens paupertatem
Pietatis oculo
Auferas calamitatem
Cum omni periculo
Ducens hanc per aequitatem
Sine offendiculo.

4. Deum trinum in personis,
Unum in substantia,
Doctus legibus divinis
Et superna gratia,
Veneror, quamvis sim cinis,
Mentis cum constantia.

5. Elevare nunc iguote
Mea mens ad Dominum,
Choro jungens te devote
Supernorum civium
Intuendo vel devote
Cordis per suspirium.

6. Forti nunc contritioni
Linque sensibilia
Nec non operatione
Intelligibilia,
Mystica in visione
Scande ad coelestia.

7. Gnare linquens ac sincere
Omnem rem creabilem,
Tibi sinens adhaerere
Nec intelligibilem,
In divinam, dico vere,
Mox intras caliginem.

8. Hac te rite exsistentem
In felici tenebra,
Deo te illuminante
Clare cernes cetera,
Quae habent ipso creante
Terra, pontus, aethera.

9. In hoc statu obmutesces
Intelligibiliter,
Omni quoque actu cares
Ibi sensibiliter,
Miro modo hilaresces
Et amicabiliter.

10. Karum tuum ibi videns,
Electum ex milibus,
Collaudabis ut arridens
Jubilis et plausibus,
Semper frui concupiscens
Ipsius amplexibus.

11. Luce sic illuminata
Divisque fulgoribus,
Ecce regi desponsata
Magnis cum honoribus
Absque cunctis delicata
Quiescis moeroribus.

12. Modo, soror jucundare,
Istis in deliciis,
Nemo potest adaequare
Quae mundanis gaudiis,
Nec quibusdam indagare
Saeculi scientiis.

13. Nempe ibi defecerunt
Scrutantes scrutinio,
Quamvis multa invenerunt
Suo exercitio,
Tandem tamen perierunt
Mortis exterminio.

14. O miranda virtus Dei,
Virtus indicibilis,
Quaeso, miserere mei
Servans a piaculis,
Extremae hora dei
Junge me coelicolis.

15. Pietati recommendo
Tuae meum genimen,
Tutes ipsum protegendo
Ut per tuum regimen
Nec non ipsis providendo
Sempiternum alimen.

16. Quantas miserationes
Mihi confers misero,
Gratiarum actiones
Pro quibus nunc refero,
Nec ad inquinationes
Me tradam de cetero.

17. Rorem ergo nunc infunde
Mihi, sancta trinitas,
Per quem mediter profunde
Semper tuas gratias
Quibus mihi tam abunde
Mentis das delicias.

18. Sursum agis saepe mentem
Meam ad coelestia,
Facis quoque quiescentem
In tui memoria,
Et, quae mundi sunt, spernentem
Ac quaecunque tristia.

19. Tuum ergo famulatum
Prosequor ex debito,
Quem, exoro, habe gratum
Pro Mariae merito,
Et post mundi incolatum
Ad coelos me ducito.

20. Ubi laudant jucundanter
Te cum sanctis omnibus,
Hymnis tuis qui ovanter
Insistunt et laudibus,
Quos in mundo principanter
Tuta nunc ab hostibus.

21. Xristum quoque qui sequuntur
Rerum per inopiam
Et ei subjiciuntur
Crucis per molestiam,
Gratiose perducuntur
In aeternam gloriam.

22. Ymnizantum angelorum
Turmae hic praecipuae
Trinitati ducunt chorum
Semper individuae,
Ipsum per hymnum decorum
Laudantes assidue.

23. Zeloten, verbum et flamen
Veneremur jugiter,
Beatorum quem examen
Laudat aeternaliter,
Quem laudemus et nos, amen,
In coelis perenniter.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20016. fol. 181 a sqq. — „Nota quod in isto hymno a litera E usque ad literam M inclusive ratio hortatur supremam vim animae ad extendendum se in divina per excessus anagogicos.[4] f. 172 b.

5. Rosarium Jesu Christi.

I.

1. Ave, missum coelitus
Verbum summi patris,
Conceptum divinitus
Alvo tuae matris,
Imbre sancti spiritus
Renova nos gratis,
Eradicans funditus
Causas pravitatis.

2. Ave, qui visceribus
Natus praecolendae
Virginis, fidelibus
Care amplectendae,
Ejus nobis precibus
Te ipsum ostende,
Pacem da petentibus,
Gratiam impende.

3. Ave, sapientia
In divinitate,
Summa cum potentia
Imperans cum patre,
Obsequi ex gratia
Tibi fac nos grate
Semper cum prudentia
Atque puritate.

4. Ave, cujus deitas,
Carne palliata,
Hominis miserias
Tollit et errata,
Unde tibi gratias
Reddens plebs renata
Psallit laudes debitas
Mente jucundata.

5. Ave, alimonia
Immortalitatis,
Corda replens gratia
Tuae caritatis,
Virtutum insignia
Praesta nobis gratis,
Auferens zizania,
Virtus Dei patris.

6. Ave, o vivifica
Virtus Dei Patris,
Qua facta est fabrica
Universitatis,
Tibi nos unifica
Prece tuae matris,
Gaudia dans coelica
Cum praedestinatis,

7. Ave, qui sub specie
Panis in altari
Sumeris quotidie
Modo singulari,
Domo conscientiae
Sic nos fac aptari,
Ut de te assidue
Possimus satiari.

8. Ave, infirmantium
Cordium medela,
Quae molestat plurimum
Noxae corruptela,
Devote laudantium
Te esto cautela,
Ne insidiantium
Fallantur sutela.

9. Ave, cui assidue
Populi credentes
Adstant tuas strenue
Laudes concinentes,
Duc in locum pascuae
Tibi servientes,
Ubi te perpetue
Sint inspicientes.

10. Ave, Jesu scrinium
Benedictionis,
Faciens judicium
Pressis a profanis,
Nostrum desiderium
Repleas in bonis
Pellens exterminium
Tribulationis.

II.

11. Ave, panis coelice,
Satians egenum,
Ac tuae deificae
Caritatis plenum,
Cordis nostri disjice
Affectum terrenum
Nostrorumque abjice
Appetitum renum.

12. Ave, aromaticum
Vas benignitatis,
Tu vas odoriferum
Vasque caritatis,
Statum fac pacificum
Contrarietatis,
Abigens terrificum
Hostem pietatis.

13. Ave, simplicissimum
Et universale
Lumen, patri luminum
Penitus aequale,
Praesta donum optimum
Sapientiale,
Quod pellat teterrimum
Chaos criminale.

14. Ave, immutabile
Spei fundamentum,
Quo consistit stabile
Legis testamentum,
Da indefectibile
Amoris augmentum
Nobis hujus sedulae
Laudis per concentum.

15. Ave, lux credentium
In coeli fulgens cella,
Quam dat ad solatium
Mundo maris stella,
Largire praesidium
Nobis in procella,
Acies nam hostium
Dira parat bella.

16. Ave, seminarium
Vitae sanctitatis,
Fructum ferens varium
Cordium in pratis,
Malum multifarium
Nostrae pravitatis
Aufer per donarium
Tuae pietatis.

17. Ave, Jesu millies,
Ave, mi dilecte
Quem sanctorum acies
Laudat circumspecte,
Ad coelorum limites
Ducas nos directe,
Quo nos tua facies
Satiet perfecte.

18. Ave, pastor provide
Ovium tuarum,
Quas abduxit callide
Princeps tenebrarum,
Nos coronis splendide
Orna gratiarum,
Abluendo nitide
A faece culparum.

19. Ave, fons scientiae,
Corda lustrans dura,
Quae erant inscitiae
Vitio casura,
Nostrae ignorantiae
Solve nos captura,
Tuae sapientiae
Reserans obscura.

20. Ave, qui es specie
Mire decoratus,
Atque donis gratiae
Placidus et gratus,
Moerores ecclesiae
Cerne miseratus,
Auctoris nequitiae
Quam turbant conatus.

III.

21. Ave, vivens hostia,
Donum singulare,
Morbos atque vitia
Potens propulsare,
Nostra sacrificia
Velis acceptare
Et sic nos in gratia
Tua restaurare.

22. Ave, petra, gratiae
Tenens fundamentum,
Forte dans ecclesiae
Sanctae firmamentum,
Tempore angustiae
Facito proventum,
Divinae potentiae
Pandens velamentum.

23. Ave, consolatio,
Jesu, afflictorum
Et illuminatio
Cordium caecorum,
Nostra sis protectio
In die malorum,
Qua fiet discussio
Actuum nostrorum.

24. Ave, Jesu nobilis,
Veniae pincerna,
Fulgens laudum titulis
Veluti lucerna,
Legis tuae regulis
Ita nos guberna,
Ut jungamur angelis
In domo superna

25. Ave, exsultatio
Cordis tribulati
Et ab omni vitio
Gratia purgati,
Esto consolatio
Ob poenam peccati
His, qui purgatorio
Sunt concatenati.

26. Ave, fragrans floscule
Coelicis in pratis,
Odore cor flebile
Replens suavitatis,
Sis inexpugnabile
Scutum tribulatis,
A malignis frivole
Multumque gravatis.

27. Ave, admirabile
Pretium salutis,
Quo intolerabile
Jugum servitutis
Tollitur, nunc flebile
Tempus senectutis
Nostrae fac flexibile
Ad iter virtutis.

28. Ave, fons progrediens
Davidis de domo,
Adae sordem abluens
Contractam in pomo,
Per sitim, quam moriens
Sanctae crucis ramo
Sensisti, sis protegens
Nos ab hostis hamo.

29. Ave, alimonia
Spiritus devoti,
Carnis castimonia
Tibi bene noti,
Vitae sanctimonia
Tui simus toti,
Mundi per inania
Qui sumus remoti.

30. Ave, coeli ostium,
Quo intrant credentes,
Fraudes malignantium
Fortiter vincentes,
Quorum ad consortium
Perducas gaudentes,
Laudis sacrificium
Hujus offerentes.

IV.

31. Ave, Jesu animae
Cibus singularis,
Qui pro nobis victimae
Loco immolaris,
Motus malos reprime,
Quibus irritaris,
Dans te digne sumere
Ara de altaris.

32. Ave, pax amantium,
Corda dans serena,
In mundo solatium
Coelique amoena,
Tuum per praesidium
Fortiter refrena
Mentes discordantium
Amoris catena.

33. Ave, vitis gratiae,
Temeto abundans,
Filios ecclesiae
Virtute inundans,
Freno tolerantiae
Tuos sis circumdans,
Auctor quos fallaciae
Tribulat impugnans.

34. Ave, qui describeris
Dei salutare,
Quo decrevit hominis
Morti obviare,
Cum in fine veneris
Orbem judicare,
Jube nos a dexteris
Tuis laetos stare.

35. Ave, o mitissime
Agne, sternens fortem
Lupum per sanctissimae
Carnis tuae mortem,
Prohibe, mi Domine,
Stygeam cohortem,
Ne trahat pro crimine
Nos ad suam sortem.

36. Ave, o redemptio,
Jesu, captivorum,
Et propitiatio
Plena delictorum,
Esto consolatio
Meorum carorum,
Degentum in stadio
Atque mortuorum.

37. Ave, decus nobile
Omnium pulchrorum,
Abigens culpabile
Virus vitiorum,
O inconfuscabile
Sidus serenorum,
Duc in infinibile
Nos regnum coelorum.

38. Ave, cujus nomine
Juste gloriamur,
Quemque laudum carmine
Digne veneramur,
Tuo sub umbramine
Jesu protegamur,
Hostium a turbine
Quando tribulamur.

39. Ave, te quaerentium
Via, lux, lucerna,
Sed invenientium
Salus sempiterna,
Nos expurga mentium
A labe veterna,
Praeparans sic transitum
Nobis ad aeterna.

40. Ave, summum gaudium
In omni eventu,
Tuis dans solatium
Tuo in adventu,
Matris per suffragium
Atque interventu
Nos a malignantium
Protege conventu.

V.

41. Ave, o viaticum
Populi egeni,
Chorum pascens coelicum
Ordinis noveni,
Alimen vivificum,
Nos sanare veni,
Omne mundans lubricum
Affectus terreni.

42. Ave, fons, quo flumina
Fluunt gratiarum,
Quae mundant cavamina
Conscientiarum,
Audi suspiramina.
Precor, animarum
Degentum ob crimina
In locis poenarum.

43. Ave, sol, quem genuit
Mundo maris stella,
Cum te carne induit
Ventris in arcella,
Adsis, quia tepuit
Virtus, surgunt bella,
Ubique increpuit
Malorum procella.

44. Ave, o frugifera
Olea coelestis,
Qua fugatur effera
Delictorum pestis,
Inimicis dextera
Obvia infestis,
Patri nos confoedera
Et succurre maestis.

45. Ave, causa omnium,
Bonitas et vita,
Tibique credentium
Salus infinita,
Nobis adversantium
Cohors sit contrita,
Et nos ad consortium
Justorum invita

46. Ave, cujus facies
Coetui sanctorum
Exstat mira saties
In regno coelorum,
Nostrorum sis requies,
Precor, defunctorum,
Quos adhuc sordities
Gravat peccatorum.

47. Ave, Jesu requies
Vera beatorum,
Quibus regnans praesides
In regno coelorum,
Preces audi supplices
Mente turbatorum,
Quos premit saevities
Adversariorum.

48. Ave, Jesu janua,
Per quam grex justorum
Coeli scandit ardua
Donis meritorum,
Te laudantes cernua
Voce hac hymnorum,
Perducas ad pascua
Praedestinatorum.

49. Ave, vera claritas,
Quae pallorem nescis,
Qua fugatur falsitas
Mentiumque pestis,
Tua praestet pietas
Consolamen maestis,
Quos gravat adversitas
Motibus molestis.

50. Ave, servientium
Tibi tutelamen,
Virtus, laus, solatium
Atque sublevamen,
In poenis degentium
Audi suspiramen,
Ipsis dans consortium
Cum electis. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 128 b.

6. Hymnus de Salvatore.

1. Inhaerere tibi, Christe,
Fac nos totis nisibus,
Et tu nobis nunc assiste
Gratiae muneribus,
Quibus perfidi sophistae
Ejusque complicibus
Resistamus fortiter.
Equitatis ratione
Nobis tuis famulis
Es absque cessatione
Corde diligibilis,
Quia tua passione
Solvisti a vinculis
Nos et liberaliter.

2. Sanguis tuus copiose
Fusus in patibulo
Stringit nos deliciose
Caritatis vinculo,
Tibi, Jesu speciose,
Deservire sedulo
Nunc et in perpetuum.
Unde cum jucunditate
Mentis et industria
Recolentes nobis a te
Data beneficia,
Collaudamus te cum patre,
O summa sapientia,
Hymnum per continuum.

3. Sanctitatis tuae nomen
Quod explanat titulus,
Supra crucis cancellamen
Quem conscripsit Pontius,
Inimicos atque fulmen
Pellat a credentibus
Cunctaque pericula.
Nomen Jesus, nomen suave,
Nomen admirabile,
Tibi repugnanti grave
Vel intolerabile,
Sed amantes dicunt: Ave,
Nomen venerabile,
Per aeterna saecula.

4. Amor tuus, Jesu bone,
Nate summi principis,
Quo nos tua passione
A peccatis eripis,
Hoc ab infestatione
Infernalis aucupis
Festinanter erue.
Zelatorem animarum
Nostrorum te colimus,
Moreque symphonistarum
Hymnos tibi promimus,
Quamvis hoc sit nil vel parum
Ad id quod debuimus
Te laudare strenue.

5. Ad amorem nos hortamur
Tuum ardentissime,
Donis quibus consolamur
A te benignissime,
Ac praecepto, quo ligamur,
Quo jubes justissime
Deum tuum diliges.
Recreamen hoc mandatum
Dat se observantibus
Et felicitatis statum
In regnis coelestibus,
Fulgebunt per Dei datum
Cum supernis civibus
Veluti meridies.

6. Excellenter diligamus
Deum atque fortiter,
Et ejus obediamus
Legibus hilariter,
Ut aeternae sic fiamus
Ipsius finaliter
Possessores gloriae.
Nazarenum te nunc florem,
Florem vere coelicum,
Qui largiris tuis rorem
Gratiae dulcificum,
Rogitamus, ut terrorem
Abigas tyrannicum
A filiis ecclesiae.

7. Uirtuosum tuum nomen
Exstans in miraculis
Hostile pellat gravamen
Cunctis cum periculis
Conferatque consolamen
Nobis tuis famulis
In mundi miseria.
Salvativum nomen quidem
Jesus est credentibus,
Verbis, factis qui sunt idem
Et affectionibus,
Veramque, quam tenent, fidem
Qui probant operibus
Cum perseverantia.

8. Redde nobis, Jesu bone,
Per tuam clementiam
Laesa ex transgressione
Protoplasti gratiam
Et sanatos passione
Tua nos ad gloriam
Duc coelestis patriae.
Es amicus cordialis,
Jesu, te sequentibus
Quos et amor specialis
Tibi stringit arctius
Protegisque hos a malis
Et a persequentibus
Fervore malitiae.

9. Xristianos a te dictos,
Jesu benignissime,
Ab hoste redde invictos
Ac a malis redime,
Et a nobis maledictos
Saracenos dirime
Tuam per potentiam.
Innovari per amorem
Tuum, Jesu, petimus,
Qui peccati per horrorem
Turpiter cecidimus,
Hostium ob hoc terrorem
Merito accipimus,
Sed fac nobis gratiam.

10. Uerte maledictionem
Illatam justissime
Nunc in benedictionem,
Jesu clementissime,
Et nostram rebellionem
Ita plene deprime,
Ne crescat ulterius.
Decoremur, Jesu bone,
Tua amicitia
Sic ut nulla passione
Ruamus in vitia,
Ut cum jubilatione
Nostra conscientia
Te laudet liberius.

11. Extende manum inunctis
Tuis charismatibus,
Vivis atque jam defunctis
In te quiescentibus,
Maxime naturae junctis
Nobis ligaminibus
Absolvens a crucio.
Opressorum pravitate
Satanae satellitum
Tua pro benignitate
Intuere gemitum,
Praestans pro quo clamant ad te
Consolamen solitum
Salvans ob exitio.

12. Rorem dona gratiarum
Jam multis conflictibus
Constitutis nunc non parum
Pro te laborantibus,
Gentium ut barbarorum
Resistant conatibus
Tuo fulti gladio.
Ut sic per te liberati
A nos persequentibus,
Serviamus tibi grati
Cum devotis mentibus,
Jubilantes majestati
Tuae cum concentibus
Cordisque tripudio.
Majestati sit divinae
Decus et imperium,
Quae per stellae det marinae
Devotum suffragium,
Ut peracto mundi fine
Sanctorum consortium
Sumat nos cum gaudio.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 189 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19636. fol. 276 a. B. — „Incipit hymnus de salvatore continens in serie capitalium titulum: Jesus Nazarenus Rex Judaeorum. A.

7. Ad Dominum Jesum Christum.

1. Ave, Jesu, figule
Prudens omnis rei,
Decus indicibile
Dans potenter ei,
Fac, o ineffabile
Verbum summi Dei,
Tibi habitabile
Antrum cordis mei.

2. Ave, flos amabilis,
Quem nunc indefesse
Laudo laudum flosculis
De scripturae messe
Carptis, qui oraculis
De radice Jesse
Dicebaris credulis
Oriundus esse.

3. Ave, sol justitiae,
Animarum vita,
Lux intelligentiae
Laude redimita,
Dono innocentiae
Nos clementer dita,
Tandemque ad gloriae
Statum nos invita.

4. Ave, admirabilis
Rex terrae coelique,
Cujus venerabilis
Laus volat ubique,
Judaeorum flebilis
Plebs olim inique
Te sprevit, amabilis
Cum sis utrobique.

5. Ave torcularia
Jesu qui calcasti,
Crucis in angaria
Quando laborasti,
Mundum sic a varia
Labe liberasti,
Multosque in gloria
Tecum sublimasti.

6. Ave, petra, scissio
Cujus vel foramen
Justis est protectio
Atque recreamen,
Mihi sis ericio,
Precor, defensamen,
Urat ne pro vitio
Stygis me sufflamen.

7. Ave, flos, quem generat
Hortus virginalis,
Quem nullus obnubilat
Tepor hiemalis,
Sed hunc ros inebriat
Semper divinalis,
Ut olim praedixerat
Sermo prophetalis.

8. Ave, cui hoc vario
Laude, flore pango,
Quem de viridario
Scripturarum frango,
En pro multifario
Scelere me plango,
Unde hoc in cantico
Laudis plectrum tango.

9. Ave, lux qui omnibus
Semper es jucunda,
Qui tibi sincerius
Corda parant munda.
Gratiae muneribus
Cor meum fecunda,
Irrigando crebrius
Lacrimarum unda.

10. Ave, dux euntium
Ad regna superna,
Cursus festinantium,
Via et lucerna,
Doctor ignorantium,
Illustres interna
Mea, quae per vitium
Tendunt ad inferna.

11. Ave, beatificans
Decus animarum,
Mortemque exterminans
Conscientiarum,
Esto nos gratificans
Donis gratiarum,
Quos foedat tabificans
Pravitas culparum.

12. Ave, cui carminum
Offero libamen,
Te cum patre luminum
Laudans atque flamen,
Dele, quaeso, criminum
Meorum atramen,
Ut post vitae terminum
Tibi jungar. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 222 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 20001 B.

8. Ad eundem.

1. Amor meus, Jesu pie,
Fili Dei et Mariae,
Meae ductor esto viae,
Qua incedam hac in die
Tua providentia.
Ecce furor leoninus
Saevit, dolus sed vulpinus
Latet atque draconinus,
Unde cadam nunc supinus,
Ni adsis cum gratia.

2. Ergo, Jesu, lux divina,
Moesti cordis medicina,
Donum mihi nunc propina,
Quod me servet a ruina,
Donum sapientiae.
Tuam per benignitatem
Praesta mihi caritatem,
Fidem, spem et mititatem,
Vincam qua malignitatem
Auctoris malitiae.

3. O tu summa pulchritudo,
Omnis veri certitudo,
Esto mea fortitudo,
Ne pecati gravitudo
Mentem meam deprimat.
Mater tua, maris stella,
Pietatis rorans mella,
Me conservet in procella,
Hostis quoque dira bella
Sua prece reprimat.

4. Alma virgo mater Dei,
Clemens reparatrix rei,
Esto defensatrix mei,
Ne me vincat Jebusaei
Hostisve fallacia.
Fac me fortem, blandum, rectum
Et in cunctis circumspectum,
Meum, quaeso, imperfectum
Tollens duc me per directum
Ad coeli palatia.

Orat. ms. Tegurinum anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 381 a.

9. Oratio pro se ipso de corpore Christi.

1. Ave germen prodiens
Ab agro virginali,
Specie te contegens
Sub sacramentali,
Cor meum deficiens
Culpa prae mortali,
Quaeso, sis reficiens
Dono spiritali.

2. Ave, mihi carior
Cunctis o sophia,
Cui devote famulor
Hac hymnologia,
Succurre, te deprecor,
Cum matre Maria
Mihi, qui depopulor
Mentis discrasia.

3. Ave, alimonia
Pascens uberose
Tuos tua gratia,
Qui te amorose
Sumunt et inania
Spernunt virtuose,
Meque de te satia,
Quaeso, fructuose.

4. Ave vitis gratiae,
Vitis generosa,
Fundens indulgentiae
Vina copiosa,
Riga conscientiae
Meae aridosa,
Donum des laetitiae
Pellens luctuosa.

5. Ave, indeficiens
Copia credentum,
Altaris te tribuens
His per sacramentum,
Cor meum esuriens
Te vinum, frumentum,
Precor, sis reficiens,
Tibi fac intentum.

6. Ave, mi amabilis
Atque reverende,
Semper mihi sedulis
Votis requirende,
Prece venerabilis
Matris apprehende
Arma et periculis
Cunctis me defende.

7. Ave, Jesu, epulum
Mentis amorosae,
Quam nunc et in saeculum
Reples copiose,
Sumere me servulum
Fac te operose,
Ne me velut nihilum
Spernas odiose.

8. Ave, suavissimum
Animae nutrimen,
Dans delicatissimum
Gratiae linimen,
Contra hostem pessimum
Mihi sis munimen,
Cum cis vitae terminum
Carnis scandam limen.

9. Ave, panis coelice,
Qui esuriei
Succurris munifice
Famulorum Dei,
Peto, rex magnifice,
Miserere mei,
Auferendo hosticae
Fraudes rabiei.

10. Ave, o dulcissimum
Nomen Jesu, ave,
Mihi jucundissimum
Mihique suave,
Servum strenuissimum
Tuum forc, fave
Mihi, et ad ultimum
Libera me a vae.

11. Ave, alimonia
Populi credentis,
Laudis per praeconia
Te benedicentis,
Refice inania
Meae, quaeso, mentis,
Hostium immania
Bella patientis.

12. Ave unguentariae
Praestans medicamen,
Perturbata varie
Quo mens relevamen
Recipit, pro gratiae
Tuae consolamen,
Munda me a carie
Vitiorum. Amen.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 231 b.

10. Ad sanctam crucem.

1. Ave, crux amabilis,
Quam Jesus Messias
Suis tulit scapulis
Passionis vias
Currens, a piaculis
Munda mentes pias,
Fantes laudum titulis
Tibi melodias.

2. Ave, praedicabile
Crucis Christi signum,
Omnibus amabile,
Omni laude dignum,
O inaestimabile
Paradisi lignum,
Aufer omne flebile
Hostemque malignum.

3. Ave, crux signaculum
Timorosae mentis,
Animae piaculum
Sese punientis,
Hostis aufer jaculum
In nos insurgentis,
Praestans habitaculum
Vitae permanentis.

4. Ave, crux quae inferis
Stragem procurasti,
Cum auctorem aetheris
In te bajulasti,
Tu piatrix sceleris
Adae protoplasti,
Trahens hunc a tenebris
In coelum locasti.

5. Ave, crux credentium
Tutum defensamen
Nec non poenitentium
Verum recreamen,
Mentibus lugentium
Praesta consolamen.
In terra viventium
Ducens post examen.

6. Ave, crux quae gaudium
Satanae solvisti,
Quando nostrum pretium,
Corpus Jesu Christi,
Tortum per martyrium
In te protulisti,
Et sic nobis praemium
Coeli praestitisti.

7. Ave, crux quae impetus
Frangis sataninos,
Quando Christus gemitus
In te dat agninos,
Nostrae carnis strepitus
Aufer asininos,
Largiendo habitus
Nobis turturinos.

8. Ave, admirabilis
Crux et lignum vitae,
Satanae terribilis,
Nobis vero mite,
Loca nos in dexteris
Cum dicetur: Ite
Reprobis sed credulis:
Mecum nunc venite.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 221 a.

11. Oratio poenitentiae ad Christum et pro bono fine.

1. O vitis coelica,
cujus mirifici
Amoris potio
evincit Cyprici
Vini dulcedinem
et mellis Attici,
Qua me ex intimis
exoro refici.

2. Ista conscribere
oda exordior
Honorem nominis
tui, quo glorior,
Nam Christianus sum
et ita nominor,
Quamvis fidelibus
cunctis inferior.

3. Te patris fateor
aeterni filium,
Qui te sequentibus
confers remedium,
Sine cunctamine
praestes auxilium
Linquenti protinus
mundi exsilium.

4. Verbum in virgine
carnem suscipiens,
Qua mundi scelera
solvisti moriens,
Mihi, te deprecor,
esto compatiens,
Quia persequitur
me hostis saeviens.

5. Tibi confiteor,
o rex justitiae,
Commissa scelera
meae stultitiae,
Quae ab initio
gessi infantiae
Ac post per tempora
adolescentiae.

6. Nempe superbia
lapsus initium,
Torpor, ingluvies,
carnisque vitium,
Ira, cupiditas,
livor et odium
Legi me comprobant
tuae contrarium.

7. Olim, quae dederas
mandata populis,
Conscripta digito
tuo in tabulis,
Sed et ecclesiae
patrumque regulis,
Meis transgressus sum
magnis piaculis.

8. Incontinentia
meorum sensuum
Me reum statuit
multorum criminum,
Excessi siquidem
per culpas tactuum,
Olfactus visusque,
gustus et aurium.

9. Justorum praemium
atque possessio,
Qui et promissor es
atque promissio,
Haec nunc sufficiat
parva confessio,
Qua me totaliter
tibi subjicio.

10. Per te restituar
pristino gradui,
Quem in virtutibus
olim restinui,
A quo tunc cecidi,
cum cessi aestui
Concupiscentiae
et hostis astui.

11. Adsis, Emanuel,
quem semper veneror,
In cujus fide et
nomine glorior,
Quando in corpore
peccator morior,
Esto misericors
tunc mihi, deprecor.

12. Quae pro viatico
sunt necessaria,
Des tua, supplico,
misericordia,
Tunc cum defecerit
mentis industria,
Per quam proficere,
possem in gratia.

13. Tuo adventui
me, quaeso, praepara,
Da mihi gratiam
relaxans scelera,
Sic tuis meritis
patri confoedera,
Tandem post obitum
feras ad aethera.

14. Tibi profiteror,
decus mirificum,
Quo tibi concinam
Laudes et canticum,
Si sit possibile,
quasi angelicum,
Cum ductus fuero
in regnum coelicum.

15. Ecce destituor
corporis viribus,
Dandus quantocius
in escam vermibus,
Solare animam,
precor, attentius,
Jungens per gratiam
coelorum civibus.

16. Tuis auxiliis
atque favoribus
Clementer protegas
me a terroribus
Taetrorum daemonum
Stygisque foribus,
Qua degunt miseri
multis doloribus.

17. Fuga peccaminum
meorum scoriam
Tuae dulcissimae
matris ob gloriam,
Cujus ex intimis
exoro gratiam,
Tecum ut merear
ejus praesentiam.

18. O sapientia
firmaque veritas,
Per quam depellitur
mundana falsitas,
Repelle, deprecor,
fraudes, versutias,
Quibus subvertere
me gliscit Satanas.

19. Vere es Dominus,
quem jure veneror,
Cujus me fidei
professum fateor,
Unde et Satanam
infestum patior,
Quem ut abjicias,
devote deprecor.

20. Lumen laetificans
corda moerentia
Ac turpi scelerum
labe sordentia,
Measque tenebras
precor irradia,
Uti videre sim
dignus coelestia.

21. In tuo radio
fideles ambulent,
Sub pacis titulo
principes imperent,
Beati angeli
semper hos adjuvent
Et dissidentium
mentes concilient.

22. Periclitantibus
mundi naufragio
Coelestis gratiae
adsis remigio,
Ecclesiastica
namque religio
In multis titubat
atque dilectio.

23. Rex, tibi salus sit,
honor, victoria,
Laus, jubilatio,
summa potentia,
Qui regnas perpetim
dulci concordia,
Cum sancto spiritu
in patris gloria.

Orat. ms. S. Petri Salisburgens. b. VII. 10. saec. 15 fol. 28 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense anni 1470. Clm. Monacens. 20021 B. — „Oratio poenitentiae" etc. A. — 20, 3 fehlt A.

12. Ad angelum custodem.

1. Salve, miles Dei fortissime
Atque custos mi fidelissime,
Tuae laudi instantem intime
Consolare nunc benignissime.

2. Salve, consors sanctorum omnium,
Supernorum tenens fastigium,
Mihi, quaeso, praebe subsidium
Contra hostem bellanti impium.

3. Salve, consolatur mi inclite,
Dulci cordis quem laudo neumate,
Scripturarum me riga dogmate,
Supernorumque necte semitae.

4. Salve, splendens lux per caliginem,
Dei cernens vultum amabilem,
Servum tuum conforta fragilem
Inimicum in invisibilem.

5. Salve, divinitatis assecla,
Felix gaudens nunc et in saecula,
Peccatorum me premunt vincula,
Prece tua quae frange saedula.

6. Salve, vultu rutilans splendido,
Prato coeli jucundans rorido,
Tuo semper brachio valido
Me defende ab hoste rabido.

7. Salve, qui sincero tripudio
Laudas Deum coeli palatio,
Alto cordis peto suspirio,
Tuo mihi adsis suffragio.

8. Salve, verna rectoris omnium
Atque cordis mei solatium,
Pium tibi sit de me studium
Ad pellendum omne contrarium.

9. Salve, custos mei angelice,
Me gubernans semper magnifice,
A me cuncta vitia abjice
Et amore Dei me refice.

10. Salve, gaudens cum rege supero,
Servo tuo succurre misero,
Ne offendam unquam de cetero,
Donec regnum coeli possedero.

11. Salve, splendor fulgens in superis,
Deum laudans cum sanctis ceteris,
Sepulturam post mei funeris
Esto mihi ductor itineris.

12. Salve, amoenitatis coelicae
Flos, te quaeso, tunc me non despice,
Sed commenda me coram judice,
Uti mecum agat mitifice.

13. Salve, Sion supernae lilium,
Coeli ornans hortulum regium,
Tuum mihi praebe auxilium
Saeculorum in fine omnium.

14. Salve, sidus coeleste rutilum,
Cordis mei depelle nubilum,
Omne tollens a me periculum,
Ut te laudem nunc et in saeculum.

Orat. ms. Lunaelacense anni 1460 Cod. Palat. Vindob. 4089 A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 320 b. B. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 145 a. C. — Orat. ms. Tegrinsense anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 310 b. D.

13. Ad BV. Mariam.

1. Ave virgo, coeli nobilitas,
Singularis cujus est dignitas,
Matris verae vera virginitas.
Et virginis vera fecunditas,
Sine viro viri nativitas,
Incarnata vera divinitas,
Deitati nubens humanitas,
Ab aeterno provisa veritas.

2. Ave, cujus tam sancta puritas
Et tam pura fuit integritas,
Tam profunda fuit humilitas,
Habitaret ut in te deitas;
In te totum hoc egit trinitas,
Ut sentiret Adae posteritas,
Quod redemptor, salus et sanitas
Mittebatur ad oves perditas.

3. Ave stella, cujus serenitas
Prophetias solvit absconditas,
Per quam vetus cessit infirmitas,
Videns videt antiqua caecitas,
Temperatur legis austeritas,
Tempus habent spes, fides, caritas,
Per quas Dei dono gratuitas,
Lucet justis aeterna claritas.

4. Ave, per quam venit haec novitas,
Regum regis thronus et civitas,
Sua nobis praebet benignitas,
Sic delere sordes praeteritas,
Ne nos urat irae calamitas,
Cum venerit justa severitas,
Voluptates puniens aequitas,
Quas sequitur nostra stoliditas.

5. Sed sic tua nos juvet castitas,
Patri preces fundens emeritas,
Sua nobis ut parcat bonitas,
Timentibus ob res illicitas,
Ut in regno, quod est aeternitas,
Ubi vera ridet hilaritas,
Salus, quies, pax et prosperitas,
Laudes Christo canamus debitas.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 167 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 71 b. B. — Orat ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19363 C. — 1, 5 u. 6 fehlen C.

14. Super Ave Maria.

1. A v e, mater altissimi,
Tu civitas refugii
Ad te confugientibus,
Quam angelus consilii
Arte struxit mirabili
Virtutum ex lapidibus.

2. M a r i a jaspis gratiae,
Curans febres malitiae,
Parienti subveniens,
Ut gignat prolem gratiae,
Phantasias nequitiae
Procul a nobis removens.

3. G r a t i a tu es nobilis,
Caput, linguam cum oculis
Sicut saphirus recreans,
Dum de te mens fit hilaris
Et ratio affabilis
Obtutum sursum elevans.

4. P l e n a donis coelestibus,
Ad te ut chaledonius
Trahis inferni paleas,
Tu vincis in fidelibus
Causa tui pugnantibus,
Ut nos victores habeas.

5. D o m i n u s tuam faciem
Ut in smaragdum nobilem
In te respexit clarius,
Qui lapis reddit aerem
Suo colore viridem,
Sed tu multo amplius.

6. T e c u m sardonyx varius,
Niger, albus et rubeus,
Tuas virtutes praedicat.
Nigredo pauper spiritus,
Candorque castus animus,
Sed tuus amor rutilat.

7. B e n e d i c t a a Domino,
Assimilata sardio,
Qui totus est sanguineus,
Sic interna compassio,
Qua passa es cum filio,
Laudatur cum martyribus.

8. Tu aureus chrysolitus,
Quia scintillas coelitus
Ex te emittis homini,
Per te fugatur ocius
Timor nocturnus noxius
Ruptis vinclis diaboli.

9. In beryllo sex anguli
Sunt cum pallore viridi
Reficientes oculos,
Sic sex verba consilii,
Quae ore profers humili,
Pascunt et sanant populos.

10. Mulieribus flentibus
Tu es facta topazius,
Undas flentes mitigans,
Qui cunctis cum lapidibus
In colore simillimus,
Sic Christus in te habitans.

11. Et chrysopassus viridis,
Guttis respersus aureis,
Tua felix est anima,
Utens visu cum angelis
Fulgensque actu hominis
In praesenti ecclesia.

12. Benedictus sit Dominus,
Qui posuit in manibus
Tuis jacinthum nobilem,
Qui clarus fit et nubibus
Sicut color aëreus,
Sic te formas ad hominem.

13. Fructus tuus rosaceus
Cum viola purpureus
Est amethysto similis,
Qui lapis est contrarius
Cunctis ebrietatibus,
Sic virtus hujus virginis.

14. Ventris thronus eburneus,
Ornatus his lapidibus
Fit Salomonis sessio,
Qui est verus pacificus
Nec non Deus magnificus,
Ac profugi regressio.

15. Tui indigni servuli
Auctrix, suscipe, meriti
Pauperrimum compendium,
Quod tibi offert virgini,
Ut fiat tui filii
Ornatum habitaculum.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm Monacens. 20001 fol. 89 b sqq. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 170 a. B.

15. Alia oratio de BV. Maria.

1. Salve, virgo, virginum gloria,
Salve, virgo, virtutum copia,
Multiformi fecunda gratia,
Virgo pura.
Salve, Dei mater et filia,
Salve, nata de stirpe regia,
Et in partu doloris nescia
Contra jura.

2. Salve, virgo, pudoris lilium,
Supra choros residens omnium
Angelorum et vera mentium
Illustratrix.
Salve, summi patris triclinium,
Coeli porta sidusque praevium
Maris et oppressorum omnium
Sublevatrix.

3. Salve, quae Gabrielis nuntio
Et a viri pura contagio
Peperisti nobis cum gaudio
Salvatorem,
Qui benigne nobis condoluit,
Dum servilem sic formam induit,
Quod in mortem lapsos eripuit
Per errorem.

4. Tu regina diceris virginum,
Rosa candens et lumen luminum,
Mitis atque levamen hominum
Singulare.
Tu purgatrix es nostri criminis,
Tu divini dilecta numinis
Et quae nunquam peccantem desinis
Desperare.

5. Tibi coeli serviunt sidera,
Orbis, pontus tu sanas vulnera,
Tu depressa das vitae munera
Servitute.
Tu sol verus eclypsin nesciens,
Vis pudoris sic indeficiens
In te fuit, quod Deum pariens
Es virtute.

6. Tu es, quam Isaias prodidit,
Jesse virga, quae florem edidit,
Nec per florem virorem perdidit
Naturalem.
Nam dum paris salutem gentium
Non amittis pudoris lilium,
Ergo digne virgae mysterium
Decet talem.

7. Gedeonis tu vellus scriberis,
Salomonis tu thronus, carceris
Reseratrix es atque pauperis
Sustentatrix.
Tu es arbor vitae fructifera,
Tu es felix virgo puerpera,
Et donorum tot quot sunt sidera
Distillatrix.

8. Nam es illud sidus eximium,
Quae divinum emittis radium,
Cujus mater ad participium
Nos invita.
Tu es radix misericordiae,
Fons hortorum et vena veniae,
Ros dulcoris atque munditiae
Margarita.

9. Tu quietas petentis animam,
Rosa fragrans, mel suavissimum,
Nec suspendis, nisi vilissimum
Postuletur.
Tu cunctorum salus post obitum,
Fidelium ductrix et exitum,
Scala coeli, virtutis meritum
Tibi detur.

10. In te, mater, omnes confidimus,
Per te rursus salvari credimus,
Ergo preces has, quas porrigimus,
Sume pia.
Ducque nos ad coeli palatium,
In quo moeror non est nec serium,
Immo quies et juge gaudium,
Brevi via.

11. Jesu, proles intactae virginis,
Rex aeterne, rex magni nominis,
Solve servos a nexu criminis
Et solutos
A vorantis praedonis morsibus,
Qui diversis eos insultibus
Fatigavit, ut cremet ignibus,
Redde tutos.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 63 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 162 b. B. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20123 fol. 230 b. C. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 29636 D. — 5, 1 sternuntur sidera D. — 7, 5 u. 6 verstellt D. — 9, 6 Fidelium ductrix mortis exitium ABD; tutrix D. — 11, 5 A voracis D. — „Alia oratio de BV. Maria et constat metro Pindarico in primis tribus versibus, quartum est Trochaicum.“ B.

16. Post carmina BV. oratio.

1. Majestas maxima,
o sancta trinitas,
Inaestimabilis
cujus est deitas,
Excedit siquidem
tua infinitas
Omnia, continet
quae universitas.

2. Auscultes approbans
servorum cantica,
Felix extollitur
quibus theothoca,
Nam privilegia
ejus mirifica
Mente cecinimus
et voce melica.

3. Rogamus attamen,
tuam clementiam,
Ut, quae omisimus
propter ignaviam
Corporis, animi
vel per inscitiam,
Tuam tu suppleas
per patientiam.

4. Ignorans etenim
per hanc instruitur
Et omnis veritas
perfecte cernitur,
Quodsi discesserit,
mens cito labitur
In ignorantiam
sive decipitur.

5. Album sic aestimat
culpae fuliginem,
Et quod suave est,
amaritudinem,
Pacis in tempore
belli formidinem,
Ad id, quod sanum est,
mortis imaginem.

6. Vera nos doceat
sophia mystica,
Ab bonum excitet,
propellat hostica,
Cuncta promoveat
ecclesiastica,
Ab illis dimovens
quae sunt sophistica.

7. Iesu, tu scriberis
haec sapientia,
Qua tuus genitor
creavit entia,
Purgemur, petimus,
a negligentia
Contracta carmina
per praecedentia.

8. Rore spiraminis
tui suavifica,
Mentes, quae recitant
praedicta cantica,
Ab ipsis penitus
pellas phantastica,
Mercedem tribuas
in aula coelica.

9. Gratanter suscipe,
mater eximia,
Laudes, quas cecini,
mentis industria,
Quibus te jugiter
laudet ecclesia,
Imo et angeli
sancti in patria.

10. Omnipotentiae
patris sit gloria,
Et sapientiae
ejus victoria,
Horum spiritui
sit reverentia,
Beatae virgini
perpes laetitia.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 165 b. — „Post carmina beatae virginis oriatio. Et habet in serie cepitalium nomina »Maria virgo«."

17. Acrostichon super Ave Maria.

1. Ave, mater gratiae,
Mater pietatis,
Vas misericordiae,
Vas divinitatis,
Evae prolem respice,
Fons benignitatis,
Mundans nos a crimine
Nostrae pravitatis.

2. Ave, virgo virginum,
Nescia mixturae,
Rosa flagrans, rutilum
Sidus vitae purae,
Interpella filium
Tuae geniturae,
Arceat ut nubilum
Omnis imposturae.

3. Gemma pudicitiae,
Forma castitatis,
Regula justitiae,
Limes aequitatis,
Ave, individuae
Templum trinitatis,
Carens impetigine
Omnis foeditatis.

4. In conclavi vernula
Dum te salutavit,
Arce missus supera,
Verbum instillavit,
Puellaris cellula
Quod post eructavit,
Legi carnis obvia
Dum sic generavit.

5. Ex conceptu deitas
Verbi non mutata
Nec tua virginitas
Exstat deflorata,
Ast prior integritas
Utrique servata,
Dum tibi divinitas
Est concorporata.

6. O felix puerpera,
Quam sic visitavit,
Mundi qui facinora
Deus expiavit,
In te vitae limina
Nobis reseravit,
Nostrae carnis trabea
Dum se calceavit.

7. Uere cum in thalamo
Coeli te locavit,
Sponsus dulci basio
Te laetificavit,
Te quidem a saeculo
Languens affectavit,
Et sine divortio
Sibi copulavit.

8. Collaudant jam studia
Te nostrae sophiae,
Uenerantur organa
Dulcis symphoniae,
Mare, tellus, aethera,
Coelestes usiae,
Benedicunt omnia
Tibi, matri piae.

9. Ergo, coeli Domina
Mundique lucerna,
Nobis fer praesidia
De sede superna,
Et cordis elimina
Vitia interna,
Dirige per devia
Mentes ad aeterna.

10. In hoc mundo naufrago
Carne fluctuamus,
Carnis in profluvio
Sed ne pereamus,
Te precatu cernuo
Jugiter pulsamus
Atque corde sedulo
Ad te suspiramus.

11. Trahe nos per maria,
Stella claritatis,
Ueni, arce nubila
Contrarietatis,
Insolentes tempera
Fluctus voluptatis,
Ne mortis per invia
Currat nostra ratis.

12. Mortem carnis naufragae
Fac nos evitare,
Vanitatis defluae
Rete declinare,
Luxum perfunctoriae
Vitae propulsare,
In tuae clementiae
Sinu respirare.

13. Ecce jam in sordibus
Foedis volutamur,
Recidivis anxiis
Iterum gravamur,
Insperatis hostibus
Ubique vallamur,
Quorum ab incursibus
A te protegamur.

14. Veni ergo coelitus,
Regina virtutis,
Suffragare citius
Ope destitutis,
Et suis perplexius
Faecibus imbutis
Tribue clementius
Veniam salutis.

15. Blandimentis noxiis
Jube nos obstare,
Et quibusque vitiis
Carnis obviare
Necnon lenociniis
Mundi repugnare
Et virtutum studiis
Mentem applicare.

16. Da, ut sic flagitium
Omne propulsemus,
Ipsum regem scelerum
Ut exsuperemus,
Cujus supercilium
Sic eliminemus,
Tuum per auxilium
Ne recidivemus.

17. Veni, veni, propera,
Mater orphanorum,
Salva reos, vincula
Laxans peccatorum,
Firma vacillantia
Corda miserorum,
Rogans prece sedula
Regem angelorum,

18. Ut in nobis roboret
Omne decoratum,
Clarius elucidet
Cor obtenebratum,
Tergat et eliminet
Quodque depravatum,
Veniam multiplicet,
Deleat reatum.

19. Sic tua benignitas
Nobis suffragetur,
Vt omnis iniquitas
Nobis relaxetur,
Et cum vitae stadium
Hujus destruetur,
Nobis perpes bravium
Per te condonetur.

20. Tuere, quos carcerat
Haec vita poenalis,
Reprobos cum feriet
Mors interminalis,
Ipse nos ne reprobet
Deus aeternalis,
Sed benignus liberet
A quibusque malis.

21. Tecum ut in dextera
Omnes collocemur,
Ubi et per saecula
Vita jucundemur
Iesum et in gloria
Patris contemplemur,
Cum sancto spiramine
Semper veneremur.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001. fol. 79 b. — 13, 7 Gegen das Akrostichon. 21, 5 Christum et Hs. gegen das Akrostichon. —

18. Salutatorium B.M.V.

1. Ave, mater aeterni numinis,
Splendor replet quam Dei luminis,
Parvitas te nostri propaginis
Veneratur.
Ave, fons coelorum mellifluus,
Ex quo fluxit fructus perpetuus,
Hostis noster per te luctifluus
Propellatur.

2. Ave, virgo, tu virga Jessea
Virens, thori virilis nescia,
Per te nobis superna gratia
Praesentetur.
Ave, cujus venter virgineus
Thronus Christi fuit eburneus,
Per te nobis locus aethereus
Ordinetur.

3. Ave, proles stirpis ingenuae,
Dono tuae precis assiduae
Servos tuos clementer erue
Cunctis malis.
Ave, gaudens aeterna requie,
Condelectans in prolis facie,
Nos defende ab hostis rabie
Infernalis.

4. Ave, summi regis triclinium,
Supra choros residens omnium
Angelorum et vera tristium
Consolatrix.
Ave, virgo, fons splendidissime,
Manans tuis dona largissime,
Meae, quaeso, pauperis animae
Sis purgatrix.

5. Ave, virgo, cujus subsidia
Tuis praesto sunt et suffragia,
Mea, quaeso, sint famulitia
Tibi grata.
Ave, virgo, reparans condita,
Quae per Evam fuerunt perdita,
Fac daemonia nobis subdita
Et peccata.

6. Salve, trinitatis triclinium,
Praesidens nunc choris coelestium,
Nos a fraude nostrorum hostium
Redde tutos.
Salve, o aequitatis semita,
Atque humilitatis orbita,
Fac post vitae praesentis sabbata
Nos beatos.

7. Salve, olens mira fraglantia,
Mellis fundens fluenta dulcia,
Suspiramus ad te per vitia
Fatigati.
Salve, petra fundens largissimas
Aquas, frangens urbes fortissimas,
Per te cordis solvatur adamas
Obdurati.

8. Salve, praeconisata verbulo
Prophetarum antiquo populo,
Consolamen largire servulo
In hac via.
Salve, stella maris eximia,
Mater patris et prolis filia,
Miserorum audi suspiria,
Virgo pia.

9. Salve, virgo forma justitiae,
Reparatrix coelestis curiae,
Nostrae onus aufer tristitiae
Ac timoris.
Salve, virgo, flos pudicitiae,
Concha roris coelestis gratiae,
Nos infunde fonte munditiae
Et amoris.

10. Salve, angelorum solatium,
Acceptare nostrum servitium
Nunc dignare et omne vitium
Amovere.

Salve, quam beatorum concio
Summo mentis laudat tripudio,
Nos instantes tuo praeconio
Fac gaudere.

11. Gaude, decus humani generis,
Arca dicta divini foederis,
Nobis praesta, quaesumus, miseris
Adjuvamen.
Gaude, o delicatum lilium,
Tuum, sancta, exora filium,
Ut det nobis post hoc exsilium
Consolamen.

12. Gaude mater Dei et filia,
Cui nullus par est in gloria,
Tua virgo nunc nos clementia
Consoletur.
Gaude, sponsa, rectoris omnium,
Cujus tenes in coelo basium,
Nobis per te aeternum bravium
Condonetur.

13. Gaude, virgo, dulcedo cordium,
Salutisque nostrae exordium,
Mentis nostrae aufer fastidium
Ac torporem.
Gaude, coeli tenens fastigia,
Cujus vultus est plenus gratia,
Tua nobis praesta solatia
Et amorem.

14. Gaude, virgo, decus femineum,
Thronum sedens super aethereum,
Inimicum nostrum tartareum
Nunc repelle.
Gaude, virgo, virtutum speculum,
Quae cum Christo regnas in saeculum,
Cordis nostris munda latibulum
Omni felle.

15. Gaude supernorum solatium,
Redde nobis Deum propitium,
Nam te fore mortis exitium
Vere scio.
Gaude, virgo clemens et unica,
Salutata voce angelica,
Nunc servorum suscipe cantica
Corde pio.

16. Vale, virgo, fiscella scirpea,
Legis arca, turris eburnea,
Laboranti in mundi area
Sis adjutrix.
Vale, salus humani generis,
Adunatrixque pacis foederis,
Consolatrix sis mei pauperis
Atque tutrix.

17. Vale, impraegnata deifice,
Atque prolem gignens mirifice,
Coelo dignos servulos effice
Per virtutem.
Vale, dulcis mentis amoenitas,
Mis te nequit laudare parvitas,
O quam felix, quem tu inhabitas
Per salutem.

18. Vale, mundi tollens periculum,
Praesta nobis juvamen sedulum,
Ut inferni possimus pseudulum
Devitare.
Vale, stella, per cujus radium
Cordis moesti pellitur taedium,
Fac nos vitae aeternae gaudium
Impetrare.

19. Vale, mater abscissi lapidis,
Cum quo gaudes in coeli fulgidis,
Ne foedemur squalore Cypridis
Scutum praesta.
Vale, quam beati hilariter
Benedicunt nunc et perenniter,
Ut in proeliis stemus fortiter,
Nos sustenta.

20. Vale nunc, o pulchra virgunCula,
Supernique tu regis gerula,
Tuum aufer mundi pericula
Per juvamen.
Vale, Mater mi beatissima,
Mente rogo te devotissima,
Adsis mihi in hora ultima,
Fiat, amen.

21. O Maria, gaudens perenniter
In supernis et mirabiliter,
Ad te corde tristi flebiliter
Suspiramus.
O Maria, per quam in patriam
Exsul redit, da patientiam
In adversis, ne in dementiam
Corruamus.

22. O Maria, virgo puerpera,
Nato tuo nunc nos confoedera
Ac ab hoste benigne libera
Infernali.
O Maria, cum summo principe
Coelo regnans, nos tecum recipe
Et ab igne in fine eripe
Gehennali.

23. O Maria, spes nostra vivida,
Nos molestant delicta livida,
Gratiarum tu rivi fluida
Nobis confer.
O Maria, coelorum domina,
Angelorum quam laudant agmina,
Tua nobis praebe juvamina
Nunc et semper.

24. O Maria, proles Davidica,
Cordis mei moesti spes unica,
Servituti Dei me applica
Sine mora
O Maria, flagrans ut balsamum,
Vas reservans manna dulcissimum,
Inimicum depelle pessimum
Mortis hora.

25. O Maria, gaudens deliciis,
Tuis mihi adsis praesidiis,
Ne in fine mergar cum impiis
In infernum.
O Maria, splendor sidereus,
Dei sedes et thronus aureus,
Te conventus laudat aethereus
In aeternum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20123 fol. 172 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19636 fol. 295 a. B. — 2, 6 Thronus exstat Christi B. — 2, 4 Nunc praestetur B. — 4, 7 pauperis quaeso B. — 7, 2 Mellis fluens B. — 8, 3 Consolamen nunc praesta B. — 20, 1 Sempiternique tu B.

19. Oratio devota de B.M.V.

1. Bonitatis totius femina,
O Maria, coelorum domina,
Quae nos premunt, dissolve vincula,
Nostra clemens audi precamina.

2. O regina coelestis gloriae,
Dignitatis et excellentiae,
Per te nobis, o mater veniae,
Remittatur pondus nequitiae.

3. Fons bonorum, salus credentium,
Gloria, laus, portus, remedium,
Virginale Dei sacrarium,
Fac nos coeli consortes civium.

4. Sicut rosa de spinae germine
Nascens ornat hanc pulchritudine,
Sic in tuae gentis origine,
Virgo, tu es virtutum culmine.

5. Si gens omnis in unum coeat
Laudes tuasque fari studeat,
Poeni linguam quisque si habeat,
Loqui nequit, quantas te deceat.

6. Nam si mundus pagina fieret,
Et res omnis in ea scriberet,
Laudes tuas non comprehenderet,
Quia tot sunt, quod non sufficeret.

7. Flos rosarum, lux orbis inclita,
Stella maris fulgore praedita,
Per quam salus est mundo reddita,
Ad salutem sis nobis semita.

8. Gemma, sidus splendoris nimii,
Luna fulgens immensi radii,
Desolatis plena spes gaudii,
Portus nobis sis refrigerii.

9. O Maria, tuo praesidio
Nos colloca precis auxilio,
Salvatori concordans filio
In sanctorum junge consortio.

10. O salvatrix humani generis,
Interemtrix totius sceleris,
Adjuva nos, quae tanti muneris
Es donatrix et portus miseris.

11. Flos candoris, flos pulchritudinis,
Non marcescens prae vento turbinis,
Turris nobis sis fortitudinis,
Ne mergamur antro formidinis.

12. Benedicta tua conceptio,
Benedicta Christi progressio,
Crux, sepulchrum et resurrectio,
Benedicta ejus ascensio.

13. Benedictus, qui fecit sidera,
Mare, terra et quaeque cetera,
Qui se clausit in tua viscera,
Ut locaret nos super aethera.

14. Benedictus natus puerperae,
Qui redemit membrorum vulnere
Primi patris damnatos scelere,
Qui lugebant aeterno carcere.

15. Salve, mater, nostra redemptio,
Spes miseris et relevatio,
Per te nobis fiat remissio,
Ne Satanae vincat illusio.

16. O regina, decus coelestium,
O adjutrix te deprecantium,
Miserorum spes et refugium,
Tuum ora pro nobis filium.

17. Ave, mater misericordiae,
Pietatis et indulgentiae,
Ora natum, qui fons est veniae,
Ut nos dono conformet gratiae.

18. Decus orbis, sublimis domina,
Placa nobis regentem numina,
Creaturae totius regina,
Tuae plebis audi precamina.

19. Humanarum rerum consensio
Est attrita culpae naufragio;
Sed tu mater tuo suffragio,
Supernorum nos junge gaudio.

20. Virgo, gaude, mater fidelium,
Orphanorum salus, refugium,
Per quam culpa deletur omnium,
Sempiternum da nobis gaudium.

21. Luna pulchra, sidus eximium,
Solis vincens fulgore radium,
Audi preces te invocantium,
Sine mora praebe auxilium.

22. Salve jubar coelestis sideris,
Per quam patet lux orta miseris,
Ordinibus praelata superis,
Esto nobis ductrix itineris.

23. Lux solaris, lumen fidelium,
Salus ad te confugientium,
Sancta virgo, salvatrix omnium,
Coeli nobis dona consortium.

24. Dei mater, o virgo virginum,
Quae portasti salutem omnium,
Vera cunctis spes medicaminum,
Nos expurga labe peccaminum.

25. O Maria, laetare maxime,
Quae in throno sedes altissime,
Et adepta vivens humillime,
Hostes nostros potenter opprime.

26. Stella micans plena fulgoribus,
Viam praebens te intuentibus,
Emundatos culparum sordibus
Nos catervis junge coelestibus.

27. Virgo sacra, quae non ex semine
Concepisti sed sancto flamine,
Jesum Christum, sanctorum agmine
Nos colloca tuo juvamine.

28. Virgo Aaron, quae tabernaculo
Floruisti tanto miraculo,
Fructum praebens captivo saeculo,
Vitam tuo largire populo.

29. Virga Jesse regali genere,
Cujus gaudet redemptus munere
Totus mundus in Christi vulnere,
Vitam nobis velis acquirere.

30. Deprecare, sanctorum gaudium,
Tuum, sancta puella, filium,
Ut nos jungat gregi coelestium
Saeculorum in fine omnium.

31. Mater, ope succurre celeri,
Ne inferni tradamur carceri,
Ut possimus consortes fieri
Coeli, nobis januam aperi.

32. Nostris, virgo, faveto precibus,
Angelorum nos junge coetibus,
Ut laudantes te magnis plausibus
Exsultemus cum sanctis omnibus.

33. Natos tuos, o mater, libera,
Virgo manens Christi puerpera,
Ne nos damnet inferni vipera
Succurrendo nobis accelera.

34. Angelorum laudata modulis,
Universis miranda populis,
Virgo cunctis praeclara saeculis
Vitam tuis acquire servulis.

35. Benedicta in mulieribus,
Te rogamus immensis precibus,
Ne nos claudat inferni faucibus
Daemon, suis obsiste fraudibus.

36. Super tua plebe non gaudeat
Tuus hostis sed magis doleat,
Tua nobis virtus praevaleat
Et in bono semper nos teneat.

37. Tuam, mater, serva ecclesiam,
Omnem pellens ab hac tristitiam,
Et aeternam praebe laetitiam
Ad sanctorum hanc ducens gloriam.

38. Tuae laudis quisquis memoriam
Celebrabit poscendo veniam,
Tu fac illi misericordiam,
Angelorum donando gloriam.

39. Novum nobis confer remedium,
Ut possimus, o virgo virginum,
Te laudare tuumque filium
Et habere coeli consortium.

40. Nostrum decus et nostrum gaudium,
Rosa vernans, fragrans ut lilium,
Sedes nobis dona coelestium,
Ad coelorum ducens palatium.

41. Trinitati sit laus, potentia,
Honor, virtus et excellentia,
Tibi, virgo, summa laetitia,
Nobis autem perfceta gaudia.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 60 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19686. B. — Psalterium Divae Virginis Mariae etc. Excusum Tegernsee 1589. C. — „Incipit alia oratio devota de beata virgine constans metro pindarico sicut praecedens.“ AC, welch letzteres obiges der Handschrift genau nachdruckt, obschon in dem Drucke ein Lied von ganz anderem Versmasse vorausgeht. — 4, 4 virtutum germine AC. — 5, 3 Feni linguam A; Poeni lingua C, d. h. die Zunge eines gewandten Geschäftsmannes.

20. Acrostichon super „Maria, mater gratiae“.

1. Mater, vita ornata caelibe,
Quam laudabo mente spontanea,
Adjutricem te mihi exhibe,
Morte ruam ne momentanea.

2. Adversantis fortunae sarcinam
Tuis aufer petitionibus,
Tuas laudes ut laetus concinam,
His contentas in dictaminibus.

3. Rationi meae scientiam
Facultatemque linguae tribue,
Semper tuam ut sanctimoniam
Laude digna extollam strenue.

4. Imperatrix potens coelestium
Atque lux ornamenti gloriae,
Confortatrix esto pugnantium
Contra hostes matris ecclesiae.

5. Apotheca salve mirifica,
Qua virtutum summa reconditur,
Servi tui cor serenifica,
Quod per culpae nubes confunditur.

6. Miserere me tuum famulum
Post te anhelantem cum lacrimis,
Abigendo omne periculum
A me precum tuarum victimis.

7. Apud tuum digneris filium
Promovere tuis prec[at]ibus,
Uti mihi praestet auxilium
Oberranti in mundi fluctibus.

8. Tu es virgo, in cujus utero
Dei virtus sese occuluit,
Servo tuo succurre misero,
Qui per scelus modo contabuit.

9. Educatrix Christi et genitrix
In coelesti nunc gaudens gloria,
Animarum praesta ne perditrix
Me enervet concupiscentia.

10. Rogo, Dei mater altissimi,
Quam virtutes laudant uranicae,
Modo te venerantis animi
Glacialem torporem disjice.

11. Gratiosa mater et domina,
Aures praebe meo precatui
Delens mea foeda peccamina,
Infernali ne tradar aestui.

12. Relevamen turbato tribue
Et opresso fastu tyrannico,
Ut quietus laudem assidue
Te amoris et laudis cantico.

13. Aula sola tu es deifici,
Cujus splendor mentes irradiat,
Ne per culpam me sinas abjici,
Quae ut pestis corda coinquinat.

14. Certae famae tuae flagrantia,
Suo vincit odore bdellium,
Vim quam perfert mater ecclesia.
Tua prece preme rebellium.

15. Infelicitatis caligine
Me opertum, precor, illumina
Et solutum ab omni crimine
Ad coelorum me duc cacumina.

16. Ecce, virgo, tuis vestigiis
Deprecando supplex inhaereo,
Ut me serves tuis praesidiis
Ab inferni igne sulphureo.

17. Moderatam da moestitudinem
Pro peccatis in poenitentia,
Et aeternam beatitudinem
Cum electis in coeli patria.

18. Angelorum tu es spectaculum,
In conspectu tuo tripudiant,
Ab his omne pelle periculum,
In hac oda qui tibi jubilant.

19. Turris David, qua propugnacula
Eriguntur contra Assyrios,
A me cuncta pelle pericula
Intentata per adversarios.

20. Ejulatum atque suspiria
Existentum in purgatorio
Audi, mater, pro tua gloria
Hos consolans tuo praesidio.

21. Ruinosae navi ecclesiae,
Naviganti jam in periculo,
Tuae velum expande gratiae,
Hostem pellens cum omni scandalo.

22. Morum nobis tuorum suavitas
Vitae sanctae demonstrat semitam,
Tua mihi praestet benignitas,
Ne per mortem defungar subitam.

23. Informatrix Christo credentium
Atque virgo sapientissima,
Praesta mihi, quaeso, subsidium,
Cum a carne recedet anima.

24. Supplicantem tibi humiliter
De profundis malorum erue
Et post mortem me aeternaliter
Concioni sanctorum adjice.

25. Erogatrix divorum munerum,
Quibus tibi devotos recreas,
Me a malis praeserva miserum
Et ad bona semper promoveas.

26. Repentino me ab interitu
Tuis serva sanctis praesidiis,
Ab hostili fraude vel impetu
Et aeterni ignis incendiis.

27. Irrogatas mihi injurias
Tolerare fac me humiliter,
Uti Deus meas nequitias
Poenitenti dimittat pleniter.

28. Coeli prato candescens lilium
Castitatis candore niveo,
Mihi confer tuum auxilium,
Ne veneno foeder anguineo.

29. O beata, tuum praesidium
Sathaninam fremet barbariem,
Ne post carnis nostrae excidium
Me in Stygis mergat voraginem.

30. Rosulentum vultum tunc famulo
Tuo praebe consolans timidum
Ac defende me a periculo,
Quo tentabor per fraudem daemonum.

31. Dextram mihi extende languido,
Cum carnalis premet infirmitas,
Hosti quoque resiste perfido,
Ejus a me pellens versutias.

32. Imprudentem me per audaciam
Per humilitatem recupera,
Et larvalem aufer invidiam
Atque cuncta, quae gessi scelera.

33. Evolantem a carnis carcere
Ad superna meam duc animam,
Quia scala Jacob describere,
Quae credentes ducis ad patriam.

34. Tu es, virgo, aurora rutilans,
Veritatis qua luxit lucifer,
Tua prece sis me illuminans,
Ne me turbet temptator pestifer.

35. Virgo, tu es haec felix femina,
Quae circumdas virum in utero,
Da, ut nunquam ruam per crimina,
Donec regnum coeli possedero.

36. Nulla delet per aevi saecula
Tuae vitae famam oblivio,
A me cuncta propelle scandala,
Quae peccati causat colluvio.

37. O benigna mater et domina,
Te sequentem infirmum servulum
Praestolare, cuncta discrimina
Propellendoque hostem frivolum.

38. Stella splendens maris undisoni,
Monstrans portum supernae patriae,
Modulanti meli dulcisoni
Carmen sinum expande gratiae.

39. Ad spectanda superna erige
Mentem meam, quaeso, inerticam,
Et sic totum in Deum collige,
Ne labatur in culpam lubricam.

40. Bonitate tibi ingenita
Et per Dei, qua polles, gratiam
Fomitem, quo gravor, debilita,
Ne per carnis foeder lasciviam.

41. Hostis dentem retunde invidum
Machinantis meum interitum
Et furorem judicis rigidi
Placa mihi tuum per meritum.

42. Offer pro me dilecto filio
Thus orationis assiduae
Pro peccato gravi et vario,
Ne me tradat neci perpetuae.

43. Servi tui mentem erroneam
Ad virtutum reduc itinera,
In desperationis foveam
Incidam ne ob mea scelera.

44. Tuae precis praesta stipendia
Concertanti cum adversariis,
Delinire ut patentia
Possim ipsos atque obsequiis.

45. Errabundum per vias lubricas
Per legalem reduc me semitam,
Uti Christo tibique debitas
Laudes corde devoto recitem.

46. Protoplasti per te posteritas
Est reducta in statum pristinum,
Tua, pia virgo, benignitas
Vincla solvat meorum criminum.

47. Reparatrix meae sis animae,
Jam prostratae ex lapsu misero,
Reparatam clementer redime,
Ne per culpam cadat de cetero.

48. Orthodoxae succurre fidei
Laboranti in suis filiis,
Quos culparum pungunt aculei
Nec non hostes suis fallaciis.

49. Thronus Christi constratus diceris,
Caritate divina media,
Mihi foedo carnis illecebris
Gratiarum praesta remedia.

50. Exorando te supplex adeo,
Pia mater coelique domina,
Caritatis ut sine malleo
Mea cuncta contundas crimina.

51. Gratulare, mater amabilis,
Principaris quae coeli civibus,
Caritatis aduna vinculis
Odiorum accensos facibus.

52. Ex condigno te viri incliti
Venerantur miro praeconio,
Servum tuum nullius meriti
Ab aeternis serva incendiis.

53. Impetentes me morsu cynico
Tolerare fac me humiliter,
Ut sic regno sim dignus coelico,
Ubi tecum laeter perenniter.

54. Nos direptos ab adversariis
Libertati nostrae restitue,
Et a cunctis absolve vitiis,
Ne tradamur morti perpetuae.

55. Hujus odae oblatiunculam,
Virgo prudens, clementer suscipe,
Et amoris mei hanc faculam
Coram summo commenda principe.

56. Oda ista quae oratoria
A te petit, praesta hilariter,
Et defunctis fer adjutoria,
Qui tormentis torquentur acriter.

57. Restauratrix supernae patriae,
Ventris tui fructu virgineo
Mihi lumen infunde gratiae
Recedenti a luto carneo.

58. A peccati serves voragine
Laudis tuae fantes obsequia
Mundialique cursu turbine
Ad aeterna duc eos gaudia.

59. Me hanc odam vocum suavium
Hymnientem a malis libera,
Et cor meum moerore tabidum
Consolatione exhilara.

60. Ortus tu es mire fructificans
Diversaram virtutum germina,
Sis odore horum exterminans
A me hujus mundi discrimina.

61. Rectrix clemens certum refugium
Ac totius plebis ecclesiae,
Mihi sis in fine praesidium,
Me defendens ab hostis rabie.

62. Te laudantis mentis confinium
Placa, quod per culpas confunditur,
Nempe tuum per patrocinium
Omne malum facile pellitur.

63. Illibata mater altissimi,
Semper cernis quem facialiter,
Me ab hoste non sinas deprimi,
Ne condemner perpetualiter.

64. Scala Jacob tu es, quae subvehis
Ad superna beandas animas,
Me defende a subitaneis
Malis hostisque fraudes reprimas.

65. Virgo, cujus et Dei filius
Idolorum fregit simulacra,
Mundi hujus in potestatibus
Constitutis juvamen impetra.

66. Serva tuis orationibus
Sempiterno me ab interitu,
Ut collaudem in coeli foribus
Angelorum te cum exercitu.

67. Cordis mei paca confinium,
Quod per criminosa deluditur,
Tuum namque per patrocinium
Poenitenti gratia redditur.

68. Istud carmen, o mater gratiae,
Pietatis cernas intuitu,
Quod cantavi ad laudem gloriae
Tuae cordis mei ex libitu.

69. Portus mentis tu es fluctivagae
Passionum sectantis impetum,
Me erronem ad viam dirige,
Cor refraenans meum indomitum.

70. Eja humilitatis viola,
Omni flatu carens superbiae,
Da, ut Deum laudem per saecula
Tecum semper in regno gloriae.

Cod. S. Petri Salisburgen. b. VII. 10 s. 15 f. 210 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19353. fol. 153 b. sqq. B. — Orat. ms. Tegrinsense

saec. 15. Clm. Monacens. 20021. fol. 159 b. sqq. C. — Cod. S. Petri Salisburgen. b. VII. 10 s. 15 f. 210 a. A. — „Sequitur oratio de B. V. continens in serie capitalium versum: »Maria mater gratiae etc.« usque ad finem.“ A.

7, 2 precibus AB. — 7, 4 fluminibus Hs. — 8, 2 occubuit A. — 36, 3 pelle A. — 38, 3 Modulantem A. — 46, 4 Vincula A. — 48, 2 Laborantem. A.

21. „O pulcherrima mulierum.“

1. Ave, decus virginum,
Sacri fons dulcoris,
Expiatrix criminum,
Thalamus pudoris,
Supernorum agminum
Speculum decoris,
Proscriptrix formidinum,
Pultrixque moeroris.

2. Ave, vitae pabulum,
Fons dilectionis,
Castitatis speculum,
Vellus Gedeonis,
Pauperis umbraculum
Cunctis plena bonis,
Nos, quos premit saeculum,
Tuis fove donis.

3. Ave, fons laetitiae,
Flos virginitatis,
Fons misericordiae,
Lumen veritatis.
Domus sapientiae,
Sedes honestatis,
Portus indulgentiae,
Forma sanctitatis.

4. Ave, lumen gratiae,
Deo valde grata,
Summae sapientiae
Nutu fabricata,
Radix pudicitiae
Nunquam inquinata,
Humanae miseriae
Succurre parata.

5. Ave, sole pulchrior
Stella matutina,
Liliis floridior,
Olens in pruina,
Rosis rubicundior,
O coeli regina,
Me, qui tibi famulor,
Serves a ruina.

6. Ave, salutifera
Gratiae pincerna,
Radix odorifera
Veniae lucerna,
Purga me, puerpera,
A labe veterna,
Ad tuendum propera.
Ne mergar ad inferna.

7. Ave, coeli domina,
Terrae atque maris,
Valde felix femina,
Parens expers paris,
Super coeli agmina,
Virgo, exaltaris,
Mea terge crimina,
Portus salutaris.

8. Ave, plenum gaudium,
Puella decora,
Salutis exordium,
Tutrix sine mora,
Coeleste sacrarium,
Paradisi prora,
Amoris connubium
Per coelorum fora.

9. Ave, pacis vinculum,
Morum disciplina,
Sidus coeli rutilum,
Flagrans lux divina,
Exorantem servulum
Te prece supina
Per juvamen sedulum
Tuere festina.

10. Ave, virgo regia,
Rivus fluens melle,
Tua per suffragia
Mala procul pelle,
Me passum naufragia
Omni purga felle,
Ut sim gratus dulia
Tibi maris stellae.

11. Ave thronus gratiae,
Vitis fundens vina,
Navis omni carie
Carens et sentina,
Da, ne cadam hodie
Morte repentina,
Inferni malitiae
Ne fiam rapina.

12. Ave, lux laetitiae,
Mater liberalis,
Vitis abundantiae,
Fove me sub alis,
Da ritu justitiae
Ne conjungar malis,
Sed per dona gratiae
Justis sim aequalis.

13. Ave, flos munditiae,
Mundus a pruina,
Myrthus temperantiae,
Aegri medicina,
Dono sapientiae
Et legis doctrina
Menti meae sanciae
Medelam propina.

14. Ave, regis gentium
Sponsa Sunamitis,
Sitim pellens mentium
Radix verae vitis,
Per te, lux errantium
Detur pax contritis,
Flamma discordantium
Suffocetur litis.

15. Ave, turtur nubilis,
Virgo columbina,
Mater admirabilis,
Rosa sine spina,
Turris invincibilis
Stellaque marina,
Mandatorum vinculum
Deo me combina.

16. O verum solatium
Juva mortis hora,
Dulce refrigerium
Coelitus irrora,
Tuum mitem filium
Pro me tunc exora,
Delictorum omnium
Veniam implora.

17. O virtutum regula,
Genitrix benigna,
Virgo sine macula,
Summa laude digna,
Scandens fumi virgula,
Nos tibi consigna,
Cuncta prece sedula
Comprime maligna.

18. O Christi puerpera,
Dulcis mi patrona,
Me peccantem repara
Auferendo vana,
Nato me confoedera,
Ut per sua dona
Mihi dones prospera
Et coelorum dona.

19. O regina tenera,
Nostra advocata,
Per quam sunt facinora
Mundi reserata,
Mentis pia vulnera,
O virgo beata,
Quae inflixit effera
Cohors et damnata.

20. Tuum mihi jugiter
Adsit consolamen,
Ac in morte firmiter
Prosit adjuvamen,
Orco ne perenniter
Tradar post examen,
Sed tecum feliciter
Deo fruar. Amen.

Cod. S. Petri Salisburgen. b II 3 saec. 15. fol. 274 a. A. — Cod. Lunaelacen. saec. 15. Cod. Palat. Vindob. 3835, daraus in Cod. SS. Uldarici et Afrae Clm. Monac. 4423 fol. 308, wonach bei Mone 512. B. — Orat. ms. Tegurinum anni 1467 Clm. Monac. 19991 fol. 280 b. C.

„Sequitur carmen valde jucundum et pulchrum de superlaudanda et dulcissima puerpera Jesu Christi »O pulcherrima mulierum«. Et hoc carmen potest cantari sub nota: Ave vivens hostia.“ A.

1, 8 Pultrix, das Wort ist Mone aufgefallen: es ist eine von den Bildungen des Quisutis und kommt bei ihm des öftern vor. — 5, 3 lilia B. — 7. 3 felix fehlt A. — 16, 2 Jura A. — 20, 8 Deo servar B. — C hat Interpolationen, die sich als solche erkennen lassen, meist aus anderen Liedern des Quisutis nach Str. 7, 15, 19 u. 20; z. B. an ersterer Stelle u. a. die zwei ersten Strophen aus No. 16.

22. De gaudiis B.M.V.

1. Stella, stirpe quam ex hebraica
Orituram praedixit Balaam,
Mentem servuli serenifica,
Ut dicenda devote proferam.

2. Gaude virgo, cujus conceptio
Praeservata exstat divinitus,
A parentis primi contagio,
Basileae ut docet synodus.

3. Gaude virgo, cujus nativitas
Desolatis praebet solatium,
Tua, precor, felix maternitas
Vitae meae prolonget spatium.

4. Gaude, quae es oblata Domino
Juxta ritum legis Mosaicae,
Meae, quaeso, vitae in termino
Potestates adversas abjice.

5. Gaude, mater et virgo nobilis,
Gabrielis credens oraculo,
Virtus patris nam in effabilis
Ventris tui se dat alveolo.

6. Gaude, quam beata Elisabeth
Benedixit tuumque filium
Consolamen me tuum visitet,
Cum relinquam mundi exsilium.

7. Gaude virgo, cujus foetificum
Tempus cum venisset, in Bethlehem
Peperisti fructum salvificum,
Qui sanavit Adae propaginem.

8. Gaude, cujus natum muneribus
Honorarunt tres magi mystice,
Nos a nostrae mentis vulneribus
Vitiosis munda et lubricis.

9. Gaude, quae subisti remedium
Inquinatis statutum matribus,
Praesentasti cum tuum filium
Templi eum sistens altaribus.

10. Gaude, cum a regno Canopico
Es cum nato ducta in patriam,
Me ab hoste serva tristifico
Relinquentem terrae miseriam.

11. Gaude, nam in doctorum medio
Reperisti amissum filium
Laborantem me cordis taedio
Consolare praebens subsidium.

12. Gaude, cujus nutu per filium
Liquor aquae in vinum vertitur,
Servo tuo praesta auxilium,
Qui diversis malis concutitur.

13. Gaude, virgo, magno tripudio,
Resurrexit nam tuus filius,
Obvallatos mentis fastidio
Liberare digneris ocius.

14. Gaude cujus proles cum gloria
Ad paternam conscendit dexteram,
Sis solamen in hac miseria
Nobis pellens fortunam asperam.

15. Gaude, quia vidisti spiritum
Descendentem in linguis igneis,
Carnis meae, quaeso, post obitum
Mentem choris junge aethereis.

16. Gaude, quae in carne et anima
Glorianter regnas in superis,
Me dignare, o beatissima,
Ut te digne laudem cum ceteris.

17. Gaude, quia haec tua gloria
Perdurabit nunc et in saeculum,
Angitudo me premit varia,
Tuum tollat quam adminiculum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20110.

23. Acrostichon super Ave Maria.

1. Alpha et O nominate,
Jesu rex altissime,
Cum aeterno regnas patre
Atque sacro flamine,
En devotus curro ad te
Cum affectu animae
Supplicans pro gratia,

2. Vt matrem tuam beatam,
Gloriosam virginem,
Modo tecum collocatam
Superna Jerusalem,
Omni bono decoratam,
In hac oda praedicem
Mentis cum industria.

3. Ejus merito honorem
Inhianter sitio,
Cujus jugiter valorem
Gratiarum sentio,
Meum lenit nam laborem
Suo beneficio
In mundi miseria.

4. Meis culpis cum prostratus
Essem horribiliter
Et ob hoc irem turbatus
Corde mirabiliter,
Ad antiquum reparatus
Statum sum feliciter
Ipsius clementia.

5. Aliunde haec persona
Cunctis venerabilis,
Multa mihi fecit bona
Meis in periculis.
Quae vix caperet membrana
Centum in capitulis
Scriptis cum peritia.

6. Rerum jam deposcit modus
Decorque dictaminis,
Ut accendar mente totus
In amore virginis,
Quam naturae duxit nodus
Carnalis originis
Regum de prosapia.

7. In propheta Isaia
Siquidem describitur,
Quod de genealogia
Jesse stirps egreditur,
Ex qua non naturae via
Flosculus exoritur
Sed Dei potentia.

8. Atqui flos ibidem scriptus
Verus est Emanuel,
Qui et lapis fuit dictus,
Sicut scribit Daniel,
Quem Mariae coelo missus
Nuntiavit Gabriel
Summa reverentia.

9. Gaude ergo, mater Dei
Atque domicilium
Nec non ager speciei
Mire gignens lilium,
Ex quo plenum sumunt rei
Animae remedium
Acta poenitentia.

10. Reges tres ab oriente
Tunc venerunt protinus,
Tuum natum te vidente
Adorant devotius,
Offerentes prona mente
Fidem cum muneribus
Freti sapientia.

11. Auro regnum designatur
Christi, regis omnium,
Thus, quod Deo immolatur,
Signat sacerdotium,
Myrrha, cum qua condiatur,
Crucis post supplicium
Summa diligentia.

12. Custos tuus virginalis,
Joseph tunc instruitur,
Quod Herodis fraus feralis
Contra Jesum nititur,
Sic mens tua maternalis
Terrore concutitur
Gravique angustia.

13. Inde, virgo, te disponis
Iter ad incognitum,
Visitare Pharaonis
Populum indomitum,
Ut servares a praedonis
Ense unigenitum
Atque fraudulentia.

14. At peregrinationis
Tunc peracto tempore
Venit consolationis
Nuntius ab aethere,
Vocans vos ad regionis
Vestrae solum propere
Vel cum festinantia.

15. Porro cum appropinquaret
Joseph vestris finibus,
Audiens quod his regnaret
Archelaus partibus,
Atque illuc trepidaret
Ire, venit nuntius
Missus coeli curia.

16. Locum illi designavit,
Nazareth florigeram,
Virginem qua obumbravit
Virtus Dei teneram,
Teque sanctus impraegnavit
Spiritus puerperam
Sua assistentia.

17. Euge, mater, flos candoris,
Fragrans plus quam lilium,
Quantum tibi vis amoris
Dabat refrigerium,
Nati delicati oris
Tu sumebas basium,
Mater, nam fiducia.

18. Nam, ut reor, habitante
Tecum tuo filio,
Est amota velut flante
Vento tribulatio,
Quam ferebas procurante
Rege in exsilio
Magna patientia.

19. Anni vero duodeni
Jam decurso tempore,
Jesus tecum ductu leni
Dignatur ascendere
Templum, quo scriptura pleni
Solebant exponere
Moysis legalia.

20. Dolor, dum repatriares,
Te pressit cum impetu,
Jesum dum considerares
Deesse in reditu,
Et amissum repedares
Quaere cum gemitu
Mentisque instantia.

21. O quam magno solabaris,
Pia mater, gaudio,
Natum cum intuebaris
In doctorum medio
Quasi unum ex ignaris
Quaerere cum studio
Scripturae mysteria.

22. Mihi, dicis, quid fecisti,
Fili peramabilis,
Quare ita subtraxisti
Te a tuis famulis,
Quem quaerebam corde tristi
Domibus et viculis
Loca per distantia.

23. Ille vultu pietatis
Plectro vocis tenerae
Motum suae dulcis matris
Conabatur flectere;
Dixit: In his, quae sunt patris,
Decet me consistere
Ex obedientia.

24. Nazarenam civitatem
Vobis redeuntibus,
Et per veram paupertatem
Illic habitantibus
Per innatam pietatem
Subdidit se plenius
Vobis cum modestia.

25. Uerum tempus dum instaret,
Ut in mirabilibus
Mundo se manifestaret
Signis et virtutibus,
Et mortem accleraret
Pati pro hominibus
Multaque opprobria;

26. Servum suum baptizantem
Peccatores adiit,
Se nos omnes emendantem
Baptizari petiit,
Prae timore reluctantem
Luculenter instruit
Omni de justitia.

27. Tunc vox venit paternalis
Audita de nubibus:
Hic est meus naturalis
Ac dilectus filius,
In quo mihi specialis
Amor est prae omnibus
Inter existentia.

28. Ejus voci vel mandatis
Obaudite jugiter,
Viam vobis aequitatis
Nam pandet veraciter,
Ut tenentes hanc vivatis
Secum aeternaliter
In aeterna gloria.

29. Coepit enim propalari
Mundo in miraculis,
Quem vix possent declarari
Mille in periculis,
Quae per sacra indagari
Multis in capitulis
Ponunt evangelia.

30. Uires mentis, o Maria,
Sublevo devotius
Ad te hac in hymnodia,
Quam nunc in coelestibus
Omnis laudat hierarchia
Hymnorum concentibus
Sine dissonantia.

31. Maris stella, quae cacumen,
Tenens in sublimibus,
Deitatis clarum lumen
Largiris terrestribus,
Gratiarum quod dat flumen
Sibi adhaerentibus
Legis cum custodia.

32. Bono summo nos commenda,
Patri, nato, flamini,
Cujus virgo praecolenda
Adstas celsitudini,
Hora mortis in horrenda
Ne nos det discrimini
Propter nostra vitia.

33. Ejus nobis leni pectus,
Virgo venerabilis,
Unicornis qui illectus
Carnis tuae vinculis,
Malos cum damnabit rectus
Judex et terribilis
Finali sententia.

34. Nimis certe metuendus
Est hic mundi terminus,
Universis cum tremendus
Judicabit Dominus,
Atque Satan est tradendus
Suis cum complicibus
Stygis ad supplicia.

35. E diverso praepolitis
Ferro poenitentiae
Ornatisque margaritis
Sanctae continentiae
Judex apparebit mitis
Cum signo clementiae
Vocando ad praemia.

36. Deus erit merces ibi,
Hoc est in coelestibus,
Cum devotione sibi
Rite servientibus,
Credo certe, quod et tibi
Juste famulantibus
Cordis vigilantia.

37. In superna regione
Omnis introducitur,
Qui per tribulationem
Hic in mundo premitur
Ullam consolationem
Nec habere sinitur
Propter adversantia.

38. Conculcantur nempe multi
In mundi miseriis,
Qui putantur tamquam stulti
Indigni solatiis,
Sed profecto bonis fulti
Exstant exercitiis
Mentisque prudentia.

39. Tales certe sic despecti
Malis ab hominibus,
Si perseverabunt recti
Suis in virtutibus,
Deducentur ut electi
Cum beatis omnibus
In regna perennia.

40. Audi modo, mater clemens,
Precatum ecclesiae,
Quo solamen a te petens
Insistit quotidie,
Nam hanc premit ira fremens
Populi perfidiae
Magna cum saevitia.

41. Tolle, mater, nunc flagellum
Prece tua dulciter,
Per rapinam et per bellum
Gravans terribiliter,
Christianum quod popellum
Premit tam hostiliter
Temporum per spatia.

42. Ut amoto adversantis
Fortunae excidio
Tuae precis exorantis
Optato praesidio
Concinamus concrepantis
Chori cum tripudio
Hymnos et laetitia.

43. Illud sic depopulamen
A nobis credentibus
Ablatum per adjuvamen
Tuum stringit arctius
Ad canendum jubilamen
Tibi nos devotius
Remota desidia.

44. Nazareni mater floris
Florisque deifici,
Quem collaudant cunctis horis
Ordines angelici
Fac ipsius nos amoris
Odoratu refici
In superna patria.

45. Mire quippe nos renatos
Ejus odor allicit
Et a culpis emendatos
Copiose reficit,
Sic in bono confirmatos
Tandem plene proficit
Sua efficacia.

46. Vana mundi modo miro
Sua facit spernere
Sapiensque prae deliro
Prudenter discernere,
Ut nec hostis ense diro
Valeat avertere
Hos ab innocentia.

47. Liquet illud manifeste
Per agones martyrum,
Persuasores qui modeste
Superarunt scelerum,
Ita regnum Christo teste
Meruere superum
Sua per martyria.

48. Iucundare incessanter,
O sancta theotocos,
Quae post Deum principanter
Regnas super coelicos,
Nos ad nati duc laetanter
Excessus theoricos
Et ad coeli gaudia.

49. Est nam pulcher Christi vultus
Et desiderabilis,
Mira luce circumfultus
Cunctis carens maculis,
Homo, quem virtute cultus,
Veneratur titulis
Laudum cum constantia.

50. Rogo, mater, plorabundis
Aurem praebe vocibus,
Opem a te de profundis
Misere precantibus,
Per te gratiarum undis
Absolvantur citius
Poena purgatoria.

51. Illis ita liberatis
Et solutis debitis
Ac ipsorum reparatis
Bonis culpa perditis,
His fons summae pietatis
Det pro tuis meritis
Sanctorum consortia.

52. Belluinam pravitatem
Infernalis bestiae
Tuam per benignitatem
Preme, mater gratiae,
Ne trahat ad falsitatem
Filios ecclesiae
Sua cum fallacia.

53. Valla vallo scripturarum
Mentes te colentium,
Ne in conscientiarum
Domos intret vitium,
Quo cogantur tenebrarum
Intrare confinium
Carnis post excidia.

54. Sectas ergo fac nos gnare
Perversorum dogmatum
Semper omnes declinare,
Ne nos per indebitum
Sensum queant inclinare
Mortis ad interitum
Sua ex astutia.

55. Ediderunt nam inculta
Cerinthus et Ebion,
Quibus addiderunt multa
Arius et Marcion,
Quorum reprobare stulta
Fac nos, o theotocon,
Fidei scientia.

56. Talem vero fidem praesta,
Fidem inquam fervidam,
Qua vitemus inhonesta
Et doctrinam perfidam,
Ac ad coeli ducat festa
Nos et aulam floridam,
Quae caret molestia.

57. Bona, cujus mens perfecte
Non potest percipere,
Neque lingua circumspecte
Aliis exprimere,
Quae dignatur genti rectae
Deus retribuere
Ex benevolentia.

58. Ecce illud verum scias
Et infallibiliter,
Hoc, quod scribit Isaias,
Relegas sagaciter,
Qui per suas prophetias
Hoc pandit veraciter
Dei conniventia.

59. Nunc te, virgo, deprecanter
Tristeque accedimus,
Qui gravamur incessanter
Perfidis ab hostibus,
Ut nos tutes miseranter
Ab ipsorum fraudibus
Et malevolentia.

60. Eorundem paca mentes
Abigens invidiam,
Qua insurgunt insolentes
Dei in ecclesiam
Ac ut lupi irruentes
Suam per ferociam
Christi in ovilia.

61. Dolus hostis probitatis
In mundo praevaluit,
Atque decus honestatis
Plurimum jam tepuit,
Nam rector communitatis
Mala non inhibuit
Sua ex ignavia.

62. Illis malis, mater pia,
Petimus humiliter,
Nato tuo cum Messia
Occurre velociter,
Ne vel justos recta via
Currentes atrociter
Portrahant ad invia.

63. Caros nostros et parentes
Cum benefactoribus,
Vivos sive jam degentes
In terrae pulveribus,
Exoramus te gementes,
Consolentur citius
Tua beneficia.

64. Tristes mente subleventur
Tuo patrocinio,
Et quicunque detinentur
Aliquo supplicio,
Nec non omnes, qui torquentur
Pro quocunque vitio
Stygis per incendia.

65. Uectes ergo Phlegetontis
Tuis frange viribus
Et absolve hos a tantis
Poenis et tam gravibus,
Absolutosque de fontis
Gratiarum imbribus
Abundanter satia.

66. Sic hos ergo liberatos
A poenarum vinculis
Atque plene expurgatos
Suis a piaculis
Et honeste perornatos
Meritorum titulis
Perduc ad coelestia.

67. Famulatum, o Maria,
Respice clementius,
Promimus in hymnodia
Ista, quem attentius,
Offerentes tibi, pia,
Verbis et operibus
Mentium encaenia.

68. Reverenda nam es certe
Creaturis omnibus,
Magis tamen et diserte
Christo adhaerentibus,
Quorum salus constat per te
Dimissis criminibus
Plena indulgentia.

69. Uitis ex te germinavit
Supremae fragrantiae,
Quae visura obumbravit
Filios ecclesiae
Ac devotos laute pavit
De vino laetitiae
Et in abundantia.

70. Cujus vitis botrus crucis,
Prelo cum exprimitur
Tua mens, o mater lucis,
Gladio confoditur
Mundusque ab hostis trucis
Vinculis eripitur
Et ejus versutia.

71. Tuus mater praedilectus
Sic miserabiliter,
Pendens tristis ac despectus
A Judaeis viliter,
Ejus adfuit affectus
Tibi filialiter
In pressura nimia.

72. Uni, qui evangelista
Exstitit praecipuus,
Jubet, ut in vita ista
Tuus sit assiduus
Servus, comes et hymnista
Ac provisor cernuus
Tua neccessaria.

73. Sepultura cum completa
Esset sacri funeris,
Tunc Johannem insecuta
Reverenter sumeris,
Et honore matris freta
Ab eodem pasceris
Carnis alimonia.

74. Vbi vero mundiale
Complesti exsilium,
Glorianter aeternale
Ascendisti solium,
Inde, decus virginale,
Tuum per auxilium
Nobis fer solatia.

75. Euge, virgo veneranda,
Cum aeternis jubilis
In aeternum collaudanda
A beatis angelis,
A nobis praeconisanda
Semper tuis famulis
Laudum resonantia.

76. Nisu toto adhaerentes
Tibi, mater gratiae,
Dita modo poenitentes
Dono indulgentiae,
Simus semper ut gaudentes
Domo conscientiae
Sine arrogantia.

77. Tali dono sic repleti
Tuum per subsidium
Collaudemus semper quieti
Te ac tuum filium,
Mundique linquamus laeti
Miserum exsilium
Et non cum moestitia.

78. Rosulentum tuum vultum
Nec non venerabilem
Tunc ostende, nobis multum
Cunctisque amabilem,
Et repelle hostem stultum
Nimisque terribilem
Cum sua pellacia.

79. Is nam nostra nobis cuncta
Mala sic objiciet,
Quod momenti atque puncta
Minima praeteriet
Sed te matre nobis juncta
In cunctis deficiet
Ejus pertinacia.

80. Sic signati sancta cruce
Tuisque praesidiis
Et fugato hoste truce
Suis cum insidiis,
Conjungamur tunc te duce
Sanctorum consortiis
In superna regia.

81. Tuta loca sic tenentes
Laetanter in coelicis,
Extollemus nostras mentes
Hymnodiis melicis,
Deum te quoque colentes
Choris cum angelicis
Summa concordantia.

82. Unum Deum substantive,
Trinum personaliter,
Regnantem indefective
Vel potentialiter
Cernemus admirative
Nec non facialiter
Et absque acedia.

83. In hac quippe visione
Juxta verbum Domini
Sive in cognitione
Salus datur homini,
Huic ex dilectione
Adhaerenti numini
Non ex violentia.

84. Illic, mater o benigna
Atque praeamabilis,
Quam antiqua docent signa
Honoranda titulis,
Sede semper fulges digna
Prae sanctis et angelis
Mira excellentia.

85. Hos profecto tu praecellis
Tuis privilegiis,
Sicut mundum sol prae stellis
Suis lustrat radiis,
Quod doctores in cancellis
Modis probant variis
Lege falsi nescia.

86. Ergo, clemens o regina,
Cunctis venerabilis,
In coelorum officina
Sic exstans laudabilis,
Nobis esto medicina
In mundi periculis
Precum per suffragia.

87. Sicut enim jam cunctorum
Patescit obtutui,
Totus mundus vitiorum
Subjacet conflictui,
Opem fer praesidiorum
Christi exercitui,
In quo stat ecclesia.

88. Ut gravatus jam gentili
Manu foris acriter,
Intus vero et civili
Rixa multipliciter,
Arte devincat subtili
Mala et viriliter
Vel cum patientia.

89. Sempiterni patris verbum,
Tuus dulcis filius,
Sua morte qui superbum
Suis privat viribus,
A nobis omne acerbum
Tuis tollat precibus
Cum omni infamia.

90. Christum adoramus cuncti
Natum ex te virgine,
Cujus gloriamur uncti
Sanguinis aspergine,
Exoramus te compuncti
Hostis nos fraudamine
Tutes et a furia.

91. Robur cujus tu subnerva
Ejusque satellitum,
Voluntate quo proterva
Facit in nos impetum,
Tua prece nos conserva,
Ne nos ad interitum
Trahat ex audacia.

92. Induit is nam frequenter
Formulam angelicam,
Qua occultat fraudulenter
Speciem satanicam,
Multa mentem insolenter
Docet sic catholicam
Inconvenientia.

93. Siquidem sic minus tritos
In dono scientiae
Ad errores infinitos
Sub virtutum specie
Trahit, quos sic irretitos
Laqueis nequitiae
Trahit ad inania.

94. Te regnantem jam in arce
Summae celsitudinis
Venerantes, hujus calce
Deprecamur carminis,
Ut praeserves a fornace
Aeternae uredinis
Corda te amantia.

95. Uana mundi aspernari
Fac nos virtualiter,
Et quae Dei sunt, sectari
Animo hilariter,
Mereamur, ut beari
Cum sanctis perenniter
Maris post naufragia.

96. Salve, mater benedicta,
Salve, salve millies,
Vero sole stans amicta
Splendens ut meridies,
Jam iratum ob delicta
Filium propities
Nosque reconcilia.

97. Amoris hoc signum cernas
Tibi famulantium,
Dictum voces per externas
More jubilantium,
Quod nos ducat ad aeternas
Odas te laudantium
Cum perseverantia.

98. Mater sempiternae lucis,
Mater clemens pauperum,
Quae ad vitam nos reducis
Ab errore scelerum,
Frena fraudem hostis trucis,
Ne ducat in inferum
Sua nos ferocia.

99. En ad te, virgo, clamamus,
Matris Evae filii,
Qui in hujus oberramus
Fluctibus exsilii,
Maternalis nobis manus
Tuique praesidii
Praestes et auxilia.

100. Ne finale post examen
Propter nostra scelera
Demergamur in sufflamen
Stygis vel in tartara
Sed per te laetanter, amen,
Levemur ad aethera
Sine resistentia.

Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 101 a. A. — Orat. ms. Tegurin. saec. 15. Clm. Monac. 19636 fol. 274 a. B.
„Hymnus de BV., qui continet in serie capitalium angelicam salutationem.

Concordat cum hymno *Corde natus ex.* Ode dicolos heptastrophos. Metrum trochaicum archilochicum.“ Hierauf die Melodie (es ist die des Hymnus Corde natus ex parentis) mit unterlegter erster Strophe A.

24. Centinomium Beatae Virginis.

Primae partis

Capitulum primum.

1. Quondam in cellula
noctis excubias
Persolvens Domino,
planxi miserias
Meas et animi
concupiscentias,
Sicque ingressus
sum coeli delicias.

2. Cujusdam virginis
ibi inspicio
Formam et schemate
ornatam vario,
An extra corpus sit
haec revelatio,
Utrum in corpore,
Deus scit, nescio.

3. Toga corpusculum
texit purpurea,
Quam et circumdedit
zona argentea
In fronte micuit
corona aurea
Quae plus resplenduit
quam fax actherea.

4. Sed cum infigerem
acute lumina
In hanc coronulam,
quam tulit domina,
Inscripta reperi
ignota nomina
Tamquam in silice
vel plumbi lamina.

5. Sed et in pallii
extremitatibus
Latinis reperi
in characteribus
Diversa nomina,
quae a veteribus
Huic imposita
erant primoribus.

6. Haec cum intuerer
mente attonitus,
In terram corrui
veluti mortuus,
Sed jussu virginis
accessit angelus
Meque de sabulo
levavit protinus.

7. Hera tunc placido
vultu me intuens,
Et mei capitis
tegmen abjiciens
Ait: O presbyter,
sis aurem admovens,
Et quae dictura sum
ausculta diligens.

8. Ego cognominor
conciliabulum
Humani generis,
quod per diabolum
In casum cecidit,
in grave scandalum,
Cum Eva primitus
audivit pseudolum.

9. Nempe venefici
cum anguis formulam
Intrasset, callide
confinxit subdolam
Formam mendacii,
cum qua virgunculam
Heu stravit valide
ejusque copulam.

10. Ex quarum traduce
cuncti progeniti
Multis miseriis
mundi sunt dediti,
Et morte insuper
carnis sunt debiti,
Quam nec eripuit
mors unigeniti.

11. Namque decretum est
inviolabile,
Quod numen condidit
inexplicabile,
Ut corpus hominis,
jumento simile
Factum per vitia,
sit dissolubile.

Caput secundum.

12. Recepta igitur
mentis constantia
Hanc dicens adii:
ave plena gratia;
Non mihi reputes
pro pervicacia,
Quod pura animi
dicam fiducia.

13. Ex precedentibus
hisce conjicio,
Quod digna mater sis
aeterno filio,
Cujus redemit nos
amara passio,
Ab ineffabili
inferni crucio.

14. Me quam existimas,
sum, nam a saeculo
Deus providerat,
ut in oppidulo
Portarem uteri
abs carnis scandalo
Hunc, qui peccaminum
vos solvit vinculo.

15. Sed ille quoniam
mundi exsilium
Per me intraverit
et per quod proelium
Ubi praebuerit
vitae auxilium,
Patet legentibus
per evangelium.

16. Restat nunc referam
enucleatius
Tibi, filiole,
de his nominibus,
Quae prius videras
in characteribus
Linguae Hebraicae,
cujus es inscius.

17. Latino igitur
in idiomate
Tecum nunc colloquar
hoc in poemate,
Ut in sequentibus
scias, quo dogmate
Debeas obsequi
mihi ac neumate.

18. Me olim creduli
misericordiae
Matrem confessi sunt,
pacis et gratiae,
A quibus pepuli
nubes moestitiae,
Praestans in filio
dona laetitiae.

19. Sum sponsa etenim
aeterni spiritus,
Qui obumbramine
suo me coelitus.
Messiam parere
fecit humanitus,
Qui Dei meusque
est unigenitus.

20. Unde et vocitor
a priscis patribus
Sacra theotocos,
nam dei filius
Nasci dignitatus est
meis visceribus,
Ut tibi retuli
paulo superius.

21. Sed quo cummuniter
vocor vocabulo,
Mihi impositum
fuit a saeculo,
Tandem parentibus
latum ab angelo,
Eo quod succurrerim
mundi periculo.

22. Nempe quod dicitur
Maria, denotat
Stellam praelucidam,
quae coelo rutilat,
Cujus ducamine
nauclerus remigat,
Donec ad litus
laetus perveniat.

23. Hic ergo gratiae
diffundens radium
Periclitantibus
praesto remigium,
Per quod evadere
possunt naufragium,
Quod ipsis intulit
mentis contagium.

24. Haec in coronula
conscripta videras
Lingua Judaica,
quam tu nesciveras,
Sed quae in fimbriis
togae relegeras
Latinis litteris,
ipse edisseras.

Capitulum tertium.

25. O quam decora es
et delectabilis
Credentis visui,
cordi amabilis,
Vultu venustior
quam Rachel sterilis,
A cunctis jugiter
laudanda populis.

26. O si coloribus
essem rhetoricis
Comptus, ut debite
dictis schematicis
Tua praeconia,
mater opificis,
Possem concinere
figuris typicis.

27. Nam es qua multiplex
defectibilitas
Juvatur hominis,
Quem ponderositas
Premit facinorum
et fertibilitas,
Hinc odis efferat
te universitas.

28. Coelum cum incolis,
sol atque sidera
Terra et accolae,
pontus et aethera.
Sed et quaecunque sunt
creata cetera,
Quorum per filium
sanasti vulnera.

29. Demum homuncio
te singularibus
Cordis tripudio
extollat laudibus,
Qui beneficiis
tuis frequentibus
Solamen recipit,
tollit virtutibus.

30. Sed quidquid hominis
mente concipitur
Vel antiquariis
in charta scribitur
Aut per facundiam
lingua exprimitur,
Tuis praeconiis
nunquam aequabitur.

31. Unde veraciter
me tuis laudibus
Agnosco imparem,
sed nihilominus
Paro insistere
eis studiosius,
Ut semper perfruar
tuis amplexibus.

32. Ergo ditissima
largitrix gratiae,
Corruscans oculis
ac pulchra facie,
A nato impetra
mihi scientiae
Donum, quo efferam
te hymno satie.

Capitulum quartum.

33. Nunc ergo, domina,
quae gloriosior
Prae cunctis sanctis es
ac laudabilior,
Notare nomina
Laetus subordior,
Quae togae continet
ora anterior.

34. Hac primum reperi
nomen exordium,
Quod locum congruum
tenet primarium,
Eo quod salutis sis
nostrae initium,
Per quam consequimur
primum principium.

35. Nam es veraciter
id consistorium,
In quo completum est
illud consilium,
Quo pater statuit,
mittendum filium
Humano generi
in adjutorium.

36. O domus aurea,
quam pictor coelitus
Cunctis subtiliter
pinxit virtutibus,
Ut nec in angelis
nec in hominibus
Tibi sit similis
in mundi partibus.

37. O Dei civitas
carens putredine,
Qua celebratae sunt
coelestes nundinae,
Mox quarum animas
replet dulcedine,
Conserva credulos
a mundi turbine.

38. Tu id castellum es
sumens in hospitem
Christum in infimis
propter nos exsulem,
Me pressum vitiis
et bonis inopem
Redde per omnia
inconfuscabilem.

39. O aula coelico
regno gratissima,
Quam designaverant
coelica exordia,
Te venerantibus
fer adjutoria,
Quos hostis decipit
fraus plurifaria.

40. Tu illud nobile
reclinatorium,
Quo Christus spatio
ter trium mensium
Pausavit hominis
ob adjutorium,
Ut hunc rejungeret
choris coelestium.

41. Sicque conclave es
illud et thalamus,
Quo celebratae sunt
nuptiae coelitus,
Quibus ecclesiae
decus altissimus
Nupsit, cum voluit
nasci humanitus.

42. Tu tabernaculum
divini foederis,
In quo describitur
humani generis
Vivendi normula,
qua jungi superis
Potest solemniis
completis funeris.

43. O arca continens
legem et gratiam,
Virtutum credulis
dans abundantiam,
Reforma regeque
per sapientiam
Petulci animi
mei lasciviam.

44. O urna aurea,
coeleste continens
Manna, fidelium
mentes reficiens,
Nos ejus esui
coapta refovens,
Cuncta obstacula
procul abjiciens.

45. Tu gratiarum es
gazophylacium,
In quibus possides
coelorum spatium,
Da, ne decipiar
fraude solatium,
Sed hanc exsuperem
more sagacium.

46. Tu habitaculum
es sanctimoniae,
Qua consecuta es
coronam gloriae,
Succurre precibus
sanctae ecclesiae,
Quam hostis graviter
vastant nequitiae.

Caput quintum.

47. Tu imperatrix es
perpetualiter,
Regnans in superis
imperialiter,
Peccati pondere
me pressum viliter
Per dona gratiae
leva hilariter.

48. Mundi quae diceris
totius domina,
Cui deserviunt
coelorum agmina,
Coelestis gratiae
pabulo sagina
Me, qui effectus sum
macer per crimina.

49. O clemens pauperum
praesidiaria,
Per quam propellitur
omnis penuria,
Precantis famuli
audi suspiria,
Quem mundi multiplex
premit miseria.

50. Tu veri gaudii
spes et fiducia,
Cujus intuitu
divina gratia
Justis mollificat
carnis supplicia,
Quae infert trifidi
hostis malitia.

51. O exsultatio
sanctorum omnium
In aula coelica
cohabitantium
Exaudi supplices
voces clamantium
Ac purgatorias
poenas luentium.

52. Tu vas honoris es
ac sapientiae,
Decus et regula
omnis justitiae,
Me irae vasculum
et contumeliae
Clementer repara
per dona gratiae.

53. Tu stola reginae
qua vitae sanctitas
His instituitur,
quorum stoliditas
Leges contempserat
priscis exhibitas,
Quis tua nobilis
venit posteritas.

54. Es nam filiola
regum nobilium,
Parentum genita
carne sterilium,
Nobis propitia
dilectum filium,
Qui nunquam despicit
preces humilium.

55. Es quoque normula
obedientiae,
Humilitatisque
ac continentiae,
Me subde, supplico,
legi justitiae,
Foedum per scelera
impudicitiae.

56. Tu via hominem
reddens principio,
A quo defluxerat
parentum vitio,
Me, qui te veneror
hoc famulitio,
Praeserva precibus
a Stygis crucio.

57. Tu quoque semita,
quae nos compeudio
Ducis ad patriam
precis stipendio,
Leva dulcissimo
tuo praesidio
Me pressum graviter
cordis fastidio.

58. Tu es stellifera
dux, tuis precibus
Ad coeli patriam
Christo credentibus
Sis mihi, deprecor,
et contribulibus
Redux per devia
itinerantibus.

59. Tu regis linea,
qua regi cupiunt
Justi, qui strenue
Deo obediunt,
Privati gratia
a te diffugiunt,
Sed nadi fidei
ad te confugiunt.

60. Tu non incongrue
Vocaris stadium,
Per evangelii
Legem currentium,
Per quam perveniunt
ad coeli bravium,
Omnes, qui retinent
amoris basium.

61. Tu felix portus es,
ad quem navigium
Fideles dirigunt
passi naufragium,
Petentes jugiter
tuum suffragium,
Donec effugiant
mortis exitium.

62. Tu, virgo, scala es,
qua coelum scanditur,
Ab hoc praecipue,
qui hic despicitur,
Nam tibi strenue
si quis innititur,
In fundum tartari
nunquam immergitur.

Caput sextum.

63. Tu stella coelitus
abundans mercibus,
Qua et reconditur
thesaurus maximus,
Per quem redimitur
a mentis nexibus,
Quibus constringitur
a tribus hostibus.

64. Tu turris Davidis,
qua mille clippei
Pendent, qui credulis
dant robur fidei,
Quo possint frangere
hostis tartarei
Omne obsidium
et sursum provehi.

65. Es nam armarium,
in quo reconditur
Lorica fidei,
sub qua defenditur
Justus, et gladius
verbi, quo pungitur
Hostis, qui credulos
frequens insequitur,

66. Tu scutum reprimens
ejus missilia,
Quibus prosternere
nati ovilia
Conatur callide,
O dei filia,
Mitte de superis
nobis auxilia

67. Tu quoque vallum es
atque munitio
Exsistens credulis
firma tuitio,
Jam instat proelium
et expeditio,
Tua nunc igitur
adsit protectio.

68. Dulce praesidium,
hostilis acies
Per quod comprimitur
atque barbaries,
Defunctis omnibus
natum propities,
Ut eis coelica
praestetur requies.

69. Nam es coelestium
castrorum acies,
Cujus potentia
fugatur facies
Larvarum, daemonum,
horumque complices,
Qui justis laqueos
ponunt multiplices.

Caput septimum.

70. Tu purgatorium
squalentis animi,
Qui cum conamine
amoris intimi
Tibi obsequitur
nec sinis supprimi,
Huic placans faciem
nati dulcissimi.

71. Tu mons fortissimus,
emittens lapidem,
Cum quo construitur
celsa Jerusalem,
Me tuis precibus,
quaeso, fac stabilem,
Quem morum levitas
praebet versatilem.

72. Tu gemma, coelicum
spirans igniculum,
Qui suo radio
vincit carbunculum,
Hic tuis precibus,
me tuum famulum
Illustret gratia
tecum per vitium.

73. Tu margarita es
splendens mirifice,
Coronam coelici
regis magnifice
Ornans, benigniter
turbatos respice
Ac tribulamina
eorum abjice.

74. Te bene dixerim
catenam auream,
Quae mentem alligas
a se extraneam,
Meam per vitia
effectam carneam
Tuis precatibus
redde eburneam.

Capitulum octavum.

75. Tu Salomonicum
templum, quo Dominus
Complecti voluit
novem mensibus,
Fulcitum aureis
virtutum basibus,
Fusis per gratiam
aeterni spiritus.

76. Ejusdem dignus es
thronus eburneus,
Quem castimoniae
perornat titulus,
Grandis in gratia
atque virtutibus,
Auro praecipue
amoris praeditus.

77. Vere columna es.
cui supponitur
Tota ecclesia,
quae tuam sequitur
Vitam laudabilem,
cui sic innititur,
Quod nec ab ignibus
nec ferro frangitur.

78. Tu splendens lectulus
veri pacifici,
Quem fortes ambiunt
regni hierarchici,
Turbae credentium
et apostolici
Viri, cum corpore
coepisti dejici.

79. Ejusdem ferculum,
quod sibi statuit
De lignis Libani,
in quo recubuit
Novem mensibus,
cum carnem induit,
In eucharistia,
quam nobis praebuit.

80. O Dei scrinium,
multis virtutibus
Comptum insigniter,
Quo Dei filius
In mundum veniens
quievit dulcius,
Da, rogo, gratiam
stanti prae foribus.

81. O virgo nobilis
et prudentissima,
In turmis virginum
speciosissima,
Post Deum vere es
amabilissima,
Assiste servulo
in die ultima.

82. Mihi, te deprecor,
o mater tenera,
Regnantem perpetim
in prolis dextera,
Per sodalitii,
conjunctos foedera,
Post vitae terminum
perduc ad aethera.

83. Patri potentia
sit innascibili,
Laus atque gloria
proli nascibili,
Summa sit bonitas
Deo spirabili,
Quo fruens jubilas
in saeclum saeculi.

Capitulum nonum.

84. Haec cum plausidice
curvis cervicibus
Macteque solide
flexis poplitibus
Verbis exprimerem,
meis laboribus
Virgo compatiens
dixit benignius:

85. Sacerdos inclite,
respira paululum,
Ne onus opprimat
tuum corpusculum,
Dans ei requiem
intra cubiculum,
Quo facto denuo
adi opusculum.

86. O clementissima,
quam bene diceris
Misericordiae
mater ac scriberis,
Meae inertiae,
quae sic compateris,
Quod laudes proprias
suspendi pateris.

87. Dehinc humiliter
curvavi genua,
Sic deprecatus sum
hanc voce cernua:
Benedic famulum,
mater praecipua,
Uti cras redeat
mente innocua.

88. Quae tribus digitis
expansis dexterae
Coepit hilariter
me benedicere,
Signans pectusculum
crucis charactere,
Dicens: Cum Deo sis
et cras revertere.

Secunda Pars.

Capitulum primum.

89. Resumptis igitur
paulisper viribus
Atque officiis
matutinalibus
Completis redii
in cellam protinus,
Heramque reperi
stantem prae foribus.

90. Quam cum susciperem
obstipo capite
Dixi humiliter:
me benedicite;
Tunc manum dexteram
extendit concite
Dicens: o presbyter,
nunc fare licite.

91. O beatissima,
qua nihil dulcius
Post Deum reperi
in rebus omnibus,
Si non meminero
tui frequentius,
Lingua adhaereat
pollutis faucibus.

92. Creatis cunctis es
Deo conjunctior,
Nam es in anima
carneque purior,
Resolve compedes,
quibus irretior,
Ut tuis laudibus
insistam promptior.

Capitulum secundum.

93. Nunc, stella, rutilans
prae omni sidere
Glisco praeconia
tua perstringere,
Quae signant nomina
in partis posterae
Concripta fimbria
laevae et dexterae.

94. Tu, virgo, praecluis
cum summa gloria,
Laudet in superis
turma aetherea,
Teque glorificet
tellus et maria,
Quae clade protegis
a multifaria.

95. Es nam triclinium,
quod summa deitas
Semper inhabitat
et omnis bonitas,
Laudes suscipiat
tua benignitas,
Quas mea nititur
offerre parvitas.

96. Te mirabiliter
arrhavit trinitas,
Cum carnem sumeret
in te divinitas,
Qua sordes abstulit
nobis inolitas,
Unde te merito
laudat humanitas.

97. Nam es verbifera
tuis visceribus
Verbum suscipiens
a coeli sedibus,
Quod vitam tribuit
suis haeredibus,

Qui tractant jugiter
id sacris aedibus.

98. Sic porta clausa es
in domo Domini,
Solum stans pervia
eidem numini,
Quando se subdidit
carnis discrimini,
In qua consuluit
dejecto homini.

99. Es quoque janua,
praebens credentibus
Vitae introitum,
in qua perennibus
Fruuntur gaudiis
cum coeli civibus,
Quibus conjungito
me tuis precibus.

100. Sed nec incongrue
patagiaria
Coelorum diceris,
nam pandis ostia
Christi fidelibus,
qui exercitia
Virtutum induunt
et spernunt vitia.

Caput tertium.

101. Tu sol dans radium
mirae fulgentiae,
Umbrantem cordibus
intelligentiae,
Lumen, quo pellitur
chaos inscititiae,
Peccati tenebrae
atque tristitiae.

102. O luna pulchrior
cunctis sideribus,
Splendore rutilo
coelo micantibus,
Infunde gratiae,
exoro, imbribus,
Cor meum torridum
culparum aestibus.

103. Tu sidus fulgidum
pellens caliginem,
Hostis qua primitus
caecavit hominem,
Paradisicolam
atque propaginem
Persuadens subdole
pomi dulcedinem.

104. O astrum coelicum
inconfuscabile,
Dans justis gaudium
inaestimabile,
Nobis tranantibus
per mare flabile,
Nauta sis revehens
ad litus stabile.

105. O stella praeferens,
serena fulgida,
Justis natantibus
per mundi fluida
Corda exhilara
peccatis turbida
Atque virtutibus
fac esse florida.

106. Tua praesentia
suda temperies,
Vernat velocitas
orbes septemplices
Vincit et callidum,
purgat rubigines,
Sed luminositas
demonstrat tramites.

107. Stella rosifera,
da stillicidium
Coelestis gratiae,
per quod incendium
Spurcae libidinis
vincam et taedium
Mentis, instantiam
irae et odium.

108. Tu matutina es
lux indeficiens,
Qua carne coelitus
progressus oriens,
Ex cujus jubare
homo caecutiens
Lustratur aquilo,
auster et occidens.

109. O splendor coelice,
lucens prae Delio,
In mente creduli
adstans auxilio,
Supernae gratiae
me lustra radio,
In hostem triplicem
stantem in proelio.

110. Tu quoque diceris
aurora rutilans,
Ostendens phosphorum,
qui atras ventilans
Peccati tenebras,
torpentes excitans
Ad bonum stimulat,
donis concomitans.

111. Tu es meridies,
per sanctum spiritum
Resplendens fervensque,
in quam accubitum
Fecit rex gloriae,
pulsurus impetum
Hostis, atrocium
ejus satellitum.

112. Coeli fenestra es,
per quam resplenduit
Mundo justitiae
sol, qui absorbuit,
Delicti tenebras,
quibus delituit
A primo tempore,
quo Adam corruit.

113. Tu quoque nubes es,
qua idem splenduit
Sol Pelusiaco,
quando rex acuit
Ensem in puerum,
quem regem timuit
Futurum Israel,
cui ipse praefuit.

114. Lampas virginea,
quae mirabilibus
In mundi machina
micas fulgoribus,
Circumda animam
meam splendoribus
Tuis hanc exuens
distortis moribus.

115. O clarum speculum
omni putredine
Carens et macula
turpis infamiae,
Compone animam
meam imagine
Tuo multimodo
foedatum crimine.

116. Nam sola crederis
inaccessibilem
Lucem attingere
per mentis aciem,
Hanc mihi misero
praebe visibilem,
Cum mundum deseram
hunc miserabilem.

Capitulum quartum.

117. Tu signum velleris,
quo vicit Gedeon,
Scutumque Josue,
tutoris Gabaon,
Tonsoris lavacrum
piscinae Hesebon,
Te laudans cantica
cecinit Salomon.

118. Ut idem retulit
hortus conclusus es,
Diversas proferens
herbarum species,
Quibus conficitur
pulchra materies,
Per quam repellitur
mentis proluvies.

119. Ex qua materia
Christus contexuit
Sibi corpusculum,
quo nos eripuit
Ab Orci faucibus,
qui nos absorbuit,
Parens falsiloquo
cum aurem praebuit.

120. Summus agricola
te sevit gratia,

Rigavit literis
et sapientia,
Castri angelici
cinxit custodia,
Beavit insuper
sua praesentia.

121. Nam sapientia
vincis Majugenam
Philosophiamque
Aristotelicam,
Maronem, Tullium,
mentem Platonicam,
Plautum, Macrobium,
moralem Senecam.

122. In te recipiunt
serta laurigera,
Qui carnis mundique
devincunt scelera,
Tu me a cespite
peccati rudera,
Ut coronarier
possim vel hedera.

123. Tu es aureola
aroma continens,
Mira dulcedine
mentes reficiens,
Cujus fraglamine
fugatur saeviens
Anguis, fidelium
mentes inficiens.

124. O pigmentarii
coelestis species,
Quae medicamine
nunquam deficies,
Precantem servulum,
pia, laetifices,
Ipsius medicans
morbos multiplices.

125. Nam medicina es,
tuo acumine
Animas reparans
privatas lumine
Divinae gratiae,
me coeli culmine
Dignum efficias
tuo precamine.

126. O flos, aromatum
spirans fraglantiam
Prae cunctis possidens
virtutum gratiam,
Tuo spiramine
pelle astutiam
Serpentis subdoli
atque malitiam.

127. Tu myrrha diceris
mortificaminis,
Atque assidui
thus deprecaminis,
Quod vi consumitur
superni flaminis,
Quando eligeris
in matrem numinis.

128. Tu quoque scriberis
pudoris lilium,
Flagransque viola,
forma humilium,
Quibus a superis
aeterni filium
Patris attraxeras
nobis auxilium.

129. O frutex balsami,
tu pretiosior
Omni aromate
atque fraglantior,
Thesauris omnibus
tu mihi carior,
Nam creaturis es
cunctis praestantior.

130. Tu cinnamomum es
spirans mirifici
Odoris nebulam,
quo cives coelici
Pascuntur omnesque
ecclesiastici,
Cujus participem
me posco effici.

131. O rosa redolens
spiramen flammeum,
Quo summe diliges
Deum et proximum,
Hoc meum recrea
exoro animum,

Ut te sinceriter
amet in saeculum.

132. Tu ille flosculus
immarcessibilis,
Qui odorantia
es indicibilis,
Tuo fraglamine
mens mea debilis
Medelam capiat,
soletur flebilis.

133. Nam apotheca es,
quam summus medicus
Replevit animae
medicaminibus,
Quibus propellitur
peccati dedecus
A nobis deforis
atque intrinsecus.

Capitulum quintum.

134. O terra pluviis
compluta gratiae,
Ex qua ortus est
flos sapientiae,
Cujus virtutibus
da odorantiae,
Insonter semitas
pergam justitiae.

135. Tu scaturigo es
fontis clementiae,
Per quem abluitur
faex conscientiae,
Rivo me impleas
coelestis gratiae,
Mundans a sordibus
omnis nequitiae.

136. O fons, qui animae
facis irriguum
Hortum, ut faciat
augmentum fructuum,
Meorum dilue
squalorem scelerum,
Uti efficiar
lignum fructiferum.

137. Tu es puteolus,
ex quo efferbuit
Rivus, qui Stygea
siti nos eruit,
Sed cruce pendulus
prae siti aruit,
Cum lictor lancea
latus aperuit.

138. Vere cisterna es
Bethlehemitica,
Propinans laticem,
quo plebs catholica
Sitim refrigerat,
quo diabolica
Fraude caluerat
currens per lubrica.

Capitulum sextum.

139. Ut paradisus es
Dei, quae contines
Lignum fructiferum
vitae, esuries
Per quod repellitur
et datur saties
Justis et postmodum
aeterna requies.

140. Nam virtualiter
omnis miseriae
Pellit obstacula
dans vitam gratiae
Atque in medio
coelestis patriae
Conservat credulis
coronam gloriae.

141. Deliciarum es
ager, quem Dominus
Condens circumdedit
virtutum floribus,
Quorum fraglantia
sentitur eminus,
Et longe positos
attrahit cominus.

142. Tu arbor nobilis,
tenens in culmine
Virtutum ramulos,
quorum dulcedine
Mente reficimur
et obumbramine

Ab hoste tegimur
ac mundi turbine.

143. Tu quoque rubus es
sine vi flammica
Ardens in eremo,
ut lex Mosaica
Docens, quo scriberis
voce prophetica
Absque amplexibus
mater deifica.

144. Tu sicca Aaron
fuisti virgula,
Quam rore gratiae
summus agricola
Sparsit, amygdalum
ferens, quod scandala
Auferret hostium
atque pericula.

145. Tu stirps Jesseica
producens flosculum,
Cujus viriditas
durat in saeculum,
Ejus fraglamine
per adminiculum
Tuum me libera
tollens periculum.

146. Cujus fraglantia
pellit diabolum,
Virtutes inserit
tollitque scandalum,
Sic sibi statuit
fidelem populum,
Qui Deum jugiter
laudet in saeculum.

147. Oliva fertilis,
qua fluit oleum
Misericordiae
et omne gaudium,
De cujus unguine
a morbis mentium
Credentes medica
praestans remedium.

148. Despuma Venerem,
in qua contabui,
Quaque, ut aestimo,
prae cunctis squalui,
Ut sic Abrahae
coapter sinui,
Qui locus creditur
regni perpetui.

149. O ficus fertilis,
fructum suavissimum
Ferens, quae recreat
coetum credentium,
Ejus dulcedine
cor meum acidum
Dulcora, deprecor,
propellens vitium.

150. De tuis foliis
das perizomata,
Quae mundi contegunt
immundi debita,
Mentis rubiginem
precatu rasita,
Fantis humiliter
melodiamata.

151. Tu cedrus Libani,
in coeli culmine
Praecellens angelos
beatitudine,
Abundans aeterno
virtutum germine
Carensque vitii
amaritudine.

152. Tu malum punicum,
tenens intrinsecus
Miram dulcedinem,
quam das amantibus,
Lates sub cortice
te nescientibus
Et dona gratiae
fastidientibus.

Caput septimum.

153. Tu campus, proferens
germen mirificum,
Ex quo conficimus
panem salvificum,
Qui mire satie
replet famelicum,
Confectum macie
gregem catholicum.

154. Esque panifica,
per quam conficitur
Hic panis, anima
quo credens alitur,
Quando inopia
virtutum premitur,
Vel cum a perfido
hoste persequitur.

155. Tu Sorech vinea
es fertilissima,
Qua vitis orta est
benedictissima,
Fundens fidelibus
vina suavissima,
Quibus inebrias
eorum intima.

156. Tu, virgo, requies
es laborantium
Et consolatio
corde moerentium,
Ab aestu carneo
sis refrigerium
Atque superbiae
esto repudium.

157. Tu turris in Sion,
cum propugnaculis
Munita fortibus,
hosti terribilis,
Cujus fortissima
resistis spiculis,
Cum tuis precibus
succurris credulis.

158. Tu cancellum es,
per quod resplenduit
Verus justitiae
sol, cum innotuit
In mundi partibus
cum carnem induit,
In qua hominibus
solamen praebuit.

159. Tu prophetarum es
canorum organum,
Apostolorum
registrum inclitum
Et rosa martyrum,
credentum speculum,
Ac primiceria
sanctarum virginum.

160. Sanctorum omnium
honor et gloria,
Qui Deo jubilant
in coeli patria,
Mea, te deprecor,
peccata pallia,
In vitae termino
sis mihi propia.

Capitulum octavum.

161. Fili, ne metuas
te nunquam deseram,
Tuoque operi
mercedem afferam,
Ergo de cetero,
me agas perperam,
Nam cito deseres
hanc vitam miseram.

162. Nunc me respiciens,
scintillans oculis,
Me benedicere
coepit digitulis,
Dicens: Tu liber sis
cunctis periculis,
Donec regrediar
cum sanctis angelis.

163. Quo dicto citius
superna agmina
Conducunt virginem
ad coeli culmina,
Ast ego anxius
erexi lumina,
Dicens flebiliter:
O dulcis domina!

164. Cur me pauperculum
tam cito deseris,
In hoc exsilio
linquens cum miseris?
Me precor vinculo
solutum corporis
Tecum recipias
connectens superis.

165. Heu me miserrimum,
cur tantum tepui,

Quod unquam laudibus
a tuis silui,
Cum tu hilariter
meo precatui
Aures praebueris,
pedes amplexui.

166. O amor virginis,
amor impatiens,
O amor crucians,
amor reficiens,
Tuis cum jaculis
mentes confodiens,
Cor meum refice
pro te deficiens.

Capitulum nonum.

167. Haec plorabiliter
cum sic depromerem,
Advenit angelus
jussus per virginem,
A quo solamina
tristis acciperem,
Ne in insaniam
mentis inciderem.

168. Cui cum assurgerem
cum reverentia,
Detergens lumina
fletu madentia,
Ait: O presbyter,
depelle tristia,
Nam possessurus es
cito coelestia.

169. Ego sum nuntius
coelorum dominae,
Cui hoc obsequeris
opico carmine,
Quae tuo mota est
gravi ploramine,
Me ad te dirigit
de coeli culmine.

170. Tuae nunc igitur
dispone domui,
Ac necessaria
de mundo itui,
Munderis unguine
sacrati olei,
Sumens viaticum
cibi perpetui.

171. Die tricesimo
regina veniet
Et tuum transitum
a carne muniet,
Assumens animam
ad summa provehet,
Ubi cum angelis
semper tripudiet.

172. Antecedentibus
saepe a saeculis
Suis similia
ostendit famulis,
Quos et a gravibus
solvit periculis,
Adscripsit insuper
sanctorum titulis.

173. Tu quoque, presbyter,
si non dissimulas,
Potes perpendere
ipsius gratias,
Scis namque quoties
mente excideras,
Et te justitiae
duxit ad semitas.

Capitulum decimum.

174. O lumen coelicum,
quod dicis, fateor,
Nam meis meritis
cum malis implicor,
Mentis fiducia
ipsum aggredior
Et velocissime
salutem consequor.

175. Tot fecit liberum
me a periculis,
Quae centum scriberem
vix in capitulis,
Sed pauca retuli
in psalteriolis
Ejusdem dominae,
quae scripsi titulis.

176. Non modo liberat
me malis miserum,

Sed mihi largiter
suorum munerum
Dat abundantiam,
quis vias scelerum
Declinem cautius
jam et in posterum.

177. Hinc non immerito
justo frequentius
Mentis conamine
ipsius laudibus
Nitens me jungere
Christi fidelibus,
Qui hanc cum jubilo
salutant crebrius.

178. Nam, crede certius,
o coeli lilium,
Si Dei aderit
mihi auxilium,
Laudabo virginem
ejusque filium,
Donec relinquero
ejus exsilium.

Capitulum undecimum.

179. Eja id strenue
age, o presbyter,
Nam virgo veniet
ad te velociter
Ac te ad aethera
ducet feliciter,
Ubi, quod dixeras,
ages perenniter.

180. Ejus vestigiis
semper inhaereas,
Quae a te pepulit
penas sulphureas,
Quas tuis vitiis
olim merueras,
providit insuper
sedes aethereas.

181. Ipsius igitur
det mihi meritum
E carnis carcere
felicem exitum,
Ut ejus filium,
patrem, paraclitum,
Cum ipsa jugiter
laudem in saeculum.

182. Commendo paginam
hanc sapientibus
Limandam virginis
ob laudem aptius,
Quibus et gloriam
auctoris rectius
Praebendam assero
cum coeli civibus.

188. Nam tempus properat,
in quo de medio
Tollar et opus est
uti remedio
Me poenitudinis,
qua purger vitio,
Ut non indignus sim
coeli confinio.

Cod. S. Petri Salisburgens. b. II. 3. saec. 15. fol. 299 A. — Orat. ms. Tegurinum anni 1467. Clm. Monac. 19991 fol. 240 b. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 161 a. C. — Orat. ms. Tegurinum anni 1470. Clm. Monac. 20021 fol. 276 a. D.

„Incipit dialogus pulcherrimus et devotissimus, plenus amore et gaudio omnique spirituali consolatione, generosissimae, pulcherrimae, dulcissimae, amabilissimae, desideratissimae, celeberrimae virginis Dei genitricis Mariae et cujusdam beatae memoriae presbyteri Cardinalis, amatoris illius praeclarissimae et colendissimae virginis.“ ABD. — „Incipit Centinomium seu Denominatorium B.V.“ C.

2, 1 Ejusdem A. — 6, 1 intuerem A. — 6, 3 accessit anus A. — 7, 2 tegimen A. — 10, 5 u. 6 fehlen A. — 11, 1 Nam decretum A. — 13, 2 his conjicio. — 14, 7 Qui preccaminum A. — 18, 1 Te olim A. — 18, 7 justitiae A. — 21, 5 parentibus fehlt A. — 27, 4 Quem fehlt A. — 27, 6 vertibilitas B. — 37, 5 Ex quarum A. — 43, 8 mei fehlt A. — 48, 5 sq. Coelestis sagina A; coelestis gratiae sagina B. — 56, 1 reddens hominem A. — 61, 1 es portus A. — 67, 1 vallum est et A. — 67, 7 igitur fehlt A. — 70, 3 u. 4 fehlen A. — 82, 5 Per solitii A. — 85, 3 Ne opus opprimat primum A. —

87, 8 redeat fehlt A. — 89, 8 pro foribus AB. — 106, 6 rubigines fehlt A; rubiginem B. — 118, 1 Et idem A. — 150, 8 melodimita A. — 153, 3 u. 4 fehlen A. — 158, 1 Tu illud concellum A. — 160, 8 sis mihi pia A; propria B. — 161, 3 Tu quoque A. — 178, 1 credor B. — 178, 3 Sed Dei A.

25. Laudatorium B.V.M.

Ad Matutinum.

I.

1. Ave, Dei filia
Christique conclave,
Cujus patrocinia
redolent suave,
Canere praeconia
tua mihi fave,
Nam hoc tua gratia
non est mihi grave.

2. Ave, splendens gemmula,
Virtus divinalis
Servavit a macula
Quam originalis
Culpae, sed et scandala
Noxae venialis
Nescis per curricula
Vitae virginalis.

3. Ave quae es regia
Nata parentela,
Cujus privilegia
In ista loquela
Concino, contagia
Mea, precor, vela
Et mihi, egregia
virgo, te revela.

4. Ave, virgo Israel,
populi fidelis,
Porta quam Ezechiel
Suis fert loquelis,
Ad te sanctus Gabriel
Missus est de caelis,
Dicens, ut Emanuel
Mater esse velis.

5. Ave, cui angelus
Idem dicens ave,
Nomen diligentius
Vertit matris Evae,
Precor te devotius
Per hoc ave suave,
Libera me penitus
Miserorum a vae.

6. Ave admirabilis
In conditione
Et inviolabilis
In conceptione,
Homini perutilis
In parturitione,
Adsis tuis famulis
Cum protectione.

7. Ave, cujus utilis
Partus in effectu
Fuit admirabilis
Suo in conceptu,
Nam inperceptibilis
Est ab intellectu,
Sed multum amabilis
Nobis in affectu.

8. Ave, radix germine
Miro decorata,
Ab aeterno flamine
Cum es foecundata,
Meo cum genimine
Salva me, beata,
Mundans nos a crimine
Velut advocata.

9. Ave, rubus coelicae
Apparitionis
Tempore dominicae
Incarnationis,
Ob laudem hymnidicae
Hujus cantionis
Memor sis catholicae
Congregationis.

10. Ave, o ficulnea
Signum dans aestatis,
Cum circumdas trabea
Carnis verbum patris,
O domus eburnea
Sanctae trinitatis,
Ad verna aetherea
Duc me cum beatis.

II.

11. Salve, quae hospitium
Christo peregrino
Praebuisti uterum
Ex nutu divino,
A casu me miserum
Serves repentino,
Ne trahar ad inferum
Impulsu Sathanino.

12. Salve, quae de Nazareth,
Postquam concepisti,
Ad sanctam Elisabeth
Gaudens perrexisti,
Pietas appropriet
Tua mihi tristi
Gratiamque impetret
Mihi Jesu Christi.

13. Salve, virgo, requies
Creatoris rerum,
Qua per novum ordinem
Pausavit dierum,
Deprecor, propities
Mihi Deum verum,
Nunc per actum pluries
Laesum insincerum.

14. Salve, o Jerusalem
Filia formosa,
Pascua in Bethlehem
Gignens pretiosa,
Ad coeli progeniem
Meam gaudiosa
Meque tuum supplicem
Duc, o gloriosa.

15. Salve, virgo tenera,
Vates quam scripserunt,
Sacra cujus ubera
Christum lactaverunt,
Pia mater, propera,
Me nam invaluerunt
Caro, mundus, vipera
Stygis ac laeserunt.

16. Salve, carens stimuli
Tua genitura,
Quam collaudant angeli
Omnisque factura,
Servo tuo flebili
Adesse matura,
Quando carne debili
Linquam transitura.

17. Salve, cujus gremium
Tenet puellare
Humanum solatium,
Dei salutare,
Hostibus credentium
Digneris obstare,
Hosque per obsidium
Tuum expugnare.

18. Salve, florens virgula
Aaron Levitae,
Flore tuo scandala
Cuncta pellens rite,
Post mundi pericula
Dic nobis: Venite,
Laeti tabernácula
Coeli introite.

19. Salve, candens lilium
Verae castitatis
Cujus odor filium
Traxit Dei patris,
His, quos purgatorium
Punit pro peccatis,
Porrige suffragium
Tuae pietatis.

20. Salve, virgo nobilis,
Cunctis reverenda,
Nobis tamen famulis
Tuis post colenda,
Nostris a piaculis,
Mater, nos emenda
Precibusque sedulis
Nato recommenda.

III.

21. Gaude, cujus viscera
Casta permanserunt,
Contra moris foedera
Quando genuerunt,
Isto partu supera
Regna patuerunt,
His, qui sua scelera
Poenis diluerunt.

22. Gaude, aromatica
Cella redemptoris,
Quae nostri es unica
Medela languoris,
Quaeso, me pacifica
Intus atque foris,
Abigens tristifica
Insidiatoris.

23. Gaude, templum gratiae
Atque castitatis,
Templumque potentiae
Summae trinitatis,
O mater clementiae,
Praesta mihi gratis
Donum sapientiae
Atque pietatis.

24. Gaude, turris continens
Clipeos virtutum,
A devotis abigens
Quibus es versutum,
Quaeso, mei miserens
Esto mihi scutum,
Ut a mundo transiens
Iter vadam tutum.

25. Gaude, sapientiae
Dei pia nutrix,
Ac coelestis gratiae
Larga distributrix,
Sanctae sis ecclesiae
In cunctis adjutrix,
Meaeque miseriae
Totius solutrix.

26. Gaude, virgo vigilans
Bonos protegendo,
Daemones tristificans
Procul abigendo,
Manus meas jubilans
Ad te nunc extendo,
Me meosque supplicans
Tibi recommendo.

27. Gaude, vitis, daemones
Fugans tuo flore,
Culpae impetigines
Qui sedat odore,
Ejus me corrobores
Tuique amore,
Vagantem per turbines
Mundi cum labore.

28. Gaude, quae magnifica
Veneratione
Laudaris in coelica
Semper regione,
Colentes hymnidica
Hac te cantione
Serves a Sathanica
Impugnatione.

29. Gaude, quae laetitiam
Angelis fecisti,
Quando sapientiam
Dei genuisti,
Peccatori veniam,
Consolamen tristi,
Trinitati gloriam
tunc retribuisti.

30. Gaude, cujus gremium
Fovit medicamen,
Quod reis remedium
Dat et relevamen,
Auferas credentium
Praesens tribulamen,
Ipsos persequentium
Vim repellens. Amen.

Secunda Pars.

Ad Laudes.

I.

31. Ave, per quam oritur
Lux in coelo sita,
Qua majestas cernitur
Dei infinita,
Inimici pellitur
Nostri fraus molita,
Et mors nostra moritur,
Reparatur vita.

32. Ave, virgo nobilis,
Felix et praeclara,
Mundo praeamabilis,
Deo multum cara,
Nobis tuis famulis
Vana fac amara,
Et in tabernaculis
Coeli locum para.

33. Ave, coeli gaudium,
Rutilans aurora,
Tu spes te colentium,
virginum decora,
Largire praesidium
Nobis sine mora,
Ducens post exsilium
Ad coelorum fora.

34. Ave, lux et domina
Coeli, terrae, maris,
Quae in sacra pagina
Jacob stella faris,
Precor te, genimina
Mea tuearis
Hoste, per haec carmina
A quibus laudaris.

35. Ave, Jesse virgula,
Cujus solvet fructus
Vitiorum vincula
Tristiumque luctus,
Per haec Stygis pessula
Hostisque destructus
Et Adam cum copula
Est in coelum ductus.

36. Ave, luminarium
Splendens in supernis,
Nam omne, contrarium
Quod est luci, spernis,
Tuum devotarium
Mundes in internis,
Quem peccatum varium
Inquinat, ut cernis.

37. Ave, cui in citharis
Hujus symphoniae
Jubilo cum ceteris,
Qui te laudant pie,
Cunctos mei generis,
O mater Messiae,
Segreges a miseris
In extremo die.

38. Ave, arcus positus
Foederis in signum,
Tempestatis spiritus
Omneque malignum
Pellens, ista servitus
Faciat me dignum
Tuis semper laudibus,
Cautum et benignum.

39. Ave, fortitudinis
Urbs atque regalis,
Sorde carens criminis
Omnibusque malis,
Pelle vi precaminis
Tui virginalis
Impetum moliminis
Hostis infernalis.

40. Ave, tabernaculum
Foederis divini,
Quam laudant in saeculum
Coeli inquilini,
Veneni periculum
Aufer zabulini,
Iram atque scandalum
Motus asinini.

II.

41. Salve, de qua canitur:
Ave maris stella,
Tu, qua Christus conditur,
Scirpea fiscella,
Plebis ejus quatitur
Navis in procella,
Per quam ad te fugitur,
O dulcis puella.

42. Salve, quam hilariter
Concio fidelis
Cantionum jugiter
Veneratur melis,
Rogo te humiliter
Me sanare velis
Laesum horribiliter
Inimici telis.

43. Salve, habitaculum
Domini Messiae,
Quem laudant in saeculum
Coeli hierarchiae,
Salva me per jubilum
Hujus symphoniae,
Aliquod ne scandalum
Incidam hac die.

44. Salve, sidus, radium
Mirum quae diffundis,
Qui dat magnum gaudium
A peccato mundis,
Vocibus clamantium
Ad te gemebundis,
Tuum des praesidium
Trahens de profundis.

45. Salve, luna tenebras
Culpae quae repellis,
Stellas namque ceteras
Lumine praecellis,
Mihi nanti praebeas
Manum in procellis,
Lites mundi auferas,
Finem pone bellis.

46. Salve, lux laetitiae
Homini credenti,
Nulli lumen gratiae
Denegans petenti,
Donum indulgentiae
Mihi poenitenti
Impetra et gloriae
Locum decedenti.

47. Salve, quam a saeculo
Patrum vigilamen
Effert laudis titulo
Suum per effamen,
Mihi tuo famulo
Des opitulamen,
Ne jungar diabolo
Mundi post examen.

48. Salve, quam fecunditas
Ornat maternalis,
Tibi tamen puritas
Manet virginalis,
Protegat benignitas
Tua hos a malis,
Quos mihi serenitas
Jungit specialis.

49. Salve, palma, folia
Cujus dant umbramen,
His, qui cum constantia
Tibi famulamen
Exhibent, ex gratia
His da relevamen,
Quos premit angustia
Sive tribulamen.

50. Salve, stella, radium
Solis quae misisti,
Quando Dei filium
Carne genuisti,
Hominis naufragium
Ita abstulisti,
Quem quoque ad gaudium
Coeli reduxisti.

III.

51. Gaude, culmus fertilis
Septem ferens spicas,
Gratiarum credulis
Largientes micas,
Propellas a famulis
Fraudes inimicas,
Quae ad bonum sedulis
Multas ponunt tricas.

52. Gaude, felix mulier,
Mitis et formosa,
Corda quam sinceriter
Amant amorosa,
Declinare fortiter
Fac me vitiosa,
Ut laudem perenniter
Te, o gloriosa.

53. Gaude, porta coelicae
Quae ingressionis
Es plebi catholicae,
Firmatae in bonis;
Pia mater, perfice
Me virtutum donis,
Quem vexat barbarice
Princeps Babylonis.

54. Gaude, virgo, pauperum
Clemens procuratrix,
Ac divinorum munerum
Larga dispensatrix,
Sis vociferantium
Ad te liberatrix,
Gravat delinquentium
Quos poena purgatrix.

55. Gaude, dux ecclesiae
Christi militantis,
Et in regno gloriae
Modo triumphantis,
Conserves a rabie
Hostis impugnantis
Mentem te quotidie
Odis venerantis.

56. Gaude, quae describeris
Apud Nazaraeos
Arca Dei foederis,
Terrens philistaeos,
Ut auctores sceleris
Abiges nunc eos,
Me connectens superis
Et fautores meos.

57. Gaude, quae sequentibus
Te praestas ducatum,
Perducens celerius
Ad felicem statum
Dirige propitius
Mundi principatum,
Ab hoc pellens longius
Hostium conatum.

58. Gaude, pulchritudine
Mire redimita,
Qualis non in homine
Puro est audita,
Me clementer unguine
Gratiarum dita
Tuoque munimine
Tuta in hac vita.

59. Gaude, receptaculum
Mentis fugientis,
Inimici scandalum
Ipsam persequentis,
Praesta adminiculum
In poenis detentis,
Ipsis dans latibulum
Regni permanentis.

60. Gaude, meum gaudium
Atque consolamen,
Cujus cano jubilum
Mentis per ructamen,
Carnis post excidium
Ne remoriamen
Facias, sed hostium
Vim repellas. Amen.

Pars tertia.

Ad Primam.

I.

61. Ave, parens inclita,
Summae bonitatis,
Relaxantis debita
Nostrae pravitatis,
Quaeso, me habilita
Tuis praedicatis,
Restaurando perdita
Omnis probitatis.

62. Ave, quam praesagia
Vatum praedixerunt,
Inspirante gratia
Cum de te scripserunt,
Salutis remedia
Omnes receperunt,
Qui tua praeconia
Laeti concinerunt.

63. Ave, stella lucida
Rutilans in mane,
Ab his pellens lurida,
Qui te laudant sane,
Tempora des fulgida
Plebi Christianae,
Quam perturbant valida
Bella gentis vanae.

64. Ave, sanctuarium
Dei singulare,
Id per laudatorium
Conor quam laudare,
Scelus meum varium
Digneris mundare
Mihique donarium
Coeli impetrare.

65. Ave, quam spectabile
Signum et insigne
Praemonstravit sedule
In rubo et igne,
Adjuva benevole
Tuos et benigne,
Quos perturbant frivole
Hostes ac maligne.

66. Ave, divo germine
Quae gravidabaris,
A coelesti lumine
Dum salutabaris,
Hos reduc de turbine
Procellosi maris,
A quibus hoc carmine
Devote laudaris.

67. Ave, virga, coelitus
Flos de qua processit,
Quando Dei filius
Nostris se ingessit,
Ecce tuus famulus
Tristis te accessit,
Luxus mundi lubricus
Nimis quem depressit.

68. Ave, plena gratia,
Mitis atque pia,
Cordis quam constantia
Hac in hymnodia
Veneror, solatia
Praestes, o Maria,
Mea te prosapia
Cunctis in hac via.

69. Ave, tabernaculum
Nostri salvatoris,
Laudandum per sedulum,
Cultum cunctis horis,
Precor, sis umbraculum
Mei peccatoris,
Temptatum per zabulum
Intus atque foris.

70. Ave, stillicidium,
Potens propinare
Justis in praesidium
Nectar salutare,
Tuum per praesidium
Me velis aptare,
Ut illud mysterium
Dignus sim tractare.

II.

71. Salve, thronus aureus
Sanctae trinitatis,
Quem cingit eburneus
Decor castitatis,
Exornat purpureus
Color caritatis,
Et splendor sidereus
Summae claritatis.

72. Salve, terra optima,
Carens culpae spinis,
Sed et fertilissima
Fructibus divinis,
Curam, o dulcissima,
Gere mei finis,
Manibus ne anima
Detur beluinis.

73. Salve, thesauraria
Dei gratiarum,
In mundi miseria
Nobis praestitarum,
Fletui suffragia
Praestes animarum,
Poena carceraria
Stygis detentarum.

74. Salve, vas clementiae
Ac benignitatis,
Vas coelestis gratiae,
Vas divinitatis,
Da misericordiae
Manum tribulatis,
Per donum laetitiae
Et prosperitatis.

75. Salve, prudentissima
Virgo Sunanitis,
Virgo fertilissima,
De qua surgit vitis
Vina fundens optima
Amore unitis,
Mea fac ut anima
Munda sit et mitis.

76. Salve, proles Davidis,
Proles benedicta,
Castitatis candidis
Vestibus amicta,
Precibus sit validis
Tuis fraus devicta,
Quae nos modis callidis
Ducit in delicta.

77. Salve, mater nobilis,
Cujus admirandus
Partus est a credulis
Cunctis adorandus,
Per hunc nam horribilis
Hostis ac nefandus
Duris erat vinculis
Stygis mancipandus.

78. Salve, quae prophetica
Voce commendaris
Et per evangelica
Scripta veneraris,
A plebe catholica
Digne collaudaris,
A fraude Sathanica
Juste formidaris.

79. Salve, mater coelicae
Benedictionis,
Domina angelicae
Congregationis,
Sis ecclesiasticae
Memor nationis,
Laesae manu hosticae
Persecutionis.

80. Salve mater gratiae,
Cujus ad honorem
Hujus venerantiae
Concino tenorem,
Post statum miseriae,
Post mundi laborem
Duc in statum gloriae
Tuum laudatorem.

III.

81. Gaude, sidus radium
Proferens mirandum,
Quando paris filium
Cunctis venerandum,
Hunc ante judicium
Mitem fac et blandum,
Ne me propter vitium
Judicet damnandum.

82. Gaude, virga Aaron,
Florem dans decorum,
Canticum cui Salomon
Canit canticorum,
Fantes hoc tetrastrophon
Carminum tuorum,
Ducas, o theotocon,
In regnum coelorum.

83. Gaude, nobilissimum
Decus castitatis,
Vitae rectae speculum,
Flos suavitatis,
Deleas piaculum
Nostrae pravitatis,
Jungens post hoc saeculum
Nos praedestinatis.

84. Gaude, plena gratia,
Virgo singularis,
Non passa incendia,
Rubo quae signaris,
Nato reconcilia
Nos, o stella maris,
Semper quem in gloria
Laeta specularis.

85. Gaude, per quam servitus
Hominis finitur,
Et libertas spiritus
Ipsi impertitur,
Inimici fremitus
Per te impeditur,
Quo nos ut antiquitus
Perdere molitur.

86. Gaude, mater inclita
Domini Messiae,
Quam per melodiamata
Hujus symphoniae
Laudo, haec poemata
Tibi fantes pie
Ducas ad agalmata
Coeli hierarchiae.

87. Gaude, virga proferens
Florem sine rore,
Tandemque parturiens
Fructum sine more,
Ipsius reficiens
Sis me vel odore,
In cujus deficiens
Langueo amore.

88. Gaude, consolatio
Mea singularis,
Quae sub tuo filio
Cunctis principaris,
Me cum contubernio
Meo tuearis
Coelesti praesidio,
Quo tu vallabaris.

89. Gaude, sponsa nobilis
Principis Assueri,
Cunctis carens maculis,
Mater Dei veri,
His me laudum titulis
Fac me promereri,
Ut cum tuis famulis
Queam recenseri.

90. Gaude, salutifera
Stirps, qua medicamen
Venit, quo mens misera
Recipit solamen,
Aufer mea scelera
Tuum per precamen,
Tandemque ad aethera
Duc me tecum. Amen.

Quarta pars.

Ad Tertiam.

I.

91. Ave, plena gratia,
Ave, mater Dei,
Honorificentia
Populi Hebraei,
Vere tu laetitia
Semper cordis mei,
Nempe beneficia
Multa praestas ei.

92. Ave, virgo gloria
Israelitarum,
Exornat prosapia
Quam patriarcharum,
Effert sapientia
Mira prophetarum,
Mentium industria
Laudet devotarum.

93. Ave, porta principi
Patens aeternali,
Cum volebat concipi
Corpore mortali,
Per te precor eripi
A culpa criminali,
Ne post mortem aucupi
Tradar infernali.

94. Ave, quae ab angelo
Olim salutata
Fuisti, spiraculo
Divo impraegnata,
Corda mihi vinculo
Amoris alligata
Ab omni periculo
Praeserves beata.

95. Ave, porta invia
Cunctis exstans viris,
Quae divina gratia
Ut auro vestiris,
Quando Christi pervia
Ipsi elargiris
Ex tua substantia
Corpus modis miris.

96. Ave, quae coelestibus
Gaudium fecisti,
Gaudium terrestribus
Quoque praestitisti,
Cum castis visceribus
Christum concepisti,
Et decursis mensibus
Novem peperisti.

97. Ave, virgo hominum
Deique receptrix,
Christo dans hospitium,
Pauperum susceptrix,
Per dilectum filium,
Rogo, mi dilectrix,
Ad coeli palatium
Mea sis directrix.

98. Ave, vas clementiae,
Ave mater roris,
Plena sapientiae
Deique amoris,
Auferas malitiae
Virus et livoris,
Verae amicitiae
Nos constringens loris.

99. Ave, coeli curiae
Praepotens regina,
Qua nostrae miseriae
Venit medicina,
Sauciatos rabie
Sana serpentina,
Ululantes anxie
In Stygis officina.

100. Ave, donis spiritus
Gratiaque plena,
Quam saluto gnavius
En vice centena,
Intus et exterius,
Quaeso, me serena,
Perducens posterius
Ad vitae amoena.

II.

101. Salve, quam nunc veneror
Plausu laetabundo,
Per quam, ut confiteor,
Salus venit mundo,
Me ab hoste, deprecor,
Tuta furibundo,
Quo suadente inquinor
Scelere immundo.

102. Salve, servatorium
Gratiae coelestis,
Largiens stipendium
In vita honestis
Fantem laudatorium
Hoc in tuis festis
Praeserves ab hostium
Morsibus molestis.

103. Salve, cor, praesentia
Cujus ornat coelum,
Cujus nati gratia
Legis pandit velum,
Tua refulgentia
Pellant hostis telum,
Et cum pertinacia
Iram atque zelum.

104. Salve, virgo media
Hominis et Dei,
Per quam sacrificia
Immolamus ei,
In ista miseria
Miserere mei,
Meaeque solatia
Des progeniei.

105. Salve, sedes gratiae,
Christus qua sedebat,
Tempore infantiae
Quando vagiebat,
Sed misericordiae
Sedem te habebat,
Cum nostrae miseriae
Maculas tergebat.

106. Salve, signum foederis
Et securitatis,
Datum nobis miseris
Dono trinitatis,
Porrige de superis
Manum pietatis
Constrictis in tenebris
Suis pro peccatis.

107. Salve, dicta civitas
Majestatis Dei,
Ob culpas praeteritas
Ad quam currunt rei,
Obstet tua pietas
Intemperiei,
Gravis quam iniquitas
Causat cordis mei.

108. Salve, clavis aurea
Gemmis decorata,
Per quam sunt aetherea
Regna reserata,
Dignitas virginea
Tua, o beata,
Abigat tartarea
Bella et peccata.

109. Salve, plena gratia
Pneumatisque donis,
Quorum redundantia
Ex te fluit bonis,
Aufer ab ecclesia
Vim obsidionis,
Quam infert malitia
Stygei praedonis.

110. Salve, stirps egregia
Atque generosa,
Summi regis filia,
Mater gratiosa,
Canentes praeconia
Tua in hac prosa,
Transfer ad palatia
Coeli gaudiosa.

III.

111. Gaude, coeli domina,
Cui hoc in decreto
Cano jubilamina
Cordis in secreto,
Post mundi certamina
Transitoque freto
Ad coelorum culmina
Duc nos vultu laeto.

112. Gaude, fulgens gemmula,
Pulchrior sapphiro,
Relucens per saecula
In coelorum gyro,
Munda, mater, sedule
Gratiae butyro
Me propter piacula
Similem deliro.

113. Gaude, secretarium
Domusque cedrina,
Per quam dat solarium
Majestas divina,
Auferas contrarium,
O coeli regina,
Pellens adversarium
Cum omni ruina.

114. Gaude, quae his literis
Laudis per concentum
Debite describeris
Continens contentum,
Nam, a quo tu pasceris,
Generas frumentum,
Quod et nobis miseris
Praestet nutrimentum.

115. Gaude, quae deliciis
Et jucunditate
Frueris ac gaudiis
In beatitate.
Servulum a noxiis
Tua pietate
Praeserves et vitiis
Ac adversitate.

116. Gaude, virgo, filia
Regis manu fortis,
Possides sedilia
Quae in coeli portis,
Cum linquam debilia
Carnis hora mortis,
Duc me ad ovilia
Coelicae cohortis.

117. Gaude, tabernaculum
Sanctae trinitatis,
Mundum stans in saeculum
Cunctis a peccatis,
Praestes adminiculum
Corde perturbatis
Et Stygis per zabulum
Poenis profligatis.

118. Gaude, quae nos dulciter
Fecisti gaudere,
Quos lacrimabiliter
Eva fecit flere,
Laudi tuae jugiter
Fac nos inhaerere,
Tecumque perenniter
Coelum possidere.

119. Gaude, cui his laudibus
Modo sabbatizo,
Amans te prae opibus
Auroque obrizo,
Subveni celerius,
Quando agonizo,
Ne tradar perennibus
Poenis ab inviso.

120. Gaude, vas virgineum,
Tenens medicamen,
Quod justis nectareum
Confert relevamen,
Per istud carmineum
Melos post examen
Thronum ad aethereum
Me perducas. Amen.

Pars quinta.

Ad Sextam.

I.

121. Ave, odorifera
Nardus, dans odorem,
Terra, pontus, aethera
Quo sumunt vigorem,
Audi, virgo tenera,
Tuum laudatorem,
Abigens pestifera
Mentisque languorem.

122. Ave, venerabilis
Mater verbi summi,
Moysi spectabilis
Virgo, signum dumi,
Contentas his titulis
Laudes fac consumi
Amoris scintillulis
Velut virga fumi.

123. Ave, tabernaculum,
In quo requievit,
Qui mundi piaculum
Moriens delevit,
Hostis aufer jaculum
Quod modo desaevit
In mundo et scandalum
Plurimum succrevit.

124. Ave, cujus planctui
Natus concordavit,
Filio tonitrui
Cum te commendavit,
Sub amoris mutui
Pace quando stravit,
Hostes aut astutui
Ejus obviavit.

125. Ave, virens vinea,
Quae tunc floruisti,
Cum Christum virginea
Carne genuisti,
Sed corona spinea
Punctum cum vidisti,
Veluti feminea
Tristis exstitisti.

126. Ave, stirps qua floruit
Flos amygdalinus,
Qui morte defloruit
Conditus supinus,
Sed surgens refloruit
Ut flos matutinus,
Facile nam potuit,
Velut rex divinus.

127. Ave, cujus uteri
Nobile gestamen
Resarcivit superi
Regni laceramen
Servi tui miseri
Aufer allutamen,
Quo gravor pestiferi
Hostis ob luctamen.

128. Ave, spes solatii
Cunctis tribulatis,
Civitas refugii
Et securitatis,
Poenis purgatorii
Pressis pro peccatis
Fer donum remedii
Atque pietatis.

129. Ave, porta coelica,
Per quam tunc exivit
Christus, cum substantia
Carnis se vestivit,
Ex obedientia
Mortem hanc subivit
Et ita siderea
Regna resarcivit.

130. Ave, virgo, speculum
Bonitatis Dei,
Praestans habitaculum
Ejus requiei,
Per amoris vinculum
Me conjungas ei,
Auferens piaculum
Foedum cordis mei.

II.

131. Salve, potentissima
Mundi imperatrix,
Pauperum dulcissima
Tamen consolatrix,
Irae sis piissima
Dei refraenatrix,
Servi tui anima,
Quam timet peccatrix.

132. Salve, cujus nomine
Respiro frequenter,
Cum pro meo crimine
Torqueor dolenter,
Unde hoc in carmine
Laudo te gaudenter,
In coelorum culmine
Regnantem potenter.

133. Salve, porta misero
Patens peccatori,
Hunc servans ab infero
Reddensque amori,
Mihi tuo tenero
Praesta laudatori,
Ne velim de cetero
Per peccata mori.

134. Salve, coeli civium
Potens reparatrix,
Nam es poenitentium
Reconciliatrix,
Sis esurientium
Virtute cibatrix
Et amaritudinum
Sis dulcificatrix.

135. Salve, plena gratia
Virgoque fecunda,
Quae obedientia
Fuisti rotunda,
Fac sit ex clementia
Mea mens jucunda,
Ex impatientia
Quae est furibunda.

136. Salve, venerabilis
Mulier Hebraea,
Florens laudum flosculis
In omni Judaea,
Solutum a vinculis
Culpaeve morphea
Me junge coelicolis,
Dulcis mater mea.

137. Salve, speciosior
Sole in splendore
Atque virtuosior
Virtutum vigore,
Accende me, deprecor,
Amoris fervore,
Mente qui destituor
Noxae prae algore.

138. Salve, potentissima
Stygis spoliatrix
Et copiosissima
Mundi irrigatrix,
Mea ad te anima
Clamitat peccatrix,
Ut ejus promptissima
Tu sis reparatrix.

139. Salve, mensa aurea
Propositionis,
Panum et eburnea
Sedes Salomonis,
Sanctae des idonea
Conversationis,
Auferens erronea
Malae actionis.

140. Salve, o solatium
Animae devotae,
Per juge servitium
Tibi bene notae,
A me mundi vitium
Facias remote,
Regionis gaudium
Mihi dans ignotae.

III.

141. Gaude, quam cubiculum
Suscepit Assueri,
Quando tabernaculum
Intras Dei veri,
Me cum per putibulum
Continget teneri,
Cum justis in saeculum
Fac me recenseri.

142. Gaude, virgo, thalamus
Christi requiei,
Quem descripsit calamus
Prophetarum Dei,
Rogo te attentius,
Consolamen rei,
Salva me de manibus
Inimici mei.

143. Gaude, velum gratiae,
Velum jacinthinum,
Velans regem gloriae
In mundo peregrinum,
Impetum nequitiae
Conteras vulpinum,
Dans benevolentiae
Modum columbinum.

144. Gaude, vellus roridum,
Vellus Gedeonis,
Quae solamen solidum
Cunctis te exponis,
Robora me pavidum
Gratiarum donis,
Contra hostem callidum
Tempore agonis.

145. Gaude, sanctitudinis
Speculum, Maria,
Expers omnis criminis
In hujus vitae via,
Te laudantes carminis
Hujus melodia,
Ad beatitudinis
Regnum ducas, pia.

146. Gaude, plena gratia
Virgo quae probaris
Et in coeli gloria
Modo jucundaris,
Aufer adversantia
Mundi, stella maris,
Infert quae versutia
Feri singularis.

147. Gaude, fertilissima
Stirps tuo adore
Flores atque balsama
Vincis ac decore,
Mundes, o piissima,
Tuo pro amore
Intus me in anima
A culpae foetore.

148. Gaude, nubes compluens
Arva animarum,
Quae desiccat vehemens
Aquilo culparum,
Esto nobis tribuens
Fontem gratiarum,
Qui sit aestum dimovens
Conscientiarum.

149. Gaude, virgo aurea,
Signum pietatis,
Ac fenestra vitrea,
Qua sol deitatis
Intravit, erronea
Nostrae caecitatis
Auferas cum carnea
Culpa foeditatis.

150. Gaude, fons scientiae,
Cujus per stillamen
Pelluntur moestitiae,
Datur sublevamen,
Aufer nunc ecclesiae
Sanctae tribulamen,
Illatum ex rabie
Paganorum. Amen.

Sexta pars.

Ad Nonam.

I.

151. Ave, domicilium
Sanctae trinitatis,
Castitatis lilium,
Mater pietatis,
Placa tuum filium
Offensum peccatis,
Largiens auxilium
Cunctis tribulatis.

152. Ave, virgo Jessea,
Ave virga floris,
Qui dat serta aurea
In coelorum foris,
Mala instantanea
Intus atque foris,
Aufer, o virginea
Mater, cunctis horis.

153. Ave, de qua canimus:
Ave maris stella,
Nam succurris citius
Nobis in procella,
Te deprecor attentius,
O clemens puella,
Tuum pro fidelibus
Natum interpella.

154. Ave, pudicitiae
Gemma admiranda,
Normula justitiae,
Cunctis praedicanda,
Tu misericordiae
Mater veneranda,
Omnibus ecclesiae
Natis es amanda.

155. Ave, quam intrinseca
Nunc devotione
Veneror glorifica
Collaudatione,
Tua me salvifica
Benedictione,
Corruam ne hostica
In impugnatione.

156. Ave, quam Emanuel
In matrem sacravit,
Angelus te Gabriel
Quando salutavit,
Consultum Achitophel
Tunc annihilavit,
Contra plebem Israel
Quod olim dictavit.

157. Ave, qua divinitus
Debuit Messias
Nasci, sicut primitus
Scripsit Isaias,
Rogo te medullitus
Has per hymnodias,
Hostis aufer impetus
Atque phantasias.

158. Ave, scala gratiae,
Christus quam ascendit,
Quando semen Abrahae
Carne apprehendit,
In vallem miseriae
Postea descendit,
Ubi multifarie
Mundum reprehendit.

159. Ave, cujus dulciter
Vox in aure Dei
Personat humiliter,
Cum te subdis ei,
Hostium celeriter
Obsta rabiei,
Qui laedunt letaliter
Castrum cordis mei.

160. Ave, sceptrum regium
Christianitatis,
Solamen moerentium
Suis pro peccatis,
Tuum privilegium
In his praedicatis
Fantes duc in gaudium
Cum praedestinatis.

II.

161. Salve cujus coelicae
Vitae insignimen
Concino poetice
Illud per polimen,
Auferas Sathanicae
Fraudis impedimen,
Quando scandam lubricae
Carnis hujus limen.

162. Salve, quae nunc frueris
Coelicis abunde,
Ibique amplecteris
A sponso jucunde,
Mei vincla sceleris
Precibus contunde,
Et mihi de superis
Gratiam infunde.

163. Salve, quam humiliter
Odis praeconizo,
Tuis donis dulciter
Nam panegorizo,
Adveni celeriter,
Quando agonizo,
Ne vexer letaliter
Ab hoste inviso.

164. Salve, quae virtutibus
Omnibus depicta,
Pulchrior sideribus
Sole stas amicta,
O prae mulieribus
Cunctis benedicta,
Expia celeriter
Servuli delicta.

165. Salve, tabernaculum,
Christus quod intravit,
Carnis quando cingulum
Sibi adaptavit,
Hac fidelem populum
Abundanter pavit,
Quando vini poculum
Panemque sacravit.

166. Salve, terra sitiens
Proferens virgultum,
Per fructum reficiens
Nos suavem multum,
Cor meum desipiens,
Stolidum vel stultum
Reduc mei miserens
Ad divinum cultum.

167. Salve, vas mirabile
Minime extensum,
Tamen ineffabile
Verbum es immensum
Continens, id nobile
Carmen sic expensum
Tibi acceptabile
Sit velut incensum.

168. Salve vitis gratiae
Ac jucunditatis,
Vitis abundantiae
Et suavitatis,
Vinum da laetitiae
Mente perturbatis,
Auferens moestitiae
Causam cum peccatis.

169. Salve, nubes contegens
Christi deitatem,
Assumpsit obediens
Cum humanitatem,
Per te nobis largiens
Sit benignitatem,
Omnes culpas abluens
Dansque caritatem.

170. Salve, quae virtutibus
Omnibus ornata
In matrem es coelitus
Christi ordinata,
Defunctorum gemitus
Respice, beata,
Qui torquentur acrius
Ob sua peccata.

III.

171. Gaude, quae nunc optimam
Partem elegisti,
Coelitum altissimam
Sedem ascendisti,
Misericordissimam
Manum praebe tristi
Mihi, plurifariam
Olim quem audisti.

172. Gaude, quae regaliter
Regnas in supernis,
Ubi facialiter
Deum semper cernis,
Mundes integraliter
Me nunc in internis
Jungeque finaliter
Gaudiis aeternis.

173. Gaude, quae in dextera
Nati conscendisti,
Quando super aethera
Assumpta fuisti,
Duc me per itinera
Legis, quae transisti,
Quando virgo tenera
In mundo vixisti.

174. Gaude, mater coelitus
honorificata,
Super omnes spiritus
In coelo locata,
Junctorum germanitus
Mihi, o beata,
Omnia radicitus
Auferas peccata.

175. Gaude, domus gratiae
Ac satietatis,
Domus sapientiae
Ac benignitatis,
Filiis ecclesiae
Modo tribulatis
Donum des laetitiae
Et prosperitatis.

176. Gaude, lux quae nuntias
Veri solis ortum,
Christum quando generas,
Nobis vitae portum,
Culparum per tenebras
Modo me absorptum
Ad coeli delicias
Duc per angiportum.

177. Gaude, quae custodia
Angelorum septa
Per natum es gaudia
Coelorum adepta,
Laudis meae hostia
Tibi sit accepta,
Et cuncta turbantia
Pellas et inepta.

178. Gaude, odorifera
Stirps, quae gignis fructum,
Qui Adam ad aethera
Reduxit seductum,
Dulcis mater, prospera
Mentis meae luctum,
Propter mea scelera
Merito inductum.

179. Gaude, quae in Bethlehem
Panem protulisti,
Quo novam Jerusalem
Plene refecisti,
Manum praebe celerem
Concioni Christi,
Quae ad te amabilem
Corde clamat tristi.

180. Gaude, cujus merito
Istud praedicamen
Nunc virtutum pictito
Tuorum celamen,
Tuum mihi flagito
Des auxiliamen,
Ne post mortem perdito
Hosti tradar. Amen.

Septima pars.

Ad Vesperas.

I.

181. Ave, plena gratia
Velut aquaeductus,
Divina clementia
Ex qua crevit fructus,
Quo Adam ad gaudia
Coeli est reductus,
Et corda moerentia
Suos ponunt luctus.

182. Ave, o clarissima
Nubes, quam ascendit
Dei sapientia,
Coelos quae extendit,
Abrahae ex gratia
Semen apprehendit,
Ex te, beatissima,
Carne dum descendit.

183. Ave, quae hominibus
Pacem peperisti
Coelique virtutibus
Gaudium auxisti,
Succurre celerius
Menti meae tristi,
Clementer ut saepius
Antea fecisti.

184. Ave, virga corrigens
Vitam peccatoris,
Fortiter sis abigens
Fraudes deceptoris,
Scelera sis removens
Tui laudatoris,
In Deo proficiens
Ut sim cunctis horis.

185. Ave, mundi domina,
Cui nunc corde laeto
Cano jubilamina
Mentis in secreto,
Hostis post certamina
Transitoque freto
Nostra scribe nomina
In coeli decreto.

186. Ave, tabernaculum
Quae protectionis
Es, pellens periculum
Tribulationis,
Mihi sis latibulum
Tempore agonis,
Hostilis obstatulum
Pellens suasionis.

187. Ave, felix femina,
Circumplexa virum,
Continet regimina
Qui per mundi gyrum,
Affectum dilaquea
Cordis mei dirum,
Qui facit per crimina
Me quasi delirum.

188. Ave, porta dirigens
Ad orientalem
Viam cor abjiciens
Culpam criminalem,
Servum tuum erigens
Sis ad immortalem
Vitam, tuam faciens
Me contubernalem.

189. Ave, quinque porticus
Habens o piscina,
Utitur catholicus
Cujus medicina,
Ad te missus angelus,
O coeli regina,
Me conservet penitus
Ab omni ruina.

190. Ave, virgo platanus
Obumbrationis,
Quam ornavit Dominus
Fructibus et donis,
Manum da fidelibus
Consolationis,
Omnes pellens impetus
Tartari draconis.

II.

191. Salve, virgo pariens
Gentibus salutem,
Quae legem instituens
Movet ad virtutem,
Esto mater dirigens
Meam senectutem,
Ut legi obediens
Scelera refutem.

192. Salve, fundens oleum
Petra firmitatis,
Quod inungit cuneum
Christianitatis,
Auditum virgineum
Istis praedicatis
Adhibe per famulum
Tuum decantatis.

193. Salve, o virginea
Aula summi regis,
Cujus velut aurea
Turris carnem tegis,
Perduc ad aetherea
Christiani gregis
Plebem, quae spontanea
Implet scripta legis.

194. Salve, porta pessulo
Timoris firmata,
Amoris signaculo
Divini signata,
Christiano populo
Adsis miserata,
Protegens a scandalo
Abluens peccata.

195. Salve, terra germinans
Mundo Salvatorem,
Cum fuisti generans
Carnis ejus florem,
Hoc per carmen elegans
Ejusque tenorem
In me sis aedificans
Divinum amorem.

196. Salve, templum numini
Divino dedicatum,
Nullo unquam homini
Puro reseratum,
Carmen istud nomini
Tuo decantatum
Salvet me discrimini
Pro peccatis datum.

197. Salve, nubes coelica,
Mirum fundens rorem,
Dantem vi deifica
Gratiae madorem,
Deprecor, imbrifica
Tuum laudatorem,
Abigens phantastica
Mentisque torporem.

198. Salve, petra largiens
Aquas gratiarum,
Nostrarum reficiens
Sitim animarum,
Esto sordes abluens
Conscientiarum,
Contractas multotiens
Per aestum culparum.

199. Salve, sol communicans
Splendorem diei,
Virgo carnem generans
Mundo Christi Dei,
Gratia sis obvians
Culpae glaciei,
Quae nunc est refrigerans
Fundum cordis mei.

200. Salve, pigmentarium
Vas, quo medicamen
Tentum est, quod mentium
Sanat laceramen,
Fac meorum scelerum,
Deprecor, piamen,
Ut non post judicium
Poenas feram. Amen.

III.

201. Gaude, pulchra mulier,
Sole stans amicta,
De qua sunt communiter
Gloriosa dicta,
Petimus humiliter,
Mater benedicta,
Nostra solvi pleniter
Impetres delicta.

202. Gaude, quae non despicis
Quemquam peccatorem,
Sed benigne respicis
Ducens ad amorem,
Pia mater, judicis
Tempera furorem,
Nos conjungens coelicis
Mundi post laborem.

203. Gaude, silex largiter
Aquas fundens vitae,
Nam vivunt perenniter
Hac utentes rite,
Voca nos hilariter
Dicens: Huc venite,
Et vobis humiliter
Gratias haurite.

204. Gaude, promptuarium
Gratiae divinae,
Quae praestas stipendium
Menti columbinae,
Mihi adjutorium
Fer in meo fine,
Ac insultus hostium
Laedere non sine.

205. Gaude, saccus, pretium
Quod redemptionis
Servasti vel hominum
Liberationis,
Fanti famulitium
Hujus cantionis
Tu largire praemium
Retributionis.

206. Gaude, virgo solium
Judicis venturi,
Cuncta per judicium
Verum discussuri,
Tuum per auxilium
Simus audituri:
Venite in gaudium
Semper gravisuri.

207. Gaude, cujus nomini
Concinunt polite
Sacerdotes Domini
Cunctique levitae,
Obsequentes carmini
Huic expedite
Ne dentur discrimini,
Cum dicetur: Ite.

208. Gaude, vas mirabile,
Continens immensum
Verbum nec sensibile
Hominis per sensum,
Melos istud sedule
Tibi sic impensum
Mihi placet frivole
Dominum offensum.

209. Gaude, obsequentium
Tibi procuratrix,
Et noxis cadentium
Pia revelatrix,
Mentes poenitentium
Sis refocillatrix,
Carne decedentium
In coelum delatrix.

210. Gaude, tympanistria,
Laudans per dictamen
In magnificentia
Patrem, natum, flamen,
Da pro tua gloria
Et per hoc laudamen,
Ut salver per saecula
Saeculorum. Amen.

Cod. S. Petri Salisburgens. b II 3 saec. 15. fol. 1 a. A. — Cod. S. Petri Salisburgens. b VII 10. saec. 15. fol. 216 b. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 141 a. C. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20021 fol. 162 b. D.

Incipit laudatorium B.V.M. distinctum per septem partes et potest dici

per horas diei canonicas vel per septem ferias septimanae vel aliter secundum devotionem orantis. AB.

1, 6 mihi facie AB. — 4, 8 Mater fehlt A. — 5, 4 Ave A. — 7, 8 Nobilis in AB. — 11, 2 Christo fehlt AB. — 11, 3 uterum fehlt A. — 12, 6 Tua fehlt A. — 7, 5 Hostium A. — 20, 7 u. 8 fehlen A. — 29, 8 Tunc tribuisti A. — 31, 6 Fraus inolita AB. — 41, 5 u. 6 fehlen AB. — 45, 5 u. 6 fehlen AB. — 5, 1 calamus A. — 51, 5 u. 6 fehlen A. — 55, 3 gloriae fehlt A. — 55, 8 Odis fehlt A. — 57, 6 Mundi fehlt A. — 59, 8 Regni fehlt A. — 62, 8 concinuerunt A. — 64, 6 Dignaris A. — 64, 7 denarium A. — 68, 4 Hac hymnodia A. — 73, 6 u. 7 fehlen AB. — 75, 5 optima fehlt A. — 30, 3 Hus veneratione A; Hujus veneratione B. — 99, 6 Sane AB. — 102, 4 honestatis AB. — 102, 5 Fatim A; fanti B. — 127, 5 u. 6 fehlen A. — 132, 4 u. 5 fehlen AB. — 144, 8 Per te agonis AB. — 169, 5 largiens nobis A. — 170, 4 ornata A. — 172, 3 faciliter A. — 172, 6 nunc internis AB. — 173, 6 In legis qui AB. — 189, 8 ruina fehlt A. — 193, 4 tegens AB. — 195, 3 fuisti bis 195, 7 fehlen AB. — 199, 7 est A. — 201, 4 dicta fehlt AB.

Abecedariorum series prior.

26. Abecedarius 1.

1. Abba deificum,
   rerum principium,
   Qui naturaliter
   generas filium,
   Cum quo mirifice
   spiras paraclitum,
   Cujus det gratia
   mihi consilium.

2. Beatam efferam
   dignis ut laudibus
   Alumnam filii
   tui devotius,
   Cujus solamine
   utor frequentius,
   In mundi variis
   adversitatibus.

3. Christe, credentium
   tibi spes unica,
   Precantis servuli
   cor serenifica,
   Juva ingenium,
   linguam sic applica,
   Ut digne virginis
   depromam cantica.

4. Donum paracliti
   poscenti tribue,
   Mentem irradia
   et sensus imbue,
   Matrem ut virginem
   collaudem strenue,
   Nunc et in coelico
   regno perpetue.

5. Ergo nunc animae
   vires concurrite
   Et inconveniens
   omne abjicite,
   Deum prae omnibus
   et benedicite,
   Deinde virginem
   sanctam et dicite:

6. Fons dulcis gratiae,
   virgo mitissima,
   Se tuis pedibus
   velut peripsima
   Mea flebiliter
   prosternit anima,
   Oppressa scelerum
   mole gravissima.

7. Gravatur siquidem
   fastu superbiae,
   Igne succenditur
   et avaritiae,
   Foedatur turpiter
   luto luxuriae,
   Ipsamque concremat
   fax iracundiae.

8. Hinc rancor, odium,
linguae fallacia,
Ventris ingluvies
seu castrimargia,
Et torpor animi
sive acedia,
Me premant graviter
sed et invidia.

9. Incontinentia
meorum sensuum
Me reum faciunt
magnorum criminum;
Per culpas etenim
excessi tactuum,
Olfactus visusque,
gustus et aurium.

10. Kacodaemonibus
consensi turpiter
Insidiantibus
mihi fallaciter,
Ni in te remige
a malis revocer,
Me foetens Acheron
uret perenniter.

11. Luce me gratiae
tuae irradia,
Praedicta penitus
potenter ascia,
Virtutes insere,
aufer tristantia,
Tui solaminis
praestans solatia.

12. Maria siquidem
non gratis diceris,
Praees nam domina
creatis ceteris,
Splendens et fulgida
stella in superis
Et Christi crucio
amara crederis.

13. Nam tuam animam
mucro tunc acriter
Laesit, ut Simeon
dixit veraciter,
Quando cum hostiis
natum humiliter
Ferebas Domino
nec non legaliter.

14. O mors dulcissimi
Jesu, quam graviter
Beatam virginem
laedis ac duriter,
Astante filio
lamentabiliter,
Crucis patibulo
penso crudeliter.

15. Plebs o fidelium,
corde compatere
Beatae virgini
matrique tenerae,
Gravatae gemitu
ac mentis vulnere,
Quam cernis animo
quasi deficere.

16. Quis ejus animi
narret angustias,
Quis scribae calamus
scribat tristitias,
Quibus afficitur
cernens molestias,
Quas natus patitur
atque injurias.

17. Reor verumtamen,
nil eam temere
Per insolentiam
fari aut agere,
Sed cum modestia
mores componere
Et sic miserias
suas exprimere.

18. Sed post sanctissimae
carnis funebria
Transit avunculi
sui in propria,
Praestolans filii
consolatoria
Fienda protinus
in die tertia.

19. Tunc ergo splendide
miroque jubilo
Advenit filius
primo diluculo,
Salutat virginem
dulci cum osculo,
Orantem forsitan
tunc in cubiculo.

20. Verum ut referam,
mente quod sentio,
Credo quod penitus
haec visitatio
Sanavit virginem
ab omni crucio,
Sibi quod intulit
praecedens passio.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 41 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 97 a. B. „Incipit Abcdarium feriale B.M.V. Hymnus primus se habet per modum prologi; feria 1ª."

27. Abecedarius II.

1. Ave nunc inclita
stirps, quae in culmine
Tuo fers flosculum
divo spiramine
Satum et alitum,
qui suo sanguine
Captivum hominem
solvit a crimine.

2. Bene laetitia
vocaris Israel,
Qua carnem induit
verus Emmanuel,
Sicut praedixerit
angelus Gabriel
Et scriptis tradidit
sanctus Ezechiel.

3. Carnem suscipiens
nam Christus Dominus
Te portam transiit
conclusam penitus,
Et natus exiens
te nihilominus
Clausam dimiserat,
ut eras primitus.

4. Dein legaliter
cum circumciditur,
Jesus dulcissimum
nomen imponitur,
Sed cum tenerrimus
sanguis sic funditur,
Maternus animus
tuus concutitur.

5. Ex regionibus
orientalibus,
Illustrat radius
quas primum Delius,
Magi gentilium
ex sapientibus
Devoti veniunt
docti divinitus.

6. Ferunt hi munera
nato triplicia
Ejus dominium
significantia,
Auro exprimitur
ejus potentia,
Myrrho mortalitas,
thus sacrificia.

7. Gaudenter igitur
adstant puerulo
Tento exiguo
in tuguriolo,
Adorant intime
cordis hunc jubilo,
Exsultant plausibus,
salutant osculo.

8. Hi sic humiliter
obtenta gratia
Per viam aliam
vadunt ad propria,
Ita deluditur
regis fallacia
Nec non accenditur
ejus ferocia.

9. Infantum saeviens
in innocentiam,
Turbam barbarice
trucidat plurimam,
Putat insaniens,
se sapientiam
Dei exstinguere
suam per furiam.

10. Karorum pignorum
mortes maternitas
Clemens flebiliter
planxit et pietas,
Dire tyrannica
quae stravit feritas,
Quorum nos meritis
salvet divinitas.

11. Legis veteribus
data traditio
Habet, ut feminae,
cujus conceptio
Fuit ex semine,
fiat purgatio
Ac tandem Domino
prolis oblatio.

12. Modo virginitas
seu castimonia,
Tua integritas
et sanctimonia,
Prolis divinitas
atque potentia
Te solvunt penitus
a caerimonia.

13. Non enim filium
virili semine
Carne conceperas
sed sacro flamine,
Qui suae gratiae
te obumbramine
Totam repleverat
suoque lumine.

14. O si tribueret
divina gratia,
Tua nos visere
gesta humilia,
Virtutum exsequi
per exercitia
Et ita perfici
vera justitia.

15. Post hoc cum filio
a templo remeas
Expletis, facere
quae tunc decreveras,
In villa Nazareth,
in qua conceperas,
Dilecto vigiles
servas excubias.

16. Quo divi pueri
necessitatibus
Dum mater tenera
instares cautius,
Joseph justissimo
apparet angelus,
Jubet Canopicis
vos ferri finibus.

17. Rursus te, arbitror,
premit angustia,
Quando recedere
a tua propria
Juberis, eremi
ire per invia,
Et sic cum filio
ferre exsilia.

18. Sed post haec iterum
advenit nuntius,
Unus de angelis
missus divinitus,
Ad solum proprium
vocans vos citius,
Ut scriptis tradidit
telonearius.

19. Terris cum iterum
tuis induceris,
Cordis molestiam
non parvam pateris,
Nam annis filii
decursis teneris,
Festis legalibus
hunc tecum invehis.

20. Verum cum rediens,
o legis aemula,
Hunc desse cerneres
te moesta spicula
Laeserunt gravius
in ista horula,
Donec reinvenis
quaerendo sedula.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 42 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 99 b. B. — 20, 2 bei desse am Rande „per syncresin pro deesse“ A.

28. Abecedarius III.

1. Annum cum attigit
natus tricesimum,
Baptistam adiit
lavantem populum,
Baptismum accipit
lavator scelerum,
Per aquas conferens
nobis remedium.

2. Baptista tremuit
nec audet tangere
Messiae verticem
sed clamat' misere:
Baptismi gratiam
a te recipere
Mundano debeo
foedatus pulvere.

3. Creatrix trinitas
tunc evidentius
In suis claruit
proprietatibus,
In voce genitor,
in carne filius,
Sanctus in specie
columbae spiritus.

4. Deinde spiritus
hujus ducamine
Venit in eremum,
summo conamine
Hostis aggreditur
hunc et temptamine,
Sed sacro vincitur
scripturae lumine.

5. Ejus jejunii
cum quadragesimus
Dierum pleniter
instaret numerus,
Panis esuriit,
sitit fons deicus,
per quem reficitur
orbis catholicus.

6. Formam credentibus
dat poenitentiae,
Perfectam regulam
obedientiae,
Nec non consilium
dat continentiae,
Ob spem et meritum
aeternae gloriae.

7. Gignendi soboles
sacra connubia
Nequaquam abstulit
hac castimonia,
Immo haec approbat
sua praesentia,
Ex aqua faciens
vina suavia.

8. Hinc sibi copulat
multos discipulos,
Quosdam prae ceteris
vocat apostolos,
Per quos et convocat
ad fidem populos,
Linquens in sordibus
verbis incredulos.

9. Johannem, Jacobum,
Petrum et Didymum,
Bartholomaeumque,
Philippum, Jacobum,
Judam et Simonem,
Teleonarium,
Andream convocat
et Judam subdolum.

10. Kathedram tradidit
Petro ecclesiae
Auctoritatemque
dedit plenarie,
Dicens, quod solveris
tu arbitrarie,
Tenebit solium
coelestis curiae.

11. Lex hujus cathedrae
nunc in episcopis
Claret realiter
atque presbyteris,
Qui rite praesident
suis ecclesiis
Ac justis instruunt
sanctis et monitis.

12. Miris resplenduit
Christus prodigiis,
Vita laudabili,
doctrinis variis,
Quibus consuluit
nostris miseriis,
Ut scripsi breviter
octo rosariis.

13. Nam ibi angeli
narratur missio,
Consensus virginis,
Christi conceptio,
Ejus nativitas
et circumcisio,
Nec non sanctissimae
vitae progressio.

14. Omissis igitur
ibidem positis,
Stilus convertitur
ad laudem virginis,
Cujus ob gratiam
dulcis amaminis
Hujus aggredior
onus dictaminis.

15. Proh pudor, obstrepunt
sed multa vitia
Lumen ingenii
impedientia,
Quibus et premitur
intelligentia,
Ne clare capiat
expedientia.

16. Quaeso suppliciter,
mater clementiae,
Meae propitius
nubem inscitiae
Propellas, tribuens
lumen scientiae,
Frondes ingenii
et rorem gratiae.

17. Rorem desidero
missum divinitus,
Qui sanctus scribitur
in lege spiritus,
Meas aboleat
ut noxas penitus,
Olim inhaeseram
quibus medullitus.

18. Superbus etenim
fui et invidus,
Amarus, tepidus,
iratus, lubricus,
Gulae deserviens
vinoque deditus
Meisque turpiter
excessi sensibus.

19. Totus subjacui
culpae piaculis,
Offensionibus
et magnis scandalis,
Quae gessi nequiter
in meis saeculis,
Ea vix scriberem
mille versiculis.

20. Ut ergo dignius
tuis assidue
Insistam laudibus,
praedicta dirue,
Precatu animum
virtute imbue
Et intellectui
vigorem tribue.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 43 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 102 a B.

29. Abecedarius IV.

1. Ave, largissima,
donatrix munerum,
Quae praestas largiter
catervis pauperum
Et ad me porrige
ob culpas miserum,
Stipem solaminis
nunc et in posterum.

2. Benedic famulum
ex Dei gratia,
Conantem canere
tua praeconia,
Phantasma disjice,
mentem irradia,
Et, quae sunt pleniter
da necessaria.

3. Coelum concipio
te non incongrue,
Qua nobis influunt
bona continue;
Et mihi gratiam
divinam influe,
Ut te concentibus
laudem assidue.

4. Dei ingeniti
nata amabilis
Et ejus filii
mater laudabilis,
Pneumatis clausula
inviolabilis,
Cunctis credentibus
es venerabilis.

5. En modo conspicis,
quo desiderio
Flagrans inhaereo
tuo vestigio.
Frui desiderans
tuo suffragio,
Me nempe multiplex
premit defectio.

6. Frangor nam animi
inquietudine,
Qui multo premitur
gravique crimine,
Respirat paululum
sed a gravamine,
Delectans dulciter
tuo amamine

7. Gravem penuriam
virtutum profero,
Unde solamina
tua desidero,
Clemens subvenias
ut mihi misero,
Ut non post obitum
immergar Tartaro.

8. Hinc ergo veneror
te sanctam virginem,
Quae nobis parturis
Deum et hominem,
Nobis hominibus
adspectu similem,
Ab omni vitio
inattingibilem.

9. Ipse justitiae
sol nos irradiet,
Ne nos de cetero
culpa contaminet,
Pater ab omnibus
malis nos sublevet,
Pneuma nos lumine
suo illuminet.

10. Karisma doceat
ejusdem spiritus
Nos pressos plurimis
perplexitatibus,
Expurget pleniter
a facinoribus,
Clementer repleat
cunctis virtutibus.

11. Lassos reficiat,
sedet discordiam,
Livorem auferat
et iracundiam,
In tribulamine
juvet ecclesiam,
Ab ea dimovens
omnem miseriam.

12. Mundet et squalida
corda a vitiis,
Quibus sordescimus
in conscientiis,
Suis torpentia
accendat gratiis
Et servet omnibus
a negligentiis.

13. Ne forte decidant
spernentes modica,
Currentes fervide
per mundi lubrica,
Et sic perveniant
tandem ad maxima,
Quibus finaliter
vadunt in tartara.

14. O amor inclite
beatae virginis,
Ex abundantia
tuae dulcedinis
Nostri acedinem
depelle criminis,
Et poenam perpetis
amaritudinis.

15. Ponis propheticis
figuris terminum,
Cum nostrae generas
culpae remedium,
Precamur, abjice
nunc exterminium,
Gravans ecclesiae
sanctae collegium.

16. Quippe altrinsecus
plebs jam catholica
Perfert flebiliter
multa tyrannica,
Nempe forinsecus
bella paganica,
Intus civilia
mundique lubrica.

17. Regnantem undique
in mundi machina
Nobis concilient
tua precamina,
Propellant hostium
cuncta molimina,
Virtutes inserant
absolvant crimina.

18. Stirpis Davidicae
germen amabile,
Ferens in stipite
decus mirabile,
Aulae sidereae
quod regnum stabile
Regit et perficit
omne creabile.

19. Tuae largitio
maternae gratiae
Clangor est buccinae
sonans mirifice,
Praesta solatium
tuae clementiae
In valle plurimum
pressis miseriae.

20. Virgo dulcissima,
dic pusillanimis
Summe precantibus
mitis et humilis:
Venite propere,
vos qui me cupitis,
Nolo deserere
vos in angustiis.

Orat, ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 45 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001. fol. 104 b. B.

30. Abecedarius V.

1. Alma progenies
stirpis Davidicae,
Divinum flosculum
gignens mirifice,
Amoris brachia
super nos projice,
Ad bonum robora,
adversa abjice.

2. Beatam praedicat
te omnis natio,
Ut prophetaveras
in tuo cantico,
In quo describitur
Dei laudatio,
Tua sublimitas,
nostra redemptio.

3. Carmen, o domina,
tuum mirificum
Deum prae omnibus
pandit magnificum,
Cantum sirenicum
ac philomenicum
Vincit, dulcedine
sed vinum Cypricum.

4. Dei ut musica
concordans vocibus
Solamen plurimum
dat audientibus,
Sic tuum canticum
te venerantibus
Sonat dulcissime
mentis in auribus.

5. Exaltat humiles,
spernit superbiam,
Esurientium
levat inopiam,
Spondet timentibus
misericordiam,
Sic poenitentibus
lenit angariam.

6. Fecit veraciter
divina gratia
In te, sanctissima
virgo, magnalia,
Multum nam extulit
te super omnia,
Olim quae fecerat
sua potentia.

7. Gaudens nunc igitur
sancta ecclesia
Exaltat jubilis
tua praeconia,
Tua sinceriter
petens suffragia,
Quam gravat multiplex
mundi miseria.

8. Hanc quidem deforis
bella paganica
Premunt, intrinsecus
molestant civica,
Misericordiae
tu manum applica,
Et adversantia
cuncta pacifica.

9. In pacis etenim
sanctae consortio
Constat ecclesiae
vera religio,
Hinc ad te clamitat
pro adjutorio,
Quae modo quatitur
grandi disturbio.

10. Kaco nam daemones
cum suis fraudibus
Nunc multipliciter
et satellitibus
Pericla inferunt
Christi fidelibus,
Quos, o dulcissima,
solare citius.

11. Larvas satanicas
potenter abjice,
Gentes ecclesiae
paganas subjice
Et in concordiam
ducas mitifice
Rixantes principes
plebis catholicae.

12. Mundi pericula
cuncta submoveas,
Et persequentium
dolosas machinas,
Clementer languidis
curam provideas,
Annonas pauperi
da necessarias.

13. Nemo sub manibus
tuis deficiat,
Sed quisque gloriam
a te recipiat,
In bonis jugiter
per quam proficiat,
Ne poenas vitiis
victus accipiat.

14. Omnes sinceriter
te sanctis jubilis
Laudantes servulos,
o virgo nobilis,
Absconde jugiter
sub tuis scapulis,
Defendens fortiter
a suis aemulis.

15. Pudorem debitum
praesta conjugibus,
Et castimoniam
serva virginibus,
At per lasciviam
se defoedantibus
Donetur castitas
tuis precatibus.

16. Quanta haec castitas
sancta naufragia
Mundi sustineat
nunc per confinia,
Non antiquarii
scripta pervalida
Possunt exprimere
nec eloquentia.

17. Rorem de superis
coelestis gratiae
Mitte, qui auferat
culpam luxuriae,
In amicitiam
ducat munditiae
Foedatos criminis
hujus sorditie.

18. Supernum lubricis
inspira gaudium,
Carnis putredinem,
Stygis incendium
Hujus miseriae
grave dispendium,
Cito fugabitur
sic carnis vitium.

19. Tremenda judicis
quoque sententia
Compungit animos,
pellit flagitia,
Virtutum provocat
ad desideria,
Ducit pro nihilo
mundi solatia.

20. Vana sunt etenim
haec mundialia,
Sequaces plurimum
suos fallentia,
Ab horum igitur
gravi vesania
Servet nos jugiter
tua clementia.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824. fol. 46 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 107 b. B.

31. Abecedarius VI.

1. Aurora rutilans
splendore gratiae,
Divum praeveniens
solem justitiae,
Nubem submoveas
nostrae inscitiae,
Dans lumen largiter
intelligentiae.

2. Bonorum siquidem
creator omnium
In te humanitus
sumpsit initium,
Qui suae inclitae
mortis per crucium
Nobis cum coelicis
det participium.

3. Congratulantibus,
mater eximia,
Tuis praeconiis
praesta suffragia,
Et patientibus
mundi naufragia
Tua benignitas
donet solatia.

4. Da panem coelicum
esurientibus,
In tuis domina
pistum visceribus,
Et hujus porrige
partem celerius
In purgatorii
poenis de gentibus.

5. Eodem mystice
pane reficitur,
Qui baptismalibus
aquis abluitur,
Sacramentaliter
sed hoc replebitur,
Amore debito
cum quis replebitur.

6. Fac, mater gratiae,
nos tristes homines
Sentire largiter
tuas dulcedines,
Pellens benigniter
amaritudines,
Nostrorum criminum
undique turbines.

7. Grandis nam undique
instat turbatio,
Intus disturbium,
foris vastatio,
Elementalium
mira mutatio,
In conscientiis
mira confusio.

8. Hujus disturbii,
ut vulgo dicitur,
Onus permaximum
clero imponitur,
Delectabilia
nam nimis sequimur
Et a theoricis
ita astrahimur.

9. Imbre infunderis
dum coeli rorido,
Fructu, tu rosula,
fulciris florido,
Tuo subvenias
precatu vivido
Mihi mortaliter
peccatis morbido.

10. Karisma spiritus
sancti propensius,
O mater, impetra
te venerantibus,
In via Domini
quo vadant rectius
Et cuncta crimina
declinent cautius.

11. Languores ejice
mentisque nebulam,
Constractam turpiter
per culpae maculam,
Et cunctis credulis
redona gloriam,
Per Evam primitus
et Adam perditam.

12. Minera aperi
tuae potentiae,
Abundas pleniter
quae donis gratiae,
Et amplam foveam
omnis miseriae
Praeclude filiis
matris ecclesiae.

13. Ne sinas famulis,
o dulcis domina,
Aulae sidereae
praecludi limina,
Sed illic mentium
per jubilamina
Laudis perpetuae
canamus carmina.

14. O castimoniae
candescens lilium,
Pro nobis rogita
dilectum filium,
Ut suae gratiae
praestet auxilium
Nobis, quos graviter
premit exsilium.

15. Poli empyreum
tua praesentia
Gaudet, sed precibus
tuis ecclesia,
Quam et nunc protegant
tua praesidia
Oppressam graviter
per mala varia.

16. Quietem igitur
da laborantibus
Et mundi pelago
jam naufragantibus,
Praesta concordiam
vane rixantibus
Ac pacem temporum
inpedientibus.

17. Rosa pulcherrima
coelestis hortuli,
Odore redolens
inaestimabili,
Quo frui cupiunt
beati singuli,
Si bene sentio,
et sancti angeli.

18. Serpentis abige
cani astutiam,
Qui sanctam plurimum
turbat ecclesiam,
In nos nam excitat
gentem paganicam,
Ab intus suscitat
vilem discordiam.

19. Totius saeculi
regina inclita,
Cunctis virtutibus
perfecte praedita.
Nos tuis precibus
semper concomita
Vagantes misere
per mundi climata.

20. Virgo, suscipias
nostrum servitium,
Quod nunc offerimus
per mentis studium
Uti abjicias
omne flagitium
Atque finaliter
des vitae praemium.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 47 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 110 B.

32. Abecedarius VII.

1. Ave tripudians
cum dulci filio
Et sanctis omnibus
in coeli solio,
Isto degentibus
in territorio
Adsis celeriter
tuo praesidio.

2. Beati jubilant
summa laetitia
De tua jugiter
dulci praesentia,
Pro te extollitur
Dei clementia,
Qui tibi contulit
tot beneficia.

3. Coeli hierarchica
hunc laudet dignitas,
Nostras qui sublevat
per te miserias,
Perversas hostium
pellit versutias,
Dimittit crimina,
infundit gratias.

4. Diram tyrannidem
nunc infidelium
Tuum evacuet
per patrocinium,
Matris ecclesiae
totum confinium
Sibi conciliet
dans pacem temporum.

5. Ecce sol procreas
tu vitem floridam,
Quae mentem debriat
amore fervidam,
Nubem facinorum
pellat et gelidam,
Quae mentem efficit
in bonis tepidam.

6. Fari non poterit
vocis potentia
Nec mentis capitur
intelligentia
Nec mille panderent
Abecedaria
Quantis nunc praemiis
fulges in gloria.

7. Gaude nunc igitur
et aeternaliter,
Nam vides filium
jam facialiter,
Qui cunctis praesidet
potentialiter,
Salva nos precibus
tuis finaliter.

8. Honorem jugiter
tuum quaerentibus
Prosa, carminibus
sive concentibus,
Adsis et protegas
hos a nocentibus
Et a justitia
impedientibus.

9. Inconfuscabilis
o mater luminis,
In arce jubilans
rubentis culminis,
Memor ecclesiae
sis congregaminis,
Quod modo premitur
adversis maximis.

10. Karum pro omnibus
exoro filium,
Quos gravat servitus
jam infidelium,
Ut horum citius
solvat exsilium
Vel suae gratiae
praestet auxilium.

11. Latens o lilium
olim in vepribus,
Exemplum vividum
praestas humilibus,
Et cum industria
te intuentibus
Es vera regula
caste viventibus.

12. Majestas deica
in sanctuarium
Te sibi ordinat
sive sacrarium,
Quo suae gratiae
praestat donarium
Vitae vincentibus
peccatum varium.

13. Nos ergo doceas
mundum despicere,
Virtutes animi
sollerter quaerere,
Coelum ex intimo
cordis appetere,
Et post in praemium
illud accipere.

14. O mater gratiae,
nunc tua gratia
Nobis moerentibus
donet salubria,
Nam turbat multiplex
nos jam miseria,
Foris adversitas,
intus discordia.

15. Paradisiaci
campi o rosula,
Fragrans virtutibus
cuncta per saecula,
Tuis precatibus,
o mater sedula,
Te venerantium
aufer piacula.

16. Quae nunc in filii
consides dexteris,
Te collaudantibus
succurre miseris,
Ne post judicium
tradamur inferis,
Sed tuis meritis
jungamur superis.

17. Rosa mirabilis
et salutifera,
In pulchritudine
praecellens sidera,
Nobis degentibus
in valle misera
Tuae clementiae
ostende viscera.

18. Stirps o mirabilis,
inaestimabilem
Fructum parturiens
et ineffabilem,
Tuis precatibus
sanet medebilem,
Servans in posterum
imperturbabilem.

19. Tu modo cyclade
cincta purpurea,
Regina resides
sede aetherea,
Tuorum exsulum
audi suspiria,
Quos angit valide
boni penuria.

20. Virga Jesseica
de stirpe prodiens,
Vina dulcissima
Olympi largiens,
En ad te clamitat
mens mea sitiens,
Quam sis de gratiae
fonte reficiens.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 48 b. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 112 b. B.

33. Abecedarius VIII.

1. Ave, quam jugiter
laudat ecclesia,
Laetanter intonans
tua praeconia,
Auditu percipe,
o clemens domina,
Quae laete canimus
epica carmina.

2. Benedic, Domina,
nos tuos famulos,
In tuis laudibus
omnino sedulos,
A nostris finibus
depellas aemulos
Qui multipliciter
molestant credulos.

3. Campi graminea
tu es viriditas,
Qua certe vincitur
smaragdi claritas,
Nempe virginea
tua maternitas
Vincit carbunculum
gemmasque ceteras.

4. Dei altissimi
mater eximia,
Cum ipso perpetim
regnans in gloria,
Ad te clamantium
audi suspiria,
Pressorum graviter
per adversantia.

5. Extende dexteram,
everte crimina,
Infirmos releva,
solve pericula,
Annonas tribue,
pelle nocentia,
Emenda dyscolos
firmans in gratia.

6. Fraudes satanicas
da nobis vincere,
Orbis delicias
cassas fac spernere.
Regni perpetui
da claustrum cernere
Deique faciem
semper conspicere.

7. Gnaros nos insuper
fac per prudentiam
Culpas evellere
per poenitentiam,
Et plene consequi
per Dei gratiam
Thesaurum optimum,
cordis munditiam.

8. Hac frui cupio
prae cunctis opibus
In mundo misero
hoc existentibus,
Quae suis tribuit
id possessoribus,
Gaudere perpetim
in coeli floribus.

9. Ipsi promittitur
nam Dei visio,
Ut ait veritas
in evangelio,
Beatitudinis
in qua perfectio
Constat, hanc igitur
ex corde cupio.

10. Karitas etenim
atque munditia
Cordis conveniunt
in praeminentia,
Nam quod promittitur
uni ex gratia.
Datur et alteri
in coeli gloria.

11. Laudemus igitur
primum principium
Promittens largiter
aeternum praemium,
Quod, mater inclita,
tuum per meritum
Det nobis famulis
tuis in pretium.

12. Maria, regia
de stirpe genita,
Divina sobole
deinde praedita,
Aure percipias
haec melodimata,
Quae tibi canimus
pro laude debita.

13. Nemus vernalibus
nitens es floribus,
Rosis ac liliis
et his similibus,
Spiritualibus
quippe virtutibus,
Candes prae omnibus
Christi fidelibus.

14. O virgo nobilis,
o plena gratia,
Laetanter coelica
tenens palatia,
Materna miseris
praesta solatia,
Ab omni hostium
tutans fallacia

15. Pudoris stabile
fuisti lilium,
Quod nullum labile
portasti folium,
Sis consolabile
nobis praesidium
Et iterabile
ad coeli gaudium.

16. Quo sine termino
laeta perfrueris,
Divina speculans
prae sanctis ceteris,
Precamur intime,
uti memineris,
In quo discrimine
tuos dimiseris.

17. Remus in pelago
sis naufragantium,
Solatrix pauperis,
salus languentium,
Reductrix scelerum
exorbitantium,
Intinerantium
tutum hospitium.

18. Stellamque nauticus
te maris nominat,
Cujus ducamine
ad portum remigat,
Tua nos pietas
ad vitam dirigat,
In qua perenniter
justus tripudiat.

19. Te dulcis filius
in sanctuarium
Elegit primitus
sive sacrarium,
Qua suae gratiae
praestat donarium,
Quo tuum refice
stipendiarium.

20. Virgo et genitrix
Christi perpetua,
Superni pneumatis
imbre nos irriga,
Pelle vim hostium
cunctaque nocua,
A te laudantibus
laude continua.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 50 a. B. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 115 a. A.

34. Abecedarius IX.

1. Ave millesies,
o rubens rosula,
Quam nulla tetigit
peccati nebula,
Laudantes carmine
te mente sedula,
Tuis precatibus
salves per saecula.

2. Beata genitrix
prolis es tenerae,
In summo perpetim
regnantis aethere,
Hymnos me gnaviter
fac tibi psallere,
Tuam ut gratiam
queam acquirere.

3. Concio credula
seu Christianitas
Stellae conjubilet
laudes per debitas,
Quae coelo rutilat,
cujus serenitas
Dissolvat hominum
culpas praeteritas.

4. Da manum gratiae
stipem petentibus,
Robur auxilii
deficientibus,
Viae viaticum
peregrinantibus,
Veram concordiam
vane rixantibus.

5. Es pacis aeterni
promotrix habilis,
Concordans homines
cum sanctis angelis,
Aufers tendiculas
inferni aucupis,
Ne tantum noceat
ut vellet credulis.

6. Fuga satellites
quoque satanicos,
Qui modo saeviunt
in tuos famulos,
Nec non et impetus
pelle paganicos,
Quibus crudeliter
premunt catholicos.

7. Gnare fac principes
ipsis resistere,
Ne possint terminos
nostros conterere,
Ut tuo filio
tibique libere
Queamus jugiter
laudes depromere.

8. Hujus molestiae,
mi clemens domina,
Nostra ut vereor
causant peccamina,
Quae tua citius
tollant precamina,
Pelle tristitias,
praebe solamina.

9. In hac miseria,
ut luce clarius
Patet intuitu
mentis cernentibus,
Jam virtus deficit,
tam in majoribus
Quam in juvenibus
sive minoribus.

10. Karitas tepuit,
succrescit odium,
Volat superbia,
culpae initium,
Et avaritia
velut incendium
Jam habitacula
devastat mentium.

11. Luxus, ingluvies,
tepor, invidia,
Ira, contentio,
rixa, discordia,
Rancor, temeritas
et his similia
Cernuntur ducere
multos per devia.

12. Materna igitur
tua compassio
Nos reconciliet
dilecto filio,
Ut ejus deica
propitiatio
Mala, quae patimur,
tollat de medio.

13. Nunc nos prosternimus
sibi humiliter,
Petentes veniam
corde flebiliter,
Uti indulgeat
misericorditer
Quaecunque crimina
commissa turpiter.

14. O summa pietas
et ineffabilis,
Nostrae memineris
vitae tam fragilis,
Quae tantis jugiter
subest periculis,
Et esto sceleri
nostro placabilis.

15. Parce humiliter
culpam fatentibus,
Ac tuam gratiam
corde poscentibus,
Nobis prudentiam
da praesidentibus,
Ut caute obvient
in nos surgentibus.

16. Quibus, purissima
virgo, si placeat
Deo, precatio
tua subveniat,
Ut haec plebs fidei
legi obediat,
Et per concordiam
se nobis uniat.

17. Regina nobilis
coelique domina,
Cui angelica
adsistunt agmina,
Efficacissima
tua precamina
Nostrorum hostium
pellant conamina.

18. Sursum ad sidera
manus extollimus,
Divinam gratiam
tuamque quaerimus,
Ne vis tyrannica
nos premat amplius,
Sed sit pax undique
in nostris finibus.

19. Tu nempe poteris
nostris succurrere
Cito miseriis
nosque defendere,
Mundare penitus
ab omni scelere,
Dei clementiam
sic ad nos flectere;

20. Ut his, quas patimur,
calamitatibus
Manum apponere
dignetur citius,
Ipsum ut colere
possimus dignius
Nunc et perenniter
cum coeli civibus.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 51 a A. — Orat. ms. Tegernseense saec. 15. Clm. Monacens. fol. 117 b. B.

35. Abecedarius X.

1. Amatrix pauperum,
maxime spiritu,
Servans frequentius
nos ab interitu,
Me tuum servulum
ab hostis impetu
Praeserves, obsecro,
in meo transitu.

2. Benedicentibus
te, venerabilis
Mater, cum studio
laudumque titulis
Adesto precibus
clementer sedulis,
Praeservans omnibus
hos a periculis.

3. Corpus nam morbidum,
mundus et vipera
Stygis nos subdole
ducunt in scelera,
Immo et anima
in malum effera
Saepe justitiae
linquit itinera.

4. Da transitoria
nos mundi spernere,
Concupiscentias
carnis despicere,
Hostis insidias
prudenter fugere,
Et summi luminis
vultum conspicere.

5. Elegantissima
es illa civitas,
Quam sibi condidit
Christi divinitas,
Quando disposuit
sua benignitas,
Clementer tergere
meas miserias.

6. Fletus intuere
te flagitantium,
In mundi fluctibus
jam naufragantium,
His tuae gratiae
praebe solatium,
In coeli postea
ducens palatium.

7. Gaudenter jubilas
quo aeternaliter,
Contemplans faciem
Dei realiter,
In quo afficeris
ineffabiliter
Prae sanctis omnibus
et multum aliter

8. Hujus participes
fac esse gaudii
Canentes titulos
tui praeconii,
Confer et gratiam
tui auxilii
Afflictis ignibus
in purgatorii.

9. Inaestimabile
Christi triclinium,
Quod nunquam aliquod
foedavit vitium,
Peregrinantibus
esto hospitium,
Salus debilibus
et moestis gaudium.

10. Kara mi domina
prae rebus omnibus
Post Deum saeculo
inexistentibus,
Me tuis protege
orationibus
A mihi subdole
insidiantibus.

11. Lumen mirificum
splendens de superis,
Praebe solatium
clementer miseris,
Pressis exsilio
in locis exteris
Et purgatorii
tentis in tenebris.

12. Mens mea premitur
gravi inedia
In spiritalibus
ob cordis taedia,
Cui ni subvenias
praestans remedia,
Paene submergitur
turpi acedia.

13. Nonnunquam solvitur
incontinentia,
Ventris ingluvie
et avaritia,
Fraterno odio
nec non invidia,
Non minus attamen
volat superbia.

14. O nimis flebile
chaos peccaminum,
Perducens hominem
in exterminium,
In quo solabile
nil neque gaudium,
Sed indicibile
ignis incendium.

15. Proh dolor, gemitus
sive compunctio
Reliquit miserum
pro suo vitio,
Quia nec criminum
est recognitio
Et sic per consequens
nec satisfactio.

16. Quorsum me igitur
convertam miserum,
Depressum pondere
tantorum scelerum,
Ni ad te, nobile
mundi solatium,
Gignens vivificum
nobis remedium.

17. Ros, unguen vividum
emittens gratiae,
Mundantur sordidiae
quo conscientiae,
Eodem edoce,
mater clementiae,
Nostrae tam stolida
intelligentiae.

18. Stella nunc rutilans,
in coeli gloria,
Qua nulla penitus
sunt decoloria,
Gaudentes jugiter
tua memoria
Purgentur funditus
a culpae scoria.

19. Tui habentium
digne memoriam,
Eva quam intulit
emunda scoriam,
Hos vitam invehas
post transitoriam
Cum sanctis angelis
in coeli gloriam.

20. Ubi perenniter
magno tripudio
Regnas in gloria
cum dulci filio,
Ad te nos ducere
velis cum gaudio,
Carnis et animae
facto divortio.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 52 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 120 b. B.

36. Abecedarius XI.

1. Amore crucior,
tuo, mi domina,
Cujus quotidie
sumo solamina,
Mecum angelica
te laudent agmina,
Coelestis gloriae
tenentem culmina.

2. Benigne suscipe
carmen, quod offero
Tibi in solio
regnanti supero,
Vitalem terminum
cum pertransiero,
Ne me despicias,
devotus obsecro.

3. Congaudens intime
perfectionibus,
Tuis, has effero
his in carminibus,
Quibus te veneror
cum Christi plebibus,
Devote gloriam
tuam quaerentibus.

4. Dotes in corpore
tenes et anima,
Ut pie praedicat
mater ecclesia,
Hoc suadet ratio,
probat scientia
Doctorum maxime
Dei clementia.

5. Eja fidelium
turmae accurrite,
Impedientia
cuncta abjicite,
Beatae virgini
mecum concinite
Laudes hilariter
et ita dicite:

6. Fons ave gratiae,
ave millesies,
Cujus praeclarius
resplendet facies,
Dilectum filium
nobis propities,
Per culpas frivole
laesum muliplices.

7. Gratiosissima
et venerabilis,
Coelorum domina,
cunctis amabilis,
Nobis propitia
sis tuis famulis,
A cunctis undique
tutans periculis.

8. Hera angelici
praedigna carminis
Sanctorum omnium
nec non gregaminis,
Tuum solatium
da pusillanimis
Nobis, miseriis
oppressis plurimis.

9. In te virginitas
matrum cum gloria
Concurrunt pleniter
divina gratia,
Ad te clamantium
audi suspiria,
Gravant pro crimine
quos purgatoria.

10. Kalo: cum angelis
Adsis credentibus
Ipsos eripiens
e poenis gravibus,
Solutos coetibus
junge coelestibus,
Ubi te perpetim
laudent devotius,

11. Labentes crebrius
in culpas varias
Orationibus
tuis nos retrahas,
Commissis nequiter
medelam praebeas
Et a similibus
semper custodias.

12. Mater egregia
superni numinis,
Non tamen gloriam
amittens virginis,
Tui suffragium
da consolaminis
Cantu laudantibus
te hujus carminis.

13. Nostrae irradia
intelligentiae,
Caecatum oculum,
o stella gratiae,
Uti sic cernere
solem justitiae
Possimus perpetim
in regno gloriae.

14. Omnis munditiae
politum speculum
Cum dulci filio
regnans in saeculum,
A tuis famulis
arce diabolum,
Ne nos in aliquod
inducat scandalum.

15. Piare satagas,
o clemens domina,
Quae perpetravimus
horrenda crimina,
Nostram de cetero
vitam sic ordina,
Divinis legibus
uti sit consona.

16. Quas leges integre
servare vovimus,
Quando baptismate
abluti fuimus,
Quia tunc Satanae
renuntiavimus
Pompisque saeculi
nec non criminibus.

17. Refraenes igitur
per patrocinium
Tuum barbariem
istorum hostium,
Ne intrent terminum
nostrarum mentium
Trahentes turpiter
nos ad flagitium.

18. Sumus nam debiles
in resistentia,
Ob culpas merito
privati gratia,
Sed tua miseros
juvet clementia,
Horum ne superet
nos pertinacia.

19. Taedet praeterea
nos vitae miserae,
In qua citissime
foedamur scelere,
Non tamen facile
quimus resurgere,
Ni tu, sanctissima,
velis succurrere.

20. Vafer nos undique
hostis persequitur,
Concupiscentiis
caro illicitur,
Et in superbiam
mens vane tollitur,
Ita religio
omnis confunditur.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 53 b. A. — Orat. ms. Tegerinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 123 a B. — 10, 1 = *Καλῶ*, *καλέω*.

37. Abecedarius XII.

1. Arca tu mystica
Noe describeris,
Nam a naufragio
mundum hunc eripis,
Cum sacro pneumate
spirante concipis
Christum et permanens
virgo hunc parturis.

2. Beata, nobilis
et pulchra domina,
Donis angelica
praecellens agmina,
Depellas hostium
saeva molimina,
Duc nos post obitum
ad coeli culmina.

3. Coeli mirificum
es luminarium,
Dulcem moerentibus
immittens radium,
Ab his qui abigat
omne contrarium
Et ipsis insuper
praestet solatium.

4. Dilectum filium
nobis propitia,
Offensum maxime
per nostra vitia,
Et sic nos penitus
mundatos gratia
Coeli conventui
post mortem socia.

5. Es stella siquidem
lucis praefulgida,
Quam corda diligunt
amore fervida,
Nostra criminibus
effecta gelida
Splendore gratia
fac esse calida.

6. Fons a fidelibus
misericordiae
Vocaris merito
et vena veniae,
Per te consequimur
nam indulgentiae
Munus et praeminum
in regno gloriae.

7. Gaudenter igitur
modo concinimus
Tua praeconia
his in carminibus,
Nosque humiliter
tibi prosternimus,
Precantes perfrui
tuis muneribus.

8. Hamum de medio
tolle satanicum,
Quo gestat capere
gregem catholicum,
Immittens subdole
virus haereticum
Seu per vim bellicam
vulgus paganicum.

9. Is nempe populus
saevit barbarice
Plebis in cuneum
ecclesiasticae,
Quem per potentiam
tuae magnificae
Prolis a finibus
credentum abjice.

10. Kacodaemonia
quoque de medio
Propellas fortiter
tuo suffragio,
Ne nos impediant
in famulitio
Tuo, quod agimus
cordis tripudio.

11. Lux nam es nobilis,
lux es egregia,
Potens abjicere
quaeque tristantia,
De coeli culmine
nobis irradia,
Illustrans animas,
exsiccans vitia.

12. Manat mirifice
nam a te bonitas,
Nostras abjiciens
culpas praeteritas,
Quas nobis intulit
olim antiquitas
Sive quas addidit
nostra stoliditas.

13. Nunc ergo, quaesumus
precatu sedulo,
Tuo subvenias
cum adminiculo
Nobis, qui premimur
gravi piaculo,
Intus per crimina,
foris a saeculo.

14. O venerabilis,
o dulcis domina,
Quam laudant jugiter
piorum agmina,
Cito subveniant
tua precamina
Te venerantibus
per jubilamina.

15. Participantibus
nobis amamine
Devote petimus
pro tuo nomine,
Suo subvenias
in tribulamine
Nunc et in ultimo
mortis discrimine.

16. Quo nobis miseris
quoque subvenias
Et manum gratiae
clementer porrigas,
Pressos formidine
in spem tunc erigas,
Et fraudes daemonum
potenter abigas.

17. Risum, o Domina,
praesta gementibus,
Panem salvificum
esurientibus,
Tuisque precibus
succurre citius
In purgatorii
poenis degentibus.

18. Solutos vinculis,
o mater tenera,
Et omni penitus
abstersa macula
In coeli ocius
duc tabernacula,
Ubi te jugiter
laudent per saecula.

19. Tibi committimus
hos singulariter,
Quibus conviximus
familiariter,

A quibus venimus
stirpe carnaliter,
Et quorum utimur
bonis tam largiter.
Valvasque aperi
coeli carminibus
Te cordis jubilo
benedicendibus,
Tecum quo, domina,
et sanctis omnibus
Laudemus jugiter
Deum concentibus.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 54 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monacens, 20001 fol. 125 b. B.

38. Abecedarius XIII.

1. Acumen impetra
mihi scientiae,
Quo digne venerer
te matrem gratiae,
Meae submoveas
pondus inertiae,
Peccati cumulum
et negligentiae.
2. Benedicentibus
te laeto carmine
Adsis hilariter
tuo juvamine,
Praeserves penitus
hos et a crimine
Et a tartarei
hostis fraudamine.
3. Candens prae floribus
cunctis o lilium,
Virgo concipiens
gignensque filium,
Qui tuis precibus
praestet auxilium
Per mundi graviter
pressis exsilium.
4. Diram da judicis
iram nos fugere,
Cum nostram venerit
vitam discutere,
Velis insidias
hostis tunc pellere,
Et nobis januas
coelorum pandere.
5. Es hortus floridus
pollens deliciis,
Virtutum floribus
splendescens variis.
Mundi gravissime
prassis miseriis
Succurre citius
tuis praesidiis.
6. Fuga inertiam
a te laudantibus,
Veram solertiam
da praesidentibus,
Sequi justitiam
praesta judicibus,
Obedientiam
subjectis omnibus.
7. Gedeon extrahens
rorem ex vellere
Videtur mystice
illud exprimere,
Quod Christum poteras
divino munere
Virgo concipere
et virgo parere.
8. Hujus amabilis
partus editio
Nostrorum scelerum
sit abolitio,
Et exsistentium
in purgatorio
Fiat plenaria
poenae remissio.
9. Irrora servuli
cor culpis aridum,
Coelestis gratiae
dans stillicidium,

Quod menti conferat
cito remedium,
Quae modo premitur
grave per taedium.

10. Karum credentibus
manna, ros coelice,
Das quando generas
Christum mirifice,
Quo, dulcis domina,
quaeso, me refice,
Cum vitae terminum
complebo lubricae.

11. Luna sub pedibus
tuis prosternitur,
Quo apertissime
illud elicitur,
Per te inferior
quod mundus spernitur,
Coelique claritas
pulchra eligitur.

12. Modo tripudians
virgo in aethere,
Dilecti filii
conjuncta dexterae,
In vitae termino
adesto propere,
Nos tecum faciens
coelos oscendere.

13. Nos illic ultima
saltem in acie
Electi filii
jucunda facie
Fac tuo perfrui
precatu satie,
Qua vere confluunt
omnes deliciae.

14. O mater inclita
superni numinis,
Illustres intimi
medullas hominis,
Mei solamine
tui precaminis
Ab eo dimovens
foetorem criminis.

15. Perflatus gratia
hortus describeris,
Fructum mirificum
quae praebes superis,
Nobis remedium
qui donet miseris,
Et purgatorii
vinctis in tenebris.

16. Quos cum absolverit
sua ex gratia,
Ab omni perferunt
quam nunc miseria,
Clementer subvehas
in coeli gaudia,
Per saecla jubilent
ubi perennia.

17. Rogo devotius
te matrem gratiae,
Uti clementius
succurras hodie
Ex mea corpore
natis progenie,
Poenae excruciant
quos purgatoriae.

18. Solamen gaudii
praesta gementibus,
Panemque coelicum
esurientibus,
Nos tutes sedulo
a persequentibus,
Hos procul abigens
cum suis fraudibus.

19. Tu invincibile
es illud oppidum,
Quo Christus posuit
suum palatium,
Cum ferre voluit
mundi exsilium
Atque tribuere
suis auxilium.

20. Virga Mosaica
mare quae dividens,
Mergens Aegyptios,
fideles eruens,
Ob sitim populi
petram percutiens,
Potu deifico
sis nos reficiens.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 55 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 128 b. B.

39. Abecedarius XIV.

1. Artifex, fabricans
potentialiter
Creata omnia,
te mirabiliter
Carne inhabitat,
qua liberaliter
Hominem recreat
laesum letaliter.

2. Bellum nam subiit
homo domesticum,
Hostem decipitur
cum per sophisticum,
Gliscens acquirere
lumen deificum,
Sed miser perdidit
statum salvificum.

3. Coetus angelici
et quaeque cetera
Laudent perenniter
te, mater tenera,
Deductam jubilis
ad coeli sidera,
Qua gaudes jugiter
in prolis dextera.

4. Divinam precibus
flecte potentiam,
Ne suam subtrahat
misericordiam,
In bono roboret
sanctam ecclesiam,
Ab ipsa abigat
omnem miseriam.

5. Ejus et scoriam
culparum conterat,
Quibus a legibus
ipsius deviat,
Ut si se penitus
a malis corrigat,
Divinam gratiam
digne recipiat.

6. Fulcita taliter
tuo munimine
Et munda funditus
ab omni crimine,
Tuta ob hostium
fiat formidine
Ac ignis Stygei
amaritudine.

7. Gazophylacium
es omnis gratiae,
Thesauros continens
Dei potentiae,
Stipem fidelibus
tuae clementiae
Da, poenae comprimunt
quos purgatoriae.

8. Hujus Theophilus
gazophylacii
Magni solatium
sumpsit praesidii,
Cum sibi reddidit
scriptum chirographi,
Quod hostis dederat
in manus invidi.

9. Id quoque sublevet
meam progeniem,
Ab ipso removens
omnem pauperiem,
Defunctis impetret
aeternam requiem
Ac Dei perpetim
videre faciem.

10. Karis fautoribus
et contribulibus,
Hujus miseriae
vias currentibus
Sive in pulvere
terrae jacentibus,
Pie subvenias
tuis muneribus.

11. Lucemque, domina,
mihi pauperculo
De tuae gratiae
da promptuario,
Qua prorsus liberer
a multifario
Malo, quo deprimor
ab adversario.

12. Modo nam elevat
me per superbiam,
Et post hoc dejicit
per diffidentiam,
Deinde sordidat
per immunditiam,
Succendit saepius
per iracundiam.

13. Nec non et aliis
morbis pestiferis,
Tentat invidia
in fratrum prosperis,
Per avaritiam
in rebus exteris,
Ventris ingluvie
culpisque ceteris.

14. O felix mulier
virgoque generans,
Ad te cor erigo
devote supplicans,
Sis decoloria
dicta exterminans
Et innocentiae
statum recuperans.

15. Patrem et filium
almumque spiritum
Precatu facito
mihi propitium,
Clementer diluat
ut omne vitium
Et jungat coetui
me se colentium.

16. Quorum ut merear
sequi vestigia
Et illis postea
jungi in gloria,
Mater amabilis
et plena gratia,
Des mihi misero
tua subsidia.

17. Rorem et impetra
divinae gratiae
His, poenae agitant
quos purgatoriae,
A lacu liberos
ita miseriae
Connectas incolis
supernae patriae.

18. Sed hos prae aliis
tibi committimus,
A quibus geniti
carne descendimus,
Nec non et utimur
quorum muneribus
Vel commendati sunt
qui nostris precibus.

19. Tandem subvenias
his liberaliter,
Quos forsan scelera
gravant letaliter,
Ad Deum redeant
ut integraliter,
Ut possint consequi
vitam finaliter.

20. Universaliter,
o mater omnium,
Salutem quaerimus
Christo credentium,
Ut tuum inclitum
per patrocinium
Queamus ingredi
terram viventium.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 57 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 131 a. B.

40. Abecedarius XV.

1. Amicta radio
solis deifici,
Modo quam veneror
hoc stilo simplici
Exaudi gemitus
vulgi catholici
Laudantis jugiter
te voto supplici.

2. Batus es olei
misericordiae,
Devotos liniens
donis dementiae,
Nobis velociter
succurras hodie,
Qui nimis premimur
ab hostis rabie.

3. Coeli mellifluum
da rorem sapere,
Liquorem gratiae
de saxo sugere
Ac eucharistiam
devote sumere,
Et hanc de cetero
nunquum amittere.

4. Dirige praesides
per viam regiam,
Dirue schismata
firmes ecclesiam,
Injustos doceas
sequi justitiam,
Pacem des populo
pellens discordiam.

5. Elisos releva,
medere languidis,
Da fortitudinem
in bello pavidis,
Resistens fortiter
paganis rabidis,
Jam in ecclesiam
multum praevalidis.

6. Furorem penitus
aufer tyrannicum,
Qui vulgus deprimit
ecclesiasticum,
Esurientibus
da manna coelicum,
Clementer satians
catervam inopum.

7. Gazophylacium,
thesaurum resera,
Ditat qui terrea,
pontum et aethera,
Coelum empyreum
et quaeque cetera,
Nos in marsupium
ipsius praepara.

8. Hujus possessio
praestat laetitiam,
Aufert pauperiem
et indigentiam,
Devotae animae
largitur gratiam,
Et post exsilium
aeternam gloriam.

9. In qua nullatenus
defectibilitas
Videtur aliqua
nec ulla vanitas,
Sed summum gaudium
summaque bonitas
Et indicibilis
cordis jucunditas.

10. Karitas insuper
et sapientia,
Discreta omnium
rerum notitia
Ac delectabilis
Dei praesentia
Hic datur singulis
in abundantia.

11. Lux indeficiens
ibidem cernitur,
Qua sancta trinitas
clare conspicitur,
Nostra felicitas
in quo perficitur
Et nunquam termino
quoquam amittitur.

12. Maria, nobilis
pincerna veniae,
Quae mater diceris
misericordiae,
Fac nos participes
praedictae gloriae,
Completo termino
hujus miseriae.

13. Ne tunc confusio,
quam signat Babylon,
Nos sua subruat
mole vel Acheron,
Seu foetens fluvius,
vocatus Phlegeton,
Clementer porrige
solamen de Sion.

14. O vae miserrimum
illic degentibus,
Et ah, ah misere
semper dicentibus,
Illis, ut arbitror,
fuisset melius,
Non esse genitos
in matrum ventribus.

15. Purgandis ignium
per cruciamina,
Succurre citius,
o mitis domina,
Solutos deinceps
tua precamina
Ducant benigniter
ad coeli culmina.

16. Quaeso suppliciter
te matrem gratiae,
Matrem solaminis
atque clementiae,
De mea mortuos
juva progenie,
Quos forte continet
lacus miseriae.

17. Romanam insuper
in tuam gratiam
Devoto animo
commendo curiam
Et illi subditam
plebem catholicam
Nec non et regulam
ecclesiasticam.

18. Summum pontificem
cum cardinalibus,
Omnes episcopos
cum suis plebibus,
Clerum cum monachis
atque abbatibus,
Et omnes ordines
cum suis fratribus.

19. Terrenos principes,
qui laudabiliter
Praesunt jam subditis
tibi suppliciter
Commendo, quatenus
his maternaliter
Adstes, ut exteros
expugnent fortiter.

20. Verum intermino
hujus dictaminis
Tibi subjicio me,
mater luminis,
Mihi subvenias
vi deprecaminis
Tui et omnibus
mei geniminis.

Orat. ms. Tegurinum saec 15 Clm. Monac. 19824. fol. 58 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 20001 fol. 134 a. B.

Abecedariorum series altera.

41. Abecedarius 1.

1. Ave venerabilis
Coeli regis aula,
Attamen in oculis
Tuis semper paula,
Junge me Christicolis
Coelica in caula,
Te laudantem titulis
Laudum hac hydraula.

2. Bene tu laetitia
Faris Israelis,
Quia sapientia,
Quae regnat in caelis
Te replevit gratia,
Ut vox Gabrielis
Docuit praenuntia
Et Ezechielis.

3. Caput et principium
Tu es feminarum,
Carne continentium
Et conjugatorum,
Expia confinium
conscientiarum
Juge per servitium
Tibi devotarum.

4. Domus regis coelici
Vel imperatoris,
Chori quem angelici
Laudant cunctis horis,
Melos hujus cantici
Ob signum amoris
Canentem fac perfici
Lege redemptoris.

5. Engaddina vinea
Balsamum dans vitae,
Quod fert ad aethera
Se utentes rite,
Me, mater virginea
Consoleris mite,
Cum vox dicet ferrea
Ite vel Venite.

6. Frutex botri Cypridis
Ex quo fluit vinum,
Quod largitur timidis
Amorem divinum,
Precibus da validis
Rorem matutinum,
Qui servet a morbidis
Tuum inquilinum.

7. Genitrix mirifica
Omnia creantis
Et morte tristifica
Tuos liberantis,
Cor sapientifica
Tibi famulantis,
Caecum culpa lubrica
Carnis petulantis.

8. Humilis virginitas
Te ornat, Maria,
Insuper maternitas
Domino Messia
Ex te nato, bonitas
Tua adsit, pia,
Hostium iniquitas
Deprimit me quia.

9. Ingere justitiam
Legis per tenorem
Abigens malitiam
Et ejus auctorem,
Exstingue lasciviam
Gratiae per rorem,
Praestans continentiam
Ejusque amorem

10. Kathedralis dignitas
Te praehonoravit,
Christi quando deitas
In te habitavit,
Cujus tandem pietas
Sic te sublimavit,
Quod res tibi ceteras
Cunctas subjugavit.

11. Laetare perenniter,
Fulgens stella maris,
Inevellibiter
In coelo locaris,
Et perpetualiter
Ibi jucundaris
Te colentes jugiter
Semper tuearis.

12. Mannatis es aurea
Urna, quod credentem
Satiat in area
Mundi se colentem,
Precor o virginea
Mater senescentem
Me hoc cibo recrea
Carne decedentem.

13. Ne, quaeso, despicias,
Dulcis o Maria,
Me inter angustias
Tunc et agonia,
Sed pelle versutias
Daemonum a via,
Coeli ad delicias
Duc me, virgo pia.

14. O depositorium
Sanctae trinitatis,
Tenes diversorium
Coeli cum beatis,
Praestes adjutorium
Tuae pietatis
His, quos purgatorium
Punit pro peccatis.

15. Paradisus diceris
Qua deliciatur
Rex regnans in superis,
Quando incarnatur,
In te nobis miseris
Consolamen datur,
Et peccati veteris
Poena relaxatur.

16. Quaerenti te, domina,
Appare benigne
Tua semper carmina
Concinam ut digne,
Praebe consolamina
Tuum ob insigne
Nomen propter crimina
Detentis in igne.

17. Reparatrix gratiae
Perditae per Evam,
Legem temerantia
Linquentem primaevam,
Vitam meam gloriae
Repara grandaevam,
Ne judiciariter
Statuar ad laevam.

18. Stirps, quae defers coelicum
Huic mundo florem,
Qui praestat salvificum
Devotis odorem,
Supprime tristificum
Insidiatorem,
Tuum qui me plurimum
Turbat laudatorem.

19. Tu misericordiae
Umbra, quae furorem
Temperas justitiae
Solis ac terrorem,
Meae negligentiae
Mentisque teporem
Aufer sapientiae
Dei per amorem.

20. Vellus Gedeonicum,
Signum dans invictum,
Gignens tuum unicum,
Jesum benedictum,
Omne fac me lubricum
Et omne delictum
Fugere et impetum
Hostis maledictum.

21. Xristiani populi
Alitrix benigna,
Quam collaudant angeli,
Semper laude digna,
Contra fraudem zabuli
Cruce nos consigna,
Omnis quoque scandali
Auferas maligna.

22. Yesse virga fertilis,
Fructum ferens mirum,
Redolet miraculis
Qui per mundi gyrum,
Precibus me sedulis
Releva delirum
Depressum insidiis
Per inimicum dirum.

23. Zelum Dei impetra
Mihi per dictamen
Hoc, quod tollat scelera
Mentisque liquamen,
Ducat per itinera
Et legis ligamen,
Sublevet ad sidera
post hanc vitam. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 59 a. A. — Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19353 fol. 36 a B.

42. Abecedarius 2.

1. Arca novi continens
Manna testamenti,
Quod est nos reficiens
In vita praesenti,
Aures esto admonens
Odam hanc canenti,
Quam sum ore concinens
Cordeque gaudenti.

2. Benedicta millies
Sis, o Sunamitis,
Inter omnes virgines
Prudens, casta, mitis,
Nobis repropities
Filium contritis,
Ne post rerum ordines
Jungamur praescitis.

3. Carnalis incendium
Auferas caloris,
Iram, gulam, odium
Malumque livoris,
Peccati initium
Et noxam torporis,
Divinum remedium
Nobis dans amoris.

4. Decus o mortalium,
Nunc cum redemptore
Praesidens coelestium
Choris cum honore,
Intellectualium
Virtutum splendore
Nos atque moralium
Indue decore.

5. Ejice perfidiam,
Desperationem
Praestaque concordiam
Et dilectionem,
Fidei constantiam
Et defensionem,
Hostis per prudentiam
Da evasionem.

6. Fons es, qui in fluvium
Maximum crevisti,
Carne quando filium
Dei genuisti,
Sicque sordes mentium
Nostrarum lavisti,
Corda sitientium
Bona refecisti.

7. Grande jam ecclesiae
Instat detrimentum,
Quod per tuae gratiae
Aufer interventum,
Nam per idolatriae
Premitur conventum,
Et illud quotidie
Sumit incrementum.

8. Honorificentia
Hujus cantionis
Repleat me gratia
Consolationis,
Pellat perturbantia
Tempore agonis
Detque frui gloria
Dei visionis.

9. In expiatorio
Releva dolentes,
Qui pro adjutorio
Ad te clamant flentes,
Nosque mundi stadio
Te benedicentes
Fac in coeli solio
Semper te videntes.

10. Karisma te spiritus
Sancti fecundavit,
Virtus Dei coelitus
Cum te obumbravit,
Sataninos impetus
Sic evacuavit,
Qui novenis mensibus
In te habitavit.

11. Laudis hujus hostia,
Virgo, quam depromo,
Ostendo industria
Mentis, qua te amo,
Cordis in angustia
Moestus ad te clamo,
Praeserves ex gratiae
Me ab hostis hamo.

12. Mons es, quo abs manibus
Lapis est praecisus,
Qui a prophetantibus
Olim est praevisus,
Ab aedificantibus,
Qui fuit derisus
Satan cum complicibus
Per hunc est elisus.

13. Nunc quoque, o domina,
Prolem per divinam
Precibus dilancina
Larvam sataninam,
Seminet ne semina
Falsam per doctrinam,
Qui credentum agmina
Trahat ad ruinam.

14. O mater amabilis
Animae credenti
Jugiterque titulis
Laudum te colenti,
Tuta me ab aemulis
In vita praesenti
Precibusque sedulis
Adsis decedenti.

15. Propitiatorium,
Ad quod aggregatim
Currunt adjutorium
Petentes vallatim,
Des consolatorium
Verbum mihi statim,
Mundi diversorium
Quem gravat paulatim.

16. Quaeso, mater nobilis
Domini Messiae,
Veneror quam titulis
Hujus hymnodiae,
Serves a periculis
Me in ista die,
Nectens tuis famulis,
Qui te laudant pie.

17. Redolens o rosula
In coelesti prato,
Laudo mente sedula
Quam hoc praedicato
Pro me preces immola
Tuo dulci nato
Praeservet per saecula
Me ut a peccato.

18. Summae sapientiae
Sedes saphyrina,
Tempore infantiae
Ut in officina
Qua resedit, gratiae
Suae nos combina,
Sordidatos scabie
Culpae vel sentina.

19. Terra sulcum nesciens
Viri per laborem,
Nam es virgo pariens
Mundo salvatorem,
A me precor abigens
Foedum sis amorem,
Luxus ne insipiens
Incidam foetorum.

20. Universis obvia,
Legi quae divinae
Exstant adversantia
Sacraeque doctrinae,
Coelestis me gratia
Sana medicinae,
Ne trador ob vitia
Stygis officinae.

21. Xenium dictaminis
Hujus, mater pia,
Virtute regiminis
Tui me in via
Dirigat, ne criminis
Frangar discrasia
Hostisve imaginis
Turpi phantasia.

22. Ymnistae devotius
Tuo te colenti
Et per mortem citius
Terram deserenti
Porrige celerius
Manum tunc moerenti
Et resiste fortius
Hosti persequenti.

23. Zima pelle scoriae,
Quae menti fuscamen
Ingerit et gratiae
Aufert consolamen,
O misericordiae
Mater, des juvamen,
Quando me angustiae
Mortis prement. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 61 a. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19353. fol. 37 b B.

43. Abecedarius 3.

1. Admiranda femina
Omnibus post Deum,
Quam ista per carmina
Satagit cor meum
Venerari, crimina
Sive Jebusaeum
Pelle per precamina
Tua mundans eum.

2. Bona mater, excita
Mentem te colentem,
Propter sua debita
Turpiter torpentem,
Reboet ut merita
Tua per praesentem
Stilum, tua inclita
Prece indigentem.

3. Causam tibi primitus
Populi credentis
Commendo medullitus
Atque nisu mentis,
Gentis aufer penitus
Bella persequentis
Nec non hostis impetus
In nos insurgentis.

4. Deinde humiliter
Tibi recommendo,
Hos quos specialiter
Amare intendo,
Maxime carnaliter
A quibus descendo,
Ad quos integraliter
Affectum extendo.

5. Eja modo singulae
Vires cordis mei,
Personate sedule
Laudes matris Dei,
Omne vos turbabile
Committatis ei,
Nam resistit facile
Hostis rabiei.

6. Florescens, o virgula,
Florem admirandum,
Omnia per saecula
Cunctis venerandum
Membra mea singula
Flecto ad laudandum
Te, ut prece sedula
Natum reddas blandum.

7. Gaude, virgo florida,
Mater hujus floris,
Excitantis tepida
Corda vi odoris.
Nostra culpis frigida
Fraude deceptoris
Virtute consolida
Divini amoris.

8. Hinc te venerabilem
Deprecor reginam,
Tuam per laudabilem
Prolem ac divinam
Abige horribilem
Larvam sataninam,
Ne me trahat flebilem
Mortis in ruinam.

9. In te carnem induit
Universitatis
Rex, cum per te transiit
Portam puritatis,
Ezechiel innuit
Ut per modum vatis,
Qua et nostris subiit
Poenam pro peccatis.

10. Karior prae omnibus
Es mihi post Deum,
Unde te devotius
Salutat cor meum,
Expellas a finibus
Ejus Jebusaeum,
Jam qui multis vicibus
Statuit me reum.

11. Ligatis in tenebris
Purgatoriorum
Gratiam de superis
Da suffragiorum,
Fletui compateris
Tu nam turbatorum,
Tuorum prae ceteris
Devotariorum.

12. Moysina mystica
Diceris fiscella,
Nam tuos mirifice
Servas in procella,
Adversantes dejice,
Dulcis o puella,
Excitant barbarice
Qui in nobis bella.

13. Nunc, stella mirifica,
Stella claritatis,
Refulgens in coelica
Aula prae beatis,
Tu me recalifica
Algidum peccatis,
Induens me tunica
Omnis probitatis.

14. Omnis nam justitiae
Atque honestatis
Et benevolentiae
Seu benignitatis
Forma es, dans gratiae
Dona praeparatis
Et omnis malitiae
Faece expurgatis.

15. Ponifex mirifica,
Qua panis paratur,
Per quem plebs catholica
Jugiter cibatur,
Mea mens famelica
En fame gravatur,
A te, o spes unica
Stipem praestolatur.

16. Quies laborantium
In mundi labore,
Christo adhaerentium
Mentis cum fervore,
In nos insurgentium
Nimio furore
Auferas obsidium
Tuo pro amore.

17. Redolens o lilium
In coeli paradiso,
Dans menti solatium
Auro prae obrizo,
Da mihi remedium
Peccatis eliso,
Carnis post excidium
Ne tradar inviso.

18. Stella serenifica,
Lucem dans micantem,
Infima et coelica
Mire illustrantem,
Meam scientifica
Mentem ignorantem
Atque vi satanica
Nimis oberrantem.

19. Tribulamen auferas
Nunc catholicorum,
Illatum per efferas
Gentes paganorum,
Animasque deferas
Per hos occisorum
Precibus ad superas
Sedes beatorum.

20. Vellus o virgineum,
Gratia complutum,
Dans amictum carneum,
Domino virtutum,
Perducas erroneum
Me per iter tutum,
Casum instantaneum
Pellens et versutum.

21. Xenodochiaria
Es verbi divini
In hujus miseria
Mundi peregrini,

Accipe donaria
Cultus vespertini,
Dicta ex industria
Tui inquilini.

22. Ysaiae veritas
Hoc praenuntiavit,
Quod carne divinitas
In te habitavit,
Qua nostras praeteritas
Culpas expiavit,
Sic coronas perditas
Nobis reparavit.

23. Zeli venerabilis
Dux sive ducamen,
Per quam omnis flebilis
Recipit solamen,
Mortis in periculis
Mihi des juvamen,
Fidei in articulis
Ne vacillem. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 62 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 32 b. B.

44. Abecedarius 4.

1. Alma, prudens, inclita
Mater salvatoris,
Veneranda debita
Laude cunctis horis,
Sume thymiamata
Tui laudatoris,
Fantis tua merita
Oda hac amoris.

2. Basim hic primariam
In humilitate
Tuam pono gratiam,
Qua a deitate
Meruisti gloriam
In aeternitate,
Prolisque laetitiam
Cum virginitate.

3. Cujus in praesentia
Dulciter gaudebas,
Et amoris basia
Forsan huic praebebas,
Si gravabant tristia
Hunc tu condolebas,
Et ut mater anxia
Ipsi succurrebas.

4. Demum cum in corpore
Mori dignaretur,
Mundus ut a scelere
Sic absolveretur,
Tu adstabas misere,
Scriptum ut habetur,
Donec apto tempore
Terrae traderetur.

5. Eja, mater, jubila
Animo jucundo
Conregnans per saecula
Nato laetabundo,
Mei pellas nubila
Cordis a profundo,
Pro quo mente sedula
Preces ad te fundo.

6. Felix certe mulier,
Felix ter et quater,
Deus tam sublimiter
Quam honorat pater,
Ejus mirabiliter
Ut sis nato mater,
Qui misericorditer
Noster exstat frater.

7. Genitrix virginea
Genitrixque vitae,
Mente quam spontanea
Collaudamus rite,
Mala momentanea
Pellens dic: abite
Salutis idonea,
Dicas, huc venite.

8. Humatim ecclesia
A multis tractatur
Et per adversantia
Multa perturbatur,
Unde cum fiducia,
Mater, te precatur,
Tanta in angustia
Ne derelinquatur.

9. Iacturas, mi domina,
Nunc catholicorum
Precibus resarcina
Gens quas paganorum
Ipsis per molimina
Intulit bellorum,
Occisos ad agmina
Ducas beatorum.

10. Karitatis unguine,
Mater, nos connecte,
Livoris discrimine
Dirutos despecte,
Legis sic ligamine
Conjunctos perfecte
Duc pro tuo nomine
Ad coelos directe.

11. Latens in te deitas
Olim, o beata,
Per quam est humanitas
Mire reparata,
Meas negligentias
Tollat et peccata,
Quis mens per versutias
Hostis est ligata.

12. Manum praebe mortuis
Tuum ob insigne
Nomen, qui continuis
Torquentur in igne
Poenis, hos perpetuis
Gaudiis benigne
Infer, quo assiduis
Te odis laudent digne.

13. Nobis quoque miseris,
Dulcis o puella,
Nantibus in asperis
In mundi procella,
Opem fer de superis
Vel de coeli cella,
Quia tu describeris
Recte maris stella.

14. O sidus deiferum,
Sidus virginale,
Emittens per uterum
Lumen speciale,
Aufer, peto, scelerum
Chaos criminale,
Ne tandem in barathrum
Mergar gehennale.

15. Pexim venerantibus
Te, mater Messiae,
Votis vel carminibus
Hujus symphoniae
Adsis tuis precibus
Modo matris piae,
Laedantur ab hostibus
Ne in illa die.

16. Quadrus orbis jugiter
In te gratulatur,
Quia mirabiliter
Per te reparatur,
Deus cum benigniter
In te incarnatur
Et carne finaliter
Patri immolatur.

17. Repara nos, deprecor,
Mater pietatis.
Gravibus nam implicor
Et multis peccatis,
A via destituor
Ita probitatis
Semitamque prosequor
Mundi vanitatis.

18. Stella splendens coelica
Lucem copiosam
Dans, quae fugat lubrica
Culpamque lutosam,
In ista te rhythmica
Oda gloriosam
Laudantem splendifica
Mentem tenebrosam.

19. Thalamus tu diceris
Christi nuptialis,
Carens culpae tenebris
Omnibusque malis,
Defende me teneris
Tuis nunc sub alis,
Vinculis ne carceris
Tradar infernalis.

20. Vellus Gedeonicum,
Coeli plutum rore,
Populum Judaicum
Servans a timore,

Impetum satanicum
Tuo pro honore
Aufer et barbaricum
Suo cum furore.

21. Xristianizantibus
Cum devotione,
Oppressis ab hostibus
Persecutione,
Adesto celerius
Cum subventione
Ne cadant corporibus
Internecione.

22. Ymni hujus carmine
Tibi famulantes,
Sed adhuc in turbine
Mundi pervagantes,
Soluta putredine
Carnali laetantes,
Deum sint in culmine
Coeli collaudantes.

23. Zelo Dei praedita
Per aeternum flamen,
Quo fuisti dedita
Ejus ad laudamen,
Culpae meae debita
Tuum per precamen
Solve, ut te inclita
Laude laudem. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 63 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 40 a. B.

45. Abecedarius 5.

1. Audi nunc praeconia,
Virgo singularis,
Fanda Dei gratia
Odis his praeclaris
Quis et ab ecclesia
Jugiter laudaris,
Et quibus in gloria
Semper jucundaris.

2. Balsamatus hortulus,
Satus manu Dei,
In quo crevit flosculus
Mirae speciei,
Ad te, mater, oculus
Stillat cordis rei
Ut per te sit loculus
Christi requiei.

3. Coeli quondam hortulum
Tuum roraverunt
Et praedictum flosculum
Sic germinaverunt,
Nubes quoque poculum
Dulce stillaverunt,
Quo fidelem populum
Dulciter paverunt.

4. Domientes misere
Suis in peccatis,
Mater, leva propere
Manu pietatis,
Hos digneris nectere
Viae veritatis,
Valeant ut cernere
Vultum deitatis.

5. Et mea facinora
Prece cuncta dele,
Quae gessi itinera
Currens corruptelae,
Virtute me repara
Coelestis medelae,
Ne mergant in tartara
Me hostis querelae.

6. Fuga cum potentia
Mali persuasorem,
Ne vincat fallacia
Tuum laudatorem
Mentis in constantia
Sive per torporem,
Sed cum reverentia
Digna te honorem.

7. Gemma continentiae
Praeferens splendorem,
Matri dans ecclesiae
Decus et honorem,

Sanctae pudicitiae
Mihi des amorem,
Foedae quo lasciviae
Fugiam foetorem.

8. Haeresum mortifica
Venena divelle,
Mala quoque cetera
Odii cum felle,
Et cor meum repara
Gratiarum melle,
Heu ob multa scelera
Legibus rebelle.

9. In obedientia
Namque mandatorum
Datis ab ecclesia
Et conciliorum
Obstiti audacia
More superborum,
Concite per invia
Currens vitiorum.

10. Karitate media
Thronus es constratus,
Quo ponit remedia
Deus incarnatus,
Cosmi aufer taedia,
Peto inclinatus,
Causatur inedia
Quibus est reatus.

11. Lumen praesto miseris
Munerum tuorum,
Constrictis in tenebris
Taetris tormentorum,
Ut solutis debitis
Criminum eorum
Jungantur in superis
Coetui sanctorum.

12. Magisque humiliter
et corde gemendo
Atque singulariter
Tibi hos commendo,
Carne naturaliter
A quibus descendo,
Quorum specialiter
Salutem intendo.

13. Nec non necessariis
Meis, suis bonis
Elemosynariis
Quorum utor donis,
Repende pro gratiis
Suae dationis
In aeternae gaudiis
Retributationis

14. O coelestis curiae
Potens imperatrix,
Fons misericordiae,
Vitae reparatrix,
Nostras preces hodie
Audi, miseratrix,
Et nostrae miseriae
Esto sublevatrix.

15. Porta, quam pertransiit
Princeps gloriosus,
Cujus pausa sanciit
Te ut flos formosus,
Coluber resiliit
A te tortuosus,
Qui parentes adiit
Ut serpens dolosus.

16. Quatuor confinia
Jam orbis terrarum
Tua ob praeconia
jubilant non parum,
Nam diversiclinia
Conscientiarum
Precum patrocinia
Auferunt tuarum.

17. Res miranda saeculis,
Res quoque novella,
Nam sol admirabilis
Processit de stella,
Deus est laudabilis
Natus de puella,
Qui det nobis famulis
Gratiarum mella.

18. Seraphim perenniter
Dei laude pleni
Te laudant hilariter
Vultibus sereni,

In morte celeriter,
Pia mater, veni,
Ad coelos velociter
Duc me ductu leni.

19. Templum conscientiae,
Qua consistunt cuncta,
Cui in regno gloriae
Modo es conjuncta,
Foedere concordiae
Corda mihi juncta
In valle miseriae
Serves et defuncta.

20. Vas coelestis gratiae
Vasque pietatis,
Semper omni specie
Carens foeditatis,
Onus et tristitiae
Nostrae gravitatis
Oleo laetitiae pelle
Cum peccatis.

21. Xristo regi gloriae,
Servos redde gratos,
Vitiorum scabie
Turpiter foedatos,
Et sic indulgentiae
Dono reparatos,
Post per donum gratiae
Fac nos oculatos.

22. Yesse florens virgula,
Florem tunc misisti,
Paranympho credula
Quando concepisti
Carnis absque macula
Corpus Jesu Christi,
Gratiarum pabula
Sic nobis dedisti.

23. Zelotem propities
Patrem, natum, flamen,
Laesum infinities
Culpae per atramen,
Et ita me repares,
Ut post judicamen,
Coetui me socies
Servandorum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 65 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm Monac. 19353. fol. 41 b. B.

46. Abecedarius 6.

1. Ad honorem nominis
Tui, o Maria,
Jucundabor carminis
Hujus symphonia,
Causas tu discriminis
Auferas de via,
Ne me forte daemonis
Turbet phantasia.

2. Balsami tu virgula,
Balsami coelestis,
Pellitur quo macula
Mentium et pestis,
Indue me sedula
Moribus honestis,
Qui propter piacula
Factus sum agrestis.

3. Colam te subtiliter
Per istud poema,
Ornat laudabiliter
Quam regale schema,
Adveni celeriter
In hora extrema,
Ducens me feliciter
Ad coeli suprema.

4. Dei unigeniti
Mater benedicta,
Poenas nati incliti
Cernens derelicta,
Dono tui meriti,
Quo fulges depicta,
Mei culpas debiti
Solvas vel delicta.

5. Egri recreatio
Es et orphanorum,
Hos juvans solatio
Munerum tuorum,
Reconciliatio
Meorum carorum
Esto et salvatio
Modo defunctorum.

6. Fidei praesagio
Nosti resurgentum,
Quem cernebas anxio
Corde morientem,
Abigat oratio
Tua malam gentem,
Adhaerentes filio
Tuo persequentem.

7. Gladius moestitiae
Et afflictionis
Mentis tuae anxiae
Verbis Simeonis
Praedictus prophetice
Tempore agonis
Mei pellat hosticae
Vim obsidionis.

8. Humilis virginitas,
Omni carens naevo,
Quam servavit deitas
A lapsu primaevo,
Post carnis exuvias
Subveni grandaevo,
Ne ob res illicitas
Hosti tradar saevo.

9. Iubilans in gaudio
Te, clemens Maria,
Regnantem cum filio
Laudo mente pia,
Reducas ab invio
Me, o mater dia,
Proprio qui vitio
Retrahor a via

10. Karitatis vinculo
Digneris unire
Odiorum scandalo
Quos vides saevire,
Sine offendiculo
Fac nos obedire
Deo atque sedulo
Corde deservire.

11. Luce novi sideris
Consurgens aurora,
Residens in superis
Prae sanctis decora,
Obstrictis in tenebris
Gratiam irrora,
Et post poenas carceris
Fer ad coeli fora.

12. Mundi lux et domina,
Quae regnas in caelis,
Beatorum agmina
Quam collaudant melis,
Aufer tribulamina
Populi fidelis,
Fracti per molimina
Hostis culpae telis.

13. Nectar ergo ingere
Consolationis,
Vim repellans miserae
Desolationis,
Supprime pestiferae
Vires nationis,
Quae gliscit nos premere
Ad modum praedonis.

14. O peregrinantium
Assylum suave,
Messiae palatium
Vel ejus conclave,
Mihi sis auxilium,
Ne delinquam prave,
Qui per cordis gaudium
Tibi dico ave.

15. Pro honore nominis
Tui, mater Dei,
Odam hanc dictaminis
Pulchrae speciei
Pango, tu geniminis
Miserere mei
Gratiam solaminis
Tui praestans ei.

16. Quadri orbis termini
Canite beatae
Laudes semper virgini
Cum hilaritate,
Ejus vos regimini
Modo subjugate
Atque deprecamini
Semper commendate.

17. Rosa spinae nescia,
Mirum dans odorem
Qui exstirpat vitia,
Dat menti vigorem,
Fac pro tua gratia
Tuum ob honorem
Corda inflammantia
Nostra ob amorem.

18. Salve, decus virginum
Tua castitate,
Mediatrix hominum
In fecunditate,
Ora pro me Dominum
Tua pietate,
Det post vitae terminum
Vivere beate.

19. Terra inarabilis
Viri per laborem,
Proferens christicolis
Admirandum florem,
Qui cum laudum titulis
Tibi dat honorem
Nobis tuis famulis
gratiae det rorem

20. Vide de coelestibus
Oculis benignis
Hos quos purgatorius
Nimis gravat ignis,
Ut ab hostis ictibus
Soluti malignis
Te laudent devotius
Harmoniis dignis.

21. Xristi tui filii
Rogo te per mortem,
Ejus me opprobrii
Facias consortem,
Et hora excidii
Carnis fac me fortem
Aeterni exsilii
Poenas ne reportem.

22. Yesseae propaginis
Radix, ferens florem
Miri odoraminis,
Qui praestat dulcorem,
Hic tui praecaminis
Virtute foetorem
Pellat mei criminis
Et hostis furorem.

23. Zelantes nos perfide
Horumque conamen
Preme, mater, provide
Tuum per oramen,
Ne vincamur callide
Horum per fraudamen,
Ut laudemus fervide
Te in aevum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 67 a A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monacens. 19353 fol. 43 a. B.

47. Abecedarius 7.

1. Arca, quae charismata
Fers plebi credenti,
Perversorum dogmata
Fortiter spernenti,
Adesto poemata
Haec tibi canenti,
Abigens phantasmata
Hostis virulenti.

2. Benedicta cellula
Sempiterni solis,
Quem laudas per saecula
Jam translata polis,
Momenta per singula
Hostis premor dolis,
Quos tu, mater sedula,
Aufer dono prolis.

3. Carmen hoc hydraulicum
Vel hoc praedicatum
Tuum reddat unicum
Miseris placatum,
Ut nos post tristificum
Hujus mundi statum,
Perducat ad coelicum
Regnum et beatum.

4. Dignum es sacrarium
Pneumatis aeterni,
Quam virtutum omnium
Flores ornant verni,
Nos per tuum filium
Fac clementer cerni,
Ne urat incendium
Nos ignis Averni.

5. Exemplar laudabile
Omnis honestatis,
Jugum delectabile
Monstrans veritatis,
Omne fastidibile
Aufer cum peccatis,
Bonum infinibile
Dans aeternitatis.

6. Fulget resurrectio
Tui dulcis nati,
Quem videbas anxio
Corde mortem pati,
Succurrat laudatio
Hujus praedicati
Defunctorum crucio
Seu captivitati.

7. Guttam tuae gratiae
Praesta vel stillamen,
Quo sumam inertiae
Meae recreamen,
Declinem malitiae
Omnis machinamen,
Perfectae justitiae
Per induciamen.

8. Hominum salvatio
Est in te incepta,
In te cum redemptio
Nostra est concepta,
Credentum sic natio
Vitam est adepta,
Ad bonum ex vitio
Quae fuit inepta

9. In coeli palatio
Fulgens stella maris,
Cum dilecto filio
Modo jucundaris,
Tuo junge gaudio,
Parens expers paris,
Hos cordis tripudio
A quibus laudaris.

10. Karitatis unguine
Necte discordantes
Et rixarum turbine
Se scandalizantes,
Ut vero amamine
Se pacificantes
Justo demum ordine
Fiant collaudantes.

11. Lapsis manum porrige
Tuae pietatis
Et a luto erige
Nostrae pravitatis,
Ac levatos subige
Legi veritatis,
Subjectosque corrige
Virga caritatis.

12. Miris privilegiis
Es glorificata,
Patrum testimoniis,
Quae sunt approbata,
Unde es collegiis
Sanctorum praelata,
Et nostris miseriis
In solamen data.

13. Nunc ergo prosequere,
Quod olim coepisti,
Quando divo munere
Christum concepisti,
Digneris sustollere
Nos a salo tristi
Ac tecum in aethere
Laetos jube sisti.

14. O misericordiae
Mater benedicta,
Cujus dono gratiae
Solvuntur delicta
Virtute constantiae
Me mala inflicta
Vincere quotidie
Mente fac invicta.

15. Plebs fidelis recitet
Jugiter honorem
Tuum, quae in Nazareth
Nobis salvatorem,

Concepisti, visitet
Hic nos per amorem,
Suum ne praecipitet
Hostis in errorem.

16. Qualus es, quo ponitur
Jesus panis vitae,
Quo plene reficitur,
Qui hunc sumit rite,
Metu non concutitur,
Cum dicetur: Ite,
Immo jucundabitur
Audiens: Venite.

17. Respice de superis
Fletum miserorum,
Lugentum in tenebris
Purgatoriorum,
Prece tui muneris
Vincula eorum
Solvens duc in aetheris
Locum electorum.

18. Stirps felix Davidica
Juxta Isaiam
Virtute deifica
Generans Messiam,
Legi meam applica
Genealogiam,
Ne veram per lubrica
Derelinquat viam.

19. Te phalanx angelica
Hymnum per decorum
Laudat et per cantica
In regno polorum,
Laus haec honorifica
Carminum tuorum
Auferat tristifica
Hostium nostrorum.

20. Vallis tu es humilis
Pollens flore miro,
Qui est admirabilis
Toto mundi gyro,
Salva me, amabilis
Mater sine viro,
Cum decumbam debilis
In languore diro.

21. Xristum natum sequeris
Coelos ascendentem
Et carne in dexteris
Patris residentem,
In sorde me sceleris
Releva jacentem,
Maxime in Veneris
Scabie sordentem.

22. Ydraulae concentibus
Hujus pro honore
Tuo insistentibus
Tuoque amore
Subveni celerius
Mortis in angore,
Ne succumbant fraudibus
Hostis vel tenore.

23. Zabolinum contere,
Deprecor, jurgamen,
Cum cogar assistere
Ante judicamen,
Adsit mihi propere
Tuum tunc juvamen,
Quo possim devincere
Omne malum. Amen.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 68 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. Clm. Monacens. 19353 fol. 44 b. B.

Rosariorum series prior.

48. Rosarium I.

I.

1. Ave, summi genitoris
Nati mater inclita,
Corda nostra per amoris
Tui flammam excita,
Veneremur cunctis horis
Te ut laude debita.

2. Ave, dulcis o Maria,
Mater prolis tenerae,
Cui in ista hymnodia
Cogitamus psallere,
Fac nos hac finita via
Stygis poenas fugere.

3. Ave, virgo carne nata
De stirpe Zorobabel
Ac de Anna contristata
Sicut olim Samuel,
Legi Dei sit substrata
Caro nostra Jezabel.

4. Ave, sancti Gabrielis
Salutata vocibus,
Olim ad te qui de caelis
Missus est divinitus,
Impedire nostri velis
Inimici impetus.

5. Ave, virgo, quae crearis,
Per auctorem omnium,
Miro modo fecundaris
Per aeternum spiritum,
Fecundata sublimaris
Quando paris filium.

6. Ave, virgo gignens Deum,
Thori viri nescia,
Munda carne velans eum
Puritatis conscia,
Tua prece Jebusaeum
Pellas ab ecclesia.

7. Ave cui se infudit
Plenitudo gratiae,
Quando carnem sibi cudit
In te rex justitiae
Et in sinu tuo ludit
Tempore infantiae.

8. Ave nubes, in Aegyptum
Christus qua invehitur,
Rex Herodes quando ipsum
Subdole persequitur,
Tandem a te, ut est scriptum,
Solerter reducitur.

9. Ave, Jesu Christi nutrix,
Pascens hunc ut filium,
Turbatorumque adjutrix
Ad te suspirantium,
Nostra clemens esto tutrix
A sutelis hostium.

10. Ave, virgo, consolamen
Te laudantum jugiter,
Patrem posce, natum, flamen,
Ut misericorditer
Nos cum sanctis locet, amen,
In coelo perenniter.

II.

11. Ave, porta, quae transiris
Per aeternum principem
Quae nec patens inveniris
Aliquem per hominem,
Virga flore redimiris
Per conceptum nobilem.

12. Ave, tellus irrigata
Rore sancti spiritus
Et per rubum designata
Non crematum penitus,
Virtus Dei incarnata
Est in te divinitus.

13. Ave, virgo, fons hortorum
Gratiae praestabilis,
Tu riga corda tuorum,
Qui te laudum titulis
Venerantur, hos celorum
Infer tabernaculis.

14. Ave, virgo, flos vernalis
Mirae odorantiae,
Miserere cunctis malis
Matris jam ecclesiae,
Quam infestat infernalis
Dux sua saevitie.

15. Ave, arbor, cujus fructu
Poenam fert Leviathan,
Et a leprae gravi luctu
Est mundatus Naaman
Sed et regna ejus ductu
Sunt destructa Chanaan.

16. Ave, mater sanctae spei,
Quam ornat dilectio,
Cujus decor speciei
Nostra est refectio,
Salva illos, mater Dei
Quos urit purgatio.

17. Ave, candens et decorum
Castitatis lilium,
O solamen miserorum
Fons virtutum omnium,
Consolare famulorum
Corda modo tristium.

18. Ave, summa prole foeta,
O coelestis virgula,
Per quam mundi sunt deleta
Peccatorum nubila,
Unde gaudio impleta
Exstant aevi saecula.

19. Ave, mater redimentis,
Ave, mater millies,
Per te hostis persequentis
Profugetur rabies
Et in tenebris detentis
Procuretur requies.

20. Ave, pietatis plena,
Ave, plena gratia,
Mente dulcis et serena
Comptaque prudentia,
Nos ad coeli duc amoena
Dei coniventia.

III.

21. Ave, virgo, cui sincere
Cordisque constantia
Symphonias laudis merae
Resonat ecclesia,
In aeternum fac habere
Nos tua consortia.

22. Ave, virgo, coeli clavis
Justis reserabilis,
Nulli dura sed suavis
Cunctis et amabilis,
Sis et nobis servis pravis
Clemens ac placabilis.

23. Ave, virgo et virago,
Imbre almo rorida,
Vitis divae qua propago
Est exorta florida,
Adae per quam est imago
Medicata morbida.

24. Ave, mater, uber vitis,
Botrus qua colligitur,
Ad quem pura mens et mitis
Dulciter afficitur,
Quo et animo contritis
Venia promittitur.

25. Ave, virgo, cui soli
Data est fecunditas,
Quam quoque regina poli
Ordinavit trinitas,
Tuae sacrae jungat proli
Nos tua benignitas.

26. Ave, virgo gloriosa,
Jubar coeli splendidum,
Tua luce radiosa
Omne pellens luridum,
Corda lustra tenebrosa
Mundum quoque turbidum.

27. Ave, dulce consolamen
Pie te laudantium,
Praesta, mater, relevamen
Populo credentium,
Sustinenti oneramen
Per pressuras hostium.

28. Ave, quam in hujus freto
Mundi atque turbine
Veneramur corde laeto
Laudum harum carmine,
Fac inscribi in decreto
Nos in coeli culmine.

29. Ave, mundi imperatrix
Chorique coelestium,
Protoplasti reparatrix
Per dilectum filium,
Sis ad pacem revocatrix
Corda discordantium.

30. Ave, virgo verecunda,
Omni carens crimine,
Jesu Christo placens munda,
Plena sacro flamine,
Nos absolve de profunda
Culparum voragine.

IV.

31. Ave, arca pietatis,
Quam sumus Beseleel
Olim fecit pulchram satis
Pro matre Emmanuel,
Quo ad viam veritatis
Vocaretur Israel.

32. Ave, quae caecutientis
Mundi aufers tenebras,
Summi natum dum gignentis
Carne ex te generas,
Nunc et fraudes prosequentis
Inimici conteras.

33. Ave, virgo, stella maris,
Quae per mundi climata
Splendes, juste sic vocaris
Operum ob merita,
Vitam nobis largiaris
Coeli ad agalmata.

34. Ave, virgo, coeli porta,
Porta sapientiae,
Per quam salus est exorta
Filiis ecclesiae,
Te laudantibus reporta
Donum indulgentiae.

35. Ave, mundi lux serena
Et solamen tristium,
Audi voces, laude plena,
Tibi famulantium,
Quos ad coeli duc amoena
Mundi post exsilium.

36. Ave, mater Jesu Christi,
Quem virgo concipere
Dono Dei meruisti
Posteaque gignere
Plebi jam credenti tristi
Digneris succurrere.

37. Ave, virgo, fide, plena
Cunctisque virtutibus,
Mater Christi, spes serena
Tibi adhaerentibus,
Frange hostis nequam frena
Suis cum complicibus.

38. Ave, mundi consolatrix,
Ave, spes humilium,
Salutisque nostrae datrix,
O pudoris lilium,
Esto nostra excusatrix
Apud tuum filium.

39. Ave, gemma pretiosa,
Gemma splendorifera,
Taetra reddens luminosa
Plus quam coeli sidera,
Aufer mea vitiosa,
Nostra purga scelera.

40. Ave, clemens, ave pia,
Ave mater regia,
Quam ornarunt in hac via
Mira privilegia,
Hac laudantes poetria
Te duc ad coelestia.

V.

41. Ave, Christianitatis
Salutis initium,
Quando dono deitatis
Concepisti filium,
Cunctis praestes tribulatis
Tuum adjutorium.

42. Ave, veneranda multum
Tuis dilectoribus,
Tuum qui sequuntur cultum
Cum devotis cordibus,
Aufer omne, quod est stultum,
Cunctis cum maeroribus.

43. Ave, felix o Maria,
Quam nunc plebs catholica
Dulci laudat melodia
Ac per laudum cantica,
A qua pelle prece pia
Satanae phantasmata.

44. Ave, quae in coelo gaudes
Magno valde gaudio,
Audi venerantum laudes
Te cordis tripudio,
Et hostiles pellat fraudes
Tua intercessio.

45. Ave, sacri theca cibi,
Carnis dulcis filii,
Metri concinentes tibi
Versibus eximii
In decreto fac conscribi
Coeli consistorii.

46. Ave, o malogranata
Plena granis gratiae,
Mire privilegiata
Prae natis ecclesiae,
Et in coelis nunc locata
Juxta regem gloriae.

47. Ave, quae nunc sublimaris
In supremo solio,
Sublimata jucundaris
Cum dilecto filio,
Consolamen largiaris
Nobis in exsilio.

48. Ave, mater insignita
Multis privilegiis,
Per quam mundo venit vita
Cum donis et gratiis,
Plebs haec credens sit munita
Hostis ab insidiis.

49. Ave, splendens margarita
Plus quam gemmae ceterae,
In corona regis sita
Regnantis in aethere,
Da mens nostra sit contrita
Pro commisso scelere.

50. Ave, tua quam aetate
Nulla fuscat scoria,
Da finita vanitate
Mundi transitoria
Tecum in aeternitate
Perfruamur gloria.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacens. 19824 fol. 71 a.

49. Rosarium II.

I.

1. Ave, gaude, vale, plaude,
Salve, virgo nobilis,
Omni veneranda laude
Carminumque titulis,
Nos ab hostis tuta fraude
Cunctisque periculis.

2. Ave, cujus ad parentes
Missus fuit angelus,
Quos abjecit olim flentes
Hebraeorum populus,
Ait: sitis nunc gaudentes
Et ne fleat oculus.

3. Ave, cujus mater alma,
Laeta de oraculo,
Forte cecinit Hosanna
Animae in jubilo,
Nos coelesti ciba manna
Carnis nati pabulo.

4. Ave, de radice Jesse
Genus ducens inclitum,
Ut per scripta est expresse
Isaiae proditum,
Mundum duc ad bene esse
Per peccata perditum,

5. Ave, virgo de regali
Concepta genimine,
Nec non et pontificali
Oriunda germine,
Servos tuos a mortali
Semper serves crimine.

6. Ave, quam originalis
Non foedavit macula,
Nam te virtus divinalis
Sic tutavit sedula,
Ut nec culpae venialis
Te moverent scandala.

7. Ave, virgo lux solaris
Micans de caligine,
Quando carne generaris
Davidis ex germine,
Tuae nobis largiaris
Gratiae de lumine.

8. Ave, nardus odorosa
Odoris fragramine,
Deitatis o formosa
Fota obumbramine,
Unge corda rancorosa
Caritatis unguine.

9. Ave, virgo, quam perfudit
Larga benedictio,
Qua deletur, quam induxit
Eva, maledictio,
Aufer mala, quae jam cudit
Satanae vexatio.

10. Ave, sponsa virginalis,
Post Deum spes unica,
Clemens et imperialis,
Audi, mater, cantica,
Cunctis tuta nos a malis
Impetraque coelica.

II.

11. Gaude in qua novitatis
Prodeunt miracula,
Priscae quae antiquitatis
Non noverunt saecula,
Quando fis divinitatis
Sempiternae gerula.

12. Gaude, virgo, porta clausa,
Quam nemo aperuit,
Salvatoris nostri pausa,
Qui te solus transiit,
Qui salutis nostrae causa
Est et semper exstitit.

13. Gaude, fons, quo pietatis
Rivus clangens effluit,
Proles quando summi patris
In te carnem induit,
Qua credentes a peccatis
Moriendo abluit.

14. Gaude, mater sine lege
Conjugali pariens,
Modo coram summo rege
Melodias concinens,
Omne vitiosum tege
A bonis impediens.

15. Gaude, virgo singularis,
Ornata virtutibus,
Gloriosa praedicaris
Juste a fidelibus,
Quia Deum nobis paris
Castis ex visceribus.

16. Gaude, stella gignens solem,
Hominem sic reparas,
Quando Dei patris prolem
Virgo manens generas,
Culparum nostrarum molem
Tua prece auferas.

17. Gaude, dulciter affata
Ore Christi crebrius,
Caritate ordinata
Cunctisque virtutibus,
Ejus dextra amplexata,
Modo in coelestibus.

18. Gaude, bis sex coronata
Stellis honorifice,
Vero sole circumdata,
Gignens hunc mirifice,
Luna pedibus substrata
Tuis exstat mystice.

19. Gaude, virgo, quam rigavit
Ros divinus dulciter,
Et humanas sordes lavit
Qui misericorditer,
Hunc mamilla tua pavit
Caute et sagaciter.

20. Gaude, gemma, margaritae
Formam vincens specie
Nominaris mater rite
Christi, regis gloriae,
Fac inscribi libro vitae
Te laudantes hodie.

III.

21. Vale, dulcis et beata,
Spes in te sperantium,
Devotorum ordinata
Salus infirmantium
Et periclis maris data
Remus navigantium.

22. Vale, cujus proloquuntur
Natum vatum carmina,
Gloriosaque dicuntur
De te, mundi domina,
Preme, qui nos persequuntur,
Hostium molimina.

23. Vale, virgo, quae sic ornas
Davidis progeniem,
Sicut rosa inter spinas
Illis addit speciem,
Ne in nobis culpae sinas
Crescere congeriem.

24. Vale, virgo, gratiosa
Cunctis te laudantibus,
Adsis, mater speciosa,
Ad te suspirantibus,
Tela frangens venenosa
Transmissa ab hostibus.

25. Vale, gemma praepolita
Deitatis unguine,
Per quam mundo fluxit vita
Perdito pro crimine,
Servis tuis adsis cita
Mortis in discrimine.

26. Vale, moribus praeclara,
Mater castimoniae,
Tu divinitatis cara
Balsamus fragrantiae,
In supernis servis para
Tuis locum gloriae.

27. Vale, mater, virgo casta,
Rutilans in gloria,
Omni cum virtute pasta
Abs peccati scoria,
Cunctis tribulatis asta
Tua pro clementia.

28. Vale, virginum decora
Splendore munditiae,
Rutilans velut aurora
Exemplis justitiae,
Corda servorum irrora
Fonte sapientiae.

29. Vale, stella matutina,
Refulgens prae omnibus,
Radix David, stirps divina,
Fructum dans credentibus,
Da, ne noceat vulpina
Fraus te venerantibus.

30. Vale, vitis copiosa,
Vina dans laetitiae,
Virgo dulcis et formosa,
Norma pudicitiae,
Corda nostra tenebrosa
Lustra dono gratiae.

IV.

31. Plaude, cujus est effusum
Nomen coram gentibus,
Medicamenque contusum
Nobis infirmantibus,
Gradiendi praestans usum
Mente claudicantibus.

32. Plaude, madens Gedeonis
Ros signum victoriae,
Pondus desolationis
Aufer et miseriae,
Quo premuntur vi praedonis
Filii ecclesiae.

33. Plaude, mundi naufragantis
Portus securissime,
Ad quem vela fluctuantis
Expanduntur animae,
Inimici perturbantis
Nos virtute reprime.

34. Plaude, virgo gloriosa
Magna cum laetitia,
Quam jucunda laudis prosa
Salutat ecclesia,
Luxit nam victoriosa
Nati dies tertia.

35. Plaude, mater resurgentis
Sua ex potentia,
Cujus morte est serpentis
Delusa versutia,
Tu fermenti corrumpentis
Prece fuga noxia.

36. Plaude, mater ascendentis
Coelos ex vi propria,
Secum quoque educentis
Electorum agmina,
Fac nos paschae permanentis
Obtinere gaudia.

37. Plaude, virgo, rubens rosa
Et pudoris lilium,
Intrans coeli gaudiosa
Inducta per filium,
In hac valle lacrimoso
Nobis fer auxilium.

38. Plaude, mater regis magni
Regnantis in superis,
Nunc in regno Dei agni
Residens in dexteris,
Ne nos poenae tradat stagni,
Tu succurre miseris.

39. Plaude, virgo, regnans clare
Modo super sidera,
Nos dignare te laudare,
O Christi puerpera,
Ac clementer expiare
Cuncta nostra scelera.

40. Plaude, prudens o Maria,
Sidusque mirificum,
Da finita vitae via
Et carnis post lubricum
Speculemur, virgo dia,
Tecum numen coelicum.

V.

41. Salve, surgens, o decora,
Nobili progeni,
Mane veluti aurora,
Rutilans in facie,
Apud filium implora
Nobis donum gratiae.

42. Salve, mater, salve clemens,
Salve plena gratia,
Ad quam santa corde gemens
Suspirat ecclesia,
Quam conatur hostis fremens
Ducere in invia.

43. Salve. cujus prae amore
Vox est facta languida,
Caput tuum plenum rore
Distillat aromata.
Corda nostra pro honore
Tuo sana morbida.

44. Salve, saltus o vernalis,
Floridus virtutibus,
In quo rosa, flos regalis,
Redolet prae omnibus,
Amor tuus maternalis
Jam succurrat tristibus.

45. Salve, campus liliatus
Flore pudicitiae
Hortulusque irrigatus
Fonte sapientiae,
Reformetur quo et status
Miser jam ecclesiae,

46. Salve, mater, o Maria,
Virgoque egregia,
Orta genealogia
Davidis ex regia,
Salva mente fantes pia
Tua privilegia.

47. Salve, regina decora,
Justis convertibilis,
Rutilans velut aurora,
Satanae terribilis
Da, ne laedat mortis hora
Nos ille horribilis.

48. Salve, virgo, salve mitis
Mater summi numinis,
Nobis pravae irretitis
Culpa turpitudinis,
Da videre nunc contritis
Vultum veri luminis.

49. Salve, bonis plenum cunctis
Domini sacrarium,
Pro peccatis jam compunctis
Coeli dans solatium,
Nostris vivis ac defunctis
Semper sis praesidium.

50. Salve, dulcis o Maria,
Nostra spes et domina,
Quam collaudat mente pia
Trina rerum machina,
Duc nos hac finita via
Coeli ad intermina.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 76 b. A. — Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 20001 fol. 84 b. B. — 14, 5 terge AB.

50. Rosarium III.

I.

1. Eja, mater o Maria,
Stola fulgens duplici,
Quam coelestis hierarchia
Voto laudat simplici,
Tuum plebi, virgo pia,
Da juvamen supplici.

2. Eja, forma virginalis
Carne continentium,
Quam non fuscat aliqualis
Peccati contagium,
Omnem hostis infernalis
Auferas obsidium,

3. Eja, maris clara stella,
Totum hemisphaerium
Mundi lustrans, verbi cella
Seu reclinatorium,
En ubique regnant bella,
Sis nobis praesidium.

4. Eja, dulcis et praeclara
Prae creatis omnibus,
Tibi, consolatrix gnara,
Rite adhaerentibus,
Da solamen, virgo cara,
In poenis degentibus.

5. Eja, mater generalis
Orphanorum omnium,
Devote in suis malis
Ad te suspirantium,
Ignis, da, ne gehennalis
Nos urat incendium.

6. Eja, lux interminalis
Desuper irradians,
Sanctitatis internalis
Decorem recuperans,
Omne taetrum criminalis
Culpae sis exterminans.

7. Eja, plasta plastem plasmans
Modo ineffabili,
Et medelam sic propinans
Morbo vix sanabili,
Consolamen sis procurans
Nunc fideli populi.

8. Eja, causa tu formalis
Carnis Christi Domini,
Boni causa ut finalis
Qui dat vitam homini,
Nos defende tuis alis
Subtrahens discrimini.

9. Eja, flamma caritatis
Quae mentes fidelium
Accendis ad claritatis
Dei desiderium,
Compeditis in peccatis
Adhibe remedium.

10. Eja, splendor luminalis
Tenebras excutiens,
Ingerit quas gehennalis
Inimicus persequens,
Ab hoc manus matronalis
Scuto sis nos protegens.

II.

11. O Maria, flos pudoris,
Mater viri nescia,
Fervens ardor es amoris,
Plena sapientia,
Verus sapor et dulcoris
Pollens abundantia.

12. O Maria, mater Dei,
Cujus conniventia
Nobilis progeniei
Orta est prosapia,
Virgo pulchrae faciei,
Omni plena gratia.

13. O Maria, virgo grata
Cunctis in ecclesia
Pro salute nobis data
Divina clementia,
Firma, dulcis, cara, rata,
Trinitatis conscia.

14. O Maria, mater Dei.
Virgo pudicitia,
Flos praeclarae speciei
Famae redolentia
Virtus salus omnis rei
Precum per suffragia.

15. O Maria, portus maris,
Sublevans naufragia,
Sidus clarum appellaris,
Mentis pellens tristia,
In supremo tu locaris
Mater simul filia.

16. O Maria, virgo mater,
Mundo praestans gaudia,
Christum gignens, qui te pater
Fecit cum potentia,
Deprecare, ne nos ater
Puniat ob vitia.

17. O Maria, clausus hortus
Hortique arcola,
Qua flos nobis est exortus,
Quem fovisti sedula,
Qui, cum fuit cruce tortus,
Absolvit piacula.

18. O Maria, gloriosa
Mater summi luminis,
Potens et imperiosa
Arce coeli culminis,
Aufer nostra vitiosa
Vi tui precaminis.

19. O Maria virgo, gaude,
Materque deifica,
Cujus resonant in laude
Devotorum cantica,
Deprecamur, ut a fraude
Nos praeserves hostica.

20. O Maria, virgo grata
Virtutisque speculum,
Super coelos exaltata,
Quo regnas in saeculum,
Nostrum clemens advocata
Auferas periculum.

III.

21. Audi nos, o virgo vera,
Sed gaudens genimine,
Stella clara, lux in sphaera,
Carens obscuramine,
Praepolita tu minera
Virtutum micamine.

22. Audi nos, lux veritatis,
Caecos ignorantiis,
Phos refulgens castitatis,
Carnis carens vitiis,
Fons hortorum, caritatis
Abundans deliciis.

23. Audi nos, o fragrans rosa,
Rosa salutifera,
Cujus forma speciosa
Splendet plus quam sidera,
Aufer mundi criminosa
Daque pacis foedera.

24. Audi nos, o consolatrix
Amino moerentium,
Maximeque gubernatrix
Tibi servientium,
Sis virtutis expugnatrix
Credulos laedentium.

25. Audi nos, clemens regina
Pauperum solatium
Et in Stygis officina
Voces te precantium,
Solutos choris combina
Coelo habitantium.

26. Audi nos, spes desperatis
Et aurora rutilans,
Arcana divinitatis
In aeternum speculans,
Esto Christianitatis
Tribulamen sublevans.

27. Audi nos, virgo decora,
Virgo praeamabilis,
Plebis per credentis fora
Laudum pollens titulis,
Stillas gratiae irrora
Nobis tuis famulis.

28. Audi nos, o laude digna
Creatorum omnium,
Tuum auferat maligna
Pium patrocinium
Et ad tui nos consigna
Filii consortium.

29. Audi nos clamantes laete:
Gaude, virgo regia,
Nata est clementer de te
Summa sapientia,
Da, vivamns in quiete
Modo et in patria.

30. Audi nos, decor vernalis
Et praeclara rosula,
Cujus vita virginalis
Cunctis exstat regula,
Dans, ne ignis gehennalis
Nos urat in saecula.

IV.

31. Euge, jubar claritatis,
Virgo parens unica,
Quam in coeli laudat pratis
Dignitas angelica,
Nostras igne caritatis
Animas califica.

32. Euge, sidus o sincerum
Sidusque splendiferum,
Quod elegit sator rerum
In thronum mirificum,
Cum in fine se dierum
Praebuit salvificum.

33. Euge, feta dia prole
Sed virtute supera
Et pudoris absque mole
Exsistis puerpera,
Sed praeclarior nunc sole
Regnas super aethera.

34. Euge, mater Jesu Christi,
Mater inquam gratiae,
Namque caste concepisti
Fontem sapientiae,
Tamen virgo permansisti
Carnis carens carie.

35. Euge, splendens maris stella,
Rutilans in gloria,
Tu pro nobis interpella
Pro tua clementia,
Et odire mundi mella
Fac nos cum industria.

36. Euge, rosa, fragrans mire
In superna patria,
Fac nos tibi deservire
Cordis cum instantia
Et post mortem hinc transire
Ad sanctorum praemia.

37. Euge, virgo praefulcita,
Fructu mire florida,
Cellaque melle condita,
De supernis rorida,
Aufer bella tripartita
Verbo tuo invida.

38. Euge, quae fecisti mira
Opera justitiae
Et vicisti tela dira
Hostilis nequitiae,
Tuta servulos ab ira
Poenalis sententiae.

39. Euge, quia sine spina
Rosam gignis floridam,
Tuque stella matutina
Nubem fugans gelidam
Fac credentem in divina
Laude plebem fervidam.

40. Euge, mater et nos audi
Pietatis auribus,
Ut non sinas coelum claudi
Nobis te laudantibus,
Et obstare hostis fraudi
Fac nos modis omnibus.

V.

41. Gratulare hoc in festo
Vel tui memoria,
Qua plebs credens adstat praesto
Digna reverentia,
Supplicanti praesens esto
Consueta clementia.

42. Gratulare, cui hymnizans
Beatorum concio
Adstat atque citharizans
Magno cum tripudio,
Sed et clerus hic honizans
Mentis desiderio.

43. Gratulare, carens labe
Prorsus omnis criminis,
Nos ab omni munda tabe
Nostrae turpitudinis
Et semper sub alis habe
Materni regiminis.

44. Gratulare, regna vitae
Tenens jam perennia,
Venerantes modo rite
Tua privilegia,
Trahat ista vox Venite
Ad aeterna praemia.

45. Gratulare, virgo dia,
Mater summi numinis,
Omni digna melodia
Cujuscunque carminis,
Audi melos aure pia
Istius dictaminis.

46. Gratulare, mater pia
Cordeque tripudia,
Omnis mundi monarchia
Cujus fert praeconia,
Duc errantes nos in via
Ad coeli confinia.

47. Gratulare, o regina
Rerum exsistentium,
Esto nostra medicina
Mente infirmantium,
Ac defende a ruina
Semper nos in posterum.

48. Gratulare, virgo parens
Vi sancti spiraminis,
Rubens rosa spina carens
Vetustae originis,
Fac, ne foedet mundus arens
Nos putore criminis.

49. Gratulare mulierum
Gemma praeclarissima,
Quae lactasti regem rerum,
Mater sagacissima,
Duc post finem nos dierum
Coeli ad altissima.

50. Gratulare, o Maria,
Florum veris primula,
Quam sacrorum melodia
Collaudat per saecula,
Hymnum istum audi, pia,
Plausum mente sedula.

Orat. ms. Tegrinsense saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 263 b.

Rosariorum series altera.

51. Rosarium 1.

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus Christus.

I.

1. Qui rerum principium
exstat singulare,
Et bonum amantium
se peculiare,
Mihi det rosarium
sic principiare,
Votis se laudantium
ut sit salutare;

2. Qui natus divinitus
patre ab aeterno,
Cujus me nunc pedibus
devotus prosterno,
Propter quem et penitus
terrena jam sperno,
Vanaque acutius
visu mentis cerno;

3. Quem vere confiteor
hominem et Deum,
Et laudare molior
salvatorem meum,
Te devote deprecor
Ejus solve reum,
Uti fiam dignior
Ad laudandum eum.

4. Qui est sapientia
patris, qui creavit
Cuncta exsistentia
beneque ornavit,
Qui obedientia
sua reparavit
Hominem, astutia
hostis quem prostravit.

5. Cui plenitudinem
suae majestatis
Pater et dulcedinem
praestet bonitatis,
Qua amaritudinem
tollat a turbatis,
Detque fortitudinem
carne infirmatis.

6. Qui paternae gloriae
splendor nominatur,
Quo matris ecclesiae
plebs illuminatur,
Pacis et concordiae
foedus reparatur,
Hostilis malitiae
impetus sedatur.

7. Quem lucem ecclesiae
stilus veritatis
Figuram substantiae
scribit summi patris,
Nos, mater clementiae,
mater pietatis,
Configura gloriae
ejus cum beatis.

8. Qui verbum describitur
in theologia,
Quo per patrem conditur
nundi harmonia,
Ejusdemque regitur
tota monarchia,
Sine quo confunditur
multa discrasia.

9. Qui a patre genitus
in aeternitate,
Cui aequalis penitus
est divinitate,
A quibus et spiritus
in aequalitate
Procedit divinitus,
plenus bonitate.

10. Cujus emanatio
ab aeterno patre
Fertur generatio
in divinitate,
Sed flatus processio,
ut in veritate
Docet sacra lectio,
fit a voluntate.

II.

11. Qui lumen de lumine
est a patre natus,
Cujus coruscamine
mundus est lustratus,
A multo discrimine
homo liberatus,
Postquam est fraudamine
daemonis prostratur.

12. Qui, ut Paulus praedicat,
virtus exstat Patris,
Cum qua sphaeram fabricat
universitatis,
Prece tua porrigat
manum pietatis,
His quos nimis agitat
vis adversitatis.

13. Qui nostrum principium
est in creatione,
Salutis initium
in redemptione
Ac vitae solatium
eruditione,
Gloriae stipendium
retributione.

14. Qui vera jucunditas
mentis est moerentis,
Beati aeternitas
in coelo viventis,
Peccatoris sanitas
ex culpa languentis,
Animae saturitas
bona sitientis.

15. Cujus est nativitas
duplex gloriosa,
Sed ejus humanitas
nobis amorosa,
Apud quam benignitas
exstat copiosa,
Solvitur iniquitas
mundi qua probrosa.

16. Qui sole lucidior
utraque natura,
Unde tibi carior
omni plasmatura,
Ipsum roga, deprecor
te, o virgo pura,
Ut solvat, qua implicor,
mentis me cinctura.

17. Qui caput ecclesiae
est et fundamentum,
Quo consistit gratiae
lex et testamentum,
Per quod idolatriae
depressit conventum
Et omne fallaciae
haeresum figmentum.

18. Qui suos perpetua
amat caritate,
Conservans continua
illos pietate
Concidant ne nocua
in adversitate,
Sive carnis deflua
foede voluptate.

19. Quo misericordia,
ut vates dixerunt,
Veritas et gratia
se simul junxerunt,
Pax atque justitia
se concordaverunt
Et in hac concordia
voto se strinxerunt.

20. Qui dux est et legifer
legis Christianae,
Ad coelos qua leniter
gradimur et plane,
Pelluntur sagaciter
hac leges paganae,
In quibus flebiliter
errant gentes vanae.

III.

21. Qui sua in dextera
vel manu extenta
Legeque deifera
et per documenta
Pellit venenifera
haeresum figmenta
Deorumque misera
falsorum portenta.

22. Qui vere est fluvius
antea praevisus,
Rigatur uberrimus
per quam paradisus,
Lapis sine manibus
de monte praecisus
Est, per quem validius
Satan est elisus.

23. Qui lux est illuminans,
splendens a supernis,
Tenebris eliminans
mentes ab internis,
Moribus modificans
homines externis,
Tandem beatificans
gaudiis aeternis.

24. Qui vitam ut genitor
noscitur habere,
Unde non posterior
patre exstat vere,
Ergo hunc profiteor
Deum nunc sincere,
Et adorans deprecor
mei miserere.

25. Qui est indicibilis
sua bonitate,
Qua patri est similis
in divinitate,
O mater amabilis,
plena pietate,
Coapta me regulis
legis adaequate.

26. Cujus incarnatio
sacris in scripturis
Designatur vario
modo et figuris,
Qua constat redemptio
nobis perituris,
Sanctorum conjunctio
gaudiis futuris.

27. Qui est flos, qui Aaron
flore designatur,
Qui et homousion
vere nominatur,
Sacra o theotocon,
a te generatur
Mysticaque in Sion
jugiter laudatur.

28. Qui in urna aurea
manna servabatur,
In te virga Jessea
cum incarnabatur,
Ex fiscella scirpea
tunc extrahebatur,
A matre virginea
cum generabatur.

29. Quem virum, o femina,
tunc circumdedisti,
Diva per spiramina
cum hunc concepisti,
Mundo consolamina
ita tribuisti,
Et ipsum ad culmina
coeli deduxisti.

30. Qui flos est, qui oritur
de radice Jesse,
In propheta legitur
sicuti expresse,
Menti quo succurritur
ob peccata fessae,
Cum ad bonum ducitur
vel ad bene esse.

IV.

31. Qui fructus dulcissimus
exstat ventris tui,
Devotis adsistimus
laudibus jam cui,
Ad quem fide venimus
inquilini sui,
Semper ejus vultibus
cupientes frui.

32. Qui in lege veteri
per lignum signatur,
Quo latex pestiferi
gustus dulcoratur,
Cum in tui uteri
cella incarnatur,
Hominis tunc miseri
status reparatur.

33. Cujus caro mystica
est veste redimita,
Sicut olim tunica
Joseph polymita,
Rabies paganica
per hunc sit contrita,
Qua fert plebs catholica
mala inaudita.

34. Qui in mare mittitur,
et mare sedatur,
Ut de Jona scribitur
per quod designatur,
Cum in te concipitur
sive incarnatur,
Quod a culpa solvitur
homo et salvatur.

35. Qui Deus rorificat
vellus Gedeonis,
Maxillam undificat
pro siti Samsonis,
Te sibi sanctificat,
nata Salomonis,
Ac domum aedificat
habitationis.

36. Qui vere apparuit
quartus in camino,
Ac totus exaruit
amore divino,
Carne cum se induit
more peregrino,
A lapsu eripuit
qua nos serpentino.

37. Qui est sicut legimus
quadam prophetia,
Primus et novissimus
patrisque sophia,
Qua docente discimus,
quo ex te, Maria,
Natus est, quod credimus
vere fide pia.

38. Qui carne cum gignitur,
vates ut scripserunt,
Botrus vecte geritur,
coeli roraverunt,
Columba emittitur,
montes stillaverunt,
In cisternam mittitur,
fratres quem oderunt.

39. Qui misericorditer
assumpsit naturam
Nostram et utiliter
nobis profuturam,
Assumpsit et fortiter
non deposituram
Sed et mirabiliter
nam indiscussuram.

40. Cujus excellentia
homo reparatur
Et in amicitia
Dei reformatur,
Ejus namque gratia
sibi suffragatur,
Vetus innocentia
quod recuperatur.

V.

41. Per quem nostrae solvitur
necis discrasia,
Nam sacerdos scribitur
sacra psalmodia,
Qua frequenter colitur
dulci symphonia,
Atque honorabitur
semper in hac via.

42. Qui vere est hostia
solvens actuale
Peccatum ex gratia
et originale,
Pellens adversantia
et jus gehennale,
Donans coeli gaudia
per donum finale.

43. Qui est ille medicus
vel Samaritanus,
Quo Israeliticus
est effectus sanus,
Signatur catholicus
quo seu christianus,
Quem prostravit hosticus
furor et profanus.

44. Qui est illud ostium,
per quod intrant justi,
Deponentes vitium
hominis vetusti
Exeunt per pretium
Gratiae onusti,
Ac intrant per praemium
gloriae venusti.

45. Qui pastor est, qui congregat
opus per subtile
Oves suas, disgregat
quas peccatum vile,
Et in unum aggregat
clementer ovile,
Sicque sursum sublevat
ad coeli cubile.

46. Quem, stella splendifera,
mirum portas solem,
Cum gignis, puerpera,
hanc divinam prolem,
Terrae sua dextera
qui appendit molem,
Qua et fecit sidera,
lunam atque solem.

47. Qui ut aeternaliter
nascitur a patre,
Sic et temporaliter
natus est ex matre,
Sed et spiritaliter
nascitur in mente
Devote ac fortiter
sibi adhaerente.

48. Qui sol nube tegitur,
cum circumvelate
Per carnem conspicitur
non in deitate,
Hinc a malis spernitur
in humanitate,
Tandemque occiditur
sua voluntate.

49. Quem verum Emmanuel,
Deum ultionum,
Factum ut Ezechiel
socium draconum,
In aquas plebs Israel
mersit passionum,
Ut est missus Daniel
in lacum leonum.

50. Cui sit laus gloria,
Patri pneumatique,
Sua cum potentia
qui regnat ubique,
Devoti pro gratia
quem rogant plerique,
Satanae fallacia
quos gravat inique.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 233 a. — „Incipit rosarium beatissimae virginis Mariae dominica die dicendum et agit de Christi divinitate et ejus incarnatione in generali.“

52. Rosarium 2.

I.

1. Qui est verbum, omnia
pater quo creavit,
Quo et exsistentia
cuncta renovavit,
Hominis et vitia
per hoc expiavit
Et ipsi coelestia
sic recuperavit.

2. Qui infallibiliter
est Samaritanus,
Per quem fuit pleniter
homo factus sanus,
Vagans culpabiliter
veluti insanus,
Quem prostravit turpiter
hostis inhumanus.

3. Cujus venerabilis
genealogia,
Qua tenetur vinculis
carnis hic in via,
Panditur oraculis
nec non prophetia,
In te vero nobilis
clauditur Maria.

4. Ad quem genus hominum
vociferabatur,
Potestate daemonum
quod opprimebatur,
Petit adjutorium,
solamen precatur,
Tempus ut in posterum
non derelinquatur.

5. Cujus incarnatio
cum esset ventura,
Tua generatio
erat praecessura,
Siquidem conceptio
tua, virgo pura,
Nuntiatur nuntio
coeli summa cura.

6. Qui ab injustitia
Adae te servavit
Et ita in gratia
te sanctificavit,
Domum sapientia
sibi se paravit,
Sua in infantia
quam inhabitavit.

7. Cui es mater regia
stirpe generata,
Ut per vaticinia
eras prophetata,
Es per privilegia
multa decorata
Ac superna gratia
mire perornata.

8. Cujus benedictio
te matrem beatam,
Olim a parentibus
in templo oblatam,
Priscis in temporibus
per mensam signatam
Auream, a gentibus
soli dedicatam.

9. Cui grates agimus
propter te puellam,
Qui te dat clementius
nobis maris stellam,
Plene qua effugimus
triplicem procellam
Per quam et ascendimus
coelicam in cellam.

10. Qui te matrem voluit
viro desponsari,
Cujus prima potuit
causa adsignari,
Nam ab hoste decuit
illud ignorari,
Quod dudum disposuit
in te incarnari.

II.

11. Cui nomen Emanuel
juxta Isaiam,
Per quod plebi Israel
signavit Messiam,
Nuntiavit Gabriel
quem ad te Mariam,
Portam quam Ezechiel
fert per prophetiam.

12. Qui sibi a saeculo
te praedestinavit
In matrem et annulo
suo subarrhavit,
Quando te spiraculo
sancto obumbravit
Et ventris alveolo
tui habitavit.

13. Qui caput ecclesiae
a suo conceptu
Est et plenus gratiae
mentis in affectu,
Plenus sapientiae
est in intellectu,
Dona det laetitiae
nobis cum effectu.

14. Quo concepto gaudium
magnum habuisti,
Arduaque montium
statim ascendisti,
Amitae solatium
salutans dedisti,
Johanni tripudium
ita praestitisti.

15. Quem tua cum gaudio
mens magnificavit,
In quo et tripudio
magno exsultavit,
Cognata ex filio
cum te exaltavit,
Quando desiderio
te resalutavit.

16. Qui ut flos in hortulo
ventris tui crescit,
In credenti populo
semperque virescit,
Felix sub umbraculo
ejus qui quiescit,
A mundi periculo
perturbari nescit.

17. Quem novenis mensibus
ventre virginali
Bajulans devotius
sine aliquali
Onere, divinitus
tempore brumali
Paris hunc fidelibus
modo speciali.

18. Qui nobis in stabulo
taliter est natus,
Tuo adminiculo
nostri miseratus
Solvat nos a vinculo,
deleat reatus,
Nam est in periculo
noster incolatus.

19. Qui pannis involvitur
A te, virgo dia,
In praesepe ponitur
Cunis caret quia,
Angelorum colitur
dulci hymnodia,
A pastore quaeritur
voluntate pia.

20. Cujus tu dignissima
mater comprobaris,
Unde devotissima
laude veneraris
A christianissima
plebe et amaris,
Quam a gente pessima
prece tuearis.

III.

21. Qui imago scribitur
patris et sophia
Et ab omni colitur
coeli hierarchia,
De te carne nascitur,
felix o Maria,
Et ita perficitur
vatum prophetia.

22. Quem salutem gentium,
virgo laeta, paris,
Qui est se colentuim
ductor singularis,
Gemitus dolentium
cerne, stella maris,
Et nos a laedentium
fraude tuearis.

23. Cujus infantilia
membra dum tractabas
Et cum diligentia
illi ministrabas,
Ab ipso solatia
multa captitabas
Osculaque dulcia
Ipsi saepe dabas.

24. Cujus in hoc saeculo
eras educatrix,
Ministrando sedulo
mater et amatrix,
Christiano populo
sis auxiliatrix,
Sed et mihi famulo
tuo consolatrix.

25. Qui legi subjicitur,
legi prophetali,
Quando circumciditur
carne virginali,
Cor tuum concutitur
motu maternali,
Ejus quando funditur
sanguis modo tali.

26. Qui est ineffabilis
Jesu nominatus,
Incomprehensibilis
in loco locatus,
In se impalpabilis
manibus tractatus,
Morti impassibilis
ab iniquis datus.

27. Cujus nomen coelitus
fuit consecratum,
Nec non et antiquitus
est praefiguratum,
Est a sanctis patribus
olim prophetatum,
A prophetis amplius
est desideratum.

28. Cujus nomen nobile,
nomen Jesu blandum,
A peccatis habile
mundum ad salvandum,
Nobis est amabile,
nobis venerandum,
Cunctis admirabile,
cunctis praedicandum.

29. Quem hoc nomen triplici
decet ratione:
Ex natura simplici
seu salutatione,
Carnis ex multiplici
castigatione,
Spiritus septemplici
sancti datione.

30. Cujus nomen numine
summo nuntiatur,
A te sancta virgine
sanctum praedicatur,
A doctorum agmine
mundo propalatur,
Martyrum in sanguine
sed testificatur.

IV.

31. Quem magi per sidera
gratiaque dia
Noscunt, ad itinera
se dant mente pia,
Adorantes munera
sibi ferunt tria,
Te gaudente tenera
virgine Maria.

32. Propter quem Arabici
reges sive magi
Sideris ob coelici
signum facti vagi,
Nam coeperunt conjici,
id non vane agi,
Quaerunt ut catholici
regem parvi pagi.

33. Benedicta filia
tu sis hujus regis,
Caerimonialia
cujus justa legis,
Devotos per brachia
tua tibi tegis,
Inter mundialia
quos clementer regis.

34. Quem magi muneribus
tribus adorantes,
Ac devote vultibus
proni adorantes,
Ad sua celerius
vadunt sic ovantes,
Colendum hunc gentibus
multis praedicantes.

35. Quem sacra theotocon
vinclis ventris casti
Veluti rhinoceron
fortem allegasti,
Patri suo in Sion
ipsum sic litasti,
Anna quem et Simeon,
tu quoque laudasti.

36. Qui patri cum hostiis
a te praesentatus,
Simeonis brachiis
fuit amplexatus
Et multis praeconiis
ab eo laudatus,
Dandumque injuriis
hunc est protestatus.

37. Quem Herodes impius
rex Ascalonita,
Insecutus cautius
ex fraude molita,
Sed ejus divinitus
fraus est impedita,
Quam benignus Dominus
declinavit ita.

38. Qui monente angelo
in Aegyptum ductus,
Caute a periculo
mortis est subductus,
Sed Judeae populo
ortus fuit luctus,
Effluxit a parvulo
cum cruoris fluctus.

39. Qui olim nubeculam,
virgo, te ascendit,
Fugiens vulpeculam
in Memphis tetendit,
Cujus ad plebeculam
amorem extendit,
Quando sibi regulam
fidei ostendit.

40. Qui coelesti nuntio
misso a supernis,
Ductus ab exsilio
nisibus maternis,
Per hunc, quem tu gaudio
semper magno cernis,
Serva me a crucio
vel poenis aeternis.

V.

41. Quem, virgo sanctissima,
in templum duxisti
Legis ob legitima
indeque redisti,
Abesse hunc anima
tristi cum vidisti,
Rediens celerrima
ipsum quaesivisti.

42. Quem in templo gaudio
magno cum vidisti
In doctorum medio,
quasi revixisti,
Tunc dilecto filio
clementer dixisti:
Cur in infortunio
tali me liquisti?

43. Qui te volens flectere
matrem pietatis,
Plectro vocis tenerae
et benignitatis
Dixit: me consistere
in his, quae sunt patris,
Decet et perficere
data in mandatis.

44. Qui magnae potentiae
rex et majestatis
Subdit se prudentiae
amorosae matris,
Dans obedientiae
et humilitatis
Formam, qua justitiae
reparemur satis.

45. Qui plenus est gratia
et omni virtute,
Ita in infantia
ut in juventute,
Det ut in prudentia
sic vivamus tute,
Hostis ne fallacia
nos vincat astute.

46. Qui cum patre condidit
omnia creata,
Carnem sumens subdidit
se tibi, beata,
Tandem mortem subiit
ob nostra peccata,
A qua laetus rediit
carne suscitata.

47. Qui flos est mirabilis,
semper stans serenus,
Dictus in oraculo
vatum Nazarenus
Tibi prae amabilis
tibique amoenus,
Fulgens laudum titulis,
omni bono plenus.

48. Quem per divinissimum
concepisti rorem
Ac post amoenissimum
genuisti florem,
Qui delicatissimum
suis dat odorem,
Qui sibi per intimum
adhaerent amorem.

49. In quo nobilissimo
invenitur flore,
Cum colore optimo,
fructus cum sapore
Hominem a pessimo
medicans foetore,
Induens pulcherrimo
virtutum odore.

50. Per quem pulchrum flosculum
sumat consolamen
Concinens per sedulum
cultum hoc laudamen,
Declinet periculum
atque tribulamen,
Et vivat in saeculum
cum beatis. Amen.

Orat. ms Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 236 b. — 7,1 egregia Hs. — 2,6 capiebat. Hs.

53. Rosarium 3.

I.

1. Quem cum jam tricesimum
annum inchoavit,
Johannes mundissimum
amne baptizavit,
Convenientissimum
modum sic monstravit,
Nostrum quo miserrimum
statum reparavit.

2. Qui auctor est fluminum
venit ad Jordanem,
Velut servus dominum
petiit Johannem,
Ut lotorem criminum
mergeret in amnem,
Qui mundaret hominum
excessum immanem.

3. Qui ab aqua gratiae
lotus cum ascendit,
In columbae specie
spiritus descendit,
Ejus innocentiae
caput apprehendit,
Sic paternae gloriae
filium ostendit.

4. Qui flos est mirabilis
quem tu produxisti,
Virgo Jesse fertilis,
cum hunc genuisti,
A nostris piaculis
sic nos absolvisti,
Tantis in periculis
solamen dedisti.

5. Super quem, clementia
patris ut decrevit,
Septiformis gratia
spiritus quievit,
Inconvenientia
multa qua delevit,
Satan ex astutia
sua quae insevit.

6. In quo complacentia
patri specialis,
Vera in essentia
cui est aequalis,
Ex convenientia
natus naturalis,
Ex indifferentia
consubstantialis

7. Qui instinctu spiritus
sancti in desertum
Ducebatur primitus
sibi inexpertum,
Per tentamen zabulus
adit hunc apertum,
Utrum Dei filius
sit, non habens certum.

8. Qui fuit trifarie
ab hoste tentatus
Nec ejus fallaciae
fraude superatus,
Sed verbis prudentiae
Christi est fugatus,
Hinc turbis militiae
coeli honoratus.

9. Qui panis esuriit,
ut nos satiaret,
Gratiae fons sitiit,
ut nos debriaret,
Multa moesta subiit,
ut nos laetificaret,
Per pavorem transiit,
ut nos confortaret.

10. Qui adventu nuptias
suo consecravit
Et signorum gratias
ibi inchoavit,
Nam sex aquae hydrias
in vinum mutavit,
Suorum sic animas
sibi copulavit.

II.

11. Qui missus pauperibus
evangelicare
Nec non infirmantibus
medelam parare,
Voluit a civibus
suis inchoare
Es ipsos prae omnibus
ad bonum aptare.

12. Qui venit absolvere
culpa vinculatos
Et ad lumen ducere
animo caecatos,
Reosque ostendere
reconciliatos,
Qui reddunt pro scelere
se humiliatos.

13. Qui petra ecclesiae
sanctae fundamentum
Sternens praedicamine
convocat conventum,
Ipse det per gratiae
tuae interventum
Legalis justitiae
nobis incrementum.

14. Qui Petrum et Jacobum,
Johannem, Matthaeum,
Andream ac Didymum
et Bartholomaeum
Elegit et Jacobum,
Philippum, Thaddaeum,
Sed et Judam subdolum,
Simonem Chananaeum.

15. Qui navis ecclesiae
nauta est et remus,
Legibus justitiae
cujus inhaeremus,
Ad quem ignorantiae
nocte Nicodemus
Venit, ejus gratiae
nos recommendemus.

16. Qui clementer filium
reguli sanavit,
Valetudo febrium
quem debilitavit,
Expulit daemonium
languores curavit,
Cunctis evangelium
regni praedicavit.

17. Qui ad supercilium
montis ducebatur,
Ut per praecipitium
ita occidatur,
Transiens per medium
horum occultatur,
Nos a fraude hostium
clemens tueatur.

18. Per quem socrus Simonis
a febribus curatur,
A diebus plurimis
quibus tenebatur,
Illudque in populis
mox divulgabatur,
Christus laudum titulis
sic venerabatur.

19. Qui teleonarium
Mattheum vocavit,
Qui mox sequens Dominum
secum ambulavit
Ac sibi convivium
laute praeparavit,
Tandem evangelium
evangelizavit.

20. Quem quaerebant tangere
turbae infirmorum,
Credentes se capere
medelam languorum,
Qui et voto propere
affuit ipsorum,
Brevi sanans tempore
defectus eorum.

III.

21. Qui thesaurus nobilis
est devotae mentis
Amoris scintillulis
tibi adhaerentis,
Hunc requiro sedulis
votis et intentis,
Ut servet a periculis
vitae me praesentis.

22. Cujus providentia
omnia reguntur,
Coeli volatilia
ab ipso pascuntur,
Quo et agri lilia
pulchre vestiuntur,
Per quem et justitia
justi imbuuntur.

23. Qui misericordiam
nedum praedicavit,
Sed et plurifariam
plurimis donavit,
Mittendam injuriam
suis imperavit,
Quibus indulgentiam
dandam sic monstravit.

24. Qui hortatur sedule
suos ad orandum,
Spondens impetrabile
quod foret praestandum,
Regnum ergo stabile
peto mihi dandum,
Regnum infinibile,
nunquam consummandum.

25. Quem leprosus intime
petit ac dolenter,
Ut ipsum a sanie
expiet potenter,
Meae lepram animae
diluat clementer,
Vitiorum scabie
tinctam insolenter.

26. Qui salutem subito
vi orationis
Servo paralitico
dat centurionis,
Tuae patrocinio
supplicationis
Videat me oculo
miserationis.

27. Viduae qui filium
ad vitam vocavit,
Mortis quem imperium
corpore prostravit,
Mulieri gaudium
ita procreavit
Et ipsum credentium
plebs magnificavit.

28. Qui cum suis famulis
stagnum transfretavit,
Flantibus procellulis
ipse dormitavit,
Motus a discipulis
ventis imperavit,
Ipsos a periculis
ita liberavit.

29. Cujus tactu fimbriae
mulier curatur,
Quae fluente sanguine
multum gravabatur,
Jairique filiae
vita reparatur,
Jesuque quotidie
laus ampliabatur.

30. Ad quem caeci subdite
clamant ac sincere,
Fili David inclite,
nostri miserere,
Usum lucis inditae
digneris praebere,
Ut queamus debite
tibi adhaerere.

IV.

31. Cujus admirabilis
sermonum doctrina
Judaeis incredulis
exstitit ruina,
Sed suis est famulis
vera medicina,
Servans a periculis,
ducens ad divina.

32. Qui suos discipulos
misit praedicare
Et omnes incredulos
ad fidem vocare,
Restaurare languidos,
leprosos mundare,
Suscitare mortuos,
Caecis lumen dare.

33. Qui dilectum famulum
suum et symmistam
Commendat ad populum,
Johannem baptistam,
Cujus prece perfidum
abigat sophistam,
Plebem in periculum
ne perducat istam.

34. Cujus praeamabilis
eras educatrix
Nec non a periculis
multis defensatrix,
Cujus pedes osculis
demulcens peccatrix,
Cujus venerabilis
facta est amatrix.

35. Qui corona gloriae
Johannem dotavit,
Regulam justitiae
quia defensavit,
Unde rex saevitiae
ipsum decollavit,
Sic locum lasciviae
turpiter foedavit.

36. Qui per suum angelum
commovit piscinam,
Porrigens ad languidum
unum medicinam,
Gratiam me miserum
servet per divinam,
Ne trahar per zabulum
ad culpae ruinam.

37. Qui me tuis precibus
sublevet languentem,
Bonis ab operibus
jam deficientem,
Claudum in affectibus,
gratia carentem,
A devotionibus
meis arescentem.

38. Qui cum patre provide
cuncta operatur,
Quod ab eo perfidae
genti intimatur,
Unde magis fervide
hunc persequebatur,
Nam se patri lucide
parem testabatur.

39. De quo sua opera
sunt testificata,
Patri quod est dextera
proles adaequata,
Errorum pestifera
fraude hac sedata
Nec non plebs ad aethera
credens revocata.

40. Qui patris in omnibus
quaerit voluntatem,
Praedicans hominibus
ejus majestatem,
Ei par ut filius
per aequalitatem
Suamque operibus
pandit potestatem.

V.

41. Qui de quinque panibus,
quos multiplicavit,
Ac duobus piscibus
multos satiavit,
Per hoc se affectibus
plebis sic aptavit,
Ouod ipsum prae omnibus
regem exoptavit.

42. Qui sacratis pedibus
transiit per mare
Et suos in fluctibus
videns laborare,
Ventorum impulsibus
dignatur obstare
Ac illaesos penitus
suos conservare.

43. Qui vasa diripuit
fortis hunc ligando,
Carne cum succubuit
se in mortem dando
Sed quando refloruit
a tumba surgendo
Spolia tristribuit
suos liberando.

44. Qui videbat Satanam
de coelo cadentem,
Se contra potentiam
Dei erigentem,
Ipse det, ut respuam
hunc malum serpentem,
Peccati malitiam
mihi persuadentem.

45. Qui cum patre parvulis
reserat secreta,
Quae olim a saeculis
fuerant decreta,
O mater amabilis,
gratia repleta,
Nobis tuis famulis
adsis mente laeta.

46. Cujus se amantibus
jugum est suave,
Nam levat portantibus
onus legis grave,
Tibi famulantibus
me sodalem fave,
Dignis et concentibus
tibi dicam Ave.

47. Cui Martha convivia
laeta praeparavit,
Soror stillicidia
verbi degustavit,
Quod Marthae ignavia
bene non portavit,
Sed Christi clementia
illam excusavit.

48. Qui in corda seminat
triticum electum,
Hostis superseminat
lolium despectum,
Sed Christus hoc congregat
in fascem collectum
Et per ignem concremat
veluti frutectum.

49. Qui thesaurus inclitus
est regni coelorum,
Qui latet absconditus
in corde piorum,
Hoc ut fruar coelitus
cum coetu sanctorum,
Bonis nunc me penitus
privo terrenorum.

50. Qui est admirabilis
illa margarita,
Per quam fide stabilis
plebs se privat vita,
Virgo laudum titulis
digne insignita,
Minimum in famulis
tuis hac me dita.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824. fol. 241. — 6, 3 Est vera essentia Hs.

54. Rosarium 4.

I.

1. Qui fines cum transiit
Tyri et Sidonis,
Mulier hunc adiit
hujus regionis,
Natae donum petiit
liberationis,
Daemon quam impetiit
vi possessionis.

2. Quem rogant apostoli
pro Syrophoenissa,
Proclamante humili
voce ac submissa,
Ut malo tam flebili
mulier conscissa
Gaudio optabili
redeat dimissa.

3. Qui ait sequentibus
se, qui rogaverunt,
Non sum missus gentibus,
qui me nescierunt,
Sed his qui ex ovibus
Jacob perierunt
Vel ex sanctis patribus
nostris prodierunt.

4. Quem turbata femina
iterum rogavit,
Fletu madens lumina
forte se prostravit,
Christus consolamina
dare retardavit,
Fidei fundamina
ejus sic probavit.

5. Qui dicebat feminae
de gente paganorum,
Non est bonum sumere
panem filiorum
Canibusque mittere,
qui more porcorum
Assolent sordescere
faece vitiorum.

6. Ad quem ait mulier:
fateor me canem,
Per errorem turpiter
foedor nam immanem,
Nec peto simpliciter
filiorum panem,
Sufficit si satier
per micam inanem.

7. Qui dixit: O mulier
magna credidisti,
Quae nisi tenuiter
ante audiisti,
Accipe hilariter,
pro quo huc venisti,
Nam vivit feliciter
pro qua me petisti.

8. Qui a Tyri finibus
venit per Sydonem,
In qua via positus
dat auditionem
Parum audientibus,
caecis visionem,
Gressum claudicantibus
multisque sermonem.

9. Qui de septem panibus,
quos multiplicavit,
Et ex paucis piscibus
turbas satiavit,
Quatuor in milibus
quos existimavit,
Demptis mulieribus
quas non numeravit.

10. Quem confessus filium
Petrus Dei vivi,
Ex quo fluunt omnium
gratiarum rivi,
Quos per desiderium
animae sitivi
Unde patrocinium
petens te adivi.

II.

11. Qui coram discipulis
est transfiguratus
Et a patre titulis
laudum sublimatus,
Ne prodant apostolis
visa es minatus,
Donec mortis vinculis
resurgeres prostratus.

12. Cui testimonium
pater perhibebat,
Cum dilectum filium
suum hunc dicebat
Et istud collegium
Christi audiebat,
De quo evangelium
postea scribebat.

13. Qui sanat lunaticum,
sanat surdum mutum,
Propellens zabolicum
hostem et versutum,
Per nomen mirificum
dominus virtutum
Emundet et lubricum
carnis meae lutum.

14. Qui est admirabilis
in sua doctrina,
Quae est inscrutabilis,
quia est divina,
Animarum oculis
exstat medicina,
Servat a periculis
et culpae ruina.

15. Qui quaerebat gloriam
semper sui patris,
Praedicans potentiam
ejus majestatis,
Ipse det ob gratiam
tuae pietatis,
Mihi indulgentiam
meis pro peccatis.

16. Qui dat se sequentibus
ejusque ducatum,
Bona sitientibus
potum delicatum,
Donum sancti spiritus
per hunc designatum,
Qui ducet posterius
ad felicem statum.

17. Qui venit diluculo
in orationis
Templum, quo de poculo
praedicationis
Ministrabat populo,
quandam a profanis
Salvat et periculo
lapidationis.

18. Quem qui libens sequitur
tenebris carebit,
Et, quo Deus cernitur,
lumine fulgebit,
Si ad mortem ducitur,
hostes non timebit,
Sed exhilarabitur
et magis gaudebit.

19. Quem pater glorificat
in aeternitate,
Sibi aequalificat
et in deitate,
Ipse me perficiat
sua caritate
Ab omnique retrahat
mundi vanitate.

20. Qui patri et flamini
par est deitate,
Caeco dedit homini
a nativitate
Lumen, quo et animi
pulsa caecitate,
Se divino numini
subdit ordinate.

III.

21. Qui quoddam proverbium
dicebas Judaeis,
Turbis infidelium
atque pharisaeis:
Ego patens ostium
exsto servis meis,
Sepiternum gaudium
coeli parans eis.

22. Qui est in coelestibus
Dominus virtutum,
Dominis terrestribus
solvebat tributum,
En, o virgo, crebrius
perfero versutum,
Expande celerius
precis tuae scutum.

23. Qui daturus parvulis
est regnum coelorum,
Qui cavent a scandalis
caute proximorum,
Ipse me a vinculis
solvat peccatorum,
Ducar ut ab angelis
in sortem justorum

24. Qui uni ex ovibus
centum oberranti
Et ab itineribus
legis devianti
Occurrit velocius
se humilianti
Cunctasque posterius
noxas declinanti.

25. Cujus si in nomine
sumus congregati
Ac pro adjuvamine
ipsum deprecati,
Ejus consolamine
erimus laetati
Et a perturbamine
cuncto liberati.

26. Cui decem milia
debeo talenta,
Mente quae per vitia
contraxi intenta,
Mater, praesta varia
virtutum augmenta,
Quibus infernalia
evadam tormenta.

27. Quem coram hominibus
corde confitemur,
Coram coeli civibus
ne per hunc negemur,
Sed per hunc cum omnibus
sanctis coronemur,
Ac ejus attentius
vultum contemplemur.

28. Qui scit indigentiam
servorum suorum,
Dans illis per gratiam
dona meritorum,
Praestet abundantiam
in regno coelorum
Fanti per constantiam
hymnum hunc decorum.

29. Qui habebat vineam
debite plantatam
Et in hac ficulneam
fructibus orbatam,
Is per poenitentiam
faciat ornatam
Mentem meam sordidam
culpisque foedatam.

30. Qui sanabat feminam
nimis infirmatam,
Ligatam per Satanam
direque curvatam
Sublevet et animam
meam nunc prostratam,
Dulciter ad gloriam
coeli affectatam.

IV.

31. Qui amplexans parvulos
hos benedicebat
Velutique ramulos
fidei fovebat,
Tales in discipulos
sibi eligebat
Et sicut apostolos
ipsos diligebat.

32. Qui relictis ovibus
nonaginta novem
In desertis montibus
perrexit ad ovem
Mutatam sceleribus
in petulcum bovem,
Mutans hanc celerius
iterum in ovem.

33. Qui pro dragma decima
de coelo descendit,
Quae sequendo pessima
oberrans offendit,
Qui carne purissima
lucernam accendit
Inventaeque maxima
munera impendit.

34. Qui jungens coestibus
Lazarum mendicum,
Mersit poenis acribus
divitem iniquum,
Me suum clementius
faciat amicum,
Abigens a finibus
meis inimicum.

35. Cujus me inutilem
servum sum professus
Legem venerabilem
cujus sum transgressus,
Mundum sequens fragilem
augeo excessus,
Ad te praeamabilem
venio nunc fessus.

36. Quem, cum in encaeniis
habitaret rite,
Impetunt insidiis
Hierusalimitae
Clarum testimoniis
operum et vitae
Lacerant blasphemiis
maxima cum lite.

37. Qui languentem noluit
Lazarum curare,
Volens, postquam obiit,
hunc resuscitare,
Gloriam sic voluit
suam propalare,
Qua morti, ut patuit,
potest imperare.

38. Quem Martha humiliter
flensque adoravit,
Et lacrimabiliter
fratrem deploravit
Sed Christus benigniter
tristem animavit,
Victurum celeriter
ei nuntiavit.

39. Qui clamavit misere
vocis per lamentum
Suae mentis tenerae
pandens amamentum
Veni foras, Lazare,
ostendens portentum
Qui exivit propere
linquens monumentum.

40. Cujus ad potentiam
pridem tumulatus
Redibat praesentiam
institis ligatus,
Domini per gratiam
et apostolatus
Ad convenientiam
redit sui status.

V.

41. Contra quem Judaicus
coetus conspiravit,
Dicendo: quod facimus?
hic multa patravit
Signa, si dimittimus
hunc, ut inchoavit,
Honor nobis debitus
non diu durabit.

42. Contra quem consilium
tradunt pharisaei,
Dolosum excidium
machinantes ei,
Mihi sis praesidium,
digna mater Dei,
Abigens obsidium
inimici mei.

43. Contra quem barbarice
Caiphas latravit,
Verum licet mystice
tuis nunciavit,
Deus nam prophetice
illi inspiravit,
Quod Christus mirifice
pati deliberavit.

44. Cujus caput unguine
unxit Magdalena,
A quo quondam crimine
recessit serena,
Cum qua soror nomine
Martha, fide plena,
In beatitudine
laetatur amoena.

45. Qui signum clementiae
dedit per olivam,
Cum delevit pluvie
omnem carnem vivam,
Tollat conscientiae
culpam infectivam,
Reddens suae gloriae
hanc contemplativam.

46. Qui de diabolica
nos captivitate
Liberavit deica
sua potestate,
Sicut Aegyptiaca
Jacob pravitate
Et a Babylonica
Judam gravitate.

47. Qui cuidam arbori
malum imprecatur,
In scriptura veteri
ficus quae vocatur,
Gratiarum uberi
dono repleatur,
Qui hoc hymno celebri
virgo te precatur.

48. Qui est praeamabilis
summi patris natus,
Transmissus agricolis
et ab his mactatus,
Et lapis mirabilis
anguli aptatus,
A Judaeorum populis
olim reprobatus.

49. Qui urbs fortitudinis
et antemurale
Sit sui gregaminis,
ne illud letale
Vulnus laedat criminis
vel scelus mortale,
Sive dolo daemonis
chaos gehennale.

50. Qui suis sequacibus
puro ex amore
Et mundum spernentibus
tuo cum favore
Dabit in coelestibus
regnum in decore,
Quod det nobis omnibus
tuo pro honore.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 244. a.

55. Rosarium. 5.

I.

1. Quem sacra volumina
signant prophetarum,
Tollere peccamina
gentium cunctarum,
Huic congregamina
plebium suarum
Canunt jubilamina
in die palmarum.

2. Cui Jerosolymam
olim venienti,
Per pullum et asinam
illuc se ferenti,
Turba venit obviam
modo condecenti
Concinendo gloriam
laude competenti.

3. Cui turbae sequentium
Hosanna clamabant,
Quidam ramos arborum
in viam ponebant,
Hi decorem vestium
ipsi substernebant,
Quidam testimonium
signorum dicebant.

4. Quem, cum sit rex gloriae,
angelorum coetus
Hymnis multifarie
laudat corde laetus,
Pullo sedens asinae
veluti mansuetus
Venit Sion filiae
multa laude fretus.

5. Cui plebs cum laudibus
olim obviavit,
Asino humilius
urbem cum intravit,
Honores devotius
ipsi acclamavit,
Veris regem vocibus
Israel narravit.

6. Cui laudes vocibus
sonoris canamus,
Quando cum gemitibus
culpas recitamus,
Sed ramos in manibus
palmarum portamus,
Corpora cum acrius
nostra castigamus.

7. Cui vestes substernimus
et ipsum laudamus,
Cum ejus pauperibus
stipem erogamus
Floribus occurrimus
et hunc honoramus,
Diversis virtutibus
quando nos ornamus.

8. Cujus beneficia
mente recolamus
Cordisque constantia
grates referamus,
Cum sancta ecclesia
hunc benedicamus,
Cui in angustia
adsit, exoramus.

9. Quem regem et dominum
nostrum profitemur,
Cum nostrorum criminum
fascem confitemur,
Ut post vitae terminum
per hunc coronemur,
Cum choris coelestium
simul jucundemur.

10. Qui flevit excidium
sanctae civitatis,
Futurum ob vitium
suae caecitatis,
Ex ore infantium
sive puritatis
Perfecit praeconium
suae deitatis.

II.

11. Qui flens ob excidium
sanctae civitatis,
Imminens pro civium
gravibus peccatis,
Det ob potrocinium
tuae pietatis
Miseris auxilium,
igne profligatis.

12. Ob cujus praesentiam
civitas haec tota
Est per insolentiam
plurimum commota,
Ipse det ob gratiam
tui, ut haec vota
Laeto corde concinam
menteque devota.

13. Qui templum humiliter
intravit decorum,
Mensas vertit fortiter
numulariorum,
Dicens terribiliter:
Haec non sit raptorum
Domus sed sinceriter
Deo devotorum.

14. Cujus mirabilia
quidam dum viderent,
Permoti invidia
graviter tulerunt,
Ipsum ad supplicia
dare decreverunt,
Sed pro reverentia
Plebis destiterunt.

15. Qui duos discipulos
principaliorum,
Vocatos apostolos,
die azimorum
Misit priscos populos
sequens Judaeorum,
Paschatis et aemulos
patrum antiquorum.

16. Qui in se credentibus
facit magnam coenam,
Cunctis charismatibus
gratiisque plenam,
Qui se manducantibus
mentem dat serenam
Ac post in coelestibus
patriam amoenam.

17. Qui cum apostolico
coetu dum sedebat,
Paschate Mosaico
se reficiebat,
Manna tunc cum coelico
rore descendebat,
Se edendum mystico
pane dum praebebat.

18. Qui cum contubernio
suo, quod amabat,
Magno desiderio
pascha manducabat,
Sua dira passio
siquidem instabat,
Nostra liberatio
qua appropinquabat.

19. Cujus in obsequium
fide captivamur,
Spei per subsidium
in ipsum levamur,
In hoc per suspendium
amoris laetamur,
Cujus nunc praesidium
tuumque precamur.

20. Qui creavit hominem
hunc et recreavit,
Dum per suum sanguinem
illum reparavit,
Suae per ducedinem
ipsum carnis pavit,
Sic ad altitudinem
coeli collocavit.

III.

21. Qui vitis fructificans
juste nominatur,
In qua palmes mansitans
bene operatur,
Vitis haec inebrians
suos consolatur,
Quod et mei miserans
mihi largiatur.

22. Cujus pater vinitor
est agricolaque,
Omniumque conditor,
rex creaturaque,
Emundet me, deprecor,
parte in utraque,
Omnibus immundior
sum nam usquequaque.

23. Qui est ille vitulus
bene saginatus,
Quo patri est prodigus
reconciliatus,
Per quem et clementius
fuit osculatus,
Et stola qua primitus
est insusciatus [sic].

24. Cujus sacri sanguinis
per effusionem,
Ejus quoque nominis
per confessionem,
Homo nactus criminis
est remissionem,
Tandem coeli culminis
sublimationem.

25. Qui in sacratissima
sua passione
Vera fuit victima
satisfactione,
Hostia pacifica
pacis donatione,
Agnus quoque mystica
in oblatione.

26. Qui per eucharistiae
dulce sacramentum
Devotum ecclesiae
reficit conventum,
Me quoque per gratiae
tuae interventum
Repleat quotidie
illud nutrimentum.

27. Qui per eucharistiam
sacramentum pacis
Ac donum ecclesiam
servet caritatis,
Abigat fallaciam
hostis pertinacis
Nec non pervicaciam
populi fallacis.

28. Cujus carne pascimur
et vivificamur,
Dum noxis opprimimur,
per ipsam purgamur
Hac fortes efficimur,
quando impugnamur
Et mente proficimur
et illuminamur.

29. Qui botrus exprimitur
in crucis torculari,
Quo vinum conficitur
calicis praeclari,
Isto mens reficitur
potu salutari,
Amore quae trahitur
ad hunc singulari.

30. Quem devote sumimus
juste et ornate
Si accinctis renibus
vel cum castitate,
Calceatis pedibus
bona voluntate,
Lactucis agrestibus
culpae puritate.

IV.

31. Cujus digna sumptio
Multa confert bonis,
Nam commemoratio
est dilectionis,
Item augmentatio
est devotionis,
In hostem armatio
tempore agonis.

32. Qui nobis refectio
sit spiritualis,
Ac debilitatio
fomitis carnalis,
Peccati remissio
fiat criminalis,
Sed et abolitio
culpae venialis.

33. Qui juste describitur
fructus benedictus,
Quo homo absolvitur
Satana devictus
Gratia reficitur,
vituteque pictus
Coelis introducitur
praemiis amictus.

34. Cujus fructus gratia
mens humilietur,
Ut vilis superbia
ab ipsa fugetur,
Cordisque duritia
hoc mollificetur,
Ut beneficentia
indigenti detur.

35. Quo fructu vesania
irae abigatur,
Et vera scientia
mens edoceatur,
Qua in innocentia
homo coruscatur,
Ut cunctis ex justitia
suum tribuatur.

36. Quo fructu paralysis
pigra propulsetur,
Et mens fortitudinis
dono roboretur,
Immo et hydropisis
avari fugetur,
Numusque consiliis
Dei condemnetur.

37. Quo fructu luxuria
foeda debelletur,
Et mens sapientia
vera delectetur,
Sed et castrimargia
hoc fructu sedetur
Ac intelligentia
animae praestetur.

38. Qui fructum sinceriter
istum contemplatur,
Omnia hilariter
bona operatur,
Sustinet viriliter,
quidquid adversatur,
Et fiducialiter
Deum deprecatur.

39. Qui fructus diabolum
ejusque examen
Abigat et frivolum
horum machinamen,
Praestet adminiculum
atque consolamen,
Pressis per periculum
sive tribulamen.

40. Qui regnat in aethere
Dominus cunctorum,
Dignatur abluere
pedes famulorum,
Linteo extergere,
exemplum decorum
Dat, id jubens facere
plebem credulorum.

V.

41. Cui Judas ut coluber
insidiabatur,
Tradere fallaciter
cum hunc conabatur,
A Judaeis viliter
compretiabatur,
Vatis ita pleniter
dictum implebatur.

42. Qui consolatorium
edidit sermonem
Suorum sequacium
post refectionem,
Continentem tristium
consolationem,
Rerum difficilium
explanationem.

43. Qui creantis omnia
patris est sophia,
Quem ornat industria
mente quoque pia,
Pavor et tristitia
ipsum gravant, quia
Stantem in angustia
seu in agonia.

44. Contra quem damnabilis
Judas machinatur
Et impretiabilis
numis comparatur,
In comprehensibilis
vinculis ligatur,
Judaeorum populis
ita praesentatur.

45. Qui cum dixit: Ego sum,
ad se persequentes
Abierunt retrorsum
in terram cadentes,
Velut qui de deorsum
terrae adhaerentes
Et a Deo seorsum
sese dividentes.

46. Qui cum suos aemulos
cerneret saevire
Nec terrore tremulos
vellet resilire,
Et ad malum sedulos
non vellet lenire,
Ait, hos discipulos
sinite abire.

47. Cujus zelo ducitur
Petrus hinc ferventer,
Per quem et percutitur
Malchus vehementer,
Cui salus redditur
per Christum clementer,
A quo et arguitur
Petrus competenter.

48. In quem temerarias
manus injecerunt,
Manus ejus teneras
fune ligaverunt,
Viarum per salebras
viliter traxerunt,
Multasque injurias
ipsi intulerunt.

49. Qui pastor percutitur
maleque tractatur,
Cujus grex dispergitur
et scandalizatur,
Vinculis constringitur,
a Petro negatur,
A Christo qui cernitur
moxque lacrimatur.

50. Quem tam venerabilem
ac dilectum virum
Vere praedicabilem
omnibus per gyrum
Ut abhorriabilem
tractant et delirum,
Nam per servum fragilem
sumit ictum dirum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 248. a.

56. Rosarium 6.

I.

1. Qui ab Anna mittitur
Caiphae ligatus,
Cui tunc adscribitur
jus pontificatus,
Ubi verax spernitur
morte condemnatus,
Turpiter adspuitur
facie velatus.

2. Cui ago gratias
mente nunc supina,
Quod multas injurias
a plebe vulpina
Ob nostras miserias
hora mututina
Pertulit, sic animas
nostras a ruina.

3. Qui ut summus opifex
mundum hunc creavit,
Ut virtutum artifex
ipsum recreavit,
Judaeorum pontifex
talem condemnavit,
Velutique carnifex
praesidi legavit.

4. Quem Judaei odio
gratis habuerunt,
Tempore primordio
vates ut scripserunt,
Ideoque Pontio
ipsum tradiderunt
Ac dari supplicio
crucis petierunt.

5. Quem ad se tunc Pontius
seorsum vocavit,
Atque diligentius
hunc examinavit,
Justum esse penitus
ipsum judicavit,
Et Judaeis omnibus
illud propalavit.

6. Qui stans coram praeside
caput inclinavit,
Et quaesitum placide
sibi revelavit,
Praeses justum perfidae
plebi hunc narravit
Ac pro eo provide
multum laboravit.

7. Quem Judaeus populus
prius collaudavit,
Sed post diris vocibus
hunc exacerbavit,
Tolle, tolle citius,
praesidi clamavit,
Qui se Deum crebrius
verum nominavit.

8. In quem plebs pestiferis
verbis exclamare
Coepit, praeses miseris
hunc associare:
Si ipsum dimiseris,
tunc patebit clare,
Quod sis hostis Caesaris,
quem debes amare.

9. Quem terrore Pontius
victus judicavit,
Quem justum in omnibus
prius declaravit,
Barrabam petentibus
in Pascha donavit,
Sic petitionibus
Judaeorum favit.

10. Quem cohors militiae
dire flagellavit,
Purpura lusorie
ipsum decoravit,
Ejus caput anxie
spinis coronavit,
Ave rex, ironice
ludens exclamavit.

II.

11. In quo vero lumine
participaverunt
Cuncta, quae creamine
ejus prodierunt,
Milites velamine
talem velaverunt
Nec non et sputamine
turpi foedaverunt.

12. Qui est hora tertia
dire flagellatus
Pressus contumelia,
spinis coronatus,
Rex subsannatoria
voce nominatus,
Cruci ex perfidia
est adjudicatus.

13. Quem veste coccinea
ludentes induerunt,
Et corona spinea
hunc coronaverunt,
Virga arundinea
caput percusserunt,
Et ita intronea
capitis laeserunt.

14. Cujus cor dulcissimum
amaricaverunt,
Hominem deificum
male tractaverunt,
Cum ut hostem publicum
ipsum ligaverunt
Et velut maleficum
flagris ceciderunt.

15. Quem morte turpissima
damnavit Pilatus,
Quo voce rectissima
erat excusatus,
Sic trabe gravissima
crucis oneratus,
Cui sorte pessima
fuit acclavatus.

16. Qui cruore proprio
fuit madidatus,
Cum dolore nimio
cum est flagellatus,
Quando serto spineo
fuit coronatus
Et cum magno crucio
cruci acclavatus.

17. Cujus carnis tunicam
dilaceraverunt,
Dum per virgam asperam
hanc flagellaverunt,
Cum coronam spineam
huic imposuerunt,
Per clavos et lanceam
hunc vulneraverunt.

18. Cujus sanguis funditur
flagellatione
Et postquam illuditur
coronatione,
Item cum extenditur
crucifixione
Et cum latus panditur
lanceatione.

19. Qui montem Calvariae
sponte non invite
Adiens, fons gratiae,
tulit lignum vitae,
Quem cum flerent anxie
Jerusolimitae,
Ait: Sion filiae,
flere me nolite.

20. Qui de coeli vinea
botrus est egressus
Ac per torcularia
crucis fuit pressus,
Quae et voluntaria
mente est ingressus,
Quando ad Calvaria
loca fixit gressus.

21. Qui est prima veritas,
a falsis damnatur,
Virtutum sinceritas
aceto potatur,
Felle summa suavitas
et amaricatur,
Ab iniquis aequitas
injuste necatur.

III.

22. Qui in monte vestibus
fuit spoliatus
Et clavis crudelibus
cruci acclavatus,
Cum cruce celerius
in altum levatus,
Duobus latronibus
sic est sociatus.

23. Quem in cruce funibus
dire distraxerunt
Et clavis atrocibus
ipsi affixerunt,
Deinde volocius
ipsam erexerunt,
Subsannationibus
ipsum deriserunt.

24. Qui cum te dulcissimam
adstare conspexit
Et mente tristissimam
forc intellexit,
In tui custodiam
Johannem subvexit,
Per solamen animam
tuam sic erexit.

25. Qui vere justissimus
passus pro injustis,
Sed et a militibus
praesidis injustis,
Item sub judicibus
passus est injustis
Atque cum latronibus
opere injustis.

26. Cujus fuit passio
carnis in natura
Credentum collegio
multum profutura,
Hac parentum lapsio
erat curatura
Coelique apertio
electis futura.

27. Qui salvavit merito
suae passionis
Credentes a debito
condemnationis
Vel pro culpa indito
pravae actionis
Vel ligno illicito
prohibitionis.

28. Qui ut homo carneus
cruce est extensus,
Sicut serpens aeneus
palo est appensus
Mihi princeps Stygius
nimis est infensus,
Unde sto in precibus
animo suspensus.

29. Qui per Tau fidelium
frontes insignivit
Nec non postes mentium
sanguine linivit,
Pro nobis supplicium
crucis cum subivit,
Et virtutem hostium
fortiter contrivit.

30. Qui per virgam, baculum
vel per sanctam crucem
Devicit diabolum,
inimicum trucem,
Nobis sustentaculum
hanc dedit et ducem,
Quae per cultum sedulum
ducat nos in lucem.

31. Cujus crux est baculus,
per quem sustentamur
Et ab infernalibus
canibus tutamur,
Hac ad viam protinus
vitae dirigamur
Et a cunctis hostibus
semper protegamur.

IV.

32. Cujus crucem jugiter
decet venerari,
Quos constat benigniter
per hanc liberari
A culpis et pleniter
poenas relaxari
Et ita finaliter
beatificari.

33. Cujus cruce debiles
nostri recrentur
Et ad bonum fragiles
hac fortificentur,
Quae et invincibiles
hostes effugentur,
Credulique flebiles
ita consolentur.

34. Qui cum suo sanguine
crucem consecravit,
Cum in hac pro crimine
nostro laboravit,
Satanam molimine
suo sic privavit,
Quod multo conamine
contra nos paravit.

35. Qui crucis mysterio
Satanam prostravit,
Ab ejus dominio
sic nos liberavit,
Ipsum Stygis crucio
sic incarceravit,
Per hoc nos consortio
suo adoptavit.

36. Cujus cruce crimina
nostra relaxentur
Et virtutum semina
in nos seminentur,
Hostium molimina
eminus fugentur
Et credentum agmina
sic laetificentur.

37. Quem gravis calamitas
undique premebat,
Nam in eo sanitas
nulla remanebat,
Carnem quidem gravitas
poenae affligebat,
Judaeorum pravitas
animam angebat.

38. Propter quem quassatio
fit creaturarum,
Titubat cum actio
virium earum,
Aeris obscuratio,
scissio petrarum,
Sol a suo radio
deficit non parum.

39. Cujus morte scinditur
velum templi Dei
Terra motu quatitur
suffragando ei
Sed cor non compatitur
vani pharisaei,
Sed nec, quo occiditur,
impii Judaei.

40. Cujus cum discipuli
laudes tractaverunt
Has, ut servi seduli
lapides promserunt,
Defunctorum tumuli
suis patuerunt
Nec quidquam obstaculi
ipsis praebuerunt.

41. Cujus in exsequiis
mente doleamus
Ac pro nostris vitiis
graviter gemamus,
Virginis angustiis
sic condoleamus,
Ejus ut consortio
perfrui queamus.

V.

42. Qui pro plebe dulciter
interveniebat,
Quae ipsum crudeliter
interficiebat,
Ejus mors nam pleniter
satisfaciebat
Patri et communiter
omnes redimebat.

43. Qui latroni propius
juxta se pendenti,
Quamvis vere tardius
tamen poenitenti,
Paradisum protinus
promisit petenti,
Quem dedit celerius
carne decedenti.

44. Qui cum in patibulo
morti properavit,
Te matrem discipulo
suo commendavit,
Et amoris vinculo
illo vos ligavit,
Quo et corde sedulo
utrosque amavit.

45. Qui in crucis „Sitio“
cum clamasset ara,
Et porrecta potio
fuisset amara,
Magna te turbatio
pressit, o praeclara,
Quando tua visio
haec cernebat clara.

46. Qui clamans angustia
animoque tristi:
Heli, in miseria
cur me reliquisti?
In quali tristitia,
mater, tunc fuisti,
Quando sibi propia
stans haec audivisti.

47. Qui claudens finaliter
hujus mundi statum,
Patri filialiter
commendavit flatum,
Dicens, integraliter
relaxa peccatum,
Verbum tuum pleniter
nam est consummatum.

48. Qui pendens in stipite
fervide ploravit,
Pro matre superstite
se ipsum turbavit,
Inclinato capite
Patri commendavit
Spiritum, quem subdite
clamans exhalavit.

49. Cujus mors vivificat,
excitat, honorat,
Pacem dat et reparat,
armat et dulcorat,
Ducit, sanat, spoliat,
ornat et obumbrat,
Nos a culpa revocat,
reserat, inflammat.

50. Cujus mors ad gaudium
sublevet gaudentes
Et perfecte vitium
omne deserentes,
Relevet exsilium
mundi patientes,
Et illud rosarium
devote canentes.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 252 a. — 2, 7 fehlt das Verbum; vielleicht ist nostras ein Schreibfehler für eruit, eruens oder dgl. — 13, 7 intronea = interiora. Dufresne.

57. Rosarium 7.

I.

1. Qui decrevit hominem
potenter liberare
Suam ad imaginem
et effigiare,
Proprium per sanguinem
ipsum reformare,
Coeli celsitudinem
ita restaurare.

2. Quo misericorditer
sumus liberati,
Qui judicialiter
fuimus damnati,
Per hostem fallaciter
quando sunt prostrati
Parentes procaciter
et praevaricati.

3. Qui est auctor unicus
hominum salutis
Et redemptor inclitus
scelere imbutis,
Adsis, mater, citius
ope destitutis,
Tribulationibus
multis constitutis.

4. Qui olim ex millibus
est a te electus
Ac prae rebus omnibus
creatis dilectus,
Hic a contribulibus
suis est despectus
Sed et a militibus
vili veste tectus.

5. Quem corona spinea
cum coronaverunt
Et veste purpurea
hunc circumdederunt,
Clavis, flagris, lancea
ipsumque foderunt,
O mater virginea,
te quoque laeserunt.

6. Cujus caput stigmate
illa mortis rea
Sive diademate
praecinxit Judaea,
Te submisso capite
precor, mater mea,
Purga me a limmate
vel mentis morphea.

7. Pro quo tu tristitia
magna gravabaris,
Cum pressum angustia
hunc intuebaris
In omni moestitia
tu me tuearis,
Ovantem industria
odis his praeclaris.

8. Quem delectabiliter
olim tu pascebas,
Huic lamentabiliter
passo adsistebas,
Ensem tunc veraciter
vatis sentiebas,
Pati tam crudeliter
natum cum cernebas.

9. Quem ut tuum filium
corde diligebas,
Omne nam solatium
in ipso habebas,
Unde magnum crucium
in mente ferebas,
Ejus improperium
quando audiebas.

10. Propter quem tristitiam
alteram habebas,
Crucis cum angustiam
pati hunc cernebas
Et magnam injuriam
ferre audiebas,
Nec illi suppetiam
praebere valebas.

II.

11. Quem dilectum filium
plus quam te amabas,
Unde corde nimium
tristi huic adstabas,
Ipsius supplicium
quando ruminabas,
Loco sui crucium
pati affectabas.

12. Quem tua compassio
multum contristavit,
Cum in tanto crucio
te consideravit,
Unde te avunculo
suo commendavit,
Antequam a saeculo
isto transmigravit.

13. Cujus cum apparuit
vulnus laterale,
Lictor quod apperuit,
dictum prophetale
Implens, cor contremuit
tuum maternale,
Et fortassis corruit
corpus virginale.

14. Qui cruce diriguit
pendens miseranter,
Morte mortem diruit
hominis constanter,
Vitam sic restituit
suis abundanter,
In hostem praevaluit
nostrum principanter.

15. Cujus in ecclesia
crux nunc adoratur,
Olim in Calvaria
quae statuebatur,
Nam haec ignominia
magna putabatur,
Sed hac coeli gloria
nobis parabatur.

16. Cujus crucem credulum
decet honorare,
Cujus vi diabolum
potest superare,
Sed et omne scandalum
facile vitare,
Cum justis in saeculum
in coelo regnare.

17. Cujus cruce spernitur
fraus daemoniorum,
Sanctorum reficitur
rues angelorum,
Ipsique conjungitur
coetus beandorum,
Quorum hic perficitur
status animorum.

18. Qui hoc cruci contulit
suae gigas fortis,
Qui per eam abstulit
dirae portas mortis,
Quod electos intulit
paradisi portis,
Quos ab aeterno praesciit
fore suae sortis.

19. Qui nos crucis munere,
petimus audenter,
Dolentes pro scelere
absolvat clementer,
Ut in suo opere
adstemus gaudenter,
Nil agentes temere
sive negligenter.

20. Qui in sexta feria,
postquam exspiravit,
Magna cum potentia
infernum intravit,
Cum benevolentia
patres salutavit
Et magna per gaudia
hos laetificavit.

III.

21. Qui limbum cum ingreditur,
fornax Babylonis
In rorem convertitur
consolationis,
Vis omnis propellitur
desolationis,
Justis dos tribuitur
Dei visionis.

22. Qui voce permaxima
postquam exspiravit,
Ejus sancta anima
limbum subintravit,
Turba beatissima
patrum exsultavit
Et laude promptissima
ipsum adoravit.

23. Cujus sacer spiritus
emissus in tormentis
Apparendo patribns
in limbo detentis
Ac devotionibus
divinis intentis,
Solvit hos a nexibus
dolorosae mentis.

24. Ad quem cum laetitia
patres clamaverunt:
Tu es quem suspiria
nostra vocaverunt,
Procidentes latria
hunc adoraverunt,
Longa quem angustia
desideraverunt.

25. Cujus in praesentia
tunc jubilaverunt
Patres ex laetitia,
ipsum laudaverunt,
Mortis pro victoria
gratias egerunt
Secumque cum gloria
limbum exierunt.

26. Ad quem et descenderat
anima latronis,
Postquam exspiraverat
hora passionis,
Donum, quod petierat,
consolationis
Plene impetraverat
Christi visionis.

27. Qui fortis in atria
fortior intravit,
Loca infernalia
quando dissipavit,
Inde sacra spolia
secum asportavit,
Vincla per fortissima
fortem alligavit.

28. Qui Abraham eripuit
de Ur Chaldaeorum,
Immolare noluit
quia diis eorum,
De limbo nunc eruit
patres inferorum,
Liberando statuit
in regno coelorum.

29. Qui cum pendet mortuus
vespertina luce,
Foderat quem arcius
mucro manu truce.
Advenit celerius
Joseph Deo duce
Et ipsum devotius
deponit de cruce.

30. Cujus tu corpusculum
de cruce sumebas
Et uti fasciculum
tibi colligebas.
Ad tuum pectusculum
ipsum adstringebas
Et amoris osculum
dulciter praebebas.

IV.

31. Quem olim feliciter
vivum deferebas
Nec non maternaliter
ipsi applaudebas,
Post sinu flebiliter
mortuum tenebas
Et lacrimabiliter
ipsi condolebas.

32. Quem blandis amplexibus
ad te constringebas,
Replens cor gemitibus
lacrimas fundebas
Comitumque fletibus
causa tu fiebas,
Consolationibus
quorum revivebas.

33. Quem tu, mater, sedula
sic lamentabaris,
Ejus membra singula
deosculabaris,
Pectus, collum, latera
tunc amplexabaris
Ac ipsi per omnia
compatiebaris.

34. Cujus in pectusculum
forte corruisti,
Ipsi praebens osculum
corde multum tristi,
In hoc namque oculum
quoties flexisti
Toties et jaculum
mente persensisti.

35. Qui myrrhae fasciculus
tunc licet amarus,
Attamen prae omnibus
tibi fuit carus,
Immo coeli civibus
exstitit praeclarus,
Quo et ego servulus
tuus sum avarus.

36. Cujus sacra vulnera
cum intuebaris,
Tunc, o mater tenera
multum tristabaris,
Paululum sed, misera
virgo, solabaris,
Scansurum ad aethera
cum recordabaris.

37. Cujus quanto dulcior
tibi fuit amor,
Tanto te acerbior
tunc oppressit dolor,
Quem cum tristis memoror,
animo desolor
Ac tibi compatior,
qua saepe consolor.

38. Cujus sacram faciem
foedam tu vidisti,
Et corpus per sanguinem
tinctum conspexisti,
Puto parvam requiem
habere quivisti,
Oculorum aciem
in terram jecisti.

39. Cujus carnis trabeam
cernis laceratam,
Sanguine ut tunicam
Joseph cruentatam,
Rogo te spem unicam
meam tunc turbatam,
Munda meam animam
peccatis turpatam.

40. Quem inaestimabili
planctu deplorasti,
Ejus poenas vigili
mente dum tractasti,
Nam hunc ineffabili
amore amasti,
Tempore hoc flebili
quod manifestasti.

V.

41. Quem tu miserabilis
tunc ita flevisti,
Dicens: o amabilis
fili, quid fecisti,
Cunctis despicabilis
quod ita fuisti,
Qui semper laudabilis
prius exstitisti.

42. Cujus corpus sindone
Joseph involvebat,
Te adstante virgine,
cujus cor plangebat,
Ut est moris, unguine
illud condiebat,
Ac petrae asperrimae
tumulo ponebat.

43. Quem completo crucio
atque agonia
Nobilis decurio
ab Arimathia
Tuo cum auxilio,
dulcis o Maria,
Sepelit cum studio
nec non mente pia.

44. Cujus tumbae flebili
gestu adstitisti,
Ipsum lacrimabili
luctu deplanxisti,
Tandem lamentabili
planctu recessisti
Et in domum famuli
tui introisti.

45. Cujus es dulcedine
saepe recreata
Sed amaritudine
es amaricata,
Mentis exturbamine
forte es prostrata,
Nati consolamine
quando es orbata.

46. Post cujus funebria
facta diligenter,
Busto figis dulcia
oscula dolenter,
Duceris ad propria
post hoc reverenter,
Expectans solatia
nati patienter.

47. Cujus cum praesentiam
dulcem cogitabas,
Lacrimis pulcherrimam
faciem rigabas,
Animo Calvariam
tristis visitabas,
Et pie sanctissimam
crucem adorabas.

48. De cujus absentia
plurimum dolebas,
Post quem in angustia
gravi remanebas,
Quippe super omnia
ipsum diligebas
Summaque solatia
in ipso habebas.

49. Cujus tumbam anxia
tunc osculabaris,
In Johánnis propria
sic deducebaris,
Maxima tristitia
angustiabaris,
Donec die tertia
A nato solabaris.

50. Qui suorum precibus
faverat servorum
Vi deficientibus
adversariorum;
Et illud canentibus
canticum decorum
Praestet in coelestibus
praemia justorum.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15 Clm. Monac. 19824 fol. 255 b. —

58. Rosarium 8.

I.

1. Cujus caro floruit
incarnatione,
Postea defloruit
dira passione,
Ac tandem refloruit
resurrectione,
Dulcem fructum praebuit
in ascensione.

2. Quem ut leo catulum
Deus suscitavit,
Portam in monticulum
Samson sic portavit,
Stygeum allophylum
ita subjugavit
Fortiterque populum
suum liberavit.

3. Resurgens velociter,
cito nam victurus,
Multos socialiter
resuscitaturus,
Surgit integraliter
nihil relicturus,
Item aeternaliter
nunquam moriturus.

4. Cujus caro mortua
viva cum surrexit,
Cervus sua cornua
iterum resumpsit,
Jonasque de bellua
illaesus exivit,
Et phoenix occidua
per ignem revixit.

5. A cujus potentia
infernalis leo
Victus est cum tertia
die hypogaeo
Surgit, nunc ex gratia
adsit cordi meo,
Ductus poenitentia
qui peccata fleo.

6. Qui virtute pepulit
tartari draconem,
In deserto pertulit
quem velut praedonem,
Quod et opus praetulit
factum per Samsonem,
Vineis in Engaddi
cum stravit leonem.

7. Quem fraudulentissime
tractavit Judaea,
Et violentissime
passus est ab ea
Quod designat optime
illa Thamnathea,
Samsonem quae pessime
fallit mortis rea.

8. Qui vindictam maximam
sumens de Judaeis,
Feram ferocissimam
Titum misit eis,
Samson huic simillimam
fecit Philistaeis,
Segetes et vineam
cum succendit eis.

9. Cujus cum supplicium
tristis meditaris,
Et per illud triduum
nimis contristaris,
Dulciter per filium
tuum consolaris,
Cum hunc post martyrium
laeta specularis.

10. Cui cum laetitia
conresurrexisti,
Cum hunc die tertia
vivum conspexisti,
Mortis ejus tristia
quasi non sensisti
Vel ob cordis gaudia
oblita fuisti.

II.

11. Cujus praedulcissimum
tibi consolamen
Datum omne pristinum
aufert tribulamen,
Imo in altissimum
ducit speculamen,
Quod neque angelicum
diceret effamen.

12. A quo benediceris
quasi dulcis mater,
Prae creatis ceteris,
quam et amat pater
Subveni nunc miseris
o amoris crater,
Quos vexat in tenebris
inimicus ater.

13. Qui vale dulcissimae
dicens genitrici,
Apparet promptissime
suae dilectrici,
Miserere animae
meae peccatrici,
Petenti cordintime
a te benedici.

14. Qui dignatur propere
coetum amicorum
Clementer invisere
et metum Judaeorum
Ab eis repellere
donis gaudiorum,
Vivum se ostendere
post diem laborum.

15. Cujus resurrectio
cum manifestatur
Suis, magno gaudio
ipsos consolatur,
Judaeorum concio
sed multum turbatur,
Falsitas pro pretio
magno comparatur.

16. Qui levatis manibus
coelos ascendebat
Et in hoc propensius
duo intendebat,
Nam suos devotius
patri offerebat
Et ipsorum hostibus
fortis resistebat.

17. Qui suis videntibus
fuit elevatus
Et in potioribus
patris sublimatus,
Ultimis temporibus
venturus testatus,
Ut judex aequissimus
vindicet reatus.

18. Quem nubes ab oculis
suscepit suorum
Scandentem cum angelis
ad regna coelorum,
O amor mirabilis
viscerum tuorum,
Cordibus spectabilis
tuorum carorum.

19. Qui vobis cernentibus
scandit sic patenter,
Benedicens omnibus
et ita clementer,
Jubilis et plausibus
sic scandit gaudenter
Binis cum agminibus
et ita decenter.

20. Cujus ut amabilis
nobis est descensus,
Ita est mirabilis
angelis ascensus,
Satanae terribilis
fuit et infensus,
Mundo venerabilis
amore extensus.

III.

21. Qui mire tripliciter
fuit exaltatus,
In terris humiliter
meritis ornatus,
Supra terra viliter
cruce elevatus,
Super coelos aliter
multum sublimatus.

22. Qui scandens coelestia
patri conregnare,
Spopondit cubilia
suis praeparare,
Quo ipsum per saecula
possint collaudare
Quibus me ex gratia
velit sociare.

23. Qui, licet abierit
per humanitatem,
Semper tamen aderit
per divinitatem,
Nam in ipso manserit
qui per caritatem,
Nunquam illi deerit
per benignitatem.

24. Qui ascendit coelitus
cum societate,
Solverat quam penitus
a captivitate,
Dona dat hominibus
plena bonitate,
Quae promisit primitus
sua veritate.

25. Qui, sicut apostolis
promittebat digne,
Pneuma in scintillulis
misit vel in igne,
Tibi ac discipulis
donum dans insigne,
Quod et nobis famulis
tuis det benigne.

26. Quem in patris gloria
esse confitemur,
Qui jam in ecclesia
sua continemur,
Ex ipsius gratia
modo consolemur,
Gravi in angustia
qui nunc detinemur.

27. Qui postquam ad sidera
post mortem ascendit,
Patri sua vulnera
propter nos ostendit,
Et potenti dextera
ab hoste defendit,
Quos ad bona opera
sedulos perpendit.

28. Qui clamat de superis
cantione pia,
Veni coronaberis,
mater mi Maria,
Suprema locaberis
coeli hierarchia,
Quae mihi obsequeris
prae cunctis in via.

29. Qui tunc personaliter
tibi occurrebat
Et venerabiliter
te suscipiebat,
Velut mater dulciter
tibi applaudebat
Secumque hilariter
ad summa vehebat.

30. Qui te cum amplexibus
sibi adstringebat,
Sicut matri filius
facere debebat,
Virgo, quantum animus
tuus tunc gaudebat,
Credo, quod perfectius
amore fervebat.

IV.

31. A quo divinis osculis
refocillaboris,
A mundi piaculis
dum absolvebaris,
Hymnodiae titulis
digne laudabaris,
A beatis angelis
dum deducebaris.

32. Qui ad suam dexteram
te tunc collocavit.
Et ut matrem teneram
digne honoravit
Divinam essentiam
tibi demonstravit,
Creaturam ceteram
tibi subjugavit.

33. Per quem cum ad sidera
assumpta fuisti,
Et gaudens in dextera
ejus resedisti,
Sacrosancta ubera
ipsi ostendisti
Ac pro gente misera
sic intercessisti.

34. Cujus multifariam
tibi lux illuxit,
Cum tibi plenariam
gratiam influxit,
Et post in vinariam
cellam introduxit,
In coelestem gloriam
quando te produxit.

35. Cujus olim dextera
tu amplexabaris,
Ab ipso ad sidera
cum exaltabaris,
Ubi mater tenera
semper jucundaris
Atque super cetera
creata laudaris.

36. Cujus sub umbraculo,
modo requiescis,
Et ut flos a surculo
rami revirescis,
Ejus a spiraculo
temper juvenescis
Ac ab ejus osculo
declinare nescis.

37. Per quem ut per filium
digne veneraris
Et post hoc exsilium
ad coelos levaris
Dignumque in solium
ibi collocaris,
Cum choris coelestium
ubi jucundaris.

38. Qui te a putredine
recte praeservavit,
Qui tam longo tempore
in te habitavit,
Justo valde ordine
te resuscitavit,
Anima et corpore
beatificavit.

39. Quem, o dulcis domina,
digneris lenire.
Cum ob nostra crimina
vult in nos saevire
Mentis per conamina
nos illi servire
Fac et oblectamina
mundi fastidire.

40. Quem tua piissima
interventione
Retrahas a nocua
flagellatione,
Quam perfert ecclesia
pro transgressione
A gente durissima
persecutione.

V.

41. Qui in patris gloria
Sui est venturus,
Juxta sua merita
cunctis redditurus,
Bonos in consortia
sua est ducturus,
Malos in miseria
poenae relicturus.

42. Qui cum coeli civibus
nimio fulgore
Veniet in nubibus
magnoque terrore,
Nobis arescentibus
gravi cum timore,
Det solamen protinus
tuo pro amore.

43. Qui cum dicet reprobis:
In poenas abite,
Nobis tuis famulis
dicat: Mecum ite,
Cui vestris servitiis
servivistis rite,
Vos dotabo gaudiis
sempiternae vitae.

44. Qui fons indeficiens
exstat animarum,
Defectum reficiens
conscientiarum,
Tua prece abigens
molem sit culparum,
Ne nos mergat vehemens
turbo tenebrarum.

45. Qui se diligentibus
gaudia paravit,
Quae nec vidit oculus
nec cor cogitavit,
Aliis nec sensibus
homo auscultavit,
Quae a sapientibus
mundo occultavit.

46. Qui in regno gloriae
ad perfectionem
Nostrae des memoriae
comprehensionem,
Et intelligentiae
det cognitionem
Amoris potentiae
det dilectionem.

47. Cujus splendor visui
dabit oblectamen,
Suavitas olfactui
plenum recreamen,
Sed et vox auditui
dulce modulamen,
Dulcedoque gustui
mirum delectamen.

48. Cujus sapientiam
mente sentiemus,
Ad coelestem gloriam
cum perveniemus,
Ubi et potentiam
ejus cognoscemus,
Sanctique clementiam
spiritus cernemus.

49. In cujus melliflua
vultus visione,
In illa perpetua
coeli regione
Exsultent continua
jubilatione
Pressi nunc assidua
tribulatione.

50. Quem laudans industria
sive per conamen,
Teque, virgo regia,
patrem atque flamen
Per ista rosaria
vel per hoc laudamen
Laetetur in patria
cum beatis. Amen.

Orat. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monac. 19824 fol. 259 b. — 10, 2 consurrexisti Hs. — 36, 1 sub miraculo Hs.

Ein ähnliches „rosarium deauratum“ aus lauter Relativsätzen befindet sich in dem Officium B.M.V. cum multis laudibus ac novis orationibus impressum per Benedictum Dulcibellum Carpensem in castro Lauro Curtis majoris. Anno 1503 Idibus Martii.“

Ein Auszug aus den acht vorstehenden Rosarien ist gedruckt in dem Werkchen „Psalterium gloriosissimae virginis Mariae in tria Rosaria dispertitium etc. Excusum Tegernsee Anno 1580 fol. A 3 b. sqq. Es beginnt mit Ros. 1, 1 springt dann auf 1. 9; 1, 26; 2, 5; 2, 7 u. s. f.

Inhalts-Übersicht.

I. Real-Index.

Nr.		Seite
1.	Hymnus amatorius de s. Trinitate	19
2.	De s. Trinitate Abecedarius I.	24
3.	De s. Trinitate Abecedarius II.	27
4.	De s. Trinitate Abecedarius III.	29
5.	Rosarium Jesu Christi	31
6.	Hymnus de Salvatore	36
7.	Ad Dominum Jesum Christum	38
8.	Ad eundem	39
9.	Oratio pro se ipso de corpore Christi	39
10.	Ad sanctam crucem	40
11.	Oratio poenitentiae pro bono fine	41
12.	Ad angelum custodem	44
13.	Ad B.V. Mariam	44
14.	Super Ave Maria	45
15.	Alia oratio de B.V. Maria	46
16.	Post carmina B.V. oratio	48
17.	Acrostichon super Ave Maria	49
18.	Salutatorium B.M.V.	51
19.	Oratio devota ad B.M.V.	53
20.	Acrostichon super „Maria Mater gratiae“	56
21.	„O pulcherrima mulierum“	60
22.	De gaudiis B.M.V.	62
23.	Acrostichon super Ave Maria	63
24.	Centinomium Beatae Virginis	71
25.	Laudatorium B.V.M.	88
	Abecedariorum series prior	109
26.	Abecedarius I.	109
27.	Abecedarius II.	111
28.	Abecedarius III.	113
29.	Abecedarius IV.	115
30.	Abecedarius V.	117
31.	Abecedarius VI.	118
32.	Abecedarius VII.	120
33.	Abecedarius VIII.	122
34.	Abecedarius IX.	124
35.	Abecedarius X.	126
36.	Abecedarius XI.	128
37.	Abecedarius XII.	130
38.	Abecedarius XIII.	132
39.	Abecedarius XIV.	134
40.	Abecedarius XV.	136
	Abecedariorum series altera	137
41.	Abecedarius 1.	137
42.	Abecedarius 2.	140
43.	Abecedarius 3.	142
44.	Abecedarius 4.	144
45.	Abecedarius 5.	146
46.	Abecedarius 6.	148
47.	Abecedarius 7.	150
	Rosariorum series prior	152
48.	Rosarium I.	152
49.	Rosarium II.	156
50.	Rosarium III.	160
	Rosariorum series altera	163
51.	Rosarium 1.	163
52.	Rosarium 2.	168
53.	Rosarium 3.	173
54.	Rosarium 4.	178
55.	Rosarium 5.	183
56.	Rosarium 6.	188
57.	Rosarium 7.	193
58.	Rosarium 8.	198

2. Verbal-Index.

	Seite		Seite
Abba deificum	109	Ave mater altissimi	45
Acumen impetra	132	Ave mater gratiae	49
Ad honorem nominis	148	Ave millesies	124
Admiranda femina	142	Ave missum coelitus	31
Alma progenies	117	Ave nunc inclita	111
Alma prudens inclita	144	Ave quam jugiter	122
Alme rerum conditor	24	Ave summi genitoris	152
Alpha et O nominate	29	Ave tripudians	120
Alpha et O nominate Jesu	63	Ave venerabilis	137
Alpha seu initium	27	Ave virgo coeli nobilitas	44
Amatrix pauperum	126	Bonitatis totius femina	58
Amicta radio	136	Cujus caro floruit	198
Amore crucior	128	Eja mater o Maria	160
Amor meus Jesu pie	39	Inhaerere tibi Christe	36
Annum cum attigit	113	Majestas maxima	48
Arca novi continens	140	Mater vita ornata caelibe	56
Arca quae charismata	150	O vitis coelica	41
Arca tu mystica	130	Quem cum jam tricesimum	173
Artifex fabricans	134	Quem sacra volumina	183
Audi nunc praeconia	146	Qui ab Anna mittitur	188
Aurora rutilans	118	Qui decrevit hominem	193
Ave crux amabilis	40	Qui est verbum omnia	168
Ave decus virginum	60	Qui finis cum transiit	178
Ave Dei filia	88	Qui rerum principium	163
Ave gaude vale plaude	156	Quondam in cellula	71
Ave germen prodiens	39	Saday o Domine	19
Ave Jesu figule	38	Salve miles Dei fortissime	44
Ave largissima	115	Salve virgo virginum gloria	46
Ave mater aeterni numinis	51	Stella stirpe quem ex Hebraica	62

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

ANALECTA HYMNICA

MEDII AEVI.

VII.

PROSARIUM LEMOVICENSE.

Die Prosen der Abtei St. Martial

zu

Limoges.

Herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,

S. J.

Leipzig.

Fues's Verlag (R. Reisland).

1889.

PROSARIUM LEMOVICENSE.

Die Prosen der Abtei St. Martial

zu

Limoges,

aus Troparien des 10., 11. und 12. Jahrhunderts

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves,
S. J.

Leipzig.
Fues's Verlag (R. Reisland).
1889.

BV
4638
.A6
v.7

Einleitung.

Die Nationalbibliothek von Paris besitzt unter ihren zahlreichen und wertvollen Handschriften eine stattliche Reihe, die der ehemaligen Abtei von St. Martial zu Limoges[1]) entstammen, und unter diesen wieder eine nicht unbedeutende Familie liturgischer Bücher, die für die hymnologische Forschung von höchstem Interesse sind, nämlich 16 Troparien, von denen zwei dem zehnten, zwei dem zwölften Jahrhundert angehören, während die übrigen dem elften zuzuweisen sind, wenngleich für einige die Möglichkeit nicht ausgeschlossen scheint, dafs dieselben noch ins zehnte Jahrhundert hinüberreichen. Eine solche Anzahl Troparien von so hohem Alter hat aber keine einzige Kirche aufzuweisen, selbst die Mutter der Tropendichtung St. Gallen nicht ausgenommen[2]).

Dieser Umstand allein würde darthun, dafs in St. Martial diese Art liturgischer Dichtung in hervorragender Weise beliebt und in Gebrauch war. Der Inhalt der Handschriften läfst uns überdies erkennen, dafs die alte Abtei sich nicht nur der Tropen mit Vorliebe bediente, sondern deren auch zahlreiche hervorbrachte. Unter den mehr denn zweithalb hundert Sequenzen, welche in den Troparien von St. Martial enthalten sind, befinden

[1]) Die Abtei St. Martial von Limoges, in der die Könige und Herzöge von Aquitanien die Krone empfingen, bestand urkundlich vor dem Jahre 804. Schon bald scheint sich indessen die klösterliche Gemeinde in ein weltliches Stift umgewandelt zu haben, da aus der Zeit Karls des Kahlen der Übergang des Säkular- in ein Regular-Kapitel gemeldet wird. Nachmals wurde die Abtei der von Clugny untergeordnet und schliefslich unter Paul III wieder in ein weltliches Chorherrnstift verwandelt. Vgl. Gallia Christiana II (ed. 1720) S. 553 ff.

[2]) Der einzige St. Galler Cod. 484, der dem 10. Jahrh. angehört, enthält keine Texte, sondern nur Melodieen.

sich nämlich auffallenderweise nur vier Sequenzen, die sich als stringent Notkersche erweisen lassen, die Sequenzen Sancti Spiritus adsit, Natus ante saecula, Virginis venerandae und Nostra tuba regatur, von denen überdies die letzteren, eine nur zweimal, zwei nur einmal auftreten.

Die übrigen Sequenzen gehören sämtlich jenem zweiten grofsen Sequenzenkreise der ersten Epoche an, der sich ähnlich wie der Notkers (und seiner Nachahmer Ekkeharts, Bernos, Gottschalks Herrmanns von Vehringen), vorwiegend über Deutschland und seine Nebenländer, über Frankreich und England verbreitete, ohne sich jedoch hier gegen das Vordringen der späteren Reimsequenzen mit demselben Glücke und derselben Zähigkeit behaupten zu können. Man braucht ein Missale nur zu öffnen, um auf den ersten Blick zu erkennen, welchem der beiden Kreise es — abgesehen von einzelnen Enklave-Sequenzen — angehört. Schon das Vorhandensein oder Nichtvorhandensein von Adventssequenzen ist ein meist untrügliches Zeichen. Ebenso leicht ist es — wieder mit dem nötigen Vorbehalte für eine Reihe von Ausnahmen — einer Sequenz anzusehen, welchem der beiden Dichtungskreise sie angehört. Die Sequenzen des gallo-anglikanischen Kreises kennzeichnen sich inhaltlich durch eine seichtere Auffassung, die der mystischen Gedankenschwere Notkers bedeutend nachsteht; in formeller Hinsicht, einmal durch ein frühzeitigeres und stärkeres Hinneigen zur Endassonanz (fast immer auf dem Lieblingsvokal des Sängers, dem vollen a), andererseits durch einen ganz ausgeprägten eigenartigen Stil, dessen materielle Seite, die in mehr denn einer Hinsicht merkwürdige Latinität, uns sogleich einige Augenblicke beschäftigen mufs. Hat dieser zweite Sequenzencyklus einen Mittel- und Ausgangspunkt gehabt, ähnlich wie der Notkersche in der Sankt Gallen Sängerschule ein Wellen-Zentrum besafs? War dieses Zentrum vielleicht St. Martial von Limoges?

Die berühmte Abtei hat offenbar ihren Ratpert und Tutilo, leider aber keinen Ekkehart gehabt, der die Namen ihrer Sangesmeister der Nachwelt überliefert hätte. Infolge dieses Mangels läfst sich unsere Frage mit Gewifsheit nicht beantworten. An Momenten eines gegründeten Verdachtes fehlt es allerdings nicht. Solche sind in erster Linie der Umstand, dafs von den zahlreichen Sequenzen, die in St. Martial in Gebrauch waren, nur ein verhältnismäfsig geringer Bruchteil sich in andern Missalien und

Gradualien wiederfindet; gut zwei Drittel kommen nur in Handschriften von St. Martial vor. Ja ein Blick auf die vielen Sequenzen de sancto Martiali und in dedicatione basilicae müfste genügen um zu erkennen, dafs in St. Martial ein Zentrum der Bewegung war[1]); aber unsere Frage war ja, ob es das Zentrum war? Ferner sind für jene Sequenzen, die nicht ausschliefslich in St. Martial vorkommen, die Handschriften dieser Abtei wenigstens die älteste Quelle; eine Handschrift erlaubt uns die Mehrzahl derselben bis in die letzten Jahrzehnte, eine zweite (leider nicht mehr vollständige) eine beträchtliche Anzahl bis in den Anfang des zehnten Jahrhunderts hinaufzurücken, und unter diesen nicht wenige gerade jener Sequenzen, deren Ursprung fraglich ist. Endlich sind jene Eigentümlichkeiten des Stiles, welche den Sequenzen des gallo-anglikanischen Kreises ankleben, den sicherlich in St. Martial einheimischen Sequenzen in erhöhtem Mafse eigen.

Diese Momente zusammengenommen ergeben jedenfalls, dafs die Abtei St. Martial, für Frankreich wenn nicht dasselbe so doch etwas Ähnliches war, was für Deutschland St. Gallen gewesen. Dieser Umstand allein würde es mit Rücksicht auf die in so manchen Punkten der Aufklärung bedürftige Geschichte der Hymnologie wünschenswert erscheinen lassen, die Sequenzen von St. Martial in einer Sammlung zu vereinigen, ganz abgesehen davon, dafs dieselben bis auf einen geringen Bruchteil inedita sind. Die wenigen Sequenzen, die sich bereits bei Kehrein und seit kurzem in den zwei ersten Lieferungen der Analecta liturgica finden, sind selbstverständlich vollständigkeitshalber mit aufgenommen. Aufser den Reimsequenzen der zweiten Epoche,

[1]) Es ist sehr interessant zu beobachten, dafs St. Martial auch in der zweiten Sequenzenepoche, der Epoche der Reimsequenz, ein Zentrum der Bewegung war. Das Zentrum war in dieser Periode St. Viktor von Paris mit seinem unsterblichen Adam. Aber ist es nicht eigentümlich zu gewahren, dafs die ältesten Handschriften, in denen sich Sequenzen des grofsen Viktoriners finden, der Abtei St. Martial gehörten? eigentümlich zu beobachten, dafs sich in eben diesen Handschriften unter den nachweislich echten Prosen Adams andere finden, die so sehr seinen Ton treffen, dafs der berechtigte Verdacht entsteht, unter ihnen einzelne Authentica desselben zu vermuten. Denn sowenig alle Sequenzen der ältesten Gradualien von St. Victor von Adam herrühren, ebenso wenig läfst sich behaupten, dafs in denselben alles enthalten sei, was je seiner Feder entflossen.

denen wir in den beiden Handschriften des zwölften Jahrhunderts begegnen, sind nur 4 Sequenzen, die sich in den alten Troparien von St. Martial finden, von der vorliegenden Sammlung ausgeschlossen worden: Die drei erwähnten Notkerschen und die bekannte in Hexametern abgefaſste Alma chorus Domini. Es konnte in Frage kommen, ob nicht einige andere auszuschlieſsen seien. Einige Texte sind nämlich in den Handschriften von St. Martial in einer Weise überliefert, die jeder annehmbaren Herstellung spottet. Da aber dies meist gerade solche Prosen sind, bei denen es moralisch sicher ist, daſs sie sich anderwärts nicht wiederfinden werden, schien es mir richtiger, den wenngleich verderbten Text aufzunehmen; vielleicht daſs sich glücklichern Geistern das Verständnis derselben erschlieſst. Ferner befinden sich unter den Sequenzen einige, von denen es positiv wahrscheinlich ist, daſs sie nicht in St. Martial verfaſst worden sind, so die Sequenz auf die HH. Justus und Pastor, Felix, Saturnin.

Wollte man deshalb diese Sequenzen ausschlieſsen, so hätte man mit demselben Fuge andere, deren Verwandtschaft mit den Sequenzen von St. Martial durch innere Gründe fast bis zur Evidenz wahrscheinlich gemacht wird, aufnehmen müssen, hätte aber damit den schwankenden Boden der Konjektur betreten, ohne zu wissen, wie weit man gehen oder wie frühe man halt machen solle. Was dieser Band daher umschlieſsen kann und soll, sind die zwischen dem Anfange des zehnten und dem Beginne des zwölften Jahrhunderts nachweislich in St. Martial gebräuchlichen Sequenzen, von denen mindestens ein groſser Teil ebenda entstanden ist.

Bevor ich zur Wiedergabe der Texte komme, einige Bemerkungen über die Handschriften von St. Martial, über die Latinität der vorliegenden Sequenzen, über die Beziehungen ihres musikalischen und strophischen Aufbaues.

I. Die Troparien von St. Martial.

Die 16 Troparien von St. Martial, deren Sequenzen auf diesen Blättern zum Abdrucke gelangen, sind:

1) Cod. Parisiens. 1240 (in der Folge mit A bezeichnet). Ich stelle diese Handschrift an die Spitze, weil sie die nachweisbar älteste ist. Sie ist ein Pergamentcodex 23 × 16,5 cm von 192 Bll., der aus mehreren Teilen besteht, die verschiedenen

Zeiten angehören und verschiedene Gegenstände enthalten. Fol. 11a—79a ist ein Troparium, das fol. 17a—18b in zwei Columnen geschrieben 4, und von fol. 46a bis 61b 21 weitere Sequenzen enthält. In Misset-Weales Analecta liturgia, soweit dieselben in diesem Augenblicke vorliegen, wird die Handschrift einmal erwähnt (S. 54) und ins elfte Jahrhundert gesetzt. Die Angabe ist unrichtig. Fol. 56 finden sich die sog. Laudes in Pascha, eine feierliche Litanei, in der unter fortwährender Wiederkehr des Refrains: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Gebete für Papst, König und sonstige Würdenträger eingeflochten sind. Darin heifst es u. a.: Johanni, summo pontifici et universali papae, vita! Sancte Paule, tu illum adjuva etc; Rodulpho, regi serenissimo, a Domino coronato, magno et pacifico, vita et victoria! . . . Turpioni pontifici et omni plebi sibi commissae salus et vita! . . . Stephano abbati et omni gregi sibi commisso salus, pax, protectio et vita! Die vier hier aufgeführten Personen sind Papst Johann XI, 931—936; König Rodulph oder Raoul, gesalbt den 13. Juli 923, † 936; Bischof Turpio d'Aubusson (de Albuconio) 905—944; Abt Stephan von St. Martial 919—934 († 18. Kal. Dec.). Am spätesten gelangte von den vieren Papst Johann zur Regierung 931, am frühesten starb der Abt Stephan 934: zwischen 931 und 934 ist somit dies Troparium geschrieben. Ein aufmerksamer Vergleich der paläographischen Merkmale bestätigt diese übrigens viel untrüglichere Altersbestimmung als alle ungefähre Schätzung. Da ich beabsichtige eine phototypische Schriftprobe dieser und der folgenden Handschrift beizugeben, werde ich diese paläographisch interessante Seite auswählen. — Die Sequenzen fol. 86a—87b sind von einer späteren Hand (XI ex.) zugeschrieben.

2. Cod. Parisiens. 1118 (im Verlaufe B); eine Pergamenthandschrift 24×14 cm von 249 Bll. ist ein Troparium und enthält fol. 144a bis 246a, durchgängig doch nicht ausnahmslos neumiert, 139 Sequenzen. Die Handschrift ist in Misset-Weales Analecta viermal erwähnt und ins elfte Jahrhundert versetzt. Die Angabe ist unrichtig. Fol. 38b sqq. finden sich die vorerwähnten Laudes mit den apprecationes: Johanni, pontifici et universali papae, vita! . . . Ugoni, serenissimo regi, a Deo coronato, magno ac pacifico, vita et victoria! Bischof und Abt fehlen hier leider; immerhin ergiebt sich, dafs die Handschrift zwischen

985, dem Regierungsantritte Papst Johanns XV, und 996, dem Todesjahre Hugo Capets geschrieben ist.

3. Cod. Parisiens. 1138 und 1338 (im Weitern Ca und Cb.). Beide Handschriften, erstere Cod. memb. 20×11 cm fol. 140, letztere Cod. memb. 18,5×11 cm fol. 252, von denen uns aber nur der erste Teil bis fol. 142 beschäftigt (der später beigebundene Rest ist eine dialektische Anleitung, „qua poterimus syllogizare de omni problemate ex probabilibus, et ipsi disputationes sustinentes nihil dicemus repugnans"), beide Handschriften, sage ich, bildeten ursprünglich nur eine einzige, deren Quaterniones indes schon frühzeitig auseinander gerissen wurden, da sich in Cb, nicht aber in Ca am Rande allerhand geschichtliche Eintragungen finden, deren jüngste bis ins vierzehnte Jahrhundert reichen. Ca enthält jetzt die Quaternionen 1, 8, 10, 11, 13—23, 25, 33; Cb enthält 2—7, 9, 12, 24, 26—31, 32. Die Handschrift, dem elften Jahrhundert zuzuzählen, enthält eine oder richtiger zwei reichhaltige Sequenzensammlungen, durchgängig neumiert, als deren Compilator sich Ca fol. 50a ein Mönch „Rotgerius miser peccator" zu bekennen scheint. Bei der Bedeutsamkeit des Sequentiarium Rotgeri und dem traurigen Zustande der Handschrift, ist es vielleicht nicht unangezeigt den Inhalt derselben zusammen zu stellen:

Sequentiarium Rotgeri.

Series prior.

1. Quatern. 1138.

	fol.
Precamur nostra	7a.
Salus aeterna	7a.
Regnantem sempiterna	8a.
Pangat laudes	9a.
Qui regis sceptra	10a.
Jubilemus omnes	10b.
Laus beata vita	11b.
Psalle jam turba	12b.
Lux clarissima	13b.
Prome verba consona	14a.

2. Quatern. 1338

Salve exsultans	9b.
Pangat vox humana	11b.
Praecentorum, succentorum	13b.
Nunc dies inclita	16a.

3. Quatern. 1338.

	fol.
Organicis canamus	17a.
Solemnitas cunctis	18a.
Qui regis una	19b.
Coelos et arva	20b.
Christi sacra serenat	22b.
Epiphaniam	24a.

4. Quatern. 1338.

Jam dies instat	26a.
Alleluja nostri promat chori	27b.
Praecelsa intonent	29a.
Clariflua caterva	30b.
Alle vox promat	32b.

5. Quatern. 1338.

Alleluja hoc pium	34b.
Rutilat per orbem	35a.
Magne et pie	37b.
Coelica terrenaque	40a.

6. Quatern. 1338. fol.

Adest pia ac salutifera . . . 41 a.
Clara resonant nunc . . . . 41 b.
Laudum laeta psallat . . . 44 b.
Turba proclamat . . . . . 45 b.
Alleluja quoniam . . . . . 47 b.

7. Quatern. 1338.

Omnigena concio . . . . . 49 a.
Canat omnis turba . . . . 50 a.
Celsa coelorum cohors . . . 52 b.
Celsa personet melos. . . . 55 a.

8. Quatern. 1138.

Resonet sacrata . . . . . 15 b.
Laudiflua cantica . . . . . 17 b.
Ad te summe celsa . . . . 21 b.

9. Quatern. 1338.

Da camoena nunc . . . . . 57 a.
Jam turma coelica . . . . 58 b.
Alme rex pie . . . . . 59 a.
Sanctus Petrus . . . . . 61 a.
Observanda abunde . . . . 63 a.

10. Quatern. 1138.

Valde lumen quod . . . . 24 a.
Alle sublime tibi . . . . . 27 a.
Praeconia modo nectarea . . 28 a.
Clara tibi nos Christe . . . 29 b.

11. Quatern. 1138.

Reginae nunc coelorum . . . 31 a.
Aurea virga primae . . . . 32 a.
Summatim una . . . . . 34 a.
Nunc cithara Christo. . . . 35 b.
Alludat laetus ordo . . . . 36 a.
Auriflua comant . . . . . 38 a.

12. Quatern. 1338.

Candida concio melos . . . 66 a.
Perspicua rutilat . . . . . 67 b.
Succinat organa . . . . . 67 b.
Virginis venerandae . . . . 68 b.

Series altera.

„Facta sunt prosas novas“ [sic].

Precamur nostra 2° . . . . 69 b.
Orbis vita. . . . . 69 b.
Veniet rex . . . . . 70 b.
Vox prophetica . . . . . 71 b.

13. Quatern. 1138. fol.

Salus aeterna 2° . . . . . 39 a.
Regnantem sempiterna 2° . . 40 a.
Pangant laudes digne . . . 41 a.
Qui regis sceptra 2° . . . . 41 b.
Jubilemus omnes 2° . . . . 42 a.
Laus beata vita 2° . . . . 42 b.
Age nunc dia camoena . . . 43 b.
Prome nunc concio . . . . 44 a.
Veneranda dies ista . . . . 44 b.
Coelica resonent clare . . . 45 b.

14. Quatern. 1138.

Adest praecelsa annuata . . 47 a.
Celebranda satis . . . . . 48 b.
Nato canant omnia . . . . 51 a.
Veneranda dies ista 2° . . . 52 a.
Hodie puer natus est . . . 52 b.
Celsa polorum continens . . 54 a.

15. Quatern. 1138.

Gloriosa dies adest . . . . 56 a.
Regis celsa qui regit. . . . 57 a.
Haec est sancta solemnitas . 60 a.
Organicis canamus . . . . 61 b.
Rex magne Deus . . . . . 62 b.

16. Quatern. 1138.

Altissime Deus . . . . . 64 a.
Epiphaniam Domino . . . . 65 b.
Nova gratia . . . . . 67 a.
Claris vocibus . . . . . 69 a.
Virgo Israel . . . . . 70 b.

17. Quatern. 1138.

Beata tu virgo . . . . . 72 a.
Salve porta perpetua . . . . 73 b.
Hac clara die . . . . . 74 b.
Jubilate Deo. . . . . 75 b.
Jam tuba coelica . . . . . 76 a.
Fulgens praeclara . . . . . 76 a.
Clara gaudia . . . . . 78 a.

18. Quatern. 1138.

Adest enim festa paschalia . 80 a.
Agnus Dei Christus . . . . 80 b.
Prome casta concio . . . . 82 a.
Cuncta simul instantia . . . 83 a.

	fol.
Haec est vera redemptio . .	84a.
O beata et venerabilis . . .	85b.
19. Quatern. 1138.	
Laetetur et concrepet . . .	87a.
Ad templi hujus	88b.
Castrorum proles	90b.
Rex omnipotens	92b.
Cantemus organa	94b.
20. Quatern. 1138.	
Praecursor Christi	96b.
Laude jucunda	98a.
Pulchra praepollens . . .	100a.
Concelebremus sacra . . .	101b.
21. Quatern. 1138.	
Aetherea laudant	103a.
Quem superne tripudiatim .	106b.
Alme martyr Domini . . .	109b.
22. Quatern. 1138.	
Aureo flore primae . . .	111a.
Alle coeleste nec non . . .	113b.
Has celebres rex coelice . .	115b.
Hodierna die rutilat . . .	117b.

	fol.
23. Quatern. 1138.	
O Martine sacer	119b.
Haec est festivitas magna . .	121b.
Praefulgida dies exstat . .	122b.
Alme sanctorum conditor . .	125a.
Rex alme Deus salus . . .	126a.
24. Quatern. 1338.	
Mirabilis Deus	73b.
Hic est sonus coelestis . .	74a.
Oremus omnes	75a.
Vexilla martyrum	76b.
Christo inclita candida . .	78b.
25. Quatern. 1138.	
O alma trinitas	127a.
Omnipotens Deus	129b.
Benedicta sit beata	131a.
Benedicta semper sancta . .	133a.
Adest nempe valens usia . .	134b.
26. Quatern. 1338.	
Fortis atque amara	82a.
Nostra tuba nunc tua . . .	82b.
In cithara Davidis	83b.
Stans a longe	84a.
Rex aeterne	85a.

Hiermit schliefst die zweite Series des Sequentiarium Rotgeri; es folgen Tropen und von fol. 88b an eine grofse Anzahl sog. verbeta. Sequenzen finden sich später in beiden Teilen noch vereinzelt als Nachträge.

4. Cod. Parisiens. 887 (D), Cod. memb. 27×19 cm fol. 151; Troparium, durchgängig neumiert, enthält fol. 96a—154b 83 Sequenzen; die Handschrift gehört mindestens in den Anfang des elften Jahrhunderts. Von fol. 149b an sind die Sequenzen über ausradierte ältere geschrieben.

5. Cod. Parisiens. 1084 (E), Cod. memb. 24×13,5 cm fol. 335; Troparium, durchgängig neumiert, enthält fol. 221a—332b 132 Sequenzen; eine weitere Prose findet sich fol. 334b nachgetragen. Die Handschrift gehört ebenfalls mindestens dem Anfang des 11. Jahrh. an und ist am meisten mit B verwandt.

6. Cod. Parisiens. 778 (F), Cod. memb. 26,5×17,5 cm fol. 220. Troparium, enthält fol. 41a—198b 133 Prosen, darunter bereits manche der zweiten Epoche, insonderheit einige Adams von St. Victor. Obschon bereits dem 12. Jahrhundert angehörig

ist die Handschrift von höchstem Werte, weil sie zu einem ansehnlichen Teile der Sequenzen die Melodieen enthält, zum Teil freilich nur in Neumen mit einer Linie, die indes leicht abzulesen sind, zum Teil auf einem vierzeiligen System, dessen Linien bald nur geritzt, bald mit Farbe gezogen sind. Leider ist sehr häufig die Bezeichnung der Normallinie, die keineswegs immer die f oder c Linie ist, versäumt, wodurch die Anzahl der benutzbaren Melodieen bedeutend vermindert wird. Die Handschrift wird im Katalog nicht als Codex Sti. Martialis geführt; ihr Ursprung ergiebt sich aber zur Evidenz daraus, dafs sie spezifische Kirchweihsequenzen von St. Martial enthält, und noch mehr aus dem Umstande, dafs sie ganz offenbar von den anderen Handschriften aus St. Martial abhängig ist, deren Lesarten und Fehler sie oft in recht auffälliger Weise kopiert. Im Gegensatze hierzu nimmt sie an anderen Orten leicht die Gelegenheit zu Korrekturen wahr, namentlich wo sich metrische Unebenheiten zeigen.

7. Cod. Parisiens. 903 (G), Cod. membr. 40,8×31 cm fol. 203. Troparium, saec. 11 ex. neumirt, enthält fol. 180a—200a 37 Sequenzen; drei Reimprosen sind fol. 200a und 203a sq. von späterer Hand nachgetragen; nach fol. 185b ist eine Lücke (wohl nur von einem Blatt), da die Sequenz Epiphaniam unvollständig ist und fol. 186a mit einem Stücke Fulgens praeclara anfängt.

8. Cod. Parisiens. 909 (H), Cod. membr. 26,6×15,2 cm fol. 277. Cod. liturg. mixtus enthält an verschiedenen Stellen im Ganzen 7 Sequenzen. Die Handschrift gehört dem elften Jahrhundert an, ist die schönste und erinnert durch den Schmuck der Initialen am meisten an die St. Galler Handschriften.

9. Cod. Parisiens. 1087 (I), Cod. membr. 23,2×16 cm fol. 118; Troparium saec. 11 enthält fol. 102a sqq. 9 Sequenzen, eine später nachgetragene fol. 111b.

10. Cod. Parisiens. 1119 (K), Cod. membr. 22×13,5 cm fol. 251; Troparium saec. 11 neumiert, enthält fol. 140a—244a 61 Sequenzen.

11. Cod. Parisiens. 1120 (L), Cod. membr. 23×10 cm fol. 220; Troparium, durchgehends neumiert, enthält fol. 106a—154a 61 Sequenzen, sowie eine nachgetragene fol. 219b.

12. Cod. Parisiens. 1121 (M), Cod. membr. 25,5×16,5 cm fol. 247, Troparium, durchgehends neumiert, enthält fol. 196a—202a 14 Sequenzen, sowie 5 Nachträge 240a — 241b und fol. 246b.

13. Cod. Parisiens. 1132 (N), Cod. membr. 24×16 cm fol. 145, Troparium, saec. 11 ex. Neumen mit einer Linie; enthält fol. 113b—130a 25 Sequenzen; fol. 132a—143a 18 weitere von einer Hand des zwölften nachgetragen.

14. Cod. Parisiens. 1136 (O), Cod. membr. 20×13 cm fol. 112; Troparium, saec. 11 ex. enthält fol. 17a—39a 32 Sequenzen.

15. Cod. Parisiens. 1137 (P), Cod. membr. 20×13 fol. 167, Troparium saec. 11 in. neumiert, enthält fol. 51b—109b 56 Sequenzen; Nachträge fol. 115a sq. und fol. 166a sq.

16. Cod. Parisiens. 1139 (Q), Cod. membr. 18×14 cm fol. 236. [fol. 32a—119a 18×12 cm] ist aus mehreren Handschriften zusammengesetzt. Der erste Teil enthält fol. 2a—6a fünf Sequenzen zweiter Epoche von einer Hand des 13/14ten; fol. 10a bis 21b 9 Sequenzen zweiter Epoche von einer Hand des 12ten. Der zweite Teil enthält fol. 80a—107a von einer Hand saec. 12 in. 17 Sequenzen erster Epoche. Der dritte Teil saec. 12 med. enthält fol. 149a—200b 36 Sequenzen erster und zweiter Epoche; endlich folgen fol. 209b—227a 14 weitere Sequenzen, ebenfalls der Reimzeit angehörig, von einer Hand des 12ten.

II. Zur Latinität der Prosatores.

Wer die Handschriften von St. Martial auch nur oberflächlich durchgeht, wird sehr bald von den abenteuerlichsten Wort- und Formenverbindungen überrascht werden; er wird natürlich geneigt sein, diese Sünden auf Rechnung der berufsmäfsigen Abschreiber zu setzen, und in der That sind die Handschriften von St. Martial in dieser Hinsicht fehlerhaft und verderbt im höchsten Grade. Indessen wird man doch bald inne, dafs dies nicht alles, was als Fehler erscheint, zu erklären vermag, dafs vielmehr bei einer grofsen Anzahl, vielleicht bei mehr als der Hälfte sämtlicher Verstöfse das Versmafs der Sequenz einen unabweisbaren Einspruch gegen jede Korrektur erhebt, durch welche das Ebenmafs der Silben in Strophe und Gegenstrophe verletzt, der Parallelismus der Sequenz gestört würde. Einmal zur Gewifsheit gelangt, dafs der Prosator gewisse fehlerhaft scheinende Formen und Wendungen nicht einmal, sondern Dutzende von Malen gebraucht, wird man dieselben nicht ohne weiteres überall da als Schreibfehler behandeln dürfen, wo man dies allenfalls ohne Verletzung des Vers-

mafses und der Endassonanz könnte. Eben hierdurch aber wird man in die unangenehme Lage versetzt, sehr häufig sich keine Klarheit darüber verschaffen zu können, ob eine Anomalie dem Schreiber zur Last gelegt und infolgedessen beseitigt werden, oder aber als charakteristische Eigentümlichkeit der infima latinitas und letzte Lebenszeichen einer nur langsam in die Reihe der toten übertretenden Sprache geachtet und gegen leichtfertige Korrigiersucht geschützt zu werden verdient; eine Unterscheidung, die noch mehr durch den Umstand erschwert wird, dafs die späteren Handschriften des zwölften und dreizehnten Jahrhunderts, Zeiten, in denen man zu einer immerhin besseren Latinität, als die des saeculum obscurum war, zurückkehrte, bereits diesem Verbesserungstriebe nicht zu widerstehen vermochten. Diese Eigentümlichkeiten, die uns hier, wenn auch nur insoweit beschäftigen müssen, als es zum Verständnis der nachfolgenden Sequenzen unumgänglich erfordert und sohin in einem nicht spezifisch philologischen Werke zulässig erscheint, dürften um so wichtiger sein, als die wenigen Werke, die sich überhaupt mit der media et infima latinitas beschäftigen, meist lexikalischer Natur sind und sich auf neue und fremdartige Wortbildungen und deren Bedeutung beschränken, uns dagegen völlig im Stiche lassen, wo es sich um grammatische und syntaktische Unarten handelt. Die wichtigsten sind:

1. Das Schwanken des Geschlechts und der Deklination bei Hauptwörtern. Ich rede nicht von melus masc. statt melos nr., das ja auch in der klassischen Zeit vorkommt (in diesen Sequenzen 128, 7b, 2 melos pangite hymnifluos durch 11 übereinstimmende Handschriften geschützt); ähnlich ist im zehnten Jahrhundert das Wort hymnus (cfr. Hymnarius Moissiacensis p. 35) zu hymnum (sacrum illud hymnum 16, 5b, 2), vesperae zu vesperi (ad vesperos) geworden; das Wort tractus geht nach der zweiten (incipiunt tracti); ocellum st. occellus lesen wir 126, 7b, 2 sqq.: Clausa ocella propria tacta manu reddens aperta, wo schon die Konsequenz den Kopisten von einem Schreibfehler freispricht, noch mehr aber der Umstand, dafs die Korrektur zweimal die offenbar regelrecht durchgeführte Endassonanz in a zerstören würde; 74, 10a, plena interea oleo sint cuncta nostrorum lecytha. Es kommt noch besser; 190, 6a, 1 sq.: Sacerdos, sacra piorum schema, und in derselben Sequenz 7a, 1 sq. Monastica fulgente

schema. Am häufigsten kommt wohl ἡ festa vor statt festum, was sich immerhin erklären liefse durch ein scilicet dies. Nach den vielen Analogieen ist aber anzunehmen, dafs unsere Mönche daran nicht gedacht, sondern festa wie hymnum und ocellum gebraucht haben. Eine Reihe von Sequenzen beginnen so: 228, 1 Adest festa domus dedicata; 148, 1 Hodierna die adest festa annua; 64, 1 Haec est vera redemptio et celsa festa; 48, 1 Laetabunda nunc imminet in terris festa praeclara; 123, 1 Adest festa praecelsa; 217, 1 Adest festa gloriosi sacra confessoris; 52, 1 Adest enim festa paschalia, das in späteren Handschriften im Adsunt verbessert wird; man sieht mit welchem Recht. 40, 8a, 1 Haec est pulchra festa; Ibid. 9 b, 1 Supplex te rogat in hac festa praecelsa; 64, 9b, 1 sq. Resurrectionis festa praecellens cunctis sublimior ceteris. Ebenso ist solemnia ein Feminum Singular geworden: 46, 1, 1 Cuncta simul . . . canat solemnia; 221, 1b, 1 sq. Sacra boans carmina Andreae in solemnia; 65, 9b, 2 exsultemus in hac solemnia paschali; 209, 4a, 1 sqq. Alleluja et nos canimus . . . in hac sacra solemnia. Dasselbe ist mit arva der Fall, aus dem ἡ arva, die Erde geworden ist: 73, 1 Rex aeterne arvae, poli pontique; 80, 2a, 3 sq. sicut olim praedixit in arva; 264, 1 rex coelorum et arvae sive marium; 93, 1 Creator poli atque arvae; 265, 1 Arvae polique conditori. Ibid. 11a, 1 Arva expavit, aequora tremuerunt. Daneben kommen aber festa, solemnia, arva auch als Pluralformen vor.

2. Etwas Analoges haben wir in der Bildung neuer Adjektive. Wie sublimus für sublimis, was ja auch bei Sallust und Lucretius sich findet, sehen wir 190, 3b, 1 lenus statt lenis gebildet. Ferner 187, 3a, 4 strictus bacca militaria sub rura; 190, 11b, 4 sq. cernendo tua sancta arce principalia; 211, 6b, 3 sq. ubi Christum adorant in arce principalia; 119, 6b, 4 sq. virginum quoque conlaudantia fortiter mira caterva; 46, 2a, 1 sq. Instantia Christo canat solemnia.

3. Aktive, passive und mediale Verbalformen fallen durcheinander: jucundo statt jucundor kommt sehr häufig vor, z. B. 134, 1a, 4 sq. die hac, qua jucundant; die mediale Form würde das sauber gehandhabte Versmafs stören; ebenso perfruo statt perfruor, z. B. 105, 6a, 2 virgo, quae gaudiis perfruis angelorum; modulo statt modulor, z. B. 95, 7b, 2 modulemus aetithrono, was sich allerdings ohne Beeinträchtigung des Versmafses ändern

läſst;[1]) famulo statt famulor, z. B. 190, 13b, 5 tibi soli famulant omnia; praecono statt praeconor, z. B. 149, 2a, 7 sq. solis vera praeconabat lumina; demolio statt demolior, z. B. 65, 7a, 1 sq. Inferni claustra demolit abstrahens spolia; nasco statt nascor, z. B. 264, 5a, 4 sqq. misisti filium in terram . . . . ex virgine nascere Messiam, wo die Form nascere Infinitiv sein soll. Hierher gehört vielleicht auch 265, 11a, 5 die Lesart von B: multorum corpora surrexit (kausativ oder factitiv), wenn nicht vielmehr der sogleich zu besprechende Fall 4 vorliegt.

4. Höchst auffallend ist die Verbindung von einem Neutrum Plural mit dem Verbum im Singular nach Analogie des Griechischen; so sagen unsere Aquitanier: 220, 1 En virginum agmina praecellit in gloria et inter ceteros ordines fulsit lucidum; 228, 6a, 1 sq. Haec est illa aeterna Dei habitacula: 86, 1 Canat cuncta per orbem creata; 53, 9b, 1 Laeta processit cum Christo agmina; 211, 4b, 4 meritorum cluit famina. Mitunter ist es zweifelhaft, welcher von beiden Fällen vorliegt, der hier in Rede stehende oder der unter 1 erwähnte. So wenn es 240, 3a, 3 sq. heiſst canit finis et exordia, und unmittelbar darauf (240, 3b, 3 sq.) omnis canit semper vaticinia, wo uns das Adjektiv nötigt, in vaticinia ein neues Femininum zu begrüſsen; also auch wohl in exordia? Ebenso wenn es 221, 9b, 3 sqq. heiſst: sancta tabernacula, in qua possimus habitare. Vielleicht ist die Feminisierung von Neutra pluralia (festa, solemnia, arva etc.) durch Miſsverständnis dieser Verbindung mit der Einzahl des Verbums entstanden.

5. Die Zeitwörter beginnen andere Casus zu regieren. Frui steht sogar gewöhnlich mit dem vierten, in Nr. 172 allein viermal: 2b, 1 sq. coelica meruit perfrui pascua; 3a, 1 sq. contubernia vitae perfruens aetherea; 5b, 8 sq. paradisiaca perfruens roscida vireta; 7a, 1 sq. vitam perfrui meramur conlatam; 106, 10, 1 sq. Florigera castra una fruamur alma; 86, 7b, 2 perfruamur eum; 93, 5b, 3 coelica perfrui gaudia. Während opitulari, poscere, adjuvare den Dativ zu sich genommen: 116, 7b, opitularis cantantes talia; 190, 10a, 1 poscimus tibi omnes; 157, 7a, 4

[1]) Die Quellen der Sequenz bei Kehrein Nr. 139 geben entweder jubilemus oder modulemur, was sehr nach Korrektur schmeckt, indem die einen den Stamm lieſsen und die Endung verbesserten, die andern aus der Endung auf einen andern Stamm schlossen.

precibus nobis adjuvent in saecula, bemächtigen sich auxiliari, imperare, collocari des Akkusativs: 237, 6, 1 Auxiliare nos semper; 223, 9b, 2 sqq. est idem Deus imperans coelum et terram cunctaque maria; 65, 8b, 3 sq. et collocat in coelestia. Mit blofsem Akkusativ ferner intercedere aliquid: 190, 10a, 2 sqq. nos juva intercedendo tua precata, und 11a, 3 sqq. subleva nos intercedendo sanctorum juvamina; tripudiare aliquid: 132, 5a, 1 sqq. Age eja sacra phalanga propter quid tanta tripudias organa; praepollere aliquid 127, 5a, 1 sqq. Praepollet in ecclesia hic (Augustinus) haeretica perfida agmina. Vereinzelt ist 128, 5b, 7 agnitor cordium arcana, wo das Nomen den Casus des Verbs zu sich nimmt, von dem es abgeleitet ist.

6. Wie beim Zeitwort, so schwanken die Casus auch bei den Umstandswörtern; fast immer ist es der Akkusativ, der den Ablativ aus seinem Rechte verdrängt. Der Beispiele sind so viele, dafs es genügt, unter Weglassung der Citate wenige derselben aufzuzählen: pro abluenda facinora; pro nostrorum pondera; laudamus te in cantica nostra; non est alius in aethera; esse in coelestia regna; laudant Deum in aethera; canere laudes in coelestia regna; salva a cuncta pericula; a nostrorum habitacula; ab aethera migrans; de castra herilia; cum agmina sancta; repurgia cum ipsa; cum fulgentes lampadas; cum populi milia; cum coeli animalia; cum pulchra aromata; cum pneumatum organa.

7. Beim Zeitwort wird sehr häufig die Präposition ausgelassen. Man braucht nur zu blättern, um auf Beispiele zu stofsen wie die folgenden, bei denen ich jedesmal die ausgelassene Präposition in Klammern beifüge: vitae [ad] sedem devehat; retrusit [in] claustra saeva; angelus fert [ad] astra; junge nos [ad] merita; jungat nos [ad] florigera castra; reduxit [ad] ovile; tripudias [in] coelestia regna; detinebantur [in] claustra tartarea; [ad] sedem ducat; dogma inserebat [in] pectora; docuit ire [ad] regna aeterna; patriam ducat [ad] amissam; nec redeunt [ad] habita loca; Romae ductus [ad] moenia; residens [in] alta polorum; descendit [in] eorum pectora; traxit [ad] tartara; provehis [ad] paradisi gaudia; ducat [ad] coelestia regna etc.

8. Hieran schliefst sich der Gebrauch eines Accusativus absolutus, wie er ja auch sonst wohl verkommt, z. B. bei Venantius: Lustra sex qui jam peracta. Ähnlich: 187, 8a, 1 sqq. Coelica peracta mandata subiit celsa poli culmina; 96, 6a, 1 sqq. Ulti-

maque peracta discrimina possimus alta possidere mox palatia; 221, 5b, 1 sqq. Peracta mira plurima crucis gestans trophea scandit polorum alta; 128, 4b, 1 sqq. Qui patris spreta omnia suppellectilia . . . cluebat anachoreta; 211, 6a, 1 sqq. Debellata discrimina tyrannica deifica floruere serta; 31, 4a, 1 sqq. Spiritalia agnita verenter famina opiliones Christum requirunt in arva; 249, 16a, 1 Haec jam acta praecepit; 221, 5b, 1 Peracta mira plurima; 245, 6b, 1 Reserata claustra; 151, 8a, 1 Mystica documenta cognita; 189, 13a, 1 Tormentorum genera superata omnia; 197, 11, 1 Erectas manus suas. Vereinzelt 190, 7a, 3 sqq. Corruscante sancta miracula.

Aufser diesen Eigentümlichkeiten verdienen zur Charakteristik des gallo-anglikanischen Sequenzenkreises gewisse Lieblingsausdrücke erwähnt zu werden, als: caltudia, crepundia, dindima, die vox tinnula, die jeden Augenblick aufgefordert wird, boare carmina celsa in hac aula u. dergl.; der Gebrauch von herilis statt des gewöhnlicheren domincus, des substantivierten ἡ casta als Synonym für virgo, von athleta, ignicomus u. a.; namentlich die oft sonderbare Anwendung von satis und sat, ganz im Sinne des assez (assez joli, assez beau, assez aimable) der heutigen Franzosen, das keine Verkleinerung besagen will, sondern eher eine Steigerung des Positivs, wenn auch nicht bis zum Superlativ. So z. B. wenn es vom Abendmahl des Herrn heifst 164, 5a, 1 sq.: Qui in coena omnino sat mystica Christi fuit conviva; oder vom Himmel sat saluberrima Christi pascua; oder vom hl. Benedikt: 130, 5a, 6 sq. sat spectandam ducebat vitam. Ähnlich 182, 3a, 1 sqq. Petri victricia trophea sat emicant; 174, 9a, 1 sq. O nimis veneranda dies et fidelibus satis praeclara; 219, 3a, 1 sqq. Angelorum agmina sat beata; und gar von Simon Magus: 184, 7a, 3 sqq. ruit ad ima vulneratus, regnat in barathri sat cunabula. Das Spicken der Sequenzen mit griechischen Wörtern haben die Dichter beider Kreise gemein. In den Sequenzen von St. Martial finden sich u. a. *δύναμις*, *σώματα*, *θεός*, *σῶτερ*, *τέχνη*, *ἄνθρωπος*, *χρόνος* (*χρονόν*que nostrum) *πάντα*, *σοφός* sophorum, *φῶς*, *δόξα*, *ἱερομύστης*, *βασιλεύς*, *σταυρός*, *ἀνατολή*, *ἔλεος* etc. Eigentümlich ist die zweimal vorkommende Bildung cephal (*κεφαλή*): 163, 9a, 2 orbis cephal und 204, 5a, 5 tulit cephal.

III. Musikalischer und sprachlicher Rhythmus.

Der Vers- und Strophenbau der Sequenzen erster Epoche bietet wie es scheint noch immer grofse Schwierigkeiten. Haben diese Dichtungen überhaupt eine strophische Gliederung oder nicht? Man sollte meinen, eine solche Frage sei nach den eingehenden Arbeiten von Wolf[1]), Neale[2]) und namentlich von Bartsch[3]) nicht mehr zulässig. Sieht man aber wie z. B. Kehrein und neuerdings Misset die Sequenzen erster Epoche einfachhin wie Prosa in langen ungebrochenen Zeilen edieren, obschon beide ihre Kenntnis von den Arbeiten Bartsch' bekunden, so kann das nur als eine Leugnung jeder Gliederung innerhalb einer Phrase, eines Chorals, einer Klausel oder Strophe — alle diese Namen sind in Gebrauch — angesehen werden. Diese bequeme Methode hat aufserdem das Ärgerliche, dafs sie eine Beobachtung des Baues der Sequenzen, des allmählichen Umsichgreifens der Endassonanz und des Überganges zum Reim so schwierig machen, dafs die Schwierigkeit einer moralischen Unmöglichkeit gleichkommt.

Dafs die Sequenzen einen rhythmischen Bau hatten und haben, müfste schon aus diesen selbst klar sein, so oft wird in denselben des Rhythmus Erwähnung gethan. Wenn es da heifst jubilent Deo cuncta in hac rhythmica die reboando carmina, oder: attende nunc rhythmica nostri labii verba, und zwar: dicentes haec verba rhythmica, so mufsten doch die Prosatoren dabei etwas denken. Ich kann mir nicht einbilden, dafs ein Poet, und wäre er noch so hyperlyrisch (Cfr. Analecta Liturgica Nr. 35, 18), in seinem Gedichte etwa ausriefe: „Nimm hin diese Distichen", während er sich etwa in Asclepiadeen bewegte. Was aber zum Rhythmus gehörte, darüber waren diese Männer, die ihren Beda kannten, wahrscheinlich besser im Klaren als wir, denen Betonung und Aussprache jener Tage mancherlei dunkle Punkte bieten. Oder bestand etwa der Rhytmus blofs darin, dafs die Sequenz sich aus Reihen von oft 20, 30 und 40 Silben zusammensetzte, ohne jede Gliederung innerhalb dieser Zeilen? Credat Judaeus Apella. Gab es aber eine solche, so ist es Pflicht, wenigstens einen Versuch,

[1]) Über die Lais, Sequenzen und Leiche.
[2]) In Daniels Thesaurus V, 1—36.
[3]) Die Lateinischen Sequenzen. Rostock 1868.

eine Anstrengung zu machen, sie ans Licht zu kehren anstatt sie nach Möglichkeit zu verhüllen.

Jedenfalls galt, um von einem unbestrittenen Punkte auszugehen, bei jenen Sequenzen, die überhaupt irgend einen Parallelismus aufweisen, das Gesetz, das einem Chorale von einer bestimmten Anzahl Noten, zwei Textzeilen von einer gleichgroſsen Anzahl Silben unterlegt wurde. Diese musikalischen Phrasen sind fast immer so ausgedehnt, daſs es unmöglich ist, dieselben in einem Atemzuge vorzutragen. Es muſsten notwendig Pausen eintreten und zwar nicht an beliebigen, sondern an den dafür geeigneten Stellen der Melodie, dort wo ein musikalischer Ruhepunkt, etwas unsern heutigen Ganz- oder Halbschlüssen Vergleichbares zutraf, Pausen, denen dann im Texte das Ende eines Wortes zu entsprechen hatte. Da die Melodie dieselbe war für den zweiten Vers, muſsten selbstverständlich die Abschnitte auch dieselben sein. Damit aber war ein bloſs syllabierendes Versschema nach Art der griechischen Kanones von selbst gegeben. Das Vorhandensein einer solchen Gliederung der Strophen wird bestätigt durch den Umstand, daſs sich eine Reihe, die sich mit Gewiſsheit als eine einzige Klausel nachweisen läſst, in manchen Handschriften in drei und vier Teile, jeder mit eigener Initiale zerlegt sind. Namentlich englische (von französischen z. B. Cod. Parisiens. 10 508) Handschriften lieben diese Auflösung der Strophen in Zeilen. Die Frage, ob daneben auch Versheben und Senkung bestand, würde uns, schwierig wie sie ist, hier zu weit führen.

Es handelt sich also darum, die Abteilung der einzelnen clausulae oder Strophen in Verse zu finden. Das Mittel dazu, und zwar das einzige, das eine vollkommene Sicherheit gewährt, ist die Melodie, die bei den Sequenzen erster Epoche einer der vornehmsten Träger der Textkritik ist. Es giebt allerdings Sequenzen, die so regelmäſsig und durchsichtig gebaut sind, daſs man, namentlich wenn nicht nur alle Strophen, sondern auch alle Verse in a auslauten, sie sofort und ohne Schwierigkeit in Strophen abteilen kann. Allein ohne die Melodie, wird man in sehr vielen Fällen nicht mit Bestimmtheit entscheiden können, ob man nicht vielleicht zwei Abteilungen vorgenommen, wo nur eine, eine wo mehr als eine notwendig war. Die Melodie wird jedenfalls immer durch die Schluſskadenzen, oft in noch viel klarer und überzeugender Weise antworten. Ein Beispiel. In Nr. 77 lautet Strophe 4 b.:

Te psallat tellus alma, sidera tua clara, jubilat, adorat amat etc. Das läfst sich abteilen:

Te psallat
tellus alma,
sidera
tua clara,
jubilat, etc.

Es läfst sich aber auch anders schreiben:

Te psallat tellus alma,
sidera tua clara,
jubilat, adorat etc.

Der Zweifel wird durch die Melodie der Sequenz völlig behoben; sie lautet nach dem Tropar von Saint-Evroult (saec. 12. Cod. Parisiens. 10508):

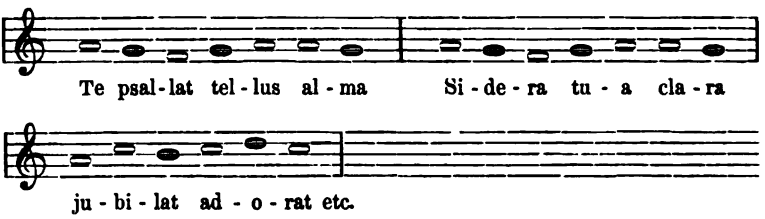

Wie wir uns hier für die längere Zeile entscheiden müssen, so umgekehrt für die kürzere gleich in Strophe 1 derselben Sequenz. Diese läfst sich schreiben:

Resonet sacrata
jam turma diva
symphonia.

Die Melodie mit ihren anmutigen Imitationen beweist, dafs ich anders abteilen mufs:

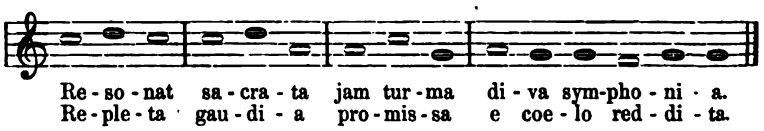

Ohne die Melodie würde man sich schwer zur Auflösung der Zeile in so kleine Glieder wie:

Resonat
sacrata
jam turma
diva symphonia

entschliefsen.

Ähnliche Imitationen eines Themas, die für die Einteilung immer sehr wertvoll sind, kommen in derselben Melodie noch öfter vor, z. B. Str. 6.

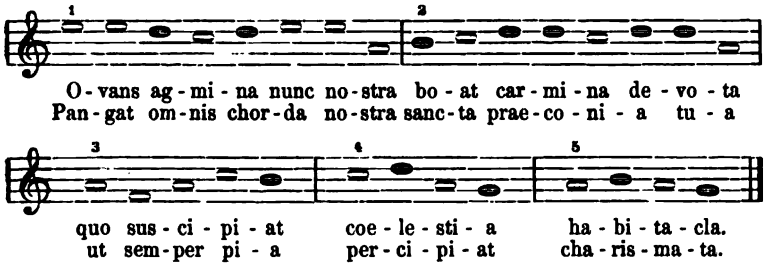

Wie man sieht, sind die Incisa 2 u. 4 Imitationen von 1 u. 3; eine andere Einteilung als diese, ist Angesichts der Melodie nicht möglich.

Die Melodie kann sogar Verbesserungen im Texte als absolut berechtigt nachweisen. Wir brauchen unsere Sequenz nicht zu verlassen, um ein Beispiel zu haben. Die vorhergehende Strophe 5 bietet es. Die Melodie mit unterlegtem Text lautet:

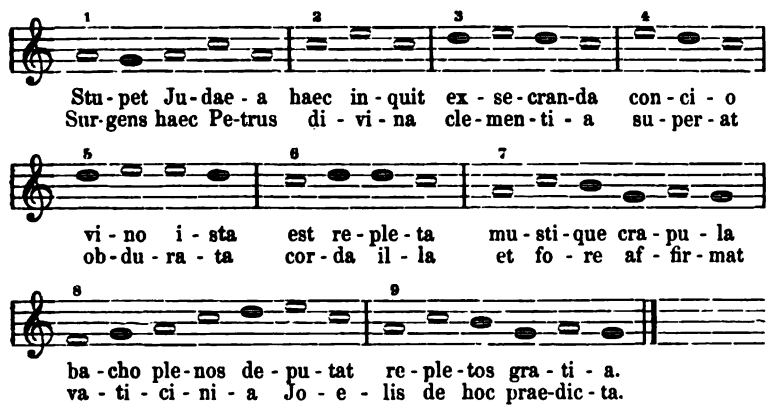

Man sieht zunächst, dafs die Incisa 2, 4, 6 Imitationen, gleichsam ein Echo sind von 1, 3 und 5; 7 und 9 sind aber congruent. die musikalische Phrase 7 kehrt als Schlufs wieder. Nun aber deckt sich in der zweiten Textreihe das sprachliche Incisum nicht mit dem der Melodie, indem das Wort Joelis von 8 nach 9 hinübergreift. Es ist somit zweifellos umzustellen: vaticinia de hoc Joelis praedicta; wahrscheinlich ist, da sämtliche Incisa

auf a auslauten, de hoc vaticinia Joelis praedicta die ursprüngliche Lesart.

Solche Beobachtungen lassen sich nicht etwa blofs bei dieser einen Melodie, die ich zufällig eine aus vielen auswähle, machen. Fast für jede Sequenz, deren Singweise man habhaft werden kann, giebt diese ähnliche, oft noch befriedigendere Aufschlüsse.

Aus der Prosa Adest festa gloriosi sacra (nach Cod. Parisiens. 1086 saec. 13) verdienen als lehrreiche Proben Str. 4, 7 und 8 unsere Aufmerksamkeit:

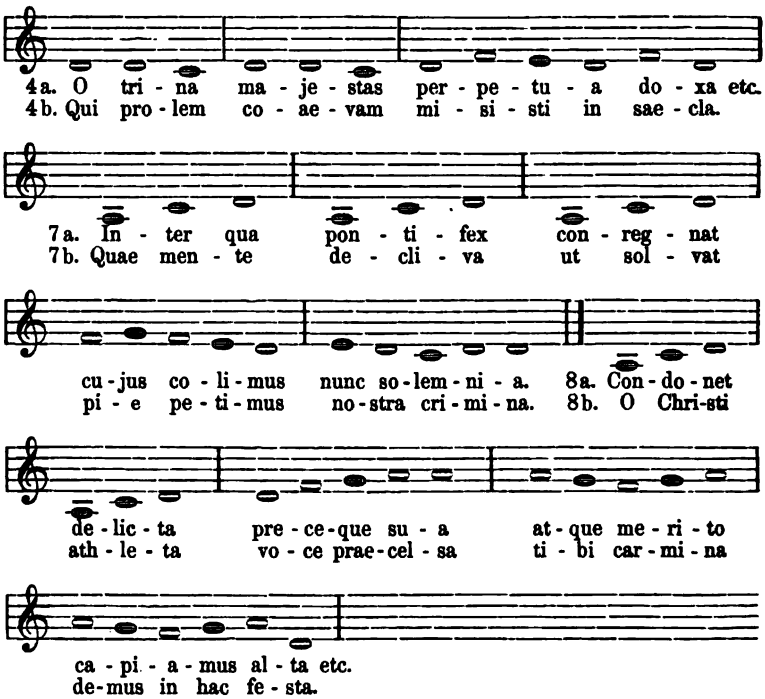

Ohne die Melodie würde man wahrscheinlich abteilen: Condonet delicta | O Christi athleta; angesichts ihrer klaren Sprache mufs jeder Zweifel verstummen.

Gar nicht selten ist ein stollenartiger Aufbau einer Klausel zu bemerken. So beispielsweise in der Sequenz Nunc luce alma in Strophe 9a und b:

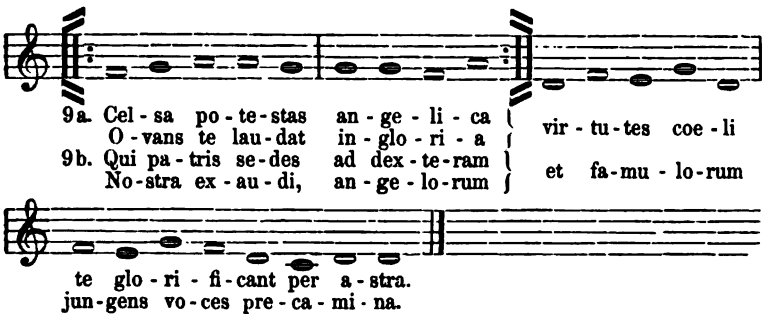

Ähnlich in der Sequenz Exsulta coelum Strophe 6a und b:

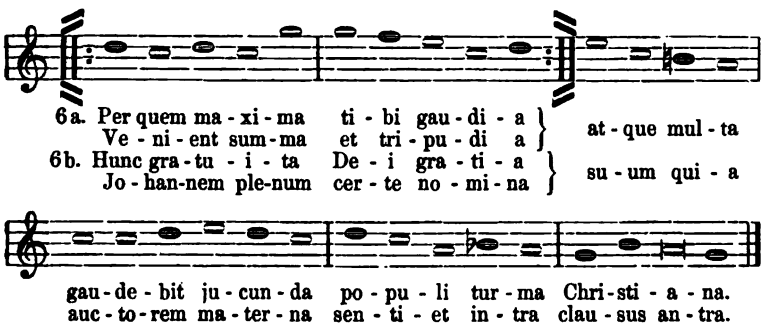

Ebenso in der Sequenz Alma cohors una Str. 3, 5 und 6 (Grad. ms. Rotomagens. saec. 14. Cod. Parisiens. 905):

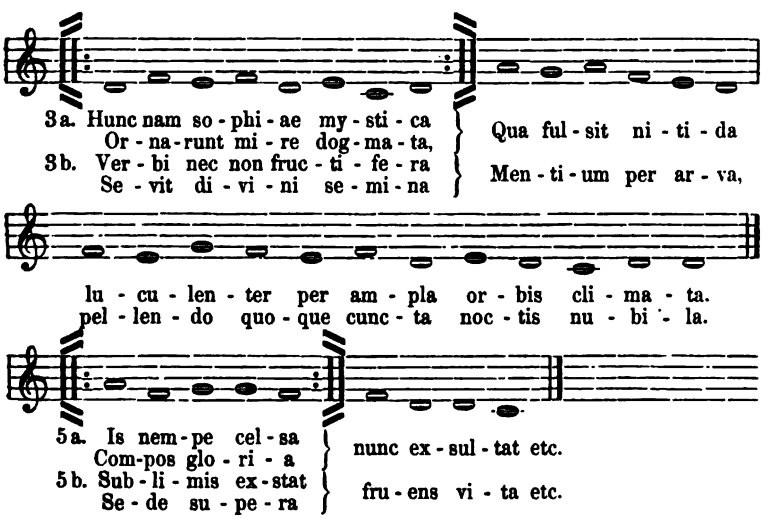

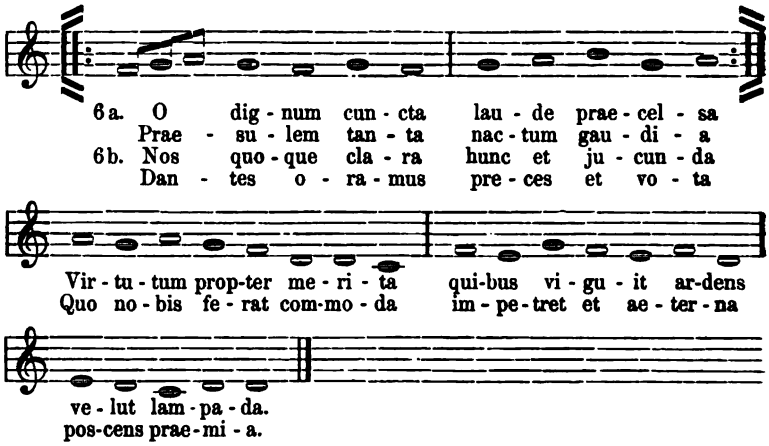

Leider mufs ich es mir versagen, an diesem Orte weiter in das ebenso reiche als interessante Detail einzugehen, da uns der Aufbau der musikalischen Phrase nicht um seiner selbstwillen beschäftigen darf.

Wären wir im Stande, von allen Sequenzen die Melodie aufzufinden, so wäre das Problem ihres strophischen Baues, mit Ausschlufs der Accentuationsfrage, leicht gelöst. Leider ist das nicht der Fall. Von vielen Sequenzen kennen wir die Melodie nicht; von manchen besitzen wir sie blofs in Neumen, von denen die meisten Arten aus sich selbst schlechterdings unentzifferbar sind. Aber auch sie sind nicht ohne Nutzen für denjenigen, der sich mit dem Studium der Sequenzen befafst. Sie zeigen wenigstens mit Sicherheit an, ob die Sequenz einen zweiteiligen Bau hat, und zwischen welchen Gliedern der Parallelismus besteht. Es ist, namentlich wo Textverderbnisse eingeschlichen, ein gewaltiger Unterschied, ob man eine neumierte oder nicht neumierte Sequenz vor sich hat, und man fühlt in letzterem Falle nur zu sehr, dafs man eines treuen und sicheren Führers enträt. Die Neumen der Handschriften v. St. Martial lassen überdies ganz deutlich erkennen, wo in der Melodie eine Imitation liegt, wo dieselbe Melodie sich wiederholt, und geben so für die Einteilung der Strophen unschätzbare Winke. Wenn ich z. B. neumiert sehe:

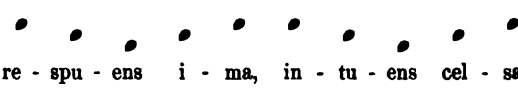

so thut mir das für die Gliederung der Zeilen nicht ganz, aber doch annähernd denselben Dienst, als wenn ich die Melodie in Noten vor mir hätte.

Das Bild, das wir bisher entworfen, wäre indes zu rosig, wenn wir es verabsäumten, auch die Nachtseiten desselben hervorzukehren. Diese letzteren haben ihren Grund in dem Umstande, dafs eben nicht alle Prosatoren Dichter und Komponisten wie Notker Balbulus waren. Daher kommt es, dafs mitunter Sequenzen, die ein und dieselbe Melodie haben, mehr oder minder oft in der Einteilung der Strophen abweichen. Hier ist mehr als sonst, denn in etwas ist ein solcher stets nötig, ein Ausgleich, ein Kompromifs zwischen Text und Melodie herzustellen. Zur Entschuldigung dieser fehlerhaften und minderwertigen Sequenzen läfst sich anführen, dafs die Choral-Melodie mehr als unsere in enge Taktfesseln eingeschnürten Liedweisen eine gewisse Unbestimmtheit an sich tragen, die, wie sie es einerseits dem Sänger ermöglicht, derselben durch die Verschiedenheit des Vortrags gleichsam eine andere Seele zu geben, so es auch leichter erklärlich macht, dafs man eine längere Choralphrase, namentlich wenn sie charakteristischer Wendungen entbehrte, verschieden einteilte. Am ehesten wird dies der Fall gewesen sein bei solchen Melodieen, die aus blofser Zerdehnung einer Jubilation gewonnen wurden.

Gern hätte ich diesem Bande anhangsweise diejenigen Melodieen beigegeben, die mir in notierten Handschriften zugänglich wurden. Allein einmal wäre dadurch dieser Band leicht zu umfangreich geworden, und andererseits hätte ich mir selbst in ungeschickter Weise vorgegriffen, indem ich hoffe, später einmal meine ganze Sammlung von Sequenzenmelodieen der Öffentlichkeit übergeben zu können.

Was den Druck betrifft, so habe ich stets Strophe und Gegenstrophe neben einander, nicht nach einander setzen lassen. Diese Methode, an die man sich schnell gewöhnt, ist die einzige, welche auch dem Auge einen Überblick über den Bau der Sequenz gestattet.

Abweichungen vom überlieferten Texte habe ich mir, natürlich unter Angabe dieses in den Noten, zu Gunsten des verderbten Versmafses nur geringe erlauben wollen; sie beschränken sich auf Umstellung von zwei einander folgenden Worten, von Ersatz

des simplum durch das compositum (colere, recolere u. a.), von Deus durch Dominus, et durch atque und umgekehrt; Änderungen, deren Erlaubtheit der Vergleich analoger Fälle verdeutlicht, in denen die richtigen Lesarten noch handschriftlich beglaubigt werden können.

Andere Handschriften, aufser den vorerwähnten, habe ich nur ausnahmsweise benutzen können. Dort nämlich, wo eine solche Benutzung möglich, bei weitverbreiteten Sequenzen, ist die Anzahl der Handschriften zu grofs, um alle aufführen zu können; dort aber, wo die Vergleichung anderer Quellen wünschenswert, ja notwendig wäre, ist leider in den meisten Fällen eine solche nicht aufzufinden.

Bezüglich der Endassonanz erinnere ich an das Gesetz, wonach dieselbe gewöhnlich darin besteht, dafs die letzte Silbe als Vokal a hat; bei Paroxytonis genügt es auch, wenn die vorletzte Silbe den Vokal a hat. Bei Eigennamen fällt die Endassonanz erlaubter Weise fort.

Zu besonderer Freude und Genugthuung gereicht es mir an dieser Stelle der Verwaltung der Pariser Nationalbibliothek, vor allen den Herren Léopold Delilse und Herrn Deprez für die Freundlichkeit danken zu können, womit dieselben meine Arbeiten förderten und meinen mancherlei Wünschen entgegenkamen. Ebenso danke ich Herrn Léon Gautier für die ausgesuchte Liebenswürdigkeit, mit der er so oft seine knappe Zeit und sein reiches Wissen mir zur Verfügung gestellt. Ich werde wahrlich nicht verfehlen, ihnen ein erkenntliches Andenken zu bewahren.

Paris, den 29. April 1889.

Guido Maria Dreves.

PROSARIUM LEMOVICENSE.

I. De Tempore.

1. Prooemium.

1. Precamur nostras,
Deus, animas
et conscientias
digne munda,

2. Ut nunc nostra
Christus veniens corda
sibi inveniat
parata.

B fol. 144 a. — Ca fol. 7 a. — Cb 69 b. — D fol. 96 a. — E fol. 221 a. — G fol. 180 a. — K fol. 140 a. — L fol. 106 a. — N fol. 113 b. — P fol. 51 b. — 2, 1 Ut jam nunc CaCb. — Einleitungsgebet in das Sequentiarium, das in letzterem etwa dieselbe Stelle einnimmt, wie die bekannten Verse *Gregorius praesul* im Graduale oder die Verse: *Ille libellus habet* im Sequentiarium Notkers. In D hängt unmittelbar mit dieser Einleitung die Sequenz Salus aeterna, in Cb die Prose Orbis vita zusammen.

2. Dominica I Adventus.

1 a. *Veniet rex in aeternum,*
quem exspectant justi
ab origine mundi,
et vita,

1 b. *Rex noster,*
Christus, manens sacra
invisibilis forma
et palma.

2 a. Alme, nobilissime,
gratia, deitas,

2 b. Aeterne, angelorum
voces assiduas

3 a. Regnant cum Christo
per cuncta saecula
in sede patria sua

3 b. Et cantant die
noctuque splendidas
voces et illorum veras.

4 a. In coelis quoque in terra
universa te laudant

4 b. Volucrumque bestiarum
divina mysteria

5 a. Gaudent simul
et laetantur
miracula

5 b. Regi autem
saeculorum
perpetua

6 a. Dominator,
princeps pacis,
magna lux clara,
vera carmina

6 b. Adjuva, rex,
quoque semper
famulos tuos
et dicant: gloria

7. Regna, dominator,
per saecula.

B fol. 144 a. — Cb fol. 70 b. — E fol. 221 a. — Sequenz mit doppeltem Eingang. Vgl. Bartsch, l. c. S. 28; Wolf, Über die Lais, Sequenzen und Leiche S. 322. — 2 b, 1 sq. Aeternas E; die beiden unerklärlichen Accusative hier (voces assiduas) und 3 b, 3 (voces veras) belasse ich, weil die einzig mögliche Änderung die Endassonanz in a, die am Schlusse jeder Klausel durchgeführt ist, verletzen würde. — 6 a, 4 verde E.

3. Dominica I Adventus.

1. Orbis vita,

2a. Patris sapientia,
proles unica,

2b. Ante cuncta creata
primogenita.

3a. Quae ima
adire dignata,
exornans poli culmina,

3b. Velata
corica trabea,
pia tacta clementia.

4a. Quam vaticinantur prisca
dogmata
afflata sacra gratia.

4b. Nostra amplia opimans
opera
pietate propitia.

5a. Quo forma nata
egregia
cunctis plus speciosa,

5b. Veniens arva
per sacrata
viscera virginea,

6a. Solvat admissa [nostra]
omnia piacula,

6b. Ut queant serenata
mortalium lumina

7. Inter compta
per aeterna
videre sitientia
agmina ideam
herilem saecla.

Cb fol. 69 b. — Unmittelbar vor der Sequenz, und wie mit derselben zusammengehörig stehen die zwei Zeilen: Precamur nostras animas etc. Die aber nicht zu dieser Prose gehören, sondern die Einleitung zu dem zweiten hier beginnenden Prosen-Cyklus des Sequentiarium Rotgeri bilden.

4. Dominica I Adventus.

1a. Salus aeterna,
indeficiens
mundi vita,

1b. Lux sempiterna
et redemptio
vere nostra,

2a. Condolens humana
perire saecla
per temptantis numina,

2b. Non liquens excelsa
adisti ima
propria clementia.

3a. Mox tua spontanea
gratia
assumens humana

3b. Quae fuerant perdita
omnia
salvasti terrea,

4a. Ferens mundo gaudia;
tu animas et corpora,
omnia vivificata

4b. Nostra, Christe, expia,
ut possideas lucida
nosmet habitacula.

5a. Adventu primo justifica

5b. In secundo nosque libera.

6a. Ut, cum facta
luce magna
judicabis omnia,

6b. Compti stola
incorrupta
nos tua subsequamur

7. Mox vestigia
quocunque visa.

B fol. 144 b. — Ca 1° fol. 7 a. — Ca 2° fol. 39 a. — D fol. 96 a. — E fol. 306 a. — G fol. 180 a. — K fol. 141 a. — L fol. 106 b. — N fol. 113 b. — O fol. 17 a. — P fol. 51 b. — Q fol. 149 a. — Cfr. Kehrein Nr. 1. — 1 b, 3 vera EP. — 2 b, 1 Non relinquens LO. — 2 b, 2 adit D. — 3 b, 3 terrena Ca. — 4 a, 3 fehlt außer Ca G. — 4 b, 1 rex pie Ca; vielleicht ist die richtige Art zu lesen hiernach: 4, a 3 omnia vivifica, 4 b, 1 Nostra, Christe, rex pie. 1 b, 3 vera E. — 2 a, 3 temptatoris Ca 1°. — 2 b, 1 relinquens D. — 2 b, 3 propria tu Ca 1°. — 4 a, 3 fehlt BCa2-DE. — 4 b, 1 Christe re x pie Ca 1°. — 6 a, 1 Et tecum Ca 1°. — 6 a, 2 luce clara G. — 6 a, 3 examinabis Ca 1°. — 6 b, 3 nosmet B—Q gegen den Vers. — 7, 2 vista D.

5. Dominica II Adventus.

1 a. *Vox*
prophetica clara
agnum adfore
clamat, qui cuncta

1 b. *Gratis relaxat*
facinora vernis,
ac distribuens
celsa atria.

2 a. Aula ex politica
venit haec in arva,

2 b. Proles ut Davidica
regnet in regia,

3 a. Lingua praesaga
ex illa uti jam
priscorum adstipularat.

3 b. Odarum tuba
cui nostra proclamat
melos laeta hac in aula,

4 a. Salutifera reboans
olim dicta coelica,

4 b. Est qua mater gravidata
manens ipsa intacta:

5 a. Ave, virgo,
plena divina gratia,

5 b. O Maria,
benedicta per saecula.

6 a. Intra claustra
portas tua,
regum qui sceptra
jure jugi
nutat cuncta;

6 b. Quem exora,
ut hinc ferat
nos ad amoena
luciflua
comtos doxa.

7. Sit laus saecula
cui per cuncta.

Cb fol. 71 b. — Ca fol. 39 a. — 2 a, 1 relaxet Cb. — 3 a, 2 hac in Cb. — Mit 5 a endet Cb und fährt Ca fort. — 7 a, 4 juga Ca. — 7 a, 5 nuta Ca.

6. Dominica II Adventus.

1 a. Pangat laudes nunc lingua
nostra Jesu canora,
ut possit
Christo fore tuta,

1 b. Camoena vocis digna
polorum ad excelsa
cantica
mittendo libera.

2 a. Sic valeat
callidi zabuli
superare
machinamenta,

2 b. Qui jugiter
circuit avidus,
ut dividat
Christi catervam.

3 a. Mittendo dura spicula

3 b. Ac mortis saeva jacula.

4 a. Quia non dormit
rapidus et vorax,
ut exurat
plebem sanctam,

4 b. Regali Christi
concio sanguine
quae redempta
vere constat,

5a. Sedule illius habere arma, valeat
5b. Cuspide qui demersit iniquum ad inferna.
6a. Semper possit ipso ducente secura
6b. Permanere atque munita per saecla

7. Scandere polorum alta.

Ca fol. 9a — Bearbeitung von Nr. 8. — 2b, 3 audividat. — 3b, 2 coscio.

7. Dominica II Adventus.

1a. Regnantem sempiterna per saecla susceptura concio devota concrepa,
1b. Divino sono vota tuo jam nunc Domino factori reddendo debita
2a. Cui jubilant agmina coelica, ejus vultu exhilarata;
2b. Quem exspectant omnia terrea, ejus nutu examinanda,
3a. Districtum ad judicia,
3b. Clementem in potentia.
4a. Tua nos salva, Christe, clementia, propter quos passus es dira.
4b. Ad poli astra subleva nitida, qui sorde tergis saecula.
5a. Influa, salus vera, effuga pericula,
5b. Omnia ut sint munda, tribue pacifica.
6a. Ut hic tua salvi misericordia
6b. Laeti regna post adeamus supera,
7b. Quo regnas saecula per infinita.

Ca 1° fol. 8 a. — Ca 2° fol. 40 a. — D fol. 96 a. — E fol. 221 b, contin. fol. 224 a. — G fol. 180 a. — K fol. 142 a. — L fol. 106 b. — N fol. 114 a. — P fol. 52 a. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11 Cod. Parisiens. 9449 Σ. — Cfr. Kehrein Nr. 2. — 1a, 2 saecla o tu nostra Ca 1°. — 1a, 4 devote Ca 1° Ca 2° E; concrepat DGL. — 1b, 1 sq. vota tuo jam nunc Domino fehlen DEKLN; divino sono fehlt Σ. — 2a, 1 Quem jubilat Ca 1° Ca 2° DEG; Qui jubilat K. — 2b, 3 ejus nitu Ca 2°; ejus vultu KL. — 4a, 1 Christe salva Ca 1°. — 4a, 2 Christe per omnia P. — 4b, 1 Ad poli clara D korrig. in astra. — 4b, 3 quo sorde tergis DKP; quos sorde P; quas sorde Ca 1°; qua sorde Ca 2°; EGΣ. — Str. 5a fehlt G. — 5b, 2 mundo DPQ. — 6b, 1 regni Q. — Titel der Sequenz: *Laetatus sum.* Ca 2°.

8. Dominica III Adventus.

1. Pangat laudes digne lingua, canora poli mittens ad alta, quo possit Christo fore tuta.

2a. Sic valeat
callidi zabuli
superare
machinamenta.

2b. Qui jugiter
circuit avidus,
ut dividat
Christi catervam,

3a. Mittendo dura spicula

3b. Ac mortis saeva jacula.

4a. Quia non dormit
lucidus et vorax,
ut exurat
plebem sanctam,

4b. Regali Christi
concio sanguine
quae redempta
vere constat,

5a. Sedule
illius habere arma,

5b. Cuspide
qui demersit ad inferna,

6a. Semper possit,
ipso ducente secura

6b. Permanere
atque munita gloria

7. Scandere polorum alma.

B fol. 145 b. — Ca fol. 41 a. — E fol. 224 b. — 1, 1 Pangant B Ca. — 1, 4 com possim B; compossit Ca. — 1, 5 esse tuta. — 2a, 1 Hic valeat B. — 2b, 4 caterva B Ca. — 4b, 1 Ergale B; Erga lex Ca. — 4b, 2 conscius E. — 4b, 3 redemptor vere Ca; constat vere redemptor B. — 6a, 2 dicente Ca E. — Titel der Sequenz: *De Laetatus* B.

9. Dominica III Adventus.

1a. Qui regis sceptra
forti dextra
solus cuncta,

1b. Celsa et ima
fovens tua
clementia,

2a. Tu plebi tuam
ostende magnam
excitando jam gloriam.

2b. Crimina dira
illius tua
mira solve potentia.

3a. Praesta dona
illi salutaria,

3b. Praesentia
Christi eam libera.

4a. Quem praedixerunt
prophetica
vaticinia,
a clara poli regia
tu nostra
ipsum mitte,
Domine, ad arva.

4b. Jamque per ipsum
restituta
coeli patria
protege tua dextera
per saecla
perpetrata
solvens peccamina.

B fol. 146 a. — Ca 1° fol. 10 a. — Ca 2° fol. 41 b. — D fol. 96 b. — E fol. 225 a. — G fol. 180 b. — K fol. 143 a. — L fol. 107. — N fol. 114 a. — P fol. 52 b. — Q fol. 150 b. — Die Sequenz, deren Titel „*Excita*“ (E), kommt in einer kürzeren Form vor, die des Parallelismus entbehrt, und nur die Strophen linker Hand begreift. Diese kürzere Form bieten sämtliche Hss. ausser Ca 1° DG; die Summe dieser sei Σ; in D ist der erweiterte Text erst später interlinear nachgetragen. — 2a, 3 excitando gloriam Ca 1°; excitando potentiam ΣD. — 26, 1 illius dia D. — 4a, 4 ad poli regia G; a poli clara Ca 1°; da clara poli DP. — 4a, 4 in nostra Σ. — 4a, 6 Jesum mitte ΣD; mittens Ca 1°. — 4a, 7 ad fehlt ΣD. — 4b, 4 dextra Ca.

10. Dominica III Adventus.

1. Age nunc, dia
camoena,
in hac praecelsa
annua
prome carmen laeta.

2. Lux vera perlustrat
hodie quia terras
genesi sua
item reddita
pace summa.

3. Reserat vitae portam,
cujus fescennina
jubilat una
uranica turba
in arva.

4. Venusta
nosque cantica
Jesu crepundia
laudantes pia
promamus casta.

5. Nectarea
quia reboant
hodierna
nimis clara
die pneumata:

6. Proles divina
est nata,
perpes cui doxa
per saecula.
Amen.

B fol. 145a. — Ca fol. 43b. — E fol. 234a. — Titel der Prose „De (Alleluja) *Dominus regnavit*". B. Eine jener Sequenzen, deren Melodie die Abwesenheit jeden Parallelismus erkennen lässt. — Sie steht, ausgenommen E, unter den Adventsprosen trotz 2, 2 sq. — 1, 1 die BCa. — 2, 4 idem BCaE. — 3, 5 arvis E. — 5, 4 sq. superque die melodema. BE. — 6, 4 saecla B.

11. Dominica IV Adventus.

1a. Laus beata
vita paxque
perfecta,

1b. Qui ab alta
descendisti
ad ima,

2a. Visitare nostra.

Salus aeterna,
exaudi fidelia

2b. Dignatus nostram
moderare camoenam

Pietatis gratia.

3a. Nam pangimus
tibi clara
dando vocum neumata,
Voce praecelsa
perstringentes
sonora
sillabatim
simul organa.

3b. Nunc laus nostra
tibi grata
dulcem dans symphoniam,
Per te edita,
tibi rite
dicata,
poscens tua
et subsidia.

4a. Te sine quia
nulla sunt felicia.

4b. Reddatur fausta
hominum per te vita,

5. In patriam
quo nos introducas beatam,
qua nobis cuncta sint serena
et pacatissima
affatim saecla.

B fol. 146b. — Ca 1° 11b. — Ca 2° 42b. — D fol. 149b. — E fol. 225b. — K fol. 143b. — L fol. 107a. — P fol. 52b. — 1a, 2 lux et vita Ca 1°. — 1b, 2 sede descendisti Ca 2°; descendit BCa 2°. — In B die Klauseln 2a und 2b umgestellt. — 2b, 1 Hic natus K. — 3a, 7 sillabarum D. — 3b, 1 Sed nunc B-P. — 6b, 2 tibi Deo KL. — 6b, 3 dulce dans symphonia BCa 2° D. — 4b, 1 Sed datur faustam K; fauste B. — Nach 4b, 2 Imitans coelestia B-P; ohne Gegenstück, wiederholt es die Melodie, die schon für 4b, 2 verbraucht ist. — 5, 2 qua nos L; beata L. — 5, 3 ubi nostra Ca 1°. — 5, 5 affatim saecla BCa 2° L; satis saecla Ca 1°.

12. Dominica IV Adventus.

1. Aure benigna audias
trina nos

2a. Nunc tu deitas,
omnipotens per omnia,

2b. Qui te per ista
laudamus officiosa

3a. Mente devota
celsa nostra
cantica, ut sancta
servet nos tua dextra

3b. Hinc inter ista
pericula,
exemptis ad vitam
regna ut des aeterna

4. Per saecula.

B fol. 147a. — E fol. 303b. — In B ist die Sequenz ohne Neumen, in E mit Melodie; aus letzterer ist ein Parallelismus nicht erkennbar, so dass derselbe einigermafsen zweifelhaft bleibt. — 3a, 4 conservet E; servet tua dextera B. — 3b, 1 Sic inter B. — 3b, 4 exemptisque ad vita BE.

13. Dominica IV Adventus.

1. Jubilemus omnes
modo una

2a. Deo nostro,
qui creavit omnia,

2b. Per quem cuncta
condita sunt saecula:

3a. Coelum, quod plurima
luce corruscat,
et diversa sidera;

3b. Sol, mundi schema,
noctium decus, luna,
cetera splendentia;

4a. Mare, solum,
alta, plana
ac profunda
flumina;

4b. Aeris ampla
spatia, qua
discurrunt aves, venti
atque pluvia.

5a. Haec simul cuncta
tibi Deo
— — — — — — —
soli patri militant.

5b. Nunc et in aevum
sine fine
per saecula
laus eorum tua gloria.

6a. Qui pro salute
nostra prolem unicam
— — — — — — —

6b. Pati in terram
misisti sine culpa
sed ob nostra delicta.

7a. Te, trinitas, precamur,
ut corpora nostra
et corda

7b. Regas et protegas
et des peccatorum
veniam.

A fol. 87a. — B fol. 146a. — Ca 1° fol. 10b. — Ca 2° fol. 42a. — E fol. 225a. — G fol. 180b. — K fol. 144a. — L fol. 107b. — P fol. 53b. — Cfr. Kehrein Nr. 5. — 1, 2 modo fehlt A; modo voce consona Ca 1°. — 2a, 1 Deo patri nostro Ca 1°. — 2b, 2 sunt omnia P; die ganze Klausel fehlt BCa 1° Ca 2° G. — 3a, 1 Coelum quo ABCa 1° E; die ganze Zeile fehlt: Ca 2° KP. — 3a, 3. In späteren Handschriften meist diversa sunt sidera ohne Sinn, und dementsprechend 3b, 4 ceteraque. — 4a, 4 et flunina Ca 1° 2°. — Strophe 4b fehlt E. — 5a, 2 sq. tibi soli Deo Ca 2° KLP. — 5b, 3 saecla ACa 1° Ca 2° EGP. — 7a, 3 atque corda Ca 1°. — 7b, 2 des nobis KL; dones nobis BCa 2° EGP; solvas cuncta peccati vincula Ca 1°. — Titel der Sequenz: De *Veni Domine* B. — Diese Prosa ist ziemlich einzig in ihrer Art, indem sie nur einen unvollkommenen Parallelismus aufweist. Gleiche Melodieen (2a und b, 5a, 1 sq. und 5b, 1 sq., 6a, 1 sq. und 6a, 2 sq.) wechseln mit stark abweichenden (3a u. b, 4a und b) und völlig verschiedenen (7a und b). Die - - - in 5a, 3 und 6a, 3 wollen keine Lücke, sondern nur andeuten, dafs die Gegenstrophen an der betreffenden Stelle ein Glied mehr aufweisen. Es ist trotz der Übereinstimmung, mit welcher alle diese Anomalieen in zahllosen Handschriften überliefert sind, möglich und selbst wahrscheinlich, dafs die Sequenz frühzeitig verstümmelt worden, ehe sie anfing, sich zu verbreiten.

14. In Nativitate DN.

1. Hodie puer
natus est nobis,
canat ecclesia.

2a. Angelica
simul et resonant
agmina,

2b. Sui quia
regis nunc celebrant
gaudia.

3a. Lux nova jam terras
illustrat
et veteres tenebras,

3b. Fit callis sidera
et petens
haec faciens pervia.

4a. Felix mater sola
et virgo,
intacta puerpera,

4b. Regem geris feta,
cum viri
sis cubilis nescia.

5a. Te petimus supplices
voce et humillima,
Ut impetres
veniam nobis
mortalibus a Christo, virgo
sacratissima;

5b. Et ut deleas nostra
fugans prece crimina,
Primae matris
restaures genus
supero, promptissime
cui credula.

6a. Jam Domino Christo
nostra personent
cum laudibus pia carmina,

6b. Ut tribuat sancta
vitae pascua,
qui satiat animalia.

7a. Te quondam
per Mariam
dulcem viam
Liberata carpsit turba
et venit ad pacifluam
Jerosolymam.

7b. Ejecti
paradisi
sede sacra
Tristes valle luctuosa
te petimus, redde, Christe,
nostram patriam.

8a. Paterna
te scimus
in dextera jam
regnare per cuncta saecla.

8b. Largitor,
praemia
da digna nobis;
frequentare natalia

9. O Jesu,
hymnis rite tua,
excita nostra flamina
alma per gaudia.

B fol. 147b. — Ca fol. 52b. — E fol. 295b. — 2a, 2 resonent BCa. — 2b, 1 sq. Sui regis quia BCaE. — 3a, 3 veteres pellit BCaE, überzählig dem Versmafs und entbehrlich dem Sinne nach. — 3b, 1 Calix BCaE. — 4b, 2 sis viri BCaE. — 5a, 1 supplici E. — 5a, 2 et ergänzt. — 5b, 1 Et fehlt Ca; deleat BCaE. — 5b, 2 prece fugans Ca. — 5b, 3 matrisque BCaE. — 6b, 1 Et tribuat BCa. — 6b, 3 quia E. — 7a, 4 turbam Ca. — 7a, 5 pacificam Ca. — 8a, 4 regnare jam Ca; cuncta potenter saecula BCaE. — 8b, 3 digne BE.

15. In Natali Domini.

(in missa majori.)

1. Adest una

2a. Atque praecelsa
annuata festa,
qua salus venit in terra

2b. Ex virginea
carne tectus clara,
ut fatur magnus propheta

3a. Hic est ille, qui cuncta
mundi venit solvere
agnus crimina.

3b. Pax refulsit in ima,
et in altis gloria
sonat excelsa.

4a. Processit stella
maris lustrata
et porta
clausa fertque Maria.

4b. Viscera matris
tument lactea,
intacta,
sine viro gravida.

5a. Nunc per tempora
Ecce puerpera
genuit Emanuel,
regem in saecula
Praesentia
potens, coelestia
regens et terra

5b. Semper interna.
Deum oraculis
prophetarum promissum,
magnum in suprema
Cunabula
gignit prolem virgo
sacra opima.

6a. Resipiscat
Sabelliana
haereticorum mendax lingua,

6b. Quae latratur
inter graphia
scholari dicens lingua ita:

7a. Non de Deo
esse natum,
sed de virili
semine ortum
pandit stupentia.

7b. Dicit ita
ad haec contra
sors Christiana
irridens istam
satis plebeculam:

8a. Tace, superba Judaea,
quae pugnas contra Christum
ira tumida,

8b. Homo natus est in ea,
olim dicit scriptura
sic Davidica.

9a. Pacis inclita
Nobis det ut omnia,
quae sunt patris et sua
praemia aeterna,
Qui nasci dignatur
hodie in arva

9b. Vera lucerna.
Salus et victoria
illi sit et gratia
omnia per saecla,
Averni latrina
confringens januas.

10a. Perpes inthronizari
sancta queat
in aula sua
nos ipse dilecta,

10b. Ut nativitas ejus
incarnata
diluat semper
nostra cuncta probra.

11a. Pace cum prospera
decantemus nunc
mente pura

11b. Melodum carmina
psallentes illi
voce clara.

12. Alleluja.

B fol. 150a. — Ca fol. 47a. — D fol. 98b. — E fol. 227b. — F fol. 44b. — G fol. 183a. — K fol. 149b. — L fol. 110b. — P fol. 58a.

1 fehlt BCaDEGL. — 2a, 1 Adest praecelsa BCaDEGL. — 2a, 3 venit hodie nobis in D. — 2b, 2 clare E. — 3b, 3 sonat tinnula F. — 4b, 4 sine patre CaE. — 5a, 1 Tunc per GKP. — 5a, 6 poscens E. — 5a 7 regens et terrea G; regit et terras F. — 5b, 4 in saecula FP. — 5b, 7 optima F. — 6b, 1 Qui CaDEGKLP. — 6b, 4 dicens inquit ita CaDE; inquit lingua F. — 8a, 2 adversus Christum F. — 8a, 3 in ira F. — 8b, 2 dixerat F. — 8b, 3 sicut Davidica, ut später radiert F. — 9b, 5 latrinas F. — 8b, 6 janua BGL; januam DK. — 10a, 4 nosmet dilecta F; dilatat EG; nos ipse delicta B; ipse dilectat Ca. — 11a, 2 nunc carmina mente FKP. 11b fehlt FKP. — 11b, 2 ipsi Ca P.

16. In Nativitate DN.

1. Haec dies est sancta
atque gloriosa,

2a. Christus in qua
natus est
Maria
semper ex virgine.

2b. Luxque perpes
hodie
orta est
humano generi.

3a. O Deus,
mundus quem non capit cunctus;
in praesepio
hodie
est positus atque
pannis involutus.

3b. O pie,
herus inaestimabilis;
humilis visus
hodie
terris est miseris,
polos ut scanderent.

4a. Exultent ergo hodie
terrena simul
coelestia,

4b. Et coelestibus quia est
unitas illa
restaurata.

5a. Nos quoque omnes,
clerus ac populus
voce celsa cordis
simul atque oris
canamus Deo laudem.

5b. Nam angelicum
sacrum illud hymnum
Dei genitricis
juvamine fulti
dicentes persolvamus:

6a. Gloria in altis Deo
et in terra pax,

6b. Populus bono animo
sit perenniter.

7a. Famulos, tu trina
deitas, nos fove tuos.

7b. Nunc atque in aevum
auxiliare, laus, honor.

8a. Potestas ac virtus
tibi sit regi nato,

8b. Qui omnia regis
simul in trinitate.

9. In saeculorum saecula.

B fol. 154a. — E fol. 233a. — F fol. 48b. — 1, 1 Hac die sancta E. — 1, 2 atque gloria B. — 3b, 3 heros fehlt E; eras B; verus F. — 3b, 5 in terris BE. — 3b, 6 scanderet F. — 4a, 2 ergo terrestria F. — 4a, 3 et coelestia EF. — 4b, 1 Et fehlt BF. — 4b, 3 est restaurata E. — 5a, 3 voce excelsa F; voce quoque cordis B. — 7b, 2 honor imperium BEG überzählig nach Text und Melodie. Letztere ist überhaupt an dieser Stelle eigentümlich verdorben. Musikalisch parallel sind tu trina deitas und Nunc atque in aevum, nos fove tuos und auxiliare, während famulos auf der einen, laus, honor, imperium auf der andern Seite kein entsprechendes Gegenstück haben.

17. In Nativitate DN.

1. Haec dies,

2a. Quam excelsus
ipse fecit Deus,

2b. Jucundemur
simul et laetemur.

3a. Serenatis cordibus
annuis temporibus
laeti celebremus,

3b. In hac die siquidem
creator angelorum
omnium sanctorum

4a. Formam servi dignatus est
sumere
nostri causa salutis
nosque liberandum.

4b. Rerum creator de sacro
solio
descendens [nos] eruit,
quos hostis perfidus

5a. Rapuit dudum
ingerens vitia

5b. Atque trahens in
antrum sulfureum.

6a. Totus mundus exsultans
libans jubila voce

6b. Summas laudes, ut decet,
cum angelis: Gloria

7a. Deo in excelsis
cantantes. Gloria
sit trinitati unicae,

7b. Patri, filio[que]
spiritui sancto,
nunc et ultra et in aevum.

B fol. 163a et fol. 186b. — E fol. 251b. — 2b, 1 Jucundemus B 1° et 2°. — 2b, 2 et laetemur simul B 1° E. — 5b, 1 tradens B 2°. — 5b, 2

antro sulphure E; antro sulfuero B 1° et 2°. — 6a, 1 exsultet E. — 6a, 2 in voce B 1° E; invocet B 2°. — 7b, 2 paraclito spiritui B 1° et 2° E.

18. In Nativitate DN.

1. Gloriosa dies

2a. Solemnis atque sancta,
2b. Qua Dei genitrix virgo

3a. Sacra enixa,
agnum totius orbis,
est redemptorem Christum.
3b. Quem et prophetae
olim praeconiando
cecinerunt futurum.

4a. Angelico cernuis
pastoribus prae lumine,
4b. Intuentibus simul
coelum, laudantes audiunt

5a. Exercitum
dicentium: Gloria
in altissimis sit Deo
5b. Et in terra
pax hominibus bonae
voluntatis id in ipsum.

6a. Quem adoramus
conregnantem in coelis
6b. In sede patris
Deum aequiparatum

7a. Et sancto spiritu
implorantes,
ne labamus
7b. Corruentes taetris,
sed sanctis juncti
mereamur

8. Digne angelorum
gloriam.

B fol. 170 a. — E fol. 312 a. — Da keine von beiden Handschriften die Melodie bietet, bleibt die Aufstellung des Parallelismus fragwürdig. — 3a, 1 enixa est statt 3a, 3 BE. — 4a, 1 cernitis BE. — 4b, 2 audiant B. — 5a, 2 dicentibus BE. — 5b, 2 bonaeque B. — 8, 2 gloria BE, dann wäre 7b, 2 jungi zu lesen.

19. De Nativitate DN.

1. Gaudeamus, in hac die
Christus natus est.

2a. Quem prophetae praedixerunt,
2b. Quem pater misit in mundum.

3a. Ipsum adoremus,
qui fecit maria nec non
3b. Et totam aridam,
sol, lunam, sidus et globum,

4a. Quem gloriosa
virgo Maria
et puerpera genuit;
4b. Ipsum adorant
cunctum fulgentem;
in circuitu sedium

5a. Manent in regnum
qui trinum et unum
Deum laudant
atque concinunt:
5b. Sanctus Deus, sanctus fortis,
Sanctus immortalis,
gloriosus,
alme conditor.

6a. Tollis qui noxas
atque facinora,
concede nobis tuam
largam bonitatem.
6b. Non nos permittas
a te separari,
qui usque nunc adventum
tuum exspectamus.

7a. Sed per tuam
sacram nativitatem,
o Domine,

7b. Omnes nos fac
in hac die praeclara
jucundari

8. Atque laetari
ovantes, Christe
rex, feliciter.

B fol. 164 b. — 2a, 1 dixerunt. — 3b, 1 Tota ariada. — 3b, 2 sol [sic] luna. — 4b, 3 sedilium. — 7a, 3 o ergänzt. — 7b, 2 praeclaros. — 5b, 1 die Verletzung des Versmafses erklärt sich, durch den Wunsch, das tris hagion nicht zu vergewaltigen.

20. In Nativitate DN.

1. Epithalamia

2a. Affla, reboa
Domino edita
Ididiacia lyra.

2b. Divae me virgae
osculetur jam flos,
gratior est myrrha quia.

3a. Unguentis
flagrantia optimis
sacrosancta
tua ubera,

3b. Austera
legis praecepta, bacchi
quae figurant
haec nectarea.

4a. Melliflua
carmina quadrigae
Cherubim
hoc resultat pupilla

4b. Areola
dilecta quae venit
Maria
est intacta sportula.

5a. Inquit sophia:
Ecce puerpera
genuit Emmanuel,
regem in saecula
sistentia,
regentem cuncta
cosmi creata,

5b. Intemerata,
Deum oraculis
prophetarum promissum,
magnum in saecula,
qui tempora
disponit replens
pietate sua.

6a. Pulchra amica es tu mea,
suavis
atque decorata,

6b. Ceu Hierosolomonina
ornata
fulvi nunc bractea.

7a. Qualis est dilectus tuus
ex dilecto, inter
virgines
o pulchra, inquit, sponsa?

7b. In figura rubicunda
mox candor emicat
segregati
in mille et milia.

8a. Caput lamina
ejus exstat
auri pretiosis gemmis inserta

8b. Suaque coma
ut elatae
palmarum quasi corvus caerulea.

9a. Dei idea
Nobis det ut omnia,
quae sunt patris et sua
praemia aeterna
Olivifera
immarcessibilia,

9b. Psalle tu, sponsa:
Salus et victoria
illi sit et gratia
omnia per saecla,
Trophaeum perpes,
virtus atque potestas.

10a. Erga fluenta
oculi ejus
resident ut
columba
plenissima,

10b. Myrrham distillant
illius primam
labiaque
praeclara
ut lilia.

11a. Divina usia
obrizo sistit
figurata aeterna.

11b. Coma ejus corda
sanctorum puro
hoc aevo lugentia.

12a. Sunamitis cara,
revertere parata.

12b. Quid in Sunamite
videbis nisi mana

13. In phalangas?

Cb fol. 24 a. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11 Cod. Parisien. 9449 Σ. — 2a, 1 reboat Cb. — 2a, 3 Ididiascia Cb; Ididiacia Σ. — 2b, 1 Sive Σ. — 3a, 1 Ingentia Σ. — 3a, 2 flagrantiae Σ. — 3b, sq. bafica Cb; bachi qua Σ. — 4a, 4 papilla Σ. — 5a, 7 cosmis Σ; fehlt eine Silbe am Versmafs. Vielleicht cunctam cosmi creaturam? — 6b, 3 fulvui nunc Σ; vgl. Ps. 44, 1 שִׁיר יְדִידוֹת (von יְדִיד; cfr. „Dilectus patris Idida" im Hymnus *O regis bonitas*). — 8a, 1 Apud Σ. — 8b, 1 Tuaque Σ. — 10a, 2 oculis Σ. — 10b, 1 distillantiam CbΣ. — 10b, 5 et lilia Σ; et fehlt Cb. — 11a, 3 figurata phalangas. Pascha nostrum. Alleluja. Amen Σ ehc aevo! Cb; 1: lucentia? — Von der Sequenz gilt des Dichters Wort: Herr, dunkel ist der Rede Sinn. Vgl. zu 2b. Cant. 1, 1; zu 3a. Cant. 1, 2; zu 7a. Cant. 5, 9; zu 7b. Cant. 5, 10. — Zu 8b. Cant. 5, 11; zu 10a. Cant. 5, 12; zu 10b. Cant. 5, 13; zu 12b. Cant. 7, 1.

21. In Nativitate Domini.

1a. Coelica
resonant clare camoenas
agmina

1b. Nunc regis
celebrando gratulanter
nuptias.

2a. Lux nova
jam terras illustrat
veteres pellens tenebras.

2b. Reserat
superna gratia
diu clausa palatia.

3a. Felix mater et sola
intacta
aeterna puerpera,

3b. Jam nato stas gravida,
cum viri
sis cubilis nescia.

4a. Omnis caterva nostra
te rogat, domina,
Solvas quo nostra cuncta
peccaminum vincula,
virgo sempiterna,
beata.

4b. Digna fuisti sola,
tollentem crimina
Intra uteri claustra
portare, qui gubernat
omnia, supera,
infera.

5a. Hunc sua laudant facta
gaudentes bona
qua vivunt super essentia.

5b. Nos humillima tuba
damus debita
poscentes ejus clementiam.

6a. Ut nostra praestans tempora
nunc quieta,
det placita frui vita,
utilia
donando famulis
munera.

6b. Ac inter nos discrimina
saeva salvans
post funera derelictam
sedem ducat,
mortis ac malorum
ignaram.

7a. Ubi ad dextram
patris almam
sedet conregnans,
coaeternus per omnia,

7b. Potenter cuncta
disponendo
cum eo saecla
praesentia et futura.

8a. Beata
justis donans cuncta
praemia repromissa
coelestia.

8b. Praeclara
qua lux vera micat,
quae est salus aeterna
et cunctorum

9. Gloria.

B fol. 149b. — Ca fol. 45a. — D fol. 150a. — E fol. 226b. — F fol. 63a. — G fol. 181a. — J fol. 102a. — K fol. 146b. — L fol. 109a. — N fol. 115a. — P fol. 55b. — Cfr. Mis. ms. Sarisberiense saec. 14. Clm. Monacens. 705 Σ; Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Ξ; Grad. ms. Nivernense saec. 11 Cod. Parisiens. 9448 Ω.

Diese Sequenz ist auf die Melodie der älteren Christi hodierna pangimini omnes una gearbeitet, wie so häufig unter Wegfall der Einleitung. Eine solche findet sich aber z. B. in Σ und Ξ: Christi hodierna pangamus (celebremus Σ) natalitia. — 1a, 2 resonent N; claras Ω. — 3a, 3 virgo et puerpera ΣΞ. — 3b, 3 cubili D. — 4a, 1 nostra caterva D. — 4a, 3 que nostra EIΩ; ut nostra Ξ; cuncta fehlt D. — 4a, 5 sempiterne Ca GLNP. — 4b, 6 superna Ξ 5a, 1 Nunc sua FN. — 5a, 2 gaudenter N. — 5a, 3 essentiam P. — 5b, 1 turba ΣΞ. — 6a, 1 Et nostra Ca. — 6a, 3 detque BCaEFLNP; placida Σ. — 6b, 3 postque BCEFLNP; derelicta BCaDEFGL. — 7a, 1 Ibi ad FP. — 8a, 1 Beatam EF. — 8a, 2 donat BCaDFKLN; vitam F; cunctis D. — 8a, 3 et promissa B; fehlt EΩ. — 8a, 4 fehlt EΩ. — 8a, 2 que lux BDF; lux verat L. — 8a, 4 et nostra I; Misset ediert in Meale's Analecta Liturgica p. 38 diese und die Parallelstrophe also:

16. Beata justis donans omnibus praemia
17. Praeclara qua lux vere micat quae est salus aeterna et nostra gloria.

Ein einziger Blick auf die Melodie der Sequenz mufste genügen, um diese von solcher Mifshandlung zu bewahren. Indes Herr Misset schreibt im Bulletin critique 1888 S. 215: „Vous êtes né, vous, mais moi je ne suis pas né pour m'occuper de musique. Ne m'en veuillez pas.“ Leider ist derjenige, der von Musik nichts wissen will, auch nicht „geboren“, Sequenzen zu edieren, weil er den Schlüssel zu ihrem Verständnis von sich wirft.

22. De Nativitate DN.

1a. Christi sacra
serenat nativitas
mundi nubila,

1b. Humana corda
sua praesentia
faciens laeta.

2a. Hunc nostra
digne resonant cantica,
qui factus caro nostra
prodiit de virginea
potenter vulva.

2b. Quem cuncta
laudat coeli militia
pariter et humana,
hominibus angelica
pace reddita.

3a Christum parit puerpera,
qui exstat ante saecula.

3b. Jacet inter praesepia
augusta continens regna.

4a. Unde prolata
mitis vox angelica
nuntiat magna
omni plebi gaudia
coelitus luce fusa.

4b. Stant et canora
coelestia agmina,
dant Deo digna
organa ad aethera
gloria pacifica.

5a. Jesum nostra
concio sacra
personet laeta,

5b. Nobisque pax,
Deo gloria
sit per saecula.

6a. Jam quia
Christi nativitas
est nobis nota,
cujus cunabula
circumdet nostra
moderata fistula.

6b. Hac nova
promamus cantica
mente decliva,
laude composita
sacratissima
voce precantes una,

7a. Clementer ut nos regna
ducat at coelestia

7b. Et vita perpetua
det frui per saecula.

8. Amen caterva
dic redempta.

Cb. fol. 22b. — F fol. 62a. — 2a, 1 Nunc F. — 2a, 3 quo factus F. — 3b, 1 intra Cb. — 3b, 2 angusta CbF. — 4b, 4 aethera F. — 5a, 1 Hac nostra Cb. — 5b, 1 que fehlt Cb. — 5b, 3 sit ut aeterna Cb. — 6a, 1 Nam quia Cb. — 6a, 4 cujus F. — 7a, 1 Christum F. — 7b, 1 et fehlt F.

23. In Nativitate DN.

1. Christi hodierna
pangimini omnes una.

2a. Nunc voce consona
nativitatem magnam.

2b. Verbum caro factum
exhibere se voluit

3a. Mundo, quem
redemit; jam venit
de sede patris Dominus.

3b. Docente
angelo pastores
ingenti currunt gaudio.

4a. Praesepio puerum
Maria
posuit in stabulum.

4b. Vagiens infantulus
est, a quo
regitur omnis mundus.

5a. Vigilantes
pastores audiunt nam chorum
Angelicum in coelis,
psallentem: gloria, laus,
decus in excelsis Deo.

5b. Quem prophetae
cuncti praeconiarunt olim,
Jam apparet forma, quam
induit Dominus, quem
virgo mater pannis tegit.

6a. Exiguo tegitur
diversorio,
qui arva condidit ac polum.

6b. Non hic ostris elegit,
non aurificis,
non rutilum venit in locum.

7a. Mariae genitricis
exsultabat
incontaminatus alvus,
enixa
est auctorem omnium
Dominum.

7b. Joseph valde se simul
recolebat,
admirando retractabat,
quid rei
actu hujuscemodi
veniret.

8a. Monitus
somnis ab angelo,
ut in Aegyptum
pergeret cum parvulo,

8b. Herodem
impium fugeret,
qui quaerit Christum
callide occidere.

9a. Nos quoque
ipsum adoremus
ipsumque deprecemur
simul omnes,

9b. Nostra ut
relaxet delicta,
perennis donet bonis
in aeterna

10. Saecula.

A fol. 46a. — B fol. 148b. — D fol. 150b. — E fol. 231a. — F fol. 47a. — G fol. 181b. — K fol. 145a. — L fol. 108a. — 2a, 1 Voce simul consona FG; consonant BG. — 2a, 2 nativitis magnae BDEFG. — 2b, 1 Quod verbum BDEFG. — 2b, 3 hat Überschufs von einer Silbe; se fehlt auch ursprünglich in F, wird aber vom Sinn gefordert. — 3a, 2 redimere leider gegen den Vers KL; venerat BEDG. — 3a, 1 Mundum BDK. — 3b, 1 Nunciat angelus BEFG. — 3b, 2 pastoris K; pastoribus BEG. — 4b, 1 Vagit quo infantulus F. — 4b, 2 est fehlt ABDEFGKL; a fehlt F. — 5a, 2 audiuntur chorum A; audiunt chorum DG; audiuntque chorum F. — 5a, 4 psallentes BDFG. — 5b, 2 prae dicaverunt F. — 5b, 3 Nam apparet F. — 6b, 1 hic fehlt BGK; nostris BF; degit D; elegit fehlt F. — 6b, 2 sericis non aurificis F; aurificum B. — 7a, 1 Maria genitrixque F; tunc genitrix G. — 7b, 5 se incontaminato alvo F. — 7b, 1 secum simul F. — 7b, 2 revolvebat F. — 7b, 3 admiranda G. — 7b, 4 actu fehlt B; auctu F. — 7b, 5 hujus modi F. — 7b, 6 accideret B. — 8a, 1 Monitur AD; monetur K. — 8a, 2 in somnis BDG. — 8a, 3 Aegypto F. — 8a, 4 fugeret mox cum F. — 8b, 3 Christum fehlt G. — 8b, 4 ac Dominum occidere F; ac Dominum callide G. — 9a, 1 Nos ergo FG. — 9b, 1 Nostris ut ABDG. — 9b, 2 laxet K; delictis ABDG. — 9b, 3 ditet G; aeterna dona aeterna bona F. — 9b, 4 Dominus Deus noster ADLK. — 10, 1 saecla F; fehlt A.

24. De Nativitate DN.

1. Celebranda

2a. Satis nobis est
diei praesentis
praeclara euprepia,

2b. In qua Johannis
baptistae completur
veraciter prophetia

3a. Ajens ipse:
minui oportet
in ista nunc me vita,

3b. Illum autem
crescere convenit,
qui Deus est per saecula.

4a. Hoc denique
compleri hodie
cuncta simul
novit ecclesia.

4b. Atque per hoc
nunc inquiens laudes
Christo celsas
nunc micat in ipsa

5a. Nostra caterva:
Ecce puerpera
genuit Emanuel,
regem in saecula,
Prophetia testante
noscitur Isaiaca.

5b. Haec boans aula,
Deum oraculis
prophetarum promissum.
magnum in saecula
Sine fine regnare,
resonet tuba praeclara.

6a. Quem de virgine nasciturum
Gabriel
angelus dixerat.

6b. Ave, inquit, virgo praeclara,
Dominus
tecum, o Maria.

7a. Locuta est ad angelum:
quomodo poterit
evenire, ut virum
cognoscam.

7b. Et angelus ad Mariam
respondit: spiritus
veniet sancti in te
gratia.

8a. Ecce completum
hodie
hoc dicimus in Christo,
natum Maria

8b. Quem adorari
convenit,
ut ipse nobis donet
sua gaudia.

9a. Cuncta commoda
Nobis det ut omnia,
quae sunt patris et sua
praemia aeterna,
Ubi regnant sancti
in sede beata.

9b. Honor, gloria,
Salus et victoria
illi sit et gratia
omnia per saecla,
De quo angelorum
concinunt agmina.

10a. Laudes Christo
canamus omnes
simul, quia natus est
salute pro nostra.

10b. Cujus sacram
nativitatem
mundus praesenti die
pariter celebrat.

11a. Nos quoque hodie
solvamus illi
vota nostra.

11b. Psallentes pariter
dicamus ipsi
voce celsa:

12. Alleluja.

A fol. 47a. — B fol. 151a. — Ca fol. 48b. — D fol. 97b. — E fol. 228b. — F fol. 53a. — G fol. 182a. — K fol. 148a. — L fol. 109b. — N fol. 115b. — O fol. 17a. — P fol. 56b. — Q fol. 81b. — 4b, 1 per haec F. — 4b, 3 celsa EF. — 4b, 4 mittit D; meat G. — 5a, 6 Isaica DFK. — 5b, 5 rogare G. — 5b, 6 turba CaEFGK. — 8a, 3 dicimur BCaF. — 8b, 1 orari AD KLOP. — 8b, 4 suam gratiam G; sua gratia Ca. — 9a, 5 regnat sancta DG; regna sancta K. — 10b, 1 Hujus P. — 10b, 3 sq. hodierna die A; pariter praesenti die BCaDG. — Melodie der Sequenz dieselbe wie Adest una.

25. In Nativitate Domini.

1a. Alleluja
quia verbum hodie
est caro factum
ex virginea
stirpe Davidica.

1b. Olim vates
quod cuncti praecinere
fore venturum,
ut mundi cuncta
tolleret peccata.

2a. Quis audivit talia
cuncta per saecula,
quod virgo incorrupta
fit mater feta?

2b. Virgo virga Jessea
floruit Maria,
attulit vitae fructum
mater intacta.

3a. Casta ejus gestant viscera,
quem mundi non capit figura.

3b. Gremiis fert haec sacrosancta,
qui palmo concludit omnia.

4a. O semper benedicta,
quae tale pignus hodie
mundo edidisti alma.

4b. Ave gratia plena,
Dominus tecum, Domina,
quem tu es virgo enixa.

5a. Cui innumera
ac praemaxima
coelestis boat
splendens caterva:

5b. In altis gloria
Deo sit magna
pax hominibus
atque in terra.

F fol. 52b. — 1b, 1 sq. quod vates.

26. In Nativitate DN.

(In die.)

1a. Lux clarissima
orta ante omnia
exsistentia

1b. Ex ingenita
manans patris usia
virtute mira.

2a. Hujus astra tenebrat
genealogia.

2b. Noctis pellens propria
fit caro vivida.

3a. Qua praefulgida
emicant lumina
pastoribus conspicua,

3b. Quis clarum neuma
dedisti solida
fatur vigilia ita:

4a. Corda ponite pavida,
omnibus veneranda

4b. Quod gaudia herilia
lustrant passim saecula.

5a. Hinc Bethlaea
climata, Davidis sceptra,

5b. Adorare
ite sacra cunabula.

6a. Haec post fata
militia
una plurima
celsis pangit nato doxa,

6b. Atque ima
voti bona
sibi nuntiat
foederata pace vera,

7. Cum qua
laetemur in arce summa.

Ca fol. 13b. — 1b, 2 deifica manans; ingenita oder deifica überzählig. — 2a, 1 trenebras. — 6b, 1 Utque.

27. In Nativitate DN.

1a. Pangat vox humana,
Christe, carmina
rex tibi semper praeclara,

1b. Nostra qui salute
venis in arva
virginis sacrae per aulam.

2a. Cujus festa
et natalem celebrat
fidelium ecclesia.

2b. Tibi nato
atque psallit cantica
convexo corde dulcia.

3a. Fidelis namque turba
hodie in arvis
modulando concinat.

3b. Intactae matris almae
viscera vox omnis
plectro cum linguae boat.

4a. Et vati lingua:
Ecce puerpera
genuit Emmanuel,
regem in saecula,
Nutu dira
qui sacro
venit delere noxia.

4b. Et virgo sacra
Deum, oraculis
prophetarum promissum,
magnum in saecula,
Sancto plena
spiritu
genuit natum in terra.

5a. Nam inquit angelus
Gabriel:
Ave, virgo, plena gratia,

5b. Benedicta tu per
saecula,
a Deo electa Maria.

6a. Quem non capit
totus orbis,
in tua se clausit
viscera, factus homo
in terra.

6b. Qui de poli
sede clara
descendit ad ima
pro salute gratanter
nunc nostra.

7a. Cui angelorum turba
nato modulanti voce
nunc jam concinat:

7b. In altis Deo gloria
permaneat, in tellure
nunc semperque pax.

8a. Quem mente pura,
Nobis det ut omnia.
quae sunt patris et sua
praemia aeterna,
Deposcimus omnes
per saecula cuncta.

8b. Semperque pia
Salus et victoria
illi sit et gratia
omnia per saecla,
Nostra qui delere
venit peccamina.

9a. Te deprecamur omnes
in hac aula,
annue votis
per cuncta tempora

9b. Et clarifica corda
passim nostra,
soboles patris,
per omnia arva.

10. Quo mente pura
psallere tibi queamus
Alleluja.

B fol. 152 b. — Cb fol. 11 b. — D fol. 99 b. — E fol. 230 a. — F fol. 45 b. — 2a, 1 Cui festa F. — 2a, 2 et natale CbF. — 2b, 3 dulcida D. — 3a, 1 Fideliumque turba F; Fidelium namque E. — 3b, 3 cum plectro Cb; lingua boat F. — 4a, 1 Quae vati lingua DE; Justa propheta Cb. — 4b, 1 Ut virgo F; en virgo Cb. — 5a, 1 sqq. Nam est inquit idem angelus Gabriel Ave virgo sacra AE; infit Cb. — 6b, 2 sede sua B; sede celsa DEF. — 6b, 4 clementer Cb. — 6b, 5 humana Cb; nunc fehlt DE. — 7a, 1 Huic turba angelorum Cb. — 7a, 2 nato BCbD; voce beata Cb. — 7a, 3 jam fehlt BDE. — 7b, 2 maneat Cb; in terra Cb. — 7b, 3 nunc fehlt BDE. — 8a, 2 ut optima F. — 8a, 4 Te poscimus Cb. — 8a, 6 cuncta saecula Cb F. —

8b, 1 Verusque pia DE; hucusque pia F. — 8b, 3 illis Cb. — 9a, 4 nunc et per saecla DE. — 9b, 4 per arva per astra F; qui es ante saecula Cb. — 10, 1 Quo nos mente D. — 10, 2 possimus Cb. — Melodie der Sequenz = Adest una atque praecelsa, nicht ohne Abweichungen.

28. De Nativitate DN.

1a. Prome nunc concio
laeta rhythmice poemata,

1b. Summae proli una
decantans jucunda sonora.

2a. En φῶς aurea
cosmi climata
lustrat cuncta;

2b. Polorum turma
doxa reboant
arvis dindima.

3a. Pace vera
mundo reddita
inclita
demus tinnula
melodemata
nato in arva.

3b. Jesus, qui exstat
ante saecula
aeterna,
virginis ex aula
est natus pudica
hodie, micans

4. Lux clara;
beet nos ipse
in aethera.

B fol. 145a. — Ca fol. 44 a. — E fol. 295 a. Sämtliche Hss. geben die Sequenz ohne Melodie und ohne ein einziges Alinea. Die vorstehende Einteilung kann daher nicht mehr sein als ein irgendwelcher Versuch, zu dem allerdings die Hervorhebung des Rhythmischen 1a, 2 einige Berechtigung giebt. Es wäre unschwer, den Parallelismus vollständig zu machen, wenn man z. B. 2a, 3 perlustrat, 3a, 1 Pace jam vera lesen wollte; 6b, 4 sq. wären ex und est entbehrlich. — 1b, 2 praeconia sonora Ca. — 3a, 3 fehlt B. — 3, 4 annula. B.

29. In Nativitate DN.

1. Salve, exsultans

2a. Sancta parens, a gratia
divina
electa ante saecula.

2b. Cujus intacta viscera
sunt digna,
ferre regentem omnia.

3a. Haec ventura,
ut cana
cecinit patrum lingua,
mox angelica

3b. Promunt ora
Mariae,
fore jam properata;
fit mox credula.

4a. Innuba fert
intra ventris claustra,
quem lata
non capit poli aula,

4b. Undisona
non maris procella
terrarum
spatiosa nec sola.

5a. Inviolata
Ecce puerpera
genuit Emmanuel,
regem in saecula,
Speciosa
decorum prae natis
hominum forma.

5b. Quem tremunt cuncta
Deum, oraculis
prophetarum promissum,
magnum in saecula,
Servilia
pro nobis Dominus
qui tulit membra.

6a. Inter praesepia
angusta
velant tunc vilia
tegmina
tenentem sceptra.

6b. Quae lux nova micat
per arva,
quo nitore candent
supera
coeli culmina?

7a. Regis proles
cum procedit
ut sponsus ovans, quo
sibi nectat
firma connubia,

7b. Exhibendo
gloriosam
ecclesiam sibi
sine ruga,
carentem macula.

8a. Gaude, coelorum regina,
quae pellis, benedicta,
Evae crimina.

8b. Ima superis socians
paradisi amoena
redde nemora.

9a. Natum rogita,
Nobis det ut omnia,
quae sunt patris et sua
praemia aeterna,
Inter nitida
angelorum agmina.

9b. Qui petit arva,
Salus et victoria
illi sit et gratia
omnia per saecla,
Qui est sophia
patris ipso genita.

10a. Cuncta cum quo tempora
componens, se
nasci censuit
die hodierna.

10b. In qua jubilamina
gens da sancta
per commercia
acquisita mira.

11a. Redempta omnia
psallant Domino mente pura

11b. Cantica concinna,
coelica quae canit caterva.

12. Alleluja.

Cb fol. 9 b. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11. Cod Parisiens. Nouv. acq. 1107 Σ. — 2b, 3 gerentem Cb. — 3b, 3 propera CbΣ; lies praeparata? — 4a, 1 Innupta Σ. — 6a, 3 hunc vilia Cb. — 6b, 3 conditore Σ. — 7b, 4 rugam Σ. — 9a, 5 rutila Cb. — 9b, 5 sophiae Cb. — 10b, 1 In quo Cb. — 10b, 3 pro Cb.

30. In Nativitate DN.

1a. Prome verba consona
vox nunc harmonica,

1b. Jam quia solemnitas
instat praefulgida.

2a. Ignaris angelus
pastoribus nuntiat
praemaxima gaudia,
Deum natum
in urbe sancta

2b. Maria ex alma;
uti fatur propheta,
ergo pariet feta
semper manens
inviolata.

3a. Post haec nuntia sacra
cum angelo juncta
in altis plura
agmina dant
Deo gloriam.

3b. Redditaque benigna
pace voce ipsa
terrae, aethera
coeli scandit
rutilans turma.

4a. Spiritalia agnita
verenter famina
opiliones
Christum requirunt
in arva.

4b. Devotione adorant
Dominum cernua,
contectum carne,
cuna positum
in arta.

5a. Fidibus cunctis
rhythmica
harmonia
tinnula concinat
cantica
et Christi natalitia
lingua clara
clangat et mens proba.

5b. Salvator noster
die hac
virginea
prodiens de aula
emicat;
suos alumnos per saecla
tueatur
sua clementia.

Ca fol. 15 a. — Cb fol. 9 a. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11 Cod. Parisien. Nouv. acq. 1107 Σ. — 1b, 1 Nam quia Σ. — Mit 3b, 3 hört Ca auf und fährt Cb l. c. fort. — 3b, 3 terra Cb. — 3b, 4 coelica Cb. — 3b, 5 militia turma Cb. — 4a, 2 verentur Cb. — 4a, 5 in arva Σ. — 5a, 4 concina Cb. — 5a, 6 Christo Σ.

31. In Nativitate DN.

(In missa de luce.)

1a. Nato canant omnia
Domino pie agmina,

1b. Sillabatim neumata
perstringendo organica.

2a. Haec dies sacrata,
in qua nova sunt gaudia
mundo plene dedita.

2b. Hac nocte praecelsa
intonuit et gloria
in voce angelica.

3a. Fulserunt et immania
nocte media
pastoribus lumina.

3b. Dum fovent sua pecora,
subito diva
percipiunt monita.

4a. Est immensa
in coelo gloria
pax et in terra,

4b. Natus alma
virgine, qui exstat
ante saecula.

5a. Sic ergo coeli caterva
altissime jubila,

5b. Ut tanto canore tremat
alta poli machina.

6a. Sonet et per omnia
hac in die gloria
voce clara reddita.

6b. Confracta
sunt imperia
hostis crudelissima,

Humana
concrepent cuncta
Deum natum in terra.

Pax in terris reddita;
nunc laetentur omnia
nati per exordia,

7a. Solus
qui condidit omnia;

7b. Solus
qui tuetur omnia.

8. Ipse sua pietate
solvat omnia
peccata nostra.

A fol. 17 b. — B fol. 153 b. — Ca fol. 51 a. — D fol. 96 b. — E fol. 232 a. — F fol. 42 b. — G fol. 183 a. — K fol. 152 a. — L fol. 111 b. — N fol. 114 b. — O fol. 17 b. — P fol. 54 b. — Q fol. 80 a. — Cfr. Kehrein Nr. 9. — 1a, 2 pia EF. — 3a, 1 Fulsere CaDEF. — 3b, 1 pectora Ca. — 4a und 4b umgestellt CaDEBFN. — 5a, 1 Hic ergo L; Hinc ergo NO. — 5a, 2 altissimo CaF; jubilat EF. — 6a, 1 Sonat CaF. — 6b, 4 terra CaDF. — 7a und 7b umgestellt F. — 8, 2 salvet A. — 8, 3 peccata regna AB.

32. In Nativitate DN.

(In missa de luce.)

1. Age nunc,
mitis caterva,

2a. Et dic verba
nectarea
voce cum tinnula,

2b. Vera instat
solemnitas
quia praefulgida.

3a. Ignaris angelus
pastoribus nuntiat
praemaxima gaudia,
Deum natum in terra

3b. Maria ex alma;
uti infit propheta,
virgo pariet feta
semper degens intacta.

4a. In sede politica
promunt praeconia
Deo angeli
heriles nam fantes gloriam.

4b. In arvis quae linquentes
pacem fidelibus,
turmae coelicae
tranant coelorum fastigia.

5a. Spiritalia agnita
verenter famina
opiliones
Christum requirunt
in arva.

5b. Devotione adorant
Dominum cernua,
contectum carne,
positum cuna
in arta.

6a. Fidibus cunctis
rhythmica
harmonia
choritu concinant
cantica
natalitio
in Christi lingua clara
mensque proba.

6b. Salvator noster
die hac
virginea
prodiens de aula
emicat;
suos alumnos
clementer tueatur
atque regat.

F fol. 43 b. — Eine Bearbeitung von Nr. 30.

33. In Nativitate DN.

(In Nocte.)

1a. *Venit rex in aeternum,*
qui praestolabatur
ab origine mundi
per saecla.

1b. *Rex noster.*
Christus adest forma
nunc indutus humana
in terra.

2a. Alma fertur nox ista
ac sacratissima,

2b. Aeterno qua lumine
fulsit lux corrusca,

3a. Regna quae sanctos
in cuncta saecula
perducit ad coelestia.

3b. Decantent Deo
jugiter dulcia
splendida voce carmina.

4a. In coelis eum et terra
conlaudant universa

4b. Ab ipso Deo condita,
quia sunt valde bona.

5a. Gaudet simul
et laetatur
plebs redempta,

5b. Rex Deus qua
carne tectus
est nostra

6a. Dominator,
princeps pacis,
qui lux es vera
fulgens per cuncta,

6b. Adjuva nos,
ut possimus
psallere digna
tibi carmina

7. Aeterna per saecla.

F fol. 41 a. — Bearbeitung der Advents-Prose gleichen Anfangs.

34. De Nativitate DN.

1a. *Psalle jam,*
turba laeta,
cui cantat superna
caterva.

1b. *Rex ecce noster Christus*
adest forma
nunc indutus humana
in terra.

2a. Alma fertur nox ista
atque sacratissima,

2b. Aeterno qua lumine
refulsit lux beata.

3a. Regna quae sanctos
in cuncta saecula
perducit ad coelestia,

3b. Ut cantent Deo
jugiter dulcia
splendida voce carmina.

4a. In coelum eum et terra
conlaudant universa

4b. Ab ipso Deo condita,
quia sunt valde bona.

5a. Gaudet simul et
laetatur plebs
redempta,

5b. Rex Deus quia
carne tectus
est nostra.

6a. Dominator
princeps pacis,
qui lux es vera,
clarificans jam omnia,

6b. Adjuva nos,
ut possimus
psallere digna
tibi Domino cantica

7. Per sempiterna
semper saecula.

Ca fol. 12 b. — Sequenz mit doppeltem Eingang; Umarbeitung von Nr. 33.

35. In Nativitate DN.
(In prima Missa.)

1a. Coeleste organum
hodie
sonuit in terra.

1b. Ad partum virginis
superum
cecinit caterva.

2a. Quid facis humana turba,
cur non gaudes cum supera?

2b. Vigilat pastorum cura,
vox auditur angelica.

3a. Cantabant inclita carmina,
plena pace et gloria.

3b. Ad Christum referunt propria,
nobis canunt ex gratia.

4a. Nec cunctorum sunt haec dona,
sed mens quorum erit bona.

4b. Non sunt absolute data
differenter sed prolata.

5a. Affectus deserat vitia,
et sic nobis pax est illa,
quia bonis est promissa.

5b. Junguntur superis terrea,
ob hoc quidem laus est juncta,
sed decenter est divisa.

6a. Gaude, homo,
cum perpendis talia.

6b. Gaude, caro,
facta Verbi socia.

7a. Nuntiant
ejus ortum aethera
lucis per indicia.

7b. Subeunt
duces gregum lumina
Bethlem usque praevia.

8a. Invenitur rex coelorum
inter animalia,

8b. Arto jacet in praesepi
rex, qui cingit omnia.

9a. Stella maris,
quem tu paris,
colit hunc ecclesia;

9b. Ipsi nostra
per te pia
placeant servitia.

10. Jam dicantur alia.

F fol. 41b. — Q fol. 151a. — Vgl. Kehrein 7. — 1a, 3 in terris F. — 2a, 1 facit Q. — 2a, 2 gaudet Q. — 4a, 1 Sed cunctorum. — 4a, 2 Si mens Q. — 4b, 2 differenter sunt. — 9a, 3 haec ecclesia Q.

36. In Nativitate DN.

1a. Veneranda
die ista
pax hominibus est data

1b. Et aeterna
laetitia
atque beata gloria.

2a. Jam lux divina
mundo
resplenduit
clara, ut mens humana

2b. Obscuritate
pulsa
manifeste
videret, quae sunt bona

3. Et caperet scienter illa,
unde gaudeamus modo
et per cuncta saecula.

B fol. 203 b. — Ca 1° fol. 44 b. — Ca 2° fol. 52 a. — E fol. 233 a. — 1a, 2 dies Ca 1° Ca 2°. — 1a, 3 nata B. — 2a, 1 Nam lux BCa 2°. — 3, 2 inde B.

37. In Epiphania DN.

1a. *Epiphaniam Domino*
canamus gloriosam,

1b. *Qua prolem Dei*
vere magi adorant.

2a. Immensam Chaldaei
cujus Persaeque venerantur
potentiam,

2b. Quem cuncti prophetae
praecinere venturum gentes
ad salvandas.

3a. Cujus majestas
ita est inclinata,
ut assumeret
servi formam.

3b. Ante saecula
qui Deus et tempora,
homo factus est
in Maria.

4a. Balaam de quo vaticinans,
exibit ex Jacob
rutilans,
inquit, stella

4b. Et confringet ducum agmina
regionis Moab
maxima
potentia.

5a. Huic magi munera
deferunt praeclara
aurum simul thus et myrrham.

5b. Thure Deum praedicant,
auro regem magnum,
hominem mortalem myrrha.

6a. In somnis hos monet
angelus,
ne redeant
ad regem commotum
propter regna.

6b. Pavebat etenim
nimium
regem natum
verens amittere
regni jura.

7a. Magi stella
sibi micante praevia
pergunt alacres
itinera,
patriam
quae eos ducebat
ad propriam
linquentes Herodis mandata.

7b. Qui perculsus
corda nimia prae ira
extemplo mandat,
eludia
magica
non linqui taliter
impunita,
sed mox privari eos vita.

8a. Omnis nunc caterva
tinnulum laudibus
jungat organi pneuma,

8b. Mystice offerens
regi regum Christo
munera pretiosa,

9. Poscens ut per orbem regna,
omnia protegat
in saecula sempiterna.

B fol. 163 a. — Ca fol. 65 b. — D fol. 104 b. — E fol. 238 b. — F fol. 64 b. — G fol. 185 b. — I fol. 102 b. — K fol. 159 a, — L fol. 115 a. — N fol. 116 b. — O fol. 19 b. — P fol. 62 a. — Q fol. 83 a. — Cfr. Kehrein N°. 27. — 1 b, 1 Sequenz mit doppelter Intonation. — 2 a, 2 cujus per saecla D. — 2 b, 2 cecinere E; cecinerunt D. — 3 a, 2 veneramur G. — 3 b, 4 Mariam BDLN. — 4 a, 2 exiet D. — 5 b, 3 myrrham L. — 7 a, 2 micantem B; praeviam BE. — 7 a, 8 praecepta D. — 7 b, 2 corde I. — 8 a, 2 sq. jungat laudibus BCaDEF; jungat organi laudibus I. — 9, 3 saecla BCaILP.

38. In Epiphania Domini.

1a. *Alleluja*
nostri promat
chori caterva

1b. *Laude beata*
propria Deo red-
dens vota.

2a. Concinat
ipsa laeta
melodia
sonora
sacra praeconia.

2b. Gaudeat
omnigena
plebs redempta
per ampla
telluris spatia.

3a. Laetabuda
dies quia
nunc rutilat,
Epiphania
Christi dedicata.

3b. In qua plura
Dei sonant
mysteria
trinitatis et
gloria unica.

4a. Adoratur hic intra
positus cunabula,
salus factus inclita,
gentium et rex
imperans omnia.

4b. Hac quoque die ipsa
sanctificat flumina
lavat et membra sua,
diluens nostra
foeda peccamina.

5a. Hic antiqua
renovatur
jam natura,
quam iniqua
foedarat
olim sententia.

6a. Baptizatur
Christus lympha
et humana
conditio
a noxa
purgatur dolosa.

7a. Mox spiritus
super aqua
manet sanctus
consecrata
veluti columba
intonat
ac voce paterna:

7b. Proles mea
haec dilecta,
quam genui
ante saecla;
credite in ipsa,
est quia
mihi complacita.

8a. Post nuptialia
inter convivia
in vinum vertitur aqua
hujus mira potentia.

8b. Hac virtute sua
perfrui gloria
faciat nos perpetua
ipse, qui regnat aeterna

9. Semper in saecla.

Cb fol. 27b. — Sequenz mit doppelter Intonation. — 5a, 5 foederat. — 7b, 3 genuit. — 8b, 2 perfruit.

39. In Epiphaniam DN.

1. Jam dies instat alma,
qua proles diva
nobis est revelata.

2a. Laudat jam nunc una
connexa plebs utraque a
Christo redempta

2b. Pandens ipsa laeta
hodierna mysteria
fide devota.

3a. Ferat munera
sic plena ac mystica,
aurum, thus,
myrrham mente pura,

3b. Christum quae summa
declarant potentia
regnare
per saecula cuncta.

4a. Celebrantes nunc solemnia
concio praesens clarissima
die ista

4b. Enarremus voce praecomta
canendo Christi magnalia
gloriosa.

5a. Nascitur virginea
idem vulva,
qui est ante saecula
infinita.

5b. Sugit matris ubera,
jacet intra
praesepe gubernans
universa.

6a. Ipse duce nova
ad sua
cunabula
duxit magos
stella veneranda,

6b. Offerentes dona
regia,
testantia
divam atque
humanam naturam.

7a. Sonat Christi fama
per urbis moenia,
patent inaudita
stellae miracla,
regia
contremunt imperia
atque Jerosolyma tota.

7b. Vocantur Hebraea
ad haec concilia,
pandunt quae descripta
loca, properant
reddita
[Bethlehem] magi via,
ferunt munera Deo sacra.

8a. Sic via directa
ad tua
duc nos, Christe, regna
sempiterna.

8b. Quo digna munera
tibimet
offeramus semper
fide munda

9. Atque patriam ad nostram
redeuntes vivamus vita
sempiterna.

Cb fol. 26a. — 4b, 1 praecoma; dafs nicht etwa praeconia zu lesen, beweist der Umstand, dafs das Wort nur drei puncta hat. — 7a, 4 miracula.

40. In Transfiguratione DN.

1. Sempiterna

2a. Virtute cluit cuncta
Dominus regens creata,

2b. Cujus in caltudia
resonemus organica,

3a. Quod die una
Petro, Johanni, Jacobo
annuit dextera

3b. In Olympica
nitens juga quibus coram
se praebet figura.

4a. Vestimenta
ut nix alba,
facies ut phoebicoma.

4b. Petrus spectat
duo una
cum Moyse, cum Elia.

5a. Ajens hero: eja,
tabernacula
condamus hic tria.

5b. Mox a nube clara
placida umbra
vox procedit magna:

6a. Prole mea dilecta
in me complacita

6b. Audite jam sophiam
aure cum intima.

7a. Majestas est sola
regis excelsa,

7b. Quae dedit praecepta
celanda illa.

8a. Haec est pulchra festa
cosmi per cuncta

8b. Adhuc videbitur
talis idea.

9a. Princeps Petre, jam
praecinendo nunc turma
haec, tua familia

9b. Supplex te rogat
in hac festa praecelsa,
quo nos ducas ad illa

10. Coelica tecta,
quo est trinitas sancta.

K fol. 236a. — 4a, 3 plebicoma. — 4b, 3 Moysen. 5b, 1 Vox a. — 9b, 1 Dupplex.

41. In Vigilia Paschae.

1. Jubilate Deo
omnis arva,

2. Quia hodie rex heros
conditus antro
quievit
in sepulchri aula.

3. Porta obtrusa
mulieres
ocius pergentes
cum aromata
pulchra cernunt
illic adesse
angelorum custodiam,

4. Qui Jesum
vivere affantur.

B fol. 170b. — Ca fol. 75b. — E fol. 305b. — 3, 3 ocius fehlt E. — 3, 7 custodia BCaE. — 4, 2 affatur B. — Die Melodie läfst die Abwesenheit jeden Parallelismus erkennen.

42. In Vigilia Paschae.

1. Jam turma
coelica

2. Laeta reboans
jubilat
nova melodemata

3. Regi, triumphalia,

4. Vexilla reportat
qui post tartarea
spolia;
nostra canat turma

5. Sociata
super astra
tinnula
quis voce tonans
perenne Alleluja.

Ca fol. 76a. — Cb fol. 58b. — 1, 1 turba Ca. — 5, 4 quas Cb. — Sequenz ohne Parallelismus.

43. In vigilia Paschae.

1. Alleluja
hoc pium recitat
plebs nova
nunc laeta.

2. Quia resonant
trophea
Christi jam pretiosa.

3. Et nox instat, in qua
tartara
lugent evacuata.

4. Tu contra renata
ex aqua jubila
Domino cantica
caterva inclita.

5. Tibi vita
restituta
nunc perpetua,

6. Ut reiterata
se solvat
peccamina. Amen.

Cb fol. 34b. — Sequenz nach Ausweis der Melodie ohne Parallelismus.

44. In festo Paschae.

1. Fulgens praeclara

2a. Rutilat per orbem
hodie dies, in qua
Christi
lucida narrantur ovanter proelia,

2b. De hoste superbo
quod Jesus triumphavit
pulchre
castra illius perimens taeterrima.

3a. Infelix culpa Evae,
qua caruimus
omnes vita.

3b. Felix proles Mariae,
qua epulamur
modo una.

4a. Benedicta sit
celsa regina illa

4b. Generans regem
spoliantem tartara,

5a. Pollentem jam in aethera.
Rex in aeternum,
suscipe benignus
praeconia nostra
Sedule
tibi canentia.

5b. Patris sedens ad dexteram,
Victor ubique,
morte superata
atque triumphata
Polorum
possidens gaudia.

6a. O magna,
o celsa,
o pulchra
clementia Christi,
luciflua, o alma.

6b. Laus tibi
honorque
ac virtus,
qui nostram antiquam
leviasti sarcinam.

7a. Roseo cruore
agni benignissimi empta
florida
micat haec aula.

7b. Potenti virtute
nostra qui lavit facinora,
tribuit
dona fulgida.

8a. Stupens valde in memet jam
miror hodierna

8b. Tanta indignis pandere
nobis sacramenta

9a. Stirpe Davidica
Ortus de tribu Juda,
leo potens surrexit
in gloria,
Agnus visus in terra.

9b. Fundans olim arva,
Regna petens supera,
justis reddens praemia
in saecula
Dignanter ovantia.

10a. Dic, impie zabule,
quid valet nunc fraus tua?

10b. Igneis nexus loris
a Christi victoria.

11a. Tribus, linguae,
admiramini,
quis audivit talia mysteria,

11b. Ut mors mortem
sic superaret,
rei perciperent talem gratiam!

12a. Judaea incredula,
cur manes adhuc
inverecunda?

12b. Perspice christicolas,
qualiter laeti
scandunt inclita

13a. Redemptori carmina.
Ergo, pie rex Christe,
nobis dans peccamina
Solve nexorum vincula.

13b. Electorum agmina
Fac tecum resurgere
ad beatam gloriam,
Digna rependens merita.

14a. Paracliti
sancti consolationem
piam

14b. Exspectamus
secundum promissionem
tuam

15a. Peracta ascensionis
sancta solemnia,

15b. Qua es regressus in coelum
nube tectus clara,

16. Pollens laude aeterna.

A fol. 49a. — B fol. 176a. — Ca fol. 76a. — D fol. 106b. — E fol. 243a. — F fol. 73a. — I fol. 103a. — K fol. 160b. — L fol. 116a. — N fol. 117a. — O fol. 20a. — P fol. 63a. — Q fol. 84a. — Cfr. Trop. Floriacense saec. 11. Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1177 Σ. — 2b, 2 quem Jesus DIKLNOP. — 3a, 3 una Ca; vitam BEL. — 3b, 2 quo epulamur BK. — 5a, 5 sedula BCaEN. — 5a, 6 continua E. — 5b, 1 in dexteram D. — 6a, 1 O alma CaE. — 6a, 5 et alma E. — 7a, 2 emptam A. — 7b, 2 nostram L. — 7b, 4 et dona P; haec dona D. — 8b, 1 Tantam AE. — 9a, 3 surrexisti DENO. — 9a, 4 cum gloria A. — 9a, 5 es in terra CaDEK; est in terra P. — 10b, 2 ad Christi victoria A; Christi manu dextera Ca; a Christi vestigia E; victoria korrigiert in vestigia D. — 11a, 3 miracula D. — 12b, 3 scandunt aethera D, darüber die Korrectur: canunt inclita; ebenso I. — 13a, 1 Redemptoris CaE. — 13a, 4 noxarum E. — 13b, 4 repetens CaE. — 14a, 2 quoque consolationem CaE — 15a, 1 Post acta INOP. — 15a und b fehlen AKL; dafür:

15a. Efflagitantes ab ipso | secreta pangi gaudia.
15b. Ubi habere possimus | per infinita saecula.
16. Cum Christo gloria[m]. Amen.

Bis Str. 6 b findet sich unsere Prose bei Morel Nr. 68 aus einer Luzerner Handschrift des 14. Jahrh. Dann bricht der Herausgeber ab mit der Bemerkung: „Ein bestimmtes Metrum herzustellen hat grofse Schwierigkeit.“ Was Morel bietet, hat Kehrein Nr. 95 abgedruckt, ohne die Sequenz zu vervollständigen.

45. Dominica Paschae.

1. Canat omnis turba

2a. Fonte renata
spiritusque gratia

2b. Laude jucunda
et mente perspicua.

3a. Jam restituta
pars est decima,
fuerat quae culpa
perdita.

3b. Sicque jactura
coelestis illa
completur in laude
divina.

4a. Ecce praeclara
dies dominica

4b. Enitet ampla
per orbis spatia,

5a. Exsultat in qua
plebs omnis redempta,

5b. Quia destructa
mors est perpetua.

6a. Dum Christus, mundi vita,
infera adit claustra,
statim turba
daemonum valida

6b. Exclamat tremefacta:
quae potentia tanta
ita nostra
penetrans atria?

7a. Laxa sunt vincla
captivorum omnia,

7b. Cessarunt alta
fletuum suspiria

8a. Virtute nostra
ad nihil redacta

8b. Patimur ipsa
jamque supplicia.

9a. Post ista
flebilia
daemonum famina
sine mora alligat.

9b. Confracta
sunt limina
carceris omnia
regis ad imperia.

10a. Illico plebs captiva
genua
amplexans dominica,

10b. Libera jam effecta
exclamat
voce sic humillima:

11a. Christe, qui tua potentia
venisti nostra

11b. Pius absolvere vincula
salute data,

12a. Nos ad regna
transfer aetherea
patria reddita
pristina
dudum fraudata.

12b. Redde nova
saeculo gaudia
resurgens cum magna
gloria
morte perempta.

13a. Post peracta
insignia
redemptor mirabilia

13b. Corda sua
praesentia
refovet apostolica.

14a. Agnita
facie dominica
gaudet ipsa
caterva pacis inclita.

14b. Vulnera
adspectant egregia
perspicua
oculorum instantia.

15a. O quam ineffabilia
enarrat
dies ista laudiflua
virtutum Dei magnalia,

15b. In qua lege mortifera
seducta
plebs est a Christo redempta
gratiaque data superna.

16a. Peccata
veteris cuncta
culpae soluta,

16b. Praemia
quoque reddita
sunt coelestia.

17a. Laudum digna
hac die sacra
concinat
poemata chorda laeta,
voce pudica
concio nostra,
coelica
cui sonant semper organa.

17b. Solemnia
Paschae beata
annua
celebritate revolvat
mente devota
facta libera,
mystica
redemptori solvens munia.

18. Vita Christus nostra
faciat universa
sibimet digna.

Cb fol. 50 a. — 9a, 3 femina. — 9a, 4 alicat.

46. Feria II Paschae.

1. Cuncta simul

2a. Instantia
Christo canat solemnia

2b. In die, qua
spoliat Christus tartara.

3a. Mors quippe saeva
potestate
cum tyrannica

3b. Crucis vulnera
Christo rerum
patrat inscia,

4a. Ut exstingueret
hunc, qui est saeculi vita.

4b. Sed morte pia
Christi fuit superata.

5a. Nam ingressus profunda
tartari latibula

5b. Captivos forte vinctos
levavit ad supera

6a. Atque coelorum secum
transtulit ad
habitacula.

6b. Ubi etiam regna
nobis dedit
immortalia,

7. Quibus fruamur
per saecla.

B fol. 179a. — Ca fol. 83a. — F fol. 84b. — 2b, 1 Die qua Ca. — 2b, 2 spoliavit BCaF. — 3a, 1 quique Ca. — 4b, 1 De morte pia B. — 5a, 1 Jam ingressus Ca. — 5b, 1 fortis victos (l: victor) F. — 6b, 1 et jam Ca; nobis regna CaF.

47. Feria III Paschae.

1a. Prome, casta
concio, carmina
organa subnectens
hypodorica.

1b. Regi claustra
Deo tartarea
rumpenti decanta
nunc symphonia.

2a. Morte qui victa,
resurgens gaudia
mundo gestat colenda.

2b. Ac insolita
morantes perdita
Cocyti confinia

3a. Adspectant lumina
intrante
illo vita beata.

3b. Terrore perculsa
tremescit
daemonum plebs valida.

4a. Dant suspiria
fletuum alta;
repagula
quis sic audax
fregerit
mirantur tunc fortia.

4b. Sic ad supera
redit cum turma
gloriosa
et timida
refovet
discipulorum corda.

5a. Praecelsa hujus trophaea
admirantes flagitemus
nunc voce decliva,

5b. Virginum inter agmina
mereamur pretiosa
colere ut Pascha

6. Gallilaea inque sacrata
praefulgora
contueri lucis exordia.

A fol. 17b. — B fol. 173b. — Ca fol. 82a. — D fol. 107b. — E fol. 249b. — G fol. 187b. — K fol. 169b. — L fol. 119b. — N fol. 135a. — O fol. 21b. — P fol. 67b. — Q fol. 158a. — Cfr. Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Σ. — Miss. ms. Oxoniense anni 1384 Clm. Monacens. 705 Ξ. — 1a, 2 cantica DΣΞ. — 1a, 3 organica ΣΞ. — 2b, 1 Hic lnsolita CaE. — 3a, 1 Exspectant DG. — 3a, 3 illa vita G; vitam beatam KLO. — 3b, 1 percussa ΣΞ. — 4a, 3 repacula ABCaEO; pericula G. — 4b, 1 Hic ad D. — 4b, 4 tumida G. — 4b, 5 resonet Σ. — 5a, 2 flagitamus DKL. — 5a, 3 delira G. — 6, 2 prae fulgore BCaEDG; praefulgida ΣΞ.

48. Feria V Paschae.

1. Laetabunda

2a. Nunc imminet
in terris festa
praeclara,

2b. In qua potens
confregit taetra
tartara.

3a. Manu bellica
protoplasti
resolvit vincla,

3b. Immortalia
tribuendo
reddidit dona.

4a. Mirantur omnia
angelorum agmina,

4b. Tremescunt valida
impiorum scelera.

5a. Ortus ac occasus,
mare atque pulchra arva,

5b. Clangite pro modo
regis aeterni carmina.

6a. Nosque pro posse
solvamus ovanter
jam praeconia.

6b. Laus, decus, honor
tibi Deo nostro
sit per omnia

7. In aeternum. Alleluja.

A fol. 52b. — B fol. 171b. — D fol. 109a. — E fol. 296b. — K fol. 167a. — L fol. 118a. — N fol. 135b. — O fol. 21a. — P fol. 68b. — Q fol. 156b. — 2a, 1 Hinc imminet K. — 4a, 1 Miranturque OP. — 4b, 1 Tres nesciunt valida P. — 4b, 2 et impiorum. — 6a, 3 nunc praeconia DK. — 7, 1 aeternum. Amen. ABEKLO.

49. Feria VI Paschae.

1. Solemnem diem
celebret plebs inclita
atque praeclara,

2a. In qua Dominus
redemptor
surrexit victor
antiqua morte superata.

2b. Confregit claustra
inferni,
potens potenter
liberat sanctorum animas.

3a. Gaudent omnes pariter
dicentes:
Tibi sit gloria,

3b. Qui de coelesti regno
propter nos
venisti in terra.

4a. O adoranda trinitas,
veneranda unitas,
majestas aeterna
et claritas
et pax perpetua.

4b. Nostrorum quoque crimina
per sanctorum merita,
o rex clemens pie
et domine,
solve vincla cuncta.

5a. Te laudat
cuncta polorum
caterva
et angelica
et coelorum sancta
agmina.

5b. O bone
rex. nostra tibi
vox pangat,
ut mereamur
esse in sanctorum
gloria

6. Per cuncta semper
saeculorum saecula.

B fol. 179b. — D fol. 109b. — E fol. 322a. — 1, 3 clara DE. — 2b, 4 tradens (1: trahens) sanctorum D. — 3a, 1 Gaudeant BE. — 3b, 1 de coelestia regna BE; wahrscheinlich ist diese barbarische Lesart die ursprüngliche (mit 3a, 1 BE); da aber D einen annehmbaren Text bietet, ist dieser bevorzugt worden. — 4a, 1 Adoranda BDE. — 4a, 2 o veneranda BDE. — 5a, 1 laudant BE. — 5b, 2 rex et pie nostra BDE; wenn die beiden Worte et pie keine Interpolation, fehlen 5a drei Silben, vielleicht angelica potestas.

50. Feria sexta Paschae.

1a. *Ecce vicit.*
radix David,
leo de tribu Juda.

1b. *Mors*
vicit mortem,
et mors nostra est vita.

2a. Mira bella
atque stupenda satis
inter omnes victorias,

2b. Ut moriens
sic superaret fortem
cum callida versutia.

3a. Domum ejus
ingressus est rex aeternus
et Arverni confregit vasa.

3b. Drachmam secum,
quae perierat, portavit,
et patefecit regni claustra.

4a. Paradisi portam,
quae clausa fuerat

4b. Per lignum vetitum
et culpam letalem,

5a. Quam comisit
protoplastus,
reseravit
dextra per stipitem,
aetheream.

5b. Susceperat
mors indemnem,
quem tenere
nunquam potuerat
propter culpam.

6a. Dum ambiit illicita,
quae tenebat
juste perdidit acquisita.

6b. Ampliare voluerat
in successu
et remansit evacuata.

7a. In se refuscata
defecit
extremitas,
ut quibus ad vitam
fuerat
largitus ingressus,
donaret et regressus
ad percipiendam veniam.

7b. Hic verus est agnus
legalis,
qui in multis
se manifestavit
figuris,
tandem se pro mundo
hostiam dedit patri,
ut redimeret membra sua.

8a. Hic lapis est
angularis, quem reprobaverunt
constructores.

8b. Jam factus est
in caput anguli super omnes
in excelso.

9a. Regnum ejus magnum
et potestas ejus et honor

9b. Manens in aeternum
per cuncta semper saeculorum

10. Saecla. Amen.

A fol. 48a. — B fol. 178a. — E fol. 247b. — Cfr. Grad. ms. Nivernense saec. 11. Cod. Parisiens. 9449 Σ. — 1b, 1 Morsui ut mortem B. Sequenz mit doppelter Intonation; der Parallelismus in Text und Melodie beginnt erst nach der Intonation, die durch liegende Schrift kenntlich gemacht ist. — 2a, 3 victoria E. — 3a, 1 Bonum ejus B. — 3a, 3 et inferni Σ, confregit claustra E. — 4a, 1 porta ABE. — 4b, 2 culpa letale E; letali A; letalem Σ. — Nach 4b. folgt: in hoc aevo BE, in primaevo Σ; dieses Glied stört den Parallelismus in Text und Melodie. In AΣ folgt: Quem! clauserat Eva tumens conditori clauserat cunctis [conditoris reserat

mater Σ] post modum de stirpe sua. Der Sinn läfst diese Stelle als Interpolation erkennen. — 5a, 4 dexteram ABE. — 5a, 6 aetherea B; materiam Σ. — 5b, 2 indemna A; indemne B; indemnam Σ. — 5b, 4 poterat A. — 5b, 5 praeter culpam B. — 6a, 1 abiit AE; ambigit Σ; illicitam BE. — 6a, 2 quem tenebat ABE. — 6a, 3 acquisitam BE. — 6b, 1 Ambiere A. — 7a, 1 refusa E; refulsit A. — 7a, 2 defici A; deficit B. — 7a, 3 extirmitas E. — 7a, 6 largitur A; ingressum AΣ. — 7a, 7 regressum AE. — 7a, 8 ad percipiendum regni vitam Σ. — 8a, 2 probaverunt B. — 8a, 3 aedificantes BE. — 8b, 3 in alto A. — 9a, 2 sqq. potestas ejus prima in saecula. Amen. BEΣ. — „Feria sexta Paschae" Σ.

51. Feria sexta Paschae.

1. Creator poli
rexque terrae,

2a. Qui semper es salvator
gloriosus,

2b. Qui hominem perditum
reparasti

3a. Nunc tuos famulos
salva, Christe, alme rex,
a delictis,

3b. Ut semper dextera
tua salvi ac tuti
laudes canant.

4a. Gloria tibi
semper sit, Jesu Christe,
in aeternum,

4b. Qui super astra
regnas a dextris patris
in excelsis.

5a. Angelicis choris
digneris
voces conjungere
et nostras.

5b. Post labem effecti
coelibes
mansuris sistamus
laudibus.

6a. Laus tibi sit, Domine,
sancte pater, in aevum,

6b. Qui regnas cum filio
et cum sancto spiritu.

7a. Dignare, Domine,
preces nostras
acceptare in Christo.

7b. Simus perenniter
te Dominum
collaudantes ubique

8. Nunc et semper
feliciter.

A fol. 61 b. — B fol. 202 b. — D fol. 109 b. — E fol. 304 a. — F fol. 173 b. — M fol. 196 a. — 1—5a fehlen M. — 1, 2 atque terrae DE. — 4b, 2 ad dextram M. — 5a, 3 vocibus jungere A jungere vocibus BE; nunc nostris ABDE jungere voces sursum nostras F — 5a, 4 et fehlt B. — 5b, 3 mansuri BEF.

6a und 6b fehlen F; dafür:

6a. Ignoremus poenam malorum fulti gloria.
6b. Conregnemus conjuncti agno sine macula.

7a sqq. fehlen BE; dafür:

6a. Dignare Domine Jesu rex
6b. Alme nos custodire a malo
7. Bonisque omnibus repleri. Amen.

7a sqq. fehlen DM; dafür:

7a. Proclamat et tuba Deus nostra
7b. Tibi maneat summa doxa
8. Et cuncta per saecula coelo atque terra.

„Feria sexta paschae" D; „Dominica post ascensionem" F.

52. In Sabbato Paschae.

1. Adest enim festa
paschalia,
redemptio nostra.

2a. Christus surrexit victor
vincens tartara
nosque redemit
morte dira.

2b. Propter Adae culpam
lugent tartara,
et almi fulgent
in gloria.

3a. Lux vera Deus,
victor qui regnat
in saecula

3b. In trinitate
et unitate
cum gloria.

4a. Nos exspectamus eorum
suffragia,
qui regnant
cum Deo laeti
simul per astra;

4b. Ut precibus eorum
mereamur
ad aethra
jungere semper
deorum digna

5. Hic et in aevum
habitacula.

B fol. 179b. — Ca fol. 80a. — D fol. 110a. — E fol. 247a. — E 2° fol. 305b. — E 3° fol. 326a. — F fol. 77b. — G fol 187a. — Cfr. Brev. ms. Gerundense saec. 15. Cod. Parisiens. 1309. Σ.

1, 1 Adsunt festa Σ; adest korrigiert in adsunt DF. — 2b, 1 hat eine Silbe weniger, über Adae sind zwei Neumen zusammengezogen. — 2b, 2 tartari Ca. — 3a, 2 regnans B; victor regnat E 2°. — 4b, 1 ipsorum CaG. — 4b, 3 ad aetherea B. — 4b, 4 jungi E 1°; jungi et Σ; jungere nos E 2°. — 4b, 5 digna deorum E 2°; coelorum sancta F; coelorum digna Σ. — 5, 1 Licet in aevum G. — 5, 1 Sic et Ca. — 5, 2 habitanda Σ. — Die Einteilung der clausulae ist eine ganz verschiedene und jedenfalls unrichtige in E 2°, das beifolgende Absätze macht: 1 Adest enim; 2a. Festa paschalia; 2b. Christus surrexit; 3a. Nosque redemit; 3b. Lugent tartara; 4a. Lux vera etc.

53. In Octava Paschae.

1. O beata et

2a. Venerabilis
virgo Maria alma,

2b. Quae sola digna
fuisti tu praecelsa —

3a. Inter omnes mulieres
apparuisti grata
sublima —

3b. Ut ex te oriretur sol,
qui regnat in aeterna
saecula.

4a. Cum esset
in nubilo, refulsit in
antris saevis.

4b. Daemones
mirantur nimis anxie
cruciati

5a. Inquirentes: Quis est iste
rex tam fortis, tam potens?

5b. Claustra ingressus est nostra
cuncta confregit vasa.

6a. Potestas aeterna
haec est nimium
valida,

6b. Latuitque nobis
ista tam mira
caritas.

7a. Migrans de mundo
sol rutilans
ad astra poli
ignea gerens miracla.

7b. Patriarcharum
clamat chorus:
redemptor venit,
solvere nos a vinculis.

8a. Sol justitiae oritur,
quem exspectabamus, dis-
rumpere
jugum saevum,

8b. Solvere vinctos, retrusos
in ergastula, nostra vaca-
bant
suspiria.

9a. Et eripuisti vinctos
trophaea nos
tua (ex) inferno sacra
morte libera.

9b. Laeta processit cum Christo
beatorum
agmina in coelorum
sede secreta.

10a. Portans,
quae perierat drachmam,

10b. Gaudet
angelorum caterva.

11a. Christum laudemus
hodie, pascha jucundemur
plurimis sacris

11b. Hymnorum tonis
reboantes, ad aulam regis
perveniamus,

12. Ut sine fine
fruamur alma.

A fol. 58 a. — B fol. 181 b. — D fol. 110 b. — E fol. 252 a. — L fol. 137 a. — M fol. 200 b. — 1, 1 O beata tu B. — 2a, 1 Venerabilis es ALM; Venerabilis et BE. — 3a, 3 sublimis L; sublimis et grata E. — Die Strophen 3a und 3b scheinen verstellt zu sein. — 4a, 2 retrusit A; jubilo E. — 4a, 3 antris ejus D; antra saeva M. — 4b, 2 mirantes E; nimium A-M. — 4b, 3 cruciant ABLM. — 5a, 1 Inquientes DM. — 5a, 2 fortis praepotens B. — 6a, 2 nimis B. — 6b, 1 Patuitque. — 6b, 3 claritas BE. — 7a, 4 gerens miracula D; parent sidera B; parens sidera E; praeparans sidera M. — 7b, 2 chorus clamat M. — 7b, 3 veni D. — 7b, 4 solve nos a vincula D; solvere nos ABEL; a vinculo BE. — 8a, 3 juga saeva M. — 9a, 1 vivos B; vivas E; cunctos M. — 9a, 2 sq. trophaea nostra D. — 9a, 3 ex inferna L; morte sacra B. — 9a, 4 liberans BEM. — 9b, 4 sede sacrata E; sede sacra. — 10b, 1 Gaudent B. — Nach 10b. 2: Qui fulget in aeterna saecula E. — 11a, 2 paschale A-M; jucundemus BEL. — 11b, 2 reboanter AL. — 11b, 3 perveniamur. — 12, 1 fine atque devote E. — Titel der Sequenz: de Alleluja *Qui confidunt*. M.

54. In Resurrectione DN.

1. Clara gaudia,
festa paschalia

2a. Congaudet coetus
per omnia

2b. Dulce decantans
Alleluja.

3a. In qua Christus per crucem
redemit animas inferno
deditas,

3b. A protoplasto quotquot
in hoc saeculo progenitae
fuerant;

4a. Patriarcharum
omniumque simul
prophetarum
regum pontificum

4b. Detinebantur
claustra tartarea
mortis — —
cruore retrusae

5a. Donec victor mortis
dominus omnium
atque sanctus sanctorum,

5b. Cum crucis trophaeo
infernum penetrans
abegit claustra saeva.

6a. Quis es, daemones
ululant,
crucifer, qui nostra
ut Deus
solvis vincula cuncta?

6b. Fugans tenebras
fulgurat
theatralis horror
rutilans
lumine perlustrata.

7a. Clamabant sancti:
advenisti,
o jam Domine, regum
rex, ave,

7b. Quem olim vates
praecinere,
jam nos salva, redemptor,
rex Christe!

8a. Tunc Jesus cum laeta
sanctorum gloria
processit
nostra vita,

8b. Cui psallere laudes
sub omni cardine
non cessat
omnis aetas

9. Decantans Alleluja.

B fol. 177 b. — Ca fol. 78 b. — E fol. 244 b. — F fol. 77 a. — G fol. 186 b. — Cfr. Trop. Floriacense saec. 11. Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1177. — 2b, 1 decantant B. — 3b, 1 protoplausto G. — 4b, 4 retrusa E. — 5a, 2 omnium dominus E. — 6a, 1 Qui es B; Quis de daemones Ca.; Quid et E; Qui et G. — 6a, 5 solvat G. — 6b, 2 fulgerat BCa. — 8a, 4 morte victa G; morte vita. E. — 8b, 3 cesset B.

55. In Resurrectione DN.

1. Turba proclama laeta,

2a. Laude corona
facta prome divina,

2b. Jam instituta
superna disciplina.

3a. Christi sacra
per magnalia
es quia
de morte liberata,

3b. Et destructa
inferni claustra
janua
et coeli patefacta.

4a. Jam nunc omnia,
coelestia,
terrestria
virtute gubernat aeterna.

4b. In quibus sua
judicia
semper aequa
dat auctoritate paterna.

5a. Ab arce superna
veniens ad ima,
factus est ex vulva
virginis intacta
caro nostra.

5b. Illustravit saecla
apparens perdita,
manifestans sua
et patris dogmata
gloriosa.

6a. Solvit ipse crucis ara
nostra vincula,
factus hostia
immaculata.

6b. Castra diremit iniqua
virtute mira,
suos (ad) superna
vexit regna.

7a. Sic angelica
et humana
creatura
Christi morte pacificata.

7b. Ipse pro nostra
passus noxa,
lavans membra,
surgit in vita sempiterna.

8a. Laudum pia
vota solvat
ecclesia,
cari moderata
resonet fistula
voce laudiflua,
mente pura
Christi proelia copiosa;

8b. Christus quia
nostra lavit
peccamina
ac morte perempta
vivit in gloria,
contulit praemia
coelestia,
regna reddidit sempiterna.

9a. Ipsi doxa
honorifica
sit in saecula semper aeterna,

9b. Virtus summa,
laus perpetua
honor et potestas sine meta.

10. Cui nova cantica
depromat nostra
vox excelsa.

Cb. fol. 45 b. — 1, 1 proclamat. — 2a, 1 Laudet. — 3b, 3 jannaque. — 7b, 2 passa. — 8b, 6 praemia contulit.

56. In Resurrectione DN.

1a. Rutilat per orbem
praeclara
dies ista, in qua
lucida Christi
enarrantur proelia.

1b. Hostis qui superba
antiqua
stravit imperia,
castra illius
perimens taeterrima.

2a. Infelix Evae culpa
aeterna
nos privavit vita.

2b. Proles Mariae celsa
ad regna
revocavit coelica.

3a. Benedicta sit
ipsa mundi regina,

3b. Qua vita nostra
prodiit in saecula.

4a. Jam nunc qui regis omnia
Rex in aeternum,
suscipe benignus
praeconia nostra
Haec vota
tibi solventia.

4b. Qui jussa complens paterna,
Victor ubique,
morte superata
atque triumphata,
Cum magna
resurgis gloria.

5a. Jam nostra te laudat
camoena
moderata tua
gratia
hac die sacra.

5b. Te cuncta caterva
redempta
benedicit una
per ampla
mundi spatia.

6a. Qui cruce perempta
hostis callida
versutia
infera
spolias claustra

6b. Fersque tuum plasma
ad coeli summa
palatia,
florida
collocans aula.

7a. Jam tua
morte beata,
Christe, plebs redempta

7b. Supplicat,
vitae tempora
praestes ut quieta.

8a. Nam salutis causa
Ortus te tribu Juda
leo potens surrexisti
in gloria
Nos tua
liberans dextera.

8b. Das quibus munia
Regna petens supera,
justis reddens praemia,
in saecula
Trutina
exigis aequa.

9a. Te tua familia,
Christe, precatur una

9b. Ut perimas vitia
augeas et merita.

10a. Corda nostra
nunc vivifica,
qui pandens sepulchra
hac die plura

10b. Tecum multa
patrum corpora
revelasti tua
virtute mira.

11a. Semper tibi gloria,
cui subdita
mors est et vita,

11b. Potestas omnis data
ac judicia
coelis et terra,

12a. Universa commoda.
Ergo, rex pie Christe,
nobis dans peccamina
Resolve nostra omnia.

12b. Et indulta venia
Fac tecum resurgere
ad beatam gloriam,
Vita reformans aeterna.

13a. Paschalia quoque
festa per ista annua

13b. Suscipias nostra,
precamur, ministeria.

14a. Cuncta dans commoda
summa semper ministra
gaudia,

14b. Tuaque gratia
vivat plebs redempta
in saecla

15b. Intra polorum castra
laudabillima.

Cb. fol. 85 a. — 1a, 4 enarrantur Christi. — 2a, 1 Evae fehlt. — 4b, 6 resurgit. — 12b, 1 Ut durch Irrtum des rubricator, der statt des kleinen vorgezeichneten e ein U ausführt. — 14a, 2 ministrat. — 14b, 2 redemptor. — Die Sequenz ist eine Bearbeitung des Fulgens praeclara, die häufig vor allem 6a u. 6b der Melodie nicht gerecht wird, 8a, 3 durch surrexisti statt surrexit das Versmafs schädigt.

57. In Resurrectione DN.

1. Alleluja,

2a. Quoniam vita
resurrexit nostra,

2b. Canat mens proba
voce laudiflua.

3 a. Haec dies est illa,
in qua mortis destructa
sunt jura,

3 b. Et qua fraude dira
turba dudum captivata
redempta.

4 a. Agmina sublimia,
numero diminuta,
integra sunt facta
die ista
dominica gratia.

4 b. Creatura humana,
per offensam perdita,
per ligni trophaea
est coelica
reducta ad culmina.

5 a. Sic unita caterva
celebrat propria
solemnia,

5 b. Quae cum stola candida
species indicat
angelica.

6 a. In cujus praeclara
vultus praesentia
corruunt territa
custodum agmina
visione
fulguris simulata.

6 b. Mulierum corda
dum pavent timida,
voce melliflua
clementer prolata
angelica
confortant alloquia:

7 a. Non, inquit, illa
hic caro sancta
est cruce passa,

7 b. Sed cum gloria
vivit in vita
jam perpetua.

8 a. Hac voce percepta praecona
socia
athletum concilia
nuntiant audita
et visu probata
de Jesu Christo testimonia.

8 b. Turba dehinc apostolica
dubia
dum manet, hac de causa
subintrans atria
Christus ipse clausa,
satis certa refert probamina.

9 a. Sic nostra
penetrans clausa
cordis secreta

9 b. Confortet
gratia sua
in pace nos

10. Aeterna.

Cb. fol. 47 b. — 4 b, 2 offensa. — 4 b, 4 coelica est. — 5 b, 1 Qua. — 6 a, 3 currunt. — 6 a, 4 custodunt. — 8 a, 3 acleum. — 8 b, 4 subintrant. — Das Fehlen einer Silbe in 9 b, 3 erklärt sich regelrecht aus dem Schluſs.

58. In Resurrectione DN.

1. Gaudeat ecclesia,
innovant gaudia
haec festa paschalia.

2 a. Candidata nunc agmina
Christo laeta
promant carmina,

2 b. Nova personent famina,
Christus mundi
lavit crimina.

3 a. Mortis passus supplicia
mortis fregit imperia.

3 b. Signa gerens victricia
surrexit die tertia.

4a. Tunc Maria
Domino dilectissima
surgens mane
die dominica

4b. Aromata
deportat suavissima
ad ungenda
membra dominica.

5a. Angelus adfuit
in veste candida,
facie rutilans
sicut sol fulgida,
sedens in parte
sepulchri dextera.

5b. Nuntiat Mariae
optata gaudia:
Christus, qui passus est
crucis suspendia,
redemit mundum
spolians infera.

6a. Nunc intuere,
ecce signa perspicua.
cerne sepulchri
loca vacua.

6b. Surrexit vere
secundum promissa sua,
triumphans morte
de perpetua.

7a. Patri reportans
nova trophaea
sanctis
tribuit regna siderea.

7b. Cunctis nuntia
haec verba mea,
vobis
videbitur in Gallilaea.

8a. Venit Maria
nuntians talia,
tunc discipuli
praesignant gaudia
damnata
de morte tristitia.

8b. Stupet Judaea,
plena perfidia,
Christo dilecta
gaudet ecclesia
exsultans
de tanta laetitia.

9a. Et nos inter
tanta solemnia

9b. Conlaudemus
Dei magnalia.

10. Cui nunc et semper
sit gloria.

F fol. 85 a. — 4a, 1 Nunc Maria. — 4b, 2 deporta. — Die Sequenz gehört schon dem Übergangsstile an.

59. In Resurrectione DN.

1. Clara resonant
nunc organa,

2a. Quia pascha
celebrat
nova turba
refecta
spiritali azima.

2b. Regna in qua,
veritas
atque vita
reddita
patria clariflua.

3a. Ex arce summa
paternaque dextera
Proles divina
petens ima
de virginea nascitur vulva,
Cum carne vera
homo factus in terra.

3b. Mundo mystica
illustrato doctrina
Crucis stigmata
gloriosa
subiit pro salute humana
Traxitque sua
regnum ad imperia.

4a. Sic vere digna
hostia probata,
in ara
crucis immolata,
nostra resolvit peccamina.

4b. Per hanc antiqua
mors est superata,
et vita
mundo restituta,
regnaque redempta cativa.

5a. Hostis iniqua
perempta versutia
ac tyrannica
potestate superata,
Christus splendida
ad aethra fert spolia.

5b. Tantae peracta
gloriae victoria,
carne humana
iterum glorificata,
vestiri sua
voluit potentia.

6a. Qua reinduta
surrexit in vita
jam perpetua
simulque plura
justorum defuncta corpora,
veridica
ut ferunt scripta.

6b. Quae satis fida
demonstrant exempla
atque provida,
sperare summa
resurrectionis gaudia
post finita
aevi tempora.

7a. Jam cantica
praedulcia
voce celsa

7b. Ecclesia
promat laeta
laude digna.

8a. Quia
mors est dira
triumphata

8b. Vita
surrexitque
Christus nostra.

9a. Ipsi gloria
sit honorifica,
cui famulatur una
mors atque vita
omnia per creata,

9b. Sol sive luna,
decora lumina,
terra, maria, sidera
et poli clara,
mundi machina tota.

10a. Cujus gratia
sempiterna
plebis alma
gubernet pectora,
Quo fide pura
mereatur illi digna
Ac perspicua
voce sacra
praelibata
supplere cantica.

10b. Jam corde laeta
suum pascha
colit ampla
per orbis spatia.
Ut quae fuerat
perdita sub morte dira,
Nunc per divina
sacramenta
adinventa
exsultet libera.

11a. Victori celsa
cum gloria
persona
laude digna,
vox nunc clara
mensque pudica,

11b. Qui sic tartara
saevissima
propria
potentia
sternens liberat
suum plasma

12. In saecula.

Cb. fol. 41 b. — 6b, 1 Qui satis. — 6b, 3 providat. — 9b, 3 sideraque.

60. In Resurrectione DN.

1a. Coelica
terrenaque simul turba

1b. Personant
nunc laeta pace reddita.

2a. Dies ista
pacifera
perpetua
mundo nuntiat gaudia,

2b. Mors est in qua
superata
liberata
et conditio humana.

3a. Inferni claustra
superba
penetrat
cum magna
Christus gloria.

3b. Disrumpit vincla
iniqua,
effugat
omnia
potens nubila.

4a. Captiva sic turba
redditur libera
rupta culpae catena.

4b. Exsultantque pia
justorum agmina
et plaudunt voce digna.

5a. Vertuntur sua
in tortores fera
supplicia
potestate
tyrannica victa.

5b. Cadunt intima
atque luctuosa
suspiria,
remedia
et surgunt aeterna.

6a. Sancti jam tanta
percepta gratia
gaudia
metunt suprema.

6b. Lugent absorpta
atria infera,
superna
gaudet patria.

7a. Mortis lege dira
Christus perempta
redit victor ad arva.

7b. Cui mente prona
personans gloria,
psallit nostra caterva

8. Festivum Alleluja.

Cb. fol. 40 a. — 2b, 3 et liberata. — 4b, 3 plaudent. — 5a, 1 Vertunt hunc. — 5b, 4 et remedia.

61. In Resurrectione DN.

1. Dic nobis, quibus
e terris nova

2a. Cuncto mundo
nuntians gaudia

2b. Nostram rursus
visitas patriam?

3a. Respondens placido vultu
dulci voce
dixit: Alleluja,

3b. Angelus mihi de Christo
intimavit
pia miracula.

4a. Resurrexisse
dominum siderum
cecinit voce laudanda.

4b. Mox ergo pennas
volucris vacuas
dirigens laeta per auras

5a. Redii,
famulis ut dicam,
renovatam
legem veterem
et novam
regnare gratiam.

5b. Itaque
plaudite, servuli,
voce clara;
Christus hodie
redemit
nos a morte dira.

6a. Pater filium
Tradidit, servi
interemerunt
pro salute nostra.

6b. Sponte subiit
filius mortem,
ut nos redimeret
morte ab aeterna.

7a. Jam nunc requiem capere
licet omnibus
et vita
frui perpetua.

7b. Nunc recolite pariter
mecum, famuli,
celebri
laude sanctum Pascha.

8. Christus est pax nostra.

A fol. 54 a. — B fol. 171 a. — D fol. 108 a. — E fol. 322 b. — F fol. 84 a. — K fol. 168 b. — L fol. 118 b. — N fol. 134 b. — O fol. 21 b. — P fol. 67 a. — Q fol. 157 a. — Cfr. Grad. ms. Prumiense saec. $^{10}/_{11}$ Σ. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Paris. 9449. — Kehrein Nr. 103. — 1, 1 Eja dic nobis Σ. — 1, 2 Die meisten Hss. aetheris; e terris AKLΣ; e tenebris E; aeternus F. — 2a, 2 nuntias LP. — 2b, 2 visitans AΣ. — 3a, 1 placito ADF. — 3a, 2 clara dixit voce F. — 3b, 2 indicavit FΣ. — 4b, 2 vacuans K; volucris dirige laeta per Σ. — 5a, 1 Rediit DOP. — 5a, 6 redire, Korrektur D. — 5b, 2 famuli Σ. — 6a, 2 sq. servis ut interimerent EF; servis, interemerunt Σ. — 7a fehlt F. — 7a, 1 rapere ABDKP. — 7a, 3 sq. et tehlt D; vitam frui KL; frui vitam AB; perfrui vita D. — 7b, 1 Hunc PΣ; Nunc olim te pariter F; colide DΣ.

62. In Resurrectione DN.

1. Festus adest nobis

2a. Cunctis nimium
venerandus dies,

2b. Quos verus pius
refovet ubique.

3a. Suos gaudet esse
secum suique
dilecti in aevum
maneant
laetantesque

3b. Cum pastore pio,
qui derelictis
nonaginta novem
ovibus
in deserto,

4a. Propter unam
erraticam;
sublimem gaudent
jam chori in polo.

4b. O pater et
aeterne, o
cunctis largitor
o pius infirmis!

5a. Christe, qui famulos tuos consolaris,
qui spem promisisti,
ut polos scanderent,

5b. Miserere tibi juste supplicantum,
adjuva nunc ipsos,
quos tu redemisti.

6a. Tibi, Domine,
pastor bone, decet
laus honorque

6b. Et imperium
semper in saecula
saeculorum.

B fol. 182 b. — 2b, 1 Quos se verus gegen Versmafs und Sinn. — 3a, 1 esse ut sint, eines von beiden ist zu viel. — 4a, 4 in poli. — 5b, 1 tui. — 5b, 2 supplicantibus. — 6a, 3 laus honor.

63. In Resurrectione DN.

1. Gaudens mater
pange laudes
ecclesia,

2a. Quia surrexit salvator,
2b. Cujus dies hodierna,
3a. Et sol post tenebras
3b. Diem irradiat.
4a. Sic Christus post tartara
4b. Te surgens illuminat.
5a. O mira Dei
clementia, quae
tanta habita
5b. Confers creatis
indesinenter
beneficia.
6a. O salus perpetua tam
6b. Morte potenter devicta
7a. Largita quae benigne vitam.
7b. En canimus pium Pascha.
8a. Etenim, ex
quo amisit
Adam volens vitam,
8b. Clausa fuit,
usque tuo
sanguine rompheam
9a. Stinxisti
in cruce fixus idemque
de morte transiens ad vitam.
9b. Quam nobis
ipse possidere praesta,
tu es enim omnium vita.
10a. Dies haec festa
omnibus expletis
laeta tibi vere
debet esse unica,
10b. Te resurgente
tibi dedicata,
qui a morte mundum
reduxisti ad vitam.
11a. Largire tu nobis
clemens vitae gaudia,
11b. Paradiso reduc,
qua valeamus nectarea

12. Tibi referre cantica
et concrepare Alleluja.

B fol. 184 a. — E fol. 310 b. — Cfr. Grad. Nivernen. saec. 11 Cod. Parisien. 9449 Σ. — 1, 3 laude sedula BE. — 3b, 1 Diem fehlt Σ. — 4b, 1 resurgens BEΣ. — 5a, 2 potentia Σ. — 6a, 1 perpetua jam B. — 7b, 1 exanimus B; caninus EΣ. — 8a, 2 Adam volens amisit BEΣ. — 8b, 1 Causa fuit B. — 8b, 3 romphea Σ. — 9a, 1 Stixisti B; tinxisti Σ; fanxisti E; das „flammende Schwert" erlaubt das gebrauchte Bild. — 9a, 3 transisti Σ. — 10a, 2 exprece BE. — 10b, 1 Te fehlt B. — 11a, 2 vita B. — Keine der drei Handschriften bietet zu diesem Liede die Melodie.

64. In Resurrectione DN.

1. Haec est praeclarae
solemnitatis hodiernae
festivas,

2a. Cunctis [Domini]
fidelibus firmiter
honore celebranda

2b. Atque nobis cum
gaudio feliciter
omnibus recolenda.

3a. Hodie surrexit Christus,
salus nostra.
Atque Mariae
Magdalenae
prius voluit
pastor ostendere
sacratissima
sua membra

3b. Quam discipulis suis
ipse vita.
Qui est lux, via
et veritas
et sine fine
perennis gloria,
simul trinitas
et unitas.

4a. Qui pro nobis
sustinuit Deus
ipse creator
poenam, ut purgaret
nostra facinora.

4b. De sepulchro
resurrexit agnus,
qui Deus simul
et homo cum patre
regnat per saecula.

5a. O lux splendida,
in coelis regnans perpetua,

5b. Suscipe vocis
nostrae laudes devotissimas.

6a. Ut ignoscas nobis, quae
gessimus, crimina,

6b. Sicut precamur voce
valde humillima.

7a. O quam beata
es mundi salus,

7b. O quam stupenda
et gloriosa!

8a. In coelis ab angelis admiranda,

8b. Resurrectionis festa praecellens,

9a. Cunctis sublimior
ceteris,
obtinet nomen
sacrum, corrusca luce,
gloria fulgentissima,

9b. Satis laetabunda;
ideo
poscimus omnes
sanctorum suffragia,
ut mereamur gloriam,

10. Quam Christus promisit
sanctis, regnare
in coelis sine fine
perpetua.

B fol. 184 b. — E fol. 311 a. — Folge der Strophen durch Verstellung: 3a, 1 sq., 4a, 4b, 3a, 3 sqq., 3b, BE. — 3a, 3 Et BE. — 3b, 7 atque simul BE. — 4a, 2 Dominus BE. — 5a, 1 O fehlt E. — 5b, 2 prece devotissima BE, wonach E noch einschiebt aure serenissima. — 7a, 1 agnoscas E. — 7a, 2 quo gessimus B; quod gessimus E. — 9a, 5 gloriosa BE; ulgentissima B. — 9b, 1 Satisque E. — 9b, 2 ideoque BE. — 9b, 5 gloria BE.

65. In Resurrectione Domini.

1. Haec est vera
redemptio
et celsa festa,

2a. Mors sanguinum
triumphata,

2b. Monumentum
margarita

3a. Redditur, rutilat

3b. Clara atque digna

4a. Nec non tota fulgida.

4b. Quem cernit primum Maria.

5a. Vexillum crucis
jam sublimatur, dicata membra

5b. Agni cruore
manantis latere est redempta.

6a. Insignis victoria
Per lignum
quod jam notaverat

6b. Diluens
nostra facinora
Contulit remedia.

7a. Et hujus mundi
jam principem bellans
alligat,

7b. Inferni claustra
demolit abstrahens
spolia.

8a. Adae solvit culpam,
labuerat esca
obnoxius
in hac aerumna.

8b. Perducit ad vitam,
quem expulit culpa,
et collocat
in coelestia.

9a. Voce obnixa
omnes mente prona
pectoris pulchram aulam
repingamus almam.

9b. Laudem boando
exsultemus in hac
solemnia paschali
sacra melodia:

10a. O mira Domini
est misericordia,

10b. Ut nos liberaret,
se patris victimavit

11. Immaculata hostia
et regnat per saecula.

B fol. 185 a. — Ca fol. 84 a. — E fol. 312 b. — 4b, 1 cerni B; Mariae. — 4, a und b, sowie 6a, 1 und 6b, 3 haben gleiche Melodie, woraus hervorgeht, daſs 4b, 1 einen Vorschlag hat, nicht etwa 4a, 1 eine Silbe fehlt. — 7b, 2 demollit BCa. — 8a, 1 solvi B; culpa BCaE. — 8a, 2 lambuerat Ca. — 8a, 3 obnoxio B. — 9a, 3 sq. pectoris purcham E; parcam B; archam Ca; repingamus aulam E. — 9b, 3 paschalis E. — 10a, 1 Mira Domine E. — 10b, 2 patris sui BCaE. — 11, 2 ad regna per saecla Ca.

66. In Resurrectione DN.

1. Hodie solemnitas
solemnitatum,
gloriosa dies,

2a. In qua surrexit
potenter sepulchro leo
fortis et mortem
nunc destruens
Et aeternam vitam
tribuit,
Ideoque omnes submissis
vocibus
exsultantibus

2b. Occiso agno
redemptione pro mundi
laudum feramus
praeconia:
Laus, honor, potestas
et virtus,
Gloria, imperium, decus
tibi sit
in aevum verus.

3a. Perpetuo hoc
nostrum resonet os
nec sileat,

3b. Canamus pio
redemptori semper
Alleluja.

4a. Deus noster, humili
nos te prece
deposcimus omnes
pariter,

4b. Ut his diebus simus
paschalibus
tuo auxilio
protecti.

5a. Adsint et sanctorum
suffragia,
ut post cursum hujus
vitae socii simus
illis

5b. Atque mereamur,
angelicis
interesse [choris]
in aevum Christicolae
omnes.

6a. Majestatem tuam
indesinenter frui,

6b. Qui regnas cum patre,
spiritu sancto, Deus

7. In sempiterna
saeculorum saecula.

B fol. 186a. — E fol. 313b. — 2a, 2 de sepulchro BE. — 2a, 5 ad aeternam BE. — 2a, 9 exsultantes B. — 2b, 2 redemptorem B. — 2b, 5 sq. virtus et potestas B. — 2b, 7 et imperium BE. — 3a, 1 Perpetuum E. — 4a, 2 te prece BE. — 7, 2 saecula saeculorum E. —

67. In Resurrectione DN.

1. Laudes Deo,

2a. Sexus omnis consonet,
voce dulces canat
melodias crucifixo
libantes preces ut decet,

2b. Praecelso regi sine
fine gratanter in
paschae mysterium pia
et jubila constipantes.

3a. Per quem renovatus
redditur, mortis
vinculis absolutus, mundus
in hac die redemptus.

3b. Alpha et Ω, orbis
conditor, primus
atque novissimus, redemptor
surrexit mortis victor.

4a. Nam a primo protoplasto
quotquot in saeclo fuerunt

4b. Et ipsi justi, cum ipso,
qui sunt locuti Domino,

5a. Detinebantur in
tarataro
gehennae dissimili,

5b. Donec auctor mundi
impiam
carnem nostram induens

6a. Ipsum
auctorem mortis vincens
justos omnes eruit.

6b. Portas
paradisi iisdem
crucifer aperuit.

7a. Cui tripudiantur,
quae in coelis

7b. Et in terris et *πᾶντα*,
quae moventur.

8a. Qui crucifixus erat,
ecce per omnia regnat,

8b. Resuscitans multorum
corpora sanctorum simul

9. Psallentes Hosanna
in excelcis jucunditer,
Alleluja
vociferantes in alta.

E fol. 248b. — 2a, 1 consonat. — 2b, 3 paschale; pie. — 3a, 1 renovatur. — 3a, 4 hac est die. — 3b, 4 hodie surrexit a mortis victor. — 4a, 2 saecla. — 4b, 1 Qui cum ipso. — 5a, 2 tartara. — 5b, 2 sq. carnem nostra impius (sic). — 6a, 2 sua morte vincens.

68. In Resurrectione DN.

1a. Laudum laeta
psallat poemata
paschalia
mysteria
venerans plebs
antiqua,
jam nova facta,

1b. Simpla, digna,
congrua cantica,
angelica
melodia
decorata,
quae sonat
laude benigna.

2a. Est quia ex Aegypto
erepta
ac dira servitute
liberata
forti dextra,
manu valida;

2b. Illustrata columna
ignea,
defensa hostes contra
nube taetra,
fontis unda
regenerata.

3a. Regna
cepit repromissa,

3b. Cuncta
fluentia bona.

4a. Surrexit ipsa
quippe vita,
qua sunt fracta tartara

4b. Quaque redempta
vivit turba,
quae erat captivata.

5a. Gratia percepta,
superna patria reddita,
ad gaudia
properemus aeterna
praesentia colendo festa.

5b. Haec dies, quam ipsa
dominica fecit gloria,
psalmodica
ut fatur prophetia,
exsultemus omnes in ea

6a. Christus in ista
dira spoliavit tartara
atque negata
diu regna sanctis reddens celsa
cum magna surrexit gloria;

6b. Agmina sancta
quo visitans apostolica,
quae tremebunda
ac tristitia manebant plena,
sua foveret praesentia.

7a. Gratia cujus ad ipsa

7b. Collegia perducat nos-

8. met alma.

Cb. fol. 44b. — 2b, 3 et defensa. — 2b, 4 nube tecta. — 6b, 4 tristia.

69. In Resurrectione DN.

1a. Omnigena
concio redempta

1b. Certamina
pangat Christi sacra.

2a. Et antiqua
jam culpa indulta
salubria
personans lavacra

2b. Nova solvat
organa et vota
praecipua
ac Deo congrua.

3a. Vitae sunt quia
reddita praemia,
quae sua perdiderat
homo per scelera,

3b. Tartara cuncta
spoliata dira,
superna patefacta
per Christum moenia.

4a. Unde beata
atque gloriosa
illustrat
celebritas ista
per spatia
mundi lata
luce clarissima
corda pariter fidelia.

4b. Omnia dira
fugata nubila
et nostra
sunt disrupta vincla
atque sacra
Deo laudis
mente pacifica
sic sacrificatur hostia.

5a. Ipsi nostra
plebecula,
fontis unda jam renata,
ferat digna nunc munia.

5b. Potens quia
forti dextra
infera destruxit claustra,
excelsa pandit limina.

6a. Post de nova
surrexit sepultura
sua potentia.

6b. Plaudit turba
discipulorum laeta
eo viso facta.

7a. Cui laudum munera
moderata vocis cithara
offert nostra
nunc caterva.

7b. Ipse nostra delicta
solvat patris sedens in dextra,
qui gubernat
universa.

8. Saecula per infinita.

Cb. fol. 49a. — 2b, 1 salvat. — 2b, 4 a Deo. — 3a, 1 quia sunt. —

70. In Resurrectione DN.

1. Adest pia
ac salutifera
paschalis gloria,

2a. Christus surrexit in qua
damnans tartara
nosque relevans
ex morte dira.

2b. Claustra destruxit saeva
virtute sua,
solvens iniqua
justorum vincla.

3a. Exsultat
jam beata
per orbem ecclesia,

3b. Est quia
morte sacra
libera Christi facta.

4a. Suum qui plasma
ad regna
devexit aetherea
morte victa
atque triumphata.

4b. Quique nos sua
a noxa
emundet clementia
et gratia
foveat superna

5. Regnans
in saecula
potenter sempiterna.

Cb. fol. 41a. — F fol. 88a. — G fol. 187a. — Cf. Troparium Floriacense saec. 11 ex. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1177 Σ. — 2a, 1 inquam G. — 2a, 3 revelans G. — 4a, 1 Tuum qui Σ. — Die Melodie der Sequenz: Adest enim festa paschalia, indessen wie gewöhnlich nicht ohne kleinere Abweichungen.

71. In Resurrectione DN.

1. Praecelsa
admodum et clara
nimis elevata
festa super cuncta.

2. Haec cluens gemma
incanduit ultra
cujusquam modum ita,
quo fari nequeant
lepidi lingua.

3. Totum legis, quod fuscaverat
atrae noctis umbra,
spicula sui jubaris
radiavit alma,

4. Sic moderando cuncta,
quod legis veteris
sit exemplar nova.

5. Annon tibi videtur
servitus illa
Mesraim mystica
fore hujus saecli
profecto figura?

6. Pharaonis cuncta
quae premebant juga,
typum gerebant
dominationis diabolicae,
Israelis colla.

7. Si per compendia
ex multis pauca
utriusque
conferantur gesta,

8. Videbitur vetus
nostrum novum pascha
incunctanter
testamenti
figurasse una.

9. Ac si per angelum
Dei filium
et per rubum
carnis indumentum,
per Moysen Johannem
clara erit intellecta
tibi assertio nostra,

10. Suum ad populum
utrumque missum
libertatis causa
et dominationis
adgravata jugaque
vel ambigua
tepentia corda.

11. Sed cum transcurrantur
cursim nonnulla
media allegorica
seu tota typica
χρόνον-que nostrum
designantia,
tamen adhibenda
non sunt paschalia,
in quibus pepulit
diutina
Dominus ergastula.

12. Servati et inrespersi
sumebatur vita agni,
cujus cruore una
postes ac liminaria
linebantur cuncta.

13. Etenim nostrum
pariter pascha,
crucis Christus
tulit suspendia;
uterque postis intinctus
et piacula
tanti criminis
liminaria
templi cum velo scissa.

14. Sic primogenitus
Israel conservatur,
Aegyptiis qui carior
cunctis habebatur populis,
utrosque luce cassos
parebit illos corpore
vah et istos anima.

15. Nam nocte media
claustra inferni
sunt diruta
fideliumque omnium
redemptio est facta.

16. Foetida
jam findantur coclea,
erumpant confota,
deducantur nova.

17. Crucifixus Dominus
pro homine
eadem die,
qua creavit hominem,
mortuus atque sepultus,
velut in principio
sua cuncta
patravit opera.

18. Sabbato namque quievit
sepultus lapide,
ut veteris cuncta
fuisse factura
cernatur jam novae umbra.

19. Eoa lux
occurrat octava,
quae est et prima,
evigilet,
qui dormierat
et potum mortis biberat,
det tristi mundo gaudia,
qui ejus tulit peccata.

20. Jam surrexit,
jam se ostendit,
jam cunctorum ora
volitat haec fama:

21. Nunc exsultent,
epulentur omnia
sui resurrectione
domini tanti
congaudentia.

22. Lauda, jubila,
hymni et decanta
plebs nunc tu Christiana,
cum Christo commortua
et convivificata,
adhuc per eum
resurrectura.

23. Dole et ange, Judaea,
quae amisisti quondam
misera tutorem tui
fornicaria.

24. Redi ad eum,
qui te dilexit
ab adolescentia,
quo nobiscum sis sponsa

25. Ejus, qui cum patre
et spiritu sancto
unus vivit et regnat
Deus per cuncta saecula.

F fol. 78a. — K fol. 163a. — M fol. 241b. — P fol. 65a. — 2, 3 sq. ultra quod fari MP. — 2, 5 lepida. — 3, 3 jubar KMP. — 4, 1 moderanda F. — 4, 2 quo F. — 5, 3 myraymitica F. — 6, 1 Pharaonis magna F. — 6, 3 gerebat KMP. — 7, 1 Sic per KMP. — 8, 5 figura sed una P. — 9, 1 At si F. — 9, 6 erit intelligas. F. — 10, 1 Summa populum KMP. — 10, 6 vel ambigit F. — 11, 2 cursim fehlt F. — 11, 4 typticha F. — 11, 7 adimenda F. — 12, 1 inrespecti KMP. — Die Sequenz schien später zu lang zu sein; deswegen ist sie in F durch einen eingeklebten Zettel in 2 Teile geteilt, welcher nach Str. 12 auf brutale Weise folgenden Schluss einschiebt:

Qui agnus omnipotens praetendebat typum Christi, cujus cruore una
mentes ac penetralia praemuniuntur nostra.
Quo tuti patriam subeamus ab hoste supernam.

Die Rückseite des Zettels eröffnet dann eine neue Sequenz, indem sie vor Str. 13 folgende Hexameter interpoliert:

Splendent ecce novi rutilantia festa diei,
Azima fermento quibus est plebs laeta repulso;
Non haec Hebraei vetus est celebratio Phase,
Agnus praecipuam tulerit licet ille figuram.

13, 5 intinctis F. — 13, 7 tanta M; tanti luminis P. — 13, 8 luminaria F. — 13, 9 velocissima M. — 14, 7 va F; vag MP. — 15, 3 disrupta KM. — 15, 5 est fehlt KMP. — St. 16 lautet in F; offenbar umgedichtet:

Vetera jam recedunt fermenta, erumpant azima diu tantum nova.

17, 7 sui MP. — 18, 4 fuisset KMP; fassus sum F. — 19, 1 Eo allude F. — 19, 4 evigilet F. — 19, 8 tristis P. — 20, 3 per opera M. — 20, 4 volito F; famina FKP. — Str. 21 fehlt KMP. — Die Melodie der Sequenz lässt die Abwesenheit jedes Parellismus erkennen. Die vorstehende Einteilung ist daher nur nach dem Numerus hergestellt und kann natürlich keinerlei Anspruch auf irgendwelche Authenticität machen. — F schiebt seine beiden Sequenzen dem 4. u. 5. Sonntag nach Ostern zu. Die andern Hss. bringen unsere Prose schlechtweg als österliche, KP unmittelbar nach Fulgens praeclara.

72. In Ascensione DN.

1. Rex omnipotens
die hodierna.

2a. Mundo
triumphali redempto
potentia

2b. Victor
ascendit coelos, unde
descenderat.

3a. Nam quadraginta
postquam surrexerat
4a. Apostolorum,
pacis cara
relinquens oscula.
5a. Et misit
eos in mundum,
baptizare cunctas animas
6a. Et convescens
praecepit eis,
ab Jerosolyma
7a. Non post multos
enim dies
mittam vobis
spiritum
paraclitum in terra
8a. Et cum hoc dixisset,
videntibus illis
elevatus est,
et nubes clara
9a. Ecce stetere
amicti duo viri
in veste alba
10a. Jesus enim
hic, qui assumptus
est a vobis ad
patris dexteram,
11a. O Deus maris,
poli, arvae,
hominem, quem creasti,
fraude subdola
12a. Sanguine proprio
quem redemisti Deo
illuc et provehis,
unde prius corruit,
paradisi gaudia.

3b. Diebus sacris
confirmans pectora
4b. Quibus et dedit
potestatem
laxandi crimina.
5b. In patris
et filii et
sancti spiritus clementia.
6b. Ne abirent
sed exspectarent
promissa munera.
7b. Et eritis
mihi testes
in Jerusalem,
Judaea
sive et Samaria.
8b. Suscepit eum ab
eorum oculis;
intuentibus
illis aëra
9b. Juxta dicentes:
quid admiramini
coelorum alta?
10b. Ut ascendit,
ita veniet
quaerens talenti
commissi lucra.
11b. Hostis expulit
paradiso
et captivatum secum
traxit tartara.
12b. Da nobis, quaesumus,
sempiterna gaudia,
judex cum veneris
judicare saecula,
in sanctorum patria;

13. In qua tibi cantemus
omnes Alleluja.

A fol. 51b. — B fol. 187a. — Ca fol. 92b. — D fol. 111a. — E fol. 255b. — F fol. 90b. — G fol. 187b. — I fol. 104a. — K fol. 173b. — L fol. 120a. — N fol. 117b. — O fol. 22a. — P fol. 70b. — Q fol. 86b. — Cfr. Kehrein Nr. 116. — 2a, 2 redemptor CNPQ. — 2b, 2 coelum ABEIKLOP. — 6a, 3 Jerosolymis ABCaFGIKNOPQ — 6b, 3 munera fehlt P. — 7a, 5 terris ABKL. — 7b, 5 et fehlt ADIKLNOP. — 8a, 1 Cum hoc dixisset ADEGKLNO. — 9a, 3 veste clara KLQ; veste praeclara ABN; in veste praeclara E. — 9b, 3 polorum E. — 10b, 3 a vobis talenti A. — 11a, 1

maris poli arva ADKQ; mare polus arva CaG; maris poli arvi ILNO; mare polum arva E. — 11a, 3 qui formasti ABKLNO. — 11a, 4 quem fraude EIG. — 11b, 2 paradisum ABGKP. — 11b, 4 ad tartara DIG. — 12a 3 illucque GO; provehi G. — 12a, 5 ad gaudia A. — 12b, 1 petimus G. — 12b, 2 sempiternam requiem AG. — 12b, 3 venerit L. — 12b, 4 saeculum EGNQ.

73. In Ascensione DN.

1. Rex aeterne
arvae, poli pontique,
omnium rerum artifex,
gubernans omnia.

2a. Qui salvas Israel,
gubernas ubique
et regis omnia,
Domine,
alme pater, poli rex

2b. Rectorque agminum
sanctorum milium,
qui sistunt praeclari
caelibes
ante tuam gloriam.

3a. Auxilium,
summe pater,
tribue perenniter
famulis,

3b. Quo adjuti
mereamur
semper tibi canere
gloriam.

4a. Laus, honor tibi sit,
qui creasti omnia,

4b. Qui verbo jussisti
fecistique maria.

5a. Cunctaque terrena
simulque superna,
quae tibi cuncta sunt devota
serviuntque domino

5b. Sol, luna, sidera,
maris natantia,
robur angelicum, tibi rex,
fabricator omnium.

6a. Nostrasque preces
jungas sanctis in supernis,
magne rex, qui es
benedictus in saecula,

6b. O Deus semper
ubique, ut mereamur
semper secreta
conscendere in gloria.

7a. Qui regnas ubique omnia
gloria,
mitis Domine, herus,
dominator,

7b. Te quaesumus petimusque, ut
deleas
nostrum crimen, Deus, qui
regnas semper.

A fol. 60b. — B fol. 188a. — 1, 3 omniumque A. — 1, 4 qui gubernas omnia B. — 3a, 2 sancte pater B. — 4b, 1 justificastique A. — 5a, 1 Cunctique B. — 5a, 4 Deo A. — 5b fehlt B. — 6a, 3 sq. fehlen A. — 6b, 4 conscendi gloria A; conscendit gloria B. — 7a, 1 sq. per omnia AB; saecula B. — 7b, 4 semper regnas B.

74. In Ascensione DN.

1a. Laude laetabunda
hodie una
cunctorum per orbem
gaudet ecclesia,

1b. Quae moestificata
dudum fuerat
morte Domini
Jesu Christi dira.

2a. Qui postquam resurrexit
die tertia,
eadem tristitia
in gaudium est versa.

2b. Quoniam se potenter
per argumenta
multa vivum praebuit
diebus quadraginta.

3a. Loquens et convescens
cum eis una
pandensque Dei
regni mysteria.

3b. Novissime autem
hac die sancta
visus est cunctis
patenter una.

4a. Quibus Jerosolymis
manere imperat,
quousque promissa
percipiant dona.

4b. Nam hi, qui convenerant,
eum interrogant,
quando Israelis
reddet regni jura.

5a. Non est vestrum, ait, scire
tempora,
quae pater
voluit
fore occulta.

5b. Sed percepto coelitus
munere
eritis
mihi testes
per cuncta regna.

6a. Et cum hoc dixisset,
videntibus illis alta
coeli penetravit secreta,
eumque ab eorum oculis
suscepit nubes clara.

6b. Cumque intuerentur
petentem illum supera,
ecce viri steterunt juxta
illos dicentes in veste alba:
cur conspicitis aethra?

7a. Hic Jesus veniet ita,
quemadmodum
ascendit supera,

7b. Ut reddat singulis juxta
judex justus
propria opera.

8a. Nos, qui interim eum
sedentem
patris ad dextram,
cuncta disponentem
lege justa,

8b. Venturum exspectamus
avida
mente et proba
semper suspecti de
die illa,

9a. Omnes unanimes
pingui lampade
pervigili
simul nos solertia,
praestolemur illum
fide perfecta.

9b. Mortis nox quodsi nos
tegit opaca,
redire dum
differt, necdum propriam
quia celebravit
sponsus copulam;

10a. Contigerit
nos dum cunctos
sopiri una,
plena interea
oleo sint cuncta
nostrorum lecytha.

10b. Clanguerit
ut dum tuba
nocte media
et vigilaverit
omnium valida
nostrorum caterva,

11a. Surgentes lampades
ornemus proprias
et venienti
[cuncti] occurramus
sponso cum laetitia.

11b. Intremus cum eo
simul ad nuptias
et discumbamus,
quo reficiamur
cuncti dape regia.

12a. Ipse autem transiens
ministret nobis bona
rex inaestimabilia.

12b. Hujus laetam faciem
cernamus cuncti, plena
sint tunc ut nostra gaudia.

13a. Cui dicamus
nunc voce consona:
ecce jam
dones, quod promiseras
(cum te videmus) in gloria.

13b. Tibi cum patre
et sancto spiritu
sit semper
et ubique gloria
sempiterna.

F fol. 91b. — 3b, 2 sancta. — 4a, 4 percipiunt. — 6b, 5 aethera. — 7a, 3 ad supera. — 8b, 4 die de illa. — 12b, 1 laeta facies. — 13b, 5 Auf dem Schlufs a von sempiterna Jubilation von 5 Noten, gerade soviel als 13a, 5 Silben mehr hat. Entweder ist in 13b eine Lücke, oder, was der Zusammenhang nahe legt, die Klammer in 13a ist eine Interpolution.

75. In Ascensione DN.

1. Agnus Dei,

2a. Christus rex, hodie
pro nostra

2b. Tutela venit in
saecula.

3a. Divinam dans
nobis gratiam
et provehit ad patriam,

3b. Unde primum
decidit genus
humanum per superbiam.

4a. Fraude factor condolens
protoplasti,
condidit quem,
hostis expulit paradiso
ad laetitiam magnam

4b. Serpentis saevitia,
mulierem
blandimenta
gustando vetita duxit
ad poenam tartaricam.

5a. O tu Deus, sublima
qui regis atque ima,

5b. Mare cunctum, sidera
quoque rutilantia;

6a. Cuncta, quae
fecisti, laudant te
omnia

6b. Mortalis
homo acquisivit
in arva.

7a. Angelica
jubilat
militia:

Gloria resonet
in excelsis Deo

7b. Et in terra summa
pax voluntas bona.

Perditum
hominem,
quem fecerat,

8a. Venit
quaerere et salvare una;

8b. Ovem,
quae erraverat, centesimam

9a. In ulnis imponens
reportat,
coelestia regna
conlaudant,
angelorum chorus
sublimat,
exsultat
modulans
secreta coelestia.

9b. Laudat prophetarum
numerus
apostolorumque,
martyrum,
confessorum namque
virginum
etiam
simulque
supernorum agmina.

10. Congratulantes
nos eja dicamus
simul omnes:
Deo tibi sit gloria.

B fol. 163b. — Ca fol. 80b. — 2b, 2 saecla B. — 3a. 2 Divina nobis dans gratia BCa. — 4a, 1 facta BCa. — 4a, 2 protoplasta B. — 4b, 1 saevitiam BCa. — 4b, 2 mulieri BCa. — 4b, 4 vetitum BCa. — 6a, 3 universa B. — 7a, 2 jubilant BCa. — 7a, 4 resonat Ca. — 8b, 2 Ovem quem B. — 9a, 4 collaudans Ca. — 9a, 8 modulat B. — 10, 1—3 Nosque clientuli congratulanter una dicamus omnes Ca.

76. In festo Pentecostes.

1a. Laudiflua cantica
det mens nostra
sacratissima
per haec festa annua
sancti illuminata
gratia spiritus vera.

1b. Plaudat ecclesia
catholica
cum prole sua
dominica repleta
fide atque doctrina
imbuta apostolica.

2a. Hodierna
salutis gaudia
per ampla mundi climata
dant plurima
atque plena
beneficia.

2b. Quibus aegra
omnium pectora
pleniter refocillata
valentia
sunt reddita
ac fortissima.

3a. Jam nunc dona
mystica
omnium genera
linguarum reddentia
mente consona
promat lingua
voce canora.

3b. Per quem tanta
gratia
divinaque δόξα
in terris est cognita
regna omnia
suntque tracta
ad Christi jussa.

4a. Christus supera
dum scandit aethra,
jubet, ut promissa
Patris et sua
docta caterva
attendat ventura,
Exhinc dominica
cohors alma observat

4b. Praecepta collecta
in urbe sancta
Hierosolyma.
Cum repente magna
voce facta
ab arce superna,
Quo erant impleta
ipsa sono atria,

5a. Munera
linguarum dispertita
in igne patent visa
atque sunt communia
per singula
dispensata sedilia.

5b. Haec bina
sensibus elementa
externis applicata
manifestant mystica
sacramenta
interna fide percepta.

6a. Repleta
siquidem castra
sunt apostolica
spiritus sancti gratia
exsufflata
omnigena
sapientia.

6b. Resonant
et inaudita
per eorum ora
Christi sacra
magnalia
ac diversa
affamina
linguarum data.

7a. Ipsa denique Judaea
stupet manens adhuc iniqua
ad haec tanta
mirabilia
interna
necdum dona cognita.

7b. Musti crapula lasciva
deputat madere agmina
inspirata
ad certamina
et docta
pugnare forti dextra.

8a. Integra percepta
flaminis sancti gratia
et aeterna
ab aula
infusa
munera
plebi cohors alma
suggerit ipsa.

8b. Instabantque vasa
sic novo nectare plena
ferentia
pocula
conferta
fiala
doctrina parata
ad convivia.

9a. Tertia
tunc hora
erat ista,
luce clariora
cum divina
charismata
sunt tributa ac repleta
pectora apostolica.

9b. In ipsa
tempora
et ostensa
simul sacramenta
pandunt alta
mysteria
deitatis atque trina
personarum vocabula.

10a. Dies ista pacifera
sempiterna
atque plena
orbis ampla
spatia
fide perlustrat, qua
vivit humana
Deo usia.

10b. Quaque gaudet ecclesia
jam nunc una
catholica
loqui lingua
effecta
nova ac robusta
pace superna
δύναμις clara.

11a. Jam nunc referta
munere lingua
laetissima
laudiflua
cantica
psallens in hac aula
Deo dulcimoda
symphonia
hymnizia
verba mystica.

11b. Laude jucunda,
concio sancta,
per haec sacra
solemnia
annua
solve tuo vota
auctori debita
instigata
gratia
spiritus alma.

12a. Celsa et ima
gaudeant omnia,
quia natura
restituta nostra
ad superna
reducta est collegia.

12b. Sicque cognita
divina gloria
laetemur una
voce pacifica
deifica
recinendo magnalia.

13a. Laus beata
ac veneranda
sancto flamini dicata
die ista
personet clara.

13b. Cui δόξα
sit coaeterna,
patri natoque omnia
per saecula
majestas una.

14. Ipsa jam sua
gratia debita
solvat nostra.

Ca fol. 17 b. — D fol. 114a. — E fol. 331 a. — F fol. 97 b. — G fol. 188 b. — H fol. 2 a. — K fol. 177 a. — O fol. 25 b. — P fol. 74 b. — 1 b, 1 Plaudet E. — 2 a, 5 atque nempe F. — 2 b, 1 Quibus sacra F. — 3 a, 3 omnia genera CaGII. — 3 b, 4 agnita F. — 4 a, 7 exin Ca. — 4 a, 8 observa Ca. — 4 b, 7 implentur G. — 5 a, 3 patent jussa F. — 5 a, 4 et quae sunt EFO. — 5 b, 3 externat G; amplicata GE. — 5 b, 6 in terra G; praecepta F. — 6 a, 5 et sufflata EO. — 6 a, 6 omnigene G. — 7 a, 2 adhuc credula G. — 7 b, 2 deputant DO. — 7 b, 5 edocti G; et docti P. — 9 a, 2 nunc F. — 9 a, 7 sint F. — 9 b, 1 En ipsa G; 9 b, 5 q deitatis alta mysteria D. — 10 b, 1 Quique F. — 11 a, 7 dulcimode EF. — 11 a, 8 hymnizans F; hymnica D; hymni da P. — 11 b, 5 omnigena F. — 12 a, 5 ad supera F. — 14, 1 Ipse G.

77. Feria II Pentecostes.

1a. Eja Musa, dic quaeso
praeclara chorea

1b. Blandificaque libens
perstrepe organa.

2a. Ast modulans
concio resultet plectro
laudum laeta carmina.

2b. Te conlaudans
nostraque caterva, hujus
diei euprepia.

3a. Paracliti charisma
hodie alumnos
irradiat.

3b. Facto repente sono
linguis Christi fantur
magnalia.

4a. Vesana plena ructu
perfidia
alumnos
musto madere putat,
spiritus gratia
ardentes
quos reddit fervida.

4b. Anastasis peracta
quinquagena
mysticus
penetrarat spiritus
pectorum intima
oppido
reddens flagrantia.

5a. Mox egressi omnes una
taetra peragrant arva
diffundentes verbi
semina,

5b. Mystica patrantes signa
superno rore nova
cordium madidant
intima.

6a. Ecce, Christe,
tua nunc caterva
in hac aula
decantat carmina,
ut coelesti permixta
agmini
in dextera dicat
nova tibi
promens cantica:

6b. Sit perennis
Domino gloria,
decus, honor,
potestas per saecla,
qui tribuit spiritus
gratiam
omnibus per arva,
qui sequuntur
ejus monita.

7a. Poscimus omnes
tua supplices
magnalia,

7b. Et sanctus nostra
spiritus mundans
intima

8. Illustret clara
sophia. Alleluja

F fol. 100 a. Vgl. u. a. Tropar. S. Ebrulphi saec. 12. Cod. Parisiens. 10508 Θ. — Miss. ms. Beccense saec. 13. Cod. Parisiens. 1105 Σ. — Miss. ms. Oxoniense anni 1384. Clm. Monacens. 705 Ξ. — Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Ω. — 1 b, 1 sq. ist merkwürdigerweise ein Hexameter, ein Umstand, der es wahrscheinlich macht, dafs diese Clausel später eingeschoben, um der Einleitung eine Parallelstrophe zu geben. — 1a, 1 Eja sancte spiritus F. — 1b, 2 perstrepa Ω; perstrepet Σ. — 2a, 2 tibia ΘΞΩ. — 4a, 1 Vesano Θ. — 3a, 3 plene intrat Ω; Christi ditat Ξ. — 3b, 2 Dei fantur Θ; fantur Christi Ω. — 4a, 3 musto alumnos FΣΞ. — 4b, 3 mystico F. — 4b, 7 flammantia Θ. — 5a, 1 omnes domo F. — 5b, 2 super horrore nova F. — 5b, 3 bibula madidant ΘΩΞ; madiant F. — 6a, 2 nunc caterva tua Θ. — 6a, 6 agmina FΞ. — 7b, 1 Ut Θ. — Die Sequenz hat musikalisch doppelte Intonation; der Parallelismus der Melodie beginnt erst mit der fünften Silbe. — Das Alleluja gehört zum Text, da die Melodie ohne dasselbe auf der Sekunde der Tonika schlösse.

78. Feria II Pentecostes.

1a. Resonat
sacrata
jam turma
diva symphonia,

1b. Repleta
gaudia
promissa
e coelo reddita.

2a. In unum congregata
apostolorum phalanx
praeclara
exspectans munera.

2b. Repente vox divina
Paraclitum nuntiat
decorans
sanctorum viscera.

3a. Fantur omni lingua
nonnulla mysteria
Deique magnalia.

3b. Cantica divina
non cessat reboare
ejus quoque caterva.

4a. O Deus, omnis arva
te laudat, sol et luna,
concrepat usia
cuncta coelica
et profunda flumina.

4b. Te psallat tellus alma,
sidera tua clara,
jubilat, adorat,
amat redempta
omnis quoque anima.

5a. Stupens Judaea
haec inquit exsecranda:
concio
vino ista
est repleta
mustique crapula;
baccho plenos deputat
repletos gratia.

5b. Surgens haec Petrus
divina clementia
superat
obdurata
corda illa
et fore affirmat
vaticinia de hoc
Joelis praedicta.

6a. Ovans agmina nunc nostra
boat carmina devota
quo suscipiat
coelestia
habitacla

7b. Pangat omnis chorda nostra
sancta praeconia tua
ut semper pia
percipiat
charismata.

8a. Omnem hanc meram
suscipe melodiam,
ut queamus scandere
luciflua et tua
celsa ac decora
uranica.

8b. Dudum sacrata
invenisti pectora,
nunc nos reple lumine,
polorum ut gaudia
cedas perpetua
atque regna.

9a. Te decet laus perpetua
et gloria siderea
sit diuturna.

9b. Tu animas et corpora
nostra, Christe, possideas
in sempiterna

10. Gloria.

Ca fol. 15b. — D fol. 151b. — Cfr. Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Σ. — Miss. ms. Oxoniense anni 1384 Clm. Monacens. 705 Ξ. — Ebenso Grad. Nivernense sacc. 11. Cod. Parisiens. 9449; Trop. S. Ebrulphi saec. 12. Cod. Parisiens. 10508. — Miss. ms. Beccense saec. 13. Cod. Parisiens. 1105. — 1a, 1 Resonet Ca ΣΞ. — 1a, 3 divina Ca D. — 2a, 4 exspectant D. — 2b, 2 nuntians Ξ. — 3a, 1 omnem linguam D. — 4a, 1 omnis arvi ΣΞ. — 4b, 2 cuncta clara ΣΞ. — 4b, 5 namque anima D. — 5b, 1 Sumens ΣΞ. — 5b, 2 mysteria ΣΞ. — 5b, 3 obturata D. — 5b, 8 vaticinia Joelis CaD. — 6a, 2 anima ΣΞ; Korrektur wegen der folgenden Einzahl des Verbums. — 6a, 6 habitacula ΣΞ. — 7b, 2 omnis caterva ΣΞ; ebenfalls Korrektur, um Pangat corda zu vermeiden. — 8a, 1 O numen hanc Σ. — 8a, 5 et decora ΣΞ. — 8b, 2 imbuisti ΣΞ. — 8b, 4 polorumve ΣΞ. — 8b, 5 cedas für concedas; cedus Ca; colas Ξ. — 9a, 1 Te enim laus Ca D. — 9a, 2 sidera Ξ. — 9a, 3 o sanctum pneuma ΣΞ. — 10, 1 Doxa Ca ΣΞ.

79. Feria IV Pentecostes.

1. Almiphona
jam gaudia

2a. Coeli rutilant
per climata,

2b. Elogiantur
cuncta bona.

3a. Neumatis
afflata
sacra flamma

3b. Replentur
hodie
quis pioıum

4a. Affabre pura corda;
renovantur namque
festalia

4b. Typicalia dudum
in Sina Moysi
consignata.

5a. O beata
et vera gaudia,
homo cum celsa
petit Deus et ima
in ignis forma.

5b. Pace namque
hodie in vera
sunt copulata
duo animalia,
superna, ima.

6a. Theologa rhemata
concrepet utriusque
diapason vera

6b. Cherubim aetherea,
Seraphim atque cuncta
ignicoma turma.

7a. Tuba jubilaea
tympanizet
rupta vincula,

7b. Prius verbigenam
detinebant
quae nexam drachmam.

8a. Nunc vos, Michael
satrapa,
Gabriel vera
police dans nuntia,

8b. Nos terrigenas
vernulas
ferte in vestras
policas officinas.

9a. Nunc ergo cuncta superna
juncta phalanga
benedicat
sanctum pneuma
voce sonora.

9b. Cujus et munere compta
fistula rubra
redimpendat
vera symbola
enharmonica.

10a. Esse ultima
vel particula
mereamur
ejus in aula.

10b. Amen omnia
subjungant pium
mente pura
jam nunc redempta,

11. Rite canentes
Alleluja.

N fol. 136a. — O fol. 24b. — Q fol. 190b. — Cfr. Troparium Nivernense saec. 11. Cod. Parisiens. 9449 Σ. — 2a, 1 rutilans Σ. — 2b, 1 Alogiantur NO. — 4a, 1 afflabre Q. — 6a, 2 utrisque Q. — 7a, 1 Turba N. — 7b, 3 vexam Q. — 8a, 4 prolixe Q; polixe NO. — 9b, 1 Cujus es Q; munera N; munera plena Σ. — 9b, 2 testula NΣ. — 9b, 3 redispendat Q; rudipendat Σ. — 11, 1 Vitae Q. — Die Melodie der Sequenz ist die der Prose Psalle lyrica carmina.

80. In festo Pentecostes.

1. Rex mundi dominator
die hodierna.

2a. Triumphavit impleta
prophetia
sicut olim praedixit
in arva.

2b. Calcata morte, hoste
furibunda,
destruxit ejus castra
foetida.

3a. Abstrahens sua,
quae redemit spolia.
Cum potentia
traxitque praedam,
quae olim fuerat
captivata
propter culpam
primaevae creaturae,

3b. Discipulorumque
corda nuper moesta
gaudia
demonstravit clara
ostendens
eis miracula
Humanae carnis,
cicatricum vulnera;
Praedixit verba
evangelica,
quod repleta essent
sacra dicta,
convescens eis
per dies quadraginta.

Erexit sibique
gentem gloriosam
resurgens
ex mortuis vita
pollente
virtute aeterna.

4a. Sed exspectarent
promissa futura
[quae revelarent]
patris arcana

4b. Haec cum dixisset,
videntibus illis
eum suscepit
nubes splendida.

5a. Cum completi
essent dies
quinquaginta,

5b. Erant omnes
congregati
mente una

6a. Discipuli atque
omnis lingua

6b. Quod egit supera
et in terra.

7a. Repente
sonus venit de aethra, flamma
corruscans ignea

7b. Descendit
per cuncta linguarum genera;
eorum pectora

8a. Tunc replevit
omnes divinum pneuma.

8b. Unusquisque
audivit sua lingua

9a. Dei magnifica.
Dei repletique
magnalia
coeperunt per
prolixa terrarum
spatia

9b. Cuncta praedicare
omnes in Judaea,
baptizare
in Africa
uno baptismate
lotos per

10. Saecula.

D fol. 152 a. — 3a, 2 quem. — 3a, 4 traxit praedam. — 4a, fehlen fünf Silben am Versmafse. — 4b, 3 suscepitque nubs. — 8a, 1 repleti. — 9b, 3 baptizari. — 9b, 6 uno loti baptismo.

81. In festo Pentecostes.

1a. Praecipua aderit nobis
salus continua festa

1b. Sitque jucunda videlicet
semper atque decora[ta].

2a. Laus [et] honor erit
nostra gloria,
Sequamur
Christi si ve[re] vestigia,
magna pietas redemptio
est vera.

2b. O Deus caritas,
(etiam) carne humana
Dignatus
[est] redimere facinora
et curare nostra delicta
injusta

3a. Nec non dare vitam;
sincera mente
solvamus vota.

3b. Exsultemus ergo
promere simul
laudes aeternas.

4a. Ut dignanter
possimus adhaerere
Christo atque
adimplere debita cuncta

4b. Ac denique
sociari gaudia
inclita, qui
morte redemit nos [ab] atra.

5a. Te, Christe,
quaesumus, accipe
vota nostra,

5b. Ut laeti
adeamus tua
loca amoena.

6a. Ad coelestia quae ducit
fideles regna,

6b. Sine fine manet estque
semper mansura.

B fol. 188 b. — E fol. 297 a. — 2a, 4 sive E; fehlt B. Das Versmafs kann desselben nicht entraten. — 2b, 6 injustitia B. — 4b, 3 que BE.

82. In festo Pentecostes.

1. Orbis conditor
regressus est
in sinu patris,

2a. Promissa munera
dare patris gratia

2b. Et almum spiritum,
sicuti praedixerat:

3a. Rogabo patrem
meum, alium
dabit vobis
paraclitum.

3b. Et cum venerit,
arguet mundum
de sordida
facinora.

4a. Et cum complerentur dies
pentecostes
erant omnes pariter

4b. Discipuli loco uno
exspectantes
promissa triumphantes.

5a. De coelo factus
est subito
sonus tamquam
torrens, replevit
spiritus
totam domum, ubi
erant sedentes.

5b. Ignis advenit
divinus
non comburens,
illuminans, nec
consumens
sed lucens, tribuit
carismatum dona.

6a. Repleti
sunt spiritu sancto
et coeperunt loqui

6b. Variis
linguis apostoli
Christi magnalia.

7a. Facta autem
hac voce convenit
multitudo et
mente est confusa

7b. Audiebat
unusquisque linguam
suam loquentes
Dei potentia.

8a. Quae nulla valet omnium
comprehendi solertia;
cuncta clara sidera,

8b. Potestates et virtutes,
intercedite pro nobis
omnibus ad Dominum.

9a. Ut digni accipere
mereamur
regna coelestia sancta.

9b. Jesu, redemptor bone,
da nobis, quod
[te] petimus in saecula.

10. Laus tibi sit
et gloria.

B fol. 189 a. — E fol. 258 a. — 2a, 1 dare munera BE. — 5a, 5 divinus E. — 6a, 3 et fehlt BE. — 8a, 1 nullo B; comprehendi omnium E; comprehendit omnium B. — 8a, 3 Christi cuncta E. — 9b, 3 per saecula E.

83. In festo Pentecostes.

1. Nunc exsultet
omnis mundus
quia hodie rex victor

2a. Triumphavit et vicit
leo fortis
de tribu Juda radix-
que David

2b. Exspoliavit furem
et crudelem
suos secum reduxit
captivos.

3a. Collocans illos
in aeternam gloriam.
Praedixerat ipse
jam suis,
quod die
tertia resurgeret;
Adimplevit,
sicut dixit, hodie.

3b. Ad monumentum
custodia posita,
Terrae motus magnus
factus est,
angelus
ad lapidem accedens,
Quem revolvit
et sedit super eum.

4a. Exterriti custodes prae
timore, mulieribus
angelus
blande affatur loquens illis:

4b. Nolite expavescere,
vos Jesus quem quaeritis,
non est hic
surrexit, ut ipse praedixit.

5a. Videte locum,
ubi fuit Dominus,
recordamini, quid vivens
locutus sit,
quod ipse die
tertia resurgeret,

5b. Et nunc euntes
nuntiantes dicite,
ut properent discipuli
Gallilaeam,
illum videre,
sicuti promissum est.

6a. Illae regressae
a monumento
percepta nuntiant.
Audientes quidam
dubitaverunt,
non credentes,
verba vera esse,
quae dicebantur.

6b. Quidam ex ipsis
ad monumentum
videre properant.
Ut mulieres jam
dixerant, ita
invenerunt,
hunc sublatum esse
aestimaverunt.

7a. Dolore
nimio cordis aestuantes,

7b. Timentes,
ne visuri jam eum essent.

8a. Frequenter eis post
haec apparens
Praecepit, ut euntes
in mundum
Praedicent
evangelium et baptizent.

8b. Et Dominus Jesus,
postquam eis
Locutus est, assumptus
in coelum
Sedet in
excelsis ad dexteram patris

9a. Venturusque,
ut reddat unicuique
secundum opera.

9b. Ipsum ergo
pura mente obsecremus,
ut memor nobis sit;

10a. Ne pereamus cum damnatis,
sed cum justis pariter
gratulemur jucundantes,

10b. Hymnum novum ei cantantes
in aevum exsultantes
per cuncta semper saecula

11. Saeculorum. Amen.

A fol. 50 b. — E fol. 245 b. — L fol. 150 a. — 2 b, 1 fortem L. — 2 b, 2 qui crudeles E. — 3 b, 1 A monumento E; ad monumenti L. — 4 a, 4 blando affatu AE. — 4 b, 4 ut ipse dixerat E. — 5 a fehlt AE. — 5 b, 3 sq. Galilaeam discipuli L; in Galilaeam discipuli A; discipuli in Galilaeam E. — 5 b, 5 conspicere eum AE. — 5 b, 6 sicut praedictum jam ab eo illis est AE. — 6 a, 3 praecepta A. — 6 a, 4 Audientesque A. — 6 b, 2 ad monumento E; a monumento A. — 6 b, 4 Et mulieres E. — 6 b, 7 illum sublatum EL; nur sublatum A. — 7 b, 2 ni visurum E; jam fehlt EL. — 8 a, 1 post haec eis EL. — 8 b, 3 assumptus est E. — 9 a, 3 opera sua AEL. — Nach 9 b haben AL pro quibus fudit pretiosum sanguinem suum, was keine Gegenstrophe hat und in E fehlt; dagegen hat E folgendes:

Qui pro grege suo mori dignatus fuit et hodie a mortuis victor surrexit, ut nobis pius sit.

Ipse qui hominem perditum reparavit, mundet nos a noxa

Qui signum in cruce vexillum nobis dedit et sedet in excelsis dextris sui [patris], nobis memor sit.

10 a, 1 pereamur E. — 10 b, 1 novum cantitantes. — 10 b, 3 sq. saeculorum saecula AEL.

84. In festo Pentecostes.

1. Cantemus organa
pulchra
satis atque decora.

2a. Deo nostro psallentes,
qui pro nobis sumere
dignatus est terrena

2b. Non amissa praeclara
deitate assumens
morticina sed nostra.

3a. Dei gloria
majestate fulgida,

3b. Virtus praepotens,
indiscussa essentia.

4a. Solis claritas,
fabricator
siderum omnium
climatumque,
mundi machina,
maris atque spatia.

4b. Fovens qui cuncta
majestate
hominem coelitus
redemisti
carnem sumendo
membraque mortalia.

5a. Pauper effectus,
humilis
innocens
coeli rex,
Deus angelorum,
ornans poli
summi culmina.

5b. Neque recusans
se mori
pro nobis
largitor
spiritus ac vitae
ima nutu
vastans tartara.

6a. Mortis aeternae
dissoluta
vincla saeva,
damnans potenter
inferni supplicia.

6b. Secum revehens
clariora
atque cara
hostis spolia
fraudulenter seducta.

7a. Sicque resurgens dona
dedisti tuis
coelestia.

7b. Dies quadragis sacra
firmans ipsorum
praecordia.

8a. Nostra tribue
tibi placere, Christe,
pectora decora
atque foederata.

8b. Nec non delue
nostra cunctorum, alme,
criminum turpia
saeva flagitia.

9a. Ut cum sanctis
apostolis
ad superna

9b. Te sequentes
ascendamus
celsiora,

10a. Splendent ubi cuncta
fulgentia

10b. Alia resonantque
canentia.

11a. Tibi patri
filioque una
extollentia
voce consona
copia laudis,
organa clara.

11b. Quo spiritum
sanctum die ista
nostris patribus
praemia sancta
dedisti paschae
quinquagesima.

12a. Propter quod laeti
omnes decantemus
melodias,
prolixa neumata,

12b. Nobis ut ipsa
sancta dona dare
tu digneris
spiritus praeclara.

13a. Quod tibi Deo
famulantes
per sancti placeamus
spiritus
dona sanctissima.

13b. Qui gratulati
pacifice,
spiritu consolati
vivamus
praeclara cuncta per

14. Saecula. Amen.

B fol. 190 a. — Ca fol. 94 b. — D fol. 116 b. — E fol. 256 b. — 4b, 1 Solvens qui DE. — 4b, 6 membra qui B. — 5b, 1 Teque B; Tecum CaDE. — 6a, 5 et supplicia E. — 6b, 3 atque clara BE. — 8b, 5 saeva et B; seu et Ca. — 9a, 1 Et cum Ca. — 11a, 6 et clara DCa. — 11b, 4 sacra D. — 11b, 5 pace B. — 12a, 4 prolixa ac D. — 13b, 1 Quis B. — 13b, 5 tua per Ca. — 14, 1 saecla D.

85. In festo Pentecostes.

1a. Cantantibus
hodie cunctis una
numquid non et ipse canam
Dei magnalia,

1b. Christus postquam
ad supera summa
regressus est in gloria,
quae gessit divina?

2a. Patris ac sua dextera
sanctique sui spiritus
gratia infundens vera
hominibus charismata.

2b. Implevit, quae promiserat,
quia veracis veritas
est vera, falli nequibat
et nequibit in saecula.

3a. Solemne
pentecostes festum
instabat,
quo olim in Sina
coelitus
lex alma
a Deo est edita
terribili voce ac mira.

3b. Vehemens
vox, dum turba orat
pavida
credentium multa
in Sion,
mox flamma
adfuit velut lingua,
munda cunctorum replens corda.

4a. Confestim illa
omnis caterva,
sancto spiritu repleta,
cunctigena
affamina
docte loquitur
ut voce patria.

4b. Extemplo turba
Hierosolymea,
postquam sonuit vox illa,
perpropera
adest cuncta,
Falerno fartos
aestimat vesana.

5a. Arguit quos una
voce prophetica
dieique hora,
dum Joelis vera
fatetur impleta
Petrus vaticinia.

5b. Nunc, sancte spiritus,
adveni coelitus,
reple corda nostra
mundaque corpora,
mentes purifica,
solve nexorum vincla.

6a. Quo cantemus jugi voce
dulci atque consona,
quae sunt Christi et sua
patrisque magnalia,
quamdiu
simul ac secum sibique
consubsistunt omnia.

6b. Cantem et ego meatim
tibi semper placita
viritim mirifica,
tua plenus gratia
gratuler
et, qui sunt Christi, cum illo
in aeterna gloria.

7a. Ubi semper concanamus
angelorum nimis grata
melodemata

7b. Incessanter conclamantes:
Deus omnium, tibi cuncta
perpes gloria,

8. Nunc et semper et in cuncta
beatorum beata
saeculorum sempiterna
omnium saecula.

F fol. 95. a. — 7a, 1 conlaetanamus.

86. De Pentecoste.

1. Canat cuncta
per orbem creata,
patris gloria.

2a. Mundo
redemptionem veram

2b. Misit
ex sua dextera.

3a. Namque
praecelsus respexit ima,

3b. Claustra
penetravit tartarea.

4a. Momordit,
ut dixerat, clara
dans angelica
suffragia.

4b. Quo solvit
vincula a morte
dira collocat
vel aethera.

5a. Numerata
jam *δέκα* per *πέντε*
replevit
pariter congregatis pectora.

5b. Paraclitus
tamquam ignis venit
vehemens
apostolorumque laetitia.

6a. Loquebantur
cum fiducia.

6b. Magnalia
Dei carmina.

7a. Incessanter
deprecemur voce
et mente humillima,

7b. Ut superna
perfruamur eum
cum polorum agmina,

8. Congregata
una cum Christo cuncta
per saecula.

B fol. 189 b. — E fol 297 b. — 2a, 2 redemptio vero BE. — 3a, 1 Praecelsus namque BE. — 4a, 1 sq. fehlen E. — 4b. 2 vel a morte B. — 4b, 2 vel collocat E. — 5a, 2 per penta E. — 5b, 2 tam ignis B. — 7b, 2 fruamur BE. — 8, 1 Congregate B.

87. In festo Pentecostes.

1. Ad te, summe, celsa
laus Alleluja

2a. Sonans
nostra chorda
recitando verba

2b. Boat
cum sonora
dulcis harmonia.

3a. Apostolica
hymnizante doctrina

3b. Luminaria
praefulgente saecula.

4a. Spiritus sancti gratia
hodierna
promissa patris munera

4b. Igneis linguis divisa,
fulmina
spiritus sancti jacula.

5a. Doctrina pacis Deo sacra
Spiritus almus
invisere dignetur
corda nostra
Parando digna
sua in nos receptacula.

5b. A nobis cuncta erronea
Noxia quaeque
pellat, profutura
concedat
Sua gratia,
corona splendoris fulgida.

6a. Concrepent canora
praecelsa poemata,

6b. Sanctorum catervae
resultent jure sacra

7a. Omnia per saecla
diffusa
Dei magnalia,

7b. Munera paterna
doctrina
sancta micantia.

8a. Salus et vita
apostolorum dona

8b. Jucunda nobis
grata fecundant verba.

9a. Cum ipsis aeterna
Mereamur doxa
largiente praemia
Secreta
cordis rigante dulcia.

9b. Sancta solemnia,
Coelica gaudia
fruamur per saecula
Splendente
decora luce aurea.

10a. Coelestis sacra agmina
congratulando jubilant
laude jucundissima;

10b. Cherubim sancta agmina
Seraphim nec ne socia
sine fine proclamant:

11a. Sanctus, sanctus Dominus,
tibi decet
plenitudo, omnia,

11b. Terra simul maria
tremunt, clamant
cuncta animantia:

12. Laus aeterna
per saecla.

D fol. 115 b. — Ca fol. 21 b. — Cb fol. 57 a. — E fol. 329 b. — G fol. 189 b. — L fol. 219 b. add. saec. 11. — N fol. 120 a. — O fol. 24 a. — P fol. 77 a. — Q fol. 168 a.

2a, 1 Sonat G; sonant NO. — 5a, 3 sq. fehlen O. — 5a, 6 florigera receptacula DL; sua florigera O. — 5b 3 sq. fehlen O. — 5b, 3 und 4 je eine Silbe weniger als 5a, 3 sq. — 8b, 2 fecundaque G, fecundant dona P. —

9a, 3 lorgiente pneuma alle Hss. ausser G; pneuma korrigiert in praemia E; die Zeile fehlt O. — 9b, 3 fehlt O; saecla D—Q. — 9b, 5 decorans G. — 10a, 3 jubila DO; jubilat L. — 10b, 3 nec non G. — 10b, 3 mit nec ne schliesst Ca und fährt Cb l. c. fort. — 11b, 3 cuncta et natantia DLP.

88. In Pentecoste.

1. Adest sancta
dies ac praeclara.

2a. Relaxans debita
omni mundo cuncta,
2b. Dans spiritalia
ac dona mystica.

3a. Sacrans sua
roborata agmina
3b. Ac gaudia
tribuens coelestia.

4a. Nam Deus ipsa,
qua sacra
conscendit evectus
inde ad alta
4b. Triumphalia
reportans
ad coelos vexilla,
ampla trophaea,

5a. Promisit suis charismata.
Spiritus almus
invisere dignetur
corda nostra,
Apostolica
qui replevit corda devota.
5b. Facta omnium scientia.
Noxia quaeque
pellat, profutura
concedat.
Namque omnia
linguarum concessit munera.

6a. Fulgens gaudet ipsa
praesens omnis caterva
6b. A Christo electa
apostolorum sancta.

7a. Inter quos Martialis fulget,
praeclarus collega.
7b. Apostolus ipsa possidet
ille charismata,

8a. A pueritia
repletus
Christi sacra doctrina,
8b. Cum Petro Judaeam
revincens
de Christo incredulam.

9a. Cujus nos gratia
Mereamur doxa
largiente praemia.
Qui solvat
nostrorum cuncta crimina.
9b. Et per eum una
Coelica gaudia
fruamur per saecula
Gaudentes
hodierna die festa.

10a. Unde superna numina
angelorum conlaetantur
atque archangelica,
10b. Beata per cuncta saecla
et cuncta contubernia
trinitatem conlaudant.

11a. Nosque per haec annua festa
jubilemus
Deo in terra.
11b. Plaudatque omnis creatura
per Christum jam
nova effecta,

12. Cui gloria
per saecla.

H fol. 6b. — 7b, 1 ipsa ille possidet. — Melodie dieselbe wie Nr. 87.

89. In festo Pentecostes.

1. Magne et pie
hac die
rex exsultant

2a. Laetanter, ovanter
omnia climata
perampla
tibi reboantia
clara cantica,

2b. Quo Stygia claustra
penetrans virtute
invicta
spolia hinc traxisti
dudum perdita.

3a. Velatus carnis forma
opera geris
admiranda,

3b. Patris manens sophia
genita ante
cuncta saecla.

4a. Paterna missus
ab arce petis arva.

4b. Ut tuum poli
ad alta vehas plasma.

5a. Nam placatus aure pia,
Rex in aeternum,
suscipe benignus
praeconia nostra,
Caterva
quae canit fulgida.

5b. Vivens crucis post vulnera
Victor ubique
morte superata
atque triumphata
Das nova
redemptis gaudia.

6a. Praeclara
trophaea
prostrarunt
fortia agmina
auferendo tela noxia.

6b. Solita
catena
jam colla
libera habentes
exultat cohors captivata.

7a. Angelica cura
palam nuntiat
haec festiva
ferentibus aromata.

7b. His gaudia magna
portat, ad malos
terrae forma
corruscans veste pavida.

8a. Monita quibus dat pia
perfruite vita.

8b. Abditus qui jam fueras
sepulchrali urna,

9a. Sceptra regens summa,
Ortus de tribu Juda,
in gloria
Amara morte devicta,

9b. Ad patris dexteram
Regna petens supera,
in saecula
Moderaris justa et cuncta.

10a. Charismata promissa
mittis tuis ignea,

10b. Quo peragant stupida
palam mirabilia.

11a. Ut repleta
reddant horrea
tua cumulata
diva gratia.

11b. Synagoga
spreta tumida
vocas oves tua
voce propria.

12a. Quas unda lavans pura
tibi facis vasa
sacrata.

12b. Quis da, nequeant ultra
iterare taetra
opera.

13a. Virtus patris unica,
Ergo, pie rex Christe,
peccamina
Solve perenni gratia.

13b. Sanctorum collegia
Fac tecum resurgere
ad gloriam
Regna donans perpetua.

14a. Quis maneant
sempiterna
festa paschalia,

14b. Angelica
quo cum turma
Deo dent organa.

15a. Compti praefulgida palma
cum stola candida

15b. Paradisiaca doxa
fruentes per saecla

16. Semper gestantes
serta rutilantia.

Cb. fol. 37b. — 7b, 1 Bis, Irrtum eines Rubrikators? — 10b, 1 stupida, wie 7b, 4 pavida, für stupenda. — 13b, 2 sq. resurgere ad fehlt; kann aber glücklich aus der Stammsequenz Fulgens praeclara ergänzt werden, auch deren Melodie diese bearbeitet. In Strophe 9 u. 13 folgt sie der kürzeren Lesart.

90. In Festo Pentecostes.

1. Spiritus sanctus,
procedens a patre,
in terris

2a. Apostolis missus est,
illuminare
corda discipulorum
suorum.

2b. Ignis advenit lucens,
non comburens sed
illustrans fidelium
intima.

3a. Invenit
corda apostolorum,
discipulorum
munda habitacla.

3b. Invenit
concordes, caritatis
tribuens eis
charismatum dona.

4a. Tertia cunctis hora
repente mundus intonat,
advenisse nuntians

4b. Omni gente cognitum,
latinis atque barbaris
admirantibus cunctis.

5a. Dispartitae sunt linguae
tamquam ignis
super illos sedit
spiritus.

5b. Rex Christe, pater sancte,
preces nostras
suscipe perennis;
in terris

6. Tibi semper laus et honor
in saecula;
dicant cuncti tui: Amen.

E fol. 289b. — 2b, 3 illuminans. — 3a, 4 habitacula. — 3b, 2 eos caritatis. — 4a, 3 Dominum nuntians, überzählig. — 4b, 1 cognitam. Diese und die Parallelstrophe 4a aus: Jam Christus astra ascenderat. — 4b, 2 ac. — 5a, 3 seditque. — 5a, 4 spiritus paraclitus. — 5b, 3 perennis.

91. In Inventione s. Crucis.

1. Vexilla regis

2a. Prodeunt et fulget
crucis mysterium,

2b. Quo carnes conditor
suspendit patibulo

3a. Confixa clavis viscera;
manus, tendens, vestigia

3b. Redemptionis gratia
immolata est hostia.

4a. Quo vulneratus insuper
mucrone dirae lanceae,
ut nos lavaret crimine,
manavit unda, sanguine.

4b. Impleta sunt, quae concinit
David fideli carmine,
dicens, in nationibus
regnavit a ligno Deus.

5a. Ornata regis purpura
arbor decora fulgida,

5b. Electa, digno stipite
dum sancta membra tangeret.

6a. Dum enim pretium
pependit saeculi,
statera facta est
corporis.
Nunc opima mansisti
membris Christi fulgida.

6b. Fundis aromata
jucunda fertilis
et plaudis triumphum
nobilem
Sustinens gubernantem
celsa atque infima.

7a. O crux benedicta, in
qua Christus
carne pependit.

7b. Atque cruore suo
vulnera
nostra tunc lavit.

8a. O crux veneranda,
quae sola fuisti
digna portare regem
coelorum et dominum.
O crux
splendidior cunctis astris,
mundi hominibus
multumque amabilis,
Quae meruisti,
portare talentum mundi;

8b. O crux gloriosa,
o crux adoranda,
o lignum pretiosum
et mirabile signum.
Per quod
anguis est victus et mundus
redemptus, hoc signum
apparebit in coelo,
Quando Dominus
ad judicandum venerit.

9. Ipse dignetur
salvare nos omnes
per signum crucis.

B fol. 174b. — F fol. 88a. — P fol. 69a. — 2a, 2 crucis arcana P. — 2b, 1 carnis B. — 2b, 2 patibulum B; suspensus est victima P. — 3b, 2 immolatur P. — 4a, 1 Vulneratus insuper est P. — 4a, 2 dirae fehlt P. — 4a, 4 sanguinis unda P. — 4b, 1 Implentur quae cecinit P. — 4b, 2 David vates carmine P; carmina BF. — 4b, 4 accepit quod Christus regnat P. — 5a, 2 decorata est F; decorata et B; decorata fehlt P. — 5b, 1 digna BF. — 5b, 2 dum sancta tangit membra P. — 6a, 1 Cum enim D; Nam cum pretium P. — 6a, 3 sqq. ejus corporis statera facta mansisti opima, membra Christi sacra tu sola dum portasti crux alma P. — 6b. 1 sq. Tu aromata jucunda emanas plaudens triumpho nobile per saecula P. — 6b, 2 jucundis

F. — 6b, 4 nobis F. — 6b, 6 atque ima BF. — 7a, 3 carnem F; dann: vulnera nostra lavans P. — 7b fehlt P. — 8a, 3 sq. digna regem coeli portare dominum P. — 8a, 5 O fehlt F. — 8a, 8 sq. portasti quae telluris talenta P. — 8b, 3 lignum rutilum P. — 8b, 7 in aethra P. — 8b, 9 advenerit ad judicia P. — 9 fehlt F. — 9, 3 lignum crucis P.

92. De sancta cruce.

1. Festa praepollet
dies, in qua

2a. Celsi tonantis concrepemus
ovanter rutilantia
vexilla.

2b. Per quae perornatur usia
humana ab exordio
creata.

3a. Culpam laetalem, ab aevo
protis propinatam,
diluit Christus pendens
σταυρῷ tentam.

3b. Lignum mortis fuit causa,
crux auctrix est vitae,
per crucem omnis ovant
cosmi arva.

4a. O crux alma,
cujus stigmate
fidelium signatur
pectus et glebella.

4b. In qua Christus
mundo triumphat,
mortis vincla disrupit
atque fregit vasa.

5a. Traducis jam putres
educens exuvias
vexit secum
ad supera
satis pulchre corruscans.

5b. Virus, quod humanam
infecerat formulam,
annulavit
unicus,
patris factus hostia.

6a. Lignum mortis
dedit noxam,
lignum reddidit nobis vitae
formam.

6b. Hostia patris,
Jesu, summa,
tuere famulos crucis vexilla.

7a. Tui sanguinis unda
redemptos atque libera.

7b. Nunc atque in aevum
et in cuncta saeculorum

8. Saecula.

D fol. 148b. — 1, 1 Festus. — 2b, 1 Per quam. Danach scheint der Autor ἡ vexilla als Femininum gebraucht zu haben, womit 6b, 3 stimmen würde. — 2b, 1 perornantur. — 3a, 4 tenta; vgl. Coloss. 2, 14. — 3b, 3 ovat. — 3b, 4 arma. — 4b, 4 et fregit. — 5a, 4 hat eine Silbe zu viel; wahrscheinlich ist nach Analogie des sonstigen Gebrauchs ad zu unterdrücken. — 6b, 4 wäre in vexillo zu ändern, wenn nicht alle Clauseln (7b schliesst eigentlich erst mit 8) auf a endigten.

93. De sancta cruce.

1. Creator poli
atque arvae,

2a. In quo sistit
vita ac salus nostra,

2b. Per quem morte
redempti ab aeterna.

3a. Nunc tuos famulos,
alme rex, a delictis
clemens munda,

3b. Quo semper dextera
tua salvi, protecti
melos reddant.

4a. Gloria et honor
tibi, Jesu bone,
infinita,

4b. Qui sedes ad dextram
patris in excelsis
super astra.

5a. Angelicis choris
digneris
voces adjungere
nunc nostras,

5b. Post labem effecti
coelibes
coelica perfrui
gaudia.

6a. In qua jugiter
promunt clara
sancti rhythmica,

6b. Quorum obtentu
te supplices
petimus una.

7a. Proclamans dicit
haec vox nostra:

7b. Jam miserere
cui δόξα

8. Regi regnum celsa.
Alleluja.

K fol. 210b. — M fol. 196a. — P fol. 109a. — 1, 2 arva BKHP. — 2a, 1 In qua P. — 3b, 4 das Weitere fehlt P. — 6a, 1 In qua jugi KM. — Überarbeitung von Nr. 51.

94. De sancta cruce.

1. Alte vox canat
dulcis ac mera

2a. Cleri canentis
camoenas
clara per stipadia

2b. Crucis aeterni
sonoras
regis palinodias.

3a. Quae Christi dicata
membris exstirpat

3b. Callidas gerronis
pulchre sutelas.

4a. Gemmis ornata
lampat haec aula
divina ut astra.

4b. Mysteria, quae
continet, nostra
non quit fari turba.

5a. Thau litera
sed est illa
paventia

5b. Corda roborans;
laus Christo sit
per omnia.

6a. Sustinuit pondera
crucis lignum dulcia,

6b. Gestavit saecli cara
atque pulchra talenta.

M fol. 197b. — Cfr. Troparium Nivernense saec. 11. Cod. Parisiens. 9449. Σ. — Tropar. ms. saec. 11 et 12 Cod. Parisiens. 13252 Ξ. — 1, 1 psallat ΣΞ. — 2a, 3 stisadia Σ. — 2b, 1 Crucis Christi M. — 2b, 2 regis sonoras Σ. — 3a, 2 exstirpa Σ. — 3b, 2 pulchrae fehlt Ξ; utelas. Σ. — 4a, 1 Ut gemmis Ξ. — 4a, 2 hac aula MΣ. — 4a. 3 divina coeli nec non sidera Ξ. — 4b, 2 continet ipsa. ΣΞ. — 4b. 3 valet fari tuba ΣΞ. — 5a, 3 sq. corda quae creat gementia. — Nach 5b, 3: Laus ei saecula. Amen ΣΞ; 5b, 6a und 6b fehlen ΣΞ.

95. In festo SS. Trinitatis.

1. Benedicta
semper sancta
sit trinitas,
deitas
scilicet unica
coaequalis gloria.

2a. Pater, filius,
sanctus spiritus,
tria sunt omnia
nomina,
eadem substantia.

2b. Deus genitor,
Deus genitus,
in utroque sacer
spiritus,
deitate socius.

3a. Pater a nullo (factus) est,
filius a patre (genitus) est,
spiritus a patre
et filio,
ab utroque procedit.

3b. Non tres tamen Dii sunt,
Deus verus unus est;
sic pater Dominus
et filius
spiritusque procedens.

4a. Proprietas in personis,
unitas est et in
essentia.

4b. Majestas par et potestas,
simul in utroque
clementia.

5a. Sidera,
maria
continet,
arva simul, et
universa condita.

5b. Quem tremunt
impia
tartara,
colit quoque quem
et abyssus infima.

6a. Quem laudat
sol atque luna,
dignitas adorat
angelica.

6b. Nunc omnis
vox atque lingua
fateatur laude
dignissima.

7a. Et nos voce praecelsa
jubilemus
organica
cantica dulci melodia.

7b. Eja et eja, (nunc ore) simul
modulemus
altithrono
Domino laudes in excelso.

8a. O adoranda trinitas,

8b. O veneranda unitas,

9a. Per te sumus salvati,
vera aeternitas.

9b. Per te sumus redempti,
summa tu bonitas.

10a. Populum cunctum
tu protege,
salva, libera,
eripe atque munda.

10b. Te deprecamur,
omnipotens,
tibi canimus:
tibi laus et gloria.

B fol. 192 a. — Ca fol. 133 a. — Cfr. Kehrein Nr. 139. — 3a scheint aus Gründen dogmatischer Genauigkeit es weniger genau mit dem Versmafs zu halten. Dasselbe wäre herzustellen, wollte man die beiden Klammern tilgen und in 3b, 1 den doppelten ii-Laut als einen rechnen. Bei Kehrein scheint die ganze Strophe umgedichtet. — 3b, 5 spiritusque dominus B.

96. In festo SS. Trinitatis.

1a. Benedicta
sit beata
trinitas,
deitas
aeterna pariter,
coaequalis gloria.

2a. Deus genitor,
natus genitus,
cum sacro pneumate
permanens
super omne quod exstat.

2b. Quibus est una
semper voluntas,
nec a se discrepat
haud unquam
triplicata persona.

3a. Nam constat deitas una
non in tres deos divisa,
quae fides fatetur,
a Christo
orthodoxe dedita.

3b. Haec namque pellit delicta,
patriam reddit serenam,
qua dulcem jubilant
agmina
symphoniam coelica.

4a. Altithroni vestigia
imitantur stolis
candidata

4b. Operiunturque binas,
quas captant post saecli
discrimina.

5a. Et nos, quos
illustrat
gratia
Dei supera,
demus nostra debita,

5b. Quatenus
caterva
coelica
nobis maneat
socia post funera.

6a. Ultimaque peracta
discrimina
possimus alta
possidere mox palatia,

6b. Quo perspicua flagrat
lux accensa
constanti flamma,
quae Deus est, visio nostra,

7a. Angelorum quae illustrat
fortiter pectora,

7b. Ut in Christo solo sua
defigant lumina.

8a. Haec namque est illa
sitis flagrans,
qua tunc sitient (animae)
sanctorum vel corpora,

8b. Cum fuerint data
perpetua
bonis pro eis
a judice praemia.

B fol. 191 b. — Ca fol. 131 a. — D fol. 118 a. — E fol. 275 a. — F fol. 103 a. — K fol. 175 b. — L fol. 121 a. — N fol. 136 b. — O fol. 267 a. — P fol. 71 b. — Q fol. 90 a. — Cfr. Miss. ms. Salisberiense saec. 15. Cod. Bibl. Rossianae Σ. — 2a, 3 Nec ad se Ca. — 2a, 4 aut unquam alle Hss.; hanc nunquam Σ. — 3a, 3 quod fides Σ. — 5a, 4 superna Σ; super aethera CaF. — 5b, 5 post funera socia. Σ. — 6a, 1 alle Hss. aufser Σ-ultimo peracto discrimine. — 6a, 4 et perfrui mox E. — 6b, 1 micat DKLP; manat E. — 6b, 4 Deus fehlt D. — Nach 6b folgt: Et salus aeterna, das entweder Einschiebsel ist, oder seine Parallelklausel verloren hat. — 7b, 1 Et in Christo. UΣ. — 8a, 3 animae überzählig. — 8a, 4 et corpora BDP. — 8b, 3 bonis pro ea DCa; eis pro bonis Σ. — Mel. der Sequenz dieselbe wie: *Benedicta semper sancta* unter Auslassung des Chorals 6 und 8 jener 8 Prose.

97. In festo SS. Trinitatis.

1. O alma trinitas,
deitas
et invidua.

2a. Quae habitas
coelestis regni palatia,

2b. Quam laudat sol
atque cuncta simul infima.

3a. Jubilat caterva
maris ac tellus factura,

3b. Voce consonora
angeli boant cantica

4a. Et clara contuentur
alta et mira
nimis sidera,
Unde splendent
sat in aethera
sancta tabernacula.

4b. Non potest mens humana
patris cernere
poli suprema,
Sicut manet
solus praepotens
cum summa potentia.

5a. Majestas ejus clara
est valde laeta,
assidue
reboant agmina
coelestia,
dicentes affantur
haec verba rhythmica:

5b. Sanctus ter nominatur
cum laude una,
magne Deus,
tibimet gloria,
gratiarum
actio maneat
devota per saecla.

6a. Clangit virtus apostolica,
per quam reboat ecclesia,
plebs omnis exspectat
futura
per eorum doctrinam
solvere delicta
nimia.

6b. Preces martyrum, suffragia
sacerdotum simul gloria
sors ac virginea
lampada
catervatim depromat
pneuma, melos, laeta
carmina.

7a. Sancte sanctorum
mitte milium chorea;

7b. Qui omnium nostra
semper abluat vitia,

8. Et conjungant
in superna
perpes regna.

A fol. 87 b. — B fol. 193 a. — D fol. 120 a. — E fol. 293 b. — F fol. 102 a. — K fol. 181 a. — L fol. 122 a. — P fol. 72 b. — 2a, 1 quae latitas ABF. — 2a, 2 regni cubicula AB. — 2b, 1 Quem laudat ABFK; laudet A. — 2b, 2 simul infima coelestia ABDEFKLP; letzteres ist dem Versmafse nach überzählig, dem Sinne nach entbehrlich; musikalisch wiederholt es die vier ersten Noten von 2a und 2b. In D ist zunächst coelestia mit drei Neumen ausradiert und dann das folgende jubila in coelestia verwandelt. — 3a, 1 Jubilat B; jubilant F. — 4a, 4 Inde F. — 4a, 5 satis aethera F. — 6a, 1 Pangit DF. — 6a, 2 sqq. und 6b, 1 fehlen F. — 6a, 1 dulcia D. — 6b, 6 lente F. — 6a und 6b lauten in AD:

6a. Preces martyrum suffragia
sacerdotum simul gloria
plebs omnis exspectat
futura
per eorum doctrinam
affantur haec verba
rhythmica

6b. Clangit virtus apostolica
per quam reboat ecclesia
sors ac virginea
lampada
catervatim depromunt
pneuma, melos, laeta
carmina.

7a, 1 Fehlt eine Silbe; Kontraktion zweier Neumen. — 7b, 1 Quae omnia F; Quem nimium nostram D. — 7b, 2 abluant FLP. — 8, 1 conlustrent KLP; perducant F. — 8, 3 regnes F.

II. De Beata.

98. In Nativitate BMV.

1. Alle coeleste
nec non et perenne luja

2a. Dic paraphonista
cum mera symphonia,

2b. Tuba et canora
palinodias canta.

3a. Nam omnis usia
hanc Christi genitricem
die ista

3b. Congaudet exortam,
per quam sibi sublatam
capit vitam.

4a. Davidica stirpe sata,
Davidis ad sceptra
est regenda
prole fecundata.

4b. Nec gravidata viscera
sunt tamen per ulla
patris membra
sed ex fide sola.

5a. Ab arce summa
angelus adstat:
Maria,
inquit, alma, ave plena

5b. Gratia sacra,
et benedicta
feminas
inter omnes, paritura

6a. Regem, qui dira
mortis vincula
damnabit mira
cum potentia,
suum plasma
solvens sponte sua
atque beata
donans vita.

6b. Fit mox puella
verbis credula
et puerperam
stupet et castam,
natum gestans
speciosum forma,
regentem cuncta
orbis regna.

7a. Haec est virgo
non irrigata
sed Dei gratia
florigera.

7b. Haec est sola
cunctorum hera
materna obscurans
piacula.

8a. Velut rosa
decorans spineta,
sic quod laedat
nil habet Maria.

8b. Virgo Eva
quod contulit prima,
Christi sponsa
effugat Maria.

9a. O virgo, sola
mater casta,
nostra crimina

9b. Solve dans regna,
quis beata
regnant agmina.

10a. Potens enim cuncta
ut mundi regina
et jura
Cum nato omnia
decernis in saecla
et ultra
subnixa es in gloria

10b. Cherubim electa
Seraphim agmina;
nam juxta
Filium posita
sedes in dextera,
rutilat
virtus, lampat et socia.

11a. Nativitas
unde gaudia
nobis hodie
affert annua.

11b. Et resonat
camoenis aula
in laude tua,
virgo Maria.

12a. Gaudet per climata
orbis ecclesia

12b. Dicens: Alleluja
quod et palatia

13. Coeli clamant
dindima
usque dantia
praeconia.

B fol. 218 a. — Ca fol. 113 b. — D fol. 133 a. — E fol. 265 a. — F fol. 148 b. — G fol. 195 a. — K fol. 208 b. — L fol. 135 b. — N fol. 123 a. — O fol. 33 b. — P fol. 95 a. — Q fol. 104 b. — Cfr. Sequentiarium Arnesti de Pardubic anni 1360. Cod. Capit. Pragen. s. sign. Σ; Kehrein, Sequenzen Nr. 193; Morel, Lateinische Hymnen Nr. 26; Roth, Hymnen des Mittelalters Nr. 187; Misset, Supplementum amplissimum Nr. 44.

2, 2 cum mela GL; mera melodia Q. — 2b, 2 palidonias BCaDEFGKLNOP; palidinias Q; psallidonias Σ. — 2b, 1 Turba et EKLP. — 4b, 1 Haec gravidata Σ. — 5b, 3 domina Q; femina DFP. — 6a, 7 beata alle Hss. aufser DNΣ. — 6a, 8 vitam DNΣ. — 6b, 3 puerpera BCaGPQ. — 6b, 4 et carta FGP. — 7b, 3 paterna obscura Q. — 8a, 2 decorans fehlt Q. — Zwischen 8 und 9 schaltet Q die Clausel ein:

a. Hinc per baptisma
pellens nubila

b. Hanc innduentes
stola candida.

10a, 1 Potens enim alle Hss. aufser DFNΣ. — 10b, 2 Seraphimque KLNP. — 10b, 5 sedens B; sedet Q. — 10b, 6 rutilat alle Hss. aufser GΣ. — 10b, 7 Campat alle Hss. aufser FNΣ; das Wort ist im Mittelalter nicht selten (cfr: Sacer miles lampabis; lampat hac aula), ist durch die ältesten Hss. gestützt und läfst einen Sinn zu, was lampas an dieser Stelle nicht thut. — 10b, 8 et sociat CaQ. — Zwischen 11 und 12 schaltet Q ein: Concede tempora nobis, post scandere alta polique machina, gloriosa genitrix domina. — 13, 2 dindima in saecla CaEFNQ.

99. In Annuntiatione BMV.

1a. Ave, salutata
ab angelo, Maria.

1b. Ave, salus mundi
per quam venit, Maria.

2a. Ave, virgo virginum,
sponsa regis omnium,
virginitatis
candens lilium
Maria.

2b. Ave, coeli de spina
reginarum domina,
te benedicunt
coeli et terrae,
Maria.

3a. Ave, coelestis margarita,
coelesti regi congrua,
Maria.

3b. Ave, rutilans velut rosa
aestivo sole fulgida,
Maria.

4a. Ave, superna
cuncta creantis
mater intacta regis,
Maria.

4b. Ave, coelorum
domina, virgo
mater et sponsa Dei,
Maria.

5a. Ave, o theotocos,
virgo peperisti,
virgo fuisti,
post partum permanens
integra
et incorrupta,
Maria.

5b. Ave, o eusebia,
Noemi formosa,
stella praeclara,
praecellens ceteras
inclita
et sine labe,
Maria.

6a. Ave, decora
David filia,
cujus est ab intus gloria,
Maria.

6b. Ave, cunctorum
decus virginum
et plena Domini gratia,
Maria.

7a. Ave, benedicta
coeli super astra
rutilans,
formosa ut sol,
radians ut luna,
tota pulchra es
Dei velut sponsa,
Maria.

7a. Ave, gloriosa
Jesu Domini
genitrix,
splendida cuncta,
Cherubim gloria,
vincens omnia
sanctorum agmina,
Maria.

8a. Ave, pia peccaminum
medicina,
Maria.

8b. Ave, nostra post Dominum
salus tota,
Maria.

9a. Ave dulcis et benigna,
tuo nato nos praesenta,
o felix
Maria.

9b. Ave, tibi sine fine
ut queamus decantare
in coelis,
Maria.

10a. Ave, domina coeli,
terrae et maris,
Maria.

10b. Ave, cunctorum hera,
duc nos, quo manes,
Maria.

F fol. 74 a. — Diese Sequenz gehört zu jenen, die eine Art Übergangsstil von den älteren Notkerschen zu den jüngeren Sequenzen darstellen.

100. In Annunciatione BMV.

1a. Virginis virginum
cantica Mariae,
Genitricis Dei,
fidibus canamus
atque laeta
resonemus melodia.

1b. Superi dominam
quam cives adorant,
Dominum quoniam
machinae totius
sine lege
maritali progenuit.

2a. Ex quo ordine tanta res	2b. Dignissima gesta est,
3a. Vocibus fidei dicamus ac devote recitemus harmonia.	3b. Cithara faciat sonora genitorem salvatoris relatio.
4a. Missus sacer a supernis ad Mariam angelus	4b. Castitate pubertatis dictis his affatus est:
5a. Ave, virgo gloriosa, plena Dei gratia.	5b. Spiritum divinum tua bibet innocentia.
6a. Regum rex egredietur et de tuo utero	6b. Tamquam sponsus speciosus de cubili proprio.
7a. En concipies et	7b. Paries filium,
8a. Quem solis radii atque luna tremit aurea,	8b. Pelagi metuunt atque terrae substantia.
9a. Haec Dei angelo prosequenti virgo credidit	9b. Et Jesum hominem atque verum Deum peperit.
10a. Modulis itaque dulcibus et consonis	10b. Omnium filii conlaudate virginem.
11a. Salve, semper benedicta, dicite, puerpera;	11b. Tu papilla Deum nostrum aluisti lactea.
12a. Nos quoque supplices, ut placeant nostra cantus obsequia,	12b. Talibus atque precum verbis pia loquamur clementia:
13a. O Maria, puellarum omnium sanctissima,	13b. Quae tonantem inter sacra bajulasti viscera,
14a. Vide clades famulorum atque contumelias,	14b. Quas pro vita criminosa patimur assiduas.
15a. Justa quippe nos forensis jugulamur framea,	15b. Quas interna reos mortis facit conscientia.
16a. Telisque propriis	16b. Graviter saucii
17a. Gentibus caedimur undique opprimentibus,	17b. Barbaris manibus captivati distrahimur.
18a. Et quia tibimet nostra patet negligentia,	18b. Argue, increpa, tanta sanes uti vulnera.
19a. Scelerum maculas delue propitius,	19b. Hostium valeat ut quas salus proelia.
20a. Redde mores innocentes, actus probos ingere,	20b. Ut laetantes celebremus festa pacis inclita.

21a. Tunc tibi carmina
securi corde
voce recitemus
insignia,

21b. Ut tua dextera
protecti semper
tecum gaudeamus
in saecula.

B fol. 216 b. — E fol. 316 a. — 1a, 4 fidelibus E. — 1b, 1 Superis BE. — 3b, 1 faciet E. — 3b, 2 ignara E. — 4a, 1 ad supernis BE. — 4b, 1 Castitatis pubertate E. — 8b, 2 terra B. — 9a, 2 prosequentes E; prosequentis B. — 9b, 2 ac verum BE. — 10a, 2 ducibus B. — 11b, 1 Quae B; pupilla BE. — 12a, 3 placeatur E; placetur E; cantoris B. — 13b, 1 tonantes B. — 15a, 1 forensis von foris abgeleitet gedacht im Gegensatz zu interna (15b, 1). — 15b, 2 facis conscientias E; conscientius B. — 16a, 1 Talis E; Celis B. — 16b, 1 saucius B; sed vicuis E. — 17a, 1 Mentibus B; reddimur E. — 17a, 2 undique nos B. — 17b, 2 captivans B. — 18a, 1 Ut tibi mens nostra pater B. — 18b, 2 ut BE. — 19b, 1 valeas B. — 19b, 2 ut quas salus B. Sinn? — 19a, 1 Et scelerum E. — 21a, 1 Nunc tibi B. — 21a, 3 reatenus E. — 21a, 4 insania B. — 12b, 3 gaudemus E.

101. In Annunciatione BMV.

1a. Hac clara die, turma
festiva, da
praeconia,

1b. Mariam concrepando
symphonia
nactarea,

2a. Mundi domina
quae est sola,
castissima
virginum regina,

2b. Salutis causa,
vitae porta
atque coeli
referta gratia.

3a. Nam ad illam sunt nuntia
olim facta
angelica:

3b. Ave, Maria, gratia
Dei plena
per saecula,

4a. Mulierum pia
agmina intra
semper benedicta,

4b. Virgo et gravida,
mater intacta,
prole gloriosa.

5a. Cui contra Maria
haec reddit famina:

5b. In me quomodo tua
jam fient nuntia?

6a. Viri novi nullam
certe copulam,

6b. Ex quo atque nata
sum incorrupta.

7a. Diva missus ita
reddit affata:

7b. Flatu sacro plena
fies, Maria,

8a. Nova et feres gaudia
coelo, terrae
nati per exordia,

8b. Quae intra tui uteri
claustra portas,
qui gubernat aethera.

9. Omnia
qui det tempora
pacifica.

A fol. 18 b. — B fol. 167 b. — Ca fol. 74 b. — D fol. 132 b. — E fol. 242 b. — F fol. 73 a. — I fol. 107 a. — K fol. 206 b. — L fol. 134 b. — N fol. 122 b. — O fol. 33 a. — P fol. 93 b. — Q fol. 167 a. — Cfr. Codex Brander (Sangallensis 546.) Σ. — Miss. ms. Plagense s. sign. saec. 15. Ξ. —

Miss. ms. Cotěschaviense saec. 14. Cod. Pragens. XIV C. 3 Ω. — 1a, 2 dans Ca; dat ΣΞΩ. — 2a, 2 es sola ΞΩ. — 2a, 4 regia A. — 3a, 1 Jam ad Ω; sic nuntia ACaDELP. — 3a, 2 olim fehlt D; fehlt mit dem Rest der Klausel Σ. — 3b und 4a fehlen Σ. — 4a, 3 sancta benedicta P. — 4b, 3 prole fecundata F. — 5a, 2 reddidit Ξ. — 5b, 2 fient omnia D. — 7a, 1 Quia missus ita DK; ein Beispiel für die Wanderungen eines Schreibfehlers, hat Ξ ebenfalls Quia und korrigiert Σ Diva in Quia. — 8a, 1 et fers L; et ferens O; nova feres N; nova efferes CaFP; nova efferens ΣΞΩ. — 8a, 2 terra A. — 8b, 1 Intra tui IΞ; Quem intra tui L; intra tua uteri LP; intra tua ventri D. — 9, 2 Qui dat FΞΩ. — 9, 3 pacificat D.

102. In Purificatione BMV.

1. Virgo, Israel decus
et cunctorum gloria,

2a. Quem prophetae
cantica
praedicaverant,
de David procedit
germine.

2b. Ipsa enim
descendit
cum aromata
multa sicut fumi
virgula.

3a. Flos campi
flagrans atque lilia,
florens virga,
quae fuerat arida.

3b. Puella
erat nimis inclita,
decorata
David regis genus orta.

4a. Rex aeternus
venit in sua
ineffabiliter sacra
viscera.

4b. Desponsavit
te vir Judaeus,
replevit te divinitas
mystica.

5a. Novum vitae
signum, o alma,
permanens inviolata,

5b. Satis summa
et admiranda
pulchra erant commercia.

6a. Quae salutata aure
concepit
verbum carne generans.

6b. Felix partus, de quo est
egressa
mundo lux clarissima.

7a. Processit sicut gigas
decurrens viam suam
et in sole posuit
tabernacla.

7b. Veritas nobis orta
est denique de terra
et de coelo prospexit
justitia.

8a. Tamquam sponsus egressus de
thalamo cum gloria.

8b. Descendit a regalibus
potestas aetherea.

9a. Rubum, quem viderat
Moyses,
famulus Domini,
incombustum
in monte Sinai,

9b. Tua adimplevit,
beata,
munda virginitas,
puerpera
facta es lucida.

10a. Jam quaesumus,
ad filium tuum
pro nobis intercedas,

10b. Ut purgentur
per te, pia, cuncta
facinora nostra

11. Nunc, semper
et per cuncta saecula.

B fol. 161b. — Ca fol. 70b. — E fol. 240b. — F fol. 70b. — 2a, 2 cuncti CaEF. — 2a, 4 procedi E. 2b, 1 Ipse Ca. — 2b, 3 per aromata F offenbare Korrektur; multa aromata BCaEF. — 3b, 2 nimis erat F. — 3b, 4 generata E; proles orta F. — 4b, 3 et replevit divinitas. — 5b, 3 eras Ca; sacra commercia F. — 6b, 1 es egressa Ca. — 7a, 1 gigans Ca. — 7a, 4 tabernacula BCaEF. — 7b, 3 sic et de BCaEF. — 7b, 4 justitiam Ca. — 8a 1 ad regalibus B; ad regalia CaE. — 8a, 2 de sede aetherea CaF. — 9a. 5 Sina BCaEF; mangelt eine Silbe. Die Form Sinai widerspricht der Endressonanz nicht. — 9b, 3 mundi BE; fehlt CaF.

103. In Purificatione BMV.

1a. Egregia
plebs, una
concrepa
die ista
organa sonora

1b. De Maria
inclita,
est de qua
verbigena
exortus in arva.

2a. Nam virgo beata,
summa repleta gratia,
divina capit nuntia
famina per angelica.

2b. Sicque benedicta
super mulieres dicta
Domino virginalia
parat alvi hospitia.

3a. Quem cosmi fabrica
non ampla
capit, angusta
ambiunt viscera
semper intacta.

3b. Regentem supera
et ima
lactant materna
ubera in arva
de coelo plena.

4a. Qui Deus est
ante saecula,
fertur in templum
manu patria
legis jura
firmansque clara
antiqua.

4b. Columbarum
innocentia
turturum atque
castimonia
sunt illata
cum ipso dona
mystica.

5a. Plenus summa
sancti gratia
spiritus vigebat plena
et justitia
vir Simeon,
erat hac in meta,

5b. Sic beata
donatus vita,
exspectans consolamina
plebis aeterna,
providebat
spiritu futura.

6a. Dum templum Maria
subintrat intacta
legalia
per tempora,
subiens justus ora

6b. Spiritu cognita,
pignora divina
senilia
in brachia
suscipit cum gratia.

7a. Vita mundo dedita
jam visa
mox funera
mortis expetit dilata.

7b. Ipsa salutaria
lumina
remedia
plebis praedicant futura.

8a. Eadem hora
loquens digna
testimonia
femina
venit Dei plena
gratia.

8b. Prisca ac nova
testamenta
de Christo vera
exempla
promit infantia
beata.

9a. Nos quoque festiva
carmina,
laude digna
templi canamus in aula.

9b. Jam quia lumina
aeterna
latissima
per orbis micant climata.

10a. Te nunc, nostra domina,
Maria,
agmina,
precamur, redempta
foveas prece sedula;

10b. Ut per haec officia
venia
percepta
praemia promissa
capiamus in saecula

11. Fulti gloria.

F fol. 71b. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11 Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1177 Σ. — 1b, 5 exorta divina Σ. — 5b, 3 Deo FΣ. — 4a, 3 templo Σ. — 4a, 6 sq. firmans declarans F. — 5a, 4 quo F; que Σ. — 6a, 5 justi ora Σ. — 6b, 5 suscepit F. — 8a, 5 sq. gratia plena Σ. — 8b, 5 promunt Σ. — 6b, 3 lectissima F. — 11, 1 Multi F.

104. In Purificatione BMV.

1a. Claris vocibus inclita
cane turma
sacra melodemata.

1b. Voci mens bene consona
sonet verbis
pneumatum concordia.

2a. Divina robusto
tetrachorda
plectro docta
manus perite feriat.

2b. Resultet virtutum
pie lyra
Deo sonans
nunc dramata dulcisona.

3a. Est harmonia
haec divina sonore
virtutum liquidissima.

3b. Mixta castitas
est quas intra in sede
locata mixolydica.

4a. Cujus in te consistoria
inimitabilia,

4b. Quae mater es inviolata
virgoque puerpera.

5a. Idcirco tua
Deum fuere digna
ferre sacrata viscera,

5b. Quem non coelica
neque terrea cuncta
claudunt omnino spatia.

6a. Virginum o regina,
te canimus, Maria,
per quam fulsere clara
mundo lumina.

6b. Tu salus orbis alma,
tu coeli porta facta,
per te saeculo vita
omni est data.

7a. Coelicis terrea
tu jungis, divinis
humana.

7b. Paradisiaca
per te nobis patet
janua;

8a. Adesto famulis,
piissima,
influa suspendens jam
prece pericula.

8b. Audi fidelia
precamina
impetratam deferens
coelitus veniam.

9a. Et quiete nobis
temporum inclita

9b. In hac vita nostra
dirige opera.

10a. Post funera
uranica
nos duc ad habitacula,

10b. Quo laetemur
omnes una
tecum per cuncta saecula.

11. Exclamet nunc omnigena
Amen redempta.

B fol. 166a. — Ca fol. 69a. — D fol. 105b. — E fol. 239b. — N fol. 124a. — O fol. 32a. — Cfr. Miss. ms. S. Laurentii Longoretensis saec. 14. Cod. Parisiens. 1106. Σ. — 1a, 3 melodiamata Σ. — 2a, 1 Divino D; robusta Σ. — 2a, 2 dextra chordas Σ. — 3b, 1 Mira D. — 3b, 2 quasi intra D; quos intra CaEMO. — 3b, 2 sqq. que intra hominem conjungit Deo foedera Σ. — Zu in sede mixolydica vergleiche man die Verse über den octoechus Analecta hymnica II (Hymnarius Moissiacensis) p. 92. — 4a, 1 vitae consistoria D. — 4a, 2 inimmutabilia Ca; immutabilia D; sunt immutabilia Σ. — 5a, 3 sacrata fehlt CaΣ. — 5b, 1 Quae non D. — 5b, 3 omnino fehlt EΣ. — 6a, 4 mundi lumina D. — 6b, 4 est reddita Σ. — 8a, 2 in tua D; influo suspendens NO, jam suspendens Σ.

105. In Assumptione BMV.

1. Virgo

2a. Dei Maria
astra petit, gaudete una,

2b. Pollens sidera
polorum regina, Maria.

3a. Angelica agmina
laudes psallant
dantes Deo
patri gloriam,

3b. Melodica carmina
reboant nunc
in honore
prolis Mariae.

4a. Gaudet tellus
atque polus,
cum sacra vehitur
in astris.

4b. Gaudent sancti
pariterque,
cum eam recipit
dextera.

5a. Eja, o christicolae,
jubilantes psallite,
summum boatum date,
trinum adorate Deum.

5b. Gloriosam virginem
supplices exorate,
ut emittat pro nobis
preces ac fundat Domino.

6a. O beata
et venerabilis
virgo, quae gaudiis
perfruis angelorum.

6b. O regina
coelestis Maria,
quia non eges
paradisi gloria.

7a. Illustra hos, quaesumus,
qui satagunt famulos
in aula
hac tibi famulari,
Deus, per saecla.

7b. Peccamina abluas
noxia ac delicta
non sinas
multiplicari tuis,
o alme Deus.

8a. Adoremus Christum,
regem angelorum,
preces offeramus ei
in aeternum ac munera.

8b. Ipse quoque nobis
tribuat gloriam
martyrum simul omnium
atque sanctarum virginum.

A fol. 86a. — B fol. 215b. — D fol. 131a. — E fol. 264a. — F fol. 142b. — L fol. 134a. — P fol. 94a. — 2b, 1 Pollet D. — 3a, 2 conant D. — 3b, 2 nunc fehlt ABDELP. — 4a, 2 sq. tegitur in antris EF. — 4b, 1 sqq. lautet in ABDLP:

Gaudet namque
virgo sacra .
cumque venisset
o alma.

5b, 3 et mittat D; admittat ALP. — 5b, 4 effundat D; Dominum EFP. — 6a, 2 fehlt LP. — 6a, 4 perfrui A. — 6b, 4 gloriam F; gaudiis D. — 7a, 3 hac aula A—P. — 7b, 2 noxias AEFLP; has L; delictas AEFLP. — 7b, 4 multiplicare ALP. — 8a, 3 preces et munera AEF. — 8a, 3 ei fehlt EF. — 8a, 4 ac munera fehlt AEF. — 8b, 3 simul fehlt AEF. — 8b, 3 ac A—P; sanctorum nur F. —

106. In Assumptione BMV.

1a. Aureo
flore primae
matris Evae
florens rosa
processit Maria.

1b. Oritur
ut lucifer
inter astra
decorata
polorum sidera.

2a. Flavescunt campi eremi,
cassia
collo germinantque lilia.

2b. Odore novo acanthi
roscida
nectarea rorantque arva.

3a. Patris summa filius arce
convexo aevo
clara soboles
virtute paterna
ab exordio
patrat omnia.

3b. Nuntius celso Gabriel
summus angelus
aeterni regis
egressus est castra
aulae virginis
stetit radians,

4a. Praecelsa Maria
virgo pavescit
lumine, Gabriel
affatur ita:

4b. Concipies, alma
regina, orbis
regem in saecula
regentem cuncta.

5a. Intactaque
Mariae virginis
tumuerunt
viscera
comitata
fide credidit,
digna namque tali
foedere sola.

5b. Feta mater
gloriosa, casta
ante partum
integra
et post partum,
non est similis,
permansit genitrix
inviolata.

6a. Enixa regem
puerpera sacra
hominem una Deumque
genuit innuba,
servavit fore pudica.

6b. Porta, quae clausa
fuerat per Evam,
paradisi, reserata
praecelsae meritis
Mariae, quae benedicta

7a. Inter omnes mulieres
fructu floris ventris tui;
exemplo
sine placuisti sola,

7b. Nec primam similem visa
nec habebisque sequentem;
felixque
nam nimium es, Maria.

8a. Ut sol migrans cuncta
conscendisti globorum
luminaria
lucerna nitens
inter angelorum castra.

8b. Hodie coeli templa
scandens, beata Dei
genitrix alma,
cum coelicolis
exorare regem sancta.

9a. Ruricolas cunctos
tua annua
recolentes
recepta
coelifera patria.

9b. Precibusque tuis
adjuti omnes
gloriemur
simul nunc
et per aeterna saecla,

10. Florigera castra
una fruamur alma.

B fol. 214b. — Ca fol. 111a. — D fol. 130a. — E fol. 263a. — F fol. 141a. — K fol. 204a. — L fol. 132b. — 1a, 1 A rea F. — 1a, 5 sicut sol. CaEK. — 1b, 4 decoravit E; aetherea F. — 2b, 1 acanthu CaFK; acantho BE. — 2b, 3 nectareant D. — 4a, 1 virgo Maria BCaDEFKL. — 4a, 4 affatur inquit CaFE. — 5a, 6 fides CaE. — 5b, 1 Laeta mater FE. —

6a, 3 Deum quem CaF. — 6a, 5 flore pudica CaFE. — 6b, 2 fuit per D. — 6b, 5 o quam CaEFK. — 7b, 2 habebis te D. — 7b, 3 sq. felix namque nimium BD; felix nimium es E. — 8a, 1 micans F. — 8a, 4 nitat EF. — 8a, 5 inter choris angelorum EF. — 8b, 3 genetrix alta D. — 8b, 5 regem regum EF; regum regna Ca. — 9a, 1 Ruriculos CaD. — 9a, 3 recolenda Ca. — 9a, 4 receptet CaK; adsiste F; adscisca E. — 9b, 2 fulti obtentu EF. — 9b, 4 simus nunc Ca; nunc et fehlen EF. — 10, 1 casta CaF.

107. In Assumptione BMV.

1a. Aurea
virga primae
matris Evae
florens rosa
processit Maria.

1b. Oritur
ut lucifer
inter astra
aetherea,
perpulchra ut luna.

2a. Fraglescit ultra omnia
Balsama
pigmenta
et thymiamata,

2b. Purpurea ut viola,
roscida
ut rosa,
candens ut lilia.

3a. Patris summi quam elegit
proles deica,
ut assumeret
carnem sacrosanctam
ex virginis carne incorrupta.

3b. Celsus nuntiat angelus
nova gaudia
aeterni regis
exortum in terra
matremque ejus salutat ita;

4a. Ave, Maria,
Domini mei mater alma,
coelica
plena gratia,

4b. Tu benedicta
regem in saecula paries,
effecta
orbis regina.

5a. Fecunda ego, inquit,
quomodo
esse queam,
cum virum non agnoscam,
ex quo sum nata,
et semper permanens
virgo pudica

5b. Ne timeas, respondit
angelus,
sanctum pneuma
descendet in te, casta,
quo fecundata
paries Deum et
hominem una.

6a. O vere sancta
atque amanda,
ex qua est orta
redemptio nostra,
salus quoque mundi
veraque vita.

6b. O Dei nostri
genitrix pia,
suscipe nostra
hac die precata,
in qua es assumpta
ad coeli claustra.

7a. Tu es enim patri cara,
tu es Jesu mater bona,
tu sancti
Spiritus es templum facta.

7b. Tu es pulchra Dei sponsa,
Tu regem Christum enixa,
domina
es in coelo et in terra.

8a. Hodie namque curiae
coelestis tibi obviant
agmina,
te assumpserunt
ad palatia stellata.

8b. Jesus et ipse festivus
tibi matri cum angelis
occurrens
sede paterna
secum locavit in saecla.

9a. Jam cum Deo regnas,
nostra excusa
clemens mala,
poscens cuncta bona,
o benigna.

9b. Mediatrix nostra,
quae es post Deum
spes sola,
tuo filio nos
repraesenta,

10. Ut in poli aula
laeti jubilemus Alleluja.

Ca fol. 32a. — F fol. 176b. — G fol. 193a. — K fol. 237b. — N fol. 140b. — P fol. 92a. — Q fol. 102b. — 1a, 1 Aurea virga haben alle Hss. aufser F: das spätere A rea ist demgemäfs, so sehr der Sinn es zu verlangen scheint, wohl Korrektur. — 2a, 1 Flagrescit CaFGKPQ, korrigiert in fraglescit G. — 3a, 1 Patri summus G; quem GK. — 3a, 5 virgine K. — 3b, 5 ita salutat CaPQ. — 5a, 1 Fecunda ergo GP; ego fehlt CaQ. — 5a, 4 cognoscam F. — 5b, 4 sancta CaG; sanctam P. — 5b, 5 qua K. — 5b, 6 paries effecta K. — 5b, 7 orbis regina K. — 6b, 1 O fehlt Ca. — 6b, 6 ad coeli castra K; ad coelos alma F. — 6a und 6b umgestellt K. — 7a, 1 patri clara K. — 8a, 1 Hodiernam Ca. — 8a, 2 obviat CaG. — 8a, 3 angeli K. — 8a, 5 ad coelestia K. — 8b, 3 obvians F. — 9a, 1 regnans K. — 9b, 3 ermangelt einer Silbe, über spes zwei Neumen verbunden. — 10, 1 Et in CaK. — 10, 2 Dei jubilemus F. — „Prosa nova in assumptione sanctae Mariae" K; die andere Prose gleichen Anfangs ist also älter. In P ist die jüngere über die ausradierte alte geschrieben, wie einige Worte (Aurea, primae matris etc.), die beiden gemeinsam, beweisen. Die Pausen der beiden Sequenzen decken sich nicht immer, was wohl dem Streben der jüngeren nach gröfserer Eleganz zuzuschreiben ist.

108. In Assumptione BMV.

1. Salve, porta
perpetuae
lucis fulgida

2a. Maris stella,
inclita domina,
virgo materque Dei,
Maria.

2b. Praeelecta
ipsius gratia
ante saecularia
tempora.

3a. Cui missus Gabriel
archangelus mira
detulit a Deo famina,
mundo nunquam audita:

3b. Aveto tu, Maria,
quae totius plena
muneris effulges gratia,
est nam tecum dominans.

4a. Quapropter tu sola
inter cunctas mulieres
mater benedicta.

4b. Ne paveas, divina,
quia ecce laetaberis
te fore gravidam.

5a. Magnus hic erit
Jesus filius summi
ac throni
Davidis gloria,
et regni meta
ipsius non erit aliqua.

5b. Mox ad haec dicta
parans credula corda
concipis
Dominum Sabaoth,
sic verbum caro
factum est ex te, sacrata.

6. Te ergo petimus,
ipsum pro nobis rogita,
salvet ut nos per omnia
saecula.

B fol. 167a. — Ca fol. 73b. — D fol. 132a. — E fol. 241b. — K fol. 207b. — L fol. 135a. — O fol. 32b. — Cfr. Grad. Prumiense saec $^{10}/_{11}$ Cod. Parisiens. 9448. Σ. — 2b, 1 Praeexcelsa Σ. — 3b, 4 Dominus BCaO. — 4a, 2 inter omnes E. — 5b, 6 te virgo sacra BCaELΣ. — 6, 2 ut pro nobis Deum rogites BDKLO. — 6, 4 saecla ELKO. — Titel der Sequenz *post partum* Σ.

109. In Assumptione BMV.

1. In hac die sacra
nimisque mira,

2. Qua jugis gloria
micat inter cuncta
sanctorum festa,

3. Qua theotocos Maria
petivit aethra,
nunc voce sonora

4. Hodie coelestes
dicunt militiae:

5. Hodie Maria virgo
in diademate niveo
coelos ascendit.

6. Gaudia nobis
retulit immensa,
unde et vos, terrigenae,

7. Gaudete,
quia cum Christo

8. Regali compta
sistit laurea
sine fine.

9. Ideoque nimis laetabunda
matrem virginem dixit
se regem genuisse,

10. Qui semper ubique
regnat in aeternum.

F fol. 140b. — Die Melodie (in Noten) läßt keinerlei Parallelismus erkennen. — 3, 3 vox.

110. De beata Maria V.

1. Reginae nunc coelorum festa

2a. Recolat veneranda
caterva fidelis, eja,

2b. Modulando resultet
praeconia ejus pia.

3a. In cujus aulam
descenderat
divinitas
pro salute nostra,

3b. Quam non supera
nec terrea
maritima
nec tenent spatia.

4a. Ergo laude ad sidera
tollamus eam lucida,
4b. Super quae jam est posita
tam corpore quam anima.
5a. Haec virgo inclita
materque casta,
vera deifera
5b. Cogit ad tartara
ire profunda
mentes Judaicas
6a. Propter sua dogmata,
plena blasphemia,
6b. Quod Christus non ex ea
carnem assumpserat
7a. Absque maris aliqua
illecebra,
7b. Horrent quod fari ora
catholica.
8a. Unde semper ora,
sancta Maria,
8b. Omnium pro nostra
salute magna;
9a. Ut per tua possimus
coeli regna
nos scandere merita,
9b. Qui credimus, quod virgo
Deum vera
de carne genueras

10. Et virgo post partum
inviolata maneas.

Ca fol. 31a. — Cfr. Prosarium Bellovacense saec. 15. Cod. Parisiens 1140. Σ. — 2a, 1 venerandam Ca; venerando Σ. — 2b, 2 patrocinia Ca. — 3a, 1 aula Σ; die ganze Strophe lautet in Ca:

In cujus laude
melliflua
symphonia
resonant organa.

Das Nachfolgende schliefst sich inhaltlich enger an die Lesart von Σ an, weshalb dieser den Vorzug gegeben. — 3b, 1 Quem Ca. — 4a 1 supera Σ. — 4a, 2 tollamus lucida Σ. — 4b, 2 in corpore Ca. — 6a, 1 sua scelera Ca. — 7a, 1 Sine maris Ca. — 7a, 2 illecebris Ca. — 7b, 1 Errent quod Ca. — 9a, 2 coeli templa Σ. — 9a, 3 nos fehlt Ca.

III. De beata Maria V.

1a. Quam dulcis es,
o alma,
et sonore
1b. Te reboant
sanctorum
candidata
2a. Agmina, quae voce pulchra
cantitant
temet, Alleluja.
2b. O Deus, alta polorum
residens,
nobis pacem dona.
3a. In te omnis usia
jubilat atque
jubilum dat
3b. Hinc polorum dindima
charismatumque
quater tria.
4a. O alma, o celsa
theotocos, nites,
Maria, in saecla.
4b. Paranymphus ad te
veniens orbem dat
gaudiis, o alma.
5a. Nugantibus verba
symphoniaeque
necne rhythmica
5b. Tu fave, praecelsa
ac personare
verba in saecla.

6a. Quo theorica
Christo una

6b. Fruamur vita
compti stola

7. Simplaque post bina
ovanter in saecla.

E fol. 324b. — Ohne Melodie. Titel: *Justus germinabit.*

112. De beata Maria V.

1. O beata
theotocos alma,

2a. Qui in tua
se clausit
viscera, salus nostra,

2b. De excelsis
humilis
venit salvare cuncta,

3a. Siderorum [sic] quoque
clara summa Dei
aedificantia.

3b. Quem Simeon senex
Deum mox in ulnis
ferens mysteria.

4a. Responsum accepit
a spiritu
sancto, non sese
moriturum antea,

4b. Donec videret
regem regum
namque Dominum
formans coeli et terrae.

5a. Moxque ut fieret
humanata
gloriosa deitas,

5b. Magnas ac virtutes
mirificas
coelorumque agmina

6a. Tibique laus et gloria
resonant sancta
agmina beata
virginumque chorus
canentia.

6b. Salus et virtus aeterna,
Domine, tua
decet sanctitudo
nunc per infinita
saecula.

7a. Quem beata virgo sacra
Maria
praesepio ornabat.
O magna,
o pulchra,
nimis superna
amantissima!
Quem adorant beatorum
chori et
jucunda agmina,

7b. Martyrum et confessorum
devota,
virginum candentia;
O Deus,
o alma,
trina et una
quoque majestas,
Pater, filius sanctusque
spiritus
una essentia.

8a. O bone rex
et gloriose,

8b. Preces nostras
nunc tu suscipe.

9a. Nostrorum quoque
peccata ablue,

9b. Praeterita ac
ventura dilue,

10. Ut dicamus
tibi gloriam.

D fol. 105a. — Cfr. Grad. ms. Lingonense saec. 13. Cod. Parisiens. 10511 Σ. — 2b, 2 venit humilis DΣ. — 3a, 1 Siderarum D. — 3a, 2 clara sua D. — 3b, 2 Deo D. — 4a, 3 non esset moriturum Σ. — 5a, 2 humanitas. — 5b, 1 Magnas hoc virtute D. — 6a, 2 resonet D. — 6a, 3 O beata Σ. — 6a, 4 virginum chorusque Σ. — 6a, 5 candentia D. — 7a, 1 Quam Σ. — Nach 7a, 7 folgt 7b, 4—10 Σ. — 7b, 3 virginumque chorus D, virginum chorusque Σ, letzteres gegen das Versmafs. Auffällig ist auch, dafs dieselben Worte schon 6a, 5 stehen. — 7b, 9 spiritus et una DΣ. — 8b. 1 Nostras preces Σ.

113. De BMV. tempore Nativitatis DN.

1. Beata
tu, virgo Maria,

2a. Mater Christi gloriosa	2b. Deique plena gratia,
3a. Nimium credula	3b. Gabrielis verba.
4a. O alma Maria,	4b. O sancta Maria!
5a. De te enim dixit Ezechiel propheta,	5b. Quia eras clausa in domo Dei porta,
6a. O alma Maria,	6b. O sancta Maria!
7a. Jam tripudias coelestia regna	7b. Angelorum super choros exaltata,
8a. O alma Maria,	8b. O sancta Maria!
9a. Petimus ergo tua, sancta [Maria], suffragia.	9b. Intercede pro nobis ad eum, qui est saecli vita.
10a. Te enim exspectat supplex ista atque humilis plebecula,	10b. Ut tuis fulta precibus semper convalescat ad meliora.
11a. O beata Dei genitrix, virgo semper gloriosa,	11b. Quae sola digna fuisti, portare saeculi vitam.
12a. Nostris ergo, quaesumus, memorare precibus sedula.	12b. Ut una simul tecum mereamur gaudere per aevum

12. In coelestia regna.

B fol. 154b. — Ca fol. 73b. — 5b, 2 posita B. — 7b, 2 sublimata Ca. — 8b. fehlt Ca. — 10a, 3 et humilis BCa. — 10b, 1 suffulta Ca. — 12a, 3 prece sedula BCa. — 10b, 3 per aevum fehlt B. — 11a, 3 virgo Maria BCa: das Wort an dieser Stelle überzählig, würde gerade die Lücke 9a, 2 schliessen.

114. De Christo et B. Maria V.

1a. Ave, Jesu, fili David, regnans in patris dextra.	1b. Ave, virgo, proles David, salve coeli fenestra.

2a. Rex Christe,
virtus patris,
pater et puer matris,
nos verae castitatis
cinge zona.

2b. Maria,
vitae porta,
per quam salus est orta,
nos per vitam reporta,
mater bona.

3a. O nate de matre
virgine, rex Messia,
matris prece
nos a nece
carnis emunda
et pace funda.

3b. O pia Maria,
sis nobis vitae via,
monstra natum
coronatum
in Sion illa
urbe tranquilla.

4a. O Jesu,
fili Mariae,
in rationis die
per Mariam nos libera.

4b. Maria
te intactam
factoris matrem factam
clamantes fer in aethera.

5a. Bone fili,
tu nos salva;
Bona mater,
tu nos adjuva,
ambo ad regna
ferte superna.

5b. Per vos ambos
est redempta,
per vos sit et
ecclesia
angelis juncta
per saecla cuncta.

G fol. 138 b. — Q fol. 176 b. — 2 a, 3 puer natus G. — Diese Sequenz gehört bereits dem Übergangsstile an, wie die häufigen Reime beweisen.

III. De Sanctis.

115. In festo Omnium Sanctorum.

1a. Hodierna dies rutilat
climata orbis per ampla

1b. Regi sacrata, qui supera
moderatur atque ima.

2a. Qua intemerata
Maria
exsultat formata,
quem tulit casta
dynami mira.

2b. Sola quae janua
regia
exstat, qua amissa
redditur vita,
scandunt qui celsa.

3a. Angelica
ter trina
agmina,
exornant atria
quae uranica,

3b. Tripudiant
melica
cantica
voce laudiflua
in arce summa.

4a. Patriarcharum pia
emicant acta
sidera super lucida,
qui nacti famina
sunt herilia

4b. Ac vatum oracula
multifaria,
vernat quibus ecclesia,
praesente retecta
Christo omnia.

5a. Summa merita
praecellis qui cuncta,
Johannes, pelle nostra
saeva pericla.

5b. Clara lumina,
arva quae serenant,
Israel duodena
judicantia.

6a. Redimita caterva
martyrum laurea
decusata
honora et palma
reportans
trophaea hoste fortia.

6b. Imitata opima
vestigia una
nos ad alta
evehant, quo cuncta
amoena
sunt passimque felicia.

7a. Turba confessorum egregia,
quae paradisiaca
frueris aula,
prece nostra
solve vincula.

7b. Eremitica serta fulgida
candentia dindima
super aethera
nobis sua
dent collegia.

8a. Casta virginea turma,
albicans super lilia,
hymnica concinat organa
voce pudica.

8b. Jam concilia florida
omnium sanctorum una,
impetrate nobis polica
contubernia.

9. Infinita
quo per saecula
repromissa
praemia
capiamus felicissima.

Ca fol. 117b. — D fol. 134b. — E fol. 298b. — K fol. 216a. — P fol. 100a. — 1a, 1 die Ca. — 1b, 1 Regis D. — 2a, 4 quam tulit P; quae tulit D. — 2b, 4 redditum D. — 3b, 2 mellica Ca. — 4a, 5 heraelia Ca. — 4b, 2 multiplicia CaEKP. — 5a, 3 Johannis D. — 5b, 2 serena D. — 6b, 4 evehat P. — 7a, 5 devotissima, korrigiert in wie oben D. — 8a, 3 hymnizat EK; hymniza Ca; hymnizans P; concinna CaEKP.

116. In festo Omnium Sanctorum.

1. Ecce pulchra

2a. Canorum resonat
voce Alleluja

2b. Intimans requiem
civium inclitam.

3a. Felix stat nimium
angelorum rutilans agmina,

3b. Sancte, sancte, sancte,
Christo ovanter proclamantia.

4a. Sublimis in cathedra
apostolorum sedet
fulgida lampada,
tribus et linguas judicantia.

4b. Omnia ut stercora
reputarunt humida,
propter hoc emicant
velut stella firmamenti clara.

5a. Stolis candidis
martyrum
adornantur colla.

5b. Hi sunt milites,
qui mundi
proeliarunt bella.

6a. Coronis albis
coronantur sancti,
qui confitentes
crediderunt justa
vel fide certantes
respuerunt vana,
modo habent
coelestia regna.

6b. In qua triumphant
gliscentes optime
sive cantitant
psallentes carmina
arte laudiflua,
voce dulciflua,
Regi Christo
submittentes colla.

7a. Multum recitaris
laude spirituum
atque jubilaris
in choro virginum,
Alleluja,
dulcimode
te decantant
pudicum agmina.

7b. Laus tibi sit semper,
Christe, per omnia,
qui opitularis
cantantes talia.
Voce pulchra
Alleluja
et nos ipsi
proclamemus una.

8. Da nobis aeterna
regna florida,
ubi cantemus omnes
Alleluja.

A fol. 56a. — B fol. 237b. — D fol. 137a. — E fol. 294b. — F fol. 122b. — K fol. 218a. — L fol. 138a. — N fol. 126b. — O fol. 35b. — P fol. 99a. — Q fol. 107 a. — Cfr. Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Σ. — Miss. ms. Oxoniense anni 1384. Clm. Monacen. 705. Ξ. — Hymn. et Sequent. ms. S. Emmerami saec. 15. Clm. Monacen. 14667. Ω. — 2a, 1 resonet DΣ. — 2b, 2 civibus ΣΩ. — 3a, 1 Felicia nimirum angelorum, Korrektur veranlasst durch die Verbindung von Plural und Singular, die aber das Versmafs verdirbt. ΣΞΩ. — 4a, 1 Sublimi DEΣΞ. — 5a, 3 sede ABFO; sedes E; sedea DP. — 4a, 6 ac P; linguis E. — 4b, 2 refutatur K reputaverunt Σ; tumida ΣΩ; vilia Ξ; humana D; humida hier im Sinne von irdisch. — 4b, 4 haec F. — 4b, 6 stellae E. — 5b, 2 qui multi BF. — 6a, 4 juste ΣΞ; justi Q; justo BF; juxta EP. — 6b, 1 sämtliche Hss. — 6b, 2 cliscentes K; dicentes ΣΞ. — 6b, 5 dulciflua BF. — 6b, 6 laudiflua F; dulcisona ΣΞ. — 7a, 1 recitantes E. — 7a, 2 laudes E. — 7a, 3 jubilantes E. — 7a, 5 Alleluja, nomen bonum BF. — 7a, 6 dulcimoda Σ. — 7b, 2 a Christo F. — „Prosa ad sancta sanctorum cantitura" L.

117. In festo Omnium Sanctorum.

1. Adonai, Sabaoth,
rex Emanuel,

2a. Unigenite Deus,
[fili] qui regnas
semper cum patre

2b. Atque spiritu sancto
in trinitate
et unitate.

3a. Laudamus et adoramus
te, quem laudant angeli
et adorant
[simul] archangeli,

3b. Quem apostolorum chorus
gloriosus, martyrum
candidatus
laudat exercitus.

4a. Metuunt atque tremunt,
glorificant ac conlaudant
omnes sancti

4b. Dicentes: tibi Deo
benedictio semper sit
ac potestas.

5a. Saeculorum
rex Deus omnium.
gaudium angelorum, qui es
pax et salus,
via et veritas atque vita.

5b. Qui es dies
aeternus atque lux
indeficiens et claritas
sempiterna
omniumque redemptio vera.

6a. Apud quem semper clara vita
sanctorum, quorum
nos mors pretiosa
laetificat, et apostolorum,
martyrum,
confessorum,
virginum sanctarum.

6b. Te supplices, benigne pater,
obsecramus in
tuorum sanctorum
commemoratione omnium,
ut nobis
claritatis
largiaris donum.

7a. Precibus enim eorum
nos petimus adjuvari,
quorum festa noscimus
venerari.

7b. Ut quorum gaudemus festo,
instituamur exemplo,
meritis quoque [horum]
adjuvemur.

8a. Et gloriam tuam
humiles exoramus,
ut quorum festa celebramus,
eorum sanctitate
imitari
exempla valeamus.

8b. Atque cum omnibus
in coelestia sancta
te auxiliante adscisci
mereamur, ut laudes
trinitatis
gratulanter dicamus:

9a. Gloria patri
sit Deo,
Domino Jesu
Christo cum paraclito.

9b. Qui Deus unus
et regnas
per infinita
saeculorum saecula.

B fol. 226b. — E fol. 267b. — F fol. 153b. — 1, 1 Sabaoth fehlt BE. — 3a, 1 Laudamus te BEF. — 3b, 2 et gloriosus BEF. — 4a, 2 atque BEF. — 4b, 3 atque BEF. — 5a, 3 qui et BF. — 5a, 4 pax salus BEF. — 5b, 5 hominumque BE. — 6a, 4 est fehlt BE. — 6a, 5 tuorum martyrum BEF. — 7b, 1 festa BE. — 7b, 2 instruamur EF; exempla BE. — 8b, 1 Ut cum F; et cum BE. — 8b, 3 te auxiliare adsciri F. — 9a, 2 Des gloria BEF.

118. In festo Omnium Sanctorum.

1a. Christo inclita candida
nostra canant
melodia agmina,

1b. Laudes omnibus dantia
sanctis per haec
sacrata festalia.

2a. Mariam
primum vox sonet nostra,
nobis per quam
sunt vitae data praemia.

2b. Regina,
quae est mater et casta,
tergat nostra
per filium facinora.

3a. Angelorum concio sacra
et archangelorum
turma inclita

3b. Nostra diluant jam peccata
praestando superam
coeli gloriam.

4a. Tu propheta,
praeco, lucerna
atque plus quam propheta,

4b. In lucida
nos pone via
mundans nostra corpora.

5a. Apostolorum
princeps et cuncta
juncta caterva,

5b. Jam corrobora
vera in doctrina
plebis pectora.

6a. Stephane,
gloriose rutilans
in corona,
sanctorumque martyrum
turma valida,

6b. Fortia
date corda corpora
atque firma,
sacra ut hostem vincant
rite spicula.

7a. Martine
inclite
et praesulum
omnis caterva,

7b. Suscipe
nunc pie
modo nostra
clemens precata.

8a. Regina
virginum
praemaxima,
tu mater incorrupta
virgo et gravida,

8b. Sacrata
Domino
et castitas,
nostras serva animas
mundaque corpora.

9a. Electorum
veneranda suffragia

9b. Omniumque
sanctorum contubernia

10a. Per precata assidua
nostra gubernent tempora

10b. Nosque ducant ad supera
polorum vera gaudia.

11. Subjungant
pium agmina
Amen redempta.

B fol. 227b. — Ca fol. 78b. — Cb fol. 125a. — D fol. 138a. — E fol. 281a. — F fol. 148a. — L fol. 146a. — Cfr. Graduale Nivernense saec. 11 Cod. Parisiens 9449 Σ. — Cfr. Kehrein, Nr. 336. — 2b, 3 nostra tergat B; terge nostra LΣ. — 3a, 3 turma valida B. — 3b, 1 diluat Cb. — 3b, 2 supera B; superent CbE. — 3b, 3 gloria DCaE; gaudia F. — 4a, 1 perfecta Σ. — 4b, 3 pectora BCb. — 5a, 2 princeps omnium et cuncta L. — 5a, 3 simul juncta L; coeli caterva B. — 5b, 1 corroborat L; corroboraverat E. — 5b, 2 doctrina inlustrans L. — 6a, 3 coronas L. — 6b, 2 data Cb; corda date FL. — 6b, 4 vincat F. — 7a, 1 Germane BΣ; Martialis L. — 7b, 2 jam pie B. — 8b, 2 schliefst Cb und fährt Ca l. c. fort. — 8b, 5 mundansque BCaE. — 9a, 1 Monachorum LΣ. — 10a, 1 assidue L. — 10a, 2 guberna B. — 10b, 1 ad patriam B. — 11, 2 pium omnia BCaL.

119. De Omnibus Sanctis.

1. Rex alme Deus,
salus omniumque vita,

2a. Nostras aure pia
voces intende una,

2b. Hodie ovanter
precamur hac in aula.

3a. Namque de regia
poli aula
per virginem enixam

3b. Visitasti tua
praesentia,
rex clemens, cosmi arva.

4a. Cruore redempta
unde tuo gaudent
praecelsa omnium
sanctorum agmina,

4b. Propria conlaudant
haec te, Deus noster,
in patria tua,
boant praeconia

5a. Archangelorum
insignis turma,
patriarcharum
prodigia celsa

5b. Et prophetarum
oracula
jam manifestis
signis patefacta.

6a. Apostolorum
manet conjuncta
felix atque pia prodigia,
de quorum
concrevit voce blanda
ecclesia olim sancta.

6b. Quam mitis ornat
martyrum gleba
et confessorum virtus praeclara,
virginum
quoque conlaudantia
fortiter mira caterva.

7a. Quorum omnes
festa colimus
annua hodie
in hac aula.

7b. Justi vita
Martialis
ex quorum caterva
manet alma.

8a. Triumphavit
qui adversi hostis tela
potenter vincens
per omnia.

8b. Cujus olim
doctrina fulget optima
tellus ubique
Lemovica.

9a. Ipsius semper,
Christe, per saecla

9b. Nos serva votis,
poscimus una.

10a. Nam moderaris celsa
polorum tu culmina.

10b. Terrarum atque torques
ima sistens in aethra.

11a. Et pie clarifica
corda potenter nostra,
tergens cunctorum saeva
peccaminum vincula,
optime, luce clara.

11b. Quo queamus propria
passim servare jussa,
uti congaudeamus
ovanter nos in aethra
pulchra dati corona.

12a. Atque simul
nos venerantes
sanctorum
omnium olim festa,

12b. Ipsi fundant
pro nobis preces
in sede
poli celsa per saecla.

13a. Quo vulgo noxia
a nobis auferas,
vitam feliciter
nobis perpetuam,
rex mitis
atque pie, praebeas.

13b. Atque nos cantica
psallamus dulcia
te semper in cuncta
laudantes saecula,
en cuncti
voce dixentes una:

14. Alleluja.

B fol. 238a. — Ca fol. 126a. — Cb fol. 72a. — E fol. 268b. — G fol. 196a. — 3a, 1 Nam de BCaEG. — 3a, 2 aula poli E; poli aulam B. — 3a, 3 virgines BE. — 4b, 1 haec conlaudant BCaEG. — 4b, 4 boando BCaPG. — 5a, 3 prodigia patriarcharum BCaEG. — 6a, 3 mit dem Worte felix bricht Ca ab und fährt Cb l. c. fort. — 6a, 5 crevit G. — 7b, 2 almi Saturnini BCbE. — 8b, 4 Tolosana CbE; Tolosanica B. — 10a, 1 Jam BCbG. — 10b, 1 ad te torquens Cb. — 10b, 2 una EG. — 11a, 3 pergens G. — 11a, 1 Ut BCb. — 11a, 5 optima CbG. — 13a, 5 mites G. — 13b, 3 per cuncta E.

120. De Omnibus Sanctis.

1a. Te conlaudant agmina
manentia
in aeterna palatia,

1b. Proles unigenita,
cum patre semper
diuturna per tempora.

2a. Tu enim constas
optata sanctis gloria,
illos semper beatificans
visione tua
valde clarissima.

2b. Cujus in regna
poscimus omnes supera
compotes fieri, nunc nostra
persolventes debita
mente devota.

3a. Captans aure illa
jam placida
contribuas
repromissa,
petimus a te, patria.

3b. In qua melodiam
dulcifluam
angelica
tibi cantant
Domino Christo agmina

5. Omnia per saecula.

B fol. 230a. — D fol. 103b. — E fol. 319a. — K fol. 158a. — L fol. 114b. — 1b, 1 unigena B-L. — 1b, 3 per tempora fehlt B. — 2a, 2 o beata sanctis B. — 9a, 3 beatificas D. — 2b, 4 devota. — 2b, 5 debita. — 3a, 4 repromisso D. — 3b, 4 canant D. — 5 fehlt D.

121. De sancto Andrea.

1a. Praefulgida
dies exstat,
Andreas
qua tripudiat

1b. Angelica
inter clara
agmina
post vestigia

2a. Agni reboans cantica
concinna;
quem fratre a procella
Thetidis una convocat
voce propria

2b. Jussa dans: modo terrea
retia
et cuncta blandimenta
mundi linquite, alia
sectantes lucra.

3a. Hominum turbam
orbis per maria
capite lata.

3b. Ergo fraterna
divino intima
calore nexa

4a. Parent monita,
praepotentis dextra
lina
quorum plena
ducta per compita
sunt telluris perampla.

4b. Qui circumcirca
ferentes dogmata
nova
valde mira
peragebant signa
deitatis gratia.

5a. Nam defleta
lucique functa
reddebant corpora

5b. Incommoda
nec non omnia
pellebant pericla.

6a. Donec alta scandunt
per vexilla
poli dindima

6b. Fruentes aurea
luce (per saecla), quorum
per suffragia

7a. Audi jubilamina,
rex, aure piissima,

7b. Quae Andreae celebrans
plebs canit solemnia,

8. Ope cujus nos guberna.

Ca fol. 122b. — D fol. 143b. — E fol. 299b. — F fol. 163b. — G fol. 197b. — K fol. 223a. — L fol. 153a. — N fol. 127a. — O fol. 38b. — P fol. 103a. — Q fol. 181b. — Cfr. Miss. ms. Burdigalense saec. 15. Cod. Parisiens. 871 Σ. — 1a, 4 In qua Σ. — 2a, 1 Agnum G; reboant P; coelica D. — 2a, 3 agmina quem P; qui fratrem Σ. — 2b, 4 linquente Σ. — 3a, 1 turba GΣ. — 3a, 3 capitulata G. — 3b, 2 Domino intima Σ. — 4a, 1 Parent monitis nur Σ, Korrektur gegen die Endassonanz; parent munita DP; cadent munita F. — 5a, 1 Jam F. — 5a, 2 et defuncta Σ, Korrektur gegen das Versmafs. — 5b, 3 pericula Σ. — 6a, 1 Non et alta G. — 6b, 3 per fehlt Σ. — 6a und 6b sind entweder interpoliert oder korrumpiert; das zeigt die Melodie sowohl, als das Versmafs, sowie der Mangel der sonst durchgeführten Endassonanz. — 7a, 1 Qui jubilamina G.

122. De sancto Andrea.

1a. Nostra promat caterva
cantica mixolydica

1b. Sacra boans carmina
Andreae in solemnia.

2a. Est nempe per arva
recolenda
nimiumque clara
haec dies alma,

2b. In qua polica
redimitus
serta tenet sceptra
alta sidera.

3a. Hic namque mundi crimina
agnum tollentem
est secutus in terra.

3b. Relinquens sua omnia
Christi nimia
mente tulit devota.

4a. Dum per alta
aequoris spatia
ambit capturam,

4b. Captus diva
dextera est factus
mox Christicola.

5a. In sorte apostolica
sublimatus est ita.

5b. Peracta mira plurima
crucis gestans trophea,

6a. Scandit polorum alta
hac in die praecelsa
laureatus cum palma.

6b. Clangat
et uranica
simul melos chorea,

Hinc ergo
plaudat humana
ob sancta praeconia

Fratrum nec ne canora
jucundetur nunc turma
Christo promens neumata.

7a. Doxam
altithrono in aethra

7b. Nostra
vox sonat in hac aula,

8. Qui nos ducat
sine meta ad aetherea
felices regna.

F fol. 162b. — Mel. = Nato canant omnia. — 3a, 1 His. — 6b, 1 crangat fehlt eine Silbe. Vielleicht concinat.

123. De sancto Andrea.

1. Adest festa
praecelsa

2a. Et cunctis
nimium colenda,

2b. Devota
sacra solemnitas,

3a. Quae in honore Andreae,
apostoli Domini,
mundo rutilat.

3b. Qui Domini Christi jussis
obediens amisit
omnia sua.

4a. Scilicet
retia et patrem
navimque,
qua arte vivebat.

4b. Amisit
patrem temporalem,
secutus
est saeculi vitam.

5a. Namque ideo
cum Christo vivit perenni
coronatus in saeculo.

5b. Oremus omnes,
ut pro nostra abluenda
facinora intercedat

6. Per saeculorum
saecula.

B fol. 243a. — E fol. 300b. — F fol. 162b. — 1, 1 Adest praecelsa festa B. — 2b, 2 solemnia E. — 3a, 2 Dei BEF. — 3b, 1 obediens jussis BEF. — 5b, 2 pro nostris abluendas facinora B: pro nostris abluendis facinoribus F, was richtig, aber gegen den Vers und offenbar jüngere Korrektur ist. — 6, 2 saecla F.

124. De sancto Andrea.

1. Haec est festivitas
magna cunctis populis

2a. Diei hujus veneranda
beati
Andreae condigna,

2b. Cujus beatitudo magna
processit
in cruce levata.

3a. Ipse denique dixit
cunctis athletis,
Christi devicit trophea,

3b. Ideoque meruit
in arce poli
cacumen admitti summa.

4a. Quia et mundi
hujus gaudia
nempe devicit
cum gratia,

4b. Illam sortiens
vitam beatam,
quae sine fine
dat praemia.

5a. Pateant, quaesumus,
regna coelestia
sequentibus tua
monita.

5b. Aperi januam
vitae fidelibus,
qui tuam exspectant
gratiam.

6a. Tibi collata
est a Domino
potestas
quidem maxima.

6b. Solve devictos
libera illos,
qui tua
sequuntur dicta.

7a. Ut tua vestigia
sequendo per omnia
et consecuti vitae palmam

7b. Mannae dulcedine
sine fine data
perfrui meremur tecum

8. Conlata per infinita
saeculorum saecula.

B fol. 211 b. — Ca fol. 121 b. — E fol. 274 a. — 2a, 2 sancti BCaE. — 2b, 3 Petri B. — 2b. 2 praecessit BC. — 3a, 1 duxit B. — 3a, 3 cum trophea B. — 3b, 3 admittis summe B; admitissima E. — 4b, 1 Illum sacriens E. — 4b, 3 qui sine fine E. — 6a, 4 quidam Ca. — 6b, 2 libenter illos E. — 7a, 1 Et tua BE. — 7b, Magnae Ca; Magna E.

125. De sancto Aredio.

1. Astra hodie
Aredius polica

2a. Subiit ovans
virtute vectus valida.

2b. Christus ad ima
descendit quondam humana.

3a. Quoniam sanctis
clarescit gloria

3b. Et Christi multa
fulgescit gratia,

4a. Ista sit vobis celebranda
rite caltudia

4b. Reboentque pneumata clara
potestate digna.

5a. Ipsa pueritia
Aredii
grata rudimenta

5b. Exsistunt redimita
honestate
sat bene praeclua.

6a. Praecordia literata
student dum officia,

6b. Qua lectio dat salubris,
via itur directa.

7a. Qua tendit ac per coelica
haec facta collegia
poli super sidera,

7b. Inventus floribus grata
titulorum aureis
plurescit laureata.

8a. Tum vestigia
offerunt se tota
quadrivia
jam juveni tradita.

8b. Luce praevia
quaeque sequens cauta
pedestrica
sumit tirocinia.

9a. Talibus sacra
induit tum arma
fortis athleta,

9b. Spreturus dura
hostium spicula,
ausa frangenda.

10a. Qui regia receptus aula
Theodeberti amicitia

10b. Fruens ejus per palatia
fit praeclarus fide semper una.

11a. Quatienda ad prava corda
placidum
numen in columbae idea

11b. Serena regis reddit corda
intimans
Aredium sorte electa.

12a. Qui pastor ovibus
prudenter monastica
intexuit
per exercitia
Nicetii jam nota
dogmata.

12b. Aeterna gaudia
deposcimus nos una,
o Aredi,
impetra nobis,
sancte confessor Christi;
saecula

13. Per cuncta
honor, laus, Deo
sit gloria.

G fol. 194 a. — 5a, 2 grata Aredii. — 11a, 3 idea im Sinn von *εἶδος*. — 12b, 3 Aredii.

126. De sancto Aredio.

1. Alle — vox promat
Christo carmina
perpulchra — luja.

2a. Clara camoena
sona turma
lyra
boans alternatimque
jubila.

2b. Cui chorea
sat lucida
mira
atque dulcia clangat
pneumata.

3a. Nos tua, Christe, gratia

3b. Anguis vincere machina

4a. Ac temnere tela,
sola
tua optantes
frui gloria,

4b. Quo tecum socia
plaudat
poli caterva
voce consona.

5a. Titan, astra,
luna, cuncta
cosmi quoque creata
te adorant per saecla

5b. Ac profunda
maris nata
aquatica nonnulla
et abyssi opaca.

6a. Etiam jam
tua plebs celebrat
haec festa
sancti Aredii,
in qua odas
attollit
mente excelsa.

6b. Qui lucerna
super candelabrum
accensa
cuncta illustrat
circumquaque
emicans
sua doctrina.

7a. Ceu sol lustrat cuncta
orbis spatia,
ita sua verba
nonnulla corda,
ut spernant probra omnia,
tendant ad habitacla
illa superna.

7b. Gemina praestans dona,
clausa ocella
propria tacta manu
reddens aperta
solvensque nexorum vincla,
cuncta praebens pacata
Christi gratia.

8a. Ad alta, sancte, eleva
nunc nostra corda,
perpetua regna
ut scandat
haec plebecula; precata
tua maneant praeclara,
canticaque nunc nostra
ferto ad alta.

8b. Quo jubilando lyrica
modulamina
ovans gaurizans cum
agmina
purpureata cantitans
perpulcherrima neumata
voce clara sanctum ter
Deum adoras.

9. Hagie rex Sabaoth,
tibi sit doxa
per saecla.

Cb fol. 32 b. — F fol. 168 b. — G fol. 193 b. — 2a, 2 sonat G. — 2a, 5 jubilat G. — 2b, 4 clangit CbG. — 3b, 1 Angui G: vicere Cb. — 4a, 1 tempsere CbFG. — 4a, 4 fruit Cb. — 5a, 1 Titant Cb. — 5b, 3 achaticha Cb. — 6a, 1 Et jamjam CbG. — 6a, 4 beati Amandi F. Aredii sacra G. — 6a, 5 sq. sacras laudes attollat F. — 6b, 6 emicat G. — 7b, 3 tecta G: tactu F; tacto Cb. wahrscheinlich manu tacta zu stellen. — 7b, 5 vincula F. — 8b, 3 aurizans F. — Eine Silbe am Versmafs mangelt 7a, 3; dagegen sind die Unebenheiten 6a, 4 und 7a, 1 nur scheinbar, indem ii nur als ein Vokal gezählt, der Diphthong eu aber nicht als eine Silbe, sondern wirklich als Doppellauter gesprochen scheint.

127. De sancto Augustino.

1. Laude praeclara

2a. Reboat haec aula
laetanter die ista,
in qua annua
Domino solvimus cantica,

2b. Qui sua gratia
nobis dat Augustini
sancti nunc pura
mente colere solemnia.

3a. Cujus doctrina
deperit
haeretica perfidia,

3b. Christi quoque
devota
corroboratur ecclesia

4a. Benedicta sit
illa doctoris lingua,

4b. Cujus sophia
toto orbe lucida

5a. Praepollet in ecclesia;
hic haeretica
perfida agmina,
superabat cuncta
rabido ore stridentia

5b. Circa Christi ovilia;
sed per omnia
fide confirmata
ista venenata
hostium confregit jacula.

6a. O alma,
o digna,
o quanta
praecipua Christi
benignitas, o sancta.

6b. Quae tantum
ac talem
tam sancta
dedisti mystica
proferentem dogmata.

7a. Illius doctrina modo
splendidissima cuncta
illustrat orbis climata,

7b. Ut coeli luminaria
dicta et salubria
ejus fulgent in ecclesia.

8a. Stupe valde talia,
quicunque Christicola,

8b. Per hunc facta adversus
tot haereses proelia.

9a. Stirpe egregia
ortus de tribu magna
Christi miles tendens
ad coelica
reliquit propria.

9b. Optans Dei dona
Dei perrennis gratia,
pro quo sprevit terrea,
per saecula
percepit coelestia.

10a. Dic, impia pravitas,
credere quid dubitas?

10b. Quid Domino properas
inferre contraria?

11a. Unde infers
Christo schismata?
nil tua valet jam versutia.

11b. Te, ubique
ne praevaleas,
damnat Augustini sapientia.

12a. Haeresis incredula,
cur perstas adhuc
temeraria?

12b. Tenemus arma illa
doctoris magni
dicta inclita,

13a. Quo perculsa pereas.
Ergo fortis athleta,
a Deo nobis impetra,
Ut fide semper integra

13b. Teneamus dogmata,
Quae doces admiranda
de fide catholica;
Tua quod donet gratia.

14a. Per hujus, Christe,
cara nobis fave
merita.

14b. Tu et sanctum
neuma per omnia
nos adjuva,

15a. Ut instructi fide sancta
faciamus bona

15b. Propterque resurrectionis
sancta vigilia

16. Consequamur aeterna.

F fol. 178 a. — 8b, 1 hunc tot facta. — 9a, 3 miles Augustinus tendens, eingeschoben. — Eine ziemlich sklavische Nachahmung der Prose Fulgens praeclara; wo sich der Imitator gezwungen sieht, vom Original sich zu entfernen, leidet ersichtlich die Reinheit des Versmafses.

128. De sancto Benedicto.

1. Quem superne

2a. Tripudiatim beatificant
cohortes in aethra,
cui fovet
consors aetherea
curia,

2b. Cujus nomen beatum felicem
tenet praesagium,
qui Christi
nancisci meruit
gratiam,

3a. Hujus enim
grata celebritas nunc
micat, qua corporea
translata
sunt sancta membra.

3b. Ipsum ergo
extollamus per saecla,
qui cuncta sprevit orbis
funditus
lenocinia.

4a. Cum esset aevo indolis
in primaevo flore
incanuerat animo
in recenti
tirocinio.

4b. Qui patris spreta omnia
supellectilia
ἀναχωρήσεως petens
cluebatque
anachoreta.

5a. O ἅγιε
Benedicte, inclitorum
summe, quique
mente avida
internum inspectorem sitiens,
amictu
exutus cruentabaris inter
dumeta;

5b. Tu flamine
cunctorum christicolarum
fartus sternens
potenter hydrum
zabulorum pellens praestigia,
praescius
futurorum, agnitor cordium
arcana.

6a. Tibi cuncta mundi
machina
nocte intempesta
instar sub Titanis
speculo ostenditur prorsus
collecta.

6b. Momento postmodum
modico
exutum corpore
Germanum praesulem
cernebas nantem ad superna
adyta.

7a. Fare, age,
schola canora,
Christo cernua,
sacras laudes
Benedicto theologo,
laudabillima
dic praeconia.

7b. Jamjam chori
alternatim
melos pangite
hymnifluos
categorizantes ovatim
symphoniaca
modulamina.

8a. Sophus sophorum
tu sophiae
angelorum consors,
virtuteque
compar apostolorum,
confessorum apex,
meritis rutilans.

8b. Coenobitarum
gerens sceptra,
quibus vitalia
condideras
monita sat docilis
custodientibus
ac salutaria.

9a. Cumque examine supremo
censor censorum
majestate splenduerit
corruscus,
orbis ut discutiat
damnabilia crimina,

9b. O Benedicte, pater patrum,
te corruscante
schemate tunc genuino,
nostrorum
patronus agnoscaris
et heros ante omnia.

10a. Ergo nos tuos clientulos
agnitos tecum
mansuros,
fac ut adeamus ovilia,
ubi degunt monachorum agmina.

10b. Jam harmonicis cantilenis
paene exactis
precamur,
ut exituri a saeculo
reperiamur tuam clementiam.

11a. Antiquum hostem
amove,
uti possimus subire
te duce poli regiam.

11b. Completa nostra
camoena
tecum canamus Domino
perpetim jubilamina.

B fol. 220b. — Ca fol. 106b. — D fol. 153b. — E fol. 290b. — E fol. 125b. — I fol. 106a. — K fol. 197a. — L fol. 130b. — N fol. 138b. — P fol. 89a. — Q fol. 196b. — 2a, 1 Tripudiatim quem coelicolae beatificant E. — 2a, 3 fave KL; aetherea consors P. — 3a, 2 gratia I. — 3a, 3 sqq. instat I; qua altipetax polorum scandit CaP; limina P; culmina Ca; micat qua altipetax corporea E. — 3b, 1 Ipsum namque E. — 3b, 3 qui livida I; in orbis D. — 4b, 1 patri K; spreto KL. — 5a, 4 pavida D. — 4a, 5 sanctiens D. — 4a, 6 amictus D; amictum exutum KLP; amictu CaI; exitu I. — 5b, 3 fartos EL; fartor KP; factus D. — 5a, 5 pollens E; praestigium KLP. — 5b, 6 praesens F. — 5b, 9 arcana alle Hss. — 6a, 3 noctis BCaDEFKLNOPQ. — 6a, 4 subitanis DF; sub titanis IKP. — 6b, 1 Momento peracto F. — 7a, 1 Farea gens scholi F. — 7a, 3 cernuas ID. — 7a, 7 dic per omnia I. — 7b, 3 clangite I. — 7b, 6 symphonica DEFKL. — 8a, 3 virtutum collega I; angelorum collega CaF. — 8b, 3 utilia F. — 4b, 4 condiderans FL. — 9a, 2 censa F. — 9a, 3 claruerit P. — 9a, 4 corruscas F. — 9b, 1 patrum pater F; pater sancte D. — 9b, 3 nunc KL; gemivomo BCaDFKLNOPQ. — 10b, 1 Nam KP. — 9b, 5 praesentiam. — 11a, 3 ut B—Q. — 11a, 4 regna B—Q. — 11b, 1 nostrum. — 11b, 3 sq. canamus in aethere Domino jubilamina P; perpetim Domino FL; perpetim in Domino CaK. — Die Melodie in Notenschrift Grad. ms. Fossatense saec. 13 Cod. Parisien. 13254.

129. De sancto Benedicto.

1a. Praeconia
modo nectarea
voce promamus cum
tinnula, concio
o nostra.

1b. Quia instat
dies decusata
patris Benedicti
annuatim rite
dicata.

2a. Dum patris esset in tutela
inclitissima
respuit domata,

2b. Cosmi cuncta oblectamenta,
evangelica
conferens dogmata.

3a. Linquens solamina
sueta eremi spelaea
adortus est sine mora.

3b. Illic mentem suam
in vita fixit theorica
divina plenus gratia.

4a. Nonnullam secum
aggregavit turmam
centum quatuor ac
quadraginta,

4b. Duo per dena
condens coenobia,
quae Deo redderet
obsequia.

5a. Felix patrata
multimoda
miracula coelitus data
resuscitavit corpora
defuncta
vita natura.

5b. Machinamenta
praeagnita
saevi regis decenter cuncta
deserta eum arguit
impia
dicens ventura.

6a. Cum tuba canite fibrea
carmina illi modulata,
cui parent mundi climata;

6b. Qui cum tanta tulit gloria,
caelibes ubi tripudiant,
Benedicti patris animam.

7a. Pater ἄγιε, cernuam
semper familiam
tuereque nunc tuam,

7b. Uti in arvis suffulta
gaudere valeat
in sede siderea

8. Cum turma angelica.

Ca fol. 28a. — E fol. 292a. — 1a, 4 vinnula CaE. — 2a, 2 ditissima, aber mit fünf Neumen E. — 2a, 3 dogmata CaE. — 7a, 3 tuere quam Ca.

130. De sancto Benedicto.

1a. Aetherea
laudant quem agmina,
o Deus, approba
cantica, nostra
boat quae nunc caterva.

1b. Almiflua
patris nam celebrat
Benedicti festa
plebs ovans casta
pangens tibi carmina.

2a. Nectarea
cujus fraglant ligustra
passim per orbem diffusa,
scilicet pia dogmata.

2b. Ut sol micat
inter astra praeclara,
Benedictus exstat ita
corruscans in ecclesia.

3a. Exornat quem sat
doctrina mystica
arduam
signans petendam regiam,
Deus, regnas
in qua per saecla.

3b. Arta sed mira
ipsius est norma
praemonstrans
linquenda mundi compita
ac sequenda
tua munia.

4a. Pollens magna
qui gratia
egit mira, sua
in primaeva floscula
nugacia
fluxa atque vana
omnia
despiciens, pneumatė sat
comptus pubeda.

4b. Ut lucerna
refulgebat
hinc in aula abba
virtutum insignia
patrans multa
ampliabat lucra
commissa
ad superna
quosque poterat.

5a. Prophetali
comptus gratia
confregit delubra
obsoleta,
vincens venena,
sat spectandam
ducebat vitam.

5b. Circumcirca
demum semina
propagans divina
duodena
fratrum inclita
fundavitque
monasteria.

6a. Hostis tela
flamivoma
detegens immissa
dedit farra
immensa suis missa
pneumata ac
persacra munia.

6b. Sic ex petra
praebens lympham
ad vitam mortuum
et restaurans
solis spicula omnem
mundi vidit
simul hic ideam.

7a. Haec post mira
polorum alta
scandere animas
Germani sororisque
vidit sanctas
et sui praedixit
temporis metam.

7b. Carens sacra
corporis gleba
tandem ad aethera,
praedixerat sicut jam,
ab alumnis
scandere cernitur
ejus anima.

8a. Corruscam signans claris viam
vir ait quibus: haec est illa
nempe via,
Benedictus abba
clara cum palma
scandit per quam
supera felix ad regna.

8b. Expediat quis digne tua
o Benedicte magnalia?
namque mira
Virtute corruscas
glebam ad tuam
exoptata
praestando beneficia.

9a. Saecla peracta
novissima
duodena
tunc intra collegia
cum Christo judicia
tu suprema
corruscans in sede
decernes senatoria.

9b. Fer ad supera
hinc moenia,
humillima
petimus mancipia,
sacrum concinentia
Alleluja,
recolunt qui tua
nunc festa mente devota.

10. Sit trinitati gloria,
per quam bearis aeterna,
Benedicte, per saecula.

B fol. 243b. — Ca fol. 103a — E fol. 308a. — Cfr. Troparium Nivernense saec. 11 Cod. Parisien. 9449. Σ. — 1a, 2 laudum Σ. — 1b, 2 mane celebrant B. — 2a, 2 flagrans BΣ. — 2a, 4 pie BΣ. — 3a, 3 ardua BCaED. — 3a, 4 petenda regia BΣ. — 3a, 5 regnans Σ. — 3b, 1 Arva sed E. — 4a, 4 in primaeva flosculo B. — 4a, 8 sq. despiciens in ispa adhuc primordia BΣ. — 4a, 9 pubedat Ca. — 5a, 4 ac devicta BΣ. — 5a, 5 fraudis venena BΣ. — 5a, 6 sq. non latebant eum abdita BΣ. — 5b, 3 propagens E. — 6a, 1 hostis menda CaE. — 6a, 2 sqq.: viperina et cuncta ludicra que delusa alimenta virtute mira tribuit coelitus missa BΣ. — 6b, 5 specula BCaEΣ. — 7a, 4 sororemque Ca. — 8a, 1 Corruscans Σ. — 9b, 5 canentia BCaEΣ. — 9b, 7 quem Ca.

131. De sancto Benedicto.

1a. Laudum carmina
creatori lira
plaude, eia,

1b. Pangens inclita
Benedicti gesta
voce canora.

2a. A puero florida
sprevit mundi cuncta
gliscendo coelica

2b. Et Domini gratia
confracta restaurat,
fraus signo retecta.

3a. Fratrem verbere
miserum
virtute reparat,

3b. Ferrum enatat,
solida
fit undae semita.

4a. Rupes flumina
dant insolita,
corvus nil murmurans fert jussa.

4b. Vidit sphaericam
mundi machinam
radio sub uno collectam.

5a. Binos zabuli
salvavit ab ira.

5b. Patri filium
post mortem redonat.

6a. Prophetis non impar
ventura
pronuntiat,
pueri superba divinat.

6b. Sororis lacrimae
fraterna
mutant vota,
fantur simul Dei arcana.

7a. Post haec anima
sororis
ad alta evolat.

7b. Frater haec ita
audiens
mox laudem decantat.

8. Laus et honor
sit Christo et sanctis
omnibus gloria.

D fol. 129b. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11 Cod. Parisien. 9449 Σ. — Miss. Beccense saec. 13 Cod. Parisien. 1105 Ξ. — Miss. S. Dionysii saec. 14. Cod. Parisien. 1107 Ω. — 1a, 2 Benedicto DΣ. — 2b fehlt DΣ. — 3a, 3 virtuti redonat Ω. — 3b, 3 unda Ξ. — 5b, 1 DΣ.

132. De sancto Benedicto.

1. Laeta dies
aureo jubare
corruscat
aethra nitentia,

2a. In qua jubilat
coelestis schola
fistula pneumatica.

2b. Aula regia
ecce resultat
cuneis glomerata.

3a. Mysticus senatus tibi
plasmatori dat
tinnula harmonica.

3b. Unde tibi, Christe, decus
favet proditus
apicis agalmata.

4a. De castra herilia
ambrosio
liquore pulchra redolent
balsama.

4b. Hymnidica resonat
apparatus
theologus naviter laudamina.

5a. Age, eja
sacra
phalanga, propter quid
tanta tripudias
organa?

5b. Immo in quem?
Benedictus
christicola quia
conscendit alta jam
moenia.

6a. Qui voti compos
trabea lucida

6b. Nactus per aevum
purpurea fulcra.

7a. Gloriosa cujus
redimita
anima schemate
poligera

7b. Triambum perennem
retinebit
penes duodena
collegia.

8a. Insignitus
toga gemmata
nunc quoque triumphat
aurea intra thalama.

8b. Sacer miles
lampabit sceptra,
arbiter summus cum
iuluxerit in gloria.

9a. O quam feliciter,
o quam remediabiliter
in aeterna atria,
Benedicte,
inexhausta
rutilas lampada.

9b. Quapropter quaesumus
in hujus diei annua,
accede apud Christum
suffragator
pietatis
pro nostra crimina

10. Cuncta per saecla.

B fol. 222a. — E fol. 309b. — 2b, 2 haec est resultat B. — 2b, 3 cunctis glomerata B. — 3a, 1 sanccitus tibi E. — 3b, 2 prodite B. — 4a und 4b umgestellt B. — 4a, 3 redolet B; resonat E. — 4b, 2 apparatas. — 5b, 1 Hymno in quem B. — 6a, 1 Quem vota E; Quam voti B. — 7a, 2 anima redimita BE. — 8b, 2 lampabis B. — 9a, 6 lampadas.

133. De sancto Felice.

1a. Concrepet symbolica
Christo psallens melodema
polorum chorea.

1b. Uranica regia
en pertonat symphonia
hac die inclita.

2a. Trina ternarum curia
dindima
concrepent simul praeconia.

2b. Felicis testis trophea
reboans
augusta intra palatia.

3a. Cujus *δύναμις* invicta
pollet in arva,
haec cui pia
odas fert caterva
hypophetica
hymnologia.

3b. Tellus olim qui Spaniae
traxit archica
pandens munia,
jugavit plurima
Christo climata
pellens ludicra.

4a. Theologa Gerunda
opimans verbi
sat spermata
hieromysta.

4b. Artis tempsit scita,
Rufini saeva,
ejus omnigena
vicens tormenta.

5a. Crucis et vexilla
fortia vibrat ovans,
ambulat super undas,
pontum triumphat
naviter depromens
melos Alleluja.

5b. Fretus nam phalange
divina angelorum
lympha post solidata
sub vestigia
agonem iterat
mactus in summa.

6a. Carceris claustra
clausus horrida
agonista potens
γεωργία
alitur coelitus
Felix athleta.

6b. Lanista demum
pervicax fera
tergora mulorum
nexum σῶμα
invictum spiritum
misit in aethra.

7a. Cujus affla
laureata
micat aula
in superna
felix feliciter
lampas septa.

7b. Veneranda
cujus membra
angelorum
tumulata
manibus exstant, cura
urbis moenia.

8a. Felix Gerunda,
tanta redimita
sanctorum clara pignora,
portare mira
quorum semper
gliscit gleba.

8b. O quam rutilat
martyr nitens serta
in sede senatoria
ornans virtute
artus sanctos
suos pulchra.

9a. Poscimus jam tua
nosmet colentes
caltudia
ferto in superna
nos in regna.

9b. Pneumatum cum temet
cohors et alma
ubi δόξα
ovans Christo psallit
myxolidica.

10. Poematum cui demus
hyperlydica
cuncta per saecla.

F fol. 134 b. — 2b, 3 angusta. — 4a, 1 Theologia. — 4b, 1 Ertis. — 4b, 4 yemps omnigena. — 5a, 1 est vexilla. — 5b, 1 namque phalanx. — 6a, 4 jeurgia. — 6b, 6 aethera. — 7a, 6 scepta. — 8b, 6 tuos fulcra. — 9a, 4 ferta.

134. De sancto Geraldo.

1a. Auriflua
comant luce arva
astra micantia
die hac,
qua jucundant
virtute mira;

1b. Qua Geraldus
ad alta posita
corporis trabea
conscendit
bonus coeli
capitolia.

2a. Quem divina
praeeligit gratia,
ante forent quam saecula,
quae erant in nato vita.

2b. Quo jubilat
tellus Aquitanica,
quam luminat arce summa
posita velut lucerna.

3a. Opulenta
prosapia
qui satus emicat
religionis inclita
pietate satis decora.

3b. Sed honestat
munifica
eundem pietas,
ornans virtute debita
in semet clementer refusa.

4a. Initia
cujus prima
in materna vulva
indicia publica
dant per terna
vocis sonamina
audita,
quod trinitas
ejus acta
det vitalia.

4b. Modifica
patris cura
quem tradit ad diva
studia felicia,
quo intima
ejus riget arva
copia
dulcisona
decantata
Davidis lyra.

5a. Quem superna
tuens gratia
subarrhat opima
jugans dote sibi socia
sophialia
dans pocula.

5b. Hinc transacta
pueritia
corde manent sata
ejus penita scientia
ad degustanda
suavia.

6a. Ergo quia
hunc roburea
membra
percitaque firmabant,
sumenda ad arma
quaerebatur jure proprio debita.

6b. A quo dextra
Christi invicta
tela
noxia pellit versa,
electa dum ala
triumphat corripiendo hastilia.

7a. Virginea
cujus tempora
protegit laurea,
lilia quam decusant
cum caterva,
quae canit cantica
specialia.

7b. Innumera
gessit opera
ad theoremata
pertinentia, multa
ad activam,
in utraque piam
nactus gratiam.

8a. Quem doxa sustollit ad alta
gloriam
rependens
crebra per miracula,
agmina
languida
quibus sanata
jubilant
per commoda sibi reddita.

8b. Haec merito virtutum dona
impetrat,
reserat
qui superna limina
praedia
propria
qui sub norma
fabricam
struendo tribuit sub aequa.

9a. Nunc jam curia
in supera
residens
inter turmam consulum
fulgida gestans serta,
pater, precamina
supplicum percipe
aure serena.

9b. Cuncta relega
discrimina,
errata
procul arcens noxia,
militantia salvans
tibimet agmina,
donec ad superna
ducas culmina.

10. Felicia quo capiant
quondam amissa gramina
sempiterna per saecula.

Ca fol. 38 a. — Cb fol. 64 a. — E fol. 300 b. — 3b, 4 mit in semet hört Ca auf und fährt Cb l. c. fort. — 5a, 2 sibi gratia Cb. — 7a, 3 praetegit E. — 8b, 1 Nec merito Cb. — 8b, 2 impetra Cb. — 8b, 9 fervendo tribuit E. — 9a, 1 Hunc jam E.

135. De sancto Hilario.

1a. Nova gratia aethera
reboantia
promunt carmina,

1b. Quia Domini athleta
scandit aurea
ovanter regna.

2a. Concors angelorum celsa
nunc caterva
succentibus organica,

2b. Apostolorum repleta
jam phalanga
affabre cane neumata.

3a. Martyrum atque confessorum,
virginum cunei,
nobiscum una

3b. Voce clara, mente devota
sistris diapason
pangite odas.

4a. Ad hujus viri suffragia
Gloria, victoria

4b. Laxis fibris et arteria
Innovantur organa.

5a. Quod fuscaverat haereticum
longe per orbem
diffusum dogma,

5b. Reparavit Hilarii lingua
apostolicis
praeceptis docta.

6a. Innumera beluina
cellula vagantia,
vocis ejus organa
tremula facta,

6b. Fugiunt moesta facta
limites, in externa
transeunt nec redeunt
habita loca.

7a. Prima conditio
obedivit serpentis
praeceptis docta,

7b. Secundo ditatur
talis sermo, quem angues
fugiunt atque ipsa.

8a. Clarus
ac diversus idiota
Ad Hilarii annua

8b. Clerus
atque omnis indigena
Persolvendo munia.

9a. Tunc mater exstincti
moesta facta,
provoluta ad pedes
ejus exaudita,

9b. Recepit filium
cum gaudio
exspoliata manens
quod stitit tartara.

10a. Qui prostrata lubrica

10b. Melle fluit in gloria

11a. Creatura tua
stellaque matutina.
11b. Miserere, σῶτερ,
Hierusalem gloria,
12a. Da veniam,
quibus tollit nocivum,
facit nos coronam,
12b. Ut, cum omnes
demerseris inimicos
tuos in atra,
13. Nos ducat ad praemia
semper mansura.

Ca fol. 67 a. — E fol. 292 b. — F fol. 69 a. — 1b, 2 aurea scandit CaEF. — 2b, 3 hac fabricane neumata CaEF. — 4b, 1 et thartarea F; ritarteria CaE. — 4b, 2 gratia F. — 5a, 1 Quo fuscaverat Ca; haereticum CaE. — 5a, 3 diffusa dogma CaEF. — 5b, 1 Separarit Ca. — 5b, 2 aeterna CaF. — 8a, 2 atque F; idocta Ca. — 9a, 3 ad pedibus CaE. — 9b, 4 quod stat tartara Ca. — Nach 9b, ohne Parallelglied Paradisi agmina. CaEF. — 11a, 2 stella qua Ca; que fehlt E. — 12a, 2 tollit nos cibum CaEF. — Text verderbt und unverständlich.

136. In festo Innocentium.

1. Rex magne Deus,

2a. Qui intueris
abyssos et montes
ponderas tua
magna potentia,
2b. In cujus manu
sunt omnia regna
et cui non latent
omnia occulta.
3a. Te laudat polorum
fulgentia
ac mira potestas,
3b. Te archangelorum
luciflua
praecelsa agmina.
4a. Tibi turba cantorum
juvenilis adstat,
4b. Incessanter gloriam
regni tui jubilant.
5a. Carmina laeta
ac nova
proclamant,
5b. Laus tua Deus
per saecla
devota.
6a. Centum quadraginta
ac quatuor milia,
qui empti sunt de terra,
6b. Cum mulieribus
non sunt coinquinati,
virgines enim perstant.
7a. Ante thronum Domini
quotidie
boant, sine macula
7b. Stolis albis induti,
decorati
triumphali corona
8a. Voce una proclamant:
vera et justa, Deus,
judicia tua.
8b. Sanctus rex, almipotens,
quare tu non vindicas
ultionem nostram?
9a. Accipiunt
divina responsa et mira:
Sustinete modica
tempora
atque hora,
9b. Donec fiat
impletio fratrum vestrorum
eorum, qui habent in
frontibus
Dei normam.
10a. Oportet impleri
omnia sacra
testamenta,
10b. Quae sunt prophetata
a mundi hujus
principio.

11. Deus tibi laus.

B fol. 160 a. — Ca fol. 62 b. — D fol. 103 b. — E fol. 329 a. — F fol. 69 b. — K fol. 156 a. — L fol. 113 b. — N fol. 132 b. — O fol. 19 a. — P fol. 60 b. — Q fol. 155 a. — B+Ca+F = Y; D+E+K+L+N+O+P+Q = X. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1107 Σ. — 2b, 2 universa regna DEKLNOQ. — 3a, 1 cuncta polorum Ca; cuncta coelorum F. — 3a, 2 fehlt CaF. — 3a, 3 agmina potestas D; mira caterva Ca; celsa potestas F. — 3b, 1 Te angelorum BCa, korrigiert in archangelorum B. — 3b, 2 fehlt CaE. — 3b, 3 praecelsa mira potestas Ca; praecelsa mira caterva F. — In Σ lauten beide Strophen:

3a. Te per orbem
laudat cuncta
populorum fidelis
caterva.

3b. Te in astra
angelorum
legio jubilando
proclamat.

4a, 1 Tibi turba candidata cantorum X aufser L. — 4b, 1 Ipsa (Ipsi K) incessanter X. — 4b, 2 ac regni X. — Strophe 5a und 5b in der Gruppe X völlig abweichend und mit Benachteiligung des Versmafses:

5a. Carmina laeta
ac nova proclamant:
laus tua, Deus,
per saecla, alleluja,
magnifice devota.

5b. Afflata tua
sancta gloria
pro te gaudenter
rubricata colla
agnum sequuntur ita,

wozu noch folgende Abweichungen im Einzelnen: 5a, 4 luja P. — 5a, 5 magnifice domine D. — 5b, 4 rubrata P. — 6b, 2 coinquinata BDE. — 6b, 3 virgines permanent F; virgines quoque permanent Ca; virgines sunt perstant K; virgines rutilant Σ; die übrigen: virgines perstant, was eine Lücke von zwei Silben offen läfst. Apoc. 14, 4 hat Virgines enim sunt, Resp. 1. Noct. 1. in festo innocentium liest: Virgines enim permanserunt, so dafs die Stelle entweder (nach CaF) lauten dürfte: Virgines permanserunt, oder aber wie im Text. — 7a, 1, Ante thronum Dei Ca; Ante tui throni sedem Σ. — 7a, 3 reboant DEKLNOPQ; fuscati sine macula DELNQ; fuscata sine KO; fuscata coronas P. — 7b, 1 Stolas albas induti KO; stolas candidas induti CaFL; Stolas ambiunt candidas Σ. — 7b, 3 triumphales coronas BCaF; triumphales aureas coronas DEKLNOPQ; in sanguine agni quas habent tinctas Σ. — Von 8a an lautet der Schlufs des Sequenz in der Gruppe X:

Voce una proclamant: Deus, judicia
Vere justa, sanctus rector, qui almipotens.
Quare tu non vindicas sanguinem nostrum?
Accipiunt divina responsa: Sustinete tempora modica,
Donec fiat impletio fratum vestrorum olim praedicta.
Deus, tibi laus.

9a, 2 Et accipiunt BCaF. — 9a, 2 responsa ab ara Σ. — 9a, 3 sustinete, ajunt, nunc modica Σ. — 9a, 5 et hora BCaFΣ. — 9b, 3 et eis qui Ca; et eorum quidem qui Σ. — 10a, 1 Oportet ante impleri F. — 10a, 3 testimonia Σ. — 10b, 1 sunt divinitus prophetata F; ab hujus mundi principio prophetata Σ. — 11, 1 tibi laus et gloria F. — Die Melodie in Notenschrift cfr. Trop. S. Ebrulphi saec. 12. Cod. Parisien. 10508.

137. In festo Innocentium.

1a. Nunc cithara
Christo digna
regi solve debita,

1b. Sacra cui
turba pangit
infantum melodema.

2a. Saeva regis dextra
cuncta
ubera nam privat
natis matrum dulcia.

2b. Plorant matres una,
alta
adspectant sidera,
tundunt pugnis pectora.

3a. Horum vita
nunquam finienda
erit solis ut jubar munda.

3b. Horum pia
precamina nostra
diluant peccamina cuncta.

Ca fol. 35 b. — 1 a, 3 regis solve. — 1 b, 3 celsum infantem ersteres überzählig. — 2 b. 1 Plorent. — 3 b, 3 pignis. — Die Sequenz hat irrtümlich die Aufschrift de sancta cruce.

138. In natali Innocentium.

1. Altissime Deus,
qui gubernas omnia,

2a. Coelos et arva regis
magna potentia,

2b. In cujus namque manu
sunt regna omnia.

3a. Gaudent et
exsultant in sublimi
gloria
creatura tua.

3b. Te laudat
cuncta polorum mira
praecelsa
potestas caterva.

4a. Tibi incessanter
juvenilis cantorum turba,
semper adstat.

4b. Carmina laeta ac
nova veneranda proclamant,
Alleluja.

5a. Quatuor enim et centum
quadraginta
milia
cum mulieribus non sunt
inquinati
corpora,
qui empti sunt de terra.

5b. Ante thronum tuum sanctum
gratulantes
jubilant,
stolas praeclaras induti,
decorati
cum palmis,
triumphales fulserant.

6a. Proclamant voces:
vere, Deus, justa
judicia tua.

6b. Sanctus et rector,
quare non vindicas
ultionem nostram?

7a. Et audiunt a sanctissima
voce praeclara:
tempora
sustinete modica,

7b. Donec impleatur numerus
fratrum vestrorum,
quos Dei
habet notitia.

8a. Oportet sacra
omnia impleri
testamenta, quae sunt
per prophetas praedicata.

8b. O certamina,
gloriosa, qui pro
Christo immania
pertuleruntque tormenta.

9a. Acceperunt coronas
et pervenerunt
ad magna gaudia.

9b. Ergo non erit ultra
luctus nec clamor
sed nec ulla poena.

10. Alme Jesu,
junge nos cum ipsis
in gloria.

B fol. 160 b. — Ca fol. 64 a. — E fol. 237 b. — G fol. 185 a. — 3 a 2 exsultent G. — 4 a, 1 Ibi incessanter BEG. — 7 a, 1 sq. ad sanctissimam vocem. — 9 b, 2 lectus Ca.

139. In festo Innocentium.

1a. Coelos et arva
qui regis atque maria,
1b. Omnia creas
omniaque vivificas.

2a. Te laudat cuncta
poli caterva,
omnis natura et humana.
2b. Audi carmina
te laudantia
et dona, quaeque sunt optima.

3a. Bethlemitica
infantum agmina
candidata
colunt saecla,
3b. Quae paene nata
coelo per trophaea
sunt assumpta
gloriosa.

4a. Nam summi proles patris nata
de vulva
virginea
et stella magis nova
visa, directa
qua semita
ejus ad cunabula,
4b. Exarsit tyrannus in ira
pro tanta
Christi fama
et cum felle dulcia
format famina,
quo subdolas
excitaret furias.

5a. Fallunt reperta
Christum contra
machinamenta
inita.
5b. Patet detecta
perfidia
frausque maligna
prodita.

6a. Sic publica versant
proelia
supra tenera
castra sed fortissima.
6b. Caedunt sine causa
corpora
passim beata
mundo paene edita.

7a. Mox pretiosa
sertis compta
petit celsa
martyrum tanta
militia.
7b. Ac mundi vita
necdum nota
jam peracta
in sempiterna
vivunt saecla.

8a. Horum, rex Christe, nostra
mortifica
meritis malitiam,
8b. Quorum cruore sancta
decorata
rutilat ecclesia

9. Et dat pulchra
cantica
voce nostra.

Cb. fol. 20b. — 3a, 3 canditata. — 3b, 1 natae. — 4b, 6 quos. — 4b, 7 excitare. — 7a, 2 comptat.

140. In festo Innocentium.

1a. Qui regis una
supera et ima
omnia,
Deus, vivens in saecula
1b. Quae tibi sancta
promit ecclesia,
festiva
respice pius cantica.

2a. Te laudat beata
martyrum gloria
in coeli patria,

2b. Adepti superna
polorum gaudia
summa per trophea.

3a. Huic puerilia
sunt agmina immixta

3b. Pro Christi infantia
in terra caesa nova.

4a. Quam satis illa
visio beata

4b. Narrat sub ara
clamare talia:

5a. Cur, rex, tantum
de nostro tua
sanguine
suspendis judicia,

5b. Qui est frustra
sine noxia
et sine
pugna fusus in terra?

6a. Accipiunt
statim talia
responsa
voce data divina:

6b. Pacifica
mente ac pia
tempora
sustinete modica,

7a. Plena donec omnia
saecula,
unita sitque fraterna turba,

7b. Ut vos ornet corona
regia,
carnifices damnet sententia.

8a. Ergo festa
veneremur horum annua,
qui tuba vocis tacita
peregerunt
sacra proelia.

8b. Sine noxa
sequuntur agni vestigia
ac nova promunt cantica,
quae nec lingua
novit humana.

9a. Per quorum merita
sic gloriosa,
Christe, nostra

9b. Repelle vitia
favens et praesta
remedia

10. Nobis aeterna.

Cb fol. 19 b. — F fol. 61 b. — 1a, 3 und 2a, 3 fehlen F. — 5a, 1 Tu rex F. — 5a, 2 tuo Cb. — 5b, 2 noxa F, wodurch aber eine Silbe zu wenig. — 6a, 2 talia fehlt Cb. — 8a, 3 quorum tuba F. — 8a, 4 peracta sunt F. — 8b, 3 depromunt F. — 9a, 2 sic fehlt Cb. — 9b, 2 favens fehlt Cb.

141. In Nativitate s. Johannis B.

1. Nativitas
praecursoris hodierna

2a. Mundo illuxit
novo lumini
voce praecurrendo vera.

2b. Ad Zachariam
vox angelica
talia fatur gaudia

3a. Ne timeas,
audita est oratio
tua a Deo,
atque pariet tibi
filium
Elisabeth, uxor tua.

3b. Et vocabis
nomen ejus Johannem;
hic insignia
meretur non minima
gratia
voce perlustrans saecula

4a. Qui voce viva
Deo viam
praedicat parare
inter abrupta

4b. Ac in desertis
degens locis
docuit nos ire
regna aeterna.

5a. Ubi rosarum
nivea
specie floribus
aula panditur
aetherea
felix refulgens gratia.

5b. Gemma renitet
fulgore
perspicuo, splendor
stellarum micat,
agni dextra
optimum aurum radiat.

6a. Illic requies aeterna,
gaudia felicia

6b. Posita permanentia
illa semper rutilant.

7a. In qua pax summa
et sempiterna
florum vernantia,
odor cunctis
fraglat; tu possides
illa, Johannes athleta.

7b. Aeterna lucis
gaudia nostra
tu suscipe pia
vota, cujus
hodie gaudentes
celebramus solemnia.

8a. Pro nobis intercedas,
habere coelestia

8b. Ut mereamur, illa
scandere angelica

9. In sempiterna saecula.

B fol. 205 a. — D fol. 153 a. — E fol. 314 a. — 2 a, 1 sq. Illuxit nostra saecla fuscati luce vera quae praedicat D. — 3 a, 2 exaudita B. — 3 a, 2 sq. a Deo tua oratio B. — 3 b, 4 miretur BE: meretur nomini BE. — 3 b, 5 gratiam D. — 3 b, 6 verto BE. — 4 a, 2 Dei B. — 4 a, 4 in tellus arruptat B. — 4 b, 1 deserta D. — 4 b, 2 loca D. — 4 b, 4 in regna B; regna in E; gegen das Versmafs. — 5 a, 1 rosea rura D. — 5 a, 4 almis panditur BE; aula panduntur D. — 5 a, 5 aethera D. — 5 a, 6 refulgetque D. — 5 b, 1 renitent BE. — 5 b, 2 fulgura BE. — 5 b, 3 perspicua BE; stellarum splendor BE; splendida D. — 6 a, 1 requies quo E; requiesque B. — 6 a, 2 et gaudia B. — 6 b, fehlt BE. — 7 a, 3 floruit B. — 7 a, 4 odorque D. — 7 a, 4 crucis D; illa tu BDE. — 7 a, 5 possidens E — 7 a, 6 qui athletam D. — 7 b, fehlt D. — 7 b, 3 pias B; fehlt E. — 8 a, fehlt BE. — 8 b, 1 illi B. — 9. obsecra tali affatur gaudia in saeculorum saecula BE.

142. In Nativitate s. Johannis B.

1. Praecursor Christi
et magnus baptista,

2a. Qui inter vates
plus namque est quam propheta,
Qui Dei prolem Jordanis
meruit tingere aqua,

2b. Ipse secreta
cognovit mirabilia
Christum cernens conjungere
mystice cum ecclesia.

3a. Nunc te, Deus, deprecamur,
ut nobis des subsidia,

3b. Ut per ejus intercessum
nobis concedas veniam.

4a. Quibus redolet per orbem
sacra observandaque festa,

4b. Nobis fiat firmamentum
et de inimicis tutela.

5a. Illius feliciter
sequamur tramitem, quae
ducit ad patriam.

5b. Ibi Christum cernamus,
regem nostrum, per cuncta
semper et saecula.

6a. Qui nobis digne
cum Johanne baptista
tribuat coelestia,

6b. Cum summa laude
Domino celebrare
laudes mellifluas.

7a. Mittens cum choris
angelicis
et cum sanctis aeterna
percipiamus vitae,
sine, subsidia.

7b. Da, Jesu bone,
quod petimus,
ut per meritum ejus,
quem recolimus, nostra
lavet facinora.

8a. Quaesumus, rex omnipatrator,
hujus solemnia,
qui nova primus sumpsit
sacraque privilegia,

8b. Laeti eam percelebremus
atque per multa
annorum curricula
tenentesque caltudia

9. Et sanctorum palmam.

B fol. 206a. — Ca fol. 96b. — D fol. 152b. — E fol. 259a. — F fol. 114b. — 2a, 3 in Jordanis meruit tingi [sic] aqua BCaDEF; tingit Ca; aquam DF. — 2b, 1 Ipse et B-F. — 3a, 1 Nunc te Deus CaE. — 3b, 1 Et per Ca; intercessus F; intercessu Ca; 5a, 1 sequamur feliciter B-F. — 5b, 1 Christus F. — 5b, 3 semper in aeterna F. — 6b, 1 summas laudes CaE. — 6b, 2 de Domino celebrare Ca; Domino referamus F. — 6b, 3 preces mellifluas E; vota mellifiua F; preces fehlt D; mellifluas fehlt Ca. — 7a, 4 vitam BCaDF. — 7a, 5 sive F. — 7b, 5 delue facinora F; lavet sordida crimina D; lava cuncta sordida crimina E; lauda cuncta sordida facinora Ca. — 8a, 1 rex fehlt F. — 8a, 3 prima DF. — 8a, 4 sacra qui E. — 8b, 1 eum E; celebremus DF. — 8b, 4 caldubia E. — 9, 1 sanctorum alma CaE.

143. In Natali s. Johannis B.

1a. Nostra promat herilia
vox hac aula
mysteria
mente pura.

1b. Verbi vox quia est orta,
boat una
mundo cuncta
sonantia.

2a. Haec prima patent facta,
obtrusa
vetus lingua
fatur nova
affamina.

2b. Exsultent admonita
deserta,
clangit tuba
quo devia
sunt praevia.

3a. Jam lucerna
ardens in ima
designat supera
solis lumina.

3b. Spectant ista
dindima sacra
ad Johannis alma
natalitia.

4a. Hic namque sonat
Christi maxima
gloria
victoria
cui summa
data in saecla.

4b. Ipsum caterva
efferat nostra
per sacra
praeconia
natalis
Johannis apta.

5a. Laus illi digna,
salus et in saecula,
cuncta qui sanat infima.

5b. In ejus doxa
innovantur organa,
novantur quia vetera.

6a. Tempora
quippe prisca deflua
lege labant pristina.

6b. Stirps nova
subiit in gratia,
regna surgunt aurea.

7a. Soboles adest nata,
coelitus intimata,
haec audientes arvae
Dei praeconia,

7b. Gaudia multis ampla
suggerit dies ista,
qua proles patris dempta
reddidit famina.

8a. Haec prima
vox missa
verbi contulit praeconia,

8b. Organa
patria
solvens dogmata ad divina.

9a. Summa dignitas
salus lausque pia
Christo sit per omnia,
per quem fert praeco signa
suis talia.

9b. Christus sit nostra
vita perpetua,
at Johannis annua
festa nobis praevia
ad poli regna.

10a. Quo gaudet una
cum eo baptista,
qui calcata infera
spoliavit tartara
virtute sua.

10b. Ipsi fabrica
laudum orbis ampla
persolvendo omnia
Johannis colat laeta
nunc excordia.

11a. Quem Christus materna
clausum vulva
visitat in aula
accubans virginea.

11b. Cujus magnalia
domus ultra
omnium merita,
cunctis quia sunt plura.

12a. Nobis ut auxilia
resurgens in gloria
ferat indiga

12b. Ejus ad imperia,
qui prostrata lubrica
subvertit regna.

13a. Potentia qui sua
rexerit per saecula
regens omnia.

13b. Cum quo sacer baptista
rutilat in gloria,
mundi lucerna.

14a. Tuque, lux vera, omnia
nostra fuga nubila.

14b. Inde tua clarifica
pia gratia pectora.

15a. Ad illa
praeparet magna
nos baptista,

15b. Superna
fungi patria
prece summa.

F fol. 115b. — 3b, 3 ath. Johannis. — 4a, 5 summa cui. — 6a, 2 defiue. — 7a, 4 praecona. — 12a, 3 erat. — 15a, 2 magna praeparet.

144. De s. Johanne Baptista.

1. Hodierna

2a. Dies veneranda
est namque omni mundo

2b. Nimis recolenda
magno cum tripudio

3a. Haec enim est
festivitas magna
celebranda cum gaudio

3b. Sub honore
Johannis Baptistae
almiter laudes ovando.

4a. Hic enim est
Johannes, quem salvator
collaudans
ait discipulis:

4b. Nullus major
in mulierum natis
surrexit
Johanne Baptista.

5a. Angeli namque
nomen meruit
teste propheta.

5b. Ecce enim, inquit,
mitto angelum
meum ante te,

6a. Praeparet ut viam
tuam ante te.
Vocem se asserit
verbum praecedens
in deserto.
Clamans atque dicens:
parate viam Christo,
regi Domino.

6b. Iisdem ut fieret
amicus sponsi
Christum se fantibus
confessus est et
non negavit:
Non sum, inquit, Christus,
in medio vestrum stat,
quem vos nescitis.

7a. Jam igitur
nunc in ejus
nativitate
gaudete
angelicam juxta vocem
patri dicentem:

7b. Erit enim
puer magnus
coram Domino
Deo, et
multi in nativitate
ejus gaudebunt.

8a. Ipsum igitur rogemus
omnes, ut
intercedat
pro nobis ad Dominum,

8b. Ut cum illo et cum sanctis
omnibus
capiamus
sempiterna munera

9. In saeculorum saecula.

B fol. 206 b. — E fol. 290 a. — F fol. 113 b. — 2a, 2 adest BEF. — 2b, 1 Nimium F; nimiumque BE. — 3b, 3 almites E. — 4b, 3 inter mulierum E; natus E; natos B. — 5b, 1 Eine Silbe zu viel, nur fünf Neumen. — 6b, 4 et fehlt B. — 6b, 7 in mediis E; medium vestrum stat B. — 7a, 6 dicentis BE; dicendo F. — 7b, 2 magnus puer EF. — 8b, illo simul B. — 8b, 3 mereamur E.

145. De s. Johanne Baptista.

1a. Da camoena
nunc sonora
cum lyra
modulamina

1b. Organica,
quae superna
jubilant
poli agmina

2a. Hac clara die, qua micat
lucerna
nitens luce corrusca
arcens et orbis nubila,
potens baptista,

2b. Qui patris diu organa
tacita
gratia pollens mira
reseravit uranica
lingua privata.

3a. Intra materna
casta cubilia
ventris tumida

3b. Septus exsultat
is noscens nitida
mundi gaudia.

4a. Ergo propheta
et plus quam propheta,
solus qui peccata
et scelera cuncta
abolentem e terra

4b. Tingere sacra
meruisti lympha,
quo sanctificaret
universa vada
pietatis gratia,

5a. Voce pia
cujus merita
transcendis omnia,

5b. Hunc rogita,
quo nos ad alta
ducat palatia.

6a. Ubi una theologa
boat pneumatum turma

6b. Canens juge per saecla
agni post vestigia.

7a. Quis sociati clara
recitemus cantica

7b. Regnantes summa aula
sine temporis meta

8. Functi doxa
perpetua

Cb fol. 57a. — D fol. 119b. — E fol. 298a. — K fol. 184b. — L fol. 152a. — M fol. 240a. — O fol. 28b. — P fol. 78a. — 2a, 4 ardens et CbD. — 3b, 2 innocens D; his noscens gaudia P. — 5b, 1 Hinc rogita D. — 7a, 2 recitamus D; dem entsprechend 7b, 1 Regnanti D. — 8, 1 Cuncta doxa D.

146. De s. Johanne Baptista.

1. Ecce dies orbi
redit veneranda,

2a. Angelico
qua praedictus
nomine nascitur vates,

2b. Agnum Dei
qui praedixit
digitoque demonstravit.

3a. Hic est ille,
de quo ante dictum est:
Angelum ecce
mitto meum,
qui viam praeparet
ante te.

3b. Haec est vox, quae
deserta colens clamat:
Viam Domini
dirigite
sicut Isaias
propheta.

4a. Hic in aetatis
trigesimo
Christum baptizans anno

4b. Spiritum vidit
descendentem,
qui super eum mansit.

5a. Ergo tua deprecamur
suffragia,
ut sicut paterna
reserasti vincula,
ita nostra crimina

5b. Precibus tuis solvat dans
juvamina,
ut effugiamus
mortium discrimina,
quae minantur tartara.

6a. Coelica
habitacula,
ubi almifica

6b. Decantant
laudum carmina,
ut valeat nostra

7a. Scandere illuc
vestigia super
aethera

7b. Ad contemplandum
polorum agmina,
quibus nexit gloria.

8a. Prendamus sine fine
mansuram
atque palmam,

8b. Dicamus laudes Christo,
canamus
per saecula

9. Dicentes
Amen, Alleluja.

B fol. 204 b. — Cb fol. 58 b. — E fol. 320 a.

1, 1 orbis BCbE. — 2a, 2 quod E; que Cb. — 2b, 2 quod E; quem Cb. — 3a, 6 ante tuam E. — 3b, 1 qui deserta Cb. — 3b, 2 clamans. — 3b, 4 diligite BE; steht hinter 3b, 6 BCb. — 3b, 5 sicut dixit Cb. — 4a, 1 Hic aetatis BCbE. — 4a, 3 Dominum BCbE. — 5a, 1 Erga Cb. — 5b, 1 solva Cb. — 5b, 3 effugiamur BE. — 5b, 4 morticinum BE, die zwei letzten Silben durchgestrichen B; marcidum Cb. — 5b, 5 mirantur BCb. — 7a, 1 illud BCb. — 7a, 3 aeterna Cb; Lücke von vier Silben. — 7b, 3 nexis Cb; nec sit gaudia B. — 8a, 2 mensura B. — 8a, 3 palma Cb. — 8b, 1 Dicta laudes BE, korrigiert in Dicamus B; decantant laudes. Cb. — 8b, 3 pergloriam BE. — Der Text ist in den drei unter sich nicht unabhängigen Handschriften elend überliefert.

147. De sancto Johanne Baptista.

1. Gaude, caterva,

2a. Diei praesentis
celebrans annuatim
festum, per quod
totius mundi gaudent
climata.

2b. Honore praeclaro
et digno mens exsultet
pia dignos
concentus modulans et
organa

3a. Angelorum laetantur,
archangelorum
et agmina.

3b. Sanctorum chorus omnis
mira triumphat
laetitia

4a. Cum quibus hololampas
Johannes micat

4b. Superans solis jubar
luce corrusca.

5a. O quanta Dei pietas!
Nam Zachariam
senio labentem
coelestis affatur
nuntius
proferens talia:

5b. Oratio Deo tua
Est exaudita,
gravida manebit
Elisabeth uxor
filium
tibi paritura.

6a. Quam felix,
quam digna,
quam sancta
promissio
voce prolata
angelica.

6b. Quam clarus
in mundo
processit
flos hodie
divina ferens
aromata.

7a. Fulgore perenni
ecce rutilat
dies ista
saeculo
donans gaudia.

7b. Lucerna Johannes
coeli perlustrat
rem publicam
splendidus
Christi gratia.

8a. Praecellit patriarchas
nec non et prophetas,

8b. Angelis consimilis
dignitate summa.

9a. O plus quam propheta,
Gemma sanctorum clara,
paradisi diadema,
mundi stella
Et lampas splendiflua.

9b. Victrice palma
Sublimatus exsultas
inter choros angelorum
cernens altam
Deitatis usiam.

10a. Tu saeculi dominum
Jordanis in fluenta

10b. Meruisti tingere,
o Johannes Baptista.

11a. Tam benigna,
tam gloriosa
meritorum
obtines insignia.

11b. Quis sanctorum
hac promeruit
sublimari
honoris potentia?

12a. Fideles, jam psallite
laudibus
dantes nova gaudia,

12b. Devotis obsequiis
colite
modo haec solemnia

13a. Praecursoris inclita.
Rex regum Deus, semper
tibi summa potestas,
Sit virtus, laus, gloria.

13b. Qui gubernas omnia,
Jam nostra clemens vota
fac tibi dignissima
Johannis per merita.

14a. Amore
flagranti nostras
mentes irradia

14b. Concedens
beata nobis
indignis gaudia,

15a. Ut tibi melos
supernum
laude perpetua

15b. Cantemus secum
regnantes
cuncta per saecula.

16. Amen
vox sonet nostra.

F fol. 117 b. — G fol. 190 a. — N fol. 127 b. — O fol. 29 a. — O fol. 93 b. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449. Σ. — 2 a, 2 celebrat F. — 2 b, 2 digna O. — 5 a, 2 Zacharia Σ. — 9 b, 1 Mangel einer Silbe, Kontraktion zweier Noten. — 11 a, 1 Nam N; Jam O. — Die Melodie der Sequens: Fulgens praeclara.

148. De sancto Johanne B.

1. Hodierna die namque
adest festa annua
beati Johannis,
magni baptistae.
2. Salutis humani
generis propheta
exsultat lucis
lucerna lucida
natalitia perfrui
de vulva materna.
3. Sterilis Elisabeth
germinat lucernam
splendidam fulgentia.
4. Apparuit autem
Zachariae
archangelus Gabriel
stans a dextris altaris
hora incensi,
aspectus ejus igneus
splendor, quem vidit
Moyses in rubo
in monte Sina.
5. Ait illi angelus:
Nascetur tibi filius
coram Domino magnus
praedicans et clamans
in deserto:
Levate capita vestra,
jam appropinquat
redemptio vestra
sacra, baptisma
poenitentiae.
6. Gignit pater filium
de coelo promissum,
Zacharias genuit
magnum virum, puerum
Johannem baptistam,
qui viam Domino
in eremo praeparat.
7. Sterili Elisabeth
exortus refulget
Johannes, Domini
baptista, vinum
et siceram non bibit;
de quo ait salvator:
8. Non surrexit major
inter natos mulierum
Johanne baptista,
qui viam Domini
in eremo praeparat.
9. Ego mittam vobis
Eliam prophetam;
amen dico vobis
non surrexit major
Johanne baptista;
quod cecinit, ac digito
demonstravit.
10. Ecce constitui te
in gentes et regna,
aedifices et plantes
verba mea in ore tuo,
melliflua
sint labia tua.
11. Jam tuam quaesumus
felicitatem,
beate Johannes,
ut intercedas
pro nobis, eruas
facinora nostra.
12. Corda nostra laetifica
recta tua semita,
quem Johannes praedicat,
sensus nostros illumina;
gaudia ejus
nostra patrocinia,
13. In qua tibi cantemus
Alleluja.

B fol. 207 b — E fol. 320 b. — Beide Handschriften ohne Melodie: aus dem Text allein ist ein Parallelismus nicht ersichtlich, auch nach dem Stil der Sequenz, der an No. 71 gemahnt, von vorneherein nicht wahrscheinlich. — 1, 4 baptista B. — 2, 1 sq. humana genera BE. — 2, 2 propheta B. — 2, 3 lux; der Sinn fordert lucis. Lux ist Christus, lucerna Johannes: lucerna lucida exsultat, perfrui lucis natalitia (den vierten Fall bei perfrui sind wir bereits gewöhnt) de vulva materna. — 2, 5 perfrui B. — 2, 6 de incluam E. — 3, 1 Sterilem BE. — 3, 2 germinet B; geminat E. — 4, 3 Gabriel archangelus B. — 4, 8 vivit B. — 5, 3 Domini B. — 7, 1 Sterilem BE. — 7, 3 Johannem BE; baptistam BE. — 8a, 3 Johannem baptistam BE. — 9, 6 quos cecinit B; quo cecinit E. — 9, 7 demonstrat B. — 10, 3 plantas B. — 10, 4 in fehlt E; hac ore B. — 10, 6 sit BE. — 12, 4 sensibus nostris BE. — Über die Zeilenabteilung gilt das zu No. 71 bemerkte.

149. In Decollatione s. Johannis B.

1a. Plebs redempta,
cantica prome celsa
de Johanne baptista
die ista annua.

1b. Qui confecta
temporis prisci meta
factus est in gratia
proles nova sed magna

2a. Ortus plurima
mundo dat gaudia
et stella
ut matutina
solis vera
praeconabat lumina.

2b. Deserti loca
petit extranea,
humana
respuit acta
angelica
missus ad officia.

3a. Planabat vias, itinera
aspera
ad sacra Christi vestigia,
qui semper affectat
placida.

3b. Agnum Dei tollentem mala
omnia
monstravit adesse in arva,
natum ad aeterna
gaudia.

4a. Christe, dextra
stans in paterna,
Via, lux, veritas
paxque tuorum
omnia per tempora,
Cantica
sonantia
Johannem da placita.

4b. Cujus digna
pro memoria
Preces et munera
hac domo sacra
suscipe per saecula,
Sunt quia
ejus plura
supra cuncta merita.

5a. Incesta connubia
exprobrat
Herodiana
celsus propheta.

5b. Ac in ira baptista
spelaea
carceris intra
servatur arta.

6a. Hinc coenam regiam puella
agressa
ludibunda
dat vana ludicra,
ac pro ipsa
obtruncatur baptista

6b. Factus ita hostia digna,
corona
tunc delata,
de Christo nuntia
mundo data
detulit ac parata

7a. Regna
subiit infera
gaudia nuntians
justis supera.

7b. Turba
sanctorum inclita
fit obtenta nuntia
laetissima.

8a. Christe, tua gratia
Et piis precibus almi
Johannis martyris
Relaxans peccamina
Laudum pia
suscipe munera.

8b. Colentibus haec festa
Regna concede beata
sanctorum in gloria
Et sancta tabernacula,
Prece serva
Johannis absida.

9a. Jam sancte baptista
Deum ora
quo vota nostra sint digna,

9b. Qui matris ex vulva
Christum intra
virginis nosti viscera.

10a. Nativitas tua
est multa
mundo laetitia

10b. Mors tua beata
sit vita
justorum lucida.

11. Tu sancte, nobis sis lucerna

11b. Ardens et lucens ad aeterna

12. Capienda praemia.

F fol. 143 b. — 2a, 6 praechonabat st. praeconabatur. — 3a, 1 via. — 3a, 4 effectat. — 4b, 3 Praeest et. — 6b, 3 dilata. — 6b, 4 nuntia de Christo. — 7b, 3 obtentu. — 12, 1 Capendo.

150. De sancto Johanne Ev.

1. Haec est sancta
solemnitas

2a. Et veneranda
beati
Johannis et
honoranda.

2b. Ipse namque ut
gaudia
possideret
coelestia

3a. Christi secutus est
vestigia

3b. Idcirco adeptus
est praemia.

4a. Jam nunc ergo
ipsius petamus
suffragia,
nostra ut solvat
debita

4b. Ac precatu
benigno adjuti
sempiterna
digni captemus
munera.

5a. Ubi videamus regem
aeterna reddentem
praemia
sequentibus tua
monita.

5b. Quibus medium credimus
te fore, beate
Johannes,
et luce fulgentem
rutila.

6a. Atque Domini
sequens vestigia
cum innumera
populi milia

6b. Dulces canora
odas resonabis
candidissima
cum turba maxima.

7a. Et voce
decantabis angelica

7b. Cum quatuor
coeli animalia

8a. Ter agnus, agnus,
agnus κύριος

8b. Hoc est: Sanctus, sanctus,
sanctus Dominus.

9a. Et Domino
decantabis munera

9b. Et maxima
videberis in gloria.

10a. Ideoque praecelsam
tuam imploramus
clementiam,

10b. Uti clara gaudia
percipiamus
per splendida

11. Saecula. Amen.

B fol. 158 b. — Ca fol. 60 a. — E fol. 304 b. — 2a, 1 cunctis veneranda BCaE; vgl. die Sequenz gl. Anf. de s. Stephano. — 4a, 4 solvat BCaE. — 4b, 2 benignus BCaE. — 5b, 3 aeterna BCaE. — 5b, 5 rutilat Ca. — 8a, 2 Kyrus E — Die Sequenz ist eine Erweiterung derjenigen gleichen Anfangs auf den hl. Stephanus. Die zugefügten Strophen erlauben sich eine Vorschlagssilbe.

151. De sancto Johanne Ev.

1. Solemnitas

2a. Veneranda
cunctis beati Johannis
nitet alma.

2b. Ipse namque,
ut gaudia possideret
coelestia,

3a. Christi secutus
est vestigia,

3b. Digna donat qui
sanctis praemia

4a. Cujus festiva
praeconia psallat
ecclesia
symphonia rhythmica.

4b. Atque precatu
benigno deposcat
suffragia
ejus amabilia.

5a. Ut per illius merita
superna pateat patria
sequentibus sancta monita.

5b. Quem proles quidem divina
dilexit charitate summa
stola praecinctum virginea.

6a. Ejus qui supra
recubans in coena
pectus dogmata
hausit evangelica

6b. Et dominica
repletus gratia
diffudit ampla
terrarum per spatia.

7a. Mysteria
divina
coelique secreta

7b. Novit, cuncta
atria
penetrans superna.

8a. Et sic mystica
documenta
spiritui cognita

8b. Mundum beata
manifestans
imbuit doctrina.

9a. Jam nunc nostra
te rogat,
Christe, vox sonora,

9b. Suscipias
cantica
tibi ministrata.

10a. Mundans nostra
a noxa corda
simul tua gratia

10b. Et indulta
venia ducat
coeli regna supera,

11. Uti clara
simul dona
percipiamus
saecula veraciter
per infinita.

Cb. fol. 18 a. — 2a, 1 cunctis veneranda. — 6a, 4 auxit. — 6b, 3 diffusit. — 7b, 3 supernam.

152. De sancto Johanne Ev.

1a. Organicis
canamus modulis
in Johannis solemnia

1b. Omnigenis
Domino vocibus
reddentes odas debitas.

2a. Quique in suis
sanctis mirabilis nimis
multiplici virtutum
flore eosdem decorat
ac mirifice adornat

2b. Nam et in ipsis
quasi quibusdam musicis
instrumentis digito
fides proprio agitat
fides virtutum sonoras.

3a. Has numerose percurrens singula
permiscet singulis diatessaron
mellifluam melodiam.

3b. Quam generat virtutum mater illa,
quae aliis decenter composita
dat suavem melodiam.

4a. Qua sine cuncta
fiunt dissona
nec non et frivola.

4b. Qua cum omnia
fiunt consona
nec non utilia.

5a. Qua justi bene

5b. Morati rite

6a. Petentes excelsa
poli sidera

6b. Alacres decantant
nova cantica

7a. In cithara
treicia;
quorum agentes festa

7b. Consortium
mereamur
in coelesti patria.

B fol. 159 a. — Ca fol. 61 b. — D fol. 102 b. — E fol. 237 a. — F fol. 58 b. — G fol. 184 b. — K fol. 154 b. — L fol. 113 a. — N fol. 132 b. — O fol. 18 b. — P fol. 60 a. — Q fol. 154 a. — Cfr. Miss. ms. Beccense saec. 13 Cod. Parisiens. 1105 Σ. — Cfr. Tropar. S. Ebrulphi saec. 12 Cod. Parisiens. 10508 Ξ. — Cfr. Analecta Liturgica II p. 49 sqq. — 1a, 3 nunc Johannis PB scheint Korrektur zu sein. — 2b, 3 digitum. — 2b, 5 sonora ELKP; sonorat BCa. — 3a, 1 perstringens CaFGO. — 3a, 2 permiscens G. — 3b, 3 reddit P. — 4b, fehlt EF. — 7a, b. traicia CaFKN. — Nach 7a: annua recolenda jungentes (ingentes P; pangentes G.) laudum vota fehlt EFΣΞ. — Zu dieser Prose bemerkt Misset in den Analecta liturgica p. 51: „Cette prose, très ancienne, . . . se compose de huit clausules parallèles suivie d'une longue finale, d'où le paralelisme est absent.“ Es ist zu bedauern, daſs den Herausgebern die mittelalterliche Musik ein Buch mit sieben Siegeln zu sein scheint, sonst würden sie, die Melodie vor Augen, schwerlich solchen Widersinn

schreiben. Ich will deshalb die Singweise von 5a an nach ΣΞF hier beifügen, wobei ich nur bemerke, dafs die dorische Melodie in ΣΞ von Strophe 5 an in die Oberquart transponiert ist, weshalb die Vorzeichnung von ♭ nötig wird. Kleine melodische Abweichungen, die für unseren Gegenstand ohne Belang sind, übergehe ich:

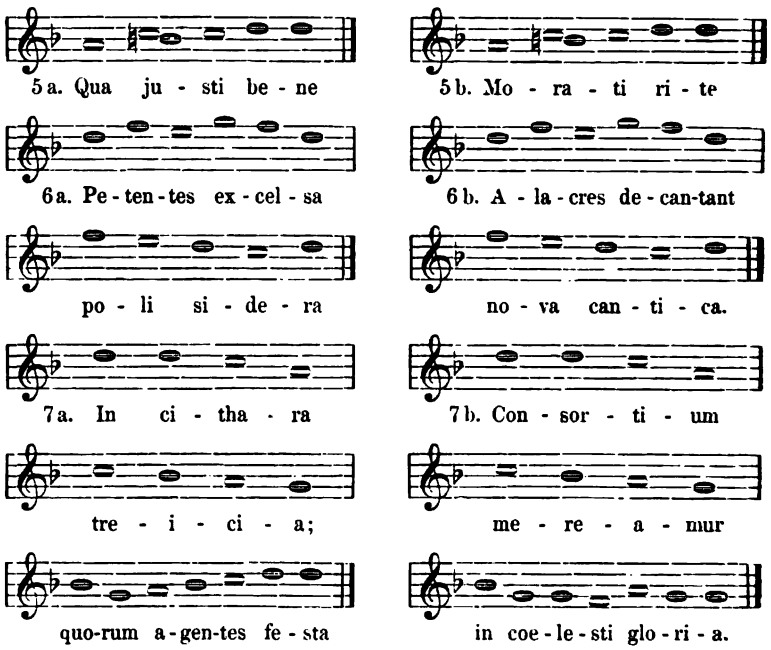

Wie man sieht, ist der Parallelismus der genaueste, bis auf die letzte Zeile, ein Beispiel, dafs es wie doppelten melodischen Eingang, so auch doppeltes melodisches Finale bei einzelnen Sequenzen gab. Die Einteilung dieser Sequenz wird bestätigt durch die folgende, die auf dieselbe Melodie gebaut ist. Nur in Str. 3 macht letztere einen entschiedenen Fortschritt, indem sie die langen und nachlässig gebauten (vielleicht auch verdorbenen) Zeilen 1 und 2 teilt. Erwähnung verdient die Lesart eines Graduals von St. Maur-de-Fossés aus dem 13. Jahrh. (Cod. Parisiens. 13254); hier fehlt die Phrase In cithara treicia und 7a, 3 mit 7b zum Schlufssatz verbunden.

153. De sancto Johanne Ev.

1a. Organicis
canamus modulis
in Johannis solemnia

1b. Omnigenis
Domino vocibus
reddentes odas debitas.

2a. Cujus opera
semper sunt mirabilia,
qui sanctis documenta
contulit evangelica
claustra reserans superna.

2b. Huic debita
solvamus digne cantica
dilecta Dei sacra
venerantes solemnia
laude Johannis canora.

3a. Qui pectus supra
Domini in coena
hausit fluenta
recubans mystica
doctrinae sacra plurima.

3b. Quibus per ampla,
telluris spatia
rigavit corda
gentium arida
divinas plenus gratia.

4a. Hic virginea
nitens lampada
transit ab hac vita

4b. Comptus purpura
coeli in aula
tenens jam gaudia.

5a. Huic praeclara

5b. Vocis organa

6a. Decantent mystica
laudum pneumata

6b. Cui sunt omnia
coeli secreta

7a. Patefacta
mysteria;
ipsius per saecula

7b. Nobis praesta
suffragia,
Christe, salutifera.

Cb fol. 17 a. — F fol. 59 b. — Cfr. Troparium Floriacense saec. 11 Cod. Parisien. Nouv. acq. 1107. Σ. — 1b, 1 Omnigenus Cb. — 2b, 3 dilecti Σ. — 3b, 5 diva Σ. — 4a, 1 sq. virgineam tenens lampadam F. — Nach 4a, 3 scandens supera F. — 4b fehlt CbF. — 5a, 1 praeclare F. — 7a, 1 Patefacte F. — 7a, 3 Cujus per merita F. — Nach 7a, 3 semper praeclara F.

154. De sancto Juliano.

1a. Summatim una
cunctipotentem

1b. Casta cui adstans
turma in astra

2a. Ovatim tripudiat
voce clara

2b. Ac certamina sua
praemaxima.

3a. Vindica, clamat, sub ara

3b. Amore tuo peracta,

4a. Magna sanctorum qui
es gloria.

4b. Juste qua rutilat
praemaxima

5a. Decoratus
martyr Julianus.

5b. Cui una
per cosmi climata

6a. Adest dies sacra
et valde praeclara,

6b. Jucunda qua turma
reboat musica

7a. Atque ejus merita
supplicat devota;
Juliani martyris sancta
atque veneranda
caterva
boat in hac aula,

7b. Assidue preccata
ut ferat ad alta,
Amoena paradisiaca
praebeat, quo clara
praepollet
martyrum agmina.

8a. Qui spreta
omnia

8b. Lubrica
affata

9a. Maxima tormenta passus
hac die, in qua

9b. Exsultantes jubilemus
organa digna.

10a. Triumphando lyra
alternatim clara
donando pneumata
Jam triumphat
phalanga coelica
socium
complectens in aethra.

10b. Poli tenens sceptra,
gloria aptus aeterna,
praemia beata,
Alalagma
praedulcem consonat,
decantat
voce clariflua.

11a. Jamjam, Christe, tibi
gloria
laus et in saecla.

11b. Nostra peccamina
abluant
hujus precata,

12. Ut mereamur tua
gratia
perpetua regna.

Ca fol. 34 a. — 3b steht in der Hs. hinter 4a; der Sinn fordert, dafs es seine jetzige Stelle einnehme. — 4a, 1 tu qui. — 4b, 1 Justet quam. — 5a, 2 Martyr eximius vel Julianus, obschon ganz neumiert, doch offenbar zur Auswahl. — 7a, 6 adunata boat in aula. — Nach 10b, 3 folgt ohne Parallelglied und ohne vom Zusammenhang gefordert zu werden: complectens perpetim jucundat (sic) in ea. — 10b, 4 Alalagmum.

155. De ss. Justo et Pastore.

1. Virtutum Deus,
corporibus qui ingeris
auram mentis,

2a. Attende nunc rhythmica
nostri labii,
poscimus, verba,

2b. Exsolvimus hac die
tibi gemino
stemmate a clara.

3a. Ecce corruscat
victoriosus Justus,
callidi
hostis qui cuncta
devicit bella.

3b. Et compar Pastor
emicat, qui sicuti
socius
exstitit vita,
morte et ita.

4a. Hi sunt quippe
lumina fulgida
ante te, rex, bona
consistentia

4b. Hi milites
in arvis invicti
permansere tui
virtute multa.

5a. Ulti recesserunt
a praetore saevo
vindicta,
postquam gessit
quod licebat bona
voluntas.

5b. Hi mali calcarunt
caput hydri fortes,
jacula
pro nihilo
Plutonis tulerunt
omnia.

6a. Vobis Stygea
cessit feritas,
honorati martyres
terris et aethra.

6b. Nunc nunc pueri
flores istorum
imitamini, coeli
quos alit vita.

7a. Justus justum sequitur
agnum inter lilia
odorem virentia,
ubi psallunt,
riserunt qui mundi vana.

7b. Pastor verum pastorum
comitatur in axe
admixtus ovili,
quod ignorat
pati quaelibet noxia.

8a. Canora phalanx
harmonicum boatum
prome justorum
excolendo natalitia.

8b. Coetus promiscuus
ad gaudia pallentes
ferte violas,
alba date quoque ligustra.

9a. Salvete, viri sancti,
qui per multa certamina
transcendistis luciflua
polorum astra.

9b. Nostra precamur dira
abstergite flagitia,
ut vobiscum habeamus
Christi gratiam.

10a. Deo nostro triuno
sit gloria,

10b. Qui simplex semper exstat
absque meta.

F fol. 136 a. — 3 b, 2 sicut. — 3 b, 5 edita. — 4 b, 3 tuis. — 5 b, 1 Himarus. — 5 b, 3 idcula. — 8 b, 2 psallentes. — 8 b, 4 queque. — 10 a, trina una.

156. De sancto Laurentio.

1. Clara tibi
nos, Christe, dulciflnum
Alleluja

2a. Pangamus melos una
die ista
summa Christi aula.

2b. Sacra ejus gloria
nos ad alma
vehat coeli regna.

3a. In qua sine
meta dulcimode pertonant

3b. Angelorum,
archangelorum examina.

4a. Simulque et turba
apostolorum
martyrumque caterva,

4b. Quam Dei gratia
semper exornat
super omne, quod exstat.

5a. Ubi perpetim rutilat
laurea namque poli
adepta

5b. Fulget martyr in aethera
Laurentius, praeclarus
levita.

6b. Qui rabie
Deciana pro
fide propriam
dedit animam.

6b. Constans inter
tormenta saeva
promebat clara
Christo dogmata.

7a. Ungularum, verberum crepita
nam per immensa

7b. Odas solvebat permagnifica
Christi gloria.

8a. Torrida
carne migrat ferrea
in crate

8b. Pneumata
conscenditque in poli
dindima.

9a. In qua jugiter summe rutilat,
9b. Nos sua introducat gratia,
10a. Ubi Christo pro quire solvamus carmina;
10b. Et nos ejus hac die dextera protegat.
11. Regi Christo
Alleluja!

Ca fol. 29 b. — G fol. 192 b. — 6a, 2 Daciana Ca; de vana G. — 8a, crata Ca. — 9b, 1 Nosque gegen Vers und Sinn CaG. — 9b, 2 gratia CaG.

157. De sancto Laurentio.

1. Alme
2a. Martyr Domini, gloriose enim athleta,
2b. Vocesque nostras audi aure placatissima,
3a. Ut mereamur dignas tibi laudes canere in hac aula sancta,
3b. Quem hodie celebrat cuncta simul caterva tua solemnia.
4a. Qui per fidem trinitatis dignae meruisti triumphi palmam
4b. Et per precem tuam et per signum crucis caecos illuminabas.
5a. Ecclesiae thesauros tuis manibus donabas, in coelestes thesauros manus pauperum deportabant.
5b. Et sequenti magistro voce clara proclamabas: quo progrederis, pater, sine filio ad victimam?
6a. O beate, summe martyr, Laurenti, qui inter martyres gloriose regnas,
6b. Intercede pro nostrorum crimine, ut mente devota celebremus festa.
7a. Et cum sanctis omnibus mereamur gaudere, ut dignis precibus nobis adjuvent in saecula.
7b. O rex aeterne Deus, qui sine fine regnas, junge nos cum ipsis in coelestia regna sancta.
8a. Tibi sit gloria, qui gubernas cuncta maria et arva, montium cacumina.
8b. Qui es trina sancta majestas, aeterna tua potentia salva nos per saecula.

B fol. 219 a. — Ca fol. 109 b. — E fol. 262 a. — F fol. 137 a. — L fol. 132 a. — 3b, 2 juncta simul BF. — 4a, 4 triumphum Ca. — 4b, 1 Et prece tua CaE. — 4b, 2 crucis signum CaEL. — 5a, 1 Et ecclesiae Ca sqq. — 5a, 2 donans F. — 5a, 3 in coelo L. — 5a, 4 manibus EL; pauperum fehlt L. — 5a, 5 portabas L; portabant BCaEF. — 5b, 2 protestabas L; clamabas F. — 6b, 2 nostrarum Ca; pro crimina! alle Hss. —

7a, 2 nos gaudere BCaE. — 7a, 3 dignis ipsi F. — 7a, 4 illi nos adjuvent Ca, offenbar Korrektur, gegen den Vers. — 7a, 5 in saecla BCaEL. — 7b, 3 semper junge nos FL. — 8a, 4 montium atque F. — 8b, 1 Qui est F. — 8b, 4 nos semper per F. — Die Melodie der Sequenz ist dieselbe wie die der Prosen Pulchra praepollens, Virgo Dei Maria, aber zum Teil mit anderer Gliederung innerhalb der einzelnen Clauseln.

158. De s. Maria Magdalena.

1. Laudes Deo personet
uni caterva,

2a. Quem laudant semper
agmina coelica
revocantem lapsos
ad vera gaudia,

2b. In quo fundata
permanet solida,
porta coeli sancta,
mater ecclesia.

3a. Cujus caput perunxit
lacrimis rigans
et pedes Maria

3b. Atque plangens delicta
pandit medico
vulnera intima.

4a. Audit etenim:
mulier, dimissa sunt
tibi crimina.

4b. Scito, quoniam
veniam tibi praestat
haec fides tua.

5a. Cum autem turbaretur
erga plurima ministrando
Martha [Domino] jam
sollicita,

5b. Maria secus sacra
sedens vestigia sitiens
redundabat verba
dominica.

6a. O pie pastor, ave,
tua sunt ista
munera, quanta
tua gratia!

6b. Languida venit ovis,
sed resecasti
vitia, dele
nostra crimina.

7a. Tu jam facta es
angelis socia,
margarita
nitens, gemma
splendida,
tu sponsa regis,
o felix Maria.

7b. Expurga nostra
clemens facinora,
o lucerna
micans, stella
fulgida,
tu respiciens
peccantes excusa.

8a. Adesto pro nobis,
pia mater,
ut laetemur
aeterna gloria.

8b. Sit Deo laus, honor,
imperium
et potestas
per cuncta saecula.

F fol. 127 b. — 3a, 3 et ergänzt. — 4b, 1 Scito quia. — 5a, 1 turbarentur. — 5b, 3 retundebat; das kann nur redundabat heifsen sollen, was dann allerdings eigentümlich konstruiert ist, aber doch nicht ohne Analogieen in diesen Sequenzen. — 6a, 3 O quanta tua; das O kommt auf Rechnung des Rubrikators, der hier irrtümlich ein Alinea macht.

159. De s. Maria Magdalena.

1. Fulget dies praeclara

2a. Beatae Mariae,
vocatae Magdalenae,
festa sacrata, felix
qua conscendit aethera.

2b. Haec gente Judaea,
Abrahae stirpe orta,
diu vixit immunda,
agagolae dedita.

3a. Sed post sic est conversa,
testatur ipsa
ut veritas,

3b. Quod optimam elegit
partem, audire
Dei verba.

4a. Haec sapienter
intrans ad ipsum aegra

4b. Attulit nardum
cum balsamo permixtam

5a. Implens domum fraglantia.
Mox deflens noxas
lacrimis rigavit
capillis detersit
et unxit
Christi vestigia.

5b. Dulcissime deosculans
Sicque veniam
scelerum adepta
ad caput Messiae
ungendum
est pie conversa.

6a. O magna,
o celsa,
o pulchra
clementia Christi,
luciflua, o alma.

6b. Laus tibi
honorque
ac virtus,
qui sanctificasti
poenitentem Mariam

7a. Roseo cruore
tuo benignissime ut
apostolis
esset apostola.

7b. Potenti virtute
ejus relaxans facinora
largiens
dona fulgida

8a. Cruci constans adstitit nec
timens vertit terga,

8b. Tamquam impleri prospectans,
victoriam gerens.

9a. Jam vero postea
Sepulto Domino venit
amans cum sociis
pretiosa
Ferens secum aromata,

9b. Stupens angelicam
Visionem anxia,
a quo est certa facta,
surrexisse
Dominum morte devicta,

10a. Et ut dicat fratribus
ac Petro haec mandata:

10b. Praecedet eos ipse
videndus in Gallilea.

11a. Magdalenae
primo Mariae
Christus apparuit carne
vivida.

11b. Postquam necem
surgens devicit,
avete, inquit, salutans
amicas.

12a. Et, de qua ejecerat
septem daemonia nequissima,

12b. Replevit septiformis
spiritus multiplici gratia.

13a. Quo ardore succensa
Stabat ad monumentum
redemptoris et flebat
Ac se monstrantem quaerebat.

13b. Credit tandem Maria,
Christum resurexisse
ad beatam gloriam
Et hoc omnibus praedicat.

14a. Quando autem sancta
de terris ad coelestia

14b. Assumenda erat,
Jesus hanc vocat visitans.

15a. Parata in coelo digna
daturus praemia,

15b. Ubi orando pro nobis
veniam impetra

16. Quo (tecum) regnemus per saecla.

Q fol. 100 a. — 3a, 2 ut testatur ipsa. — 4a, 2 per myrrham. — 8a, 1 extitit. — 9b, 5 morte decita. — Die Sequenz ist auf die Melodie Fulgens praeclara gearbeitet, nicht ohne einige Nachlässigkeit in den Clauseln 7a, 9a und 12a.

160. De sancto Martiali.

1. Laudum da phalanx

2a. Praeconia devota
harmoniam
pangens divinam,
quam dulciter resonat
polorum bis quaterna
rotatim volvens machina.

2b. Hujus pulchra carmina
voce clara
cantorum turma
laetabunda concrepa
Deo litans organa
odarum acceptissima.

3a. Symphonia
resonet dulcis jam
laude apostoli digna,
per quem cuncta
plebs renata
est Aquitana.

3b. In hac sacra
concrepent nunc cuncta
musica organa festa,
Martialis
almus alta
qua scandit aethra.

4a. Hic in vita
emicans
practica, pariter theorica
rutilans,
rite dominica
complevit jussa sacrata.

4b. Namque terna
dum lustra
ageret aetatis eximia
inventa,
Christi melliflua
nactus est contubernia.

5a. Captans omnia
supernarum genera
virtutum in sua
dicata
praecordia
sequens herilia
salutis vitae monita
mente jucunda.

5b. Fausta dogmata
cordis in apotheca
hauriens supera
ad regna
ducentia,
ubi justi larga
a Deo captant praemia
juge mansura.

6a. Avida
qua mente anhelans
Martialis athleta
postposuit fragilia
omnia
gloria pro infinita.

6b. Majestas
quem dignans divina
celsa contulit jura
religandi omnigena
vincula
solvendi necne crimina.

7a. Ad alta
virtute mira
Messia
scandente poli sidera tum alta
apostoli peragrant
cosmi climata.

7b. Hinc sacra
verbi semina
serenda
inclitus Martialis agonista
Aquitana per arva
mittitur una.

8a. Plaude, nobilis patria,
tam claro primate venusta,
urbs praeclara
nunc Lemovica,
maxime jubilans exsulta.

8b. Celsa jam voce hymnizans
modula, concio benigna,
insignita
virtutum dona
decantans ab ipso patrata

9a. In vita rutilans
veluti fulsit lucerna,
cuncta a Christo
jugiter impetrans,
poposcit quae diva
supplex munera.

9b. Nam senas ab ima
animas traxit gehenna,
nata corpora
semel rediviva
clementer fore dans
prece obnixa.

10a. Invasas
mentes ab truculenta
ira Leviathan
expurgabat
eliminans praestigia
daemonica in rura
cunctis avia.

10b. Lumina
virorum nubilosa
luce illustrabat
ac σώματα
debilium invalida
fore dabat robusta
virtute prisca.

11a. Salutifera
ab summa
arce coeli antidota
demittebat
ad ima pius sacer arva
praebens aegris optata
commoda.

11b. Virtutum mira
per signa
submittebat tumentia
plebis colla
salubri lavacro perfusa
leni sub Christi jugo
subdita.

12a. Ad repellendam
zabuli τεχνὰν
custodia
angelica
bis sena
illum circa sita
dira molimina
orco missa
pellebat ab ipso cuncta.

12b. Post praelibata
signa peracta
Aquitana
jam patria
imbuta
fide catholica
felix cum gloria
ad supera
migravit hac die regna.

13a. Ovant omnia
virtutum agmina,
cum Christus almam
ipsius animam
fert ad alta
secum sidera.

13b. Boant carmina
justi nectarea,
intra supernam
Martialem aulam
inthronizant
comptum laurea.

14a. Ob merita,
inclite, sacra
frueris quo jam gloria
inexhausta
pastor per saecla,

14b. Collegia
respice nostra,
poscimus, tibi rythmica
canentia
melodemata.

15. Tua perpia
gratia debita
nostra solvat.

Ca fol. 135 a. — Cb fol. 132 b. — K fol. 231 a. — 3a, 3 dindimam Cb. — 2b, 5 orgia K. — 2b, 6 odorum K. — 6a, 4 fragilia post posuit CbK. — 7b, 5 Aquitanica CbK. — 8b, 2 benigne K. — 10a, 1 Invasa Cb. — 10a, 3 hier schliefst Cb und setzt Ca l. c. fort. — 11b, 5 apostolus arva K. — 12a, 2 die dorische Form wohl wegen des durchgeführten Auslautens der Zeilen in a; zabuli ternam Ca; tegnam K. — 12b, 7 virgo cum K. — 13b, 5 intronizantes CaK, gegen das Versmafs und gegen die Endassonanz. — Die Melodie der Sequenz ist die der Prose Laudiflua cantica, hat aber, aufser kleineren Abweichungen, die Intonation unterdrückt.

161. De sancto Martiali.

1. Valde lumen,
quod mirantur
sol, luna,

2a. Nunc Martialis pia
merita
concrepent agmina
dando devotissima
tibi cantica.

2b. Hunc nam apostolica
sodalem
captant collegia
praeclarum consocia
per sedilia.

3a. Rite sacra vestigia
nam tua
secutus est perpropera
coelitus ipse gratia.

3b. Respuit ac consortia
paterna,
inde promeruit claram
coelo terraque gloriam.

4a. Benjaminea
satus est tribu nam inclita,
mane praedamque vespera
comedat ac
dividat suam

4b. Vaticinia
prompserunt Israelitica,
quae recinit haec caterva
promens grata
vocum sirmata

5a. Suscipias
jam devota
precum libamina,
Martialis
quae turma harmonica
resultando lyra
ad alta, Christe, tua
ac precata
promit sidera.

6a. Monastica
plaude caterva,
Martialem sonans,
Martialem rogans
debita
persolvendo hyperlydica.

7a. Da festiva
voce carmina
rite patronum, Aquitana,
proprium jam devota
ferens laudibus
super aethera

8a. Altisona
ergo cantica
talia rhythmica
nunc nunc camoenas
addas, quae concentu
lyricam resonent
rite musicam.

9a. Ergo precata,
praesul, nostra,
perfer in astra coelica
Christo propria,
quae sibi placeant,
dans scelerum
improborum veniam
tua gratia.

10a. Ubi concinit angelica
cohors conjubilans
coelicum alalagma
dindima
praecelsa
resonans in aethra
melodemata.

5b. Aquitana
haec precata
Lemovicum pia
laudantia
patronum festalia
per celeberrima,
quae mente jam devota
venerantur
ac humillima.

6b. Lemovica
sic plebs resulta
Martiali nova,
Martiali tuo
carmina
concrepando hypodorica.

7b. Namque signa
apostolatus
sacri sic exstas ejus alma,
domita Christo colla
subdens credula
verba per sacra.

8b. Hydraulica
mela reboans
praesuli concrepa
jam Martiali
necne Aquitana
venerando fave
plaudens caterva.

9b. Hanc impetratam
nobis feras,
quo celebrantes gaudia
festi rutili
optata potiri
ac solemni
mereamur perfrui
regni gloria.

10b. Laetaris ubi in gloria,
praesul, cum Cherubim
ac Seraphim beata
agmina
ter sancta
dulciter carmina
Christo dantia.

11. Quo nobis sedem beatam
precibus sacris impetra
ac pium Alleluja.

Ca fol. 24 a. — D fol. 125 a. — G fol. 191 b. — H fol. 75 a. — K fol. 189 b. — L fol. 125 b. — N fol. 121 b. — O fol. 30 b. — P fol. 81 a. — Q fol. 97 a. — 2 a, 1 Hunc Martialis G. — 2 b, 5 per saecula G. — 3 a, 4 ipsa G. — 3 b, 3 clarum promeruit GH. — 4 a, 2 satis OQ. — 4 a, 3 vesperam CaGNOQ. — 4 b, 5 votum firmata G; vgl. Diefenbach s. v. Syrma. — 6 a, 2 plaudet GP. — 6 a, 6 hipellidica alle Hss.; hypolydica verbietet 6 b, 6. — 6 b, 2 resultet GQ. — 7 a, 2 voce senora P. — 7 b, 3 sacris CaG; exstat CaDKLPQ. — 9 a, 8 tui gratia Ca. — 9 b, 1 Hac impetrata Q; hanc impetrata P. — 9 b, 3 quod Q. — 9 b, 4 festa rutilis Q. — 9 b, 5 optata a patri Ca. — 9 b, 8 gloriam Q. — 10 a, 1 Ibi Ca. — 10 a, 3 alalacma KPQ. — 10 a, 5 per celsa DNP. — 11, 3 impetrent P.

162. De sancto Martiali.

1. Alle-sublime
tibi turma nostra
resultat-luja,

2 a. Martiali
laudum devota
cantica
cum jam recinit
hac in aula
jubilans.

2 b. Nam terrea
hac die membra
posita
novit nunc nostra
plebs urbana
famulans.

3 a. Patroni gratulans
sese radiatam gratia.

3 b. Praecelsum qui dogma
sevit per populorum corda.

4 a. Ergo sacra jam concio
haec pretiosa carmina

4 b. Extolle nunc et devota
ferens ad alta sidera.

5 a. Haec festalia
precata geminans
funde pia
ac clara gaudia.

5 b. Christi gratia
quo nobis faveat
per placita
saeculorum tempora.

6 a. Ac pericula jam
praesul nostra
submoveas,
poscit nostra jam turma.

6 b. Quo nostra socia
coelo fiant
sic agmina
tibi, sancte, devota.

7 a. Scelerum
veniam
impetratam
famulis condonans
precum per sacra merita,

7 b. Ut tecum
gaudeant
in gloria
coeli clarissima
tua sublati gratia.

8 a. Monastica
postulat
ista caterva

8 b. Vitae dona,
tempora
rite quieta

9. In saecula
saeculorum revolvenda.

Ca fol. 27 a. — D fol. 128 a. — F fol. 125 a. — K fol. 195 b. — L fol. 128 b. — P fol. 86 b. — 1, 3 resultet P. — 2 a, 1 Martialis F; Austridinianum P. — 2 a, 2 laudes F; laudum carmina devota P. — 3 b, 1 Prae-

celsa P. — 4a, 2 hac pretiosa CaP. — 5a, 1 Ac (hac) festalia FLP. — 5a, 3 refunde DFKLP. — 5b, 2 foveat CaDLP. — 7a, 1 Coelorum Ca. — 7a, 4 condonas CaF; condona P. — 7a, 5 per sacramenta P. — 7b, 5 sublata CaDL. — 9, 2 resolvenda F.

163. De sancto Martiali.

1. Aulae supernae
qui resides celsa
sede per saecla,

2a. Rex cujus sunt arva
suppedanea ima,

2b. A quo constant cuncta
vasti cosmi creta.

3a. Cujus manus simpla
orbis claudit pugillo
molem totam,

3b. Quem formidant summa,
pavent media, tremunt
et infima.

4a. Nectarea audi mela,
nostra quae caterva
pangit pulchra
diploide compta,

4b. Martialis praeconia
apostoli digna
conjubilans
per annua festa.

5a. Ex tribu clara
Benjaminea
is ortus generosa
est natura.

5b. Quem patris alma
proles ad suam
adscivit augmentandam
hierarchiam.

6a. Actore sacra
vescente coena
hic interfuit
sacer conviva,
panis vini
agapen melleam
percipiens
heri dextera.

6b. Cumque peracta
mystica mensa
Christus alumnis
lavaret plantas,
praesens adstans
alacer inventa
exhibuit
peditergia.

7a. Poli tonans
scandens culmina
dum dicaret suam
clientelam,

7b. Martialem
beavit intra
sistentem clientum
collegia.

8a. Coelo missa
charismata diva
hausit mente
indole sincera.

8b. Hinc diversas
fans ore loquelas
Petro fidus
est nexus collega.

9a. Quo duce Romam,
orbis cephal,
commeat una.

9b. Docendo sancta
plebi jura
cum fiducia.

10a. Demum herilia
Petrum monent oracula,
mittat justum ut ad
Galliae praeclaram patriam
Martialem athletam.

10b. Quo gentem ethnicam
monendo faciat credulum
sibique subjugat
provinciam Aquitanicam
urbemque Lemovicam.

11a. Complens jussa
rite divina
occidua illustravit rura.

11b. Cujus exstat
Lemovix cathedra,
apostolatus ejus Gallia.

12a. Nos cujus annua
celebrantes festa

12b. Precamur, mansura
nobis det gaudia

13. In aeterna gloria
saecula
per infinita.

K fol. 234b. — 3a, 2 claudunt. — 3a, 3 tota. — 6a, 8 dextra. — 8a. 4 indoles. — 8b, 3 fisus. — 10b, 4 Aquitanam. — 10b, 2 und 11a, 2 ermangeln im Verhältnis zur Gegenstrophe einer Silbe.

164. De sancto Martiali.

1. Alme Deus,
nunc parce tuis

2a. Per saecla cuncta,

2b. Qui celebrantes

3a. Summi patris annua
nunc devote solemnia

3b. Exsolvimus cantica
supplices hypodorica.

4a. Ergo, paraphonista,
plectro jam jubila
et jubilando intona.

4b. In hac sacratissima
die, quam Martialis
multa perornat gloria.

5a. Qui in coena omnino
sat mystica
Christo fuit conviva
coelestis
panis sumens reliquias.

5b. Et cum discipulorum
vestigia
surgens tersit postea,
praebuit
laetus hic linteamina.

6a. Nec unquam refugit
sacra contubernia
absque Thoma piorum
unus ex caterva
timidia.

6b. Quinimo cum Christus
peteret coelestia,
benedici meruit
inter adstantium
agmina.

7a. Nec choros laudantium
sprevit sed cum eisdem
sancti spiritus
tunc suscepit charismata.

7b. Et linguas multifidas,
quibus tandem subnixus
Petro comite
pervenit Antiochiam.

8a. Ac dehinc urbem
permaximam
Romuleam.

8b. Qua derelicta
pertransivit
ad Galliam.

9a. Cujus clara
ac nobilis
provincia
Aquitania
et magna,

9b. In qua vernat
Lemovica,
urbs inclita,
rerum copia
fecunda.

10a. Ad hanc igitur
perveniens
verendus pontifex
suscepit tuendam

10b. Et provinciae
fit totius
tandem apostolus
per cuncta saecula

11a. Quapropter cuncti
nunc petimus, ut sua
gratia

11b. Compotes reddat,
jam benignus sua
dextera

12. Nos benedicat.

D fol. 127a. — E fol. 326b. — H 76b. — K fol. 192a. — L fol. 127b. — P fol. 83b. — Titel der Sequenz: „De Alleluja *Te gloriosus* H. — 2a, 1 per saecula DK. — 4a, 2 eine Silbe weniger als 4b, 2; Kontraktion zweier Neumen. — 5b, 1 Ecce discipulorum D. — 7a, 1 Nec cohors D. — 10a, 3 verendus apostolus L; idem patriarcha H. — 10b, 2 sic totius D. — 11a, 4 gloria P.

165. De sancto Martiali.

1. Psallat jucunda

2a. Regnanti Christo sancta
mater ecclesia in
hac die suis
filiis celeberrima,

2b. Qua felix et inclita
Martialis anima
gaudens coelorum
levatur ad palatia.

3a. Occurrit angelica
psallens laeta sancta
caterva.

3b. Excepit Christus ovans
et omnis coelestis
conviva,

4a. Donans ei cupita
secum arva

4b. Atque dilecta semper
tabernacla

5a. Sine fine permansura.
Jesu redemptor,
clemens suscipe sancte
cantica nostra
Propter Martialis merita,

5b. Dilecti tui per omnia.
Qui te secutus
est, aetatis tria cum
volveret lustra,
Terrarum respuens gaudia.

6a. O digna,
o pulchra,
o sancta infantia
Martialis
bona et celsa,

6b. Quae Christum
cognovit,
patris sapientiam,
jam indutum
carne humana,

7a. Et tantam meruit
gratiam, ut ejus in coena
teneret
linteamina.

7b. Nec discessit, donec
videt passum, resuscitatum,
scandentem
ad dexteram.

8a. Et sancti
repletur paracliti
gratia.

8b. Exinde
jussu Petri veniens
Galliam

9a. Dans Christi semina
Lemovicas firmasti,
bone pastor Martialis,
pontificalem
Sacratam cathedram.

9b. Dispergens idola
Fundansque ecclesiam,
confirmas eam supra
firmam petram,
Roborans in saecula.

10a. De qua primum virginem
Valeriam sacratam

10b. Christo misisti sponsam
rutilantem ut rosam.

11a. Hinc revocans
ducem Stephanum
Aquitanorum
ad Christi atria,

11b. Pro quo magis
infirmaretur
in Gallia
idololatria.

12a. Agnoscit
cum duce simul Christum
omnis Aquitania,

12b. Conlaudans
jam libera facta in
se ejus magnalia

13a. Tua dante gratia.
Oramus, o pastor,
suscipe
jam nostra carmina
Solvens nostra facinora,

13b. Nos ducens ad aethera,
Jungens uranicis
civibus
in aeterna gloria,
Non propter nostra merita,

14a. Sed pro sola salvatoris
dulcis clementia,

14b. Qui solus justus et pius
est super omnia.

15a. Quo tecum laeti valeamus
ejus praeconia

15b. Incessanter decantare
voce semper clara

16. Nunc psallendo Alleluja.

P fol. 166 a. — 4b, 2 tabernacula. — 5b, 1 Eine Silbe überzählig. — 7b, 4 eine Silbe zu wenig. — 8b, 3 in Galliam. — 9a, 3 eine Silbe Überschufs; 9a, 4 dito, aber 9a, 5 eine zu wenig, obschon dies ein selbständiges Komma ist. — 10a, 1 Valeriam inginem. — 10b, 2 sq. in Gallia infirmaretur. — 12b, 2 inse facta. — 14b, 1 Qui solus est. — Die Prose weicht von ihrer Stammsequenz Fulgens praeclara in manchen Punkten ab und trägt Spuren der Nachlässigkeit oder Verderbtheit.

166. De sancto Martiali.

1a. Concelebremus sacram
hujus diei
euprepiam,

1b. In qua sunt resoluta
pulchri corporis
fausta climata.

2a. Hinc pretiosa
probi Martialis meta,

2b. Spiritus astra,
membra complectuntur arva.

3a. Poli vindicarunt sua
similia
namque sibi arida

3b. Simpla usia bis caesa
stelligera
sede ac florigera.

4a. Hinc claret, coelo animam
esse petitam, terris
et tunicam.

4b. Sic una coeuntia
dicaverunt elegans
Deo doma.

5a. Ergo hujus clara
sancti solemnia
fit ultra agmina

5b. Quippe terrestria.
ac nihilominus
colant coelestia:

6a. Illa
merita decenter alma,
haec ob dogmata inclita
et sancta miracula;

6b. Cives
coelicolae ut collegam
omnes, uti apostolum
suum Aquitania.

7a. Eja igitur, egregia
regia,

7b. Attollens in excelsa almas
dic odas.

8a. Quo exstat *βασιλεύς*
hicce tibi primas

8b. Cosmum salvans omnique
pressura liberans

9a. Ut nobilis pars

9b. Apostolica.

10a. Unde rogamus te,
nostri patriarcham,

10b. Adeptam quo nobis
deferas veniam,

11. Fungi aeterna
tecum doxa.

A fol. 59 b. — B fol. 213 b. — Ca fol. 101 b. — D fol. 128 b. — E 1° fol. 261 b. — E 2° fol. 294 a. — K fol. 194 a. — L fol. 127 a. — P fol. 82 b. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449. Σ. — 1a, 1 sacra Ca. — 1b, 3 clismata E 1°. — 2a, 2 Saturnini martyris E 2°; Benedicti Σ. — 3b, 1 usia gloria E 2°. — 4b, 3 dona A; docma D; dogma Ca P. — 5a, 1 sancta solemnia CaE 2°. — 5a, 3 fit utraque agnuna Ca; fit ut ultra agmina AE 1° E 2° KP; fit ut ultra E 1°. — 5b, 3 colunt coelestia Σ; cola coelestia K. 6a, 3 quod dogmata E 2°; melica D; melita K. — 6b, 2 vitae collegam D; collegant L. — 6b, 3 athletam suum Apostolum Ca; athletam suum uti obsequio Castra E 2°. — 7a, 2 regio AD. — 7b, 1 Tollens AB CaE1 E2°KP. — 7b, 1 excelso D. — 8a, 1 basileo D; martyr Christi E 2°. — 8a, 2 ecce tibi E1°LP; voce premas D; primam Ca. — 8b, 1 Nosmet salvans E 2°. — 9b, 1 Sanctorum laeta. — 10a, 2 excellentiam tuam E 2°.

167. De sancto Martiali.

1a. Candida
concio
melos croncrepa.

1b. Tinnula
cantibus
jungens organa.

2a. Martialem
resultet casta
liquido sonore symphonia

2b. Artificis
plectro perita
sillabatim stringere pneumata

3a. Fluxerat quondam
sopor immanior
praesulis
fessa per membra,

3b. Cui praebens sacra
Christus viatica
intulit
grata famina.

4a. Care, quid haesitas,
non est quod metuas,
dulcem mox
petiturus patriam.

4b. Reposcunt sidera
civem ad supera,
quo manent
sine fine gaudia.

5a. Diva monita
comes exipit
aegrimonia
membra carpens languida.

5b. Die septima
supera sequens
coeli convexa
felix scandit anima.

6a. Plaudens Gallia
funus excipit ac
inclita servat
in aula.

6b. Cujus per sacra,
Christe, suffragia
nostra guberna
tempora.

7. Amen dicant omnia.

B fol. 222 b. — Cb fol. 66 a. — D fol. 108 b. — K fol. 172 a. — L fol. 119 a. — 2a, 1 Germanum BKL; Martinum Cb; Martialem et Martinum D; der Name Martialis paſst ins Versmaſs, die andern nicht. — 2a, 2 castra Cb; astra D; lira L. — 3a, 1 Luxerat KL; fluxerant B. — 3a, 2 soporum L. — 3b, 1 Qui sacro praebens D. — 3b, 2 viatici D; conloquia B 4a, 4 petiturus gratiam. — 4b, 1 Deposcunt D; Te poscunt Cb. — „Prosa de sancto Germano" L; feria IV Paschae D.

168. De sancto Martiali.

1a. Arce polorum
tu micans
praecelsa
patris dextera,

1b. Qua facta sunt
omnia,
lux vera
apostolica.

2a. Annua
Martialis clara
per haec festa
tibi recinenda
accipias
gratanter
nostra, Christe, affamina.

2b. Adornas
quem Benjamin clara
ortum tribu
Israelitica,
Lemovica
subnixum,
pastorem donans cathedra.

3a. Harmonica
fans organa
turma musica tibi, rector,
omnia promat
dulcia laudum munia.

3b. Almiflua
tua dextra
electus est hic patriarcha
rutilans inter
duodena subsellia.

4a. Altissima
tua rex inter castra
virorum designata
duorum atque septuaginta
tamquam sol et luna
rutilat tibi per arva.

4b. Ac propria
tua per documenta
tactus luce intima
cum cohorte tua nexus sacra
tum tibi sedula
praebuit ministeria.

5a. Ardua facta tua
potentia, Christe, tua
mundo ostensa
in Judaea
ipse omnia
cernere meruit
in praesentia.

5b. Agnus Dei, qui nostra
diluisti facinora,
ad tua sacra
paschalia
hic convivia
tibi exhibuit
linteamina.

6a. Arbiter tu coelica
ipsi dedisti omnia
solvere ac terrea
ac retinere sibi
potestate tradita.

6b. Ab arce poli summa
tum paracliti munera
promissa a te captat,
quae a te perceperat
hic antea in terra.

7a. Adoranda trinitas,
tu simplex usia,
mittis longa
tuum per climata
Martialem occidua.

7b. Applaudat unde ipsa
rex tibi Gallia
ipso docta
cum Aquitania
devota tibi patria.

8a. Ad dogmata
quam coelestia
subdidit tibi, rector,
Martialis per saecula,
numina diruens falsa
praecelsa, rex,
virtute tua.

8b. Agens festa
celeberrima
alta super sidera,
omnipotens, tibi tua
melodum pangat carmina
Martialis
per solemnia.

9a. Almifica
pollens iufula
apostolica
per te supera scansurus
arcana,
Christe, tua
sumpsit hic oracula:

9b. Athleta, pax
tibi sit multa
et infinita,
carissime frater, veni,
penetra
regna mea
tibi jam praeparata.

10a. Agmina angelica
inter clara tecum alta,
Christe, tum scandit ad aethra;
o quam praefulgida
discipulus tuus gloria
et apostolus
fulgebit ipse per saecula.

10b. Adhaesit tibi quia,
per te reliquit omnia,
a te missus est divina
praedicare regna,
cujus apostolatus data
sunt signacula
Gallia cum Aquitania.

11. Assidua
cujus prece, rex nostra,
placatus
junge cum sanctis vota.

Cb. fol. 5b. — H fol. 98 a. — K fol. 241 b. — P fol. 84 b. — 2b, 7 cathedram P. — 6b, 1 Ab arce coeli H. — 6b, 5 H; ante HK. — 7b, 2 tibi rex P. — 10a, 2 inter clara fehlt HP. — 10a, 3 Christe dum HP. — 10a, 7 saecla HP. — Titel der Sequenz: „De Alleluja: *Non vos me elegistis*" H; diese Prose hat das Besondere, dafs sämtliche Klauseln mit A beginnen.

169. De sancto Martiali.

1. Apostolorum
gloloriosa turba
Deo clangit: Alleluja.

2a. Nos quoque organa
resonemus laeta
voce consona
laude cum angelica
dantes praeconia.

2b. Martialis instant
quia apostoli
nunc solemnia,
unde ovant infima
simulque suprema,

3a. Tibi namque, verbigena,
sit laus,
honor, perpes gloria.

3b. Cui placuit Martialis
clara
virginitate sua.

4a. Hebraeus Hebraea
stirpe electa,

4b. Proditus ex tribu
Benjaminea.

5a. Cujus per sacra haec festa
Te, Christe rex, laudent
agmina
laeta hac sancta aula,
Quo te novit gens Aquitana.

5b. Cujus tu es salus, vita,
Regnans sempiterna
gloria,
potentia cum summa,
Tu dignitas apostolica.

6a. Ipsa a te sacra
et lucentia
sunt lumina electa.

6b. Numerus quae signat
bissena atque
duo septuaginta.

7a. Quos inter
Martialis reluxit
propria gratia
in arva missus Judaea,

7b. Ut agnus
pacem conferat lupos
inter et comprimat
cuncta bellorum semina.

8a. Et annuntiet
Dei opera atque verba

8b. Coelorum regna
ac praedicet propinquantia.

9a. Per ipsa tempora
In carne apparens
in Judaea,
rex, praedicasti
ipsa praesentia tua
Magna pandens prodigia.

9b. Morte triumphata
Clara victoria
jam completa
laetificasti
discipulorum tu corda,
Quae erant dolore plena.

10a. Tunc Martialem
provexisti
ad altiora.

10b. Dans remittendi
retinendi
posse peccata.

11a. Cui dedisti sancti
spiritus dona
insufflatione tua.

11b. Quem baptizaverat
olim propria
Petrus jussione tua.

12a. Factus qui carnali
affinis illi
parentela legitima,

12b. In sua jugiter
condiscipulus
ejus mansit clientela.

13a. Cujus prece placatus pia.
Lux apostolorum,
pax vera,
da nobis indulgentiam
Relaxans nostra cuncta
probra.

13b. Procul pellens cuncta adversa
Concede temporum
pacem laetam,
praesta aeternam patriam,
Qua Martialis tecum regnat.

14a. Quem Gallia
summum poscat
patrem universa,

14b. Quae illius
fructus manens
exstat perspicua.

15a. Quem scandens Christus astra
sua benedixit
ipsa dextera,

15b. Cujus principatus est
nimis confortatus
saecla per cuncta.

16. Quapropter omnes una
exclamemus:
Amen, Alleluja.

H fol. 199 b. — 5a, 4 laeta in hac. — 5b, 3 in gloria. — 9b, 5 tuorum corda. — 10b, 1 Dans posse. — 11b, 2 Petrus propria.

170. De sancto Martino.

1. Haec est dies
veneranda nimis,

2a. Qua pontifex
Martinus coelo fulget
praeclarus

2b. Atque adstat
ante regem aeternum
in astris.

3a. Veluti gaudet
cum angelis
atque triumphat
cum archangelis,

3b. Cum apostolis
et prophetis,
confessoribus
ac virginibus.

4a. Qui tantam meruit
gratiam habere,
ut in trinitatis
deificae

4b. Suscitans corporum
trium mortuorum
magnifici Dei
potentia

5a. Vere mira virtutum
sanabatque
languidos atque claudos.

5b. Mortuos intercessu
suscitabat
atque cosmum evocabat.

6a. Devota,
Turonorum urbium ut
fieret praesul
atque abba seu pastor
cathedrae ovium,

6b. Divinae
cosmographiae gratia
coelestis tuae
vocabas, conservabas
vel erudiebas.

7a. Pretiosa
vita tua,
o gloria
pontificalis, fuit, Martine

7b. O beate
vel praesule,
clementia
Dei quae contulit remedia.

8a. Flagrans Dei
fide Christi
athleta Martinus
in quo ejus
anima et corpus
est soluta
coelo recepta,

8b. Quem concrepant
angelica
organa sonu voce
candidata
atque modulata
vel Maria
cum choro virginum.

9a. Te praesul atque beate
obsecramus,
Martine, o alme.

9b. Ut pro nostro omnium
facinore pro
nobis intercedas.

10. In saeculorum saecula.

B fol. 231 b. — E fol. 317 b. — F fol. 156 a. — G fol. 197 a. — 1, 1 Hic est dies B. — 1, 2 venerandus BG. — 2b, 3 in astra G; in altis E. — 3b, 4 ac prudentibus F. — 4a, 1 tanta meruit G. — 4a, 2 habere praecepta G. — 4a, 3 sq. per misericordiam Domini G. — 4b, 1 corpora B. — 5a, 1 Vera GF. — 6a, 2 Turonum BEF. — 6a, 4 sed ut pastor G. — 6a, 5 catere E. catervae? — 6b, 2 gratia cosmographiae EF; gratiae B. — 6b, 3 coelesti tuae G; coelestis tu BF. — 6b, 4 et conservabas G. — 7b, 2 o praesule E. — 7b, 3 clementiae BE. — 7b, 4 Dei quem EF. — 8a, 4 in qua E. — 8a, 6 sq. et soluta est coelo B; dissoluta est coelo F. — 8b, 1 concrepat BE. — 8b, 3 turma sanctorum EF. — 8b, 5 et modulata EF. — 9a, 3 Martine alme F. — 9b, 1 nostra BE; omniumque E; hominum B. — 9b, 2 facinora BE; que pro nobis BEG. — 9b, 3 tu intercedas EF. — 10, 1 Interveni praesule Dei pro nobis B.

171. De sancto Martino.

1. Digna cultu
dies hodierna,

2a. Qua Martinus
regia est exceptus
superna

2b. Splendens stella
ante solem, qui lux est
aeterna.

3a. Cum apostolis
diadema
fert angelica
septus chorea.

3b. Sanctorum cuncta
psallens turma
gaudet Martino
splendificata.

4a. Quem tanta coelitus
potestas divina
magnificavit
praerogativa,

4b. Quod tria mortua
corpora humana
Deo supplicans
reddidit viva.

5a. Dabat prompta languidis
adjumenta, sanis
vitae documenta.

5b. Subdito gregi forma
justitiae, cunctis
generalis norma.

6a. His mota
plebs Turonica
instat tota ardens
devota, ut praesulatus
assumat jura.

6b. Haec tanta
desideria,
tam justa et pia
misericordi complevit
Deus potentia.

7a. Oves Christi
suscepisti,
diligenter
enutristi,
gemma pretiosa.

7b. Visu Rachel,
fructu Lia,
Martha factus
et Maria,
lampas luminosa.

8a. Nunc expleta
vitae meta,
felix victoria
regnans in gloria,
nunc, caritas plena,
Deum nobis
precibus serena.

8b. Et peccata
perpetrata
per te sint sepulta
nobisque indulta.
ac praemia fine
carentia
donet theoria.

9a. Per te, Christe Messia, qui
homo factus
es ex Maria,

9b. Cum quo pater et pneumata est
una virtus
simplex usia,

10. Ipsi per saecula
laus honor et gloria.

F fol. 158 b. — 6a, 1 permota. — 6b, 5 Dominus. — 8a, 6 precibus nobis. — 8b, 5 atque. — 9b, 2 una virtus est. — Die Sequenz ist eine Überarbeitung der vorhergehenden, mit welcher sie die gleiche Melodie hat; dieselbe gehört bereits dem Übergangsstile, also etwa der zweiten Hälfte des 11. Jahrh. an.

172. De sancto Martino.

1. Alma pangat
symphonizans
caterva

2a. In hac aula sistens
Martini
praeclara trophaea,

2b. Felix qui coelica
meruit
perfrui pascua,

3a. Contubernia vitae
perfruens aetherea,

3b. Coelicolis conjunctus
in axionia

4a. Nitens nivea
instar liliorum
comptus stola sacra.

4b. Claro dogmate
qui dudum bibula
madidavit corda.

5a. Hinc quoque celsa poli
rutilat
laurea,
stipatus digniter
agmina
coelica, perenni
fulcitus gloria,
triumphans sublimam
antistitum nactus
cathedram;

5b. Atque super lucida
sidera
conlaudans
regem Dominum in
aethera,
cum sanctis sortitus
beata pariter
paradisiaca,
perfruens roscida
vireta.

6a. O Martine,
precum vota
suscipe servulorum
in hac aula,

6b. Ut deleantur
facinora
reatus nostri, noxae
et delicta

7a. Et vitam perfrui
mereamur conlatam

7b. Conlaudantes Christum
Dominum mente pura.

8a. Ubi perenniter
altithronizant
sanctorum pia vota.

8b. Cantantes carmina
sequuntur agnum
et dicunt voce clara:

9. Alleluja.

D fol. 139 b. — 3b, 2 axionia = axidoria? Vgl. Diefenbach s. v. assidela. — 4b, 3 magdizavit. — 5a, 10 cathedra. — 5b, 1 et super. — 5b, 10 virecta. — 6a, 1 Dafs hier eine Silbe am Verse fehlt, ist nur zufällig wegen des Namens Martinus, da sich die Sequenz innerlich als de communi erweist. — 6b, 3 noxa. — 8b, 1 Ubi perpetim.

173. De sancto Martino.

1. Exsultet nunc
omnis chorus
psallens organa.

2a. Jugando rhythmicum pneuma

2b. Enharmonia divina.

3a. Paraphonistarum turba,

3b. Tinnula voce persona.

4a. Martini solemnia * * * * * *
Cujus ut astra
nitida
vita fulsit terra.

4b. Multorum corda
succendit
flamma urania
Pellens procul tenebras.

5a. Nam clarum dogma
inserebat
cunctorum pectora.

5b. Percipiebat
certe quia
sanctorum famina.

6a. Angelorum gaudens
nunc caterva
et sanctorum plebs valida

6b. Concurrit persultans
symphonia
Martini per exsequia.

7a. Virginum regina
et adest Maria,
niveo choro septa
ornat haec funera.

7b. Nec non et lyrica
prophetarum turma,
patriarcharum cuncta
Martinum collaudant

8a. Almus Michael
cum gloria
assumens hunc jubilat.

8b. Tristatur hostis
in tartara
trusus per cuncta saecla.

9. Omnium corona
nunc cantet: Alleluja,
Amen sic fiat.

D fol. 139 a. — K fol. 171 a. — L fol. 117 a. — N fol. 142 a. — P fol. 102 a. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449 Σ. — 2 a, 1 Jungando Σ: jocando D. — 3 b, 1 personet P. — 4 a, 2 Hujus ut. — 7 b, 4 collaudat KL. — 8 b, 3 saecula D-P. — 9, 2 cantent D-P. — Nach 9, 2: Sublime dicant omnia semper redempta. Amen. D. — 9, 3 Amen dicant omnia Σ.

174. De sancto Martino.

1. O Martine
sacer, merito

2a. Canimus devotissime tibi
in aula
hac nos carmina.

2b. Rex coelorum catechuminum se
veste tunc
indutum laudans.

3a. Pangit clerus
concioque fidelis
ore simul mente
debita.

3b. Circumstantum
castra herili ante
sacra baptismatis
flumina

4a. Barbarorum virtute tua
subdere declarabas;
post magni
Hilarii fama

4b. Gressus facili extollitur
a te, Martine pastor,
qui factus
es exorcista.

5a. Virtute mira languidos
tu sanabas,

5b. Mortuos voce suscitans
evocabas.

6a. Post apostolos
namque
Dominus tantam dignatus
est largiri
suam gratiam,

6b. Ut in virtute
trinitatis
deificae suscitares
mortuorum
trium corpora.

7a. Te devota, Turonorum
ut fieres praesul atque abba,

7b. Lectioque divina et
coelestis evocabat gratia.

8a. O quam pontificalis vita
Martini fuit
gloriosa,
o beati
viri pretiosissima,
quam contulit
coelestis terrestris Dei
clementia.

8b. Fide Christi flagrans munia
orans implesti
pro gregis vita
et pro nobis,
petimus, Deum supplica,
ut meritis
tuis pateat coelestis
aula.

9a. O nimis veneranda dies
et fidelibus Dei
satis praeclara,

9b. Qua ejus migravit anima,
cui sanctorum virtutum
occurrunt agmina.

10a. Tua nos, Christe, gratia
per ejus merita salva.

10b. Nunc et per omnia saecla
ab omni malo libera.

B fol. 230 b. — Ca fol. 119 b. — D fol. 154 b. — E fol. 273 a. — F fol. 157 b. — 2b, 2 tunc fehlt CBaF. — 3a, 3 simul et BCaDEF. — 3b, 2 herili fehlt BCaF. — 4a, 1 virtutes B; tuas D. — 4a, 2 declarabo BCaD; decorabas F. — 4a, 3 magna F. — 4a, 4 Hilari BF. — 4b, 1 expetitur CaEF; expetitus D. — 4b, 3 quo factus DF. — 5a, 1 Virtutum E; tua mira B; die ganze Klausel fehlt D. — 6a, 4 largire BCaDEF. — 8a, 2 gloriosa CaF. — 8a, 3 beata BCaEF. — 8a, 7 solemnia D; 4 Neumen gegen 2 in 8b, 7. — 8b, 1 Fides CaD.

175. De sancto Martino.

1a. Perspicua
rutilat jam dies ista,

1b. Immania
quae plebi confert gaudia.

2a. Splendida festa
nunc liquida
voce praecinat

2b. Devote turba
Martino dans
jam praeconia.

3a. Posthabita
mente sincera
terrea

3b. Quem decusant
polo trophea
inclita.

4a. Agmina
qui ovat
inter candidata

4b. Cantica
decantans
Christo nectarea,

5a. Cujus faciant
dignos suffragia
aula coelica,

5b. Qua perpetua
redemptor concedat
nos frui vita.

6. Amen conclament redempta.

Ch. fol. 67 a. — 3b, 2 trophea polo.

176. De sancto Mauritio.

1. Alludat laetus ordo
psallens pie dulcifluum
nunc Alleluja.

2a. Carmina concrepent tinnula
mellita
jugans organa.

2b. Laudum Christo tymiamata
vox canat
liquide nostra.

3a. O quam veneranda,
colenda,
tremenda,
trinitas adoranda,
deitas una.

3b. Quam poli agmina
nivea
jubilant
tympanizantes lyrica
modulamina.

4a. Angelica
et archangelica
turma canit cui
voce jucunda.

4b. Sanctus, sanctus,
sanctus et Dominus
Deus omnipotens
regnans in saecla.

5a. Hunc Apostolica
laudat harmonia,
martyrum quoque cithara,
confessorum ac
virginum lyra.

5b. Quibus sociata
legio Thebaea,
hodie pro Christo caesa,
nunc laureata
ovans hymnizat.

6a. O dulcissima,
o quam largiflua
Domini clementia,
tanta milia

6b. Qui tam lucida
salvans die una
de ore Leviathan
levat ad astra.

7a. Gaudet phalanx coelica
lucra suscipiens tam beata,
exsultans tellus efflagitat
ipsorum patrocinia.

7b. Plangit turba picea
ereptam praedam a sua poena;
quid doles omnes non perire,
o infelix invidia?

8a. O Mauriti, dux in curia,
te poscentum errata
pie excusa
virtutumque da monilia.

8b. O Exsuperi et Candide,
Innocens atque Victor
cunctaque turma,
laudantum audite precata.

9a. Qui jam stelligerata
meruistis palatia,
nobis liliosa
flagitate campestria.

9b. Christo quo annuente
jubila symphoniaca
pangamus aurosa
in poli, amen, dindima.

10. Ave nunc jam,
legio alma,
ovatizans saecula
per cuncta: Alleluja.

Ca fol. 36 a. — E fol. 327 b. — F fol. 149 a. — I fol. 107 b. — K fol. 211 b. — L fol. 139 b. — N fol. 124 b. — P fol. 96 a. — 2a, 1 concrepent sämtliche Hss. — 2a, 2 mellea G. — 2a, 3 jungens P; jungans Ca. — 2b, 2 cana Ca. — 3a, 4 est ELNP. — 3a, 3 tremenda amanda I. — 3b, 3 jubila P; organa F. — 4b, 4 regnas FKP. — 5a, 1 Hunc stets hinter laudat; die Melodie rechtfertigt die Umstellung des Wortes. — 5a, 2 armonica F. — 5a, 3 confessorumque Ca; confessorum et I. — 5b, 5 odas hymnizat CaEFI; hymnizans EK. — 6a, 2 atque largiflua P; o quam luciflua I; o largissima F. — 7a, 1 Gaude K; gaudent Ca. — 7b, 1 Clangit Ca. — 7b, 2 erectam CaF. — 7b, 4 o fehlt ELNP. — 8a, 4 virtutum quaedam KF; ovilia Korrektur in Ca; humilia F. — 8a, 3 turba CaEKLNP. — 9a, 1 exhilarata EKLNP; exhilaratam F. — 9a, 2 palatia meruistis CaF. — 9a, 4 flagitante KP. — 9a, 2 symphonia EKLNP. — 9a, 4 dindima amen CaFI. — 10, 1 jam nunc CaFP.

177. De sancto Mauro.

1a. Clariflua caterva
Deo lyrica
canat cantica.

1b. Hac die, qua penetrat
Maurus supera
pater sidera.

2a. Qui satus alta
vernat carnis prosapia

2b. Artaque via
capit ampla palatia.

3a. Rubrica patris quem aequa
Benedicti
comit sanctitate cernua.

3b. Crebra cujus miracula
praesentia
suis speculatur propria.

4a. Nam paterna complens jussa
Placidum traxit a lympha
calcata.

4b. Reddit claudo vestigia
stolaque muto reformat
loquelam.

5a. Quem paterna cura
irradiare partes mittit
occiduas,

5b. Non quaerendo sua
sed Domini gliscens augere
ovilia.

6a. Ergo rutila
ardens lucerna
pellit nubila
orbis clara
spargendo lumina.

6b. Mirabilia
cluit opera
medicamina
aegrotis dans
satis utilia.

7a. Sacra fundans domicilia
gregat Domino monastica
pie agmina.

7b. Post annorum revolumina
bis tricena, quo induerat
sacra tegmina,

8a. Bis denaque novena
transacta orbita,
quo fundarat opima
Domino climata,
sublimia
percipit gaudia,

8b. Expiata delibans
Domino agmina,
quo una laetaretur
cum prole promissa
herilia
praesentans munera.

9a. Aure jam pia
exaudi vota
praesentia,

9b. Quo sempiterna
impetres nobis
subsidia.

10. Clament redempta:
Deo doxa.

Cb. fol. 30 b. — F fol. 169 b. — 1, 1 Auriflua F. — 2b, 1 Orta quoniam F. — 3a, 1 Lubrica F. — 4a, 1 Jam F. — 4b, 1 Reddit laude F. — 4b, 2 solaque F. — 6b, 3 sq. aegrotis medicamina satis dans CaF. — 6b, 5 humilia F. — 7a, 1 fundens F. — 7b, 3 agmina F. — 8a, 3 confundar ad Cb; quo funderant F.

178. De sancto Michaele.

1. Has celebres,
rex coelice,
laudes cuncta

2a. Clangat nunc canora
caterva
symphonia,

2b. Odas atque solvat
concio
tibi nostra.

3a. Cum jam renovantur
Michaelis inclita
valde festa.

3b. Perquam laetabunda
perornatur machina
mundi tota.

4a. Novies distincta
pneumatum
sunt agmina
per te facta,

4b Sed, cum vis, facis haec
flammeas
per angelicas
officinas.

5a. Inter primaeva
sunt haec nam creata tua,
cum simus nos
ultima imago sed factura tua.

5b. Theologica
cathegorizant symbola
nobis haec ter
tripartita per privata officia.

6a. Plebs angelica,
phalanx archangelica,
principans turma, virtus
uranica
ac potestas
almiphona;

6b. Dominantia
numina divinaque
subsellia, Cherubim
aetherea
ac Seraphim
ignicoma.

7a. Vos, o Michael,
coeli satrapa,
Gabrielque vera
dans verbi nuntia

7b. Atque Raphael,
vitae vernula,
transferte nos inter
paradisicolas.

8a. Ergo digna
per vos patris cuncta
complentur mandata,
quae dat
ejusdem sophia
compar quoque pneuma, una
permanens in usia,
cui estis
Deo adstantia
milia milium sacra.

8b. Numerata
vices per bis quinas
bis atque quingenta
dena
centena milia
adsistunt in aula, a qua
rex ovem centesimam
verbigena
drachmamque decimam
vestra duxit super agalmata

9a. Vos per aethra,
nos per rura
dena
pars electa
harmonia
vota
demus
hyperlydica cithara.

9b. Quo post bella
Michaelis
inclita
nostra Deo
sint accepta
aurea
circa
aramque thymiamata.

10a. Quo in coaeva
jam gloria

10b. Condecantemus
Alleluja.

B fol. 223 b. — Ca fol. 115 b. — E fol. 266 a. — F fol. 150 b. — G fol. 195 b. — K fol. 214 a. — L fol. 140 b. — N fol. 125 b. — O fol. 34 b. — P fol. 97 b. — Q fol. 194 b. — Vgl. Kehrein N°. 168. — 1, 1 Ad celebres PQ; A celebres B; As celebres CaEA; aus dem As mit mangelnder Aspiration erklärt sich der Schreibfehler Ad mühelos, da s und d in der damaligen Schrift beide dem griechischen *∂* sehr ähnlich sind; vielleicht stammt der Fehler aus Ca, wo diese Ähnlichkeit fast zur Identität wird. —

2a, 1 Plangat Q; pangat N. — 5b, 1 Theologa B—Q; ich entlehne die obige Lesart Mone. — 6a, 2 phalanx fehlt, ist aber zugeschrieben B; ist ausgestrichen E. — 6a, 2 et archangelica B—Q; fehlt bei Mone. — 6b, 6 Das sinnlose ignivoma (Seraphim sind doch keine Erymanthier) nur K. — 7a, 1 Vos ac K; Vos at N; Nos hac CaE. — 7b, 2 vernulas ENO; vernulans Ca. — 7b, 3 intra BCaENO. — 8a, 4 quaedam CaEKLPQ. — 8a, 5 sophiae CaKLPQ. — 8b, 6 ad quam Q; a quo P; 8b, 10 supra CaQ; diese Zeile hat zwei Silben zu viel; vermutlich entbehrte sie ursprünglich, wie so oft in diesen Sequenzen, jeder Präposition „duxit agalmata"; später wurde diese auf Kosten des Versmafses eingeschaltet. — 9a, 3 und 6 haben beide eine Silbe weniger als ihre Gegenzeile. — 9a, 8 hypellidica sämtliche Hss. Es giebt wohl eine hypolydische aber keine hyperlydische Tonart; die Melodie der Sequenz ist jedoch mixolydisch. Mone liest per lyricas. Das Grad. Nivernen. saec. 11. Cod. Parisien. 9449 liest: hic per lyrica. — 8b, 3 ultima CaEGLP; intima Q. — 10b, 1 Corde cantemus Q.

179. De sancto Nazario.

1. Laude summa

2a. Deo psallat
nunc caterva
coelica

2b. Nazarii
sacra pangens
carmina.

3a. Die festiva,
qua cum Celso
penetravit aethera,

3b. Annua mundo
laetabunda
renovantur gaudia.

4a. Urbs Romulea
gens et Italica
plaudit et Gallia,

4b. Quibus semina
fidei plurima
hic dedit athleta.

5a. Indefessus christicola
vicit fera
vincla, verbera,
ambulans super maria.

5b. Sprevit dira supplicia
et illatas
contumelias,
principum quoque furias.

6a. Hinc Mediolano
dum praedicat,
laureatus intrat
vitae regiam.

6b. Hunc inviolata
puerpera
virginali choro
junxit Maria.

7a. Paradisum Michael
reserans
decoravit gloria.

7b. Sacra cuncta milia
invitant
tunc ad agni nuptias.

8a. O quam veneranda
dies est inclita,
praedicans
electorum trophaea.

8b. Victor agonista,
Nazari, releva
miserans
peccatorum vulnera.

9a. Culpas relaxa
prece sedula,

9b. Pestes et clades
fuga nocuas.

10a. Cuncta impetra
commoda,
cuncta pellens prava
praebens omnia
famulis humillima.

10b. Esto galea,
lorica,
umbo nobis, hasta,
calciamenta,
cingulum, victoria,

11a. Quo tecum fruamur
gloria
repromissa.

11b. Praestet haec servulis
deitas
sempiterna.

B fol. 219 b. — F fol. 132 a. — 3b, 1 munda B. — 4a, 3 plaudet BF. — 5a, 1 Unde est fessus F. — 5a, 4 vincula F. — 6a, 1 Melodianum. — 6a, 4 vita BF. — 9a, 1 Culpa BF. — 10b, 1 Ergo galea F. — 10b, 3 verbo nobis F; arta F; asta B. — 11b, 1 Praestet et B.

180. De sancto Pardulpho.

1a. Voce consona
jubilet ecclesia

1b. In sancti hujus
Pardulphi celebria.

2a. Cujus insignia
et praeclara
virtutum praeconia,

2b. Christo gratissima,
hodierna
exhibent solemnia.

3a. Ejus opera
mundo sunt lumina
in terris coelica.

3b. Ejus anima
angelis socia
in coeli curia.

4a. Dum membra
pueri parvula
puerili stringuntur fascia,
qui sit, monstrant cunabula.

4b. Amittens
corporis lumina
virtutum promeruit munera,
testantur hoc miracula.

5a. O Pardulphe sancte,
cujus vita
jam fuit digna,
nunc patet et gloria.

5b. Fove, pie pater,
haec agmina,
quae Deum laudant
in tui memoria.

6a. Esto nobis
dux et custodia
saeculi per itinera.

6b. Duc nos tecum
ad coeli gaudia,
quo regnas super aethera.

7a. Ubi felicia
sanctorum sunt illa
agmina
sibi collaetantia,

7b. Ubi sublimia
angelorum sonant
carmina
Deum collaudantia.

8a. Sanctus Deo ter
exclamantia,

8b. Plena sunt cuncta
gloria tua.

9a. Ut et nos ovantes una
ipsi placeamus
illum venerantes
laude continua,

9b. Ut confitentes merita
loca teneamus,
quae sunt sanctorum in
luce perpetua,

10. Cantantes cum symphonia:
Deo gloria.

E fol. 52 b. — K fol. 88 b. — 5a, 1 Pardulphe pater K.

181. De ss. Petro et Paulo.

1. Sanctus Petrus
et magnus Paulus,

2a. Doctores orbis
praeclara
atque mundi lumina,

2b. Superni regis
praesules,
narrantes coeli gloriam.

3a. Petrus Jerosolyma
magno favore populi
corruscat
gerens miracula.

3b. Et Paulus in Graecia
philosophorum pectora
miranter
facit stupentia.

4a. Confligit docte Petrus
cum Simone mago, potenter
quem retrusit in tartara.

4b. Resistens sancto Paulo
magus Elymas arroganter
duo amisit lumina.

5a. Olim jam Petrum Christus
navigantem per undas
vocavit voce benigna:
piscator hominum
eris, si me sequi curas.

5b. Et Paulum ipse Christus
inflammantem Judaeam
de coelo clamavit dicens:
faciam doctum vas
te mihi doctrina sana.

6a. Celsa polorum
agmina angelorum,
quae laetantur videre
Christum, Dei
filium, quem Petrus
in terris confessus est
voce praecipua.

6b. Coeli secreta
penetravit et Paulus,
gentium clarus doctor,
sapienter
mundum irradians,
ad vitam perpetuam
caelibes invitans.

7a. Petrus ab Herode captus
vinculis
nexus custodia
ab angelo liberatur
gratulante ecclesia.

7b. Paulus a Judaeis tentus
convinctus
Caesarem appellat,
miris signis fulget usque
Romam mari atque terra.

8a. Petrus denique
aures pandit obtusas,
corpora redintegrat,
animas purificat,
caecis lumen praestat
cordaque sanat.

8b. Paulus deinde
mores confert honestos,
justitiam praedicat,
prudentiam dedicat,
fortissimus instat,
cuncta temperat.

9a. Tali dum pollent famine,
saeclum amittunt rabie
Neroniana.

9b. Regna petunt coelestia,
Nobis praestent suffragia,
Precamur omnes.

10. Sic fiat, Amen.

A fol. 58 b. — B fol. 212 a. — Cb fol. 61 a. — D fol. 121 b. — E fol. 282 a. — F fol. 120 b. — K fol. 187 b. — L fol. 124 b. — P fol. 79 b. — 2 a, 2 atque praeclara A-P. — 2 b, 3 coeli gloria ACb; narrantur coeli gloria BF; narrantes coelestia D. — 3 a, 3 corruscans B; corrusca CbKP. —

4 a, 3 retrusit tartara CbDK. — 5 a, 3 vocat F. — 5 a, 5 cures AL. — 5 b, 1 Ad Paulum F. — 5 b, 3 clamabat ABK. — 6 a, 1 coelorum ABK. — 6 a, 6 illum in terris AD. — 7 a, 1 a Nerone B. — 7 a, 2 vinclis ACb. — 7 a, 3 in custodia A-P. — 7 a, 4 liberatus DF. — 7 a, 5 gratulantem A; gratulabat D; gratulantur F; gratulanter K; gratulatur B; congaudet E. — 7 b, 3 vinctus E; convictus A. — 7 b, 4 sanguinis fulget B; signis usque Romam fulget marique terra ABEKL; signis fulget ipse usque Romamque terra D; signis fulget quousque Romam marique terra P; mari atque terra F; maris atque terra Cb. — 8 a, 2 obtrusas A; obtunsas D. — 8 a, 3 justitiam praedicat P. — 8 a, 6 corda sanat A-P aufser E = atque corda. — 8 b, 1 denique FL. — 8 b, 2 honestas ABDE. — 8 b, 4 temperat E. — 8 b, 6 nec non cuncta EF. — 9 a, 2 morte plectuntur rabie KLP.

182. De ss. Petro et Paulo.

1. Alme rex Christe,
regens cuncta,

2a. Coaeva sophia
patris, qua existunt
omnia,

2b. Hanc turmam guberna
colentem gemina.
lumina.

3a. Nam Petri victricia
trophea sat emicant
per lata
orbis confinia.

3b. Et Pauli consocia
virtus lustrans terrea
serenat
nubila omnia.

4a. Gratia
plenus diva
Petrus
vividam prolem patris
fatur voce beata.

4b. Lumina
post amissa
Paulus
cernit poli secreta
visione mystica.

5a. Polica Petro regna
Christus dat
reseranda,
quo traditis aperiat
clavibus
paradisi atria.

5b. Vasa praeparat munda
plurima
vas superna
electum praescientia,
trinitas
ubi sedem statuat.

6a. Aequora calcat
Petrus
flatu turbata
Christi prensus a dextra,
a procella
tradita quo septa
eruat ad amoena
ducens cubilia.

6b. Sacratum sperma
Paulus
serit per arva
rura rigans optima,
quo centena
fruge fecundata
ubertim herilia
repleant horrea.

7a. Clara angelus fert astra
Petrum
trahens a custodia,
lux ut lustraret cuncta
reddita ovilia.

7b. Paulum cogit plebs Judaea
Romae
adire palatia,
apostolica ne parva
forent serta sed summa.

8a. Petrus suscitat
Thabitam luce functam,
Aeneam quoque sanat,
gerens signa
plurima,
donec cruce versa
scandit celsa.

8b. Paulus elevat
mortis clade suprema
patrem Publii,
hinc vitae dans
commoda,
post caput machaera
caesus saeva.

9a. Primates hic coelestia
agmina sibi commissa
ducant ad regna,

9b. Quo rex in aula rutila
in trinitate unica
regnat per saecla

10. Omnia.

B fol. 245 a. — Cb. fol. 59 a. — D fol. 122 a. — E fol. 323 a. — 1, 1 Alme rex pie DE. — 2 a, 1 Quota B. — 2 b, 2 colentes D. — 3 a, 1 victoria D. — 3 b, 1 consorcia D. — 5 a, 3 aperitur D. — 5 b, 1 Visa B. — 6 b, 1 spernat D; sprema Cb. — 9 b, 1 rutilat D.

183. De ss. Petro et Paulo.

1a. Laude jucunda
melos, turma, persona

1b. Jugando verba
symphonia rhythmica.

2a. Concrepans inclita
harmonia vera
saecli lumina,

2b. Luce qui aurea
illustrarunt regna
mundi omnia.

3a. Vernant fortia
jam quorum trophea
in coeli regia.

3b. Quorum merita
dissolvunt crimina
hac die fulgida.

4a. Nam alter crucis supplicia
triumphans, alter ensis
jugula,
uterque nitet laurea.

4b. Super sublimia sidera
insignes victoria
coelica
praelati sunt in curia.

5a. Hinc, beate Petre,
qui maxima
reseras clausa
verbo coeli limina,

5b. Sume pius vota
fidelia
peccati cuncta
resolvendo vincula.

6a. Sacra, Paule,
ingere dogmata
inlustrans plebis pectora,

6b. Et quousque
det Deus perfecta,
ultra fer mente sidera.

7a. Dulcis qua resultat
musica
virtutum fidibus
atque melis concinna.

7b. In qua symphonia
miscetur,
est illa quae vera
diatessaron prima.

8a. Constans virtute
et justitia,

8b. Temperantia
et prudentia.

9a. Quibus supera agmina
rite decusata
Christo cantica
psallunt enharmonica.

9b. Nostra sint quorum socia.
illa dent lumina.
quis praeconia
damus hyperlydica.

10. Sublime dicant
nunc omnia
Amen redempta.

A fol. 17a. — B fol. 209b. — Ca fol. 98a. — D fol. 123a. — E fol. 259b. — F fol. 121b. — G fol. 191a. — I fol. 105b. — K fol. 186a. — L fol. 123b. — N fol. 137a. — O fol. 30a. — P fol. 78b. — Q fol. 96a. — 1a, 1 Gaude Q. — 1a, 2 personat AP; personet I; concrepa F. — 2b, 2 illustrare ACaEKLOPQ. — 3a, 3 in coelis CaDEFI: gloria regia E. — 4a, 1 Jam alter F. — 4b, 1 Et super sublimia Korrektur statt des ursprünglichen Super sublimes sidera K; Et super sublimes ILP: Et super sublimis D. — 5a und 5b fehlen A. — 5a, 3 reseras clausis CaEI: reseras. claudis G. — 5b, 2 fidelium DP. — 5b, 4 crimina E. — 7a, 4 concinat F; contina L; concina alle übrigen Hss. — 7b, 3 vere A. — 9a, 4 enharmonia CaEFKP. — 9b, 3 quos A. — 4b, 4 hipellidica alle Hss. mit Ausnahme von K, welches das widersinnige hyperlirica bietet. Die Melodie ist weder lydisch noch hypolydisch, sondern tertii et septimi toni.

184. De ss. Petro et Paulo.

1. Pulchra prae-

2a. pollent in arva
hac die duorum
lumina.

2b. Petri cantica
excelsa dicamus
physica.

3a. Dein Pauli musica
dulciflua
cantica recitemus alta.

3b. Primaeva nitet alma
Petri summa
principalis quippe caterva.

4a. Postsecuta
socius gemmula
Paulus tenet
postrema dogmata.

4b. Universam
Petrus substantiam
jam reliquit,
patrem et retia.

5a. Paulus de terrestribus
vocatus ad supera,
synagogam aridam
reliquit
quaerens Domini gratiam.

5b. Romae ducti moenia
Simonis pestiferam
haeresim contrariam
vicerunt
per Dei simul sophiam.

6a. Et Neronis
dignitatem viperinam
non terruere
suam gloriam

6b. Ad superba
Simonis mendosa verba.
qui properare
dixit ad astra.

7a. Cum plus intendit suprema,
tunc statim ruit ad ima
vulneratus, regnat
in barathri sat cunabula.

7b. Per geminatam praeclaram
Petri vel Pauli doctrinam
cecidit proterva
Simoniaca tunc fibula.

8a. Tunc Neronis jussu
crucifixus poena
Petrus venit ad superna
feliciter
cum corona.

8b. Paulus tenso collo
capitis vulnere
praecisus die in illa
ferens palmam
victoria.

9. Feliciter vivamus
per saecula.

B fol. 209 a. — Ca fol. 100 a. — D fol. 124 a. — E fol. 260 b. — F fol. 119 b. — Die Trennung des Wortes praepollens kann nicht auffallen, wenn man bedenkt, dafs die Intonation als mit der ersten Klausel verwachsen gedacht ward. Der Parallelismus in Vers und Melodie beginnt mit den Silben pollent. — 2 a, 1 pollet D; pollens BCaEF. — 2 a, 2 hac dies Ca; haec dies BDEF. — 2 b, 3 sisica E; sisima F. — 3 a, 1 Dehinc Pauli doctrina D. — 3 a, 3 camoena BCaF; alma F. — 4 a, 1 secutam D. — 4a, 2 totius D; gemmulam D; gemulat BE. — 4 a, 3 tenens BCaE. — 4 b, 1 Universa BCaE. — 4 b, 2 substantia BCaE. — 5 a, 1 terrestria BCaDE; in F das ursprüngliche terrestria in terrestribus korrigiert. — 5 a, 3 synagoga arida BCa. — 5 a, 4 sq. liquida quaerens CaDE; liquit adhaerens Korrektur in F. — 5 b, 1 Romae ductus BCaE; metua D. — 5 b, 2 Simoni BCa. — 5 b, 3 haerens hic te transia BCaE. — 5 b, 4 fibrarum BED. — 5 b, 5 perde insimul BCaE; sophisma BCa; sophismata F. — 6 a, 1 Neroni B. — 6 b, 1 Ac superba BCa; suprema BCaE. — 6 b, 3 qua BCa. — 6 b, 4 duxit BCa. — 7 a, 2 tunc scitim B; in ima F. — 7 a, 3 vulnerati BCaE; regnans BCaE. — 7 a, 4 in barathro nunc D; barathris sat CaE. — 7 b, 4 tunc simila CaEF; simula B. — 8 a, 1 jussa BCa. — 8 a, 2 poena fehlt F; petra E. — 8 a, 3 supera BCaE. — 8 a, 4 coelestia D. — 8 b, 1 tensus D; colla BCa. — 8 b, 2 vulnera BCaEF. — 8 b, 4 palma BCaDEF. — 8 b, 5 cum victoria BCaDEF. — 9, 2 saecla BE. — Die Melodie dieser Sequenz ist dieselbe wie die der Prosen Virgo Dei Maria und Alme martyr; da sie nur in Neumen vorliegt, bleibt ungewifs, welche der drei im Detail abweichenden Fassungen der Melodie besser genügt.

185. De sancto Petro.

1. Pretiosa solemnitas
adest annuata
Christi secutoris,
cui tanta vox audita:

2a. Tibi regna
Mea, angelorum
consors clara
apud agmina,
dabo, edere
nutu portam,

2b. Cohors prophetarum
ubi, Petre.
egredietur
potens amicta
veste alba
Cum corona.

3a. Ubi adstant
coram Domino
mille milia
clamantia,

3b. Quae non cessant
voce congrua
nomen ejus
laudantia.

4a. Ubi Cherubim,
Seraphim
ardentes
amoris igne,
nulla fuscata
nequitia,

4b. Muri refulgent
ornati
parentque
gemmis, redolet
nectar, oleum
lac et vina

5a. Roris tua.

Cum quibus fortiter
collatos clavos regni
coelorum
Petrus, Christi athleta,
regens cuncta.

5b. Ipseque pro nobis
intercedere patrem
polorum
devotione, fiat.
atque fide

Non desistat.

6a. Ut digna
carmina patri
ac filio posita

6b. Proferamus
per coaeterna
saeculorum saecula.

B fol. 213 a. — E fol. 283 a. — 2 a, 2 Miam angelorum E; Si angelorum B. — 2 a, 3 clam apud E. — 2 a, 5 aodere E. — 2 a, 6 porta BE. — 2 b, 1 Clam prophetarum BE. — 2 b, 2 tuo Petre. — 2 b, 4 patens B. — 3 b, 1 Qui non BE. — 4 a, 3 ardentis B. — 4 a, 4 amore E. — 4 a, 5 fuscatam E; fuscatim B. — 4 b, 3 asparque B; harsparque E. — 4 b, 5 nectare E. — 4 b, 6 vinar B. — 6 a, 1 Ut E. — Der Text ist, wie man sieht, im traurigsten Zustand und ohne bessere Quellen nicht zu heilen.

186. De sancto Petro.

1. Voce praecelsa laudes

2a. Debitas nunc concinat
Christo nostra societas,

2b. Conjubilant maxima
cives coeli laetitia,

3a. Pro meritis inter astra
sempiterna
electus qui dat gloria

3b. Ac post certamina dura
reddit serta
victoribus candentia.

4a. Gloriosum
quorum catervis
Simonis merita
Petri lucida

4b. Propalata
lata per arva
eminent gratia
Christo praevia.

5a. In regia
claviger aula
ac fidei munia

5b. Fore primas,
qui dominica
promeruit sententia.

6a. Cui tradita gregis
Dei cura est
praemaxima.

6b. Et ibi ligandi
solvendique mox
sublimitas.

7a. Qui Dei fretus dextrae
corruscas super undas
ambulans vestigia
fixit solida,

7b. Et crucis gloriosa
passione completa
aetheris sublimia
subit praemia.

8a. Ipsius gloria
nunc et meritis angelica

8b. Regio maxima
gratulans recolit gaudia.

9a. Ipsius
et omnis ecclesia
honore laetitia
resonat plurima.

9b. Auctori
Domino perspicuam
gratiam referendo
mundi latissima.

10a. Ergo nostra
te vox obsecrat,
Bar Jona,

10b. Interpella
Jesum in sua
gloria,

11a. Ut munera
coelestia
supplicantibus tribuat,

11b. Quod consona
melodia
tecum gloriantes una

12. Dicamus Alleluja.

B fol. 210 b. — E fol. 284 a. — 2a, 1 nunc fehlt E. — 3b, 1 dita (1: dira) B. — 3 b, 2 reddi BE. — 5b, 1 prima BE. — 6a, 2 Domini BE. — 6b, 1 Et ubi E; alligandi B. — 6b, 2 vox B; fehlt E. — 7b, 4 subiit E. — 9b, 1 Factori E.

187. In sancti Petri ad vincula.

1. Ad te, cunctipotens,
rex celse, σῶτερ,
devote coetus
noster nunc supplicat.

2a. Audi clemens cantica,
quae tibi
phalanx haec boat,

2b. Archiclavis gloria
dicatam
colens ἡμέραν,

3a. Herodis qua captus
vesana est in furia,
mersus umbra,
strictus bacca
militaria sub cura;

3b. Divina respectus
sed gratia est ab illa
custodia
angelica
eductus per obsequia.

4a. Nam recumbens
inter carceris claustra,

4b. En splendida
refulserunt lumina.

5a. Summus paranymphus
ab aethera migrans
Barjonam ciens
excitat
ista promens famina:

5b. Citatim consurge,
Cepha, amictiens
tua podera,
postgyra
mea ἱπποδρομίας

6a. Angelica
post oracula
dissoluta lora
sunt cuncta
artuum dira.

6b. Liber Simon
surgens et illa
linquens ergastula
superna
complevit jussa.

7a. Sequens angelum recta
semita,
ut qua libeat
venit ad valvam.

7b. Tacta virtute diva
confestim
patuit eis
ultro aperta.

8a. Coelicola
peracta
divina mandata
subiit celsa
poli culmina.

8b. Agonista
properans
clientum ad turmam,
notus a Rhoda,
refert gaudia.

9a. Apostolica caterva
sibi redditum jubilat
collegiarcham.

9b. Laetetur omnis credula
plebs laetitia sincera
in die ista.

10a. Symphonia
jam paene exhausta
siderea
jam cuncti numina
poscamus una.

10b. Tu coelorum
aeditue, vincla
nostra solve
potestate data
tibi per saecla.

11a. Lucida
maris stella,

11b. Justorum
signifera,

12. Nos Domino
exorando commenda.

D fol. 124 b. — 2 b, 3 hymeram. — 5 b, 1 Citim. — 5 b, 5 hippodromia.

188. In s. Petri ad vincula.

1a. Summa culmina
apostolica

1b. Laeta pertonat
nunc ecclesia,

2a. Petrus digna turpi
turba quia
gerit sceptra,

2b. Ab ipso percepta
verbigena
gregis cura.

3a. Cujus pia merita
die patent ista
sublima,

3b. Qui per sua soluta
vincula dat nostra
libera.

4a. Pulchra decet
illum camoena
lausque digna,

4b. Cui coelica
dat Deus regna
conservanda.

5a. Quae ligat in arva,
in aethra solida
manent ipsa.

5b. Infera, supera,
fores, valvae, cuncta
sunt soluta.

6a. Agnorum summa
adepta custodia
sanctique capta
spiraminis gratia,
ovium plurima
congerens milia,
per pascua
vitae sancta
duxit ad ovilia.

6b. Hunc invidia
ob tanta negotia
Herodes arta
trusit in ergastula,
claudit qui coelica
reserat et regna;
quem divina
virtus summa
laxa solvit catena.

7a. Solamina
per angelica

7b. Ad socia
redit agmina.

8a. Maxima
haec festa
praestant atque salutifera
remedia,

8b. Quod nostra
sunt vincla
per sacra Petri absoluta
ligamina.

9a. Pura paterna
ampla qui per arva
ac poli supera
celsa
tenes a Deo cessa,

9b. Laxa ligata
reseraque clausa,
crimina lava
cuncta
potestate commissa.

10a. Olim tua
sunt umbra omnia
aegra tacta reddita
valida
viam juxta
corpora posita.

10b. Ita nostra
facinora magna,
quae sunt in via ejus ac
morbida
tactu fuga
qui sat fimbria.

11a. Quo coepta
tendat semita
ad regna secura,

11b. Ac septa
ovium turma
subeat astrea.

12a. Nostra jam turba
cantica
edita regia
fac in aula almisona.

12b. Culpa soluta
per jura
tibimet tradita
superna claustra resera.

13a. O summa Petre columna,
nixa qua stat ecclesia,

13b. Et gregi fer auxilia,
quo in pacis ovilia

14. Divina subeat
fovendus gratia.

F fol. 133 a. — 5a, 1 legit. — 5b, 2 fore uulque! — 6b, 5 claude. — 9b. 2 reseras qui. — 11b, 1 Hac sceptra. — 11b, 2 turma ovium.

189. De sancto Pontio.

1. Celsa personet melos
vox in hac aula

2a. Factori creata
jubilent
Deo cuncta
in hac rhythmica
die reboando
carmina,

2b. De hoste maligno
Pontius
reportavit
in qua trophaea
praeclara peracta
machia.

3a. Prolem patris unicam
supera laudent atque ima,

3b. Per quam mundi valida
perornatur semper machina.

4a. Laetabunda quem jure
laudant agmina

4b. Tripudiando celsa
in palatia.

5a. Clara gestant
in qua serta.
Carmina laudum
suscipe, redemptor,
arce superna,
Qua Deus
regnas per saecula,

5b. Quae nunc boat
haec caterva.
Annua sancta
martyris nam festa
Pontii laeta
Celebrans
concinit organa.

6a. Quam pulchra nivea
corruscant
martyrum polica
in aula
agmina cum palma,

6b. Calcarunt illata
tormenta
jussa tyrannica
et cassa
qui cuncta in arva.

7a. Fides quorum firma,
virtus infracta,
supra veram
mansit solidata
sat petram.

7b. Adsignant in axe
agno laureas
et phialas,
per aethra sequuntur
quem una.

8a. Coelica inter chorea
Pontius triumphat,

8b. Insignis martyr corona
rutilans corruscat.

9a. Stirpe de inclita
Ortus in Romulea
urbe fulsit splendida
ut lucerna
Veterna diruens delubra.

9b. Pollens verum dogma,
Urbs vertebat orbitam
Roma cum millesimam,
monarchiam
Primus Christo fecit credulam.

10a. Sacrilega et saeva
ingemebat tunc turba,

10b. Fana ruisse sua
repurgia cum ipsa.

11a. Pars electa
multum per ampla
praepollebat ovans
orbis climata.

11b. O quam laeta
piorum phalanx
properabat sacra
ad ovilia.

12a. Peracta jam talia
Pontius, gestans
crucis stigmata,

12b. Senator in curia
radiabat sol
ut inter astra.

13a. Regis regum athleta
Tormentorum genera
superata omnia,
Ensis per dira jugula

13b. Laureatus, in aethra
Regnat, triumphalia
redimitus laurea,
Micans virtutum lampada.

14a. Nostra suis solvat
cuncta meritis crimina,

14b. Rogitamus, ferat
et nos moenia ad alta,

15a. Quo vera
fruamur sine meta
cum Christo gaudia.

15b. Sint grata
cui nostra per cuncta
saecula obsequia,

16. Praestans nobis
commoda cuncta.

Ca fol. 15a. — Cb fol. 55 a. — E fol. 306 b. — 2b, 6 machina E. — 3b, 2 perornantur CbE. — 7b, 1 in arce Cb. — 9b, 3 romat Cb. — Mit 11a schließt Ca und fährt Cb fort. — 13b, 2 triumphali CaE gegen Vers und Endassonenz. — 13b, 4 trabea(t) Ca.

190. De sancto Sacerdote.

1. Celsa coelorum
cohors angelorum cuncta,

2a. Prome jubilando
modulamina sacra

2b. Voce cum sonora,
triumphali, jucunda.

3a. Sacerdotis festa
dulcissima canora
melos digna,

3b. Suavis et lena
recitetur melodum
cantilena.

4a. Omnigena
dulcisona
psallant conlaetanter
Sacerdoti
modulando
dulciter hymnica.

4b. Sacerdotum
reboent sacra
catervatim turma
Sacerdoti
hymnizantes
simul et organa.

5a. Bis infulata
bina figura gestante
iterando geminata

5b. Rite beata
nomine euphonia
et honoris fulgens gemma.

6a. Sacerdos, sacra
piorum schema,
Aquitanica
ortus patria
Cadurcensis
stirpis veneranda
claret totius orbis regna.

6b. Sevit semina
verbi divina,
sancta monita,
fortis athleta
sic manando
mel et favum stillat
ore ut apis uberrima.

7a. Monastica
fulgente schema
corruscante sancta
miracula.

7b. Genitoris
carnis funera
reddidit parentis
vitalia.

8a. Aequitatis
regimen adeptus
vegetando
triumphans cathedra

8b. Post Germani
successor virtutum
almae sedis
Autisiodora.

9a. O summe sacer,
pie nos juva

9b. Intercedendo
tua precata.

10a. Poscimus tibi
omnes mente devota,

10b. Ut fias auctor
nobis super aethera.

11a. O Jesu, virtus celsa
et redemptio nostra,
subleva nos jugiter
intercedendo sancta
sanctorum juvamina.

11b. Fac gaudere cum ipsis
caltudiarum celsa
sine fine mansura
cernendo tua sancta
arce principalia.

12a. Ubi clara jubilando
depromunt organa
triumphalia,

12b. Angelorum melodigmas
jugiter resonant
coeli dindima.

13a. Cherubim agmina,
Seraphim socia
sine fine clamant
indifferentia
ardentes, incendentes
mystica:

13b. Sanctus, sanctus, sanctus,
sublimis Dominus,
trinitas unitas,
vera divinitas,
tibi soli famulant
omnia

14. Cuncta per saecla.

Cb fol. 52 b. — F fol. 167 a. — 3b, 1 lena statt lenis CbF. — 4a, 6 dulcent Cb. — 4b, 2 reboant F. — 6b, 6 stilla CbF. — 6b, 7 apes F. — 8a, 4 catena F. — 8b, 4 alti sidera F. — 9a u. b fehlen F. — 10b, 2 per aethera F. — 12a, 1 Ibi clara F. — 13b, 5 faminant F; omnia fehlt F.

191. De sancto Saturnino.

1a. Angelica tuba
astrigera,
reboat quae supra
aethera
coram summa
regis cathedra,

1b. Voce sonet nostra
perinclita
numeris famina
edita
ab intima
cordis cithara.

2a. Attonita stat plebs alma
ac una
spectacula
ad annua,
quo sua expleat vota.

2b. Nos adeamus haec festa
pneumata
tonantia
gestat pulchra
super Saturnini pugna.

3a. Qui fide plena
superna
percepta gratia
in sacramenta divina
juramenta
fixit solida.

3b. Apostolica
doctrina
domitus vivida
suavia Christi juga
super colla
tulit propria.

4a. Verae certe praecognita
disciplinae norma,
postposita
lubrica
mundi vita
atque vanissima,
aeterna
decertabat frui doxa
coeli patria.

4b. Factus ita Christicola
virtute superna
frugifera
semina
ab electa
Christi familia
aceepta
regnans ea sevit arva
per occidua.

5a. Haec ad regna
novus extera
venit agricola
ac terga
ruris arentia
fortis vena
rigat inducta.

5b. Tellus dura
nec non gelida
ligonum ignara
repugnat,
quo coelo stolida
hic cultura
instat improba.

6a. Coelestia
atque terrea
cuncta
fert opima fomenta,
quae facta
seges vivida
Deo comproba
reddat germina.

6b. Sicque plaga
Oceanica
dira,
ignava et acerba
per sancta
hujus merita
Deo domita
est et subdita.

7a. Pecunia
tibi credita
conservis praestita,
invidus hostis contra
movit bella
propria
amissa
ingerens jura.

7b. Militia
sanctus assumpta
ornatus galea,
sat virtutum lorica,
cunctus alma
effectat
stadia
triumphalia.

8a. Cum stat ovans
in agonia
fortis athleta
mente firma,
angelica
pietas divina
praesentia
misit illi submissa
consolamina.

8b. Quae praemia
ipsi parata
jam in patria
fert aeterna
postque, laeta
visio, discissa
corpora
tauro nexa, anima
petit aethera.

9a. Prisca obruta
sic victima,
per sacra
sacerdotis funera
hostia
est confecta
nova, plebis qua
libera in saecla
nunc manet turba.

9b. Eja, praecelsa
urbs Tolosa,
exsulta,
pace summa condita
pignora
in te quia
sunt, ad commoda
Saturnini data
patrocinia.

10a. Hinc plebs omnis consortia,
hujus rogamus merita
foveant nos in saecula.

10b. Hujus, o Christe, sedula
nos prece munda a noxa
et dona frui doxa.

F fol. 160 b. — 5b, 7 improbat. — 8b, 6 discissa visio. — 8b, 8 noxa.

192. De sancto Saturnino.

1. Hodiernus

2a. Sacratior
venerandus
in orbe
dies praeclarus ubique.

2b. Hoc sonora
voce polus
terraque
resonant cunctipotenti.

3a. Quo pontificale
decantant carmina
totius mundi decus,
nobilior decoratus
talique
fultus principe.

3b. Qui vinculis carnis
solutus hodie
sidera celsa petens,
terras relinquens perpetim
cum Christo
est sociatus.

4a. Feliciaque
poli semperque
manentia regna tenens

4b. Felix polorum
aula disjungit
numquam amicos in saecla.

5a. Sit pius clemens
omnipotens nobis
atque preces nostras
coelestibus donis
augeat in aeternum

5b. Per interventum
Sancti Saturnini,
summi almifici
matyris atque
patroni singularis.

6a. Ad limina sacrata
cujus veniunt omnes

6b. Peccatorum veniam
pio poscentes corde.

7a. Adprecatu
benignus exaudi
vota famulorum,

7b. Ut Olympum
scandere possimus
profectu bonorum.

8a. Veniam (concedat)
peccato poscentium
sanctorum auxilium,

8b. Hoc nobis
cunctipotens tribuat
clementia Domini.

B fol. 238 b. — F fol. 159 b. — 2b, 4 resonat. — 3a, 4 fehlt F. — 4a, 1 Deliciasque B. — 4b, 2 aulas B; tulas F. — 5b, 1 Per interventus B. — 7b, 3 perfectu F; pro fructu B. — 8a, 1 concedat ist überzählig und allenfalls entbehrlich. Wahrscheinlich ist 8a überhaupt Interpolation und

8b die Schlufsklausel. — 8a, 2 peccator B; precator F. — Keine von beiden Handschriften neumiert die Sequenz, die F augenscheinlich aus B kopiert hat.

193. In Natali sancti Stephano.

1a. *Gloriosa dies*
adest, qua
processit praepotens
ex virginis aula

1b. *Idem Deus*
conditor
hominum factus est
homo die ista,

2a. Qua gloria
in excelsis cantant
sancta agmina

2b. Regi nato,
quem quoque vox canat
liquide nostra.

3a. Ipse namque,
ut curaret nostra
facinora et peccata,
non linquens coelestia

3b. Praesepio
poni non distulit,
ut qui panis vivus erat,
nobis daret pabula.

4a. Jam nunc igitur
alacres laudum
feramus praeconia,

4b. Nostra certantes,
ut sit pura mens
atque conscientia.

5a. O beate
protomartyr
Stephane, cujus instat
solemnitas gloriosa,

5b. Te quaesumus,
ut possimus
tuo obtentu fulti
vitae sumere pascua.

6a. Satiati
quibus adeamus
digne coelica
contubernia.

6b. Quo pangamus
Sine fine Christo
nato virgine
inviolata,

7a. Regnanti
cum patre simul
orbis regna per omnia,

7b. Potestas
cui et honor
est in aeterna saecula.

8. Amen dicant omnia.

A fol. 61 a. — B fol. 155 b. — Ca fol. 56 a. — D fol. 151 a. — E fol. 236 a. — F fol. 56 a. — K fol. 152 b. — L fol. 112 a. — N fol. 132. — O fol. 18 a. — P fol. 59 a. — Q fol. 152 b. — 1a, 1 Sequenz mit doppelter Intonation. — 1a, 2 adest haec qua AF. — 1a, 2 potens AEF, korrigiert in praepotens EF. — 1a, 4 aula ex virginis aula L. — 1b, 3 omnium CaDE. — 1b, 4 isto A. — 2a, 1 Jam qua AEF; gloriam P. — 2a, 2 cantent DE. — 2b, 2 cui quoque D; quam quoque BO; hoc quoque AF; vox canta O. — 2b, 2 sq: personet simul vox nostra AF. — 2b, 3 liquidem L. — 3a, 1 quoque D. — 3a, 4 relinquens coelestia A; non relinquens D. — 3b, 3 panis unus D. — Nach 4a, 3 schaltet E ein:

Namque petimus incessanter, dari nobis suffragia
te donante nobis, Christe.

4b, 3 et conscientia A-Q aufser F. — Nach 4b schaltet E ein:

Praesentis vitae necne polos scandere florigera
sanctidica praemia.

5a, 2 sancte pater A. — 5a, 3 Domine A. — 5b, 1 Deposcimus F. — 5b, 2 et poscimus A; et petimus EF. — 5b, 4 pascuam F. — 6a, 1 Quibus saciati AF; sancti quibus D. — 6a, 3 sq. angelorum consortia AF. — 6b lautet in AF:

Atque laeti videamus Christum, regem natum
de (ex F) virginè Maria.
6b, 2 Christo fehlt D. — 7a, 1 Regnantem CaKLO; regnante AP. — 7a, 3 regna repromissa D; in sede aeterna AF. — 7b lautet in AF:
Cui est honor est potestas aeterna in saecula.

194. De sancto Stephano.

1a. Praecentorum
succentorumque turma
concentorumque pia
personet laude una.

1b. Psallat Christo
neumata regi compta
concordi symphonia
vota reddens debita.

2a. Hac die, qua
instant solemnia
Stephani martyris alma,
maxima concelebranda
gloria.

2b. Nam sub nova
fidei gratia
exstitit mira caterva
mundi regna Christo subdens
omnia.

3a. Sors apostolorum scilicet
summa
ac levitarum officia
eo ordine moderata,

3b. Anni quo vigent volumina,
signa,
planetae, menses, septimana,
cuncta statuta per tempora.

4a. Unde unus
patrando signa
Suscitat proelia
primus herilia,
ideo jure norma
Vocatur
meritis nominis sui corona.

4b. Frendens falsa
quidem Judaea
Contra Christi jura
excitat adversa
in sanctum discrimina,
Sed mente
ipse fida tolerat opposita.

5a. Dant sibimet obliqua:
sanctus precamina,
saxa quoque Judaea.

5b. Caeditur materia,
solvitur usia
morte corporis sacra.

6a. Sic martyr regna
trophaea
referens ad excelsa
in aula permanet
astrigera, dignus semper athleta.

6b. Triumphi palma
adepta
possidet sempiterna
cum Deo gaudia
laurea redimitus vernifica.

7a. Voce concrepet mellica
jam sacra
per numeros ecclesia,

7b. Laude connectens divina
poemata
harmoniae rhythmica.

8a. O insignis athleta,
Qui trophaea
primus alma
fers coelica
ad culmina,
et dans sanctis exempla
Praeponeris coelica curia.

8b. Concede prece pia,
Ut merita
tua sancta
nos dubia
per stadia
sic ducant, quo fulgida
Meramur consequi bravia.

9a. Haec nobis intacta
natus vulva
annue, Christe, omnia,

9b. Qui comptum corona
ad excelsa
Stephanum duxisti regna.

10a. Quo die schemata
sanctorum resonant
dulcia.

10b. Quibus et vox nostra
jungatur in illa
chorea,

11a. Ipso supplicante choraula,

11b. Cujus laudi praebemus ista

12. Festiva comitia.

Cb fol. 13 b. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11. Cod. Parisiens. Nouv. acq. 1107. Σ. — 1a, 4 persone Cb. — 2a, 2 instat. — 3b, 1 Anni quod Cb. — 4b, 4 excita Cb. — 4b, 7 fide Cb. — 6a, 1 Hic martyr Σ. — 6a, 5 astrigerat Cb. — 7a, 1 concrepe Cb. — 10b, 2 jungantur Cb. — 10b, 3 corona Σ.

195. De sancto Stephano.

1a. *Nunc dies*
inclita
atque pretiosa
nobis instat orta

1b. *Clange tuba*
sonora,
concio beata,
festa praesentia.

2a. Hinc merita
Stephani recita
martyris clara,

2b. Qui plurima
faciebat signa
factus levita.

3a. Hunc Judaea
perdurans in sua
malitia
et peccatis,
dura semper et perfida,

3b. Necat dira
lapidum jactura,
coelestia
sicque regna
conscendit ipse cum palma.

4a. Jam nunc igitur
alacres laudum
feramus praeconia

4b. Certantes, nostra
ut sit pura mens
atque conscientia.

5a. O beate
protomartyr
Stephane, cujus instat
solemnitas jam gloriosa,

5b. Te poscimus
et petimus,
tuo obtentu fulti
vitae percipere pascua.

6a. Satiati
quibus adeamus
angelorum
digne consortia

6b. Atque laeti
videamus Christum,
regem natum
virgine Maria.

7a. Regnantem cum patre
pariter
in sede aethera,

7b. Cui est honor et
potestas
in aeterna saecula.

8. Amen dicant omnia.

Cb fol. 16 a. — 3a, 4 et peccata. — 6a, 1 Quibus satiati. — 6a, 3 digne angelorum. — Melodie der Sequenz = Gloriosa dies.

196. De sancto Stephano.

1. Haec est sancta
solemnitas

2a. Et veneranda
beati
Stephani et
honoranda.

2b. Ipse namque, ut
gaudia
possideret
coelestia,

3a. Christi secutus est
vestigia,

3b. Ideo adeptus
est praemia.

4a. Jam nunc ergo
ipsius petamus
suffragia,
nostra solvantur
debita,

4b. Ac precatu
benigno adjuti
sempiterna
digne captemus
munera.

5a. Ubi videamus regem
aeterna reddentem
praemia
sequentibus tua
monita.

5b. Quibus medium credimus
te fore, beate
Stephane,
et luce fulgentem
rutila.

6a. Ideoque praecelsa
tua imploramus
auxilia,

6b. Uti clara gaudia
percipiamus
splendida

7. Per saecula.

A fol. 48 a. — B fol. 156 b. — 1, 2 solemnitas diei hujus B. — 2a, 1 cunctis venerande A. — 2b, 4 coelestia fehlt A. — 4a, 4 salvat B. — 4b, 1 Atque AB. — 4b, 2 benignus B. — 4b, 3 aeterna AB. — 5b, 5 rutilans A; rutilat B.

197. De sancto Stephano.

1. Pretiosa
candidata
martyrum turma.

2a. Hinc Stephanus merita
consecutus

2b. Ecce insuper aethra
gavisurus.

3a. O quam amarus,
infelix Judaea,
populus Christum denegans,

3b. O quam infelix,
Stephanum Dominum
confitentem lapidarunt.

4a. Facie decora
ut angelus,
velut rosarum color

4b. Assumptus in aethra,
gaudet tellus
de suorum praemia.

5a. Adest dies sacra
et valde praeclara,

5b. Rutilat per orbem
hodierna dies,

6a. Qua angeli decantant
organa dulcia,

Stephani martyris
sancta ac veneranda;

6b. Dies, inquam, ista
hodie per saecula

Qua in coelis resultant
angelorum sacra.

7a. Nostrasque, precamur
Domine, suscipe laudes,
ut nos abluas a crimine.

7b. Coelica resultant
hodie organa nosque
per tuae caritatis magna

8a. Exsultemus
et jubilemus
organa digna.

Resultentque omnia
Stephani per saecla
laude symphonia.

8a. Nunc per tua praemia
consequamur blanda
Dei judicia,

Poli tenens
sceptra, gloria
aptus aeterna.

9a. Corona capitis
decora fulgida
pretiosa sculpta.

9b. Judaeo populo
jactante lapides,
se vero dicente:

10a. Domine, nihil hoc
reputes illis
in malum;

10b. Intendens in coelum
oculis vidit
Dominum,

11. Erectas manus suas
ad eum susceptus
est in aethra.

D fol. 102a. — 5b, 2 die. — 6a, 4 atque veneranda. — 6b, 3 resultat. — 8a, 2 et ergänzt. — 8a, 4 Resultant omnia. — 9b, 1 Quae Judaea populus jactantes. — 9b, 3 te vero dicente, stimmt nicht zu 10b, 2 und 11, 3. — 11, 1 Erectis manus suas.

198. De sancto Stephano.

1a. Regis, celsa
qui regit atque ima,
in nitida regia
exsultant candentia,

1b. Quae praetexta
martyrum aethre castra
potentia invicta
ferunt serta fulgida.

2a. Segmentata
candidata toga
sonora
rhythmica boant
laetantia
jugiter per saecula

2b. Inimica
vicere quae tela,
objecta
fidei parma
contra saeva
at marcida jacula.

3a. Piaque
tironum rosea
agmina,
nostra tibi vota
placita reddant
abolendo debita.

3b. Haec namque
secuti gaudia
lubrica
pede calcavere
machinamenta
gerronis dirissima.

4a. Proles summa,
virtus paterna,
Via, lux, veritas
paxque tuorum
omnia per tempora,
Guberna tuum plasma,
quod imago est tua.

4b. Cujus laeta
audi carmina
Preces et munera
hac domo sacra
suscipe per saecula,
Resonat quod lyricis
chordis flabra musica.

5a. Hac in die vexilla
proto qua martyr
reportat
triumphalia.

5b. Habens nomen, quod sonat
merita, serit
in summa
poenam regia.

6a. Quem cohors rigida
plus dura
quam saxa
neci mandat,
lymphata
quatiens jactura,
qua capessit aethra.

6b. Atque miles ovans
per sacra
vulnera
carpit viam,
nemora
repetens amissa
sed a Christo reddita.

7a. Supra fundatus qui petram
per plurimas
uni nexus radices.

7b. Qui nobis poscat veniam
a te, spectat
quem patris ad dexteram.

8a. Ipsius verbigena,
Et piis precibus almi
Stephani martyris
relaxa facinora
Et omnia
errata admissa,

8b. Inque coelesti patria
Regna concede beata
sanctorum in gloria
et sancta tabernacla
Cum supera
Quiritum caterva.

9a. Quo candidus intrat
agnus, ovis virginis, clara
cum turma,

9b. Quae servat amoena
et lilia atque vireta
pascua.

10a. Qua stola rutila,
quam ejus cruore
prius laveras,

10b. Martyr, tripudias
exempla reportans
primus opima.

11a. Ergo, beate, nobis sancta

11b. Suffragiis concede regna

12. In coelica curia.

Ca fol. 57 b. — D fol. 101 a. — 1 b, 2 ire castra D. — 2 a, 6 saecla D. — 2 b, 4 palma CaD. — 2 b, 6 et marcida D; amarcida Ca. — 5 b, 2 meritum D. — 7 a, 3 radiat Ca. — 7 b, 2 ad te Ca; ac spectat D. — 8 a, 4 relaxans Korrektur in Ca. — 8 b, 4 tabernacula CaD. — 9 a, 1 Quae D. — 10 a, 1 rutilat D.

199. De sancto Stephano.

1. Celsa polorum
continens astra,

2a. Alpha namque,
rex regum, ante saecla
pollens laude aeterna,
Seraphim consocia

2b. Angelorum
voces jubilant claras,
ardentes, incendentes
proclamant laude una.

3a. Cantica nempe resonant
dulcia:
trinitas
sancta ac vera,
sit gratia
tecum plena per saecla.

3b. Apostolica reboat
caterva,
exsultat
martyrum palma,
confessorum
merita sanctissima.

4a. Quanta
o sancte pater,
consors magna,
tibi milia mille adstat
ante te caterva.

4b. Cuncta
fulgent die ac
nocte tota
agmina sanctorum fuscata
nulla nequitia.

5a. Mente pura
atque devota.
Via lux veritas
paxque tuorum
omnia per tempora,
Lux vera,
lucis de luce corruscans
lucerna,

5b. Laudum laeta
audi carmina.
Preces et munera
hac domo sacra
suscipe per saecula
Aeterna
in patria servulorum
gratia.

6a. Qui terram ac maria,
supera, infera, simul
tegens omnia,

6b. Relaxans facinora
contulit nobis ad alta
pandens gaudia.

7a. O pulchra
tabernacula sacrata,
quam casta
intacta
refulget
orbem terrarum de matre
Maria.

7b. Porta es
in domo Dei posita
rutilans
intacta,
labiis
in tuisque est diffusa
gratia.

8a. Alma genitrix domina,
intercede pro nostrorum
pondera,

8b. Fermento nempe veteri
azimis sinceritatis
innova

9a. Abluendo vitia
Et piis precibus almi
Stephani martyris
relaxans peccamina
Praeterita
dilue crimina.

9b. Praesentia de vita
Regna concede beata
sanctorum in gloria
et sancta tabernacla
Futurorum
bonorum promissa.

10a. Quidquid in hac vita
nos egimus,
mala per acta tempora

10b. Judicandum tuis
bonis bona
tunc possidebunt praemia.

11a. Non cum impiorum
eorum
damnemur opera,

11b. Sed cum justis alta
ad ampla
tendamus moenia.

12a. Possideamus
sempiterna

12b. Per saeculorum
infinita

13. Saecula.

B fol. 157a. — Ca fol. 54a. — D fol. 100a. — E fol. 234b. — F fol. 54b. — G fol. 184a. — K fol. 203a. — P fol. 90b. — 3a, 1 resonet BEFK; resonat Ca; personant G. — 3a, 5 gloria P. — 3a, 6 per saecla fehlt BCaEFK. — 3b, 1 boat BCaG. — 3b, 5 ac confessorum F. — 3b, 6 sanctissima fehlt F. — 4a, 1 Tanta D. — 4a, 2 O pater sancte P, o pater sancta G. — 4a, 4 ibi F; milia milium CaP; adstant G. — 4b, 3 nocte magna. — 7b, 6 virtus est diffusa G; quae est diffusa F. — 8a, 3 pondere G. — 9a, 4 relaxa KP. — 9b, 6 praemia P. — 10a, 1 Quidquid in antiqua CaDFK. — 11b, 1 Cum justis in alta G. — 11b, 2 tendamus ad ampla CaG.

200. De sancto Stephano.

1a. Enharmonica
voce sonora
personemus modulata

1b. Primi fortia
martyris sacra
casta promat symphonia.

2a. Plenus gratia
Stephanus Dei magna
signa
gerebat admiranda.

2b. Sancta coelitus
insita prudentia
corda
increpat obdurata.

3a. Efferata plebs Judaica
sanctum Dei ad consilia
ducit sua.

3b. Perconctabat illum talia,
invenerit ubi dogmata
exsecranda.

4a. Tunc ille angelica
illustratus forma
sancta semper dat responsa.

4b. In quem nimium ira
inflammata turba
dente stridunt scelerata.

5a. Beatus lumina
elevans ad supera
ista adstantibus
inquit verba:

5b. Aperta video
aetheris abscondita
et Jesum ad patris
stantem dextram.

6a. Alte furiose intonant
agmina,
sancta aspernantur pessime
famina,
impetum
faciunt in quem supra,
pellunt protinus
urbem extra.

6b. Tela assumunt torrentia
saxea,
mortis infligunt discrimina
gravia;
pararunt
haec tibi coelestia,
martyr inclite,
habitacla.

7a. Mente qui pia
pro persequente
profudisti exoranda,

7b. Nostra crimina
absterge cuncta
abolendo mortis acta,

8. Ut lux vita
et gloria
sit nobis tecum per saecla
infinita.

B fol. 156 a. — E fol. 296 a. — F fol. 57 a. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449. Σ. — 1a, 2 vocis honore BE. — 1b, 2 martyris gesta Σ. — 1b, 3 nostra promat F; casta prome EΣ. — 2b, 2 insitam BE; insistens F; prudentiam E. — 2b, 4 concrepans Σ. — 3a, 1 Percunctabatur BEFΣ gegen das Versmafs; vermutlich Verbesserung. — 4a, 2 inlustrata BE. — 4a, 3 sancta ejus dat Σ; semper sancta dat E. — 4b, 1 sq. In qua nimium erat illustrata BE. — 4b, 3 dente saevit F. — 5a, 1 Beata lumina Σ. — 5a, 2 superna BE. — 5b, 2 efferes abscondita BE. — 5b, 4 dextra BFΣ. — 6a, 1 Alta EΣ; intonat B. — 6a, 3 aspernuntur B, pessima BE. — 6a, 5 impetus FΣ. — 6b, 1 orrentia BE. — 6b, 3 martyr infligunt E. — 6b, 6 ac tibi E; 6b, 3 sqq. bis 7a fehlen B. — 8b, 4 fehlt B.

201. In inventione s. Stephani.

1. Magnus Deus
in universa terra,

2a. Magna sunt ejus
ubique omnia
in coelo atque
in terra opera.

2b. Qui est rex regum,
Dominus omnium,
a patre genitus
ante saecula.

3a. Cujus caritas vera
coelo sublevat
Stephanum de terra.

3b. Atque perenni vita
ornat candida
dignanter corona.

4a. Plenus etenim Stephanus
deitate atque gratia

4b. Magna dabat prodigia
docens verissima dogmata.

5a. Cum autem praedicaret
jam praesentia

5b. Nostrae redemptionis
nova gaudia,

6a. Intento in superna
coeli patet janua,

6b. Dixitque circumstanti
plebi voce publica,

7a. Sacra plenus gratia:
Ecce Dei video
admirabilem gloriam,

7b. Caritate fulgida
Atque Jesum stantem in
virtutis Dei dextera.

8a. Cum hoc dixisset,
impia
gens Judaica
dans fremitum
concita quassat
lapidibus
Stephani membra.

8b. Sed stat fortiter
patiens
martyr et orans:
Ne his Christe
noxam statuas,
sed jam accipe
animam meam.

9a. Et cum haec dixisset
obdormivit
in Domino
pace aeterna.

9b. Tu et nobis, martyr
o Stephane,
sempiterna
impetra gaudia.

P fol. 115 a. — Q fol. 192 b. — Cfr. Tropar. Floriacense saec. 11. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1107. Σ. — Tropar. S. Ebrulphi saec. 12. Cod. Parisien. 10508. Ξ. — Miss. ms. Parisiense saec. 14. Cod. Hafnien. Thott. fol. 146 Ω. —

Ebenso: Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. — Miss. ms. Oxoniense anni 1394 Cbm. Monacen. 705. — Miss. Hafniense imp. Hafniae 1510. — 2a, 4 omnia Q. — 3b, 3 digniter Ξ. — 5b, 2 vera gaudia Ω. — 7b, 2 in fehlt ΞΩ. — 7b, 3 dexteram Ξ. — 8a, 1 Cum hoc audisset Ω. — 8b, 3 ovans P; orat Ξ. — 8b, 6 suscipe Ω. — 9b, 1 Quare nobis Q; O vere nobis P. — 9b, 4 gratia gaudia Ω.

202. In inventione s. Stephani.

1. Nobis annua
basilicae hujus festa

2a. Laude digna
festive recolendo
concrepemus
organica sacra laetitia,

2b. Martialis
quod sacravit hanc aulam
apostolus,
radians terra, polo lampada,

3a. Hac in die
sanctificando ipsa
Deo domicilia
idolorum
diruendo profana.

3b. Qui sacrata
hic primus cathedra
resedit discipulorum
Christi magnus
et praepollens collega.

4a. Hinc ei propria
Aquitania
ut magno patrono
devote exultat
fide clara.

4b. Qua jubilat pulchra
regia sponsa
ecclesia, compta
immarcessibili
in gloria.

5a. Lavans unda
quam in rosea
via, lux, veritas
paxque tuorum
omnia per tempora
in cruce
triumphali supra vehis
omnia.

5b. Unde tibi,
Deus, dicata
preces et munera
hac domo sacra
suscipe per saecula
merita
propter clara Martialis
et magna.

6a. Cui compar
athleta
levitica protomartyris
flavescit stola.

6b. Ergo pia
Stephanum
proclament agmina, Stephanum
personent cuncta

7a. Namque praecelsa in sua
corona ista
sancta templi aula
exstat
insigniter erecta.

7b. Cum ejus fulgida cluant
sanctorum gesta
meritorum plura
summa
inter apostolica.

8a. Ac facies angelica
reserata
contemplatur aethera,

8b. Prolem ubi verbigenam
stantem monstrat
in omnipotentia.

9a. Jam Martialis
una et precibus
almi Stephani
relaxa peccamina
et impende
gratiarum dona.

9b. Regna concede
beata sanctorum
in gloria et
sancta tabernacula,
quae parasti
electis amoena.

10a. Qui hodie membra
martyris revelas
pretiosissima.

10b. Inventio sancta
ejus per quem adest
hac luce aurea.

11a. Rogamus vocum
harmonia
persolvendo tibi
neumata.

11b. Nos fac ut tua
sanctus, sanctus,
sanctus, resultemus
carmina.

12a. Coelo trinitas
dato sancta

12b. Cantemus tibi
pium semper

13. Alleluja.

K fol. 199 b. — Nr. 1 findet sich auch H fol. 77 b. — 4a, 5 clarissima. — 5b, 7 per clara. — 6b, 4 sonent. — 8a, 3 contempletur. — 11a, 3 persolvenda. — 12a, 2 dati sancta. — Die Sequenz trägt die Aufschrift: „In dedicatione S. Stephani", die, wie es scheint, in Inventione gefeiert wurde.

203. De sancta Valeria.

1. Laude digna
clementia Christi

2a. Est merito,
perpetim coelorum
terraeque solium
regentem laudant
digne nostra carmina.

2b. Nunc Dominum
canamus auctorem
benignum omnium,
precamur vota
pie tenens dextera.

3a. Angelicis
civicisque choris
patriarcharum, martyrum
sociemur omnes una.

3b. Confessio
sacerdotum pia,
virginitatis gloria
nos juvet semper per saecla.

4a. Illa meruit
Domino Dei
feliciter sanctissima
Valeria prudens,
virgo felicissima.

4b. Pulchra facie,
pulchrior quoque
animo, desponsatur,
altissimo cara
manens perenni meta.

5a. Sanctissima
Valeria,
audi precamina
famulorum, quae sponsa
Christi Dei
praeclecta
felix ad alta
scandis fideque
merito vera gratia.

5b. Despiciens
labilia
tenens coelestia
infantilis aetatis
annos parvos
decorasti
factis virtutum,
unde corona
decore fulgens nitida.

6a. Formosior
pulchro, nitida
specie decora,
rosis, liliis similis
solis hujus
splendens lampada.

6b. Famulorum
audi carmina,
quae cantant devote,
fide clarior et mente
placa nobis
Deum famula.

7a. Infantiam
tuam consecrans
Deo sanctisque
superasti
vana terrestria
amans Dominum
fide valida.

7b. Desponsata
viro Stephano,
duci strenuo,
despexisti
terrae conjugium
spernens misera
carnis vitia.

8a. Quam pulchra es
fide merito,
valida virtute,
nomine
Valeria, potens
Deo, monachos,
famulos tuos, adjuva.

8b. Virtutibus
fulges maximis
monstratis saeculo,
et nobis
da tuis famulis
et clientibus
pia semper per saecula.

9a. Amore Christi
minas spernens
conjugis fortis
coelica bona
retinens, quae fuso
sanguine mercasti
valide (tui) caesi
capitis vita.

9b. Erectum corpus
manu gestat
miroque dictu
caput reportat,
quo sanctus antistes
Martialis Christi
decantare non
cessat gaudia.

10a. Ubi apparent
vestigia plantarum
in marmore impressa
ad laudem Domini
atque memoranda
martyris Valeriae
monumenta.

10b. Tu nos adjuva,
sanctissima virginum,
in aeternum in coelis
conlaudans Dominum,
sancta, felix, digna,
praepotens et inclita
Valeria.

11. Audi preces cantantium
votaque tuorum ama,
quae dicunt: Alleluja.

D fol. 112 a. — 2a, 2 ciucisque. — 6a, 5 solis hanc. — 7a, 5 viva.

204. De sancta Valeria.

1. Alle — boans — luja
pangat candida
hac in aula
sistens turma.

2a. Chorda
dans simul perliquida
Valeriae virginis in
laude sacra,

2b. Cujus
annuatim inclita
nobis gaudia rependunt
festalia.

3a. Haec stirpe sat ingenua
effigieque nitida,
moribus placita
viguit castissima
pudicitia.

3b. Ac nimium flagitia
vitans omnino pessima
virtutum semina
intra serebat suae
mentis viscera.

4a. Spernens ipsa
Christo nupta
Stephani sponsalia
ducis
prorsus foedera,

4b. Sententia
hujus dira
plectier est capite
jussa
martyr effecta.

5a. O admiranda
admodum facta,
tulit casta
sublimis erecta
cephal sua
gestando inter brachia,

5b. Dum Dei sponsa
sanguine fusa
perventura
foret veneranda
Martialis
ante sacri vestigia.

6a. Acer occumbit
demum lanista,
dux tremebundus
mente conscia
diva flagitans lavacra,
praesulis salvifica
carpsit monita.

6b. Hic nam suprema
captans praemia
sensit, quid virgo
posset pudica
in celsa poli curia,
quod prece caelebs sua
exstitit pia.

7a. Tum vernulos Valeria
en tuos alma,
ex meritis atque gratia
semper illustra,
mystica
qui praeconia
nunc tua
voce promunt consona
nectendo pneuma.

7b. Te quoque nostra sincera
supplicant vota,
coelo suffragia rogites
nobis aeterna,
quo sancta
resides intra
agmina
virginum in gloria
praestans supera,

8. In qua
laetemur per saecla.

D fol. 113 a. — E fol. 334 b. — K fol. 229 b. — P fol. 108 a. — Q 186 b. — 3a, 3 placida P. — 5a, 5 cephal gestando sua DEKP. — 5b, 1 Dum Dei E; Cum Dei Q. — 5b, 6 sacra DE. — 6a, 6 monita apostoli K; apostoli salvifica P. — 6a, 7 carpsit beata K. — 6b, 1 Sic nam P. — 7a, 7 sqq. und 7b lauten in D: Rite post discrimina Regna concede beata sanctorum in gloria et sancta tabernacula, Valeria beata quo exstat. Dann folgen noch folgende Klauseln:

8a. Moderaris cuncta,
rex, qui regnas
sub axe sita
per saecla.

8b. Nostram symphoniam
ad te fusam
exaudi aure
benigna.

9a. Genitrix praeclara
cum casta
caterva Maria,

9b. Christo prece tua
nos junge
in aethrali aula.

10a. Valeria,
martyr alma,

10b. Nobis Deum
supplex placa.

11. Amen, sic fiat,
Amen.

205. De sancto Vincentio.

1. Praecelsa saeclis colitur
dies omnibus
fidelibus clara,

2a. Sub honore martyris Christi
Vincentii
rite dicata,

2b. In cujus hodie natali
solvimus
laudes debitas.

3a. Insignis olim
fulsisti, levita,
gemina
sub Valerio
gliscens dogmata.

3b. Flagrans amore
divino calcasti
lubrica
mundi gaudia,
fortis athleta.

4a. Tempsisti saeva
poenarum genera,
risisti sereno
corde plurima,

4b. Vincla, verbera
furias, faculas,
catenas, unguglas
ac craticulam.

5a. Carcer
te taeter nil terruit
aut ulla tortorum
crudelitas
nec torrida
ferri machina.

5b. Flammas,
testularum aspera
fragmina subisti
impavidus
taeterrima
trusus spelaea.

6a. Septus cuneis
mox sidereis
hymnizabas
mystica
laetus carmina.

6b. Sonant organa
praemirifica
modulatis
vocibus
concrepantia.

7a. Victis victor hostibus
victorem cernebas
cominus,
angelorum caterva
psallebat voce tinnula:

7b. Eja, miles invicte,
posita caduca
sarcina
arce poli florida
necteris noster collega.

8a. Post tot tormentorum
supplicia
feliciter peracta
atque devicta
penetrasti
coeli sidera.

8b. Stola laureatus
perspicua,
agnum sequens fulgida
inter lilia,
agonista
jam tripudias.

9a. Jamjam sancta anima
funde pia precamina
pro nostro
foedo
facinore
prece sedula.

9b. Fove martyr immeritos
famulos tuos
noxas
pellens
et commoda
praebens omnia.

10. Quo aeterna
una tecum gloria
jucundemur cantantes
Alleluja.

I fol. 111 b. — N fol. 130 b. — Cfr. Miss. ms. Sennonense saec. 13. Cod. Parisien. 10502 mit Mel. Θ. — Miss. S. Blasii anni 1491 Cod. S. Pauli ad Laventum Sanblas. memb. 64 Σ. — Miss. Hafniense imp. Hafniae 1510 Ξ. — Miss. S. Stephani Longoretensis saec. 14. Cod. Parisien. 1106 Ω. — 2b, 3 dicatas I. — 3a, 3 gemino Σ. — 3a, 5 discens dogmata IN. — 3b, 3 lubricam Σ. — 3b, 4 gloriam Σ. — 5a, 3 die richtige Lesart te taeter nur in Θ. — 5b, 3 ultro subisti INΣΞΩ; das Wort, welches das Versmafs stört, fehlt in Θ; merkwürdiger Weise entspricht sich die Melodie von 5a und b erst von der vierten Zeile an. — 7a, 4 sq. psallebat caterva I. — 9a, 3 propter nostra foeda facinora IN; diese Strophe und 9b lassen sich nach Ausweis der Melodie nicht anders abteilen als hier geschehen. In den drei ersten Zeilen ist die Melodie wohl dieselbe, teilt aber eine Note in mehrere ganz nach Bedürfnis; von Zeile vier an ist der Parellelismus wieder vollkommen, obschon gerade hier Melismen sich häufen. — 10, 1 Quo in coena una tecum in gloria ΣΩ.

206. De sancto Vincentio.

1a. Praecelsa intonent cantica
laude debita Domino,

1b. Dies quia rutilat alma
mundi per ampla spatia,

2a. Sancti certamina
Vicentii fortia
qua narrantur ac mystica
ministeria

2b. Summaque merita
morsque pretiosa
et de hoste victoria
coelo delata.

3a. Infantia
illius, gratia
repleta
dominica,
fuit inclita.

3b. Fide plena
refulgebat intra
patria
documenta
fortis athleta.

4a. Clarus in ecclesia
factus levita
gaudia mundi lubrica
vitabat provida
conscientia.

4b. Cura sibi tradita
doctrina pia
implebat fideli cura
pontificalia
et officia.

5a. Fundatus ita
virtute superna
currit ad certamina
mox herilia.

5b. Unde numina
contempsit iniqua
ac judicialia
sprevit edicta.

6a. Unde poena valida
diversa
feritate reperta
per membra
decurrit beata
plurimaque supplicia.

6b. Applicantur verbera
aspera
maximaque flagella
ac multa
ignita tormenta,
ferrea candens machina.

7a. Tanta poenarum saevitia
fortiter superata
virtute diva
vinctus umbra
clauditur arta.

7b. Illic agmina aetherea
obsequia congrua
suggerentia
praesentia
fovent hunc sua.

8a. Hinc psalmodica
resonant organa
ac melica
procul alloquia
sonant diffusa.

8b. Jamque posita
corporis trabea
coelestia
martyr adit regna
comptus corona.

9. Hujus pia
nobis praesta
patrocinia,
quia tua regis omnia
potentia.

Cb fol. 29 a. — F fol. 69 a. — Cfr. Troparium Floriacense saec. 11. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1107 Σ. — 1, a intonat FΣ. — 1b, 1 almas Cb. — 2a, 1 Sancta Σ. — 2b, 1 Summa quoque Σ. — 3b, 2 refulgebat vita FΣ. — 4a, 4 praevida Cb. — 5b, 2 iniquam Cb. — 6a, 1 Inde F. — 6a, 3 referta F. — 6b, 1 Amplicantur F. — 6b, 6 maxima Cb. — 7a, 1 immensitate Σ. — 7a, 5 atra Σ; astra Cb. — 7b, 1 Sed illic Σ. — 8a, 3 mellica Σ. — 8a, 4 procul ab illo quia Cb. — 8b, 1 Namque Σ. — 8b, 4 penetrat alta Σ. — 9, 4 quia Σ; tu est rex omnium Σ.

207. De sancto Vincentio.

1. Post apostolicos
globos fulgidos
victoriosa documenta

2a. Martyrum exstat
memoria
sacris nexibus prodita.

2b. Quibus et patet
paradisi
janua lucidissima.

3a. Ex quibus unus,
cujus et probitas
celsior nomen
evexit ad astra.

3b. Cum Daciano
conflixit audacter
fide probati
Vincentius levita.

4a. Post labores carcerum,
talorum pondera,
catenarum injurias,

4b. Itineris pressuram,
post vincla aspera
postque famis penuriam

5a. Ingeminaverat
tyrannus verbera,
impavidus athleta
derisit jussa Daciana.

5b. Praeses tot renovat
poenarum genera,
taedarum incendia,
equulei cruciamenta.

6a. Fortis bellator
subegit cuncta
Daciani alacer
prava commenta.

6b. Furor pestifer
suos compellat,
derscrutamini antra
lucis ignara.

7a. Applicate testulas,
quo suorum
vulnerum inflictis
saltim inter tormenta
crucietur graviora.

7b. Daemonici milites
taetro sanctum
recludunt in antro,
angelorum caterva
conlucet fulgorea.

8a. Famulantibus angelis
tanta praeconia
dignus promulgari
confortabatur levita.

8b. Tyrannica feralitas
didicit emori,
foveri quiete
levitam dolo imperat.

9a. Completo triumpho
almus martyr
coelos pergit,
ubi pro nobis poscat
divinam clementiam.

9b. Laetare meritis,
sacra prece
nos tuere,
ut accepta aeterna
exspectata emolumenta

10. Salutemur
sic vale dicente:
Salvete, alumni mei,
per saecla.

F fol. 68 a. — 3a, 2 quibus et. — 5a, 1 Ingemina ferat. — 5a, 2 tyranni. — 5b, 1 renovat tot. — 5b, 3 coelorum incendia. — 6a, 2 subelegit cuncta. — 6b, 2 suus. — 6b, 4 luci. — 7a, 4 psaltim. — 8a, 2 dignus praeconia. — 8b, 2 lemori. — 8b, 3 quietu. — 8b, 4 levita. — 9b, 1 Laetet nunc meritis.

IV. Commune Sanctorum.

208. De Communi Martyrum.

1a. Festum martyrum diem
celebrantes
carmina dantes,

1b. In qua coelestis turma
gratulatur
canora laude.

2a. Hodie ad astra
subiit fraternitas sancta

2b. Laurea corona
coronata per saecula,

3a. Intra polorum amoena

3b. Soluta mortis habena.

4a. Alleluja
laeta clamat,
quam felix,
qui Deum amat.

4b. Et quam bonum,
quam jucundum,
nos fratres
esse in unum.

5a. Si despeximus terrena,
sumus hic in pace plena.

5b. Deum solum venerantes,
pro quo mortem tolerantes.

6a. Omne sprevimus mundanum

6b. Fragile decus ac vanum.

7a. Erubesce jam, lanista,
quod olim pro Christi vita

7b. Cruciando minabaris,
inde nunc tu cruciaris.

8a. Nobis honor,
tibi dolor
pro tanto supplicio.

8b. Noster luctus
Jam fit fructus,
quo jungimur Domino.

9a. Quando quidem hi resultant
simul coram Domino,

9b. Ergo jure nos laetemur
de illorum gaudio.

10a. Dantes laudes cum organo

10b. Deo patri ac filio

11a. Sanctoque paraclito,

11b. Sit tribus unus honor.

F fol. 181 a. — 2b, 2 saecla. — Melodie in Noten ohne Schlüsselvorzeichung. — Die Sequenz gehört schon dem Übergangsstile an.

209. De Communi Martyrum.

1. Hic est sonus
coelestis et

2a. Angelica laus,
quae trinum docet
et unum Dominum
in sua
magna esse gloria.

2b. Carmen perenne,
quod canunt sancti
et chori perstrepunt
naviter
in civem aetherea.

3a. Vox aeterna
et insignis
est carmina

3b. Cantum novum
inter vates
est gloria.

4a. Alleluja et
nos canimus
Deo, indigni
quamvis,
in hac sacra solemnia.

4b. Felicem redde
tu veniam
supplicantibus,
Christe,
cum sacra melodia.

5a. Junge nos cum ipsis,
cum quibus et canimus,

5b. Ut labente culpa
habeamus veniam

6. Et requiem sempiternam.

B fol. 242 b. — Cb fol. 74 a. — E fol. 270 b. — 2 b, 2 quem canunt Cb. — 2 b, 4 jugiter ECb. — 2 b, 5 in cive B; aetheream E. — 3 a, 3 est gloria B. — 3 b, 2 vates et martyres E, die Noten für inter vates wiederholen sich über et martyres, das also wohl ad libitum für vates stehen soll; est et in martyres BCb. — 4 a, 3 Deus E; Deos B. — 4 b, 1 Felices E. — 4 b, 2 tuis B. — 5 a, 1 illis B. — 5 b, 1 Ut labentibus culpis B.

210. De Communi Martyrum.

1a. Mirabilis Deus
in sanctis mirabilia dans
magnifica,

1b. Qui fide praeclara
vicerunt mundi gravissima
pericula.

2a. Judicum minas,
verbera et blanditias
contemnentes mente devota
vero transfuderunt
regi animas.

2b. Ergo triumphant
laurea comti capita,
secuti recte vestigia,
agni singularis,
Christi sacrata.

3a. Cui melliflua
assidue
dant cantica
ejus praedulcissima
pleni gloria.

3b. Quorum celebrantes
solemnia
consortio
jungi quo mereamur,
Christus annuat,

4. Qui nostra est gloria.

B fol. 229 b. — Cb fol. 73 b. — D fol. 103 a. — E fol. 270 a. — F fol. 154 b. — G fol. 200 a. — K fol. 157 b. — L fol. 114 a. — P fol. 61 b. — Cfr. Miss. ms. Sarisberiense saec. 15. Cod. bibl. Rossianae s. sign. Σ. — Miss. Oxoniense anni 1384 Clm. Monacens. 705 Ξ. — Miss. ms. Parisiense saec. 15. Cod Hafniens. Thott. fol. 146 Ω. — 2 a, 3 robusta $\Sigma\Xi$. — 2 a, 4 verissimo fuderunt BCaDEFGKLP. — 2 b, 3 recti Σ; rite F. — 3 a, 1 sq. assidue melliflua BDGLP; Cui assidue jam melliflua CbE. — 3 a, 4 dulcissima repleti BGEFGLP. — 3 a, 5 gratia $\Sigma\Xi$. — 3 b, 4 conjungi mereamur BLP.

211. De Communi Martyrum.

1. Vexilla martyrum sacra

2a. Melodemata
clangant sonora
justorum
recolendo magnalia,

2b. Qua candidata
procerum turma
coelica
transcendit penetralia.

3a. Hodie piorum
arte dia festiva
psallant poemata.

3b. Hodie astrorum
concentus exsultent de
tanta caltudia.

4a. Decus martyriale
agonis palmae
diadema, triumphalia
stigmata clarent victricia.

4b. Quorum gesta fulgida
praetitulata
augusta intra palatia
meritorum cluit famina.

5a. Athletarum concives
florida
trophea
cruore sacrorum
sua casta cubilia

5b. Pro aeterna numina
prodita
corpora
fausta meruerunt
provehi commercia.

6a. Debellata discrimina
tyrannica
deifica
floruere serta
regni culmina,

6b. Trina ternarum curia
angelica
ubi Christum
adorant in arce
principalia.

7a. Unde laudes indefessa
senatoria militia

7b. Assistentia decantant
hymnologia symbolica.

8a. Flos tuus, paradise, pulcher,
unde manant nardi
nectaris odoramina,

8b. Ubi martyrum societas
splendidata trinam
glorificat essentiam.

9a. O quam beata domata
sanctorum, ubi sonant
jubilamina,

9b. Ubi jam tua bonitas
martyrum intercessu
nos perducat,

10. Christe bone, per saecula.

B fol. 225 b. — Cb fol. 76 b. — D fol. 136 b. — E fol. 272 a. — F fol. 155 a. — K fol. 219 b. — L fol. 138 b. — P fol. 101 a. — 2 a, 1 Melodema BEF; melodigmas KLP. — 2 a, 2 clangat B-P. — 2 b, 1 Quam DP. — 2 b, 2 procedunt EKP; per coelum D; turba EFP. — 3 a, 2 arteria EF; arthedia L; festivo E. — 3 b, 1 castrorum E. — 3 b, 2 conscentur BK; conscenter E; contenter F; exsultet KP. — 4 a, 2 palma E. — 4 a, 4 figmata FK, korrigiert in stigmata K. — 5 a, 4 sacrarum DF. — 5 a, 5 suo DF. — 7 a, 1 laude indefensa K; laudes indefessas EP. — 8 a, 2 manat EKP; manet F; nardis DKP. — 8 a, 3 odorifera EFP. — 8 b, 2 splendidatas K; splendentia EP, nicht unwahrscheinlich die ursprüngliche Lesart, vergl. 6 b, 4 sq. — 9 a, 1 dogmata beata F. — 9 a, 2 ubi sonant fehlt aufser EF. — 9 b, 2 martyrum fehlt D; interventu D; ubi intercessu F. — 10, 1 per saecla KP.

212. De Communi Martyrum.

1. Phoebus nunc pollens
hodie dies
qua recolentes
Christicolae

2a. Angelorum quoque caterva
atque sanctorum omnium

2b. Solemnitatem hodiernam
quae in aevum rutilantes.

3a. O quam beata es, virgo
Maria, quae portasti
hujus mundi
Deum creatorem.

3b. Qui te fecit, genuisti
et in domo Domini
porta clausa
permanens alma.

4a. Quae protoplastus
per lignum perdidit
vetitum, Mariae
proles restituit.

4b. Ipse etenim
sanguine proprio
nos redemit, caro
atque mellifluo.

5a. Latices veternas
diluitque culpas,
ut ovem erraticam
elevaret ad aetherea.

5b. Perfundunt et terram
dulcedine astra,
jucundantur animae
sanctorum coelo sublimatae.

6a. O quam lucida
splendentia pergunt
ad aetherea
loca animae justorum.

6b. Fulgent ut Titam
septempliciter
trinitatem
venerantes per saecula.

7a. Bellum factum
est in coelis,
Michael
archangelus exstitit
victor, praebens
auxilium caterva
pretiosa.

7b. Gaudent poli,
astra, tellus,
aequora
ac milia milium
angelorum
dicentes: salus, honor
altithrono.

8a. Patriarcharum, prophetarum,
apostolorumque organa
concrepantes denique
laudes resonant.

8b. O quam pulchra fraternitas,
quae
nunquam potuit violari,
in florigera castra
ideo regnant.

9a. O quam pretiosi omnes
estis, sancti Dei, ornati
liliis, stillantes
balsami guttulis.

9b. Inspiranteque paraclito
spiritu exorare vos pro
nobis non cessetis
trinam majestatem,

10. Ut vobiscum mereamur
gaudere fruentes
claritatem in aeternum.

B fol. 224 a. — F fol. 179 b. — 2 a, 1 quoque carmina F. — 4 a, 1 Quem F. — 4 a, 4 prolis F. — 4 b, 1 Ipse enim BF. — 4 b, 4 ac mellifluo

BF. — 5 a, 2 diluuntque F. — 5 b, 1 Perfusus eterrora BF. — 5 b, 3 jucundant BF. — 5 b, 4 ad coelos BF gegen das Versmafs. — 6 b, 2 und 3 fehlt je eine Silbe am Vers. — 7 a, 2 est ergänzt. — 7 a, 5 sq. auxilium praebens BF. — 8 a, 3 concrepante F. — 8 b, 1 quam fehlt F. — 9 a, 3 libis B. — 9 b, 2 vos fehlt B. — 9 b, 4 deitatem F.

213. De Communi Martyrum.

1. Verba

2 a. Cuncta
regis celsi quem laudat
potentia

2 b. Christi,
qui sanctos
praeelegit ad gloriam.

3 a. Et quia unus
spiritus
in eis aderat

3 b. Et una fides
et una
praeclara caritas,

4 a. Accensi
amore secuti
sunt Dei praecepta;

4 b. Ideo
et cum Christo regnant
in coelorum alta.

5 a. Coronas perpetuas
in eorum capita,

5 b. Rosae liliarum
repleti fraglantia,

6. Colla ferent
parentia cruore
ac laeti
possident palmam
et cum Christo regnant.

B fol. 242 b. — E fol. 318 b. — 2 a, 2 laudatur BE. — 2 b, 1 Christe E. — 4 a, 2 amore divino BE, überzählig. — 4 a, 3 Domini BE. — 4 b, 1 Ideoque BE. — 5 b, 1 liliarumque BE. — 5 b, 2 repleti odore fraglantia BE tautologisch und überzählig; repreti flagrantiam B. — 6, 2 parenta BE. — 6, 3 ac loti B.

214. De Communi Martyris.

1. Martyr Dei,
regem coeli
deplora, ut nostra
deleat facinora.

2. Per tuam intercessionem
veniam mereamur
culparum nostrarum
laeti per cuncta saecula
saeculorum.

B fol. 229 b. — Ohne Melodie, ohne Parallelismus. — 1, 3 deplora = implora.

215. De Communi Confessoris.

1 a. Succina
cantibus,
phalanx, organa
Martiali jubila,

1 b. Inclita
concinens
praesulis sacri
divina charismata.

2a. Natu nobilis
proles edita,
fide nobilior maxima,

2b. Sancti spiritus
mox templum factus
ardebat ad spiritalia.

3a. Ut mitissima
ovis ruminans
divinas sententias,

3b. Succum fundebat
intra nitida
spiritalem pectora.

4a. Ardescit hic anima
religionis vera
fide
plenissima succensa.

4b. Agni velut hostia
hic laudis immolata
Christo
victima gratissima.

5a. Atque specie rutilans
in facie angelica
serebat dulcia famina.

5b. Plebs facta quibus credula
amabat diva monita
Deo sanctoque illustrata.

6. Hujus ut hic corpore
nobis salubriter
splendet praesentia,
coelo sociata
sic fiat gloria.

B fol. 230 a. — Cb fol. 67 b. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449 Σ. — 1a, 2 cantibus mentibus Σ. — 1a, 3 organa fehlt B. — 1a, 4 Aunario CbΣ. — 2a, 1 Fatu B; Nectu Cb. — 2a, 2 dedita Σ. — 2b, 2 facta BCaΣ. — 2b, 3 ardebit Cb; ad fehlt B; spiritualia B. — 3a, 1 Et mitissima B. — 3a, 2 hujus ruminans B. — 4a, 1 hin! anima Σ. — 4a, 2 jura Σ; juda B. — 5b, 2 diu admonita B. — 6, 1 Cujus Σ. — 6, 4 de coelo B.

216. De Communi Confessoris.

1. Gloriosa dies
adest praeclara
atque laeta.

2a. Dies colenda
hodierna
maxima
devotione pia;

2b. Nobis omnibus
veneranda,
annua
solemnitate digna

3a. Beati
Martini ob merita;
ipse nam promeruit
gaudia
coelestia
sociatus
angelis in gloria.

3b. Aeterna
cujus exsultat coelum
societate, chorus
sanctorum
angelorum,
confessorum
atque apostolorum.

4a. Ubi Cherubim,
Seraphim
ardentes
amore igneo,
socia
exultatione lucida,

4b. Ubi conlaudant
milia
milium,
non cessant congrua
devota
voce atque dicentia:

5a. Sanctus, sanctus,
sanctus Dominus
Deus Sabaoth,
omnipotens,
qui erat
et qui est et
qui venturus est in sua
majestate splendida.

5b. Cujus opera
admirantur clara
atque praemia
coelestia
fulgebunt
pretiosa
cum magna promissione
semperque manentia.

6a. Tuam, Domine,
precamur quoque
magnificentiam,
Te rogamus,
pacem beatam
ut concedas nobis
praestesque
aeterna praemia.

6a. Ubi Martinus
pontifex summus
atque magnificus
Patriarchae
Abrahae sinu
excipitur laetus
virtutum
supernarum consors.

7a. O beate,
egregie pastor bone,

7b. Dispensator
fideliter talentorum,

8a. Intercede pro nobis
ad Dominum,

8b. Ut possimus consequi
consortium

9. Et aeterna gaudia.

B fol. 232 b. — 2a, 4 pie. — 3a, 6 sq. angelis sociatus. — 3b, 2 societate coelum. — 5a, 2 sq. ermangeln je einer Silbe, was sich durch die wörtliche Aufnahme des Sanctus erklärt. — 5a, 7 est fehlt. — 6a, 7 precesque; ob die Korrektur im Text das Richtige trifft, bleibt fraglich, weil die Möglichkeit eines Aktivs preco nicht ausgeschlossen erscheint.

217. De Communi Confessoris.

1. Adest festa
gloriosi sacra

2a. Confessoris
veneranda die hodierna,

2b. Qua deserens
infima transvolavit ad alta.

3a. Coelestia
obviat illi
angelica
splendens caterva.

3b. Canditata
Deo plebs promens
voce pulchra
cum melodia.

4a. O trina
majestas,
perpetua doxa
tibimet adsistat
assidua.

4b. Qui prolem
coaevum
misisti in arva,
saecla per quem facta
sunt omnia.

5a. Ut suam facturam
reformaret,
tecum quam crearat,

5b. Ovem perditam
secum ferens
scanderet ad alta.

6a. Unde devota turba
respuens ima,
intuens celsa
tendit assidue
mente in aethra.

6b. Tripudiatque digna
contubernia
coelestis aulae
sanctorum praecelsa
favens gaudia.

7a. Inter quos
pontifex
conregnat,
cujus colimus
nunc solemnia.

7b. Quem mente
decliva
ut solvat
pie petimus
nostra crimina.

8a. Condonet delicta
preceque sua
atque merito
capiamus alta
coelestis aulae
sacra moenia.

8b. O Christi athleta,
voce praecelsa
tibi carmina
demus in hac festa,
ut tecum feras
super aethera.

9a. Quo gloria
coelica
perfruamur ac melliflua

9b. Inter sacra
agmina
trinitatem intuentia,

10. Quae nobis sit pax
perpetua
atque vita.

D fol. 141 b. — Cfr. Cod. Parisien. (ol. S. Martialis Lemov.) 1086 saec. 13 Σ. — 1, 1 Adsunt festa Σ. — 1, 2 sacri D. — 3a, 1 Coelestium Σ. — 4a, 4 hat in DΣ zwei Silben mehr als 4b, 4, weshalb die Mel. in Σ 2° zwei Noten überspringt; die Sequenz Adest festa domus dedicata, die auf dieselbe Melodie geht, beweist, dafs nicht etwa 4a, 4 zwei Silben zu viel, sondern 4b, 4 deren zwei zu wenig hat. Ich ergänze daher das diesen Sequenzen so geläufige arva in 4b, 3 und ziehe saecla zu 4b, 4. — 6a, 2 respuens vana Σ. — 6b, 3 und 4 des Versmafses wegen umgestellt. — 7a, 2 statt pontifex hat Σ ad libitum: confessor. — 7b, 1 Quo Σ. — 7a, 3 regnat D. — 7b, 3 solvat D; die Melodie beweist, dafs hier und 7a, 3 die Lesart von Σ die richtige ist. — 8a, 1 Condolet delictis Σ. — 8a, 3 merita D. — 9a, 1 Qui Σ.

218. De Communi Confessoris.

1. Alma cohors, una
laudum sonora
nunc prome praeconia.

2a. Quibus en insignis rutilat
Martialis ut luna
solque sidera,

2b. Meritorum est mirifica
radians idem sacra
praerogativa.

3a. Hunc nam sophiae mystica
Ornarunt mire dogmata,
qua fulsit nitida
luculenter per ampla
orbis climata.

3b. Verbi nec non fructifera
Sevit divini semina
mentium per arva
pellendo quoque cuncta
noctis nubila.

4a. Hinc famina fundens diva,
utpote coelestia
ferens in se numina,

4b. Sublimavit catholica
vehementer culmina
sancta per eloquia.

5a. Is nempe celsa
compos gloria
nunc exsultat
inter laetabunda
coelicolarum ovans
contubernia.

5b. Sublimis exstat
sede superna
fruens vita
semper inexhausta
sat per saluberrima
Christi pascua.

6a. O dignum cuncta
laude praecelsa
praesulem tanta
nactum gaudia
virtutum propter merita,
quibus viguit ardens
velut lampada.

6b. Nos voce clara
hunc et jucunda
dantes oremus
preces et vota,
quo nobis ferat commoda,
impetret et aeterna
poscens praemia.

7a. Quod petit praesens caterva,
praesulum gemma,
devota rependens
munia mente sincera,
favens da
sibi precum instantia,
scilicet ut polorum
intret limina.

7b. Quonam intra palatia
stantes suprema
laeti gratulemur
adepti polorum regna,
qui tua,
praesul, sistentes hac aula
jubilamus ingenti
cum laetitia

8. Recinentes dulcia
nunc celsaque Alleluja.

Cb fol. 130 b. — D fol. 140 b. — Cfr. Tropar. S. Ebrulphi saec. 12. Cod. Parisien. 10508 Θ. — Tropar. Floriacense saec. 11. Cod. Parisien. Nouv. acq. 1177. Σ. — Cfr. Kehrein N° 503; Mone, Latein. Hymnen N° 816. — 2a, 1 Quibus enim signis Σ. — 2a, 2 N. Θ; Martinus Σ. — 3a, 1 Hic nam Θ. — 3a, 2 ornavit Θ. — 3a, 5 orbis spatia Θ. — 4a, 1 Hic famina Σ. — 4a, 3 lumina Θ. — 5a, 3 exsulat Θ. — 5b, 2 supera Θ. — 7a, 2 confessorum gemma Σ. — 7a, 3 in una mente Σ. — 7a, 8 lumina Θ. — 7b, 3 Devoti gratulemur Θ.

219. De Communi unius Sancti.

1. O alma trinitas,
Deus es et unitas,

2a. Qui resides supera
et cernis infima,

2b. Claudis pugillo cuncta
sub coeli factura.

3a. Angelorum quoque adstat
tibi agmina
clariflua
sat beata.

3b. Cherubim atque Seraphim
jam nunc intonant
praeconia
voce sonora.

4a. Clamantes
atque dicentes:
Sanctus,
sanctus Deus, qui regnas
per omnia tempora.

4b. Ardentes
atque cernentes
Christum
Dominum laudantia
per saecula agmina.

5a. Patriarchae cum pulchris
coronis in circuitu
sedis tuae
sedent in albis.

5b. Apostolorum chorus
prophetarum laudabilis
exercitus
te collaudant.

6a. Martyrum proclamat chorus:
Alpha et Ω,
rex regum bone,
via, vita, virtus,
trinitas sancta
es benedicta.

6b. O Jesu, corona nostra,
cujus clara
rutilant dona,
quis aeternae vitae
consequimur
magna praemia,

7a. Tecum in aethra
Alleluja decantantes
cum pneuma,

7b. Quo vota nostra,
annuas, tendant affatim
sincera.

8a. Sillabatim cum organa
plebs nonnulla
perstrepet melodia

8b. Et voce clara proclamant,
quam beata
sanctorum sunt agmina.

9a. Quorum non sol, luna
sed Christus
vera est lucerna.

9b. Cum quo fulgent alma
ut inter
lucifer nubila.

10a. Cum quibus et rutilans
coronatus
in axe athleta
candidatus
purpura praeclara,

10b. Sociatus cum agmina
trinitatem
sancta cernentia
in gloria
aeterna cum palma.

11a. O alme atque gloriose,
impetra
nobis indulgentiam,

11b. Ut cum Domino mereamur
gaudere
per [omnia] saecula.

B fol. 228 a. — Ca fol. 127 a. — D fol. 120 b. — E fol. 285 b. — F fol. 101 a. — G fol. 199 b. — K fol. 183 a. — L fol. 122 b. — N fol. 120 a. — O fol. 27 b. — P fol. 73 b. — Q fol. 91 b. — 2a, 1 supera G.

— 3a, 2 clariflua agmina B—Q. — 3a, 4 sacramenta F. — 4a, 3 — 4b, 4 fehlt O. — 4a, 5 saecula P. — 5a, 1 Patriarcharum F. — 5b, 2 ab prophetarum BCaEFKOP. — 5b, 4 collaudat G. — 6a, 2 Alpha et tu Ca. — 6a, 3 bonus CaFEP. — 6a, 4 via virtus vita BCaFKOP. — 6b, 4 qui G. — 6b, 5 consequitur E. — 7a, 2 decantans E. — 7a, 3 alle Hss. — 7b, 1 qua CaEFK. — 7b, 2 annua tentat G. — 9a, 2 sed quibus vera O. — 9b fehlt P. — 9b, 3 sidera O; jubila K. — 10a, 1 quibus rutilans G; quibus erutilat L. — 10a, 3 an Stelle des Wortes athleta soll der Name des betreffenden Heiligen gesetzt werden: Stephanus E; Sebastianus G; Martinus pontifex P; Johannes baptista et Martialis pontifex D; Martialis pontifex LO; Aredius Ca; Martialis apostolus K; einige Handschriften behalten irrtümlich neben dem Namen auch das Wort athleta, dessen Neumen dann wiederholt werden; dieser Irrtum veranlasst dann in den andern den Zusatz pontifex. — 10b, 1 in agmina G; cum organa L. — 11a, 1 gloriosa G. — 11b, 1 Cum Christo KOP. — Titel der Sequenz: *O alma major* K; Aufschrift irrtümlich „De trinitate" F.

220. De Communi Virginum.

1. En virginum agmina
praecellit in gloria

2a. Et inter ceteros
ordines
fulsit lucidum

2b. Et ovans decurrit
in aera
Christo obviam

3a. Cum claro
lumine; dignum est enim
ut in sponsi adventum

3b. Fidelis
turma praestoletur insomnis
cum fulgentes lampadas.

4a. Ne respuat
nuptialis
digna habitacula
Eas consortes,
quas mundas a reatu
invenerit
requiescentes.

4b. Quid dignius
quidve nobis
sublimius adscriptum,
Ut illi semper
vigilemus et firmam
teneamus
parsimoniam

5a. Ut cum in nocte
sonuerit media

5b. Clamor timendus,
cum opere perfecto

6a. Intremus ad nuptias,
ut nos ad nectaream
cunctos dapem

6b. Refocillatos, Christo
favente, cum electis
simul semper

7. Adjungat laetitia.

B fol. 147 a. — Ca fol. 124 a. — E fol. 274 b. — F fol. 170 b. — 1, 1 procellit BCa; praecellat F. — 2b, 3 obviam Domino BF. — 3b, 3 lampades F. — 4a, 1 Te respuat F. — 4a, 4 Has F. — 4b, 1 dignus Ca. — 4b, 3 ad vitam B. — 4b, 4 Et illi Ca. — 4b, 7 parisimonia F. — 5a, 1 Et cum Ca. — 5a, 1 timuendus F. — 6a, 2 ut nos ad tartara F; et nos tartarea Ca; et nectarea B. — 6b, 1 Refaucillatos BCa; rem faucilata F; rem facilato E. — 7, 1 Adjunge F; injunge BCaE. — Titel der Sequenz: de *Veni Domine* B; dieselbe Hs. setzt die Sequenz wohl irrtümlich auf den 4ten Adventssonntag.

221. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Observanda

2a. Abunde solemnitas
nobis omnibus
aderit hodierna,

2b. Qua pontifex maximus
hanc Martialis
dicavit basilicam.

3a. Quam decenter majori
convenit
celebrari gloria,

3b. Quanto fuit sanctior,
qui ipsam
sacravit ecclesiam.

4a. In qua jacent tumulata
membrorum
hujus climata,

4b. Cujus sacro interventu
poscimus
scandere celsa.

5a. Nunc quoque libenter
Suscipe, laus
angelorum, laudum
carmina laeta
nunc nostra,

5b. Cum turba praeclara
Prece voto
supplici nostra quae
mittit caterva
plurima.

6a. In qua reboat
quoque beati carmina
Martialis familia,

6b. Fide ac pace
rutilans, vestibus simul
nunc pulcherrimis induta.

7a. Orans, ut omnipotens
hujus sancti meritis
miracula

7b. In hac sancta solita
ostendat propria
basilica.

8a. Sicut prisca sanavit
corpus tempora,

8b. Orantium nunc sanet
corda, corpora.

9a. Cum Musa Thalia
Te conlaudans adorat,
sancte rex, in hac aula
Praesens turba,

9b. Tribuens omnia
Et dona per saecula
sancta tabernacula
Praeparata.

10a. In qua possimus
habitare
cum Christo in coelesti
quie beata,

10b. Et collocari
post laborem,
cum Christus judicabit
orbem, in dextra,

11a. Ac audire
cum electis
ab ipso: capite
regna nobis
promissa.

11b. Praesta, Christe,
rex benigne,
obtentu sanctorum
nobis cuncta
prospera.

12. Et da cantare celsa
voce Alleluja.

A fol. 55 b. — Ca fol. 23 a. — Cb fol. 63 a. — D fol. 145 b. — F fol. 123 b. — K fol. 221 a. — L fol. 142 b. — O fol. 37 a. — P fol. 104 a. —

2 b, 1 Qua Dei apostolus K. — 2 b, 2 hac L; fehlt F. — 3 a, 3 gloriam A. — 3 b fehlt F. — 3 b, 3 basilicam P. — 4 a, 3 clismata F. — 5 a, 1 bei libenter löst Cb l. c. Ca ab. — 5 a, 5 hunc nostra Ca. — 6 a, 2 beato D; Martialis carmina Ca. — 7 b, 2 fehlt eine Silbe; F füllt die Lücke aus, indem es perpropria setzt. — 8 a, 1 sacravit F; sana ut Ca. — 8 b, 2 voce corda F. — 9 a, 1 Cumula talia D. — 9 a, 2 conlaudens adoret D; adorans A. — 9 b, 1 Imbuens omnia D. — 9 b, 4 Reparata Ca. — 10 a, 3 cum sanctis ACa. — 10 a, 4 requie D; quiet beata L; quae est beata F. — 10 b, 1 collocare F. — 10 b, 4 dextera D. — 11 a, 1 Fac audire F; Hoc audire D. — 11 a, 2 mereamur D. — 11 a, 4 nobis regna P. — 11 a, 5 repromissa D. — 12, 1 Et decantare D. — Aufschrift: „In dedicatione S. Petri" L.

222. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Ad templi hujus limina dedicata

2 a. Gaudiorum
laudes ovans
plebs concrepet
devota,

2 b. Hodierna
die quia
adest festa
annua.

3 a. Supra cacumina
montium fundata
enim est domus ista

3 b. Et exaltata est
super omnes colles
structura deifica.

4 a. Ex auro mundo
circumtexta gemmis
atque rutilans
muri per ampla.

4 b. Ibi adorant
sanctam trinitatem
populus omnis
individuam.

5 a. Haec est enim
illa coelestis aula
et angelorum patria,

5 b. Ecclesia,
firma quae petra dicta
et aeterna est regia.

6 a. Ex vivisque petris
visio pacis, urbs
celsa Jerusalem,
etenim
struitur
beatorum animis.

6 b. Qua Deus quoque, rex
summus super omnes
unus, celsiore
in throno
praesidet
illo, cui semper laus.

7 a. Majestates et virtutes
angelorum,
et agmina sancta

7 b. Indefessas voces laudes
pertonantes
coelitus gloriam.

8 a. Venerandus, metuendus
est namque locus,
ubi adorandus et colendus
est idem
Deus, imperans coelum
et terram.

8 b. Beati sunt, qui habitant
ergo in domo
Domini, quia ab alto laudes
regi magno
gratulantes denique
jubilant.

9a. Adonai, benedicte,
sapientia, claritas,

9b. Fac nos gaudere in aevum
in aula sancta tua

10. In saeculorum
saecula.

B fol. 234 b. — Ca fol. 88 b. — E fol. 258 a. — F fol. 109 a. — K fol. 226 b. — L fol. 147 a. — 1, 1 lumine F; limine B. — 3 b, 2 homines colles B. — 4 a, 2 circumtecta F. — 4 a, 3 erutilat F; et rutilant K. — 4 a, 4 mira per F; mura per K. — 4 b, 1 Ubi EL. — 5 a, 2 illa fehlt EK. — 5 b, 1 Ecclesia firma petra dicta aeterna EL; Celsa firma quae petra F. — 6 a, 1 Ex vivis petrisque B. — 6 a, 5 servatur EL. — 6 a, 6 anima B; animae F; animas EL. — 6 b, 3 celsior BCaEFKL; so fehlt eine Silbe am Versmafs. — 7 a, 1 Potestas et EF. — 7 b, 2 personantes CaKL. — 8 a, 1 metuendusque BEKL.

223. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Ad templi hujus limina
dedicata

2a. Gaudiorum
laudes ovans
plebs devota
concrepat,

2b. Hodierna
die quia
adest festa
annua.

3a. Fundata enim
est domus ista supra
montium cacumina

3b. Et exaltata
est super omnes colles
structura deifica.

4a. Nam haec est magna
Hierusalem,
civitas scilicet
illa superna,

4b. Ex auro mundo
circumtexta
gemmisque rutilat
muri per ampla.

5a. Haec est illa
coelestis aula,
angelorum patria,

5b. Ecclesia
firmaque petra
aeternaque gloria.

6a. Dicta est quae
pacis visio,
urbs celsa Jerusalem.

6b. Ex vivisque
petris struitur
beatorum animis.

7a. Qua Deus quoque, summus
rex super omnes unus,
celsiore in throno
praesidet illo.

7b. Sunt majestate coram
virtutes atque perstant,
gloriari oportet
agmina sancta.

8a. Indefessas voces
laude persultant coelitus,

8b. Gloria et regnum
illi per saecla depromant.

9a. Venerandus
est ergo locus,
noscitur ubi praeesse
numina talia.

9b. Adorandus
est idem Deus,
imperans coelum et terram
cunctaque maria.

10a. Denique eum
mortalis laudet ordo,
et in excelsis
decantent (sancta) agmina.

10b. Gaudia coeli
poscant futura
atque vitam felicem
et munera plena.

11a. Nosque pium
flagitemus
Christum, semper esse
nobiscum,

11b. Paradisi
qui januam
reseret ultimo
spiritu

12. Ferentem
vitam aeternam.

B fol. 236b. — F fol. 110a. — Cfr. Graduale Nivernense saec. 11. Cod. Parisiens. 9449 Σ. — 1, 1 lumine F. — 3a, 2 super F. — 3a, 3 praeclara cacumina F. — 3b, 2 est fulgida F; supra Σ. — 4b, 2 circum campestra Σ. — 5a, 2 civitas sancta Σ. — 6b, 1 Ex cujusque B: ejusque Σ. — 6b, 2 truduntur Σ. — 6b, 3 animas BFΣ. — 7a, 1 Tu Deus quoque F; Usquoque Deus Σ. — 7a, 3 celsior in F. — 8a, 2 laudes F; persultet F, persultas Σ. — 9a, 3 nescitur Σ. — 9a, 4 nomine talia BFΣ. — 10a, 1 Denique nunc F. — 10a, 4 Überschuss von zwei Silben. — 10b fehlt F. — 11b, 1 Paradisum B. — 11b, 2 qui agmina Σ. — 11b, 3 Christum refert ultimum Σ.

224. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Laetetur

2a. Et concrepet devota
fidelium plebs carmina
in hac aula

2b. Praebeatque cantica
gratiarum nunc praeclara
mente pura

3a. Tibi, Christe, per saecla
qui depellis
gratanter noxia,

3b. Qui venisti pro nostra
omniumque
salute in arva.

4a. Ergo tibi decet salus
et vita
hucusque pia.

4b. Namque moderaris celsa
et ima
virtute pia.

5a. Quae mente pura
Suscipe, laus
angelorum, laudum
carmina laeta,
poscimus

5b. Nos in hac aula.
Preces, vota
suscipe, nostra quae
mittit caterva,
rex, una.

6a. Tu es etenim
sanctorum omnium corona
lux eorumque pia.

6b. Via, veritas
et vita permanens tu sine
fine passim per saecla.

7a. Tua Deus luce clara
deposcimus omnes una
voce celsa.

7b. Ideoque in hac aula
persplendent clementer tua
nempe jussa.

8a. Corda nostra
jam tu potenter
illustra,

8b. Sacro dira
numine terge
delicta.

9a. Voce quo celsa
Te conlaudans adorat,
sancte rex, in hac aula
Haec vox nostra

9b. Supplex expostulat
Et dona per saecula
sancta tabernacula
Et aeterna.

10a. Poscimus tuam et immensam,
rex pie, clementiam
omnes, hanc aulam

10b. Quo conservare tu digneris
semper eam potenter
immaculatam.

11a. In qua et laudes promat
maximas
tibi, Domine,
fidelium turma

11b. Celsaque voce psallat
cantica
convexo corde
inquiens dulcia:

12. Sit regi nostro
perennis semper gloria.

B fol. 168 a. — Ca fol. 87 a. — D fol. 146 b. — E fol. 253 a. — F fol. 111 a. — K fol. 222 b. — L fol. 143 a. — N fol. 129 a. — O fol. 36 b. — P fol. 105 a. — 2 a, 1 devote D. — 3 a, 1 Christo D. — 3 b, 2 omnium salute EP. — 5 a, 1 Quem D. — 5 a, 5 nunc nostra D. — 5 b, 1 Nos fehlt D. — 6 a, 3 laus eorumque FNO; atque salus aeterna KLP. — 6 b, 3 in saecla CaFKP. — 7 a, 1 Tu es Deus LP. — 8 b, 1 Sacra CaFK. — 9 a, 1 quo excelsa F. — 9 a, 2 Te laudans F. — 9 b, 1 expostula F. — 9 b, 2 Dona per saecla F. — 10 b, 1 Tu conservare KL. — 11 a, 3 Ut qua L. — 11 b, 1 Celsa voceque F. — 12, 2 et gloria CaDF; perenni F.

225. In Dedicatione Basilicae.

1. Exsultet elegantis
omnis mundi fabrica,

2a. Quaeque proles terrigena
nostra Domino
canat melodia,

2b. Dignato fundare suam
suis in vernis
gloriosam aulam.

3a. Nos scilicet
habitandi causa
nosque sua
ipso favente gratia.

3b. Hanc tui
tabernaculi fixam
praecinebat
Moysis mobilis umbra.

4a. Haec tui vetustissima
Salomon corrusci est templi
figura.

4b. Illud Israeliticam,
hoc praetulit gentilitatis
et notam.

5a. Huic vivo
lapidi ferto:
Gloria, victoria,
Laus, qui univit talia.

5b. Plebs Hebraea,
regi cantita:
Salus et in saecula
Nobiscum fide compacta

6a. Duo penes
Judaeam divina
habitacula unum effecta

6b. Binam necti
pandebant catervam
unius fidei ecclesiam.

7a. Tabernaculi schema
praecessit templi formam,
synagoga
ecclesiam
pari via.

7b. Tentorii figura
latuit fani notam,
synagoga
ecclesiam
pari via.

8a. Moyses
quoque oracula
praecessere
Salomonis regna,

8b. Lex vero
aeque pacifici
salubria
Salomonis famina.

9a. Illi decus
ac simul gloria,
Christo sit per omnia,
Cui cessit Moysis
legis litera.

9b. Grates ei
dicamus immensas,
Qui dedicata delubra
Delegit sibi nostra
fieri corda.

10a. In Jerusalem domus sita
nostram in visione pacis
pandit aulam.

10b. Natus David Judaeis illam,
hanc nobis proles Dei struxit
pulcherrimam.

11a. Quam nobis Deus aulam
Conservet per tempora
Finis ignara.

11b. Fausta super agmina
Rex erit per saecula
Illic amoena.

12a. Omni quippe honoris doxa
concelebremus annua

12b. Dicationis basilicae
hilariter solemnia.

13a. Hic nostro pangamus Domino
dulcisona

13b. Ore, mente euphonia
harmoniam.

14a. Summus honor,
perpes sit laus
ei, nobis ut annuat

14b. Perennia
ecclesiae
coelestis gaudimonia,

15. Sic fruamur
sua gratia.

A fol. 57 a. — B fol. 235 a. — D fol. 144 a. — K fol. 224 b. — L fol. 143 a. — P fol. 106 b. — 2 a, 2 canat Domino A-P. — 2 a, 3 melodiam B. — 2 b, 1 Dignare D. — 2 b, 2 suis in vernis gloriosam D; gloriosam suis in vernis AKLP; gloriosam fehlt B. — 3 a, 3 nosque per sua D, nosque suam P. — 3 a, 4 ipsum A; ipsam BKP. — 3 b, 2 fixa ABKLP. — 3 b, 3 Moyses praecinebat A-P. — 3 b, 4 umbram D. — 5 a, 1 vivido D. — 6 a, 1 pones D. — 6 b, 2 caterva A. — 7 a, 1 schemam P. — 7 a, 2 processit P; forma D. — 7 a, 5 paritivam D; pari viam ABP. — 7 b, 1 figuram AKP. — 7 b, 2 nosam D. — 7 b, 3 synagogam P. — 7 b, 5 pari viam BP. — 8 a, 1 Moysea D; Moyseos A. — 8 b, 1 Rex vero P. — 8 b, 2 pacifica D. — 10 b, 1 Notus David P; videns illam D. — 10 b, 2 hac nobis B; hoc DB; Lücke von drei Worten P. — 11 b, 3 Illuc D. — 13 a, 1 Sic D. — 15, 2 gloria D.

226. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Castrorum proles
dedicativa

2a. Jam epithalamia
reciprocata
recolat solemnia.

2b. Dulcorata recinat
orthodoxorum
soboles euphonia.

3a. Ecce micat dies, in qua
sacro signaculo
delibuta

3b. Haec domus regio pacta
vexillo chrismatis
est adscripta.

4a. Cujus typum portendebant
plaustrum arcae,
cataclismi tecta.

4b. Hanc et allegorizabant
illa quondam
Mosea schemata

5a. Sina ostensa.
Secretorum libamenta
in hac, o Christe, aula
litanda

5b. Laude consona,
Summa in qua te majestas
cernua plebs adorat,
supplicat.

6a. Qua citharizat
angelorum fidicula
laudes hymnizantia.

6b. Quem dogmatizant
patrum sophismata, vatum
consonant argumenta.

7a. A patriarchis typicata,
ab antiquis est praesagata
poli valva.

7b. Ordinum sacrorum globata,
insontum coetibus gyrata
mater pulchra.

8a. Ipsa est nempe,
quae cum pacto
inviolabili
copula

8b. Compellentia
sponsum juxta
castra virginea
avida

9a. Christo foederata
Exorcizans quaerula,
quo ivit sponsus, narrat
Caelebs turba.

9b. Vox illico boans:
Surge propaciscata,
altam carpens semitam
inter astra.

10a. O speculatrix,
urbs regalis,
tristia in te nulla
nec delubilia.

10b. Conditor tuus
Christus atque
architector, nec manent
apud te morbida.

11a. Intra cujus abdita
redemptor deleta
erratica nostra funerea

11b. Collige et colloca,
quo ivit; perpetim
mansuri ibi dicamus una

12. Laudes in axe supera,
qui manes in saecula.

B fol. 169 a. — Ca fol. 90 b. — E fol. 254 b. — 1, 1 Castorum BE. — 4 a, 2 claustrum B. — 4 a, 3 cataclismata E. — 5 a, 1 Sine Ca. — 5 a, 2 secretarum BCaE. — 5 a, 3 in hac Christe BE; o Christi Ca. — 5 b, 4 supplica CaE. — 6 a, 1 In qua BCaE. — 6 b, 2 et vatum BCaE. — 8 b, 3 sq. virginea avida castra E. — 10 a, 3 tria E; trista B; tristitia Ca. — 11 a, 3 ciratica E. — 11 b, 1 Colligo E.

227. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Ad te, sancte
supernum lumen,

2a. Sacra nunc vota
ferimus danda,

2b. Quae purgent nostra
crimina cuncta.

3a. Colimus
nam tua
templi sacrata
festalia
sub honore clara,

3b. Terrea
supera
quo nos faciant
discrimina
superata propulsa.

4a. Virtutes sacras
nobis proficuas
reddant sancta

4b. Sanctorum pia
nunc servis precata,
adsint, clamant,

5a. Justitia,
temperantia
et fortitudo
et prudentia.

5b. Nobilitas
quas nunc creat
in poli aula
semper exsultans.

6a. Delicias
praecipuas
justis ministrans
gubernando terrena,

6b. Vivificans
et radians
mentis vulnera
repellendo tenebras.

7a. Quas nunc exstirpa
per climata
orbis omnia,
Christe, potentia,

7b. Solvens vitia
corporea,
spiritalia
reddens coelestia,

8a. Templi Dei
dans gloriam
speciosam,

8b. Sese reddat
quo moribus
speciosam.

9a. Caritas
maneat Domini,
pariter proximi,
veneranda

9b. Castitas
fulgeat mansura
per saecla corpora,
corda salvans.

10a. Haec cunctas
virtus super
et custodiendo
beatas requie
donat animas.

10b. Praecepta
Jesu pia
custodiendo
transferre decertat
in poli astra.

11a. Quam suis tribuat
Domini pietas
immensa,

11b. Servetur tempora
quo nobis inclita
per saecla.

12a. Obtineant
Martialis precata
haec sacra

12b. Et deferant
coelitus impetrata
hac aula.

13a. Haec atque Stephanus
oret, venerandus
athleta,

13b. Qui sanctimonia
tenet coelestia
trophea.

14. Pandat
famulis optata
a Christo promissa
coelestia
praeconia.

D fol. 147 b. — L fol. 148 a. — 3 a, 5 hat eine Silbe weniger als 3 b, 5; entweder ist hier pulsa oder dort praeclara zu ändern. — 5 a, 2 hat eine Silbe Überschufs. — 6 b, 4 detegendo L. — 11 b, 1 Fervetur DL. — 13 a, 3 et justus D — 13 b, 2 tenens L. — 14, 2 famulos D.

228. In Dedicatione Ecclesiae.

1. Adest festa
domus dedicata,

2a. Annuata
solemnitas orbe decorata,

2b. Qua populus
Deo obtulit munera sacra.

3a. Immaculata offeruntur
etenim
sancta atque
justa libamina,

3b. Exemplis archisynagogi
periti
celebrarent
et scaenepaegia.

4a. Structura
ex lapidibus pretiosis
angelorum quoque
custodia:

4b. Smaragdus
et chrysoprassus, adamantus
atque carbunculus
et saphyrus.

5a. Haec est illa aeterna
Dei habitacula
splendida,

5b. Gemmata, clariflua
ex vivisque saxibus
et exstructa.

6a. Visio pacis
Hierusalem,
habensque claritatem
Dei, pretioso
similis lapidi

6b. Tamquam Jaspidis,
sicut chrystallum
optimum murum magnum
atque altum habens
introitum ejus.

7a. Tres januae
ἀνατολῇ,
austro idemque similis,

7b. Aquilone
et occasu
similis ingressus ejus.

8a. Et mensus est
ejus muros
aequaliter, centum
quadraginta
quatuor cubitorum
omnium mensura magna,
quae est angeli.

8b. Ipsa vero
auro mundo
civitas ornata,
est simile
vitro puro, muri,
civitatis fundamenta
ex his lapidis.

9a. Civitas non eget sole
neque luna,
ut splendeat;

9b. Plateae ipsius urbis
tamquam vitrum
perlucidum,

10. Lucerna ejus
est agnus
irradians.

L fol. 149 a. — 3 a, 1 etenim offeruntur. — 3 b, 3 ut celebrarent. — 4 b, 4 et ergänzt. — 5 a, 2 habitacula später korrigiert in aula coelica. — 5 b, 2 das Versmafs verbietet eine Ausmerzung der Form saxibus. — 7 a, 3 ab austro. — 7 b, 3 similis tamen gegen Versmafs und Sinn. — 7 b, 1 Oriente, was schon 7 a, 2; Korrekt. nach Apoc. 21, 13. — 8 b, 4 simile bezieht sich dem Sinne nach auf aurum, cfr. Apoc. 21, 18; überhaupt giebt dies Kapitel, aus dem manche Stellen wörtlich herübergenommen sind, viel Licht zum Verständnis der Sequenz. — 8 b, 7 ex eis lapidis; cfr. 5 b, 2. — Die Melodie dieser Sequenz ist dieselbe wie die der Sequenz Adest festa gloriosi sacra, die sich in Neumen mit einer Linie in Cod. Parisiens. 1086 saec. 13. befindet und rhythmisch sehr schön und reich gegliedert ist. Der Vergleich beweist, dafs der Autor dieser Sequenz die musikalischen Phrasen völlig mifskannt und auseinander gerissen, ja bei den Klauseln 5 und 6 Stücke der einen zur andern geschlagen hat.

V. De Dominica.

229. Prosa Dominicalis.

1. Adest nempe

2a. Valens usia
δύναμις clara,

2b. Sitientes
sunt *ἐναργείᾳ*.

3a. Haec tria semper sunt
instantia
in sophia,

3b. Quae gyrum Olympi
per saecula
sola lustrans,

4a. Tonare qua
sors summa
est de trinitate
praecelsa.

4b. Licet pressa
factura
sit piaculorum
sarcina,

5a. Boantia
carmina reddat
trutinata

5b. Plasmatori
suo, qui exstat
ante tota.

6a. Penetrans
omnia
Deus cuncta potens fabricata

6b. In verbo
condidit,
in principio Deus qui erat.

7a. Spiritu sancto
flatum dans potentia
et majestate
commanens per tempora,
Pater et filius
et sanctus spiritus,
Deus, Deus,
Deus, tamen
diva una deitas.

7b. Dei genitrix,
fave immaculata,
quae ab angelo
suscepisti nuntia,
virgo sola mater
et felicissima.
Gaude, sancta,
te, innupta,
laudat omnis natura.

8a. Exoramus,
regum regina,

8b. Pro nobis
ut intercedas,

9a. Angeli hanc aulam
Michael,
Gabriel ceteri
ut muniant.

9b. Cuncta Dei laus pia,
trinus et
unus praefulgens qui
semper regnat.

10a. O pastor egregie, cui est
ligandi a Deo
meritis
data potestas,

10b. Pietate nostra ductus tua
suffragatione
ac fratrum
solvas delicta.

11a. Sociato Stephano,
qui piam
post dominicam
incarnationem,
ac concione martyrum sacra,

11b. Qui post illam et ante
scandere
fuso cruore
roseo alma
sine fine coelorum gaudia;

12a. Ac confessorum colobis qui
scripturas

12b. Vario reddidere lumine
lustratas.

13a. Virginum chorus
immarcessibilis
lilii
stemmatis
vernant praemia.

13b. Non omittimus
virginem, suo quae
hanc aulam
ditavit
corpore sanctam.

14a. Valeria pia,
ablutos a noxia

14b. Dominum implora
ut ad sedem ducat

15. Paradisi
nos florigeram.

B fol. 234 a. — Ca fol. 133 a. — Cb fol. 80 a. — D fol. 142 a — E fol. 276 a. — F fol. 104 a. — L fol. 129 a. — P fol. 87 b.

2b, 1 eine Silbe weniger, wodurch eine Neumenverbindung nötig. — 2b, 2 enargia. — 3a, 1 Haec trina CaE. -- 3b, 2 hier hört Ca auf und fährt Cb fort. — 4a, 1 Donare quae DF. — 4a, 3 est que DF. — 5a, 3 attrutinata DP: ac trutinata BCbE; atrocinata L; ac trucidata F. — 6a, 1 Pater trans omnia BCb; Pater aeternus omnia E. — 7a, 2 flatu dans LP; dans per tempora CbE. — 7a, 4 quod manet CbE; quo manet B. — 7a, 9 trina una D; zwei Silben (nicht auch Neumen) fehlen F. — 7b, 1 O dei genitrix D. — 7b. 4 nuntio F. — 7b, 7 Gaudet sanctitate F. — 7b, 9 factura CbDLP. — 8a u. b lauten in DLP, dem Versmafs entsprechender:

Unde potens | tua gratia
Removeri | se a noxia.

9a, 3 ceterive D. — 9b, 1 Cuncta dies F. — 9b, 3 praefulget E. — 9b, 4 regnas CbDLP. — 10b, 4 solva B; solve D. — 11a, 2 pia D. — 11a, 3 incarnationem dominicam bCbDEFLP. — 11a, 5 et BCbBF. — 12a, 1 coelo vio D. — 12a, 2 disertas D; scripturis P. — 12b, 1 redire D. — 12b, 2 disertas LP; discerptas EF. — 13a, 1 chori D. — 13a, 4 stemmate P. — 13b, 2 reginam suo quae BCbE; praesulem suo qui LP. — 13b, 3 hanc urbem BCbE. — 13b, 4 dotavit BCb; dicavit D. — 13b, 5 corpore sacro P; corpora sancta B. — 13b, 1 sqq. Nostras cui feras vox odas suoque hanc aulam dotavit corpora sanctam F. — 14a, 1 O Radegundis BCbE; O Valeria D; o Martialis L; o Martine P; O sors sanctorum F. — 14b, 1 Et Dominum F. — 14b, 2 ut ad sedem devehat P; ut a sede devehat L; vitae sedem devehat D. — 15b, 2 florigenam CbL.

Die Prose ist als dominicalis bezeichnet in EF; den Titel, nicht die Prose selbst, giebt M: „De Alleluja *Verba mea*"; Prosa de sancto Martiali de *Verba mea*" L. — Eine Anordnung der Sonntagssequenzen nach dem Kirchenjahre ist leider bei dem Mangel bezüglicher Angaben in den Handschriften unmöglich.

230. Prosa Dominicalis.

1. Clangam, filii,
ploratione una

2a. Alitis cygni,
qui transfretavit aequora.

2b. O quam amare
lamentabatur, arida,

3a. Se dereliquisse
florigera
et petisse alta
maria;

3b. Ajens: Infelix sum
avicula,
heu mihi, quid agam
misera.

4a. Pennis soluta
inniti
lucida non potero
hic in stilla.

4b. Undis quatior,
procellis
hinc inde nunc allidor
exsulata.

5a. Angor inter arta
gurgitum cacumina.
Gemens alatizo
intuens mortifera,
non conscendens supera.

5b. Cernens copiosa
piscium legumina
Non queo in denso
gurgitum assumere
alimenta optima.

6a. Ortus, occasus
plagae poli,
administrate
lucida sidera.

6b. Sufflagitate
Oriona,
effugitantes
nubes occiduas.

7a. Dum haec cogitarem tacita,
venit rutila
adminicula aurora.

7b. Oppitulata afflamine
coepit virium
recuperare fortia.

8a. Ovatizans
jam agebatur
inter alta
et consueta nubium
sidera.

8b. Hilarata
ac jucundata
nimis facta
penetrabatur marium
flumina.

9a. Dulcimode cantitans
volitavit ad amoena
arida:

9b. Concurrite omnia
alitum et conclamate
agmina:

10. Regi magno
sit gloria.

A fol. 53 a. — B fol. 198 a. — D fol. 117 b. — E fol. 280 a. — L fol. 142 b. — M fol. 196 b. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449 Σ. — 1, 1 Clangant BLM; Plangant Σ. — 4b, 3 hic intense D. — 5a, 3 alitizo A; alazizo E. — 5a, 5 nunc conscendens D. — 5a, 3—5 und 5b, 3—5 umgestellt EM. — 5b, 3 in densos AD. — 5b, 4 gurgites D. — 6a, 1 Occasus ortus BE. — 6a, 3 administrata D. — 6b, 1 Sufflagitata D. — 6b, 3 efflagitantes D. — 7a, 1 Cum haec E. — 8a, 5 aera A. — 8b, 4 maria E; marius A. — 9b, 2 et fehlt D; ad litus et conclamate EΣ. — Titel der Sequenz: Planctus cygni (cisni) AΣ; de cygno (cisno) E; Cinnica L; Prosa per allegoria[m] ac de cygno ad lapsum hominis. M.

231. Prosa Dominicalis.

1. Stans a longe,

2a. Qui plurima
perpetrarat facinora,

2b. Atque sua
revolvens secum crimina

3a. Nolebat alti adspicere
coeli sidera,

3b. Percutiebat sed lacrimans
sua pectora.

4a. Nam et haec precata
profundens Domino ita,

4b. Dicens: dele mea,
Deus, cuncta facinora.

5a. Divina
prece roboratus
clementia

5b. In sua
reversus est jam cum
justitia.

6a. Nos cujus sacra
sectantes exempla
et humillima:

6b. Tu Deus nostra,
dicamus, relaxa
cuncta crimina.

7. Et nos clemens justifica.

B fol. 199 a. — Cb fol. 84 a. — D fol. 108 b. — E fol. 279 a. — K fol. 167 b. — L fol. 118 a. — P fol. — Cfr. Tropar. Prumiense saec. 10/11. Cod. Parisien. 9448 Σ. — Grad. Epternacense saec. 12. Cod. Parisien. 10510 Ξ. — Grad. Nivernense saec. 11. Cod. Parisien. 9449 Ω. — BDKLPΩ als Gruppe Y; CbEΣΞ als Gruppe X. — Cfr. Kehrein No. 163. — 2a, 2 perpetrarent P. — Von 3a an lautet die Sequenz in X:

3a. Nolebat alta contemplare
coeli sidera

3b. Sed pectus tundens depromebat
ore lacrimans:

4a. Deus, propitius
mihi peccatori esto

4b. Et mea omnia.
pius dele facinora.

5a. Hac voce
benignam promeruit
clementiam

5b. Nec non et
justificatus venit
domum suam.

6a. Cujus nos sacra
sectantes exempla
dicamus Deo:

6b. Deus benigne,
nostri miserere
laxans debita

7. Mitis et nos justifica.

3a, 1 Volebat P. — 3b, 1 se lacriminis D. — 5a, 2 ac roboratus D, hac roboratus L gegen das Versmafs ac datus clementia Ω; benigna promeruit CbEΞ. — 5b, 1 In propria Y aufser Ω. — 5b, 2 jam fehlt Ω. — 6a, 1 Hujus sacra Ω. — 6a, 2 sequamur Ξ. — 6b, 2 nostris Ξ. — 6b, 3 lapsis Ξ. — 7, 1 Pius et nos ΣΞ. — D bezeichnet die Sequenz als in feria V Paschae; Titel: *Stans a longe* Σ.

232. Prosa Dominicalis.

1. Oremus omnes
ad Dominum Jesum,

2a. Qui polum
terramque sidera
regit clara,

2b. Qui primum
condidit hominem
et maria,

3a. Atque mundi decus
edidit et cuncta
reptilia;

3b. Ut cunctos subducat
errores nefandos
per omnia,

4a. Pacem suam semper
in temporibus nostris
conferat,

4b. Morbos mundet omnes,
piacula et sordes
subtrahat.

5a. Fides sitque nobis
animum purgans,
sectis denique nostris
obviam
vera spes animo
et corde perfecto
maneat.

5b. Caritasque sancta
firma praecordia
cunctis bonis roboret,
animas
adornet corona
in superna sede
gloria.

6a. Decus, virtus
lausque beata,
sanctorum claritas sancta,
protege nos
tua dextera.

6b. Clementiam
poscimus piam
a te, qui es lux aeterna,
ut deleas
nostra scelera.

7a. Humillimas
audi preces nostras,
desit ira
virgaque dira,
cupido,
lites, luxus et nefas,
omnia recedant
a nostrorum habitacula.

7b. Adoranda
trinitas beata,
laudamus te
in cantica nostra,
digneris
audire voces nostras,
libera et salva
a cuncta pericula nostra.

8a. Alma virgo
Maria,
mater Jesu benedicta,

8b. Exorare
non cesses,
rogamus, pro plebe ista,

9. Ut gaudere in aula
mereamur alma.

B fol. 197 a. — Cb fol. 75 a. — E fol. 271 a. — 3b, 2 herodes B. — 5a, 2 purgat BCb. — 5a, 3 sectis idemque B; secta denique Cb. — 5b, 5 adornat B. — 6b, 3 ad te quis CbE; ad requis B. — 7a, 2 nostra B. — 7b, 2 beate B. — 8b, 1 Exoramus E. — 8b, 3 rogare E. — E bezeichnet die Sequenz als Plurimorum Martyrum; wohl irrtümlich. Ihre Stellung in B läfst sie als dominicalis erscheinen, womit der Inhalt übereinstimmt.

233. Prosa Dominicalis.

1. Rogemus omnes
Dominum Deum
Jesum Christum,

2a. Qui polumque terramque
et clara regit sidera,

2b. Qui hominem condidit
et mundi decus edidit.

3a. Ut cunctos subducat
errores nefandos
et pacem suam
perpetim temporibus
conferat
istis in caducis.

3b. Mundet piacula
et sordes subtrahat
et morbos omnes
eminus ovilibus
a nostris
conditor repellat.

4a. Sit nobis fides
animam purgans, sectis
obvia;
spesque fidesque
animo maneat
corde sedulo.

4b. Caritas firma
praecordia roboret
et bonis
cunctis animam
adornet, oportet,
et sanctissime.

5a. Non nos paupertas
cruciet aut languor,

5b. Sit salus mentis
corporisque quies.

6a. Fastus cesset,
jurgia et lites
et luxus omnis.

6b. Desit ira
et dira cupido
et nefas omne.

7a. Da, Deus, veniam
hominibus, rogantibus nos

7b. Per sancta cernue
coelica petentibus regna,

8. O sancte paraclite,
per intercessionem
electorum omnium.

B fol. 202 b. — 2a, 1 terraque. — 2a, 2 regi. — 4b, 4 cunctis et. — Nach 5b, 2 filii dulcissime, was ohne Parallelglied ist und auch in den Gedanken sich nicht fügt. — 7b, 2 potentibus.

234. Prosa Dominicalis.

1. In cithara
Davidis citharoedis

2. Pulchra,
rhythmica,

3. Dulcia
syllabatim
modulemur

4. Personora
replicata neumata;
cui cuncta
elementa

5. Benedicunt
et solvunt psalmodiam
debitam
satis pulchram.

6. Ἔλεος patris,
quod discretam
sumis a cunctis formam

7. Gestante
Jesu Christo
stigmata;
θεός, hosanna

8. Dicamus
te laudantes
in aeternum
per saecula.

Cb fol. 88 b. — E fol. 279 a. — Titel: De *Exsultate*. Die Melodie läßt keinen Parallelismus erkennen. — 5, 2 sqq. psalmodia debita satis pulchra CbE. — 6, 1 Ἔλεος im Neuen Testament bekanntlich gen. neutr. — 6, 2 sq. discreta . . . forma CbE.

235. Prosa Dominicalis.

1. O miranda,
stupenda
Christi opera,
qui humana
subiit fragilia
nostri causa.

2. Pertulit opprobria
innumera,
nobis ferret ut exempla.

3. Maxima
poenitentia
nobis confer
adipisci coelestia.

4. Qui omnia nostra
vides occulta,
in laetitia
cantica

5. Tibi solvimus laeta,
qui omnia
per saecula,
quae sunt, gubernas
in coelo atque in terra.

M fol. 199 a. — Titel: „Prosa de Alleluja: *Exultate Deo.*“ — Die Melodie beweist die Abwesenheit jedes Parallelismus.

236. Prosa Dominicalis.

1. Sancte rex,
cujus forti dextera

2a. Omnis terra moderatur
in justitia directa,

2b. Deduc nos in aulam sanctam
Olympeam, ubi cantant

3a. Voce mellea multa
agmina ac hymnumque
vestibus
albis candidata, torques
aureas

3b. Gestantes per divinum
donum et potiuntur
gloria
infinita per omnia
saecula.

M fol. 198 b. — 2b, 2 Olympea. — 3a, 3 albis vestibus. — Titel der Sequenz: *Omnes gentes.*

237. Prosa Dominicalis.

1. Rex aeterne,

2a. Dominator, conserva
famulos tuos,

2b. Redemisti sanguine
quos pretioso.

3a. Non est alius
Deus in
coelo et in terra

3b. Nisi tu solus
cum patre
et spiritu sancto.

4a. Te solum laudamus,
et adoramus,
Qui sine fine
atque initio regnas.

4b. Gratias agimus,
clementissime.
In trinitate
et unitate gloriosus,

5a. Qui es rex regum,
dominator
et omnium gentium,

5b. Admirabilis,
benedicte,
Deus clementissime,

6. Auxiliare nos semper.

B fol. 198 b. — Cb fol. 85 a. — E fol. 279 b. — F fol. 173 a. — 2 b, 1 Quos redemisti BCbEF. — 4 a, 2 et adoramus eum, lezteres gegen Vers und direkte Anrede; et benedicimus omnes F. — 4 b, 1 Tibi gratias BCbEF gegen das Versmafs. — 4 b, 2 potentissime F. — 4 b, 3 sq. fehlt F. — 5 a, 1 Tu es rex F. — 5 a, 2 et dominator BCbEF. — 5 a, 3 omnium fehlt F. — Nach 5 b schaltet F ein: Et in aeternum miserere nobis, redemptor alme.

238. Prosa Dominicalis.

1. Per saecula

2 a. Tibi permaneat
laus, victoria,
Deus, praeclara,

2 b. Qui pius et clemens
delesti cuncta
crimina nostra.

3 a. Qui venisti
de sede paterna
nostra in arva,

3 b. Ante saecla
cum eo conregnans
summa gloria.

4 a. Te, Christe, voce celsa
conlaudant

4 b. Ac tuam potentiam
praedicant

5 a. Agmina ante te
nunc canentia.

5 b. Trinitas o sancta,
una deitas,

6. Concinimus omnes
tibi gloriam.

M fol. 197 b. — 2 a, 3 o Deus. — 3 b, 2 eo regnans. — 4 b, 1 Atque tuam. — Aufschrift: „Ubi vis breviare officium propria sequentia.“

239. Prosa Dominicalis.

1. Orbis redemptor

2 a. Et conditor
jamjam prope est,

2 b. Conclusio
et mundi finis.

3 a. Finxit qui nos,

3 b. Venit ad nos.

4 a. Liquescent colles,

4 b. Montes ruentes.

5 a. Lux tremet in ortu suo,
tenebrescet et Titan,
turmis omnes
rapiemur undique.

5 b. Ante illum adstabimus,
nunc qui regnat cum Deo
patre simul
et cum spiritu sancto.

B fol. 203 b. — Ohne Melodie. — 5, 3 omnesque.

240. Prosa Dominicalis.

1. Omnipotens
Deus, fortis
per innumera saecula,

2 a. Qui solum
te priscis mandasti
colere firmiter
in arida.

2 b. Ego sum
Dominus, dixisti,
et non est alius
in aethera.

3a. Hoc nomen
tibi est totum
canit finis
et primordia.

3b. Te vatum,
Eloi, omnis
canit semper
vaticinia.

4a. Audi Israel,
tu Deus
in Horeb narrasti,
una est majestas mea.

4b. Non te immundo
ostendis
nisi per subjectam
formam, quam ipse feceras.

5a. Nunc ergo trinum
et unum non cessat
credere Deum
ecclesia sancta,
in personis
trinum et unum in natura,

5b. Patrem et prolem
et spiritum sanctum,
patrem innatum
filium genitum,
et spiritum
procedens in duas personas

6a. At ipse Dominus,
verbum, virtus,
sapientia, Christus Jesus,
et totum patris
commune
de lumine lumen,
nec minor est quidquam.

6b. De solo solus, in
patre manens,
in ipso genitor permanens
nec habet, ubi
concrescat,
et rerum unus est
Deus patrans cuncta.

7a. Sola suscepit
de virgine Maria
filii
persona nostrae
parvitatis formam,

7b. Ut redimeret
plasma suum, quod fecit,
unicum
direxit suum
filium in terram.

8a. Perfectus est Deus,
perfectus homo,
non duo tamen sed
unus est Messias.

8b. Minor est de patre
in id, quod [ipse]
pro nobis suscepit,
humanam naturam;

9. Aequalis
est patri secundum
deitatis gloriam.

B fol. 195a. — Ca fol. 129b. — E fol. 287b. — F fol. 106a. — 3a, 3 caro fant F. — 3b, 1 Devotum F. — 4a, 3 mandasti F. — 4b, 3 subjectum EF. — 4b, 4 formamque F. — 4b, 4 fecerat F. — 5a, 2 cesset CaF. — 5a, 4 in ecclesia F. — 5b, 6 alle Hss. — 6a, 3 Christe F. — 6b, 5 non crescat F. — 7a, 5 pravitatis Ca; forma BF. — 7b, 1 Et redimere F. — 7b, 2 plasma sua BCaEF; quem fecit F; quam fecit BE. — 8b, 1 de patre est CaF. — 8b, 4 humana natura CaF.

241. Prosa Dominicalis.

1. O lux aeterna,
sublima,

2a. Claritas sancta,
cujus splendor
gratia irradiat,

2b. Fulgens praecelsa,
fugans actus,
tenebrae horrentia.

3a. Terrarum antra
cui non latent abscondita,
sed patebunt intima
per cunctis ima
et occulta.

3b. Qui regat nempe
aethera supernorum namque
civium angelorum,
celsa et ima:
Titan, luna,

4a. Stellarum micantia, * * * * * *
Montes et colles * * * * * *
nec non et aequora,

4b. Arva ac mare,
pisces cunctos, fontes,
Rivos sive flumina.

5a. Ipsi flectuntur
omnigena
et collaudat
omnis lingua et adorat.

5b. Nobis dignetur
dare tantum,
quod precamur,
mira sua juvantia.

6a. Large et dimittat
cumulata nostra
plurima facinora.

6b. Catenarum nexus
nodorum dissolvat
pius victor vincula.

7a. Qui est judex justus,
recte judicans,

7b. Ipsi semper laus sit
et potentia

8. Cuncta per saecula.

E fol. 302 b. ohne Neumen. — Nach 4 a, 1 folgt Aera nubium, nebularum, imbrarum roscillantia, wofür kein Parallelglied existiert und was vielleicht Interpolation ist. — 5 a, 2 omnigenus. — 5 b, 1 Nobisque dignet. — 5 b, 4 tua. — 6 a, 1 Larget. — Titel: *Deus judex justus.*

242. Prosa Dominicalis.

1. Nostra tuba

2a. Nunc tua clementia,
Christe, regatur
jamjamque pia

2b. Exaudi precamina
te laudantia
mente devota.

3a. Ita nam laus est tibi grata,
vox si quod nostra sonat,
conscientia canat.

3b. Quod ut omnibus proveniat
indefessè divina
precentur auxilia.

4a. Nam quicunque
digne meretur ea,

4b. Cuncta ei
semper sunt salubria.

5a. Quibus sine humana
cogitata
non utilia.

5b. Relinquentes igitur
itinera
nimium lata,

6a. Angustam viam
gradiamur,
quae patriam
nos ducat ad almam.

6b. Haec enim sacra
vestigia
redemptori
pio perplacita.

7a. Qui et nostra tempora
pie disponat
semper nosque protegat

7b. Patriamque miserans
ducat amissam,
quo sine fine regnat.

8. Canticaque ei nostra
placeant
per cuncta saecula.

Cb fol. 82 b. — D fol. 97 a. — E fol. 278. — P fol. 54 a. — Cfr. Grad. Nivernense saec. 11. Cod Parisiens. 9449 Σ. — 2 a, 3 atque pia Σ. — 4 a, 1 Quam quicunque Σ. — 6 a, 3 nos patriam Cb-Σ; die Umstellung durch die Melodie gefordert. — 3 b, 3 clementia Σ. — 6 b, 4 placita Cb. — 7 a, 1 Qui nostro Cb. — 7 b, 1 Patriam miserans Cb. — 7 b, 2 ducat ad almam Cb. — Diese Sequenz ist eine Überarbeitung der Notkerschen gleichen Anfangs, deren Singweise sie entlehnt. Letztere kommt in den alten St. Galler Handschriften nur in unentzifferbaren Neumen vor. Als Brander seine grofse Sequenzensammlung anlegte, hat er offenbar die Melodie nicht auffinden können und gab daher den Text ohne Melodie. Da Brander die Melodie nicht hat, fehlt sie auch bei Schubiger und galt somit als eine der verlorenen. Cfr. Bartsch, die lateinischen Sequenzen S. 17. Auch die Handschriften von St. Martial bieten die Weise nur in Neumen, die immerhin erkennen lassen, dafs die Melodie mit der St. Galler indentisch ist. In Noten findet sie sich in Miss. ms. Beccense saec. 13. Cod. Parisiens. 1105. Einige Mss. geben die Sequenz auf Weihnachten; die Notkersche Stammsequenz war für Septuagesimä bestimmt. E setzt die Prose ausdrücklich unter die dominicales, und hat damit wohl recht, da der Inhalt schlechterdings mit Weihnachten nichts zu thun hat.

243. Prosa Dominicalis.

1. Mente pura

2a. Te oramus,
potestas diva,

2b. Ut precibus
nostris faveas.

3a. Per immensam
clementiam

3b. Confregisti
nam tu vasa

4a. Hostis
malignissimi fortia,

4b. Cum pro
nobis suscepisti poenam

5a. Vivificae crucis
a plebe Judaea,
exortus es ex qua.

5b. Ergo nosmet tua
custodia firma,
quia fragilia

6a. In nobis perstant
omnia,
et mitte
opitulamina
ab arce superna

6b. Nobis famulis,
qui tua
laudamus
trophaea praeclara
canendo sonora.

7a. Praesta quoque superna
angelorum clara
gaudia,

7b. Ut in aevum cantica
tibi decantemus
jubilando

8. Alleluja.

M fol. 197 a.

244. Prosa Dominicalis.

1 a. Laudent regem
angelorum

2 a. Agmina
sacra, Deum
regnantem in arce
poli per saecla.

2 b. Nec non omnis
creatura
ab ipso creata
ipsi applaudat.

3 a. Polus atque sidera,
aetherea lucida,

3 b. Quae lucent in gloria,
ipsi famulantia

4 a. Cum hominibus,
qui terram habitant
per deitatis gratiam,

4 b. Quos eripuit
bonitas filii
almi patris admiranda

5 a. Ab antiqua
inimici
subdola fallacia.

5 b. Nam ut pius
salvaret nos,
reliquit poli alta

6 a. Et assumpsit
pro nobis carnem veram,

6 b. Non amittens
tamen, quod Deus erat.

7 a. Cujus magnam
exoramus clementiam,
ut piacula
nostra tollat

7 b. Et tribuat
angelorum consortia
oratione
assidua

8. Sanctorum suorum,
cui perpes sit laus.

M fol. 201 b. — Titel der Sequenz: „*Lauda anima*".

245. Prosa Dominicalis.

1. Laudent ecce
per orbem cuncta

2 a. Mundi laeta condita
creatorem, canora
plectro sonent nunc organa.

2 b. Namque decet, jucunda
jam depromat nunc lingua
celsa cantans cum fistula.

3 a. Aurea
phalanx festiva
jam pulchra sonet
symphonia.

3 b. Astrea
redempta turba
melica boet
harmonia.

4 a. En omnis arva
suscepit ovans anima
Festa nunc celsa,
nivea in
qua plaudit caterva.

4 b. Saeva dehiscat
umbra, lux clara emicat,
Nam laetabunda
scandit proles
celsa poemata.

5 a. Tace jam stridula
blaterando per lingua
jam turba
stupens fulgida.

5 b. Per arva jam sceptra
dominantis in saecla
qui dira
vastat tartara.

6a. Radiat lux nova,
stupet gens Stygea
plasma redemptum
venit ad supera,
post busti moenia
Christus vexilla
gestat victricia.

6b. Reserata claustra
nuntiant gaudia
multis in aula
templi dominica,
per ampla mox loca
petunt gaudentes
paradisiaca.

7a. Surgit Christus,
jam ab ima
sepulchri claustra nox clara
famina pertonat
vox angelica
alumnos alloquens
voce talia:
mors est absorpta dira
ac Christi trophaea.

7b. Vivit agnus
post funera,
crucifixus qui fuerat,
cernite vacua
tumuli loca,
vivida en membra
gestat in arva,
conspicua stigmata
refert ad supera.

8a. Cohors pia
pergit jam in Gallilaea,
anastasti divina
attrectans membra
fit mox laeta ipsa.

8b. Ast peracta
divina munia boat
collegia pneumata
confirmans corda
dogmata coelica.

9a. Cuncta cedant lubrica,
virtus quia
jam decus ad dindima
mundi climata
abolitum est at laeta pascha.

9b. Plaudat odas nunc turma,
voce celsa
melodema tinnula
sonet, choraula
perite ac praecinat cantica.

10a. Jucundemur in hac euprepia,

10b. Psallentes alleluja, ut una

11. Post vitae metam
fruamur patria
aeterna.

F fol. 81 b. — 2 a, 1 Mundum. — 2 b, 3 fidula. — 3 a, 2 nablo pulchra. — 6 a, 3 plasma redempta, später korrigiert in redemptum. In der That endigen alle Zeilen auf a. — 8 a, 3 anastarin.

246. Prosa Dominicalis.

1a. Laudemus Christum
in excelsis regem
mente sancta,

2a. Voce quoque,
sicut valemus, omnes
canora.

2b. Qui pro nobis
est dignatus venire
in terram

3a. Caducaque membra
immortalis Deus
sumere nostra

3b. De mundi domina
et intemerata
virginis aula.

4a. Qui tamen coelestia
angelorum regebat agmina
4b. Cum patre Deo una
in divinitate gloriosa.

5a. Idemque pependit
in cruce salutifera,
humanum genus
ut redimeret morte sua
ad paradisi laetitiam.
5b. Huic cuncta cecidit
perpetrata Adam culpa
omnipotentis
contemnens jussa pacifica,
quae darent vitam custodita.

6a. Sed dum secundus Adam
dominator
factusque vita per omnia.
6b. Deo genitori
factor parens
die resurrexisset tertia,

7a. Simul cum
illo mereamur regna
scandere beata,
quo sine termino
perfruuntur [turma sancta]
7b. Illuc ut
mereamur pervenire
illorum devoto
corde ac supplici.
imploramus auxilia.

8a. Et tu, Deus,
lux sanctorum
omnium clara,
8b. Audi preces
famulorum
mente serena.

9a. Atque tribue
larga misericordia
9b. Vitam beatam
in aeterna laetitia.

10. Et regem regum una
cum patre in aeterna
videre saecula.

B 1° fol. 162 b. — B 2° fol. 246 a. — 1a, 1 Christum voce B 1°. — 2a, 2 volemus B 1°. — 3b, 1 Te mundi B 1° 2°. — 5a, 3 sq. genusve redimeret B 1°. — 5b, 1 würde man excidit erwarten und deshalb Hac cuncta oder um des Versmafses willen Ab hac. — 5b, 2 ad haec culpa B 1°. — 5b, 3 omnipotens B 1° 2°. — 5b, 5 custoditam B 1° 2°. — 6a, 3 vitae B 1° B 2°. — 7a, 2 scandere regna B 1° 2°. — 7a, 6 fehlt das Subjekt von 4 Silben; die constr. *κατὰ σύνεσιν* sehr häufig — 8a, 3 clara fehlt B 1°. — 9a, 1 Et B 1° 2°. — 10, 3 videre fehlt B 1°. — B 1° steht die Sequenz unter denen der Weihnachtszeit; B 2° hat sie die Angabe bei sich „Alia in octabas Domini," steht aber zwischen andern dominicales, zu denen sie auch inhaltlich besser pafst.

247. Prosa Dominicalis.

1a. Laeti canamus
Domino carmina
recta fide,
credulitate vera,
1b. Qualiter manet
unicus filius
sede patris
conlocatus in alta,

2a. Sanctus quoque spiritus,
praesidet
qui aetheris in aula.
2b. Haec nos totis viribus
ac mente
simul canamus una,

3a. Si sic pariter
sibi canendo
modulantur cuncta.
3b. Par est deitas,
una majestas,
aequalis copula;

4a. Voluntas una manet
fulgida
aeterna per saecula.

4b. Personalis natura
est simpla
ac illorum gloria.

5a. Ut cum sint ubique
nobismet
tribuunt undique
gloriam.

5b. Hoc coeli quoque nos
admonet
alta protendere
culmina.

6a. Prophetarum praedicta
quotidie non cessant
aperire nobis,

6b. Quae ducit ad aeterna
per priscorum patrum
memorabilia.

7a. Mira quidem
gerentes hinc inde
opera ad sanctorum
stigmata pulchra
quidam homines
opera,

7b. Atque agunt
exterius pater
solus in alta, natus
pariter, una
sanctus spiritus
haec signa.

8a. Cui voces
et corda, laus
intima
una sit devota praemodica.

8b. Ipsi decus
ac potestas
sola sit
in aethera per cuncta saecula.

B fol. 204 a. — 2a, 2 qui praesides. — 3a, 2 corendo. — 3a, 3 modulanter. — 3b, 1 Pars est. — 3b, 2 mageshac. — 4b, 2 et simpla. — 4b, 3 hoc illorum. — 5a, 4 gloria. — 5b, 1 O coeli = oc coeli = hoc coeli. — 6b, 3 memorabilia exempla, letzteres überzählig. — 7b, 1 Hc agite deterius! — 7b, 5 et spiritus. — 7b, 6 excigna. — 8a, 1 Qui voces. — 8b, 1 Ipse decus. — Die Sequenz bietet dem Verständnisse mannigfache Schwierigkeit, die wohl nur zum Teil auf Rechnung des Schreibers kommen.

248. Prosa Dominicalis.

1. Jam deprome,
universus mundus,
dulcifluum Alleluja

2a. Et concine
placida odarum
cantica

2b. Regi regum
cunctipotenti per
saecula,

3a. Jesu Christo,
quem adorant
cuncta coelestia,

3b. Cui semper
maneat cum
proprio genitore

4. Et paraclito
perpetua
salus atque laus.

M fol. 199 a. — Aus der Melodie ist ein Parallelismus nicht zu erkennen. Da sich aber ein solcher (wie vorstehend) wie von selbst ergiebt, so bleibt die Sache zweifelhaft. Titel „In te Domine speravi".

249. Prosa Dominicalis.

1a. Gaudeat tellus
exsultetque mundus,

1b. Gaudeat polus,
gratuletur pontus,

2a. Gaudeat sexus
uterque maris
femineus simul
pariter,

2b. Triumphatori
laudem jubilet
exselsaque voce
concinat.

3a. Ecce vir fortis
fortem namque devicit,

3b. Moritur ipse,
mortis regna diripit.

4a. Ejulant fures
mirantes talia,

4b. Anxiantes de
Dei potentia.

5a. Mutuo inquirentes: quis
est iste tam fortis,
tam potenter
cuncta peragens?

5b. Nostra ingressus est, portas
aereas confregit,
cuncta nostra
debellavit vasa.

6a. Aeternus iste
potens est mirificus.

6b. Ut quid se nobis
latitabat tam potens?

7a. Migrante eo
terra tremuit

7b. Et velum templi
medium scissum est.

8a. Coelos invasit
horror, luna sanguineo
colore fuscata est.

8b. Phoebum privavit
radiis, exclamans fore
non sibi suas vires.

9a. Angelicus
coetus resonabat
jugiter in aera:

9b. Quis est iste,
qui venit ex Edom
tinctis vestibus in Bosra,

10a. Iste speciosus
in stola sua gradiens?

10b. Quare rubra
secum vestimenta ferens?

11a. Suam secum
reportat imaginem
priscis tunc perdita
protoplasti facinora.

11b. Patefecit
paradisi januas
collocans animas
in sempiternam gloriam.

12a. Pollicitus, quod
die tertia surgeret,

12b. En adimplevit,
sicut dixerat, hodie.

13a. Angelus ad lapidem
accedens,
quem revolit
et sedit super eum.

13b. Timor irruit super
custodes,
facti sunt jam
velut nortui

14a. Mulieribus affatur
angelus: nolite
expavescere, Jesum
quaeritis, surrexit.

14b. Et nunc euntes dicite
pedissequis, cito
properent Gallilaeam,
ibi videbunt me.

15a. Illae regressae tristes
praecepta nuntiant,

15b. Timentes, ne visuri
jam eum essunt.

16a. Haec jam acta
praecepit Jesus:
euntes docete
omnes gentes,
baptizantes
eos in nomine
patris filiique
spiritus sancti.

16b. Post assumptus,
unde venerat,
angelos destinat,
ut praebeant
solamina
suis clientulis,
alma quo valeant
dari dogmata.

Ipsum adoremus
et ei decantemus
Alleluja.

B fol. 180 a. — E fol. 250 a. — F fol. 171 b. — 1b, 2 gratuletque B. — 2a, b utrumque mare BE. — 2b, 2 jubilant B. — 2b, 4 concinant B. — 3a, 2 vicit BEF. — 4b, 1 Anxiantque F. — 5b, 1 Nostram B. — 6a, 1 est iste F. — 6b, 1 Ut qui B. — 8a, 1 horror invasit BEF. — 8b, 1 Phoebus F. — 8b, 2 radios BEF. — 8b, 3 sibi suam virem BE. — 11b, 4 in aeternam F. — 12a, 1 jam suis quod BEF. — 12b, 2 dixit B. — 13a, 4 sedebat F. — 13b, 3 sunt nunc BE. — 14a, 2 expavescere nolite BEF. — 16a, 7 et filii F. — 16b, 1 Post haec BE. — 16b, 3 angelus B. — Die Sequenz ist stellenweise etwas nachlässig in Einhaltung des Versmafses, was häufiges Einschalten von Noten in der Melodie veranlafst; sie trägt die Aufschrift: Dominica II. post Pascha.

250. Prosa Dominicalis.

1. Fortis atque amara

2a. Erit tunc dies illa,
in qua perient cuncta,

2b. Quae videntur, corpora
tellus et (omnia) natantia

3a. Columna coeli
ad nutum illius
tremescet alta.

3b. O dies illa,
in qua manifesta
sic erunt cuncta.

4a. Et quid faciet virgula,
quid tabella,
si ita pavescet
poli columnella?

4b. Et quid sentiet humana,
quid terena,
si ita tremescet
polorum caterva?

5a. O rex sempiterne,
qui largiris nobis
omnia moderna,

5b. Ne nos sinas ire
in inferni taetra
zabulorum loca

6. Sed duc ad angelorum regna.

A fol. 52 b. — B fol. 240 b. — Cb. fol. 82 a. — E fol. 278 a. — L fol. 198 a. — 2a, 3 perient A-L. — 2b, 1 corporea A-L. — 2b, 2 omnia überschüssig. — 4a, 1 virgulta E. — 4a, 3 si sic ABCb. — 5a, 1 sempiterna A-L. — 6, 1 angelorum loca L.

251. Prosa Dominicalis.

1. Exsultet nostra
cum angelis turba,

2a. Consonet devote
Domino laudes,

2b. Cujus nullus finis,
numerus nullus.

3a. Qui justo
pioque
moderamine
et pro peccatis
poenam irrogans

3b. Justisque
pro bonis
aeterni regni
gaudia donat
lucis splendida.

4a. Nunc te, redemptor.
petimus omnes
ut nos conserves,

4b. Qui delinquentes
corrigis juste,
ut convertantur.

5a. Tu enim es salus,
vita, lux perpetua
et mundi decus.

5b. Te adorant sancti
angeli perenniter
ac justi omnes.

6a. Praesta nobis
auxilium,
rector potens, rex,
architectus polorum,

6b. Quo adjuti
mereamur
coelibem vitam
angelorum capere.

7a. Non quo criminum
nostrorum
poenam recipiamus,
alme pater,

7b. Sed pro tuorum
donorum
vitam aeternam, dona
praemiorum.

8a. Nunc conjungi nostras

8b. Voces angelorum

9a. Laudibus digneris,
ut tibi placeant
Domino
in aeternum.

9b. Jubilemus ei,
socii, plaudentes
vocibus
Alleluja.

10a. Reboet hymnum
haec plebs
toto nisu ac
totis praecordiis
Christo regi,

10b. Qui est ex patre
lumen
indeficiens,
sempiternus dies
ante saecla.

11a. Qui arvam condidit
ac pontum, coelum, astra
gubernat.

11b. Qui de sinu patris
ad nos venit magnusque
redemptor.

12a. Fave votis delicta,
Christe, pellens tuorum.

12b. Saevissimum protinus
hostem arce chelydrum.

13a. Quo capaces muneris
septiformis
gratiae effecti,

13b. Respuentes infima
contemplemur
aeternam patriam,

14. Quo ducat fides splendida,
jungat charitas sancta,
trinitas Dei aeterna.

A fol. 54 b. — D fol. 135 b. — L fol. 141 b. — 3a, 5 irrogas A. — 3b, 5 lucis praemia DL. — 4b, 2 erogas D. — 8a, 1 Hunc conjunge DL. — 8a und b fehlen D. — 10b, 5 saecula DL. — 11a, 1 arva D. — 12b, 2 arcens A. — „De angelis“ D; „Prosa de planctu pueri capti.“ A.

252. Prosa Dominicalis.

1. Eja, simul
agmina cuncta
Deo devota

2a. Mera voce
summa laetitia
Christo consonent carmina.

2b. Omni hora
alacris maneat,
qui desiderat mansura.

3a. Olim deceperat
hostis subdola
et callida fraude Adam,

3b. Unde retruserat
omnem sobolem
ipsius in loca taetra.

4a. Patris dextera,
Jesus piissimus,
regens cum patre omnia,

4b. Vidit talia
atque condoluit,
tactus misericordia.

5a. Descendit de supera
praeclara
sede paterna,
virginis adiit aulam.

5b. Ex qua immaculata
assumpsit
carnem terream,
non tamen sumpsit peccata.

6a. Visus est vera
Deus in carne
atque docuit coelestia.

6b. Demum tradidit
morti se ipsum,
crucis stipitem amplexans.

7a. Dissolvit captivitatem,
restaurans
mundum libertati et
confudit Leviathan,

7b. Ex cujus gula abstrahas,
moderans
coelum et terram, cuncta
baptizata agmina

8. In sacra lympha,
credentia
in te fide recta.

M fol. 199 b et 240 b. — 6a, 3 et docuit. — 7b, 3 et terram. — Titel der Sequenz: „De Alleluja *Domine refugium.*“

253. Prosa Dominicalis.

1. Domine sancte,
pater aeterne,
omnipotens,

2. Precamur te
in nomine
filii tui,
Domini nostri
Jesu Christi,

3. Per quem facta
sunt omnia
visibilia
et invisibilia;

4. Qui se pro nobis
hostia pura
et immaculata
obtulit;

5. Qui pro peccatis
nostris seipsum
exinanivit;

6. Cui una est
cum te Deo patre
paraclitoque
aeternus honor:

7. Esto propitius,
quaesumus, nobis
famulis tuis.

8. Propter nomen
sanctum tuum
salva et adjuva
nos, Domine,
sancte pater,

9. Quos redimere
dignatus es sanguine
filii tui.

10. Et accende
in nos lumen
suavissimi,
sanctissimi
amoris tui.

11. Te adoramus
in trinitate
et unitate.

12. Tu es Deus solus,
clemens et justus
atque misericors.

13. Qui nos permisisti
ad diem hunc
pervenire,
dignare semper
custodire
et dona, victoria
magna valeamus
habere laetitiam veram.

14. Solve vincla nostra,
consortes mereamur
semperque esse
in coelestia regna.

15. Nosque omnes
adoramus,
deprecamur,
exoramus
ad noxa plura,

16. Mereamur
videre te
judicem, bone
rex, et clementem

17. Per infinita
saecula.

B fol. 201 b. — Ohne Melodie. Aus dem Text allein ist auf einen Parallelismus nicht zu schliefsen. — 9, 1 Quem. — 13, 4 digna semper. — 15, 3 deprecamus.

254. Prosa Dominicalis.

1. Davidis
citharoedis

2a. Pulchra rhythmica dulcia
sillabatim
modulemur
personora
replicata pneumata.

2b. Cui cuncta elementa
benedicunt
atque solvunt
psalmodia
debita satis pulchra.

3a. Ἔλεος patris,
quod discretam sumis
a cunctis formam.

3b. Gestante Jesu
Christo stigmata;
θεός, hosanna,

4. Chirra nos
te laudantes
in aeternum
per saecla.

B fol. 243 a. — E fol. 304 a. — 2a, 3 modulemus BE. — 2b, 3 et solvant E; et solvunt B. — 3a, 2 quo discreta BE sumus E; sumis B. — 3b, 1 Testantes B; gestantes E. — 3b, 2 sugmata B. — 4, 1 Ich finde bei Diefenbach: ciro i. sanccio, ik hilghe; vielleicht auch Derivativ von chira = χείρ. — 4, 4 per saecula E. — Diese Prose ist eine Bearbeitung von 234, wahrscheinlich um den Parallelismus herzustellen.

255. Prosa Dominicalis.

1. Corde devoto
omnis nunc fidelium
canat caterva

2a. Atque supplicet
Deo omnipotenti, ut
ipse solvat

2b. Cuncta crimina
a se contracta; exposcat
prece prona

3a. Et humillima, ut
lucrari bona fiat
condigna coelica.

3b. Ad praesens etiam
promat cunctipotentis
magna miracula.

4a. Idem nempe coelica
ac terrea
potentia
fabricavit ex nihilo
procreans cuncta.

4b. Posuit solis rotam
atque lunam
micantia
nec non astra in facie
poli rutila;

5a. Demum hominis plasma,
qui contineret
arva cuncta
subjecta,

5b. Pro bonitate sola
sua sophia
figuravit
extera.

6a. Nos ergo, summe rex,
creatura tua,
proscimus subsidia

6b. Omnibus tribui
nobis salubria
per omnia momenta.

7. Nos desolatos
non derelinquas,
paradisi loca
sed nobis dona.

M fol. 198 b. — 2b, 3 prona prece. — 3b, 3 mirabilia. — Titel der Sequenz: *Te decet hymnus.*

256. Prosa Dominicalis.

1. Coaequalis
patri per omnia

2a. Ac spiritui divino,
rex regum, tutans,
quae sunt, omnia,

2b. Nunc digneris acceptare
tuarum laudum
nostra cantica.

3a. Tu regis summa, ima,
tu torques
lucentia sidera.

3b. Tibi exhibet Phoeba
ac Titan
digna famulitia.

4a. Te tremunt zabulorum
loca taetrica
nec non maria
profunda.

4b. Tibi pipant omnia
volatilia,
natatilia
ac cuncta.

5a. Sicut vis
et ubi vis, venti
perflant, sic germina
telluris virescentia

5b. Prodeunt
secundum mandata
tua; nam tu, magne,
formasti omnia ista.

6a. Cherubim et Seraphim
amore flagrant
ante faciem tuam.

6b. Angelorum caterva
te speculari
concupiscunt per saecla.

7a. Suscipe nostra
poemata,
quem turma
prophetarum sancta

7b. Dudum cecinit
voce clara,
cecinit
quem David cithara.

8a. Clara duodena
apostolorum
omnis societas,
exora

8b. Inaestimabilem
et pium Christum,
regem et dominum,
qui regnat,

9a. Martyrum, pontificum
pariter
caterva, confessorum
nec non virginum
cuncta
collegia candidula,

9b. Ut vitam sempiternam
tribuat
ejusdem clementia,
summa caritas
sancta,
cunctis, qui eum adorant.

10. Sit tibi, Christe, honor
laus cum ineffabili
patre et sancto pneumate
per saecula.

M fol. 200 a und fol. 241 a.

257. Prosa Dominicalis.

1. Christe, tua
agmina jubilant
voce celsa

3. Laus omnis atque gloria
tibi decet tempora
diuturna.

2. Tibi sancta
sempiterna
laudesque excellentissimas
per cuncta
ad clara
habitacula.

4. Hoc canimus lingua
laude dignissima.

5. Tu crimina
et facinora
lavas nostra.

6. Tu regis astra supra
atque in terra infra,
tu gubernas
semper alta
maris habitacula.
7. Ergo tibi referat
nostra melodia
gratias.
8. Poscimus namque
clementiam
tuam sanctam,
ut gratulantes
simus in sede
beata.
9. Ubi lux est divina
atque angelorum gaudia,
ubi laudat
te cuncta
polorum caterva
plurima.
10. Quem, omnes supplicamus,
capiat
fides nostra
11. Atque valeamus
in coelis gloriosam
permanere angelicam
vitam per cuncta
semper saecula saeculorum.

B fol. 202 a. — 5, 3 laus nostra. — 7, 3 gratia. — Melodie bietet die Handschrift keine; aus dem Text allein ist ein Parallelismus nicht aufzufinden, sodafs die folgende Umarbeitung wahrscheinlich stattgefunden hat, um diesen herzustellen.

258. Prosa Dominicalis.

1. Christe, tua
agmina jubilant

2a. Voce praecelsa
tibi sancta
in saecula sempiterna
2b. Laudes per arva
perque saecla
ac clara habitacula.
3a. Te enim laus et gloria
decet cuncta
per saecula
atque tempora diuturna.
3b. Tu crimina lavas nostra
atque cuncta
facinora
peccati cunctaque pericla.
4a. Tu regis astra supra
et terram infra sita,
tu gubernas atque alta
maris habitacla.
4b. Tu sine labe vitam
justis das et aeternam
atque sine fine paras
sancta sedis alma.
5a. Ergo tibi nostra
caterva
referat semper gratias,
5b. Tuaque divina
majestas
polorum reget saecula.
6a. Quam, omnes petimus,
capiat fides nostra,
6a. Atque valeamus
in coelis gloriosam
7a. Angelicam
in coelis capere vitam
7b. Per saecula
semper saeculorum. Amen.

L fol. 151 a. — Die Sequenz beginnt ohne Aufschrift, ohne Neumierung und ohne Initiale mit: tua agmina. Zu ergänzen ist eine Anrede; nur die gewählte Christe läfst sich durch eine Initiale (vgl. L fol. 146 a), X mit durchgelegtem Kreuz, dessen senkrechter Arm oben in P, unten in E ausläuft, ausdrücken. — 3a, 4 et tempora. — 3b, 2 ut cuncta statt et, statt atque. — 3b, 4 pericula. — 4a, 2 terra. — 4a, 4 habitacula. — 5a, 2 und 5b, 2 zwingt der Sinn zu ergänzen. — 6a, 2 fide.

259. Prosa Dominicalis.

1. Christe, rex, via,
lux et vita,

2a. Qui cuncta regis
et gubernas,
da nobis pacem veram
et concordiam

2b. Caritatemque
in aeternum,
solatium Domino,
perfecta regna.

3a. Fides
cessabit atque spes,
caritas manebit;
ipsa patiens
est atque benigna,

3b. Congaudet
veritati semper,
non cogitat malum,
non inflatur, non
quaerit, quae sunt sua.

4a. Ipsa est virtus
omnia praevalens,
justos quae exaltat
ad regna coelestia.

4b. Aeterne Deus,
auctor cunctorum,
preces nostras audi
aure placatissima.

5a. Rex coelorum Deus,
reple corda nostra
et fac nos tua vestigia
quaerere per omnia.

5b. Pateat quaesumus
paradisi porta,
ut percipiamus coronam
in superna gloria.

6a. Omnipotens altissimi
verbum, poscimus
sanctam majestatem tuam,

6b. Concede nobis pacem et
vitam aeternam
in sempiterna saecula,

7a. Patri aequalis,
paracliti quoque
individuus compar.

7b. O veneranda
beata trinitas,
salus et vita nostra,

8. Salva nos
nunc et per saecla.

B fol. 196 b. — E fol. 303 a. — 1, 1 rex vita E. — 1, 2 et via E. — 2b, 4 regnat BE. — 5a, 2 Charismata reple EB. — 7b, 3 salus vita EB.

260. Prosa Dominicalis.

1a. Alme sanctorum conditor,
Dominus cunctorum
per saecula,

1b. Qui fecisti cuncta tua
in sapientia
sempiterna.

2a. Tua sunt cuncta,
rector orbis, sociata
semper tibi
manent per saecla.

2b. Effigiata
hominis origo viva
sed postmodum
dissociata

3a. Manet sumpta.

* * * *
* * * *

3b. Saecla nobis
destinata,
ut te recipiant corpora

Sed tu Deus
omnipotens
parasti mundo ante cuncta

Simul arva.

4a. Felices animae
sanctorum, piacla
propurgata,
splendentia
pergant ad loca

4b. Aetherea, ubi
concrepant organa
angelico
mirifico
cantu modulata

5a. Tuba clara.

Adesto * * * * *
nunc, Deus, et audi * * * * *
voces nostrarum
precum in hac sacrata
tibi templi aula.

5b. Oramus
junge nos sanctorum
merita, coelo
recepta (ut) mereamur
alma frui gratia
Sempiterna.

6a. Cui honor
atque gloria,

6b. Laus ascendat
semper in aethra,

7. Virtus individua
sit semper.

B fol. 242 b. — Ca fol. 125 a. — E fol. 325 a. — 1a, 2 Deus BCaE. — 2a, 2 sed sociata BCaE. — 2a, 4 in saecla Ca. — 2b, 2 vivam B. — 3a, 2 Hanc tu Deus B. — 3a, 4 pasti E. — 3b, 4 arva cuncta BCaE. — 4a, 5 purgant. — 4b, 3 angelica B. — 4b, 5 cantant CaE. — 5b, 2 jungi nos E. — 5b, 5 almifiui E. — 6b, 2 in aethera E; in aeterna BCa.

261. Prosa Dominicalis.

1. Benedictus es,

2a. Domine, Deus
patrum nostrorum
et laudabilis
in saecla aeterna

2b. Ante omnia
tempora benedictus
es in omnia
opera tua.

3a. Te adoramus omnes,
quem adorant
polorum caterva.

3b. Te benedicimus,
qui es salus,
pax et vita nostra.

4a. Tu es vere Deus,
solus qui fecisti
maria et arva.

4b. Tu es adorandus,
colendus, qui mundas
piacula nostra.

5a. Inaestimabilis,
invisibilis,
trinitas beata,

5b. Omnia contines,
omnia regis,
omnia gubernas.

6a. Ubique totus,
ubique praesens,
ineffabiliter
cuncta penetrans.

6b. Totus in coelo,
et totus in terra
facis magna
miracula.

7a. Adorande Domine,
exoramus
devote misericordiam tuam,

7b. Tribue nobis largam
clementiam,
ut laudemus te per cuncta saecula.

8a. Aufer a nobis,
quaesumus, summa bonitas,
mala praeterita,
praesentia
atque futura

8b. Concede nobis,
patris nostri Benedicti
sequi vestigia,
observemus
praecepta tua;

9a. Et salva nos
gratia
et misericordia tua,

9b. Ut possimus
canere
laudes in regna coelestia

10. Cum agmina
sancta.

B fol. 195 b. — E fol. 288 b. — 2a und b sind frei in Bezug auf die Silbenzählung. — 2b, fehlt E. — 4a, 2 salus B. 6b. An dieser Klausel fehlen zwei Silben, merkwürdiger Weise auch in der folgenden Überarbeitung dieser Prose. — 8b, 4 ut observemus BE. — 9a, 1 Ut salva B.

262. Prosa Dominicalis.

1. Benedictus es,

2a. Domine, Deus
patrum nostrorum,
et laudabilis
atque gloriosus.

2b. Ante omnia
saecula benedictus
es in omnia
opera tua.

3a. Te adoramus
patrem et filium
et spiritum sanctum.

3b. Te benedicimus
atque adoramus
et glorificamus.

4a. Tu es verus Deus
solus et invocabilis
et immensus.

4b. Tu es adorandus,
colendus, tremendus
et venerandus;

5a. Inaestimabilis,
invisibilis,
incircumscriptus;

5b. Omnia continens,
omnia regens,
omnia gubernans;

6a. Ubique totus,
ubique praesens,
ineffabiliter
cuncta penetrans;

6b. Totus in coelo,
totus in terra
semperque
totus ubique.

7a. O adorande
Domine, misericordiam tuam
exoramus devote,

7b. Tribue nobis
larga clementia, ut laudemus
te per cuncta saecula.

8a. Aufer a nobis,
quaesumus, trinitas sancta,
mala praeterita,
praesentia atque futura.

8b. Concede nobis
patris nostri Benedicti
sequi vestigia,
observemus praecepta tua.

9. Et fac nos celebrare
laudes in aula
sancta Jerusalem
cum omnibus sanctis.

F fol. 107 a. Bearbeitung der vorigen Nummer. — 6 b, 2 et totus. — 8 b, 4 ut observemus.

263. Prosa Dominicalis.

1. Miserere

2a. Facti hominis,
miserere Deus,

2b. Filia de
peccatricis tuae.

3a. Cum tu, sancte pater,
ἄνθρωπον
humanans effigiasti

3b. In primoque chaos
concretum
dum illum materiasti,

4a. Suadente colubro,
instigante zabulo,
praesentia saecla pulsa est
a commodis anima,

4b. Et in valle posita
lacrimosi cespitis,
ubi, jugo diro manente,
suspiria, pondera.

5a. Inter quoque arta
et reflexa tristia,

5b. Inter ima mentis
frequentia lugubra.

6a. Multa denique
tribulatio
et dolor praesens,
vilia saecla,
tribulatur
omnis essentia.

6b. Nam tribulator,
dum contribulat,
multa pernox fraterna
altera nobis causa
impausabilis
caro humana.

7a. Marcida
sed solaris humata

7b. Lacrimis
id egi et tympano.

8a. Petit pia voce
tutundens pectora
miser ipse homo
crebrescens mystica,
adjuva formator,
protege redemptor,
o Deus deorum, usia.

8b. Solus namque taxat
laboris praemia,
solus potest mista
ferre contamina,
libera clementer,
eripe potenter,
o Deus deorum, usia.

9. Sed jam canamus
Alleluja.

B fol. 175 b. — 3a, 3 humanans effiliasti. — 3b, 3 dum millens. — 4a, 3 cra menta tana vis etc. — 5b, 1 sq. mentisque frequenta. — 6a, 3 pre sen dulia saecla pulchra est. — 6a, 4 dulia saecla. — 7a, 2 solarus. — 7b, 2 itegi et. — 8a, totondens.

264. Prosa Dominicalis.

1. Alme Deus,
rex coelorum et arvae
sive marium,

2a. Tibi angelica
vox sonat
modulata.

2b. Tibi honor decet
et virtus
et potestas.

3a. Qui fundasti terram,
stabilisti coelos
in sapientia.

3b. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

4a. Quem callidus temptator
per lignum
vetitum
retrusit
claustra saeva

4b. Et suadens omnia
genera
turpiter
et regnat
potentia.

5a. Sed tu Deus,
creator cunctorum bonorum,
misisti
filium in terram.

5b. Quem prophetae
vaticinantes olim, jam ex
virgine
nascere Messiam.

6a. Quem angelica
vox adnuntiat,

6b. Jam natus est de
alma Maria.

7a. Ascensdens crucem
superavit mortem
morte captiva.

7b. O laudabilis
rex, qui redemisti
ovem perditam.

8a. Te laudat caterva
polorum omnis, sexus et
aetas, agmina sancta.

8b. O trina majestas,
laus, peraudi voces nostras
in aula sancta tua.

9a. Gaudeamus omnes
mirabilium
tuorum
celsa voce
proclamantes:
Audi nos,
mente pura.

9b. Festa recolentes
sanctorum merita
praeclara,
ut ad tuam
pervenire
jugiter
mereamur

10. Gloriam sempiternam
digni. Amen.

B fol. 199 b ohne Melodie. — 1, 2 sq. et arva sive maria. — 3b fehlt; der Sinn fordert eine Strophe, in der von der Schöpfung des Menschen Rede. — 4b, 5 cum potentia. — 5a, 4 filium tuum. — 7a, 1 sq. in cruce superavit morte captiva, ohne Objekt; morte captiva muſs als Ablativ absolut gefaſst werden; der Tod, nicht die Gefangenen des Todes sind von Christus überwunden. — 8a, 1 cuncta caterva.

265. Prosa Dominicalis.

1. Arvae polique
conditori alacres
feramus

2a. Melodiae
coetus, simul astra
necne aequora

2b. Reboare
non cesset globorum
luminaria.

3a. Angelorum fistula
et vox societ haec nostra.

3b. Redemptori carmina
jubilate cacumina

4a. Montium omnium silvarum
frondium expandite
densarum
flosculum pulcherrimum.

4b. Campi, eremi, germinate
germen odoriferum
magnarum
rosarum, liliorum.

5a. Ortus, occasus, Oriona
laudes reboant:
Hosanna in excelsis Deo.

5b. Cui primum cecinit caterva
angelorum, pax
in tellure vera descendit.

6a. Hodie
coeli melliflui
denique facti.

6b. Maria
undis purpuratis
conchulis aequans.

7a. Titan
rutilavit radiis
suis et aether roravit
dulcedinem,
cunctus orbis exultavit.

7b. Clara
processit stirpe Jesse
regali decore, virga
de radice,
florida protulit nardum.

8a. Foeno jacere
non ab horruit
excelsus filius,

8b. Summi qui patris,
rex angelorum,
sedebat in dextris.

9a. Pannis
quoque velatus

9b. Vili
fascia strictus.

10a. Lustra sex qui jam peracta
tempus implens corporis,

10b. Agnus in cruce levatus
immolatus stipite.

11a. Arva expavit,
aequora tremuerunt,
velum divisum
est per medium, multorum
corpora surrexerunt.

11b. Immolatum ut
vidit agnum vespera,
almi corporis
sacrificii odore
[Christus] coelum replevit.

12a. Oves reduxit ovilem,
in cruce renovavit
saeculum.

12b. Vox in excelsis resonat,
ascendit Christus sedens
in altum.

13a. Patris namque dextris
collocatus est,

13b. Venturus [est], dare
praemium justis.

14. Jungat nos cum ipsis
florigera castra.

B fol. 182 b. — E fol. 286 b. — 3a, 2 et nostra B. — 4b, 2 germinum. — 5b, 1 Qui primum BE. — 7a, 3 suis aether E; ut B. — 7a, 5 cunctis orbis B. — 7b, 6 floridus protulit nardus BE. — 8b, 1 Summe BE. — 11a, 2 vespere BE. — 11a, 5 corpora surrexit B. — Titel der Sequenz: „De *Te decet.*“

Inhalts-Übersicht.

	Seite
Adest enim festa	65
Adest festa domus	249
Adest festa gloriosi	236
Adest festa praecelsa	137
Adest nempe valens	251
Adest pia ac salutifera	81
Adest sancta dies	102
Adest una atque	35
Adonai Sabaoth	131
Ad te cunctipotens rex	205
Ad templi hujus limina	242
Ad templi hujus limina	243
Ad te sancte supernum	248
Ad te summe celsa	101
Aetherea laudant quem	144
Age nunc dia camoena	32
Age nunc mitis caterva	50
Agnus Dei Christus	87
Alle — boans — luja pangat	224
Alle — coeleste nec non	111
Alleluja hoc pium	57
Alleluja nostri promat	54
Alleluja quia verbum	44
Alleluja quoniam vita	69
Alle — sublime tibi turma	179
Alle — vox promat Christo	139
Alludat laetus ordo	193
Alma cohors una	238
Alma pangat symphonizans	190
Alme Deus nunc parce	181
Alme Deus rex coelorum	277
Alme martyr Domini	172
Alme rex Christe regens	200
Alme sanctorum conditor	274
Almiphona jam gaudia	93
Alte vox canat dulcis	107
Altissime Deus	153
Angelica turba	210
Apostolorum gloriosa	187
Arce polorum tu micans	185
Arvae polique conditori	278
Astra hodie Aredius	138
Aulae supernae qui	180
Aurea virga primae	122
Aure benigna audias	33
Aureo flore primae	120
Auriflua comant	148
Ave Jesu fili David	127
Ave salutata ab angelo	112
Beata tu virgo	127
Benedicta semper sancta	108
Benedicta sit beata	109
Benedictus es Domine	275
Benedictus es Domine	276
Canat cuncta per orbem	100
Canat omnis turba	59
Candida concio	184
Cantantibus hodie	99
Cantemus organa	97
Castrorum proles	247
Celebranda satis	43
Celsa coelorum cohors	209
Celsa personet melos	208
Celsa polorum continens	218
Christe rex via	274
Christe tua agmina	272
Christe tua agmina	273
Christi hodierna	42
Christi sacra serenat	41
Christo inclita	132
Clangam filii	253
Clara gaudia	66
Clara resonant	71
Clara tibi nos Christe	171

	Seite
Clariflua caterva	194
Claris vocibus	118
Coaequalis patri	271
Coeleste organum	51
Coelica resonent clare	40
Coelica terrenaque	73
Coelos et arva qui regis	154
Concelebremus sacram	183
Concrepet symbolica	147
Corde devoto omnis	271
Creator poli atque arvae	106
Creator poli rexque terrae	64
Cuncta simul instantia	60
Da camoena nunc sonora	160
Davidis citharoedis	270
Dic nobis quibus e terris	73
Digna cultu dies	189
Domine sancte pater	269
Ecce dies orbi redit	160
Ecce pulchra canorum	130
Ecce vicit radix David	63
Egregia plebs una	117
Eja Musa dic quaeso	90
Eja simul agmina	269
Enharmonica voce	220
En virginum agmina	240
Epiphaniam Domino	53
Epithalamia	39
Exsultet elegantis	245
Exsultet nostra	267
Exsultet nunc omnis	191
Festum martyrum diem	230
Festus adest nobis	74
Festa praepollet dies	106
Fortis atque amara	267
Fulgens praeclara	57
Fulget dies praeclara	174
Gaudeamus in hac die	38
Gaudeat ecclesia	70
Gaudeat tellus	266
Gaude caterva	161
Gaudens mater pange	75
Gloriosa dies adest	235
Gloriosa dies adest	213
Gloriosa dies solemnis	38
Hac clara die	115
Haec dies est sancta	36
Haec dies quam exselsus	37
Haec est dies veneranda	188
Haec est festivitas	137
Haec est praeclarae	76
Haec est sancta solemnitas	165
Haec est sancta solemnitas	216
Haec est vera redemptio	77
Has celebres rex coelice	195
Hic est sonus coelestis	230
Hodie puer natus est	34
Hodierna die namque	163
Hodierna dies rutilat	129
Hodierna dies veneranda	159
Hodiernus sacratior	212
Hodie solemnitas	77
Jam deprome universus	265
Jam dies instat alma	55
Jam turma coelica	56
In cithara Davidis	256
In hac die sacra	124
Jubilate Deo	56
Jubilemus omnes	33
Laetabunda nunc imminet	61
Laeta dies aureo	146
Laetetur et concrepet	244
Laeti canamus Domino	264
Laude digna clementia	223
Laude jucunda	201
Laude laetabunda	85
Laudemus Christum in excelsis	263
Laudent ecce per orbem	262
Laudent regem angelorum	262
Laude praeclara	140
Laudes Deo omnis sexus	78
Laudes Deo personet	173
Laude summa Deo psallat	197
Laudiflua cantica	88
Laudum carmina	145
Laudum da phalanx	175
Laudum laeta psallat	79
Laus beata vita	32
Lux clarissima orta	45
Magne et pie	103
Magnus Deus	221
Martyr Dei	234
Mente pura te oramus	261
Mirabilis Deus	231
Miserere facti hominis	277
Nativitas praecursoris	155
Nato canant omnia	49
Nobis annua basilicae	222
Nostra promat caterva	136
Nostra promat herilia	157
Nostra tuba	260
Nova gratia aethera	150

	Seite
Nunc cithara Christo	152
Nunc dies inclita	215
Nunc exsultet omnis	96
O alma trinitas	110
O alma trinitas	239
O beata et venerabilis	65
O beata theotocos	126
Observanda abunde	241
O lux aeterna	259
O Martine sacer	192
O miranda stupenda	257
Omnigena concio	80
Omnipotens Deus	258
Orbis conditor	95
Orbis redemptor	258
Orbis vita	28
Oremus omnes	254
Organicis canamus	167
Organicis canamus	168
Pangat laudes digne	30
Pangat laudes nunc lingua	29
Pangat vox humana	45
Per saecula tibi	258
Perspicua rutilat	193
Phoebus nunc pollens	233
Plebs redempta cantica	164
Post apostolicos globos	228
Praecelsa admodum	81
Praecelsa intonent	227
Praecelsa saeclis colitur	226
Praecentorum succentorumque	214
Praecipua aderit nobis	95
Praeconia modo	143
Praecursor Christi	156
Praefulgida dies exstat	135
Precamur nostras	27
Pretiosa candidata	216
Pretiosa solemnitas	203
Prome casta concio	61
Prome nunc concio	47
Prome verba consona	48
Psallat jucunda	182
Psalle jam turba	51
Pulchra praepollent	202
Quam dulcis es	125
Quem superne	141
Qui regis sceptra	31
Qui regis una	154
Reginae nunc coelorum	124
Regis celsa qui regit	217
Regnantem sempiterna	30
Resonat sacrata	91
Rex aeternae arvae	85
Rex aeterne dominator	257
Rex alme Deus	133
Rex magne Deus	151
Rex mundi dominator	94
Rex omnipotens	83
Rogemus omnes	255
Rutilat per orbem	68
Salus aeterna	28
Salve exsultans	47
Salve porta	123
Sancte rex	257
Sanctus Petrus	199
Sempiterna virtute	55
Solemnem diem celebret	62
Solemnitas veneranda	166
Spiritus sanctus procedens	104
Stans a longe	254
Succina cantibus	234
Summa culmina	206
Summatim una	169
Te conlaudant agmina	135
Turba proclama laeta	67
Valde lumen quod mirantur	177
Veneranda die ista	52
Venit rex	27
Venit rex	50
Verba cuncta regis	234
Vexilla martyrum	232
Vexilla regis prodeunt	105
Virginis virginum	113
Virgo Dei Maria	119
Virgo Israel decus	116
Virtutum Deus	170
Voce consona jubilat	198
Voce praecelsa	204
Vox prophetica	29

63

INCIPIUNT LAUDES IN PASCHA SIVE

Exaudi xpe   XPS VINCIT

Turpioni pontifici et omni plebe sibi commisse salus et vita. XPS uincit Sce philippe tu illu Sce laurenti tu illu Sce martine tu illu

Iohanni-
bernardo
an. ccc.xix

II. Stephs. non. gica ani tulie:

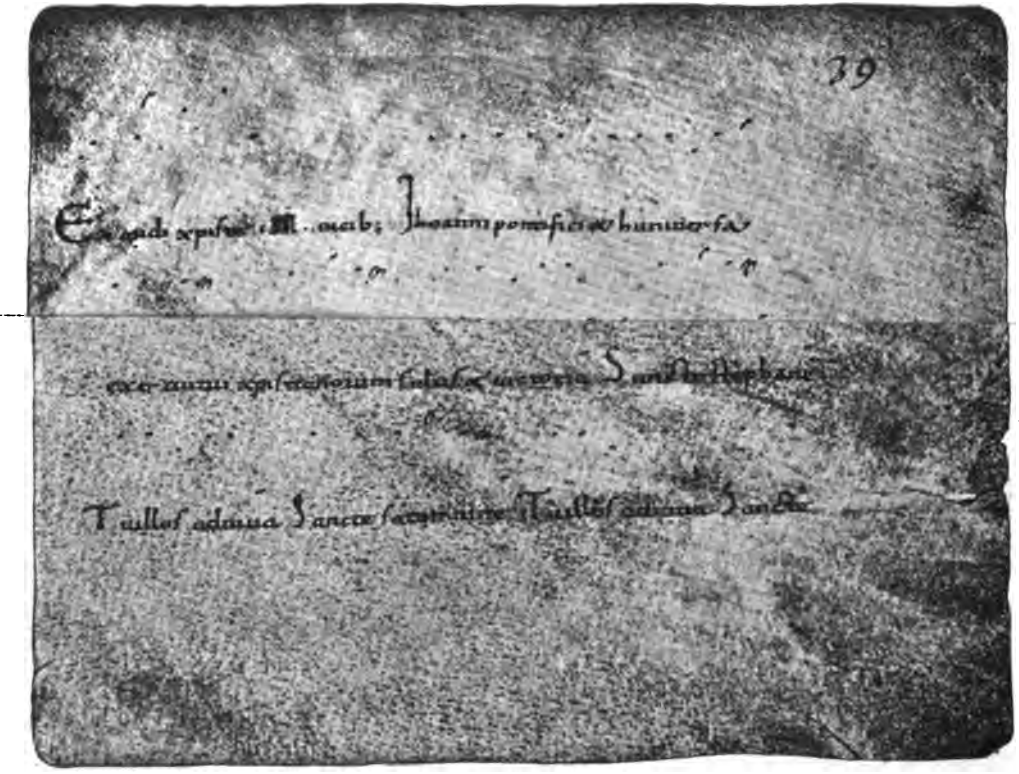

Berichtigungen.

S. 8 ist in der Kolonne rechter Hand nach Zeile 4 von oben einzuschalten: En virginum agmina . . . 124 a.

S. 42 ist in No. 23, Str. 1, 2 der Punkt zu tilgen.

Zu No. 161, 6a, 6; No. 178, 9a, 8; No. 183, 9b, 4 ist betreffs des Wortes hyperlydicus zu bemerken, dafs es freilich unter den 4, 8 oder 14 kirchlichen Tonarten, wie S. 197 bemerkt, keine hyperlydische giebt. Wohl aber kannte die antike Musik eine solche, und nach dem Vorgange der griechischen reden auch die mittelalterlichen Theoretiker von derselben. So z. B. Aurelianus Reomensis in seiner Musica disciplina c. VI: „Unde claret quoniam hyperlydicus tonus omnium acutissimus septem tonis praecedit hypodoricum, omnium gravissimum." Der Gebrauch des Wortes hyperlydicus bei den Prosatoren von St. Martial entspringt also einer klassischen Reminiscenz so gut wie der des Wortes enharmonicus, das ja in ihrem Munde auch nicht mehr den Sinn hatte und haben konnte, den die Griechen mit demselben verbanden. Sie werden bei beiden gleich viel oder gleich wenig gedacht haben.

Zu S. 181. Verfasser der Sequenz Alme Deus nune parce tuis scheint Abbo von Fleury zu sein. Vgl. Mabillon, Acta Sanctorum O.S.B. VIII, 31.

O. A. M. D. G.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei. Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

3 2044 025 975 848

DATE DUE
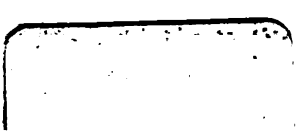
DEMCO, INC. 38-2931